

BABITS MIHÁLY
PRÓZAI ÉS DRÁMAI MŰVEI,
TANULMÁNYAI, ESSZÉI,
KRITIKÁI, LEVELEZÉSE
Kritikai kiadás

Szerkeszti: SIPOS LAJOS

REGÉNYEI

1. *Babits Mihály: Argólyakalifa.* Szerk. Éder Zoltán. Kártyavár. Szerk. Babits Kutatócsoport. Budapest. Historia Litteraria Alapítvány – Korona Kiadó, 1997.
2. *Babits Mihály: Timár Virgil fia.* Szerk. Sipos Lajos, Budapest, Magyar Könyvklub, 2001.
3. *Babits Mihály: Elza pilóta vagy a tökéletes társadalom.* Szerk. Buda Attila Budapest, Magyar Könyvklub, 2002.
- 4–5. *Babits Mihály: Halálfiái.* Szerk. Szántó Gábor, Némédiné Kiss Adrienne, T. Somogyi Magda. Budapest, Argumentum Kiadó, 2006.

DRÁMÁI

1. *Babits Mihály: Drámái.* Szerk. Vilcsek Béla. Budapest, Magyar Könyvklub, 2003.

TANULMÁNYAI, ESSZÉI, KRITIKÁI

1. *Babits Mihály: Tanulmányai, esszéi, kritikái, 1900–1911.* Szerk. Pienták Attila, Hibsches Sándor. Budapest, Argumentum Kiadó, 2010.
2. *Babits Mihály: Tanulmányai, esszéi, kritikái, 1911–1920.* Szerk. Hibsches Sándor és Rózsa-falvi Zsuzsa. Előkészületben

BABITS KÖNYVTÁR
Szerkeszti: SIPOS LAJOS

1. *Babits Mihály: „Itt a halk és komoly beszéd ideje...”* Interjúk, nyilatkozatok, vallomások. Szerk. Téglás János. Második, bővített kiadás. Celldömölk, Pauz – Westermann Könyvkiadó Kft., 1997
2. *A Babits család levelezése.* Szerk. Buda Attila. Budapest, Universitas Kiadó, 1996
3. *A vádlott: Babits Mihály. Dokumentumok, 1915–1920.* Szerk. Téglás János. Budapest, Universitas Kiadó, 1996
- 4–5. *„Engem nem látott senki még.” Babits-Olvasókönyv, I–II.* Szerk. Sipos Lajos. Budapest, Historia Litteraria Alapítvány – Korona Kiadó, 1999.
6. *Babits Mihály Arany Jánosról.* Szerk. Pienták Attila. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2003.
7. *„...kínok és álmok közt...” Czeizel Endre, Gyenes György, Harmati Lidia, Németh Attila, Rihmer Zoltán, Sipos Lajos, Szállási Arpád Babitsról.* Szerk. Sipos Lajos. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2004.
- 8–10. *A Baumgarten Alapítvány. Dokumentumok 1917–1941., I–III.* Szerk. Téglás János. Budapest, Argumentum Kiadó, 2004.
- 11–12. *A Baumgarten Alapítvány. Dokumentumok 1941–1950., I–II.* Szerk. Téglás János. Budapest, Argumentum Kiadó, 2007.
13. *„...áll az idő és máll a tér...” Babits István levelei a keleti frontról és a hadifogságból – 1915–1920* Szerk. Buda Attila. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2005.
- 14–15. *Török Sophie naptárai I–II.* Szerk. Papp Zoltán János. Budapest, Argumentum Kiadó, 2010.

BABITS MIHÁLY

LEVÉLEZÉSE

1921–1923

ÖSSZEKÖTÖTTÉ: SZÉKELY LÁSZLÓ

BABITS MIHÁLY

LEVELEZÉSE

1921–1923

Budapest 1922. jún. 5.

Fővárosi Kormányhivatal

Uram! Kérem, hogy méltóztatnék a dolgomat el-
olvasni. Ha méltónak tartja őket arra, hogy vé-
leményét bővebben is elmondja, akkor tessék
letudatni az illetékes hatóságokat, amiről is ér-
tetlen vagyok. Úgyán arra kérem, hogy egy időpon-
tot (ha ideje engedi) méltóztatnék e két köze-
lemény megállapítására, mert ezután hamarabb idő-
re tudnék menni.

Hogy minden szükséges feladatot megte-
gyek, egy megcímzett borítékot is küldök.

Özvegyi Károly

szegedi
könyvtár-hallgató

Budapest I. Munkácsy út 11-13.
Bécs Esterházy Kollégium.

BABITS MIHÁLY
LEVELEZÉSE

1921–1923

BABITS MIHÁLY MŰVEINEK KRITIKAI KIADÁSA

Szerkeszti: SIPOS LAJOS

LEVELEZÉS

Szerkeszti: SIPOS LAJOS

Babits Mihály levelezése 1890–1906. Sajtó alá rendezte Zsoldos Sándor.
Bp., Historia Litteraria Alapítvány – Korona Kiadó, 1998.

Babits Mihály levelezése 1907–1909. Sajtó alá rendezte Szőke Mária.
Bp., Akadémiai Kiadó, 2005.

Babits Mihály levelezése 1909–1911. Sajtó alá rendezte Sáli Erika,
Tóth Máté. Bp., Akadémiai Kiadó, 2005.

Babits Mihály levelezése 1911–1912. Sajtó alá rendezte Sáli Erika,
Bp., Magyar Könyvklub, 2003.

Babits Mihály levelezése 1912–1914. Sajtó alá rendezte Pethes Nóra,
Vilcek Andrea. Bp., Akadémiai Kiadó, 2007.

Babits Mihály levelezése 1914–1916. Sajtó alá rendezte Fodor Tünde,
Topolay Ágnes. Bp., Argumentum Kiadó, 2008.

Babits Mihály levelezése 1916–1918. Sajtó alá rendezte Majoros Györgyi,
Tompá Zsófia, Tóth Máté. Bp., Argumentum Kiadó, 2011.

Babits Mihály levelezése 1918–1919. Sajtó alá rendezte Sipos Lajos.
Bp., Argumentum Kiadó, 2011.

Babits Mihály levelezése 1919–1921. Sajtó alá rendezte Majoros Györgyi,
Tompá Zsófia. Bp., Argumentum Kiadó, 2012.

Szerkeszti: FINTA GÁBOR

Babits Mihály levelezése 1921–1923. Sajtó alá rendezte Szőke Mária.
Bp., Argumentum Kiadó, 2014.

Babits Mihály levelezése 1923–1925. Sajtó alá rendezte Szőke Mária.
Bp., Argumentum Kiadó, megjelenés előtt.

BABITS MIHÁLY
LEVELEZÉSE

1921–1923

Sajtó alá rendezte

SZŐKE MÁRIA

Argumentum

Készült a PPKE Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának
Magyar Irodalomtudományi Tanszékén.

A Babits Mihály levelezése 1921–1923 című részt írta
SIPOS LAJOS

Lektorálta
FINTA GÁBOR

A védőborítón
Féja Géza Babits Mihályhoz írt levelének (3062. sz.) egy részlete látható.

A kötet elkészítését az Országos Tudományos Kutatási Alap támogatta.
(Témaszám: OTKA K 105283.)

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap biztosította.

ISBN 978-963-446-728-1

© Szőke Mária, 2014

Minden jog fenntartva

A kiadásért felel Láng József, az Argumentum Kiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Tóth Magdaléna
Tördelte: Láng András
Nyomta az Argumentum Kiadó nyomdaüzeme

LEVELEK
1921–1923

2838. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. jan. 19.]

Frankfurt a. M. Pension Germania

Viktoria-Allee 30,

den 19 Januar 1921

Igen tisztelt Uram,

öt vagy hat héttel ezelőtt megkaptam értesítését, hogy legközelebb kimerítően ír, – a regény ügyében irt, de ezt a jelzett levelét legnagyobb sajnálatomra mai napig meg nem kaptam. Kérem legyen kegyes postafordultával értesíteni, hogy mikor kapom meg az új regény kéziratát? – Azt hiszem, megirtam már, hogy egy baseli nagy kiadó, akinek a „Golyakalifa” nagyon tetszik, érdeklődik a regény iránt. – A Kurt Wolff cég is hajlandónak mutatkozik, a novelláskönyvet az új regénnyel együtt kiadni. –

Kérem, feleljen postafordultával!

Sokszor üdvözli és minden jót kíván ígaz

tisztelője

Stefan I. Klein

**2839. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– MÓRICZ Zsigmondnak**

[Szekszárd, 1921. jan. 21.–jan. 28. között]

Üdvözlétét küldi Szekszárdról

Babits Mihály

és Babitsné Tanner Ilonka

[Címzés:]

Nagys.

Móricz Zsigmond

urnak

és neje önnagyságának

Budapest
Üllői-út 95.

**2840. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KOSZTOLÁNYI Dezsőnek**

[Szekszárd, 1921. jan. 26.]

Szekszárdról üdvözetet küldenek

Babits Mihály
és Babitsné Tanner Ilonka

[Címzés:]

Ngs.

Kosztolányi Dezső úrnak és neje önnagységának
Budapest Tábor-u. 12.

2841. KELEMEN Imre – BABITSNAK

[Budapest], 1921. jan. 27.

Kedves Misi!

A könyvet és négyezer koronát köszönettel, a hordárt bizonyosan te aztán megfizetem Neked ha összejövünk.

Addig is csókolunk Benneteket
Imre

921 jan. 27.

2842. KUN Imre – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jan. 31.]

Mélyen tisztelt Mester!

Engedje meg, hogy felhívjam szíves figyelmét febr. 5.iki Pau-

lay–Kotányi estre és 13-án Ascher szavalóművész estjére. (Ptaschínckyvel, az Opera prima ballerínájával együtt szerepel). Mindkét est szereplői nagyobb rész t. Mester költeményeiből adnak elő, és nagyon megtisztelné őket, ha meghallgatni kegyes volna – Hozzáteszem ehhez saját szerény kérésemet – aki már bajai gimnazista koromban tanultam tisztelni és becsülni műveit – és azóta csak erősödött a tisztelet és csodálat a Mester alkotásai iránt.

Vagyok készséges híve
Kun Imre

Bp. 921. I/31

2843. RÉVÉSZ Béla – BABITSNAK

[?, 1921. febr. 2.]

Igen tisztelt Uram,
beteg vagyok, munkára képtelen, és nem tudom megírni a cikket sem, amit a Nyugatnak ígértem. Értesitem erről, hogy idején intézkedni tudjon.

Ha valamennyire összeszedem magamat, az Ady-kéziratot megfogom írni, később, alkalom nélkül, de mindig alkalommal, hogy elmondjam Adyról, amit testvéri közösségben átélünk, ami feltétlenül megrögzíteni való is.

Fogadja közlésemet megértéssel,
minden tisztelettel és vonzódással köszönti Önt
Révész Béla

II/2

2844. BABITS
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának
és KELEMEN Ilonának

[Budapest, 1921. jan. 30.–febr. 9. között]

[Hiányzik]

2845. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között]

[Hiányzik]

2846. KELEMEN Ilona – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között]

Kedves M!

Edes anyád leveléből lemaradtak e sorok: fogadd köszönetem a kedves figyelmedért, nagy gyönyörűség volt számomra a szép munkát láthatni és olvashatni! Pista még rokkant, Angyus bálba ment, reménylem ti is részt vesztek a farsang örömeiben. Szeretettel üdvözlök Ilonkával együtt

a nenne

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály költő

urnak

VIII. Reviczki utca 7.

2847. HATVANY Lajos – BABITSNAK

[Berlin, 1921. febr. 1. után]

Kedves Babits Úr!

Volt idő, mikor Babits Mihály a magyar végeken tanárkodott. H. L.-nak nem volt nyugta, ha erre a méltánytalanságra gondolt. Kíírta a Nyugat-ban, – és lótot-futott Babits Mihály ügyében. Nem eredmény nélkül.

Volt idő, hogy Babits Mihályt versei miatt gazemberek támadták. H. L.-nak nem volt nyugta, ha erre a gázságra gondolt. Kíírta a Pesti Napló-ban.

Amit tettem: kötelesség volt. A poétának, Babits Mihály művei megírójának szólt, – hiszen emberekül oly különbözőek vagyunk, hogy baráti viszony sosem fejlődött ki köztünk. De az ismeretségünk bajtársi melegét mindazonáltal éreztem.

Ma én járom a végeket. Én vagyok az üldözött. És az a folyóirat, melyet ön is névvel jelez, kiszolgáltatja H. L.-t a legcsúnyább, nem is esztétikai természetű hajszának.

Én ezt a könyvet ugyanattól az ösztöntől vezetve írtam, mint Ön amaz izgalmasan érdekes cikkét a bolsevizmus után. Móricz is kiáltott akkor egy ídétlen turáni kurjantást, melyet fájdalommal s egy kis – érte való – szégyenkezéssel olvastam. Ez az ösztön, hogy megmagyarázzuk magunkat önmagunk előtt és a közvélemény előtt, akkor mindannyiunkban élt. Benem még avval az ösztönnel is párosult, hogy megmagyarázam a magyar katasztrófát, annak a közönyös és ellenséges világnak, melyben nagy keserűségemre élek.

Ebből lett a könyv. Lehet, hogy rossz könyv. Ha rossz könyv, a Nyugatnak jogában áll, hogy agyonhallgasson. Jogában áll, hogy ne védjen, még akkor sem, ha igaztalanul támadnak. De a Nyugatnak nem áll jogában, hogy olyan embert, mint én < engem >, kipellengérezzen olyan világban, amiben ma élünk. Ez nem esztétikai kérdés, hanem esetleg

élet-halál-ügy. Vajjon a Nyugat dolga-e, hogy kiszolgáltatasson a peczéréknek? Még akkor sem, ha veszett kutya volnék. Ez a hajszára való jeladás nemcsak igaztalanság, hanem komissz-ság és aljasság.

Ami könyvemet illeti: ötszáz oldalas könyv, másfél év éjének-napjának gondos és áhítatos munkája. Célom volt: a „Jogassen et Kanassen” mondakört szétoszlatni. Ez a cél adja, hogy a könyv végig pathetikusan emelt hangú. Nem hogy nem rántja le a nagy figurákat a nemzet talapzatáról, hanem igenis fölállítja a világ szempontjából kis figurákat, arra a magas piederstálra, ahová nemzeti büszkeségünk állította legkiválóbb magyarjainkat. Valami prágai lapban olvasom: Csodálatos mint sikerül Hatvanyinak széles világképbe foglalni a maga kis nemzetének eseményeit. Ezzel szemben Móricz azt írja, hogy philosophiám nincs s hogy a fogmosás közelébe rángatom a historiát.

De Móricz nem olvasta el a könyvet. Öntől most már azt kérem: olvassa el. Látni fogja, hogy Adyról és Tiszáról is úgy írok, mintha sohsem láttam volna őket. (Ha valamikor Petőfiről úgy írtam, mintha egy kávéházi törzsasztalt látogattunk volna, akkor ennek a képromboló eljárásnak is megvolt a maga philosophiája. Meg akartam mutatni Ady korának és kortársai:nak:|, hogy a költő mily <...> szomorú senki a társadalomban s hogy mily olcsó dolog utóbb, a nevét kisajátítani. Ezt a methodust sokan félreértették, sokan utálták – voltak akik szerették. Móricz ez utóbbiak közé tartozott. Minden tárczafolytatás után mézes-mázos szavai voltak hozzám.)

Mi ennek a hosszú írásnak célja? Önnek ma annyi vaj van poeta-fején, hogy nem léphet föl védőkép. Lehet, hogy a Nyugat nem is akar megvédeni, annál úr, mert a magam módján válaszolok Móricznak a bécsi Jövőben, Garami és Lovászylapjában.

Hát kérem, nem is akarok én semmit. Csak most, amikor elküldöm az írást Bécsbe, mely Móricz közt és köztem az összes baráti kötelmek szakadását jelenti, – bejelentem ezt Babits Mihálynak, mondván, hogy az a Georges Dandin akarta ezt s nem pedig én.

Könyvemnek itt fene nagy sikere van a sajtóban. Bécsben nagyon olvassák is. Mégsem olyan „mindegy”, ahogy Móricz mondja. Mert az én sikerem – ez esetben – a magyarság sikere.

Otthon minden Szabó Dezső elordítja magát s azt mondja, hogy belőle a nép, a magyarság, a Hortobágy vagy a Balaton beszél. Uram én rendes zsidó ember vagyok, nem mondok ilyen bolondot, de annyit tudok, hogy a legjobb Kazinczy, Széchényi, Ady, Mikszáth és Tisza < portrét > portrait-t én írtam meg. És hogy a Petőfim sem utolsó, abból látom, mennyi német lap nyomja le ép ezt a fejezetet. No, szóval, olyan könyv ez, hogy még B. Mihály is tanulhat belőle.

Apropos az a cikk, amelyet Önről és Móriczról a könyvembe szántam, a kiadó kívánságára maradt ki. Nem volt helye. Ezért valami olyan Móricz extractumot kellett adni, ebben parasztnak írtam le. Lehet, hogy itt töri a bakkancs.

Drága Uram és fiatal férj, sokszor gratulálok. Rosszul esett, hogy verskötetét nem küldte el nekem. Készpénzen vettem meg. Szeretem is, nem is, furcsán vagyok vele. Bevallom őszintén, hogy idegenkedem és húzódozom a kötet java részétől. Alig 5-6 vers szállott belém. De lehet, hogy dispositió híjja, s hogy hozzátöröm magam. (Lássa: túrhetetlenül arrogáns vagyok. Igaza van Zsigának.)

Szíves üdv

H. Lajos

Berlin

Margaretenstr. 19.

2848. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. febr. 11.]
Frankfurt a. M. den 11. Februar 1921

Igen tisztelt Uram,
mivel utolsó levelémre feleletet kapni nem tudok, nagyon kérem, legyen kegyes postafordultával röviden értesíteni, számíthatok-e arra, hogy új regényet belátható időn belül megkapom. – A regényt annak idején, értesítései alapján, < külön > néhány kiadónak kilátásba helyeztem, – Kurt Wolffal itt szombaton beszéltem, és nagyon kellemetlen volt, hogy neki semmiféle felvilágosítást nem adhattam. – Legyen kegyes, lehetőleg postafordultával felelni, és új címemet tudomásul venni:

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstrasse 38, I. Stock

Kiváló tisztelettel

Stefan I. Klein

2849. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1921. febr. 11. után]

Tisztelt Uram!

Mindkét levelét vettem s igazán végtelenül sajnálom hogy az ígért regényt ma még nincs módomban Önnek elküldeni, ez annál kellemetlenebb reám nézve, mert |: annyi ideje ígérem már, holott |: minden eddigi szokásommal ellenkezik, hogy ígéretemet ne< m > vált< om >sam be pontosan. Nekem persze alapos okaim vannak erre a késésre, amit azonban itt nehéz volna felsorolni, de közben történt nősülésem és egyéb magánügyeim akaratom ellenére is <...> teljesen elvontak munkámtól. Regényemet számításom szerint |: legkésőbb :| < máj > április < elejé >végére < fejezhetném > fejezem be,

a kérdés már most az, vajjon várhat-e Ön még ezen időpontig? Végtelenül sajnálnám ha |: ez :| a késedelem |: az ön kedvét egészen elvenné munkáimnak fordításától, :| < miatt összeköt-tetésünk megszakadna, > de remélem, hogy a kiadók türelme |: és az ön kedve is :| eltart még a jelzett idő pontig.

Szives válaszát kérve
vagyok kiv. tiszt.

2850. TESSITORI Nóra – BABITSNAK

[Kolozsvár, 1921. febr. 15. előtt]

[Hiányzik]

2851. BABITS – TESSITORI Nórának

[Budapest, 1921. febr. 15.]

Bpest, 1921. február 15.

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyom!

Nagyon köszönöm a kedves megemlékezést és köszönöm, hogy elküldte nekem a kolozsvári lapokat, melyek a szavalóestéről megemlékeztek.

A nagy érdeklődés csakugyan meglep s egyúttal igazi örömet kelt bennem.

A magam részéről alig várom már, hogy itt láthassam Pesten és hallhassam előadását.

Olaszul sajnos én nem mernék verselni; az én poézisom a magyar nyelv gyermeke és meg sem élhet anyja nélkül.

Melegen üdvözlöm a kolozsváriakat; nagy boldogság nekem, hogy élek még számukra.

Nagy Lajost köszöntöm és Nagy Ilonkát.

A közeli viszontlátás reményében
addig is köszönve a sok melegséget
és igaz megértést, mély rokonérzéssel maradok
igaz hive
Babits Mihály

[Címzés:]
Nagyságos
Nagy Lajosné Tessitori Nóra
úrnőnek
Kolozsvár
Szentegyház utca 40.
(Strada Iuliu Maniu 40.)
Feladó: Babits Mihály Bpest, Reviczky-u. 7.

2852. SOMLÓ Adalbert – BABITS Mihálynak

[Budapest, 1921. febr. közepén]

Kedves Uram!

Mellékelten küldök újabb correctura íveket, s ne vegye rossz néven, ha ismételten arra kell kérnem, hogy azokat holnapig elkészíteni szíveskedjék. –

Kérem telefoni értesítését, hogy mikor küldhetek érte. Nagy becsüléssel

Híve
Somló Ad.

2853. BENEDEK Ferenc – BABITSNAK

[Budapest, 1921. febr. 19.]

Mélyen Tisztelt Uram!

Midőn 1918-ban itt Budapesten első könyvem a „Szerenád”

megjelent – a cimverset Nagyságodnak ajánlottam. Szerettem volna személyesen elvinni és átadni – s pár gyámoltalan szavammal megindokolni azt az érzést, ami erre ösztönzött – de a közbejött külső zavarok arra készítettek, hogy otthonomba, Nagyváradra visszatérjek – s a terv megmaradt a jövőnek. Váradon – pár társammal nekiláttunk a hömpölygő és terjeszkedő román uralmat ellensúlyozni: „Magyar szó” c. lapunkban elszigetelten és árván – kiabáltuk és harsogtuk bele a csüggedőkbe, hogy érezzék néha azt a gyötrelmes érzést, ami nekünk a testünket fojtogatta: idegennek lenni odahaza. Itt jelent meg második: „Isteni nász” c. könyvem. Az egész erdélyi sajtó hasábos dicsőímtusokat zengett a verseimről – megint a tehetség termő Váradot emlegették – s a sok epitheton közzül rám ragasztották „az új Babics”jelzőt – úgy érzem végsőikig túlzott jóakarattal.

Most egyetemi tanulmányaim – orvosi – folytatására feljöttem Pestre. Kicsit szédült a fejem – az önbizalmam megrendült, mint a hinta a szélben – bár mikor pár versemet beküldtem a Petőfi Társaság legutóbbi pályázatára – nagy dicséretet nyertem jegyzőkönyvileg és hivatalosan – valahogy olyan idegen és árva voltam itt ebben a lármás, zsivajgó, tülekedő életben és bár a lelkemből úgy szökkennek ki a sorok, versek, prózák akarva, akaratlan, mint egy túltöltött pohár – fájt ez a magamraszorult tétlenség – gyötört, kinzott és elvitte az álmom. Én aki úgy indultam el hazulról, hogy itt – Itt – majd megmutatom, majd kiverekszem magamnak azt a helyet – ami megillet – itt állok csüggedten, mint egy utja vesztett.

Húsz éves vagyok – tele az élet zendülő hitével, akarrattal, energiával, szorgalommal – tanulni és tudni akarással – és úgy érzem – tehetséggel is. Húsz éves vagyok s tele vagyok tervvel, álommal – reménnyel – szent, igaz, forró nagyot akarással – de itt nem akarok olcsó protekciók és kegyes vállveregetések között előre menni – ettől undorodom. Dolgozni szeretnék „hogy látva lássanak” – nem pénzért – avval ellátott a sors –

talán még nem is kimondotta a hírért – most még magamnak kell az elismerés – továbbra – buzdítóul serkentésnek.

Ilyen lelki kontrapozíciók vezettek el Nagyságodhoz. Egyelőre – míg talán el nem olvassa könyveimet – nem akartam amugy is túl elfoglaltságát személyes bemutatkozással növelni. De elküldöm a könyveimet, avval a nagy, legbensőbb tisztelettel, amit csak egy ember iránt érzek még s ez az Apám. Ha érdemes róla kritikát írni – azt a Nyugatban szeretném, hogy hazaküldhessem: „tévedtetek, vagy igazatok volt.” S ha Ön talán méltónak ítélné, hogy foglalkozzék velem – engedje meg, hogy szíves hívására személyesen bemutatkozzam.

Bocsásson meg – ezért a sok – érzem – naivúl őszinte pár soromért. De minden frázist, keresett szót bűnnek tartottam volna – midőn a lelkemet akartam ön elé vetíteni – ki költő, ember és tanár. És hogy mi jogon kérem ezt öntől! – Talán a hívó jogán – ki papjának meggyón – nekem miatyánságom volt az „Esti kérdés” – talán a kis Wagner Richárd jogán, ki ismeretlenül a nagy Liszt Ferenchez elmegy – talán az ember jogán – ki ösztönrel érez – talán jogtalanul?. Önre bízom a döntést.

Szivességét előre is hálásan megköszönve
vagyok őszinte és igaz tisztelője:
Benedek Ferenc

1921. II. 19.

2854. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. febr. 20.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38, I.
den 20. Február 1921

Igen tisztelt Uram,
sok köszönet leveléért. Nagyon örülök, hogy végre választ kaptam. Hosszu hallgatásának magyarázatot adni nem tudtam,

és már attól tartottam, hogy valami baja történt. – Ha a regény kész, küldje el kérem mielőbb. A kiadók most ismét vásárolnak kéziratokat, de a regénye elhelyezése külföldben is egészen biztos. – Ha új novellája, essay-je, cikke van, kérem, küldesse el ezt is. – És ha nem jár túlságos fáradtsággal és költséggel, legyen kegyes, novelláskönyvét elküldeni. Munkámat úgy osztom be, hogy a regény fordítását azonnal megkezdhessem, mielőtt az anyag kezemből elszaladna. –

Sok üdvözléssel és jókívánsággal
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2855. A TÁLTOS KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. febr. 21.]

Budapest 1921 február 21-én.

Szövebeli megállapodásunkat van szerencsénk a következőkben igazolni:

A közöttünk fennálló 1919 október 20-án és 1919 december 1-én kötött kiadási szerződést 1921 december 31-én kölcsönös megegyezéssel megszüntnek és érvénytelennek nyilvánítjuk, tehát 1922 január 1-től kezdve Ön a nálunk szerződésileg lekötött műveivel szabadon rendelkezhetik és azokat bárhol kiadhatja.

Kívánságára nálunk a mai napig megjelent, még pedig 1. Nyugtalanág völgye, 2. Pávatollak, 3. Karácsonyi Madonna és 4. Recitativ című műveinek raktárunkon lévő példányai-ból általunk meghatározandó mennyiséget a mai boltiár 45%-ért készpénz fizetés ellenében Önnek, vagy megbízottjának átadunk. Jogunk van azonban 1921 év végéig az átadott mennyiség 30%-át tetszés szerinti részletekben ugyanezen áron készpénzért Öntől, vagy megbízottjától visszavásárolni, ter-

mészetesen csak az esetben, ha a visszatartott készletünk már elfogyott. A könyvek bolti árának megváltoztatása 1921 december 15-ig kizárólagos jogunk marad.

Ebből az átadott könyvkészletből Önnek, vagy megbízottjának 1921 év végéig forgalomba hozni, vagy más módon eladni egyetlen példányt sem szabad, amiről jogunk van 1921 év végén meggyőződést szerezni.

Amennyiben a felsorolt négy munka átadott példány-készletéből az év folyamán a 30%-ot, vagy ennek egy részét visszavásároljuk, s 1921 év végén maradna még készletünk, ezt a maradék készletet, vagy átadjuk Önnek, vagy megbízottjának, a mai bolti ár 45%-áért, vagy átcseréljük ugyanennyi újonnan borítékozott példányért.

Az 1921 évben nálunk megjelenő új műveinek 1921 december 31-én meglévő példányairól legkésőbb 1922 január 15-ig külön egyezséget kötünk Önnel.

Ha nem sikerülne megállapodásra jutnunk e műveinek meglévő példányait tovább árusíthatjuk, amíg a készlet tart, de a készlet elfogyásáról egy héten belül tartozunk Önt értesíteni. Egyébként 1922 január 1-től kezdve e műveinek szerzői és kiadói jogával is Ön rendelkezik. Természetes azonban, hogy újabb kiadást ezekből a könyvekből csak akkor rendezhet, ha a nálunk megjelent példányszám elfogyott, vagy azt Önnek kölcsönös megegyezés útján eladtuk.

Teljes tisztelettel

Farkas

s.k.

A Táltos kiadóvállalat r.t.

Budapest.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály urnak

Budapest

2856. BABITS – az ATHENAEUM IRODALMI és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULATNAK

[Budapest, 1921. febr. 22.]

Budapest, 1921. február 22-én

T. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai r.t.

Budapest

Mult év december hó 30-án kelt megállapodásunk 19-ik pontja számomra visszalépési jogot biztosított 1921 január 31-ig. Ezt a visszalépési jogot Önök részemre szóbelileg meghosszabbították 1921 december 31-ig. Értesítem Önöket, hogy e visszalépési jogomról ezennel lemondok, mégis azzal a korlátozással, hogy hivatkozott megállapodásunk csak 1922 január 1-én lép életbe teljes egészében. Azonnal életbelép szóbanforgó megállapodásunknak mindama pontja, amely nem ütközik bele abba a további korlátozásba, hogy Önök az 1921-ik év folyamán a Gólya-Kalifán, a Wilde-fordításokon és Shakespeare Viharján kívül más munkámat nem adhatják ki, sem mint kiadók forgalomba nem hozhatják.

Egyébként másolatban csatolom annak a megállapodásnak a szövegét, amely köztem és a Táltos kiadó r.t. között 1921 február 21-én jött létre. Önök a megállapodás tartalmát tudomásul vették és magukra vállalták mindama kötelezettségek teljesítését, amelyeket a köztünk 1920 december 30-án létrejött megállapodásnál és ez ügylet természeténél fogva Önök tartoznak teljesíteni.

Megbizom továbbá Önöket, hogy a Táltos kiadó vállalat r.t.-nál eddig megjelent, mégpedig a: Nyugalanság völgye, Pávatollak, Karácsonyi Madonna és Recitativ című munkáimból a mai boltiár 45%-áért készpénzen vegyék át a Táltos r.t.-tól maximum a következő készleteket:

1. <u>Nyugtalanság völgye</u>	1300 példány	45%
bolti ár 35K.	45500K.	20.475
2. <u>Páva-tollak</u>	2800 példány	
bolti-ára 40K.	112.000K.	50.400
3. <u>Karácsonyi Madonna</u>	2900 példány	
bolti-ára 60K.	174.000K.	78.300
4. <u>Recitativ</u>	3300 példány	
bolti-ár 50K.	165.000K.	<u>74.250</u>
összesen:	223.425K.	

Közlöm továbbá Önökkel, hogy a Táltos ez év folyamán ki fogja adni: „Iris koszorújából” című elfogyott vers-kötetemenek új kiadását. Csatolom végül a Táltos kiadó-vállalattal kötött szerződéselem felbontásáról szóló eredeti levelet, s kérem, hogy azt irataik között őrizték meg számomra.

Teljes tisztelettel
Babits Mihály

2857. KENDE Ferenc – BABITSNAK

[Budapest, 1921. febr. 22.]

Mélyen tisztelt Babits Úr!

Csütörtök délután e hó 24-én az erotikus anthologia prospektusának kéziratáért eljövök. Kérem, hogy azt – amint ígérni volt szives – készítse el.

E soraimat ne vegye zaklatásnak, mert inkább figyelmes-ség a céloom ezzel.

Vagyok őszinte és igaz tisztelője
Kende Ferenc

kedd

2858. BABITS – BRÓDY Pálnak

[Budapest, 1921. márc. 8. előtt]

[Hiányzik]

2859. BRÓDY Pál – BABITSNAK

[Bécs, 1921. márc. 8. előtt]

Brief erhalten abwartete Südbahnhof.

Grüsse
Bródy

[Címzés:]
Babits, Reviczky u. 7.
Budapest

**2860. BABITS, BABITS Mihályné TANNER Ilona
és BRÓDY Pál – BRÓDY Sándornak**

[Bécs, 1921. márc. 9.]

Szívelyes üdvözetet küldenek

Babits Mihály
Babits Mihályné

A kedves Babits familiával vagyok együtt!

Üdvözlünk mindenkit:
Pali

[Címzés:]
Nagyságos
Bródy Sándor
urnak
Budapest
Mérleg utca 2.

**2861. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KELEMEN Ilonának**

[Velence, 1921. márc. 11.]

Kezeit csókolja

Ilonka és Mihály

Velence 1921. III. 11.

[Címzés:]

Nagys.

Kelemen Ilona úrnőnek

Szekszárd

László ú. 1275.

Tolna m.

Ungheria

**2862. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– MIKES Lajosnak**

[Velence, 1921. márc. 14.]

Szívélyesen üdvözlí

Babits Mihályné
Babits Mihály

[Címzés:]

dr. Mikes Lajos úrnak

író és hírlapíró

Budapest.

Ungheria

VII Erzsébet úr 7.

Az Est szerkesztősége

**2863. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BRÓDY Pálnak**

[Velence, 1921. márc. 14.]

Szívélyesen üdvözlök

Babits Mihályné
és Babits Mihály

Nem irtuk fel Kovács barátja házszámát, mégis irtunk neki is,
talán megkapja

[Címzés:]

Herrn

Paul Brody

Wien

Austria

II. Schottenbastei 4.

III. 11.

**2864. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KOVÁCS Kálmánnak**

[Velence, 1921. márc. 14.]

[Hiányzik]

**2865. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Velence, 1921. márc. 14.]

Régi kedves Velencéből küldök üdvözetet. Kezeidet csó-
kolják

Mihály és Ilonka

[Címzés:]
Nagyságos
özv. Babits Mihályné
urnőnek
Szekszárd
Tolna vm.
László u. 1272.
Ungheria

**2866. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Istvánnak**

[Velence, 1921. márc. 14.]

Ölel

Mihály és Ilonka

[Címzés:]
Babits István
joghallgató urnak
Szekszárd
Tolna vm.
László u. 1272.
Ungheria

**2867. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Angyalnak**

[Velence, 1921. márc. 14.]

Csókol

Mihály és Ilonka

[Címzés:]

Babits Angyalka

urleánynek

Szekszárd

László u. 1272.

Tolna vm.

Ungheria

2868. VÉSZI Margit – BABITSNAK

[Róma, 1921. márc. 21.]

Roma, Via Villa Patrizi 1.

21. III. 1921.

Kedves Babits,–

ezt a levelet és a mellékelt könyvet Lajos viszi fel Bécsbe. A könyv szerzője másfél évig volt fogoly Magyarországon és sokat hallott Önről. Ez a poéma megnyerte Antwerpenben az olimpiád irodalmi díját. Lefordították már angolra, dánra stb. és engemet nagyon érdekelne a véleménye: lehetne-e nálunk is kiadni fordításban? De nagyon nehéz lefordítani és én nem mernék vállalkozni rá, – legfeljebb kiadót keresnék neki. Kérem, legyen oly kegyes és írja meg őszintén, mit gondol róla?

Amint a mellékelt boritékról láthatja, még mindég nem sikerült Kaffka Margit anyjával összeköttetésbe jutnom. Szeretném már valahogyan elintézni a dolgot, – nem lehetne ebben segítségemre? Másik, igen s ü r g ő s kérésem: juttassa végre el

hozzám a „Golyakalifa” magyar könyvét és a „Hangyaboly”-t és „Kis emberek, barátocskáim”-at. Nem tudom lefordíttatni őket, holott a kiadó nagyon sürget már.

Ne haragudjék, hogy terhelem a kéréseimmel, de hiába írok könyvkereskedőknek, nem is felelnek...

Szerettem volna a Dante-fordításokat is megkapni, mert itt nagyon érdeklődnek iránta és a könyvtárak is meg akarják rendelni.

Őszinte tisztelettel üdvözlí
hive
Vészi Margit.

**2869. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– JUHÁSZ Gyulának**

[Firenze, 1921. márc. 21.]

Firenzéből üdvözl meleg kézszoritással

Babits Mihály
és Babitsné Tanner Ilonka

[Címzés:]

Nagys.

Juhász Gyula

író úrnak

Szeged

Ipar u. 13.

Ungheria

2870. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KOSZTOLÁNYI Dezsőnek

[Firenze, 1921. márc. 21.]

Meleg kézzorítással üdvözl Firenzéből

Babits Mihály
Babitsné Tanner Ilonka

[Címzés:]
Nagyságos
Kosztolányi Dezső
író úrnak
Budapest
Tábor u. 12.
Ungheria

2871. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának

[Fiesole, 1921. márc. 22.]

Fiesole, 1921. III. 22.

Kedves Anyus!
Ide menekültünk a Feketéék elől, sajnos az aranyélet már nem
tart soká.

Angyust és Pistit csókolom.

Kezeit csókolja
Ilonka
Mihály

[Címzés:]
Nagys.
Özv. Babits Mihályné úrasszonynak
Szekszárd
László u. 1272.
Ungheria

**2872. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– MIKES Lajosnak**

[Firenze, 1921. márc. 23.]

Szivélyes üdvözetet küld Firenzéből

Babits Mihály
Babits Mihályné

[Címzés:]
dr. Mikes Lajos író úrnak
Az Est Szerkesztősége
VII. Erzsébet út 7.
Budapest
Ungheria

**2873. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TANNER Ilonkának**

[Firenze, 1921. márc. 26. előtt]

Kedves Ilonkám
Itt küldök Neked egy szép firenzei lapot emlékül.

Csókol
Babits Mihályné
Ölel Mihálykád

[Címzés:]
Nagyságos
Tanner Ilonka
úrleánynak
Budapest
Ungheria
VIII. Kálvária-tér 18. III. 2.

**2874. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Fiesole, 1921. márc. 26.]

Fiesolében lakunk, Firenze mellett.

Kezeidet csókolja és mindanyiotokat üdvözöl
Mihály és Ilonka

[Címzés:]

özv. Babits Mihályné

úrnőnek

Szekszárd

László ú. 1272.

Ungheria

2875. TESSITORI NÓRA – BABITSNAK

[Kolozsvár, 1921. március]

[Hiányzik]

**2876. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– HENDEL Ödönnek**

[Budapest, 1921. ápr. 3. előtt]

[Hiányzik]

2877. HORVÁT Henrik – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 3. után]

Kedves Mihály,

a mellékelt könyvet szerzője – igen derék ember és régi barátom – azzal adta ide nekem, már régebben, |: megjelenésekor :| hogy juttassam el a Nyugatnak, hogy írjanak róla. Én eddig nem tettem, mert az volt a benyomásom, hogy |: esetleg :| nem <...> fog jó kritikát kapni. Most, hogy ezt közöltem Palágyival, <...> ő azt mondta nekem, hogy < nem .. > csak azt szeretné, hogy te vagy valaki akinek mint szerkesztő kiadod bírálatra, a könyvet olvassa el és aztán írja róla azt amit < meg > véleménye diktál. Tehát tisztelettel kér téged (és én is csatlakozom ehhez) – hogy légy oly szíves a könyvet valakinek – (talán Tóthnak?) odaadni, aki elolvassa és < megemlékezik > |: ír :| róla a Nyugatban. –

Légy oly szíves, azt a Fackel-számot melyet Bródy számomra átadott neked e sorok vivőjének adni, aki el fogja nekem hozni. És a Kuprin könyvet is, ha már elolvastad.

Rengeteg elfoglaltságom miatt nem jelentkezhettem még a francia óra dolgában, – de most már egy kissé apad az ár – és legközelebb felkereslek, – ha nem zavarlak benneteket.

Szívből üdvözl, kedves feleségednek kézcsókját küldi
Horvát

2878. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 6.]
Budapest, 1921. április 6.

Mélyen tisztelt Tanár Úr!

Szeretnénk ha az idei Dante ünnepélyek alkalmából az Ön

Dante fordításából egy szép kiadás állhatna a közönség rendelkezésére, hiszen el sem képzelhető a Dante ünnepély a *Divina Comedia* nélkül. Ezért mindent elkövettünk, hogy megfelelő papirost biztosítsunk magunknak és az Isteni színjátékot abban a kiállításban bocsáthassuk közre, amelyben az első kötet annak idején megjelent. Alapos reményünk van arra, hogy talán még a mult kiadásnál szebb lesz, mert meritett papirost fogunk kapni a Diósgyőri gyárból. –

Mindezeket azért közöljük igen tisztelt Tanár urral, hogy egyfelől értesítve legyen szándékunkról, másfelől azért, hogy azt az intenzív kívánságunkat juttassuk kifejezésre, vajha lehetséges lenne a teljes Comédiát kiadni, illetve a meglevő 2 kötethez a harmadikat a Paradisot is ezidén közrebocsátani. Arra kérjük igen tisztelt Tanár urat, méltóztassék minket efelől tájékoztatni, hogy a közrebocsátandó bejelentő nyomtatványokat ahhoz képest készíthessük el. –

Reméljük, hogy e levelünk Önt már itthon találja legjobb egészségben és le volnánk kötelezve, ha arra mielőbb sziveskednék írásban, vagy szóval válaszolni. –

Kiváló tisztelettel
kész hivei

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság
Dr. Lőrincz

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály urnak,
Bpest.

2879. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KELEMEN Ilonának

[Budapest, 1921. ápr. 7. után]

Drága Nenne!

Nagyon köszönöm kedves levelét, igazán örültem, hogy a drága Nenne megemlékezett rólunk.

Bizony kár volt bennünket féltetni, mert Olaszországban csak jó dolgok érhetik az embert, olyan ott minden, mintha sohsem lett volna háború. De a Nennének olyan jó szíve van, hogy mindig félti azokat, akiket szeret, én nagyon örülök, hogy azok közé tartozom.

Még egy dologra nézve kell a kedves Nennét megnyugtattunk, hogy az egyházi esküvőt már megtartottuk, Ali és Lőrincz voltak a tanuink, persze egészen egyszerűen, egyikünk sem szereti a túlsok cerimoiát, de hisz itt a lényeg a fő.

Ujság nálunk nincsen, ami apróság volna, azt kedves Nenne Anyi leveléből megtudhatja.

Szeretettel gondolok a mi kedves Nennénkre
és kezeit csókolom:

Ilonka

Kezét csókolja hálás öccse

Mihály

2880. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának

[Budapest, 1921. ápr. 7. után]

[Hiányzik]

**2881. BABITS – a RÉVAI TESTVÉREK
IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK**

[Budapest, 1921. ápr. 15.]

[Hiányzik]

2882. VAJDA János – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 17.]
1921. IV. 17.

Igen Tisztelt Tanár Úr!

Először is bocsánatot kérek, hogy én ismeretlen levélben alkalmatlankodom. Mindenekelőtt bemutatkozom: Vajda János vagyok főgimnáziumi V osztályú tanuló, egyuttal az Ön verseinek és prózai munkáinak rajongója. (Az „Irodalmi Tanulmányok” és a „Nyugtalanság Völgyé”-nek kivételével összes munkáit olvastam.)

A tegnapi „Modern költők est”-jén volt alkalmam Önt másodszor látni. (Először k.b a „Gólyakalifa” első kiadásának megjelenése után láttam a villamoson.) Másodszor, ott ültem tegnap az első emeleti erkélyen és sok mással egyetemben ünnepelem Önt és végigujjongtam az előadást. Azt méltóztatott tegnap mondani: „Ady nevét kiejteni még ma is tüntetés” – Úgy van, a közönség tapsa volt az úr, hogy ez igaz. De amellett, hogy tüntetés, szent hivatás és gyönyör. Igenis tüntetés és hivatás, mert,

„Idegen kép nem fogja látni
hajolását acél nyakamnak,
s csak oly istent fogok imádni,
akit én alkotok magamnak.”

Hiszen Ady egy isten, aki nem halt meg! (Tegnap is úgy rémlett mintha ott ülne Önök között a pódiumon a Tóth Árpád melletti üres széken.)

Igen! Ady nevét kiejteni tüntetés, hiszen lépten nyomon halljuk, hogy ócsárolják Őt. Hivatás! Mert Ady nevével kell életet önteni a tiszamenti „könnyű magtalan kalászkokba”. Hál’istennek, nem én vagyok az egyedüli, aki így vélekedik Adyról és a modernizmusról. Barátaim háromnegyed része a modernizmus követője, néha-néha azon vesszük magunkat észre, hogy egyik másik recitálni kezdi

...ötven asszony bűnös asszony”

Megjegyzem, hogy a „Nyugat”nak 1 ½ éve számonkénti ve-vője és olvasója vagyok és, hogy a „Torony Árnyéka” miszticizmusától a Földessy elleni támadásig minden cikkét elolvastam. Földessyt illetőleg, igazán nem tudom kinek van igaza, mert az „Ady-tanulmányok” elolvasása után annak írója úgy tűnt fel előttem, mint Ady ritka ismerője. Igazán bocsánatot kérek ily hosszúra nyújtott áradozásaim miatt, de még valamit szeretnék mondani.

Azt írja Ön az „Irodalmi problémák” „Ma, Holnap és Irodalom” c. fejezetéhez, hogy várják a húszéveseket, hogy átnyujthassák nekik a fáklyát, de ezek ellenszenvvel viselkednek Önök iránt. Várjanak még egy kicsit! Azt a fáklyát mi fogjuk átvenni, a Jövő huszévesei. Mi a tizennégyévesek, akik még szűk iskolapadban „Toldi Szerelmé-ig jutnak csak a magyar irodalomban és onnan „nincs tovább”(!), mibennünk már „kábult óriások” ébrednek, mi fogjuk átvenni a fáklyát és világba csóvázva, felépítjük, megteremtjük az Új Parnassust!

Még egy pillanatig kérem b. türelmét!

Én is szoktam verseket írni (mellékelten küldök kettőt) nagyon szépen kérem, szíveskedjék azokat megbírálni és b. véleményét valamiképen hozzám juttatni.

Még egyszer köszönetet mondok azért, hogy a tegnapi es-

tén gyönyörködhettem és bocsánatot kérek, hogy soraimmal
megzavartam,

maradok híve és rajongója:
Vajda János. Fg V. oszt. Tan.
VII. Kertész-u 37 II/11

2883. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 22]
Budapest, 1921. április 22.

Nagyságos
Babits Mihály urnak
Budapest

Április 15-i nb. sorait köszönettel vettük. Természetes hogy
sehogy sem lehet szándékunkban a fordítást annak jósága ro-
vására sürgetni. Ezt nem is tesszük. Azt azonban szeretnők
ha annyiban méltóztatna minket tájékoztatni annak lehető
elkészülte felől, hogy a munka kiadását, illetve terjesztését,
publikálását ahhoz alkalmazzuk. Lehetséges-e pld. A Pokol
és a Purgatórium kiadása kapcsán már előfizetéseket felvenni
a 3-ik kötetre is, meghatározott megjelenési terminussal. Erre
vonatkozólag fogjuk annak idején kérni szíves tájékoztató nyi-
latkozatát. –

Mi minden esetre arra törekszünk, hogy az Ön Dante
fordítása legyen a magyarországi Dante ünnepélynek szinte
kijegeczesedési pontja, legfontosabb és legmaradandóbb al-
kotása és ennek az érzelmünknek méltóztassék tulajdonítani,
hogy a munkát a Dante ünnepek során szeretnénk ameny-
nyire lehet a maga teljességében a közönség kezére adni. –

Mínhogy a köteteket valódi meritett papíron, tehát igazi
és valóságos amatőr kiadás módjára lesz lehető közrebocsá-

tanunk és a könyvek amatőr jellegét az igen diszes és értékes kötések által is fel akarjuk tüntetni, különösen azért, mert hiszen a mai viszonyok között ezek a könyvek meglehetősen drágák lesznek, a példányok egy bizonyos részét számozva és a szerző, illetve fordító aláírásával ellátva szeretnénk közrebocsátani. Arra kérjük már most Nagyságodat, méltóztassék hozzájárulni ahhoz, hogy a kiadást eként foganatosítsuk és hogy annak idején az illető példányoknak sajátkezű aláírására felkérhessük. –

Ami a hibák javítását illeti, arra kérjük, méltóztassék nekünk egy ilyen hibaigazító jegyzéket már most átadni, hogy mi a javítást keresztül vihessük. A Purgatórium és a Pokol nem fognak újra szedésbe kerülni, mert azoknak lemezei meg vannak. Ezek folytán korrektura levonatok sem fognak ezekből készülni, ellenben ha nekünk a fontosabb javítandók jegyzékét átméltóztatik adni, mi azokat az oldalakat újra ki fogjuk szedetni és ezeket revízió végett Nagyságodnak megküldeni. A jelzett körülményekre való tekintettel tényleg felette üdvös volna, ha csak kevés helyen lenne szükséges ilyen utólagos javítás. –

A Purgatóriumot természetesen ép úgy óhajtjuk illusztrálni, mint a Pokolt és e tekintetben számítunk Kaposy József urnak szíves személyes közreműködésére és könyvtárára. Magától értetődik, hogy az illusztrálás nem történhetik Nagyságod tudtán túl és felette fogunk örövendeni, ha a képek kiválasztása tekintetében minket utbaigazításával támogatni szíves lesz. –

Szíves további közléseit ez ügyben kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Révai Dr. Lőrincz

2884. SZENTPÁL Olga – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 22.]

Budapest, 1921 IV/22.

Mélyen tisztelt Babits Úr!

Mellékelve bátorkodok küldeni két tiszteletjegyet e hó 25.-én, hétfőn este 7 orakor tartandó Dalcroze-táncestémre, abban a reményben, hogy előadásunkat megjelenésével megtiszteli. Különös súlyt vetnék arra, hogy előadásunkat megtekintse, mert szeretném, ha azok, akik ma Magyarország <...> szellemi vezetői, megismerkednének őszintén művészi törekvéseimmel.

Maradok igaz hive:

R. Szentpál Olga.

2885. BABITS István

– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szekszárd, 1921. ápr. 24.]

Kedves Ilonka és Mihály! Csak most mondok köszönetet azért a kedves vendéglátásért, melyben mézesheteitek megzavaróját részesítettétek. Nagyon sajnálom, ha valamiben is alkalmatlanságot szereztem vagy megbántottalak benneteket. Részemről, még sohasem éreztem magam annyira otthonosnak a rideg szívtelen Pesten, mint mostan. Mihályt megkérném szépen nézzen utána megvolna-e szereshető Kenéz: A föld és népe c. könyve? Csakis az ő jó összeköttetéseiben bízom.

Valamenyien üdvözlünk Benneteket!

Pista

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály
író úrnak
Budapest
VIII. Reviczky u. 7. III/15.

2886. BRÓDY Pál és KOVÁCS Kálmán – BABITSNAK

[Bécs, 1921. ápr. 27.]
Wien 1921 IV 27.

...de kár, hogy akkor
éppen akkor nem voltam itthon!

Sok üdvözetet küld
és a Nagyságos Asszony kezét csókolja:
Paul Bródy
és
Kovács Kálmán

Lörinckét csókoltatom!

[Címzés:]
Nagys.
Babits Mihály
úrnak
Budapest
Reviczky-u. 7. III. em.
P. Bródy Wien I. Schottenbastei 4. III. 11.

2887. KIRÁLY György – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 28. előtt]

Kedves barátom,
elintéztem az Ethicával való szerződés ügyét. Ha holnap d. e. 10 óra előtt fölkeresed Schubert Mátyás igazgatót (Lónyai utca 18/A. 4. emelet, 1. sz.) s aláírod a szerződést, mindjárt átveheted a 2500 kor. előlegről szóló csekket is. Külömben csak kedden vehető föl a pénz.

NB. A Táltosnak járó példányokról elfelejtettem szólni, de ez a dolog annyira nem fontos, hogy annak idején barátságosan is elintézhető lesz minden differencia nélkül. Azt hiszem, a szerződésben nem kell külön fölemlíteni, Te se szólj róla, nehogy a pedáns öreg bácsi fennakadjon esetleg rajta!

Ölel szeretettel
Király György

Péntek este.
Centrál.

2888. Dr. SZEMERE Samu – BABITSNAK

[Budapest, 1921. ápr. 28.]
Budapest 1921. ápr. 28.

Igen tisztelt Uram!

Sajnálattal értesültem Szabó Lőrinc úr leveléből, hogy az Ethika-Könyvtár számára kilátásba helyezett kéziratot ezúttal nem kapjuk meg. Most arra kérem, legyen szabad remélnünk, hogy ez a lemondás nem végleges. Mi oly nagy súlyt helyezünk arra, hogy az Ön műve is megjelenjen kiadványaink között, hogy hajlandók vagyunk várni s Önre bízunk a kézirat elküldésének időpontját. Nagyon kérem tehát, szíveskedjék

értésíteni, számíthatunk-e ily feltételek mellett művére s továbbra is felvehetjük-e kiadványaink programjába.

Szives üdvözlettel vagyok
nagyrabecsülő híve:
Dr. Szemere Samu

[Címzés:]

Ngs

Babits Mihály szerkesztő úrnak

Budapest

VIII. Reviczky-utca 7.

Földadó: Dr. Szemere S. II. Zsigmond-u. 6. IV. 37.

2889. TESSITORI Nóra – BABITSNAK

[Kolozsvár, 1921. ápr.]

Babits Mihálynak a „Nyugat”nál

VI. Vilmos császár út 51 III

Hétfő, szerda, szombat déli 12–2ig

Mester, nagyon melegen és lelkünk egész őszinteségével gratulálunk Magának nősüléséhez, ami bizonyára új szépségeket hoz eddigi gazdag életének. Feleségét természetesen így ismeretlenül is szeretjük, mert akit Babits Mihály szeret: az hozzá hasonlíthat és így csak szeretni lehet.

Egy grandiozus tervünket akarom most közölni Magával: Nem lenne kedve Magának és feleségének egy erdélyi körútra ősszel, – mondjuk szeptemberben, – olyan értelemben, hogy az általam úgyis tervbe vett demonstráló Babits-estélyekhez társul szegődnének? Babits–Tessitori estélyeket szeretnék rendezni egész Erdélyben ősszel, – amikor lezajlik a mostani műsorommal az erdélyi- és magyarországi körútam. Ezeken a Babits–Tessitori estélyeken Babits Mihály részben előadás-sal, részben saját verseinek előadásával, – én pedig: kizáró-

lag Babits-versek előadásával szerepelnék. És valaki felolvassa mindenhol (talán maga) a „Magyar költő 1919-ben” című vita és vallomását. Az összes jövedelem felerészben Babitsékat, – felerészben engem illetve, az uram vállalná mindenhol a rendezést. Engem már szeretnek, – mint verselőadót itt Erdélyben, – ha Babitssal társulnék: szenzációs eredményeket lehetne elérni minden tekintetben. Nekem úgyis szándékom egész Erdélyt beutazni, egy kizárólagos Babits-műsorral, s meggyőződésünk, hogy a maga szereplése háromszorozná az estélyek iránti érdeklődést; feleségének pedig megmutathatná Erdélyt és azt, hogy Babitsot Erdélyben mennyire szeretik! Hogy rendkívüli élmény lenne, mindenki számára: az bizonyos. Nagyon örülnék, ha társulnának, velem. Pestre ha lehet májusban felmegyek szavalóestélyt tartani. Megkaptam-e januárban kelt, – februárban felküldött hosszú levelemet és a márciusban felküldött újság-kritikákat estélyeimről? Nagyon örülnék szíves válaszának. –

Mindkettőjüknek bensőséges üdvözlét
N. Tessitori Norától

Lehet az is, hogy csak szeptemberben tartom meg Pesten estélyemet s akkor onnan Magukkal jönnek Erdélybe.

2890. DIENES Pál – BABITSNAK

[Aberystwyth, 1921. máj. 2.]
Aberystwyth 1921 máj. 2.
Student Hostel Plynlymon

Kedves Mihály,
hozzájutok végre hogy írhattak neked, mert hogy úgy mondom hivatalos írnivalóm is van (egy kérés Kerékjártó érdekében). De magamon kezdem.

Sok mindenen átmásztam mióta utoljára együtt voltunk. A nyomorúságból, aggodalmakból (a gyerkőcöket illetőleg) böven kijutott. Végre láttam hogy Bécsben lehetetlen talpra állni, félholt város, csak épen hogy tengődik szegény, hát irtam Párisba Hadamard-nak egy elég hosszú levelet, őszintén előadva (inkább túlozva mint enyhítve) összes viselt dolgainmat és akkori helyzetemet. Moziszinészkedtem |: akkortájt :| s ment is volna valahogy de utáltam szörnyen. Hadamard azonnal intézkedett írt Youngnak (sejtvén hogy itt van állás) és szóval is ráparancsolt hogy úgy mondjam hogy helyezzen el engem (mert épen akkor volt egy mat. kongresszus). Így kerültem levelezésbe Y.-el s ő tényleg bedugott ide. Az Angliába jutás volt kissé nehéz de Bécsben szereztem osztrák útlevelet (egész jót) s így az is ment valahogy. Február elsején kötöttem ki Doverben s három hónap alatt sikerült itt megkedveltetnem magam. Nagyon jó emberek, segíteni akarnak mindenben. Aranyos kis tengerparti város. Nekem az a szerepem hogy a magasabb (és főleg mélyebb) kontinentális nivót (Párist) képviseljem. Egyelőre csak a leghaladottabbaknak adok elő „modern” dolgokat pl Dirichlet problémák! Noch nie dagewesen a brit szigeteken. Az egyetem nem Karokra hanem szűkebb department-ekre van osztva pl. Math. Department, Applied Math Dep., Physics etc. Csak a head of dep.-et hívják profeszornak, a többi lecturer ha akármilyen öreg is. A profeszorság fogalma közel van a középiskolai igazgatóéhoz de abszolút rendelkezési joggal. Az én jövőm itt biztosítottnak látszik. A fizetésem nem sok, 300 £ egy évre, de kijövünk belőle úgy hogy a gyerekek Párizsban élnek. S reményem van lényeges emelkedésre.

A családi s egyéb ügyeimről legközelebb (!). T.i. rengetegül el vagyok foglalva. Minden előadást előre leírni (angolul!) s tömördek írásbeli példa kell az angol studentnek ami soha nem volt erős oldalam. Azonkívül Y.-nek segítek mindenben.

Pl a könyvtár mizerábilis. Erre fel Y. kikiáltott Honorary Librarian-nek s tömérdek dolgom van a reorganizációval, listák készítésével, a National Libraryvel kooperálni etc. S mindezen felül a jövő évre programot kidolgozni, az egész mat.-i anyagot – amit possibilisnek itélek itteni tapasztalataim szerint – két évi kurzusokba szedni s a jóisten tudja mi (olyan irodásféle is vagyok. Mädchen für Alles). De hasznossá kell magam tennem. Nem csak Y. miatt hanem az angol mumus, a man in the street miatt is. T.i. evidensnek kell lenni, hogy szükség van rám.

Mindezeket a Kerékjártó eset teljes megértése végett írtam le neked. Őt ugyanis Young csaknem egészen elejtette. De mégsem véglegesen, úgy hogy én még meg tudnám menteni számára a helyzetet. (ami nem énmiattam romlott el, mert afelől most is itt lehetne). Arra kérlek hogy íteld meg a helyzetet és főleg a fiút s ha nem restelled beszélj vele. Nagyon nem szépen és oktalan módon viselkedett Y.-éknél legalább is az én értesüléseim szerint. Ezért is szeretném hallani a másik felet is. Először is nem dolgozott eleget. Y. meglehetősen sokat kíván de errefele tényleg dolgoznak az emberek. Másodszor, össze téveszti a tudományos munkásságát a megélhetéssel, ami két egészen különböző dolog. Legjobb esetben egyetemi tanárság < gal > formájában egyesíthető, de ekkor is rengeteg routine munka és egyéb adminisztratív meg más teszi ki a javarészt. Ebből Poincaré is alaposan kivette a részét. S viszont az is megesett már hogy tudós éhenhalt, lásd Abel. Harmadszor, incorrect viselkedés sohasem menthető legfeljebb elnézhető. Erre nézve a fő tény hogy Y.-né első leveleiben hozzánk K.-ról mint adoptív fiáról beszélt, annyira szerette (okt.) s most véglegesen elejtette. Pedig mi folyton tapasztaljuk ismeretlenül hogy mennyire jóakaró. Sohase felejtethjük el mi mindent tett a gyerekeinkért. Y.-ot pedig jól ismerem, ő nagyon jó és feltétlenül becsületes ember. Nagyon valószínű tehát hogy inkább

K.ban van a hiba. – A kérésem az lenne hogy kérdezd ki a fiút s ird meg nekem őszintén mi a véleményed róla. Nekem hihetetlenül kellemetlen lenne ha az én felelősségemre ide jönne s nem válna be. Ide egy becsületes <...> tanár kell aki üres óráiban – ami kevés lenne – lehet Cauchy vagy Newton. Ahogy Cauchy és Newton is csinálták. Itt mindenki, a studentek is, annyira derekasan dolgozik hogy képtelen helyzetbe kerülne ő is, mi is, ha |: nem :| állja a sarat. Viszont ha van rá garancia hogy jól fog tanárokodni, biztosíthatom hogy öszre idekerül. Elég fontos ügy mert én őt igazán tehetségesnek tartom s így nagyon szeretnék rajta segíteni. –

Nagyon szeretnék rólad sokmindent hallani. Nagyon komolyan hallottam hogy megházasodtál. Ha igaz és ha, amint felteszem, olyan amilyennek lennie kell, nagyon örülök neki. Sok igaz örömet s szépséget fogsz benne átélni, aminek különben mink, az olvasóid, fogjuk legtöbb hasznát venni. Bécsben kaptam tőled egy veszettül komoly kötetet. Külön nem voltak annyira mélyenvágók, inkább szépek. Így együtt, hatalmas komor lendületet tesznek ki. Borzasztó jó volna ha ide is küldenél valamit. Tudod megérdemlem. Írj magadról (vagy magatokról) s küldj újabb verseket. Ha nem is sokat. A régi ragaszkodással szeretlek.

Pali

Légy oly jó, juttasd el a mellékelt levelet Kerékjártónak. Azért van angolúl hogy Y. is elolvashassa. Célszerű lenne hogy Pesten senki se tudja hogy én itt vagyok. Sok kellemetlenségnek vehetjük elejét így.

**2891. BABITS – a RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI
INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK**

[Budapest, 1921. máj. 3.]

[Hiányzik]

**2892. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK**

[Budapest, 1921. máj. 12.]

Bpest, 1921 május 12.

Nagyságos

Babits Mihály urnak,

Budapesten

Egy heti távollét után hétfőn hazatérve, itt találtam május 3.-án kelt b. levelét. Kedden kerestem Somló urat, de sem ő sem helyettese nem volt otthon; csak szerdán tudtam Somló úr helyettesével beszélni. Somló úr Bécsben van, csak jövő kedden tér vissza, a helyettese pedig nem tudott semmiféle felvilágosítást adni az Erato-ról; az ő tudtával nincs eladásra szánt példány. A jövő héten keresni fogom az érintkezést Somló urral és az eredményről be fogok számolni.

Időközben a hetekkel ezelőtt a Hellas Verlag-nak irt levelem is visszajött azzal, hogy a címzett Bécsben „inconnu”. – A levelet a múlt héten a kiadónak való továbbítás végett egy bécsi magyar lap szerkesztőségének küldöttem be; talán ilyen módon a kiadótól is tudok választ kapni.

Szivességét köszönve, maradtam

kiváló tisztelettel

Dr. Fejér Ottó

Dr. Fejér Ottó V. Hold-u 15

2893. HENDEL Ödön – BABITSNAK

[Újpest, 1921. máj. 14.]

Újpest 1921 május 14.

Kedves Barátom!

Félesztendei számkivetés után tegnapelőtt Tomiból Rómába rándultam. Ami, elhagyva a szimbolumok nyelvét, annyit tesz, hogy féléves vesztegzár után elhagytam fekvőalkalmatosságaimat és bementem Pestre. Orvosi vizsgálat ügyében mentem, de közben egyikét félrelejtést is tehettem, és így tudtam meg a Vasárnapi Ujság szerkesztőségében Schöpflintől, hogy megtértetek Itáliából és fogadtok. Nyomban elhatároztam, hogy személyesen foglak üdvözölni Benneteket. De haj! Mire délután az orvosi vizsgálat véget ért, ugy ki voltam merülve, hogy csupán kaputokig jutottam el és képtelen voltam felkapaszkodni a számtalan lépcsőfokon. Pedig mennyire nem „meredek” a Te lépcsőd nekem... Nem marad más hátra, mint ezen a közömbös papírszigetelőn keresztül szorongassam meg kezedet illetve csókoljam meg a Nagyságos Asszonyom kezét, ama szíves kívánsággal, hogy ez az új kötelék soha ki nem szikkadó forrása legyen egy örökös harmóniának.

A váratlan meglepetést hozó lapotok nemcsak örömet szerzett nekem, de könnyet is csalt szemembe. Hiszen Itáliából jött, Itáliából, ahová immár semmi reményem sincs még egyszer eljutni, ebben az életben. Hiszen eszembe juttatta, hogy sohasem leszek többé lelkem városának, Rómának polgára. Hacsak nem ama Rómáé, melynek Krisztus a polgára... Viszont annál többet időzöm lélekben ama földön, melyet a Te vere öntöz. És itt kérés tolakodik a tollamra. Régóta izmosodó kívánság, nem tudom legyűrti. Nem akarom azt állítani, hogy én voltam az, aki a legislegbensőbb áhítással vártam Tisztítóhelyedet, annyit azonban minden elfogultság nélkül mondhatok, hogy nálam jobban senki sem vágyott után< n >a. És

mégis én vagyok az egyetlen, ki, noha közel egy éve, hogy megjelent, nem jutott hozzá, hogy elolvassa. Te voltál szíves tavaly egy példányt ígérni nekem. Úgy látom azonban, kiadód obligát szükmarkúsága keresztülhúzta kedves szándéodat. No de én nem is igénylek ennyit. Beérem avval, ha kölcsön adod. Megjegyzem Aladártól már kértem kölcsön a művet, de nem kaptam meg. Úgy látszik félti, amit különben mindig megérték. Téged azonban nem ismerlek könyvféltőnek. És eben a tudatban kérlek, szerezd meg nekem |: ezt a :| a rég áhított gyönyörűséget.

És még egyet. Áruljad el kérlek, hoztál e verset szép Olaszországból.

Szeretettel öllelek.
Kedves Feleségednek kezét csókolom.
Igaz híved
Ödön

2894. BABITS – OSVÁT Ernőnek

[Budapest, 1921. máj. 16. előtt]

Kedves Barátom!

Mellékelek néhány verset; a feleségem írta. Szép versek, bizonyly neked is tetszeni fognak. Óhajtanám ha már a legközelebbi számban jöhetnének. A feleségemet, érthetően, bántja, hogy a Nyugat minden újabb női költője mögött őt gyanítják, – minden nőnévben az ő álnevét sejtik. Szeretné már megmutatni hogy ki ő igazán.

Novellámat Szabó Lőrinc átadja.

Szívélyesen üdvözlök a viszontlátásig
(a napokban felkereslek)
Babits Mihály

2895. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. máj. 18.]

Budapest, 1921. május 18.

Nagyságos

Babits Mihály urnak

Budapest.

Revitzky tér.

Visszatérve telefoni beszélgetésünkre, van szerencsénk Nagyságotat értesíteni, hogy bármennyire nem szívesen tesszük is, hogy Önnek valamelyes kérését megtagadjuk, ezuttal azonban kölcsönös érdekeinkre való tekintettel kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a Dante Pokol kötetében Öntől megjelent bevezetést legnagyobb sajnálatunkra nem engedhetjük át egy más kiadó részére, mivel ez homlok egyenest ellenkeznék a mi kölcsönös érdekeinkkel. Ez az Ön által megírott életrajz annyira szerves összefüggésben van magával a fordítással és annyira kiegészítője a kötetnek, hogy saját érdekeink védelméről mondunk le akkor, ha beleegyezésünket adnánk ahhoz, hogy ezt a Dante életrajzot egy más kiadó is forgalomba hozhassa. –

Meglévén győződve arról, hogy Ön álláspontunkkal ennek általunk történt megvilágosítása után teljesen egyet ért, reméljük, hogy azért, mert ezuttal az Ön kérését nem teljesíthetjük nem vonjuk magunkra az Ön neheztelését. –

Fogadja kiváló nagyrabecsülésünk kifejezését és vagyunk,

kiváló tisztelettel

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság

Dr. Szántó Dr Lőrincz

2896. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main 1921. máj. 21.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 21. Mai 1921

Igen tisztelt Uram,
egy lapban olvastam, hogy ismét otthon van. Kérem, legyen kegyes értesíteni, számíthatok-e arra, hogy regényét belátható időn belül megkapom. – Lehetséges lenne magyar tárgyú irodalmi essayiből egy német kötetre valót összeállítani? – Ha a regényt küldi, és akkor ezt valamint a novelláskönyvet el lehetne helyezni, úgy szeretném a szerződést megkötni, hogy a kiadók a honoráriumok felét egyenesen Önnel számítsák el, mert lehet hogy őszkor el megyek Németországból. –

Kérem mielőbbi válaszát! Sokszor üdvözlí és minden jót kíván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2897. BABITS István – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. máj. 27.]

[Hiányzik]

2898. SZABÓ Lőrinc és PETZL, Amalia – BABITSNAK

[Balatonföldvár, 1921. máj. 31.]

Kedves Misikém! Igaz ugyan hogy e lappal én is megérkezem, de azért nem árt az üdvözlés duplán se egy oly rossz baráttól, mint én vagyok.

Ilonka kezét csókolom, téged szeretettel öllelek

Lőrinc

1921. V. 31.

Szives üdvözléssel

A Petzl

[Címzés:]

Babits Mihály

úrnak

Budapest

VIII. Reviczky u. 7. III. 15.

2899. BABITS István – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. máj. 31.]

Kedves Mihály! Bocsássatok meg a zaklatásért, de multkori lapom alighanem elkerülte figyelmeteteket. Arról van szó, hogy Politzer könyvkereskedő értesített, hogy megszerezte számomra Kenéz A föld és népe c. könyvét s elküldi, csak nincs ideje kijelölni mi szükséges. Azért kérlek titeket, bízzatok meg valakit, Ali vagy Pubi talán megtenné, hisz 10 percbe kerül – menjen be Politzerhez és sziveskedjék az ott levő példányról kijelölni a fenntartott könyvet (mondja meg nevemet, Szekszárd) és azt utánvétellel számomra elküldeni. Mondja meg azonkívül Politzernek, hogy a Közigazgatási jog |: már |: nem kell de Navratil gazdaságtana vagy hozzávaló jegyzet fontos volna. Ha ilyen van küldje Kenéz könyvével együtt. Kérlek intézzétek el a dolgot mielőbb, mert nagyon fontos az ügy az idő hiányára való tekintettel. Szives elnézéseket kérve

számtalan üdvözléssel

Pista

május 31.

Ha közigazgatásijogból Kmetyhez < k > jegyzet van, azt küldjön Politzer, de könyvet v. kompendiumot ne!

Kérlek szépen intézzétek el rögtön e dolgokat, mert már két hetet vesztettem emiatt.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

író úrnak

Budapest.

VIII. Reviczky u. 7. sz. III e.

**2900. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TESSITORI Nórának**

[Budapest, 1921. május]

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyom!

Bocsásson meg, hogy több egymásután következő és nagyon kedves levelére csak most válaszolok.

Bizony, lehetetlenül rossz levélíró vagyok; s azonkívül most egy nagyobb dolgon dolgozom, egy regényen, mely annyira lefoglalja minden energiámat, hogy alig tudok egyébre gondolni.

Ez az oka nagy részben annak is hogy kedves és igazán csábító meghívására (a tournéera vonatkozólag) alig tudok egyébbel felelni mint köszönettel és őszinte sajnálattal. Bizonynal nekem volna legfőbb kívánságom és érdekem is, újra látni a kedves és lelkes erdélyi Közönséget, mely oly feledhetetlen órákat szerzett nekem.

Csakhogy ám az én számomra most majdnem lehetetlen a nyilvános szereplés (itt is minden ilyesmit visszautasítok) – rossz idegállapotomnál fogva a legkisebb fellépés megzaklat, kihoz nyugalmból, és hosszú időre lehetetlenné teszi szá-

momra a dolgozást. Ősszel – amikor regényem befejezése aktuális – valószínűleg még izgatottabb leszek a munka lázában, s nem merem remélni, hogy egészségesebb. – Feleségem (aki mellesleg mondván nagyon szép verseket ír) elvszerűen irtózik a nyilvános szerepléstől, s épen most utasított vissza egy hasonló meghívást.

Sajnálom hogy egy kedves gondolatát rontom el szavaimmal – de hát én nem is hiszem hogy a mi részvételünk olyan nagyon fontos lenne. A siker oroszlánrésze sohasem a költőé hanem mindig az előadóé, s hiszem hogy ez a siker nem fog elmaradni nélkülünk sem. Az eddigi előjelek is ezt igazolják. Köszönöm hogy elküldte nekem azt a sok cikket, műsort és méltatást amelyek ezeknek az eddigi sikereknek ékesenszóló dokumentumai: mondanom se kell, mennyi örömet szerzett velük. A levelek adatainak egyezéséből úgy látom hogy valamennyit, vagy legalább minden fontosabb küldeményt, megkaptam; s természetesen eltettem őket, hogy szükség esetén rendelkezésre állhassanak. Köszönöm azt is, hogy híreket küldött, s hogy pl. a Nagy Emma igen szép versét leírta számomra.

Nagy Ilonka itt volt nálunk kétszer is, s feleségemmel is megismerkedett. Elhozta magával a Nyugtalanság völgyé-nek egy példányát, melyet én, Tessitori Nórának megdedikálva, már visszaadtam neki.

Nagyon örülök, hogy a Nyugtalanság völgye megnyerte Nagyságos asszonyomnak legilletékesebb tetszését, s különösen örültem hogy olyan kedves volt, fölsorolni a verseket amelyek kiváltképen tetszettek. Az ilyesmi minden poétát érdekel.

Kíváncsiságom, vágyam, hallani ezeket a verseket a Nagyságos Asszony szájából, levelei tanúsága szerint valóban megértő interpretációjában, annyira föl van fokozva, hogy alig várom már Pestre érkezésüket.

Nagy Lajost üdvözlöm.

Nagyságos Asszonyomnak maradok igaz tisztelője.

Babits Mihály
Szíves üdvözlettel
Babitsné Tanner Ilonka

2901. DÓCZY Jenő – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 6.]
Bp. 921. VI. 6.

Kedves Uram!

Egy kéréssel fordúlok Önhöz. Nagyon szeretném személyesen elmondani, amit akarok, de márczius 25.-óta egy makacs izületi baj miatt nem hagyhatom el lakásomat s mégjő ideig nem leszek annyira járóképes, hogy magam fölkereshetném. Pedig oly rég volt már, mikor utoljára szerencsém volt Hozzá! Nagyon jól esnék már, ha láthatnám s elbeszélgethetnénk. De addig is engedje meg, hogy így papíron mondjak el egyetmást és ismétlem: fölkérjem valamire.

Az Új Magyar Szemle szerkesztője: Pethő Sándor a napokban nálam járt és fölszólított, vállaljam el a Szemle irodalmi rovatának vezetését, minthogy Lendvai, aki eddig e rovatot szerkesztette, megvált a szemlétől. – Én e fölszólításnak némi habozás után engedtem s esszerint juliustól kezdve rám vár a feladat, hogy e lap irodalmi részét összeállítsam. Addig csinálom, amíg lehet. Vannak terveim; van határozott állásponatom, amit körülbelül ismer, ezeket megpróbálom valósítani és érvényesíteni. Ha meggy jó, ha nem, úgy én megyek.

Rendszeres kritikára és essayre akarom főleg fölhasználni a rendelkezésre álló teret: havonként 2 – 2½ ivet, ami nem sok ugyan, de mégis valami. Talán lehet kezdeni vele valamicskét abban az irányban, hogy a magyar közönség irodalmi érdeklődése pártoskodás és durva izgatás nélkül ébresztesék.

És most jövök elő kétféle kéréssel. Az egyik az,

hogy nagyon szeretnék Öntől kapni egy Dante-tanulmányt. Lehetne rá remény? Az Ön cikke nemcsak belső értékével emelné a Szemle színvonalát, hanem kifejezné azt a rendszer-változást is, amit én akarok. Nagyon kérem szíves válaszát. – Amennyiben vonakodnék a jeget megtörni, talán volna szíves, megkérdezni Kaposzy úrtól, nem írna –talán ő? Ha hajlandóságot mutatna rá, úgy magam kérném fel e szívességre. De annak örülnék legjobban, ha ön vállalkoznék rá.

Ez az egyik kérésem. A másik tanácskérés. Kikre lehetne gondolni, mint essay-írókra és kritikusokra? Megmondom: én kiket akarnék fölkérni. Kuncz Aladárt, Galamb Sándort, Benedek M.-t, Zsigmond Ferencet, Oláh Gábort, Harsányi Kálmánt, Papp Ferencet és Horvát Jánost, bár ez utóbbitól kissé tartok, mert nagyon is türelmetlen konzervatív. Szeretnék persze többeket fölkérni a Nyugat köréből, pl. Schöpfung, Tóth Árpádot, de tudom, hogy úgy se fognak írni. De azért mégis meg fogom tenni. – Kiket tudna még Ön ajánlani? Nagyon megköszönném, ha megírná. Addig is, míg kezét szoríthatok vele, sok szíves üdvözléssel vagyok

őszinte híve
Dóczy Jenő

V. Újpesti rakpart
3/B. II. 10. –

2902. BABITS – BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Budapest, 1921. jún. 7.]

Kedves Ilonka!

Nem győztem várni és kimentem érted. Bocsáss meg
< hogy > türelmetlenségemért, azonnal itthon leszek

Ölel
Mihály

2903. MIKES Lajos – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 10.]

Dr. Mikes Lajos

és családja sajnálattal és rémülettel konstataálta, hogy hiába csönget.

Kézcsók, viszontlátás

Dr. Mikes Lajos

921. VI/10.

2904. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 13.]

Budapest, 1921. június 13.

Nagyságos

Babits Mihály urnak

Budapest

Köszönettel vettük a Pokol és a Purgatórium új kiadásához való korrekturáknak kijelölését, azonban sajnálattal kell arról értesitenünk Nagyságodat, hogy ezeket a jegyzékeket abban a formában nem tudjuk értékesíteni. –

Bátrak vagyunk egyidejűleg úgy a Pokol, mint a Purgatóriumból egy-egy példányt azzal a kéréssel megküldeni, hogy azokban a már szükséges javításokat sziveskedjék bejelölni, hogy ezek alapján a nyomdában a korrekturát megcsináltathassuk, amelyről annak idején egy revíziót leszünk bátrak impimálás végett Önnek megküldeni. –

Kiváló tisztelettel

Révai Testvérek Irodalmi Intézet

Részvénytársaság

Dr Lőrincz

2905. RÓZSA Miklós – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 14.]

Bpest, 921 14/VI.

Kedves Mester,

Zsuzsanna Mária – aki, mellesleg, atyafia a feleségemnek – egy kis ismerkedési délutánra hívta meg hozzánk az „ifju költőket” és előadókat, köztük természetesen az Ön K. neje Ő Nagyságát is. Minthogy ismeretlenül nem mertek az Ön színe elé járulni, engem kértek meg: közöljem Önnel, hogy szerencsájuknek tartanak – velem együtt persze – ha Ő Nagyságával együtt Önt is körünkben tisztelhetnök.

Szép kert van ott a Kelenhegyi-úton s tisztelői lesznek ott valamennyien – tán nem fogja magát rosszul érezni nálunk.

Igaz nagyrabecsüléssel mindig kész híve

Rózsa Miklós

2906. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. jún. 16. előtt]

[Hiányzik]

2907. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. jún. 16.]

Kedves Misi!

Pisti vasárnap vagyis most 19.-én hajnalban indul innen, s így délelőtt 11 óra körül Pesten lesz, kérlek lássátok ismét szívesen. A folytonos tanulástól megint idegesebb, ezért irok én helyette és arra kérlek |: ha :) dr. avatásra kerülne a sor, légy

szíves és kölcsönöz neki megfelelő fekete öltözetet arra az alkalomra, szóval amikor szüksége lesz ilyenre. Hogy vagy-tok? Mért nem irtok? Sajnos hogy csak másoktól hallhatunk rólatok és az nem elégít ki bennünket. Tehát irjatok. Remélem megkaptatok leveleinket.

Ilonkával együtt sokszor csókolunk
Angyus.

Sz. 1921. jun. 16.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

Urnak.

Budapest.

VIII. Reviczky u. 7. sz. III. e.

2908. BUDAY László – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 18.]

Kedves Miska,

Ma délben kaptam Pista levelét, az iránt érdeklődik, hogy holnap itthon vagyok-e?

Itthon, és örömmel várom. Ügyében már írtam a dékánnak.

Kedves feleségednek
ismeretlenül is meleg üdvözlését küldve
Szeretettel ölel
BL

2909. HENDEL Ödön – BABITSNAK

[Budapest, 1921. jún. 27.]

Ujpest 1921 június 27

Vasút u. 61.

Kedves Barátom!

Elismerem, neveletlenség, hogy csupán ma köszönöm meg gyönyörű ajándékomat. De úgy érzem, nem az én bűnöm, hanem a könyvedé. Galeotto fu il libro. Hiszen oly régóta vágyódtam olvasni Purgatoriumodat, hogy ki kellett előbb elégíteni vágyamat, ami a mostani mérsékelt munkaképességem mellett sokáig tartott és íráshoz sem engedett. Mondanom se kellene, hogy roppant örömet szereztlél ajándékommal. Bár némi lelkiismeretfurdalásaim vannak, mert hisz ez több, mint amit kértem és igényeltem, mégis az öröm túlszárnyalja, mert így mindvégig velem marad az igazi magyar Purgatorio és bármikor elmerülhetek benne gyöngyöket keresni. Nyujtsd hát kezedet kedves Mihályom, hadd szorítsam meg erősen, melegen, nemcsak az ajándékért, hanem mindenkéltől azért a mély gyönyörűségért, amit vele nekem szereztlél. Szeretném e gyönyörűséget nyomban meghálálni, hogy kritika révén mindenkinek kikiabáljam. Sajnos egyelőre nem tehetem. De hinni akarom, nem marad el, mint a Pokol esetében.

Ami engem illet, sajna, még mindig itthon vagyok. Persze ezt úgy értsd, hogy szívemmel maradnék, s csak a testemmel mennék. De a budakeszi szanatorium körül olyan ádáz protekció dül, hogy könnyebb ma miniszteri tárcát kapni, mint ágyat odaki. Amint azonban hazakerülök, remélem épebb egészségben, a kényszer vesztegzárból, első dolgom lesz bekopogtatni Hozzád azaz hogy Hozzátok. Addig még egy szíves köszönet. Szeretettel ölellek. Kedves Feleségednek jelentsd kérlek tiszteletteljes kézsókomat.

Igaz híved

Ödön

2910. HAJDU Henrik – BABITSNAK

[Budapest, 1921. júl. 3.]

Mélyen tisztelt Uram,
végleges válasza előtt, (amelyek ügyében Palasovszky Ödön fel fogja Önt szólítani), nagyon kérem, engedje meg, hogy újra kifejezzem, mennyire megtisztelne bennünket, ha a szakosztályi tagságot elfogadná. Ha már esetleges habozását nem is tudom újabb érvekkel eloszlatni, bocsássa meg, hogy ismét kijelentem: a M.I.M.O.Sz. egyáltalán nem foglalkozik politikával, aminek legegyszerűbb bizonyítéka, hogy irodalmi szakosztályát a legteljesebb autonómiával ruházta föl s mégcsak az sem érdekli, hogy a szakosztály tagjai – szocialisták-e vagy sem. Csupán egyet szeretne: hogy e tagok a legkitűnőbb magyar írók legyenek. – De ennél a pontnál Babits Mihály úgyszólván fölment minden dicsérettől és szépevéstől.

Igenlő válaszát várva, maradok mélységes tisztelettel
igaz híve
Hajdu Henrik

Budapest, 1921 július 3.

2911. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. júl. 5.]

Frankfurt a M. Eschersheimer
Landstr. 38/I
den 5. Juli 1921

Igen tisztelt Uram,
ma kaptam meg a kis regényt és a két novellát; sok köszönet. Azonnal elolvastam a három művet: a legnagyobb örömmel vállalom a fordítást. Sajnos, arra köteleztem magam, hogy Lengyel Menyhért amerikai naplóját legkesőbb f. h. 20ikaig

lefordítom, és így a kisregényt csak július második felében tudom lefordítani. Azt hiszem, ennek dacára megfog jelenni karácsonyra. – Van kifogása az ellen, hogy a kiadóval úgy szerződöm, hogy a honorárium felét direkte Önnek küldje és a tantiémek felét is egyenesen Önnek < számítsa el > számolja el? – Azt hiszem, ez így kényelmesebb. –

Kérem mielőbbi válaszát!

Sokszor üdvözli és minden jót kíván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

**2912. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TANNER Bélánénak**

[Szekszárd, 1921. júl. 2–7.]

Drága kis Anyuskám!

Elutazásunk napján üzentem Mártával, hogy ha nem esik nagyon nehezedre, gyere ki a vasútra – nagyon vártalak Anyukám, Liczi, aki velünk utazott, egy óráig bucsúzott az anyjától, – engem senki sem sajnált, hogy elmentem.

Egy heti nyafogás után végre odáig ért a dolog, hogy holnap talán már kimehetünk a szőlőbe. Ma fogtam a piacon egy kis cselédet, 14 éves parasztlányka, remélem holnapig nem gondolja meg magát – akkor jó lesz, fogok a szőlőben gazdálkodni, meg fétozni, ott talán Mihály is nyugodtabban tud dolgozni, ahol egész nap egy kutyát se lát. – Ma eltettem egy üveg rumos meggyet meg néhány zöld diót, remélem a télen már jobban fogunk élni, nem aféle bohém-cigány módon.

Anyiék nagyon szívesen fogadtak; csak az a baj, hogy senki sem tud a házban cselekedni, ezért aztán állandóan zsörtölődnek egymásra. A ruháink tegnapig összevissza hányódtak az utazó kosárban, míg végre szorítottak egy kis helyet a Pisti szekrényében, amit Pisti morogva vett tudomásul. Ettől

eltekintve azért jól érzem magam, Angyus egy szelid, kedves teremtés, szegény még most is reggeltől estig tanít, Anyi nem-sokára jobban fog engem szeretni, mint a Misikéjét, mindig heccel engem, hogy ne kényeztessenem úgy el, mert még a fejemre nő, Mihály egész dühös, hogy még elrontanak engem itt, azt mondja, csak hadd kényeztessen, úgysem fogom később már kényeztetni. – Azt mondja tegnap Anyi, akartam neked hozni zsemlyét, mondtam is egy asszonyismerősömnek, a kis menyem olyan finom kis teremtés és ilyen falusi kosztot kénytelen szegény enni. Pedig nagyon jó kosztjuk van, pláne most a tiszteletünkre többet is főznek, de én mégis inkább magam főzök majd a szőlőben, mert anyinak csak egy kis naplopó gyereklány cselédje van és nagy strapa ez neki – segíteni pedig nem szeretek, ezt Te Anyukám tudod, inkább magam főzök.

Olyan szép itt az udvar, csupa fa, s a közepén egy befuttatott lugas, most itt irok. Az élelmiszer is olcsóbb itt, bár nem sokkal. Szép nyugodtan lehet itt élni, azért Anyiék mégis tele vannak bajjal – sokba kerül a szőlő megmunkálása állandóan 5-6 munkás dolgozik benne 60 K napszámmal –nagyon haragusznak Imréékre hogy jogtalan dolgokat akarnak, meg hogy a két nővérrel szemben mindennel ő rendelkezik, holott Pesten ül és a gond, dolog meg költség a nenne és anyi vállán van, –mégis ha egy szem gyümölcs terem, hát rögtön Pestre küldik, anélkül, hogy megkóstolnák. Annyi apró bajuk van, hogy nem cserélnék velük.

Irtatok-e már Arkára? Ha Varanaiék nem adnak lakást, a tanítókisasszony biztosan tud másutt is szerezni, édes kis Anyukám nagyon kérlek, ne hagyjátok ezt el, egy kis akarattal minden megy. Ugy gondoltam, aug. közepén, mielőtt Arkára mennének a dupla ünnep előtti szombaton ide utazhatnál pár napra, Anyiék nagyon kíváncsiak rád, Pisti elmesélte milyen szép fiatal és elegáns asszony vagy. Itt alhatnál Anyiéknál és nálunk a szőlőben ennél, feltétlenül eljőjj Anyukám a költségeidet majd megfizetem – legalább megismered az új rokonai-

mat. Igazán nagyon kedves jószívű emberek, olyan gondos és gyöngéd anyós, mint az enyém kevés van.

Pubi beszélt nekem valami fényképező gépről, 500 K-ba kerülne – Anyukám Te vagy a Tónika nem néznétek utána, hogy be ne csapják, annyit megadnék érte, ha jó a gép, de többet nem tudok reszkirozni. Lőrincznek írtam, adjon Pubinak pénzt 700 K-ig, de 100 K-ért vegyen nekem lemezeket és 100-ért a felszerelést, de Anyukám mondd neki nehogy *másra költse!* Azt mondta, a héten megy Kériékhez, akkor magával hozza, ide állítolag nincs messze Sáregres, persze csak egy-két napra jöhetne, mert anyiéknak kevés a helyük. – De ha nem jön hamarosan, adjátok a gépet postára.

Mi újság nálatok? Mártus elvitte azt a pár apróságot a konyhából? Hát a házüggyel mi van? De jó volna, ha sikerülne, csak ne hagyjátok abba! Édes drága kis Anyukám, olyan nagyon sajnállak hogy hivatalba kell járnod, bár csak lenne abból a varrásból valami. És olyan boldog lennék, csak ne fájna folyton a gyomrom. Anyi meg a nenne sokszor üdvözöltet (de igazán) Tonikát Pubit Mártust csókolom, Téged ezermilliószor csókollak Anyukám

kislányod

Ilonka

Kezeit csókolja

Mihály

2913. BABITS – MIKES Lajosnak

[Szekszárd, 1921. júl. 7.]

Kedves Mikes ur!

A regényem címe ez:

Halál fiai.

Ugy tűnik föl hogy ez a legalkalmasabb cím. Halál fiai: ez

vonatkozhatnak a háborúelőtti kor gyermekeire, az egész háborúelőtti Magyarországra; de vonatkozhatnak általában az emberekre is: mert nem vagyunk-e mindannyian a halál fiai?

Minden regénynek ez lehetne a címe.

Az én regényem a kilencvenes években kezdődik, és Nagy-Magyarország utolsó évtizedeiről szól. Egy halálra ítélt világ rajza. Inkább családok, mint egyének története; s e családok látszólagos ereje s hirtelen széthullása párhuzamos az ország sorsával.

Munkámnak komoly irodalmi igénye van: de, úgy gondolom, mindenkit érdekelni fog – azt is aki egészen távol áll az irodalomtól. A magyar középosztály – a lateiner – végzete, mint igazi regény áll előttem, a történetes teljes romantikájában. A megalkotás artistikuma megbirkózik a nehéz feladattal: a közelmúlt hangulatait a művészet tiszta távlatába lökni. Az utolsó fejezetekben szétszakad a romantikus fátyol, keselyük suhanása hallatszik és örvények nyílnak meg...

Amit irtam, csak önnek szól és nem a publikumnak: ön érezni fogja, mit lehet abból fölhasználni a beharangozásra. Hirtelenében akarok önnek valami fogalmat adni céljaimról. Talán még valami közelebbit is kellene írnom. Azt hogy a regény elejének miliője a kilencvenes évek vidéki magyar társasága, később a fővárosba torkollik a mese. Azt hogy a regénynek voltaképp hőse nincs: az író mindenkit egyforma messziről néz. De enyi talán elég...

Hogy vannak? Én nagyon jól dolgozom, s ha a napokban kiköltözünk a szőlőbe, valószínűleg még többet dolgozhatom. Sok reményem van hogy szeptemberig az egész munkával készen leszek.

Addig is melegen üdvözli
igaz hive
Babits Mihály

[Címzés:]
Nagyságos
Dr Mikes Lajos
író urnak
Budapest
Erzsébet körút 7.
Az Est szerkesztősége
Feladó: Babits Mihály Szekszárd László u.

2914. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. júl. 15.]
Frankfurt a M. Eschersheimer
Landstr. 38/I den 15. Juli 1921

Igen tisztelt Uram,
ma találkoztam Eugen Diederichs-sel (Tolstoi és Bergson nemzet kiadójával) és megemlítettem neki az ön Essay-kötetét. – Esetleg kiadná, – állítsam neki is össze a tartalomjegyzéket és küldjem be a munkákat. Kettőt ma már el is küldtem. Kérem, küldje el az essaykat lehetőleg postafordultával. Mivel az utóbbi időben magyar írok műveiből nagy visszaélések történtek, nemelyik kiadó a fordítási engedély bemutatását kéri. Legyen kegyes, nekem külön levélben a következő írásbeli fordítási engedélyt megküldeni:

Herrn Stefan I. Klein
Frankfurt a. M.

Ich erteile Ihnen hiermit die Autorisation für die deutsche Übersetzung meines Romanes „Timár Virgil fia” und ermächtige Sie über das Buch mit einem Verleger einen Vertrag abzuschliessen. Für die Autorisation stehen mir 50 (fünfzig) % sämtlicher Honorare zu.
aláírás. –

A fordítást már a napokban meg akarom kezdeni és kérem,
feleljen lehetőleg posta fordultával. –

Sok üdvözzellett igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2915. ANDERSEN György – BABITSNAK

[Budapest, 1921. júl. 17.]

Budapest, 1921 júl 17.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Uram,
talán érdekelni fogják ezek a sorok, amelyeket A Napba irtam
s amelyek megküldése mellett sok tisztelem, kézsókom is
postára teszem e levéllel.

Kellemes nyarat, jó egészséget kíván
Szerkesztő Uram
kiválóan hív tisztelője
Andersen György

2916. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. júl. 20.]

Frankfurt a M. Eschersheimer
Landstr. 38/I den 20 Juli 1921

Igen tisztelt Uram,
mivel kis regénye fordítását hétfőn vagy kedden megkezdem,
kérem, legyen kegyes, nekem a németnyelvű fordítási engedélyt
póstafordultával elküldeni.

Sok köszönet előre is!
Sokszor üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2917. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. júl. 30.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 30 Juli 1921

Igen tisztelt Uram,
a küldött kisregény fordításával két, legkésőbbben három napon belül elkészülök, – aztán legépeltetem a fordítást, átnézem, és beküldöm a kiadóknak.

Legyen kegyes póstafordultával a német szövegű fordítási engedélyt elküldeni. – „Odysseus és a szirenek” c. novellaja legközelebb a „Frankfurter Zeitung”ban jelenik meg. –

Kérem, feleljen erre a levelemre póstafordultával. –

Sokszor üdvözli igaz
tisztelője
Stefan I. Klein

2918. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Freiburg, 1921. júl.]

Drága Miskám!

Már mióta elkerültem hazulról majdnem minden nap rajtam ült a vágy, hogy írjak neked. De oly nehéz életem volt s annyi belső küzködésen mentem át, hogy nem tudtam hangot találni, – még kevésbé elfogulatlanul s a régi közvetlenséggel nyulni kezed után. Minden oly hirtelenⁿ ül idegenné vált körülöttem, – a magam élete is, hogy teljesen lehetetlen volt úgy gondolni magamra, mint előre, – mint a régi életemben előre s rád, mint oly emberre, akivel még a régi hangon lehet beszélni s távoli, elmúlt emlék voltál számomra. Hozzájárult, hogy egy ideig tényleg jobb volt nem nagyon irkálnom haza, meg nem is tudtam, hogy neked lelkiileg nem idegenítő e, vagy nem

kellemetlen-e rám emlékeztetve lenned, oly időkben mikor
úgyis minden új nyomás alatt minden vonatkozásoddal újra
tisztába kellett jönnöd. Nagyon boldogan hallottam az idén tén-
len, hogy megházasodtál. Tudod mindig a legnagyobb vágyam
volt, hogy a benned lévő rengeteg szeretet-kivánság egyszer
méltó kielégülést találjon, s a sok szenvedés után igazán bol-
dog lehess. Remélem, kívánom, legfőbb kívánságom, hogy ez
most úgy legyen, s nagyon nagy megnyugvás számomra, hogy
ezt rólad ily távolból elképzelhetem. Most feleségem szülei
látogatására Bécsben volt s elhozta verses könyvedet s a Dan-
te fordítást. Az első könyveid, amelyeket nem tőled kaptam.
Most már nem tudom tovább megállni, hogy ne írjak neked,
– noha nem tudom kiszámítani, hogy hogyan hathat ma még
rád tőlem üzenetet kapni. E versek nagy részének készülténél
jelen voltam, – s úgy összenőttek velem, mint életem részei.
A hangod, az egész lényed, minden körülmény hangulata, mely
alkotásuknál bele játszott s az a mély szeretet, mely engem
változtatlanul, akkor és most hozzád fűz, oly rendkívül erősen
megrázott s oly izgalomban s vágyódásban tart hetek óta, hogy
most meg kell hogy kérjelek, adj egy sor életjelt magadról, írd
meg hogy vagy, s remélhetem-e még, hogy a régi szeretetben
látjuk egymást viszont. – A versekről alig tudok mit mondani.
Amelyeket ismertem, – régen részei életemnek s velem van-
nak szünetlenül. Amelyeket most egyszerre mint újakat kap-
tam oly drága gazdag ajándék, hogy hosszú időre tele vagyok
örömmel. Gondold el, mit jelentenek számomra ezek a szép
régi szavak, – épen ezek a versek, melyekben mély jószágod,
szemérmes gyöngédséged s halhatatlanul tiszta lírikusságod,
amelyben számomra eddig legerősebben vált költőivé az em-
beriség, s az a rejtélyes valami, amit emberszeretetnek ne-
veznek. – |: úgy élnek |: ezek a versek csodái annak a hangnak,
amelyben a vers már nem vers, hanem természetes állapota
a léleknek, – jó bennük élni s az ember általuk hazatalál. – Na-

gyon nehéz már számomra ilyenekről írni, azonkívül lassanként el is tanulok magyarul, – mert alig beszélek így néha-néha s majdnem sohasem irok. – Most nem is akarok mást, mint életjelt adni magamról, s életjelt kérni rólad. – Több mint másfél éve itt kinn élünk Freiburgban, Baden legszélén, a francia és svájci határon, nagyon kitűnő külső körülmények között. Van szép lakásunk gyönyörű hegyek között s feleségemmel nagyon-nagyon boldog vagyok. Vannak jó barátaim is, első sorban Husserl, akihez mély közösség fűz, – s mások, fiatalok is. Régi embereim közül, Mannheim Károly fiatal feleségével itt él a közeli Heidelbergben s elég gyakran összejövünk. A nagy szenvedésem azonban, hogy a filozófiát nagyon háttérbe kellett szorítanom hogy megélhetésünkről gondoskodhassam. Apósom csak addig volt hajlandó eltartani, míg valami reális pénzkereső foglalkozást kitanulok. Az elmúlt időben ezt meg is tettem, – lettem az egyetemen a kémiai vizsgákat s most kész kémikus vagyok, csak még a doktoratus hiányzik. Közben azonban egy másik kémikussal egy kis gyárat (gyár az már tulás, de nem tudok mást mondani) alapítottunk; – nem hiszem ugyan, hogy ez jó módja a pénzkeresésnek, – inkább hiszem, hogy olcsóbb lett volna, ha habilitálok az egyetemen, – mert akkor ugyan pénzt nem keresek, de nem is adok ki fölöslegesen, mint így egy üzemnél, melyről Isten tudja, hajt e valaha valamit. Sok belső küzködésemnek és szenvedéseimnek minden esetre megvan az az egy előnye, hogy sok minden iránt van érzékem, ami iránt azelőtt nem volt, – s talán lassanként igazán filozofussá leszek, – mennél inkább levetem a Gelehrtség terheit; sok mindenről gondolkoztam s dolgoztam itt ebben az elszigeteltségben s talán sok mindenről tudnánk beszélni, drága barátom, ha Isten megengedné, hogy találkozam veled. – Mindig arról beszélünk feleségemmel, hogy nem jönnétek-e egyszer te és feleséged ki hozzánk vendégségbe. Barátok mind látogatják egymást, mért épen mi nem. Van elég

nagy lakásunk, hogy nálunk kényelmesen lakhatnátok, a vidék, egyike az elképzelhető legszebbnek, – a Schwarzwald magaslataival, – köröskörül szebbnél szebb kis <...> német városok. Igaz, hogy az utazás hosszú, s az utiköltség nagy, – de egyrészt az <ut> emberek nyáron tesznek nagy utazásokat, – sőt egyesek még Amerikába is elmennek, – ami meg az utiköltséget illeti, behozza magát, ha néhány hétig nálunk maradtok. Nekünk háztartásunk van s így nálunk létetek semmi megterhelést v. nehézséget nem jelentene. Istenem, de jó volna, ha elhatároznád magad. – Nem tudok most mást írni. Ha az emberek egy pár hétig nem látták egymást, már akkor is nehézséggel jár az első negyedórán beszélgetni egymással, míg át nem hídták a változásokat, amelyek közben voltak s nem orientálódtak egymással újra. Hát még ha ilyen két esztendő múlt el, – amelyben annyi minden történt, – mégis ha láthatnának azt hiszem úgy volna, mintha két nappal ezelőtt üldögéltünk volna |: együtt utoljára :| este a Barossban. Pedig már nem is tudom, hogy néz ki a József körút. De hogy a Reviczky utca hogy néz ki, azt még jól tudom. – Szeretnék tudni Paliról és Aladárról is. Paliról azt a hírt hozta feleségem, hogy elvált Valitól. Nagyon lesújtott ez a lehetőség. Címét nem tudta hozni. De nagyon szeretnék vele érintkezésbe lépni, hogy halljak róla közvetlenül. És Aladár tanulmányai? Talán igazán írna nekem ő is egyszer. – De a legfontosabb, hogy te írj. – Feleségem is, én is nagyon nagy szeretettel üdvözlünk – én öllelek régi hűséggel és ragaszkodással és nagyon örülök a jövőnek, ha hozzád megint közel hoz.

Isten veled Miskám.

Feleségedet ismeretlenül is köszöntöm.

Vili

Címem: Freiburg i. Baden, Günterstal, Dorfstr. 3.

2919. KELEMEN Ilona – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. júl.–aug.]

Kedves Misi! Krausz Nándor egy borvevővel megnézi délután a vörös bort, kérlek mutasd meg neki, majd ők szívnak, csak te légy ott velük amíg meg kóstolják, ha éppen a többiért is érdeklődnek azt is megnézhetik, csak az új vörösbort ne, mert az nem eladó.

Szeretettel üdvözlö a kis
Asszonykádall együtt
a nenne

2920. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Szekszárd, 1921. aug. 5. előtt]

[Hiányzik]

2921. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. aug. 5.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr.
38/I

den 5. August 1921

Igen tisztelt Uram,
sok köszönet leveléért és a német nyelvű fordítási engedélyért. Új regényét a legnagyobb érdeklődéssel várom. – Ma jelent meg a „Frankfurter Zeitung”-ban a novella. Itt küldök két példányt. – A tárca szerkesztő azt ajánlotta, hogy a német nyelv monotonitása következtében néhány jelző ismétlés elmaradjon. – Legyen kegyes, a német fordítás elolvasása után

véleményt megírni és az egyik példányt korrektúrával együtt visszaküldeni, – a kötet számára. – A „Frankfurter Zeitung” – a novelláért 200 márkát fog fizetni, – mihelyt a pénzt megkaptam, az összeg felét pénzeslevélben elküldöm. – Egy folyóirat az „Angyal” c. legendát el fogadta, – de „Vizözön” cím alatt akarja közölni. – 100 márkát fog fizetni. – Azt hiszem, most hamarosan a többi novellát is sikerül először lapban, aztán könyvben elhelyeznem. – Ha új novellája jelenik meg, küldje el kérem mielőbb. Sok köszönet előre is!.

Sokszor udvözli és minden jót kíván
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2922. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. aug. 6.]
Budapest, 1921. augusztus 6.

Nagyságos
Babits Mihály urnak,
Szekszárd

Kaposy József ur volt olyan kegyes és kiválogatta a Purgatórium diszkiadásához való illusztrációkat, amelyeknek jegyzékét van szerencsénk szíves jóváhagyás végett mellékelten megküldeni.

Legyen szabad arra kérnünk, hogy amennyiben ez az összeállítás Önt kielégíti, erről bennünket mielőbb értesíteni szíveskedjék, hogy a klisék elkészítése és azok sürgős kinyomatása iránt intézkedhessünk.

Önnek további kellemes nyaralást
és üdülést kívánunk, s vagyunk
igaz tisztelettel

Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság
Dr. Szántó Dr Lőrincz

2923. TÓTH Árpád és mások – BABITSNAK

[Budapest, 1921. aug. 9.]

Lőrinc
Tóthné Üdvök! Pádi
Horvát Henrik
Turóczi József
Schöpflin Aladár Király
Dr. Hoffmanné
Elek Artúr
Nagy Zoltán
Dr Hoffmann

[Címzés:]
Ngs
Babits Mihály
Úrnak
Szekszárd
László ucca

**2924. SZABÓ Lőrinc
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Budapest, 1921. aug. 13.]

Kedveskéim,
1000 koronát átadtam Tanner néninek; még körülbelül ezer
van nálam, de erre szükség lehet, mindig van valami kiadás,

amit nem tud előre az ember. Ezt az 1400 k-t 4000 osztrák korona fejében küldöm. –

Jaj! Most tévedtem: 1000 jár értük. Na, mindegy! Ugyis 1000 kért Ilonka, és ha még kell, írjatok! Levél is megy.

Üdvözl L.

[Feladó:]

Szabó Lőrinc

Budapest

Reviczky u. 7. III. 15.

2925. BABITS – KOMJÁTHY Aladárnak

[Szekszárd, 1921. aug. 14. előtt]

[Hiányzik]

2926. KOMJÁTHY Aladár – BABITSNAK

[Újpest, 1921. aug. 14.]

Ujpest, 1921. aug. 14.

Édes Misikém!

Oly régnek tűnik, mikor otthon nálatok utoljára beszélgettünk Szekszárdra utazástok előtt. Bizony előbb is írhattam volna, ha te nem is írtál, mert hiszen fiatalabb vagyok meg azután örüljön mindenki aki neked bármi címen egyáltalán levelet írhat. Hogy miért nem tettem előbb? Tudja isten. Emlékezhetsz, hogy már elutazástokkor életem folyásának szokásos és szabályszerűen bekövetkező mélypontjainak egyikén állottam valószínűleg nemcsak lelki de szervezeti okok alapján is, mert akkoriban állandóan hőemelkedésem volt, ma sem tudom miért, mert háziorvosunk aki gyermekkoromtól ismer leghatáro-

zottabban kijelentette, hogy tudomnek semmi baja, de feltétlen pihenést ajánl. Elutazni nem utazhattam el, azért elhatároztam, hogy úgy próbálok magamhoz térni, ahogy itthon azt a legjobb módon tehetem. Rögtön kezdtem lejárni a Dunára napra, vízre, levegőre barátaim csónakjait véve igénybe, eveztem, usztam egészen a legutóbbi időig, mikor a végre hűvösebbre fordult időjárás ezelőtt két nappal ennek végét vetette. A hűvösebb idő nagy megkönnyebbülés számomra, mert a nagy meleg engem úgyszólván paralizál és csak minimális munkára vagyok képes, de viszont vége a dunázásnak, legalább is egyelőre. A hely ahol fürödni, csónakázni szoktunk nagyon szép, egy kis sziget a Dunán a Szunyog és Szentendrei szigetek között. Az egész egy nagy zárt színpadra emlékeztet, mert a jobb (budai parton) a folyó kanyarodását követő hegyek elzárják a láthatárt. Sok gyönyörű naplementét néztem végig egyedül ülve a csónakban, míg a víz szeliden folydogált és vitt lefelé. Ezeket az örömeket csak néha-néha zavarta meg egy-egy fulladozási jelenet, ami itt elég ritka dolog volt. Mégis saját szemeimmel láttam négyet fulladozni és szerencsésen megmenekülni a csónakosok segítségével. Párosan szép a halál: mindég egy férfi volt egy nővel.

Ez volt egész nyáron a mulatságom. Közben fordítgattam a Fumée d'Opiumot. Fenyő fiát nem tanítottam mert az orvos ezt semmi áron sem akarta engedni. Megmondtam neki is az okot, amit teljes mértékben akceptált. Igaz is, hogy ebben az esetben úgyszólván semmi pihenésem sem lett volna. Most a fiú ha jól tudom Drezdába ment ki nyelvtanulás céljából. Fenyő megígértette velem, hogy ha visszatér, foglalkozni fogok vele. Őszre vonatkozó terveimet annyiban ismertethetem hogy Elemérnek szóltam valami jobb állás érdekében. Ezt meg is ígérte, de közelebbit még a dologról magam sem tudok. Egyet mindenesetre megállapítottam magamról; azt t.i. hogy ez a mostani idő nekem sehogysem konveniál. Vannak természe-

tek akiket egyszerűen felfal. Én sajnos ezek közé tartozom. Békés viszonyok közt és az általad oly jól ismert családi szerencsétlenségek nélkül talán lett volna belőlem valami. De így!?

E tekintetben már egyáltalán nem áltatom magamat. Lassan kiörlődik belőlem még a jobbra, különbre való akarás is. Aki ilyen korban mint amiben én vagyok olyan fáradt és tétovázó tud lenni mint én szoktam, annyira zavart és összefolyó, az csukja be élete könyvének lapjait és írja rá: Et ego in Arcadia fui. Ezzel körülbelül el is mondtam mindent magamról ahogy most állok és csak azt tehetem még hozzá, hogy külsőleg elég jó színben vagyok.

Nagyon örültem édes Mihályom annak, hogy dolgozol a regényeden. Bár magad is meg lennél vele elégedve. Ez lenne a legfontosabb és tudom, hogy milyen nehezen megy ez nálad. Tímár Virgil fia c. kis regényedről beszéltek a Centralban és többen azt állították hogy ez a legjobb műved. Ez megint csak azt igazolja, hogy saját magaddal szemben táplált skrupulusaid csakis idegességemben lelik magyarázatukat. E tekintetben tovább tart-e a javulás amit már Pesten lehetett rajtad az utóbbi időben észlelni? A szénsavas fürdőket használod-e? Ezt semmiesetre el ne mulaszd! Az élet amit élsz úgy látszik egészen idilli és ha egy kicsit unalmas az nem is baj, mert legalább a munkához hajt.

Levelemhez mellékelve küldöm el Szilasinak ezt a hosszú, kedves levelét amit Lőrinc tévedésből bontott fel, mert azt hitte, hogy Stefan I. Kleintől jön. Nagyon kérek okvetlenül válaszolj rá minél előbb; az igazi szeretet és barátság hangján van írva.

Ezek után hosszú, boldog életet víg örömöket és jó munkát kívánok néked tiszta szívből. Ilonka kezeit sokszor csókolom, téged pedig öllelek.

Az otthonlevőknek < szint > kik nem a hegyen lakoznak miként a próféta, szintén sok kézcsókot és üdvözetet küldök.

Mégegyszer melegen öllelek és kérlek hogy ezt a leveletem ne add oda senkinek. Ugy-e ezt megteszed?

Isten Vele!

Élj boldogul, mint a virág a patak partján:

Aladár.

2927. DIENES Barna – BABITSNAK

[New York, 1921. aug. 18.]

New York 1921 aug 18.

Kedves Mihály!

Nagyon kevesen vagyunk itt Amerikában, akiket el ne ragadott volna az ár és el ne kábított volna a levegő, akik az idegroncsoló pénzhajszán kívül másra is gondolnának. Sívár és sablon ez az ország s mert nagyon szegény, görcsösen ragaszkodik sablonjaihoz. Mégis van egy pár művész, egy pár magyar művész, akik próbálnak művészetet.

Egyik legérdekesebb pár Kovácsék. A férfi ref. pap volt, de otthagya, egy kemény, nyakas kálvinista, a nő Páll Rózsa, akinek több verse jött a Nyugatban s akinek tényleg van egy pár nagyon érdekes pastelje.

Képzeltető, hogy mennyi harcot kell vívniok nem csak a megélhetésért, de a barátaik ellen. Mire való a művészet! – vágják oda nekik – Mit értek el vele?

Mint minden művész, természetesen Kovács is nagyon szeretné, ha megbecsülnék, ha nem lenne „ismeretlen”, ha írnának róla.

Én azt hiszem, hogy ő tényleg meg is érdemli, hogy a Nyugatot a Figyelőben megemlékezzen róla. Nagy buzdítás lenne neki s annak a néhány <...> magyar művész embernek, akik nem adták meg magukat teljesen a pénznek.

Itt küldöm ezt a kis cikket, ha csak lehet, tétesd be a Figyelőbe s számukra egy számot küldess el a címemre.

Hogy magunkról se felejtkezzem meg, hát csak élünk. Ilust sajnos a nagy bajok annyira megviselték, hogy még most is munkaképtelen, bár – végre – kezdi már a kedvét visszanyerni és tervezzük, hogy mit csináljunk télen. Eltekintve Amerika sivár szellemétől nagyon boldogan élünk, mert nyugodtak vagyunk. Megszűnt a <...> „mi lesz holnap?” rémes kérdése s nyugodtan számítjuk, hogy jövőre ezt és ezt fogjuk csinálni. Szóval normális életbe potyantunk vissza s amíg önmagunkban gazdagok vagyunk, nem nagyon érezzük a környezetünk lelkisivárságát. Nehány ismerősünk van úgyis, akikkel lehet beszélgetni s ezer tervünk annyira lefoglal, hogy észre se vesszük, hogy a többiek vakon mennek el az Élet szépségei előtt.

Állásomból kifolyóan magyar kultur munkát kell végeznem, iskolát vezetni, társadalmi, irodalmi és színielőadásokat rendezni (nagy részt műkedvelőkkel) s így látom csak, hogy milyen ösműveletlenség az, ami itt van.

Egy előadáson elmondtam a „Könnytelenek könnyei”-t és az „Alkalmi vers”-et s a közönség sirt s a legigazibb tetszését tapsolta. Magam se hittem, hogy így fog menni. Míg ellenben Karinthy kisebb dolgai, amikkel próbálkoztam, nagyon keveseknek tetszett. Nem értették. Ők már hozzá is vannak szokva az amerikai humorhoz, amely főleg egyszerű cselekvésekben nyilvánul. Egy pofon, az igen, az hat.

Hogy mit fogunk csinálni? Azt még nem tudjuk. Egyelőre pénzt kell keresnünk, hogy bebútorozkodjunk és felöltözzünk. Ilus talán a mozihoz fog menni, talán táncolni fog, esetleg iparművészetet csinálni – az főleg attól függ, hogy mennyire fogja összeszedni magát a saison-ra. Jómagam is pénzt akarok szerezni, hogy nyugodtan írhattam aztán azt, amit jól esik.

Hát ti mit csináltok?

Mi áhítozzuk hallani az otthoni híreket, hogy várhatunk-e nemsokára egy pár szép könyvet?

Lőrincznek írtam egy hosszú levelet, így is üdvözzöljük őt, feleséged kezeit csókolom s Ilussal együtt sok-sok meleg üdvözetet küld

Barnus.

Cím:

Mr. B. Dienes. Social director. First Magyar Church.
233 East 116 St.
New York.

2928. KÖNIG György – BABITSNAK

[Balatonfüred, 1921. aug. 23.]

Kedves Mihályom!

Már hosszú idő óta készülök írni Neked, de mindeddig az a lázas tevékenység, mely a nyaralókat általában jellemzi, engem azonban különösen, ebben megakadályozott. Ez a lázas tevékenység délelőtti fürdésből és uszodai kaszinózásból, délután pedig alvásból, kis tóparti sétákból és megint diskurálásból áll. Az átmenetet a különböző étkezések alkotják. Komo-lyabb dolgokra még eddig bizony nem igen volt kedvem, bár eleinte sok időt töltöttem a Braille olvasással, mely azonban nem hallad abban a tempóban, melyben kellene haladnia ahhoz, hogy ne keserves kinlódás, hanem eredményes munka, vagy legalább is szórakozás legyen. Mint szórakozás sokkal többet ér az írógép, melynek használatát hamar és tökéletesen elsajátítottam. Nagy szerencse, hogy lehoztam magammal a Balaton mellé, mert ha nagyobb conceptióju műalkotásokra nincs is képességem, legalább leveleket irhatok, a mi szintén valami.

Társaságom az idén bőven volt, épencsak a junius hónapot

töltöttük egyedül s akkor az idő is rosszlévén, nyarunknak ez tette ki kevésbé élvezetes részét. Julius elejével azonban az idő melegebbre fordultával a fürdővendégek is beköszöntöttek Füredre s attól kezdve társaság is volt elég és fürdőzésben sem volt hiány.

Aladár is átjött Keneséről két napra hozzám s nagyon kellemes órákat töltöttünk együtt. Legtöbb időt azonban ezen a nyáron a constructiv prózairodalom mestereinek társaságában töltöttem, kiket Herceg Ferencnek és Csathó Kálmánnak hívnak. Most azonban ők is elutaztak s a szeptembert valószínűleg ismét nagyobb magányban fogjuk eltölteni.

Megyery, kit ismersz, szintén nálam töltött egy hónapot s neki köszönhetem, hogy figyelmeztetett a Nyugatban megjelent regényedre. Nagy élvezettel olvastuk. Engem különösen keltő érdekelt benne. Először is a probléma, melyet nagyon érdekesnek tartok, azután meg Timár alakja, ki nézetem szerint a regény legjobban sikerült alakja. Sikerült beléje csöpögtetned pedagógusi lényed mindazon folyadékait, melyek egyének és emberik egyszersmind. Vitányi alakjával kevésbé voltam meglepve, ez csak mint Ignotus-portrait elsőrendű, a regényalaknak, ki Pista lelke fölött győzedelmeskedik, egy ideálnak kellene lennie, Vitányi azonban még komikus is. (Annyira elevenül állott előtted Ignotus, hogy még olyasmit is felvettél róla Vitányi jellemébe, a mi a kívánt jellemképet egészen fölösleges módon, vagy pláne helytelen irányba tolná el. Arra gondolok, mikor elmondod róla, hogy két napig dolgozik, még pedig egy conservativ lapnak és egy progressivnek.)

A probléma rendkívül érdekes és Pista jellem rajzában néhány finom vonással már sejtetve van, hogy apja s az élet kedvéért ott fogja hagyni szegény Virgilt, a falusi magányt. Eszembe jut, hogy Párisban láttam Bernstein egy darabját, Israel volt a címe, nem tudom adták-e Pesten, melynek hasonló

volt a problémája. E darabban egy fiatal francia arisztokrata, nagy név örököse, a Camelots du Roi egyik vezére stb. megtudja, hogy egy zsidó bankár fia, a mit magától édes anyjától (!) tud meg. Ez az ifju öngyilkos lesz.

No de elég, máris soká untattalak. Remélem, Utánad küldik e leveletem Szegzárdra, ha ott volnátok. Már érik a szálló és ilyenkor jobb falun. Ha írsz egy kártyát, közöld, mikor térsz vissza Pestre. Én szeretném itt kihuzni legalább is szeptember végéig.

Pestre visszatérve, reméllem, többször fogunk találkozni, mint az elmúlt télen. A Nagyságos Asszony kezzeit csókolva, Téged őszinte barátsággal ölel

Balatonfüred, 1921 aug. 23.

Tisztelő, igaz hived
Kőnig Gyuri.

2929. MIKES Lajos – BABITSNAK

[Budapest, 1921. aug. 24.]

Már Lőrincsel megüzentem, hogy semmi akadálya nincs, hogy a Halálfiatit október elején, lehetőleg legelején kezdje közölni a Pesti Napló. Úgy tervezem, hogy szeptember közepe táján kezdjük el majd hirdetni a regényt. De ezt már élőszóval megbeszéljük... A nagymoguloknak is nagyon tetszett a regény témája és gondolata... Azt már biztosan tudják és valószínűleg örömmel vették tudomásul, hogy Lőrinc már fent dolgozik Az Est-nél, Pádi pedig szeptemberben kezdi meg ugyancsak Az Est-nél a belső rendes munkásságát. Lassan kialakul a jövő, úgy, ahogy képzeltem hónapok óta...

2930. ELEK Artúr – BABITSNAK

[Medina, 1921. aug. 25.]

Medina, 1921. aug. 25.

Kedves Babits,
itt vagyok második napja Medinában, Fülep Lajosék árnyékában. Azzal a szándékkal jöttem el, hogy valamelyik nap elrándulok Szekszárdra és meglátogatom. Ha Fülepék velem tartanak: meglátogatjuk. Hírvivőnek – és hozónak küldöm ezt a levelet. Azt szeretném tudni bizonyosan, hogy Szekszárdon van-e még?

Várom választ, s addig meleg érzéssel köszöntöm mind a kettejüket.

A viszontlátásig

Elek Artúr

Medina (Tolna m.)

2931. BABITS Mihály – ZICHY Rafaelnénak

[Szekszárd, 1921. aug. 25.]

Kézcsókját és üdvözlétét küldi a szekszárdi szőlőhegy tetejéről
Babits Mihály

[Címzés:]

Méltóságos Zichy Rafaelné grófnénak
Sárszentmihály

2932. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. aug. 26.]
Budapest, 1921. augusztus 26.

Nagyságos
Babits Mihály urnak,
Szekszárd

Van szerencsénk Önt értesíteni, hogy a Purgatórium diszes kiadásának nyomása a befejezéshez közeledik és már csak a képek kinyomatása van hátra. Türelmetlenül vártuk b. elhatározását a Kaposy ur által kiválasztott képekre vonatkozólag, amit sajnálatunkra mindezideig nélkülözünk. Noha arról értesültünk, hogy Nagyságod a közeli napokban Budapestre érkezik, mégis kötelességünknek tartjuk az ügy sürgősségére szíves figyelmét felhívni és felkérni, hogy a képek ügyében mielőbb dönteni méltóztassék. –

A Pokol diszes kiadását eredetileg matriczákra óhajtottuk nyomtatni, azonban legnagyobb sajnálatunkra a nyomda arról értesített bennünket, hogy a matriczák elromlottak. Ennek következtében kénytelenek voltunk az egész könyvet újra szedtetni. Az eddig kiszedett ivateket van szerencsénk mellékelten megküldeni azzal a kéréssel, hogy azt imprimálva a lehető leg-sürgősebben hozzánk visszajuttatni kegyeskedjék.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a pihenésre szánt időben vagyunk kénytelenek Önt ennyi kéréssel terhelni, azonban a véletlen közrejátszása folytán halmozódtak így az ügyek, amit a magunk részéről nagyon sajnálunk.

Fogadja Nagyságod igaz tiszteletünk kifejezését,
mellyel vagyunk, az Ön készséges hivei
Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság
Dr Szántó Dr Lőrincz

2933. BABITS – FÜLEP Lajosnak

[Szekszárd, 1921. aug. 27.]

Kedves Barátom!

Itt vagyok Szekszárdon, már huzamosabb ideje, de egy készülő művem mindeddig annyira elfoglalt, hogy még arra se jutott időm, hogy értesítselek. Ismered a teljes elmerülésnek ezeket a heteit. Egy szőlőhegy tetején élünk, valóságos remeteségben. Most már csak egy hetem van, szept. 1.-jén utazom – de, addig is: nem néznél be Szekszárdra. Anyám címe: László utca 1272.

Szívből üdvözlő a viszontlátás reményében

Babits Mihály

[Címzés:]

Nagys.

Fülep Lajos úrnak

ref. lelkész

Medina

Tolna vm.

2934. FÜLEP Lajos – BABITSNAK

[Medina, 1921. aug. 29.]

Kedves Barátom!

Szives soraidnak igen megörültem. De oly rövid terminust szabtlál a beruccanásra, – 3 napot!– amennyi alatt nehéz – csaknem lehetetlen átjutni.

Körülbelül ugyanakkor, amikor te írtál ide – írt velem innen oda Elek Artur (aki jelenleg itt van) ugyancsak találkozássra nézvést; a leveleitek keresztezték egymást; kérdés azonban, megkaptad-e, mert ő címül csak „Szekszárd”-ot írt. De akkor még ő is azt gondolta, hogy te tovább Szekszárdon maradsz.

Már most ami az én bemeneteletem – s velem az övét illeti, nem igen valószínű hogy elseje előtt meg fog történni.

Ha mégis mód kerülne rá, akkor természetesen élni fogunk vele s meg fogunk keresni téged. Ha azonban valamelyest meghosszabbodnék szekszárdi tartózkodásod, akkor k-belül biztosra mondhatom, hogy rövidesen beruccanunk s megkérésünk a jövő hónap első napjainak valamelyikén.

Ha tehát valamiképpen mégis tovább maradnál, mint lev. lapodon jelezted, kérlek, ne restelj róla értesíteni.

Szives üdvözléssel

Fülep Lajos

Medina 1921

aug 29

2935. TÓTH Árpád és mások – BABITSNAK

[Budapest, 1921. aug.]

Itt vacsoráztunk.

Figyelmeztetek hogy ez hamis bélyeg!

Kézcsoók és szervusz:

Pádi

Kézcsoók és üdvözlét Lőrinctől is.

Királytól is. Én is itt: Ali II.

Ali I. Schöpflin

Ilonkát csókolom üdv

T. Annus

Nagy Zoltán Elek Artúr

Dr. Hoffmann Dr. Hoffmanné

[Címzés:]

Babits Mihály

Úrnak

Szekszárd

László ucca

2936. TÓTH Árpád és mások
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Isaszeg, 1921. aug.]

Kedves Ilonkám, mi is nyaralunk, Isaszegen, Pesttől egy órányira egy gyönyörű fenyőerdő közelében. Nagyon finom. Tejben vajban úszunk, Eszterke és én hízunk, Pádi sajnos nem. Ma kijött Horvát Henrik is pár napra. Kár, hogy Ti olyan messzi vagytok.

Csókollak, Mihályt üdvözlöm Annus
Üdvözetek a fenyőfák alól
és Horvát Henrik mellől
Pádi
Szívélyes üdvözlettel
Horvát Henrik

[Címzés:]

Nagyságos Babits Mihályné úrasszonynak
Szekszárd
László utca

2937. Az IFJUSÁG KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT
– BABITSNAK

[Budapest, 1921. szept. 12.]

Budapest, 1921 IX. 12.

Kedves Szerkesztő Úr!

Hogy esetleges aggályait előre is eloszlassam, kijelentem, hogy neve szerkesztői minőségben sehol sem fog szerepelni és a csatolt nyugta aláírása bennünket semmire sem jogosít fel.

Mély tisztelettel üdvözli
igaz hive
Erdösi

2938. BABITS István
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szekszárd, 1921. szept. 13.]

Kedves Mihály és Ilonka!

Miután már tíz napja eltelt, mióta elutaztatok és semmi hírt sem kaptunk Rólatok már nagyon kíváncsiak vagyunk hogyan értetek haza és mi ujság otthon? Hallottuk Kamarás Gézától hogy Cili jól viselkedett s remélem nem fogjátok megbánni, hogy magatokkal vittétek. Nálunk semmi ujság. Ma várják itt Pedlow kapitányt, ki Leopold Lajoséknál száll meg.

Eddig még velem sem történt semmi, várom erősen, hogy hírt kapjak Fenyőről. Ugye Mihály nem feledkezik meg róla és mielőbb fog beszélni vele! Nagyon kérem tegye meg hamarosan, mert itt a bankokban sincs munka s bár szeretnék bejárni (hogy beletanuljak a keresk. dolgokba)/ fizetést csak keveset kaphatok.

Aladár elintézte-e már a diploma és indexügyemet. Kérjétek meg nevemben, hogy most már ne halassza tovább!

Apropos, a Nenne a volt kis cselédeknek egy kalapot látott Töletek, igaz-e hogy neki ajándékoztátok? Anyika beteges s többnyire fekszik. Angyus iskolába jár, Nennéék szállóba. Irjatok!!

Üdvözet valamennyiüktől!!

Kézcsókkal
Pisti

[Címzés:]

Nagyságos
Babits Mihály
író urnak
Budapest
VIII. Reviczky u. 7. III.

2939. HATVANY Lajos – BABITSNAK

[Bécs, 1921. szept. 14.–1921. nov. 17. között]

Igen tisztelt Uram!

Nagyon rosszul esik, hogy kérnem kell sok mindent, amiről azt hittem, hogy megkapom barátaimtól kérelem nélkül is. Milyen nehéz volt német könyvemről a Nyugat elégtételét kizsarnom. Kicsit szégyelem magam: a Nyugatért. Mert emlékeztetem Önt reá, hogy magyar essay-kötetet küldtem pesti barátaimnak! Csendes Napok és Hangos Esték címűt. Amikor a cikkek megjelentek, Ön is, de sőt az én jó Móricz barátom is, mindég felém jöttek egy-egy elismerő szóval. Akkor jól esett ez a szó, de ma szükségem van reá. Hiába visszhangzik érdememen felül való elismeréstől a német sajtó, mely szinte száz tárcát és ismertetést szentel könyvemnek, – az én terepem, no mondjuk ki szégyenkezés nélkül, az én hazám Magyarország s nekem az kell, hogy ottan el ne felejtse.

A Csendes Napok és Hangos Esték kötete Nagyváradon és Kolozsváron, Kassán és Pozsonyban két hónap alatt szinte szinte elkelt ezer példányban. Úgy látszik: publikumom még van. Csak barátaim ne volnának.

Tudom, hogy ma nem könnyű rólam írni. De ha Kassák, Reinitz védelmét vállalja a Nyugat, – vajon Hatvany agyonhallgatást érdemel-e?

Vagy talán azért neheztelnek Nyugaték, mert Móricz-cikkemet – talán a legalaposabb írást Móriczról, a költőről – Móriczról, az emberről szóló, nem igaztalan jegyzettel láttam el, jogos önvédekezésben?

Nem akarom Önt sem a válaszírás, sem a bírálat megírásának terhével fárasztani. Talán Schöpplin? Király György? Vagy Szabó Lőrincz, akit csak írásaiból ismerek?

Két könyvet küldtem el az Uraknak: Csendes Napok és

Hangos Esték, csupa gutgesinnt régi essay- és egy kis pesti beszélyt, melynek czíme: Gyalu grófnő.

Valóban el kellene csüggednem, ha a jó német kritika s az utódállamok magyarjai nem állnának mellettem, nagy elhagyatottságban. Ady-könyvet írok: Máriától – Veronikáig, – a modern ember szerelme Ady verseiben, amolyan mai Stendhal-féle szerelmi kézikönyvet, melyben Ady figuráját írom le. Egy itteni magyar kiadó ívenként szedi, amint a könyvet írom. Karácsonyra meg lesz. Német Ady-fordítások pompás Ady-kötete egy-két hét múlva jelenik meg. Az én felügyeitem alatt készült, én vezettem be. Az Ernőék lapjába sokat írok. Mindez nem használ... a nostalgia ellen.

Önről a Világban olvastam.

Üdv mindanyiuknak,
hú hívők
H. Lajos

Wien-Hietzing
Elslergasse 20

2940. Az ATHENAEUM IRODALMI és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT – BABITSNAK

[Budapest, 1921. szept. 15.]
1921. szeptember 15.

Nagyságos
Babits Mihály urnak
Budapest

Bátrak vagyunk Nagyságodat megkérdezni a következő ügyben: A közöttünk fennálló szerződés alapján eddig megkellett volna kapnunk Nagyságod új regényének a kéziratát. Igen kérjük szíves értesítését, hogy azt mikorra várhatjuk és kb. mely időpontra kívánja annak közrebocsátását. A magunk részéről

megjegyezzük, hogy most már valószínűleg csak a jövő évre maradhatna a kiadás, mert a karácsonyi szezonra már annyi könyv van előkészületben, hogy technikailag is nehéz volna annak sürgős előállítása. Birtokunkban van továbbá az Irodalmi problémák II. kötetének a kézirata, ezt még eddig nem adtuk nyomdába, mert a szerződésünk értelmében Nagyságod régi könyveivel is csak a jövő évtől kezdve foglalkozhatunk. Azt hisszük Nagyságod is megegyezik velünk abban, hogy ennek a kötetnek a közrebocsátása is 1922-re maradjon. Kérjük erre vonatkozó szíves válaszát és vagyunk

kiváló tisztelettel:
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat

2941. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. szept. 17.]
Frankfurt a M. Eschersheimer
Landstr. 38/I
den 17. September 1921

Igen tisztelt Uram, –
a kis regény fordításával elkészültem, – ma már meg is kaptam a legépelt példányokat, – a regényt tehát hétfőn, legkésőbbén kedden elküldöm a kiadóknak. – Kérem, írja meg postafordultával, megkapta-e a „Frankfurter Zeitung”-ban megjelent fordítást, – és végül, írja meg, vagy táviratozza meg, mikor küldi az új regényt, és hány oldal? – Szeretném munkámat úgy be rendezni, hogy a regény fordítását azonnal megkezdhessem! – Kérem, írjon biztosan postafordultával!!! Sok köszönet előre is!

Sokszor üdvözlí és minden jót kíván
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2942. A PESTI NAPLÓ – BABITSNAK

[Budapest, 1921. szept. 18. után]

Igen tisztelt Uram, a Dante-cikk ügyében kérdést tettem az igazgatóságnál, ahol azt közölték velem, hogy a Móricz Zsigával kötött megállapodás, mely a külön cikkért kétezer koronát állapít meg, csak hosszú cikkekre vonatkozik, rövidebb cikkért, mint amilyen a Dante-cikk is volt, ezer korona fizetendő. Az erről szóló utalványt mellékelten küldöm. Egyben arra kérem, hogy amennyire csak lehetséges, tessék a regényből több kéziratot adni, hogy legalább is néhány folytatás legyen a nyomdában – így egy kis meghülés vagy bármily apró baj mindjárt a legnagyobb zavarba hozhat bennünket. Amint látni méltóztatik, elég takarékosan bánok a kézirattal.

Mély tisztelettel vagyok készséges híve
Habár Mihály

2943. BABITS István – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. szept. 21.]

Kedves Misi!

Bocsáss meg, hogy ismét zaklatlak soraimmal, de éppen ma úgy értesültem, hogy a „Gyosz”-nál /Gyáripárosok Országos Szövetkezete/ egy állás van üresedésben. Arra kérlek tehát, hogy < lehetőleg > azonnal lépj érintkezésbe Fenyő Miksával, hogy a dologgal el ne késsünk. Most már legfőbb ideje, hogy alkalmazást vállaljak; itt Szekszárdon azonban az a fizetés és az előmenetel szempontjából kész lehetetlenség. Bármennyire is szeretek idehaza, mégis belátom, hogy az én terem csak Budapesten van, ha valami akarok lenni.

Légy szives kérdezd meg Alitól, hogy utánanézett-e már az egyetemi ügyemnek, mert most már valószínűleg nagyon

hamar szükségem lesz a diplomámra és az indexre. Ha pedig valami fennakadás történt volna, úgy azt tudassa velem rögtön, mert már izgat a dolog.

Itthon megkezdődött a nagy munkaidő. Készülődünk a szüretre, de minthogy Bimbis bácsiék még csak vasárnap érkeznek haza, várunk még vele. Ugy közepes jó termésre van kilátás. Rengeteg dolog van itthon és szegény Anyika betegen fekszik. Alighanem rászorulunk majd Stánci tánti segítségére, mert Angyus iskolába, Nenne pedig a szőlőbe jár. Én angolul foglalkozom és olvasom Lester Ward-könyvét. Leopoldék most jöttek haza, Pesten voltak, mert Leopoldné nővérének (aki a nyáron itt volt) halt meg a kislánya. A tennis még folyik, de csak napos időben lehet játszani.

Mégegyszer nagyon kérlek pártfogoljál ügyemben, melytől meglehet egész életem sorsa függ. Ha beszéltél Fenyővel, kérlek íri pár sort a kilátásokról.

Nem tudom, de hiszem, hogy megkaptátok levlapomat, melyet elutazástok óta menesztettem. Ezideig mit sem tudunk Rólatok, pedig Anyika sokszor gondol Rátok aggodalommal.

Otthon főz-e Ilonka? Mert hát mi volna különben szegény Cilivel? Remélem jól viselkedett az uton (?) Mi ujság Pesten? Mi van a Pubival? Aliról és Lörincről sem tudok semmit. Dehát persze ezek a pestiek nagyon rossz levélírók.

Ilonka kezét csókolva, Téged ölel
szerető öcséd
Pista

921. IX/21.

U.i. Kovács fogorvos köszönettel fogadta a pénzt. – Nem jötök meg szüretre!? Mert érdemes lesz ám. Az a levlap, amit Ilonka dr. Nagy Zoltán címére feladott visszajött azon megjegyzéssel hogy címzett ismeretlen.

2944. BÉKÁSSY Istvánné BEZERÉDJ Emma
– BABITSNAK

[Sennye, 1921. szept. 22.]

Kis Sennye 1921 szept 22 én.

Kedves Babits

Bocsássa meg hogy a magam dolgában veszem igénybe idejét. A télen azt irtam hogy nem akarok semmit a verseimmel. Ma már nem egészen így áll a dolog, bár magam sem tudom mit akarhatnék. De nagyon kérem tegye meg nekem ezt a szívesseget: írjon nekem néhány sor őszinte kritikát róluk. Bízom objectivitásában és az irodalom iránti szeretetében, ezért hiszem hogy a kritikája nem lesz szépitgető vagy elnéző – rossz szolgálatot tenne avval nekem – hanem igaz.

„Odin” nak csak első részét küldöm, mert igen hosszú lett volna, bár a másik két része rövidebb. Ugy ez mint „Isis mystériuma” valami cyklus-félébe tartoznak, a melynek többi darabjai: Magyar imádság; Hymnus a Naphoz (Apollohoz); O Crux, ave; Sötétség zsoltára, és: a Hetedik Nap. Ezeket azért írom meg nehogy akár Isist, akár Odínt végleges hitvallásomnak tartsa. A népfajunk, a nemünk s a Fajunk (az emberfaj) istenein kívül, kiknek mind alá vagyunk vetve, lehet több egyéni istenünk, vagyis egyéniségünknek is több istene. De hiszen ez mind nem ide tartozik.

Kérem legyen olyan jó és teljesítse kérésemet.

Szívélyesen üdvözlí sokszor

Békássy Emma

2945. ALMÁSSY Ignácné (KAFFKA Gyuláné)
– BABITSNAK

[Felsőróna, 1921. szept. 28.]

Igen tisztelt Uram!

Ma kaptam Vészi Margit önnagysága levelét, melyben értesít hogy kétezer harmincz olasz líra van kezei között mint az elhunyt Kaffka Margit leányom <...> hagyatéka. Azt is írja hogy Ön volt szíves a tanácsot adni hogy a mű eladásra menjen. –

Midőn ezt a leghálásabban megköszönöm mint elhunyt leányom igaz író társát egyben szívem egész melegével köszöntöm és kérem hogy legyen kegyes továbbra is figyelmébe tartani a Kaffka Margit műveit – így a netalán még kiadatlant is és tapasztalt jó indulatát érvényesítve a jövőben is.

Egyben arra kérem hogy vegye szíves tudomásul s ezt Vészi Margit urnőnek is meg irtam – hogy a Kaffka Margit egyedüli örököse én az édes Anyja vagyok miután kís fia is vele egyszerre lett a járvány áldozata s így minden ez ügyre vonatkozó illetve örökösödési jogok egyedül reám tartoznak ki csupán csekély nyugdíjamból élő öreg özvegy beteg aszszony vagyok s nagy hálával leszek a Nyugatosok igen tisztelt munkatársai iránt, ha a jövőben sem feledkeznek meg a Kaffka Margit édes Anyjáról.

Kiváló szíves üdvözléttel
Özv. Almássy Ignácné
néhai Kaffka Gyuláné
született Uray Margit

Róna de sus ('Felsőróna') Máramaros megye
Sept. 28 1921

2946. HENDEL Ödön – BABITSNAK

[Budapest, 1921. szept. 29.]

Kedves Barátom! Keserű bor az én borom. Nem szekszárdi nemes szőlőkből szűrik, hanem útszéli pemetefűből meg ökörfarkkóróból. De ha a régi jó módinak hódolva jó szívvel Rád köszöntöm a mai napon, csak megadja Néked a sors a bort, búzát, békességet. Szeretettel öllelek. Browningné Asszonyomnak jelentsd tiszteletteljes kézsókomat.

Igaz híved
Ödön

Ujpest, 1921. Szt. Mihály napján.

[Címzés:]

Ngs. Babits Mihály Úrnak

Író

VIII. Budapest VIII.

Reviczky utca 7 sz.

II. emelet.

2947. DIENES Barna és RÉVÉSZ Ilus – BABITSNAK

[New York, 1921. okt. 2.]

1921 okt. 2.

Kedves Mihály!

Kéretlenül is újra beállítok, s itt küldök egy kis cikket a Nyugat Figyelője számára. Azt hiszem érdekel benneteket ami a New Budapesten történik, hiszen Magyarország még mindig áhítva néz Amerika felé – talán csak azok nem, akik itt voltak; művész félék, akik művészetet akartak.

Itt kétszeresen jelentős egy művészi esemény – ritka, ritka fehér holló – s az íteni magyar művészeknek kétszeresen

jól esik, ha otthon írnak róluk – ne nevessetek, a Nyugat még mindig sokkal több, mint az itteni „komoly” lapok.

Bevallom őszintén az ősz Serly bácsi nagyon fog örülni ennek a kis cikknek – azért írtam. Ha nem is nagy tehetség az öreg, háza a magyar művészek otthona, különösen azoké, akik nem nagy dobbal jönnek, hanem még mindig akarnak valamit.

Ha leközlítek, légy szíves egy példányt az öreg címére elküldeni

Mr. Louis Serly

825 East 163. St.

New York

Nagyon hálás lennék érte.

Mi különben megvagyunk, Ilus rajzolgat, én gyermekeket tanítgatok – mesélek nekik s ők tátott szájjal figyelnek; szegények talán még sose hallottak mesét – azonkívül filmdarabjaimat próbálom elhelyezni – még csak próbálom sajnos. De már is nyugodt a lelkünk s bizakodva rajzolgatjuk a jövőt.

Nagyon örülnénk, ha hallhatnánk valamit rólatok. S kedves feleségeddel s Lőrincsel együtt

igaz barátsággal üdvözl

Barnus és Ilus.

2948. RITSCHER Mátyás – BABITSNAK

[Szombathely, 1921. okt. 3.]

Mélyen tisztelt Uram!

Negyedosztályos kereskedelmista, iskolai önképzőkörünknek ambiciozus munkása vagyok. Mint ilyen egy „Babits tanulmány”-t készítettem, melyhez nagy szükségem volna az Ön életrajzára.

Mármost – nem tudván másképp segíteni magamon – a következő kéréssel fordúlok Önhöz: kérem sziveskedjék velem

egy-két mű címét közölni, amelyekből néhány rövidke életrajzi adatot meríthetnék.

Megjegyzem elégséges volna az alábbi kérdésekre felelet:

1. Hol és mikor született?
2. Hol és mely iskolát végzett?
3. Életének oly eseményei, melyek valamilyen hatással voltak munkásságára

4. Jelenlegi munkaköre.

Minthogy csak ilyen száraz adatokra van szükségem, megfelelne egy folyóiratszám is.

Legegyszerűbb megoldás, |: volna :| és egyszersmind örök hálára kötelezne Uram, ha e kérdésekre a feleletet megírná, vagy megíratná nekem. Önnek nem nagy fáradtság, viszont nekem óriási boldogságot okozna, ha felolvasásom végére odabiggyeszt-hetném: „a személyi adatokat pedig Babits Mihály úr /sza/ maga bocsátotta rendelkezésemre.” Tessék elképzelni a hatást!

Ezért még egyszer nagyon kérem, ne tagadja meg Uram kérésemet, s ha személyesen nincs is érkezése írni, egy idevágó közleményt, vagy könyvcímet nekem beküldeni szíveskedjék

Megtisztelő szíveségeért előre is hálás köszönetet mond, őszinte bámúlója és

igaz tisztelője

Ritscher Mátyás

felsőkereskedelmi IV/a oszt. T.

Sz hely, 1921. X./3

2949. PETHES Alfréd – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 10.]

Budapest 921 X/10.

Mélyen tisztelt Uram!

Csütörtökön (13-án) este ½ 8 orakor lakásomon orvosoknak

zártkörű előadást tartok a suggestioval gyógyult betegek bemutatásával.

Nagyon örülnék, ha megjelenésével tüntetne ki.

Megemlitem, hogy címét Horváth Henrik író ur volt szives redelkezésemre bocsátani.

Maradtam
teljes tisztelettel:
Pethes Alfréd

IV. Kaas-Ivor u. 1 I/10

2950. BABITS – WOHLFARTH Olgának

[Budapest, 1921. okt. 12. előtt]

[Hiányzik]

2951. WOHLFARTH Olga – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 12.]

Meleg pillantással nézek e nekem oly értékes lila ceruzasorra mely csak még tudatosabbá tette iránytűnélküliségem akaratos tévelygéseit.

Köszönöm, nagyon köszönöm azt a szuggesztív erejű hangsúlyt, mely határmesgyéjét jelenti az én makacsul egyéni formaszabadságomnak, mely megmutatta az utat – előreutat.

Ezt köszönöm, mikor írása közül kiérzem, látom a nagyra-becsült művészt s az embert – Babits Mihályt.

Öszinte tisztelettel
Wohlfarth Olga

Bpest, 1921. X. 12.

2952. ANDERSEN György – BABITSNAK

[Tátraháza, 1921. okt. 15.]

Tátraháza 1921. X. 15.

Nagyságos Asszonyom és mélyen tisztelt Szerkesztő Úr,
az idén is ide jöttem, de ezúttal élni és nem meghalni. A legkö-
zelebbi költőmatinéig sok kézcsókot, tisztelő üdvözlét küld

ígaz hívük

Andersen György

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

Szerkesztő Urnak

Budapest.

Reviczky utca 17

vagy 7.

2953. BABITS – PAULAY Erzsinek

[Budapest, 1921. okt. 18. előtt]

[Hiányzik]

2954. PAULAY Erzsébet – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 18.]

Budapest 1921-X-18.

Kedves Uram, bocsásson meg, hogy zavarom, de megakarom kö-
szönni, hogy a multkori értesítése után számíthatok arra, hogy egy
előadóestélyt tartunk az idei szezonban! Nekem alkalmas volna
február, de tudnom kell, hogy Önnek quadrál-e? T.i. a termet le

kell foglalni. Most, november 5én Ódry és én tartunk egy előadó estélyt, ahol én Öntől Aliscum éjhajú lányát, a Szerenádót, és a Gáláns ünnepséget szavalom, többet a fordításaiából, az 5ik éneket a Pokolból Lee Annácskát, stb. Ódry programja is nagyon érdekes! Ha remélhetném, hogy megtisztelnék bennünket, úgy küldenék két jegyet! Ami a mi esténket illeti, szeretném, ha egy kizárólag magyar anthológiát csinálnánk, érdekes volna! Mikor beszélhetnénk egyszer erről? Kérem, izenje meg a barátnőmmel.

Nagyon melegen és teljes szívből

köszönti

Paulay Erzsije

2955. FUNK Andor – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 19.]

Mélyen tisztelt Szerkesztő Uram!

Lábujjhegyen lépkedve, félénken kopogtatok a Vágyak és Remények kapuján, remegő kezeim között néhány papírlapot tartva. Egyedül való messzeségben, hasztalan elszállott sóhajok és könnyek után, reménykedve nyujtom át néhány ifjui szárnypróbálgatás eredményét. –

Meddő napok multával, mikor az apró kudarcok feletti elkeseredések már tova suhantak, loppal közeledtek az Érzések, s befönták az indulatokban kifáradt képzelődést.

Leirtam egy-kétszer a pillanatnyi érzéseket, az első próbálkozás félelmétől elfogódva. Igyekeztem hiven visszaadni az Impressziókat, melyek megragadták képzeletem, s mikor leirtam, úgy találtam, hogy elfogadhatóak.

De azután még sok nekibuzdulásra volt szükség, amíg az ajtón kopogtatni mertem, mint a vándor dalos, ki egyetlen kincsét, a halhatatlan melódiákat, nyújtja át a könyörületesnek. De ezek csak szerény próbálgatások, s én szégyenkezve nyujtom át őket.

Nem hiszem, hogy megneheztelne értük, s ha úgy találná, hogy elfogadhatóak, bizonyára fog rá módot találni, hogy a próbálkozások feletti félelmet elhessegesse.

Maradtam Szerkesztő Urnak
mély tisztelettel
Funk Andor
V. Fürdő utca 1.

Budapesten,
anno 1921. év
október havának
19-ik napján.

2956. GELLÉRT Oszkár – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 20.]
Budapest, 1921. okt. 20.

Igen tisztelt Uram, –
arra kérjük, olvassa el Szabó Lőrinc versét és döntse el: nem
aggályos-e már az is, ha a cenzurához küldjük.

Szalai Miklós két írását is mellékelem; Osvát kéri az Ön
véleményét róluk.

Szeretettel üdvözli
igaz hive
Gellért Oszkár

2957. GELLÉRT Oszkár – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 21.]
Budapest, 1921. okt. 21.

Igen tisztelt Uram, –
kérjük olvassa el Komjáthy Aladár két kis írását. Mi azt hisz-

szük, |: hogy egyet fog érteni velünk abban, hogy :| nem sikerült bennük eltalálni azt a hangot, amelyen ezekről a dolgokról irodalmi folyóiratban írni kell.

Pedig nagyon szerettük volna, ha a Nyugatban éppen ő ismerteti Einsteint. Mit gondol, kérhetjük-e Komjáthyt, hogy tovább foglalkozzék ezzel a feladattal?

Szives üdvözlettel O. nevében is
igaz hive
Gellért Oszkár

**2958. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– SZILASI Vilmosnak**

[Budapest, 1921. okt. 22.]
Bpest. okt 22. 192< 2 >1

Kedves Szilasi Ur!

Kérem ne lepődjék meg, hogy én írok Önnek ismeretlenül, nincsen semmi baj, csak Mihály regényt ír és sem egy percnyi ideje, sem ereje nincs a levélíráshoz, s mert mégsem akarja oly hosszú ideig válasz nélkül hagyni az Ön kedves levelét, én kérem, elégedjék meg egyelőre e pár sorral és azzal az ígérettel, hogy ha Mihály befejezte regényét, hosszú levelet küld Önnek.

A meghívást a magam nevében is nagyon köszönöm, sajnos az idei nyárra már lekéstük, Szekszárdon nyaraltunk. De ha jövő nyárig nem változik semmi és akkor is szívesen fogadnak nagy örömmel jövünk, irigylem Magukat, hogy oly szép vidéken élhetnek.

Pali Angliában van, ahonnan irt Mihálynak de pár hónapja már nem tudunk róla. Aladár azon gondolkozik, hogy a tanárságot egy jobb jövedelmű állással cseréli fel, különben gyakran jár hozzánk és önfeláldozással dicséri a főztömet. A többi kérdéseire majd csak Mihály válaszol.

Kedves feleségét ismeretlenül szívélyesen üdvözli,
meleg köszöntéssel
Babitsné Tanner Ilonka

Kedves Vilikém Megbocsátasz ugy-e hogy csak így pár sorral toldom meg a feleségem levelét. Tudod, ugy-e, mindig milyen lehetetlenül rossz levélíró voltam. S kivált ha dolgozom, majdnem képtelen vagyok bármi mást írni.

Sokat emlegetlek, Vili, feleségem előtt, aki már ugy ismer benneteket, mintha neki is régi barátai lettetek volna.

Sajnálom hogy ily messze kerültünk, nagyon vágyom a viszontlátásra. Köteteimet (a jövő év elején valószínűleg 3 darab is kijön egyszerre) el fogom küldeni neked.

Regényem folyik a Pesti Naplóban^x, mihelyt befejeződik, hosszú levelet kapsz.

Ölel a régi barátsággal és kedves feleségednek
meleg köszöntést küld
Mihály

^x A Halálfiái.

2959. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. okt. 30. előtt]

[Hiányzik]

2960. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. okt. 30.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr.
38/I
den 30. Oktober 1921

Igen tisztelt Uram,–

itt küldöm Kurt Wolff leszámolását, amelyet ma megkaptam. A könyv kapcsolatban új német nyelven megjelenő munkával biztosan ismét fog nagyobb számú vevőt találni. – A kis regényt és a novelláskönyvet illetőleg napról napra várom a döntést! Mihelyt kapok értesítést, a levelet beküldöm. Legyen kegyes, a mellékelt leszámolást eltenni. – Megkapta a 100 márkát, amit pénzeslevélben küldtem? A három elfogadott novella eddig meg nem jelent és így még nem kaptam honoráriumot. Nagyon kérem, értesítsen postafordultával, hogy mi van új regényével! – Szeretnék a kiadónál jó feltételeket elérni, de ez csak úgy lehetséges, ha az új regényre hivatkozhatom, mivel a „Golyakalifá”-nak oly csekély sikere volt. Azonkívül, mint már irtam, szeretném Kurt Wolffot arra rábírni, hogy adja ki „összegyűjtött” munkáit! – Akkor nagyobb reklámot csinálna a könyveknek és így nagyobb sikerre is lenne kilátás. –

Mivel néhány íróval más feltételek mellett szerződtem mint eddig és nem akarom, hogy onnek rosszabb feltételei legyenek, a „Timár Virgil fia” és egyéb műveire vonatkozólag a következő feltételeket ajánlom: – az első kiadás honoráriumából mind-egyikünk 50% kap, úgy szinten a laphonoráriumokból, – a többi kiadásból ön 75%, – és nekem 25% marad. Az első kiadásnál az 50% méltányosnak találom, mivel egy normális terjedelmű regény legépeltetése körülbelül 1000 márkába jön (3 márka oldalanként, – papíros nélkül!) – Mivel utolsó leveleimre feleletet nem kaptam, nagyon kérem, feleljen lehetőleg postafordultával!

Sokszor üdvözlji igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2961. BABITS – GELLÉRT Oszkárnak

[Budapest, 1921. okt. 21. után]

Igen tisztelt Uram

Itt küldöm Komjáthy cikkeit. Én csak a kis figyelőre nézve értek egyet Osvát Ernő felfogásával: ez valóban nem való irodalmi lapba. A nagyobb cikket azonban én jónak, sőt bizonyos szempontból igen jónak találom: a két nehezen egyesíthető dolog: a világosan érthetőség és a komolyság egyesül benne, s főleg rokonszenves nekem benne, hogy semmi dilettáns-izü, ködös és irodalmi cicoma nincs benne: pontosan, komolyan, tisztán elmondja azt amit lehet erről a dologról akárki intelligens emberrel megértetni. Két kifogást gondolok lehetségesnek ellene: az egyik a stilus szinte hivatalosizü komolysága; ezt azonban én stilszerűnek érzem, s előnynek annyiban, hogy egészen a mondanivalóra fordítja a figyelmet, s szinte megalázkodik a mondanivaló előtt ami itt illik is. Komolyabb kifogás lehetne a laikus-szemem előtt fiatalosan tulzottnak látszó lelkesedés Einstein alakjának fontosságával szemben: de ez a mi „keresztény” <...> folyóirataink célzatos kicsinybevévesei után talán nem árt. (Bizonyos hogy Einstein felfedezése csakugyan korszakos.)

Öszinte tisztelettel

Babits Mihály

2962. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. okt. 31.]

Budapest, 1921. október 31. –

Nagyságos

BABITS Mihály urnak

Budapest

B. kívánságára van szerencsénk a Dante fordítások után járó honoráriumra előlegképen K.15.000 azaz tizenötezer koronát készpénzben mellékelten megküldeni, kérve, hogy az erről szóló elismervényt |: sajátkezüleg :) aláírva hozzánk visszajuttatni sziveskedjék. –

Magunkat ajánljuk és vagyunk,
kiváló tisztelettel
RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Révai Dr Lőrincz

2963. KELEMEN Ilona – BABITSNAK

[Szekszárd, 1921. okt. 31.]

Kedves Misikénk!

Engedj meg ezért a késlekedésért de még mindig a külső munkák foglalják le minden időnket, de e héten végre befejeződnék már, és csak a bor kezelés gondja vár a télre. Mert alig remélhetjük az eladást, így nem is tudok örülni annak hogy 130 hectoval szaporodott a pince tartalma. Bocsáss meg hogy ilyen futtában irhatok csak, az adohivatalba kell még délelőtt mennem, de sok mindent szeretnék kérdezni, s rá feleletet kapni, remélem egészséged nem hanyagolod el melyben Ilonka is támogat s unszol a pihenésre;

szeretettel üdvözöl mindkettőtöket
a nenne

Szekszárd
1921 okt. 31.

Pisti kéreti az index és diplomáját elküldetni.

**2964. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának,
BABITS Angyalnak és BABITS Istvánnak**

[Budapest, 1921. okt.]

Kedves Anyi, Angyus és Pisti!

Napról napra mondogatom Mihálynak hogy írjon, mert ez elsősorban is az ő dolga – de tudom, hogy e hosszú hallgatásért megint csak énreám fognak haragudni. – talán egy hosszú levéllel sikerül kiengesztelnem Anyit – Mihály regénye már folyik a Pesti Naplóban, szegényt oly nagyon szorongatják érte, hogy lélegzeni sem hagyják, mióta hazajöttünk, nem csoda, ha undorodik mindenféle írástól. Elfoglaltsága miatt Fenyőékkal sem tudtunk találkozni eddig, s azért is vártunk az írással, míg Pisti ügyéről valamit megtudunk. Fenyőék vasárnap voltak nálunk, Fenyő már tudott a dologról, mert Leopold irt neki, s ő megígérte, hogy fog állást szerezni, de terminust nem adott, nem tudja mikorra várható. Én az asszonyt külön is megkértem, hogy sűrösse meg a dolgot a férjénél, s azt hiszem, hogy jó elhelyezést fog találni Pistinek.

A szöllő nagyon jól érkezett meg, Mihály nagyon örült neki és köszöni. Az egészet eltettem télire, szép disze a spájznak.

Iszonyatos rendetlenség várt, amikor haza jöttünk. Vagy három hétig majd leroskadtam a sok munkától, de most legalább szép és tiszta a lakásunk. Édesanyám szerzett egy jó cselédet, s most már egész komolyan főzök saját szépen berendezett konyhában. Télire is befőztem egyet mást, paradicsomot, uborkát, de oly drága minden, hogy alig lehet megfizetni. Sokkal drágább lett itt időközben minden, mint Szekszárdon. Szerettem volna még szilvalekvárt befőzni Mihály kedvéért, mert ő nagyon szereti, de már nem futotta rá, nagyon sajnálom, hogy nem volt érett amikor a szöllőben voltunk, a rengeteg termésből mi is befőzhettünk volna.

Pista többszöri kérdésére, hogy mit csinál a Cili, szomorú választ kell adnom. Oly kedves kis jószág volt, hogy úgy szeretjük, mintha egy gyerek volna, ma egy hete kiszökött, és nem lett meg azóta, padlást, pincét felkutattunk érte, meg is sirattuk! Most is annyira hiányzik, hogy nem is szeretek gondolni rá.

Mihály három napig feküdt, valami járványos bélhurut van itt, azt mondják a víztől, nagyon szenvedett szegény, még most sincs egész jól.

A nennétől kapott edények mindenkinek feltűnnek, oly szépek, az abroszt is felteszem, ha valaki jön. Mégegyszer nagyon köszönöm a kedves Nennének. Mihály kérdezi, hogy mit fizessünk a borért, a nenne legyen olyan jó és számítsa ki, hogy mibe kerül.

A fényképek nagy fájdalomra mind elromlottak, mert régi, állott lemezeket kaptam Szekszárdon. Sajnálom, mert ujságba akartam egyet tenni belőlük.

Angyalka hogy van? Nagyon lefoglalja még az iskola?

Mindenkit csókoltatok és írásban is

köszönöm a nyári vendéglátást.

Anyinak jobbulást kívánva a Nennével együtt

kezeit csókolja

Ilonka

Egy kissé még beteg vagyok és nagyon elfoglalva. Mindnyájatokat üdvözöllek, édes anyámnak és Nennének kezét csókolom, Angyust csókolom. Pistinak mondjátok meg hogy ne nyugtalankodjék, Fenyő egész biztosan ígérte hogy jól elhelyezi.

Mihály

2965. FENYŐ Miksa – BABITSNAK

[Budapest, 1921. nov. 17.]

Budapest 1921 nov. 17

TISZTELT URAM!

Méltóztatik tudni, hogy november 6-dikán Ady Endre barátai egy összeövetelükön azt határozták, hogy a költő életére és élete művére vonatkozó anyag összegyűjtéséhez haladéktalanul hozzálátnak és az erre vonatkozó anyagot „Ady muzeum” czimű kiadmányban publikálják.

Ugyanakkor azt is elhatároztuk, hogy minden hónap 22-dikén együtt vacsorázunk, hogy a teendők sorrendjét és a további tennivalókat megbeszéljük. Ezt annál inkább szükségesnek véltük, mert az első ülésre az idő rövidege miatt Ady Endrének több barátját meg sem hívhattuk.

Az első közös vacsora e hó 22-dikén 8 órakor lesz a Bristol külön szobájában. Nagyon örülnénk és az ügynek is szolgálatot tenne, ha e vacsorán megjelenne. Mindenesetre kérjük szíves válaszát.

„Ady Endre barátai” megbízásából
igaz tisztelettel
Fenyő Miksa

2966. KAPOSY József – BABITSNAK

[Budapest, 1921. nov. 17.]

Kedves Barátom! Nagyon köszönöm a Paradiso küldött részteit. Odrynak kérlek légy szíves megtelefonálni, hogy ejtse módját valamiképen annak hogy találkozhassunk s a továbbiakat mennél hamarabb megbeszélhessük.

Üdvözl mindkettőtöket
s szivből ölel hived
Kaposy

Bpest, 1921. nov. 17

2967. SZE BEN Károly – BABITSNAK

[Budapest, 1921. nov. 21.]

Budapest, 1921 november 21

Mélyen tisztelt Uram,
mély meghatódással olvastam a „Nyugat” legutóbbi számában
megjelent „Ady barátai” felhívását és kötelességemnek tartom,
hogy nemes szándékukhoz egy – bár magában véve jelentékte-
len – Ady dokumentummal hozzájáruljak.

1914-ben volt és én hatodik gimnazista voltam, Adynak – le-
hettem más – igazi megérezni akarója. Volt egy önképzőkörünk,
meglehetősen reakciós tradíciókkal telve és én itt akartam Ady-
ról beszélni, harcolni, vitatkozni, lelkesedni. Azidőtájt éppen
csunya polémiák folytak /Rákosi Jenő félék/ és Ady az ő szo-
kásos és neki annyira illő gögijében odakiáltott a tömegnek:
Ne foglalkozzatok velem, hagyjatok békén, akár jó vagyok
nektek, akár nem, ne szidjatok a sárga földig, de ne magasz-
taljatok az egekig sem: én felettetek állok. Én erre – bátortalan
kis-diák, kinek Ady kívánsága szent volt, meghökkentem és
Adyhoz egy formális levelet intéztem, kérve őt, hogy ennek
dacára engedje meg kivételesen nekünk, a fiatalságnak, róla
egy este elbeszélgetni. Kaptam ezen levelemre Ady Endrétől
a következő választ:

JULIUS 1914.

A FIATALSÁG MINDIG DRÁGA SZÉP ÉS LELKEM-
BEN ŐRZÖTT VOLT ÉS MARAD.

ADY VITA-ESTÉLYÜKÖN MINDEN ROKONSZENVEM
MAGUKKAL.

ADY ENDRE

Ezen kedves üdvözlétet én természetesen aztán a tényleg létre-
jött vita-este keretében átadtam diák-társaimnak.

Maradok szolgálatukra mindig örömmel készen

kiváló tisztelettel

Szeben Károly

Budapest, VI., Nagymező utca 60.

[Címzés:]

Babits Mihály urnak

Budapest

2968. ISMERETLEN – BABITSNAK

[1921. nov. 21.]

1921 XI. 21.

Bár baráti szívek megható módon igyekeznek elrendezgetni,
Ady Endre hallhatatlanságát, szerény véleményem, hogy ez
még sem lehet hosszú életü e földön. Kérem meg |: bo :|csátani
nékem, e heros-káromlásnak tetsző kijelentést, de nem hall-
gathatom el. Mi jövője lehet, a legszebb, legritkább virágnak,
ha úgy gondoskodunk fennmaradásáról, hogy pár üvegházban
helyezzük el, hasonsorsu társai közé?

Hogy hasonlatomnál maradjak: Petőfi oly virág, melynek
porzóját egy szélroham <szétszórta> szerteszórta, a magyar talaj
minden irányába s így a szegény pásztorfiu, – ha kedvpezsdítő
reggelen kilép kunyhójából – is gyönyörködhetik benne. Nem
ugy Arany János! Megvannak e elégedve, a magyar irodalom
beczézői, Arany sorsával? Elegendő e, egy nemzet irodalmi
életében ha egy ily tehetség művei, pár kiváltságos faragott

szekrényében díszleg „arany” köntösben? Ennyi volt Arany vágya és semmi más? Hát a milliók, kik Őt nem olvashatják egy kötetben, olcsó kiadásban!? Ugy képzelte Ő, hogy hallhatatlansága serpenyőjében, az üzlet végleg lenyomja, a nemzeti irodalmi szempontot? Nem hiszem, hogy Őt kielégitené az, hogy az iskolában zsandárparancsra forgatják műveit a gyerekek.

Ady végzete látszik találkozni e téren, Arany végzetével. Aszott köteteket kellene, tízszer megvásárolnia drága pénzen annak, ki őt olvasni, érteni, szeretni – szeretné. Adyt, egy kötetben hozzáférhető áron, szintén akkor fogják kiadni, mikor Aranyt. Vagyis <...>, midőn egy újabban feltűnő üstökös, elvonja majd az irodalmi csillagvizsgálók figyelmét a régebbitől?

Lehetséges, hogy az Arany és Ady hallhatatlansága az igazi. Sohasem fogja <...> a magyar nép zöme elfeledni – mert nem is ismerte őket. Igaz, Ők nem okai ennek.

[Címzés:]

Nagysgs

Babits Mihály urnak

a „Nyugat Szerkesztőjének”

mély tisztelettel
egy könyvkereskedő.

2969. BABITS és mások – ADY Lőrincnének

[Budapest, 1921. nov. 22.]

1921. nov. 22.

Ady Lőrincné számára:

Rippl-Rónai József
Móricz Zsigmond kézcsókját küldi Ady Endre édesanyjának
Schöppflin Aladár mély hódolatát küldi

Kezét szépen csokolja Fenyő Miksa
Babits Mihály ismeretlenül kézcsókját és hódolatát küldi

< Babits >

Kézcsókkal Miklós Jenő
Kézcsókkal Gellért Oszkár Szini Gyula
Kézcsókkal Osvát Ernő
Laczkó Géza Dóczy Jenő
Hódolatteljes kézcsókkal Kuncz Aladár
Mély tisztelettel Elek Artúr.

Bodor
Lengyel Géza

Édes Ady néni, könnyező fájdalommal sajnálom, hogy a nyáron nem találkozhattunk. Betegen, idegen országban voltam. Megadja még – talán – nekem a jó Isten, hogy látni fogom még kedves Ady nénit, legdrágább és legnagyobb barátom legdrágább Édesanyját.

Ezer kézcsók!
Papp Viktor

Ismeretlenül és nagyon jó ismerősen hálával és szeretettel csokolja kezét Ady bolondja és tudósa

Földessy Gyula

Hódolattal köszöntöm Ady Endre Édesanyját, akit ismeretlenül épp oly mélyen tisztелеk, mint amilyen mélyen szerettem nagy fiát, még mielőtt személyesen megismerhettem!

Mariay Ödön

2970. MAJTHÉNYI György – BABITSNAK

[Budapest, 1921. nov. 23.]
Budapest, 1921. november 23.

Igen tisztelt Doktor Ur

Csatoltan küldöm a Laodameia egyik példányát megtekintésre, mivel ezeken a példányokon a számozás még nem készült el. A hazai merített papíron készült példányok sárga kemény kötésben lesznek, fehér vászonháttal, a Van Gelder papíron nyomottakból 20 db bőrháttal készül, barna illetőleg sötétkék borítással, 8 db pedig teljes bőrkötésben csodaszép intarziával. Mihelyt készen lesznek, tehát decb. elején, fölküldöm.

Szives köszöntéssel

Majthényi György

2971. A MAGYAR GENIUSZ NEMZETI KULTURÁT TERJESZTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG HANGVERSENY IRODÁJA – BABITSNAK

[Budapest, 1921. nov.]

Nagyságos Urunk!

Tisztelettel bátorkodunk közölni, hogy december havában a Zeneművészeti Főiskola nagytermében sorozatos, magyar kulturális propagandát szolgáló előadásokat rendezünk, amelyeken az ország és a főváros leghivatottabb művészei, a M. Kir. Opera, Nemzeti Színház stb. tagjai interpretálják nagy költőink: Csokonay, Petőfi, Tompa, Arany, Ady, Babits műveit.

Tisztelettel arra kérjük Nagyságodat, hogy a december 11-én délelőtt 11 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében tartandó Ady ünnepélyünket néhány szóból álló bevezető beszéddel megnyitni kegyeskedjék.

Kivánságára részletes programról megbizottunk Baló Elemér színművész ur készséggel tájékoztatja Nagyságodat.

Meg vagyunk győződve arról, hogy Nagyságod kulturális törekvéseinkben támogat bennünket és kérelmünket teljesíti.

Nagyrabecsülésünk kifejezése mellett
maradunk Nagyságodnak
hazafias tisztelettel

Szabó

MAGYAR GENIUSZ

Nemzeti Kulturát Terjesztő Részvény-Társaság
Hangverseny Irodája

Budapest, 1921. november hó.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály író

Urnak.

Budapest.

2972. KNER Imre – BABITSNAK

[?, 1921. dec. 2.]

21. december 2.

Igen tisztelt Uram!

Mai postával megküldtem b. címére Kner-Klasszikusok és Monumenta Litterarum című kiadványaim egy-egy tiszteletpéldányát. –

Kérem, fogadja őket szívesen és maradok
őszinte tisztelettel hive

[Címzés:]

Nagyságos

BABITS MIHÁLY író urnak

Budapest

VIII. Reviczky-utca 7. III. 15.

**2973. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK**

[Budapest, 1921. dec. 9.]

Budapest, 1921. december 9.

Nagyságos

Babits Mihály urnak,

Budapest

Elkészülvén az Ön művészi fordítása, „Dante Purgatoriumá”-nak diszes kiadása, megragadjuk az alkalmat, hogy ebből a békebeli kiállítású könyvből egy művészi bekötésű példányt tiszteletünk jeléül felajánljunk. –

A mai nyomasztó gazdasági helyzet lehetetlenné teszi, hogy ezt a bekötésre nézve is műremeket szélesebb körben terjeszthessük, ennél fogva csak igen korlátolt példányt volt módunkban elkészíttetni, mégsem tagadhatjuk meg magunktól, hogy Önnek, kinek olyan dicsőséges szerepe van e munka létrejötténél, abból egy példányt fel ne ajánljunk. –

Mivel ugyanebben a bekötésben a Pokolból is készítettünk példányokat, szíves örömmel küldjük meg egyidejűleg annak is egy példányát. Kérjük Önt tisztelt Mester, fogadja azokat olyan szívesen, mint amilyen szívesen mi azt Önnek felajánljuk. –

Kiváló tiszteletünk kifejezése mellett vagyunk,
igaz hivei

RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Dr Lőrincz

**2974. Az ATHENAEUM IRODALMI és NYOMDAI
RÉSZVÉNYTÁRSULAT – BABITSNAK**

[Budapest, 1921. dec. 10.]
Budapest, 1921. december 10.

Nagyságos
Babits Mihály urnak
Budapest

Van szerencsénk értesíteni, hogy a Modern Könyvtárban megjelent b. Wilde fordítását legközelebb újból kiadjuk és noha erre vonatkozó szerződésünk értelmében a munka kiadói joga egyszersmindenkorra az Athenaeumé, mégis ez új kiadásért Nagyságodnak 1000 korona honoráriumot ajánlunk fel, mely összeg b. rendelkezésére áll.

Kiváló tisztelettel:
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat
Pogány Köves

**2975. A TÁLTOS KIADÓVÁLLALAT
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK**

[Budapest, 1921. dec. 12.]
Budapest, 1921. december hó 12.

Igen tisztelt Uram!
Csatoltan küldöm aláírásra az eddig csináltatott 8 drb intarziás kötet. Sziveskedjék ezeket mindjárt visszaküldetni, hogy megszámozhassuk. Egyben jelölje meg kérem azt a két könyvet is, amelyet tiszteletpéldány illetve vétel fejében megtartani óhajt. Azokat holnap délelőtt visszaküldöm.

Küldök egyszersmind három drb fűzött példányt is. Ezeket,

valamint a megtartott példányokat a következőképpen fogjuk számlázni:

3 drb	fűzött	á	80.– korona	=	240. –
5	” félbőr	á	393.–	=	1965. –
1	” intarziás	á	2170.–	=	2170. –
összesen			4375. – korona.		

Miután az amateur kiadások szerződésünk szerint külön megállapodás tárgyát képezik, kérem, szíveskedjék alkalmat adni a Laodameia honoráriumának megállapítására.

Teljes tisztelettel
TÁLTOS KIADÓ VÁLLALAT R.T.
BUDAPEST.
Farkas

[Címzés:]
Nagyságos dr Babits Mihály urnak
Budapest, VIII
Reviczky-utca 7.

2976. DIENES Barna és mások – BABITSNAK

[New York, 1921. dec. 14.]
New York 1921 dec. 14

Kedves Mihály!

Igazán nagy örömünkre szolgál, hogy a Nyugatot rendesen kapjuk csak csodáljuk, hogy Lőrincztől nem kaptunk <...> levelet s azt sem tudjuk, hogy mikor kell újra pénzt küldenünk. Különben is nagyon szeretnénk már rólatok hallani.

Akár milyen nehéz is nekem, Ilus a lelkemre kötötte, hogy írjak valamit Timár Virgilről, mert oly sóvárgó lélekkel olvastuk minden sorát, oly fájva <...> vágyódón hallgattuk szíve verését annak az embernek, aki csak a kulturát éli – mialatt itt még csak problémáik sincsenek az embereknek. Azt gondolná

az ember, hogy milyen boldogak lehetnek nagy sivárságukban – és még csak nem is boldogok. Nagyon szeretjük Tímár Virgílt, még olyanokat is megkapott akik 20 éve nem olvastak magyart, nagyon szeretjük az ő kínlődását – hiszen élet nincs is talán, csak kínlődó akarása az életnek és olyan jó érezni más szenvedő emberi életet.

Különben – megvagyunk. A mi otthon hiányzott az itt megvan, Ilus kezd újra egészséges lenni, próbálunk dolgozni s ha a nyugodt napsütésben nyugodtan sétálgatunk, néha egészen boldognak érezzük magunkat.

Pali jelenleg Parisban van karácsonyra, még mindig csak válnak még mindig esküdni akarnak. Azt írja, hogy nagyon érdekes új munkái vannak – ez úttal újra matematikában. Ez mégis csak többet ér.

Mózsitól kaptam egy hosszú levelet – panaszkodik a nyomasztó kézre, amely összeszorítja a szíveket – ez a kéz kezd ide is átnyulni, árnyéka már rajta fekszik az egész országon. Nincs is olyan jó világ itt és százszorosan nincs a művész fajta embereknek.

Ilyen sötét hangulat New Yorkból – furcsa a pestieknek. Talán Ilus vígabbat fog írni.

Feleséged kezeit csókolom
s téged Lörinczel együtt mel< g >eg barátsággal üdvözöl
Barnus.

Kedves Mihály! A multkor Pogány Willynek eltáncoltam a „Danaidák”at és miután nagyon szereti Magát, érdeklődött sokat.

Mondtam neki hogy Maga is szereti őt, és egyszer muto-gatta nekem az ő illusztrációit. De ugye érdekesebb lesz, ha hagyom őt írni?

Sok üdvözet mindkettőjüknek
Ilustól.

Kedves Babics úr,

Nézze, én rendkívüli módon élvezem az ön költeményeit és ha valami rengeteg örömet akarna nekem szerezni úgy lenne oly kegyes és küldjön nekem egy párat munkáiból és én majd megpróbálom hasonló módon viszonzni kedves jóindulatát.

Remélem megbocsát, hogy ajtóstól rontok be, de én „autografált” könyvet akarok s ezt nem igen lehet itt kapni.

Fogadja legmelegebb üdvözetemet

igaz tisztelője

Pogány Willy

Cimem:

108 Waverly Place

New York City.

2977. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1921. dec. 15.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I

den 15. Dezember 1921

Igen tisztelt Uram,

amint a mellékelt levélből láthatja, a kiadó egy héttel ezelőtt azt írta, hogy csak három hét múlva dönthet a konyvei ügyében (a kis regényről és a novelláskönyvről van szó.) Kérem tehát, legyen még rövid ideig türelemmel. – Ma egyuttal arra is kérem, legyen kegyes, a regényt illőleg két esetben felvilágosítani. – Imre bácsi Bögöziné apja, – a harmadik részben azonban mint „aggastyán Bögözi” szerepel. Nem tévedés ez? – A 1006 ik „Nyugat”-oldalon a következő latin mondás van: „filius matrizat.” – Nyomtatási hiba ez? Es talán helyesen: filius matris-t kell írni? – Legyen kegyes, ezekről lehetőleg postafordultával felvilágosítani, – nehogy a konyv hibákkal

jelenjen meg. – Ha kuldhet új regényéből egy részt, tegye kérem mielőbb. Olyan a regény, hogy el lehet helyezni lapban? – Ha igen, akkor próbálkoznak vele – tekintettel a svajci pénz mozgás árfolyamára – svajci lapnál! –

Kérem mielőbbi választ.
Sokszor üdvözli igaz tisztelője
Stefán I. Klein

2978. A TÁLTOS KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 22.]
Bpest. 1921. XII. 22

Igen Tisztelt Babits Úr!

Kérem szíveskedjék a mellékelt 17 sz. amateur pld-t aláírni és a 14 sz. amateur pld-t Jaschik Álmos-nak dedícálva |: együtt |: visszaküldeni. – Ez utóbbi az előbb elküldött intarziás kötés. A mellékelt számlával küldjük a kért példányokat.

Teljes tisztelettel
TÁLTOS KIADÓVÁLLALAT RT
Budapest
Bótay

2979. KIRÁLY György – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 22.]

Kedves barátom,
Kellemes ünnepeket kíván neked és Ilonkának náthás barátod
Király György

1921. dec. 22.

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály

úrnak

Budapest.

VII. Reviczky u. 7. III.

2980. GRAF Ferenc – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 22.]

Becses címére néhány palaczk bort bátorkodtam küldeni és midőn boldog karácsonyi ünnepeket kívánok, egyben kérem, hogy a küldeményt szívesen fogadni kegyeskedjék.

Szívélyes üdvözléssel

kész híve

1921. XII. 22.

2981. KAPOSY József – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 24.]

Kedves Barátom!

Szebb karácsonyi ajándékot igazán nem kívánhattam volna magamnak, mint gyönyörű Laodameia-dat. Fogadd érte meleg köszönetemet. Csekély viszonzásul küldöm Boccaccio Vita di Dante-jának fordítását s egyben feleségemmel mindkettőtöknek jó ünnepeket és boldog ujesztendőt kívánunk.

A viszontlátásra! Ilonkának jelentsd kérlek kézcsókomat. Szeretettel ölel hived, ki e sorokat ágyban, göthösködve írja

Kaposy József

Bpest, 1921.

Decz. 24.

2982. Az APOLLO SZÍNPAD – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 27.]

MEGÁLLAPODÁS,
mely egyrészt a Projectograph r.-t., másrészt Babits Mihály ur között jött létre.

Babits Mihály ur kötelezi magát, hogy az Apollo-Szinpad által rendezendő „Magyar írók a felolvasóasztalnál” ciklus keretében január hó 4. 14. 24. napjain egy kb. 10 percig tartó felolvasással részt vesz. A Projectograph r.-t. ezért 1000 kor., azaz Egyezer korona tiszteletdíjat fizet esténként. Délutáni előadásokért a tiszteletdíj fele jár.

Kelt, Budapest, 1921. december hó 27 napján

Zilahy Lajos

2983. BABITS István – BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szekszárd, 1921. dec. 28.]

Kedves Misi és Ilonka! Az új évre minden jót kívánunk Nektek s magunknak azt, hogy néha Töletek is kapjunk pár sort. Anyika hál'isten már jól van s egész nap talpon; s Angyus is erősebb. Én jelenleg egy itteni bankban praktizálok s úgy számítok hogy márciusban végleg fölmegyek Pestre. Készülök bankvizsgára, csak kevés az időm.

Kérlek szépen Benneteket ha beszéltek Fenyővel, érdeklődjétek, nem tudna-e |: tavasszal :| a Gyosz-nál elhelyezést adni s ha igen milyen munkakörrel s dotációval. Azt hiszem ott inkább bírnám eddigi tudásomat értékesíteni, mint vmely banknál. Ezt azért is jó volna tudnom, hogy akkor a könyvvitel helyett |: már most :| más szaktárgyakkal foglalkozhatnék.

Ali kedves volt, hogy megemlékeztek Rólunk. Remélem egészségesek vagytok s Misi már befejezte a regényét. Irjatok, mert Anyika már igazán neheztel.

Kézsókkal és üdvözléssel
Pista

921. XII/28.

U.i. A multkor ugyan elkértem pár összegyűjtött bélyeget de Nálátok felejtettem. Kérlek szépen, ne dobjátok el őket, hanem tegyétek félre számomra, vagy levélben küldjétek el. – Hát a Cili megvan-e még? Remélem Tónika már teljesen felépült. Igazán nem járja hogy Rólatok csak a lapokból tudni, meg, hogy éltek és írtok.

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály
író urnak
Budapest
VIII. Reviczky u. 7 sz.

2984. BARACS Marcel – BABITSNAK

[Budapest, 1921. dec. 31.]
Budapest, 1921 decem 31

Igen tisztelt Szerkesztő Úr,
utról jövet találok a karácsonyi ajándékot, mellyel megtisztelt és megörvendeztetett. Nagyon nagyon köszönöm. Az új esztendő hozzon minden jókat és feledtesse az időt, amikor egy bizonyos kapualjban Ön volt a número 18, én a 19 és Laodameia ő nagysága (aki túltett ókori elődjén, mert még a Mosonyi utcába is követte urát) a 20.

Baráti kézszorítással
igaz hívük
Baracs Marcel

2985. HORVÁT Henrik – BABITSNAK

[Budapest, 1921.]

Kedves Mihály,
nagyon sajnálom, hogy a kedves meghívást későn kaptam
meg – este 11 órakor! és így nem mehettem el hozzátok.
A gyönyörű – igazán nagyon szép – könyvet szépen köszö-
nöm. –

Szívből üdvözlő, a viszontlátásig
– Ilona asszony kezét csókolom
Henrik

2986. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jan. 2.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 2. Januar 1922

Igen tisztelt Uram,
Kurt Wolfftól ma a mellékelt nem egészen világos levelet kap-
tam. Azonnal feleltem neki és megkérdeztem, vajjon ez a leve-
le azt jelenti-e, hogy a „Timár Virgil fiát” és a novellaskönyvet
ki akarja adni, ha új regényt megkapja. (Minek tartaná vissza
a kis regény és a novellaskönyv kéziratát, ha levelének nem
ez az értelme?) – Nagyon kérem, legyen szíves kivételesen
azonnal felelni és értesíteni az új regénye témája, tartalma,
terjedelme felől, – és ha lehet, küldjön el legalább egy részt
póstafordultával. – Arra gondoltam, hogy talán a legcélszerűbb

lenne, a „Timár Virgilt” egy más jó kiadónak odaadni, – új regényét (csak a novellaskönyvvel együtt!) Kurt Wolffnak. – Ha Wolff aztán akar műveiből gyűjteményes kiadást csinálni, akkor szerezze meg a német kiadótól a „Timár Virgil”-jogait. – Ily módon el lehetne érni, hogy három könyve egyszerre jelenjen meg, ami nagy feltűnést keltene és a megfelelő sikert is meghozná. – Mivel gépirónóm elvesztette „János, a favágó” c. novellájának fordítását a magyar szöveggel együtt, kérem, legyen kegyes, ezt a novelláját még egyszer elküldeni, – ha közben újabb vagy régibb novellai megjelentek, ezekért is nagyon hálás lennék! – Kérem mielőbbi választat és vagy[ok] sok üdvözlettel és újévi jókívánsággal

igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2987. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jan. 6.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 6 Januar 1922

Igen tisztelt Uram,
Kurt Wolfftól ma a mellekelt levelet kaptam. – Ebből láthatja, hogy a kiadó csupán új regényétől teszi függőve, – vajjon vállalja-e összműveinek kiadását! Evvel aztán pozíciója a német irodalomban meg van alapítva – és biztosan nem csak a német irodalomban! Nagyon kérem, feleljen azonnal!

Sokszor üdvözlí és minden jót
kíván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2988. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jan. 7.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer

Landstr. 38/I

den 7. Január 1922

Igen tisztelt Uram,

ma még egyszer arra kérem, legyen szives két utolsó levelem-re azonnal felelni! Tegnap elfelejtettem megírni, hogy tanácsos lenne most hamarosan az essay-kötetet is összeállítani! –

Sokszor üdvözli igaz tisztelője

Stefan I. Klein

2989. BENEDEK Marcell – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jan. 8.]

Kedves Barátom,

Tennyson-tanulmány, melyet vd. Miniatürök számára voltál szíves ígérni, már több mint aktuális: nagyon sürgős. Igen leköteleznél, ha mielőbb elküldenéd vagy értesítenél, hogy érte küldhetek.

Meleg üdvözlettel tisztelő hived

Benedek Marcell

IX. Lónyay-u. 18/a

J 64-11.

jan. 8.

[Címzés:]

Ngs

Babits Mihály

urnak

Budapest VIII

Reviczky-u. 7.

2990. BECK Gyula – BABITSNAK

[Vác, 1922. jan. 10.]

Vác: 922. I. 10.

Kedves Tanár Úr!

Bocsánatot kérek, hogy az új évi gratulációmnak csak most teszek eleget, – de két heti fekvőbetegségem megakadályozott a levélírásban. Így hát megkésve, de nem kevesebb őszinteséggel kívánok az új évre nyugodt boldogságot, erőt a munkára, békésebb időket, szóval minden jót, amit csak kívánni lehet. Hasonlóképpen minden jót kívánok a Nagyságos Asszonynak, Komjáthy és Szabó uraknak is.

A Babits bibliographia gyűjtése, – melyet a Nagyságos Asszonynak ígértem – elég szép sikerrel jár. Kb. 16-18 cikket birtam eddig megszerezni, nagyobbrészt a harcos évekből. Azonban még kilátásom van reá, hogy Tanár úrról megjelent fontosabb cikkeknek kb. 2/3-ad részét megtudom szerezni. Ha egy kissé erősebb lábon fogok járni – az 50 K. adósságommal együtt – le fogom vinni. Az Arany Balladákról még nem tudok biztosat.

De most egy kéréssel állok elő. December elején nekifogtam az angolnak s mivel most van pénzem, szeretnék angol könyveket venni. Nem baj, ha nem értem őket, majd megértem valamikor. Különösen Shelley, Keats költeményeit, Carlyle essay-eit, az újabbak közül Pater, Swinburne, Rossetti műveit. Nagyon kérem: szíveskedjék értesíteni, milyen kiadásban érdemes megszerezni.

Egy izléses, finom kiállítású, válogatott, kritikai kiadást szeretnék, amely a bibliophil vágyaimat is kielégitené. Tanár Úr járatos az angol irodalomban: nagyon kérem, adjon tanácsot.

A Táltos még szept.-ben értesített, hogy a Baudelaire fordítás és Tóth Árpád műfordítás kötete karácsonyra megjelenik. Mivel nem jelent meg, talán Tanár Úr tud határidőt mondani?

Háborgatásomért még egyszer bocsánatot kérve,
maradtam a Tanár Úrnak öszinte hive
Beck Gyula

2991. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jan. 19.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer
Landstr. 38/I
den 19 Januar 1922

Igen tisztelt Uram,
– leveleimre még mindíg nem kaptam feleletet, – a beküldött leveleket sem kaptam vissza, – és így lassanként igazán kezdem nem érteni, hogy miért hallgat oly csökönyösen. Ne haragudjon ha ma ismét arra kérem, feleljen végre azonnal levelemre, – ha másért nem, akkor azért, mert igazán rá vagyok szorulva, hogy kész fordításaimat minél előbb elhelyezzem! – A kiadóval szemben is kellemetlen, hogy nem tudok neki felelni– Arra is akarom kérni, – írja pontosan a címzésnél az utca nevét:

Eschersheimer Landstrasse 38, I
Kérem tehát még egyszer,
írjon végre!

Sokszor udvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

2992. DÓCZY Jenő – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jan. 22.]

Bp. 922. I/22.

Igen tisztelt Uram!

Egy félév óta, mióta Ady-anthológiám megjelent, immár harmadszor vágják nyiltan, vagy burkoltabb formában a szemembe, hogy meghamisítottam Adyt, hogy a versek összeállításánál nem művészetkritikai, hanem politikai szempontok vezettek. – Engem, aki minden kritikai írásomban legfőbb elvül hirdetem a kritika pártatlanságát s a kritikus erkölcsi kötelességül szabtam, hogy ítéletében <se> felekezeti, faji, nemzeti, társadalmi, ethikai szempontoktól ne befolyásoltassa, sőt még lehetőleg az egész tetszéstől is függetlenítse magát, engem nem érhet súlyosabb vád annál, mint hogy a gyakorlatban íme hűtelenné váltam elveimhez, magamhoz és Adyhoz. – Mert ha az anthologia a mai kor bűne, mint Király György állítja, úgy a bűn az enyém, mert a versgyűjteményért kizárólag én vagyok felelős.

Az első támadásokra még jogom volt erélyesen tiltakoznom. Mikor az ősszel a Világ cikkírója és dr. Kardos Albert – aki hozzám intézett levelében nyiltan beismerte, hogy a versgyűjteményt ő maga nem látta, – mikor ezek az urak hamisítással vádoltak, még jogom volt < erélye – > önérzetesen visszautasítanom az igaztalan vádat. De ma már nincs. Király György cikkére nem írhatok ellenkritikát. De mit is mondhatnék? Csak azt ismételhetném, hogy engem a legbecsületesebb művészetkritikai szempont vezetett s ha a gyűjteményből kimaradtak költemények, az részint azért történt, mert kötvé voltam a terjedelemhez, részint pedig azért, mert nézetem szerint nem ütötték meg azt a legmagasabb mértéket, melyet a kötet színvonala képvisel. De hiába mondanám mindezt, senki sem hinné el.

Kritikusi reputációm védelmére nem maradt más eszközöm, mint amit az idemellékelt újságcikkben választottam: egy kritikusi juri felkérése.

Nagyon kérem, igen tisztelt Uram, megértve szinte tragikus helyzetemet, szíveskedjék eleget tenni a nyilvánosság előtt tett fölkérésemnek. Akár az ott megnevezett többi urakkal együttesen, akár külön, akár a Nyugatban, akár másutt, méltóztassék nyilatkozni: ér-e valamit az anthologia, illetőleg – mert ez az ismét megújuló vád – meghamisítottam-e Adyt?

Én az önök ítéletében, akár felmentő, akár elítélő lesz az rám nézve, föltétlenül megnyugszom, mert bízom az önök igazságszeretetében.

Kiváló tisztelettel
őszinte híve
Dóczy Jenő.

Pótlólag még csak annyit tartok szükségesnek megjegyezni, hogy a Pallas igazgatóságának kérésére, hosszas ellenkezés után négy verset hagytam ki utólag a gyűjteményből. Ezek voltak: a Szüret az Athosz hegyen, Szent Margit legendája, A Föld ébresztése, Ember az embertelenségben. – Minthogy e versek nélkül is teljesnek érzem az anthológiát, kihagyásukért vállalom a felelősséget.

2993. SINKÓ Ervin – BABITSNAK

[Wien, 1922. jan. 22.]

Igen tisztelt Babits úr!

Mellékelve küldöm < három > |: két :| versemet a Nyugat számára. Abban az esetben, ha közlésüket a Nyugat nem vállalná, kérem szíveskedjék a kéziratokat nekem visszaküldeni. Mindenesetre azonban kérem szíves értesítését.

Készséges tisztelője
Sinkó Ervin

Címem: Franz Spitzer
Wien XIX.
Studentenheim Barakke 43.
Wien, 1922 január 22.

2994. BABITS – SINKÓ Ervinnek

[Budapest, 1922. jan. 22. után]

[Hiányzik]

**2995. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1922. jan. 23.]
1922.

Kedves Anyám!

Ne haragudj hogy oly soká nem irtam; de a regényem nagyon lefoglalt, minden nap meg kellett írnom a folytatást, s ez az egész napot igénybe vette, este pedig oly fáradt voltam, hogy nem tudtam rászánni magamat még tovább is írni, ha csak egy levelet is.

Nekünk íróknak, úgy látszik, sokkal nehezebb az írás mint más embernek.

Ilonka méhgyulladásban feküdt majd két hónapig, s amellett a háztartási gondok – képzelhetitek hogy nem valami jó időket éltünk át.

Hozzájárultak ehhez a nyári kellemetlen dolgok emlékei

is, úgy hogy ennek a levélnek a megírása is borzasztó kinos, mert az egész dolog egyszerre eszembe jut.

Imrééknek karácsonyra küldtem egy könyvet ajándékba; visszaküldték! Természetesen ebből az következik hogy én soha többet Szekszárdra nem megyek és minden érintkezést a rokonsággal megszakítok.

Szeretnék azért titeket még látni s ez csak úgy lehet ha Pestre tudtok jönni.

Bocsáss meg hogy ilyen kusza az írásom, de ilyen kedélyhangulatban nem lehet szépen írni.

Ilonka < várta > szeretett volna levelet kapni tőletek, Angyustól.

En most pihenem a < lev > regény fáradalmait. A mi lakásunk most nagyon szép, visszakaptuk a harmadik szobát is, és be is butoroztuk; <...> Ez azonban nagyon kellett is, mert nem volt egy külön dolgozószobám eddig, s ez nagyon megnehezítette a munkámat.

Küldöm legújabb könyvemet, a Laodameiát, mely mint látjátok, gyönyörű kiállításban jelent meg, szép illusztrációkkal. Nennének küldök egy Purgatóriumot, a szebb kiadásból. Kéves példányt kapok a kiadóktól, azért nem küldhetek külön-külön mindenkinek; ezeket is magam pénzért (drága pénzért!) vettem.

Sajnálom hogy Pisti ügyéről semmi biztosat sem írhatok – Ilonka aki legutóbb beszélt részletesebben Fenyőnével, bővebben ír erről.

Kezeidet csókolja, Angyust, Pistit csókolja és különösen neked, édes anyám

jó egészséget kíván

Misi

Nennének kézcsókomat és minden jókívánságot küldök; neki is megy egy könyv.

Kedves Anyika, Nenne, Angyus és Pisti!

Szegény Mihálykám annyira izgatott lett levélírás közben, hogy össze-vissza firkálta, de hisz Anyikáék ismerik őt és meg fogják neki bocsátani.

Én is kérem, ne haragudjanak, hogy ily sokáig nem irtunk, főoka ennek az én betegségem volt, amely még most sem múlt el teljesen, nagy fájdalmaim voltak és borzasztó volt a hosszú fekvés. Szegény Mihály sok dolga között még a speizből való kiadással és más házi ügyekkel is kénytelen volt foglalkozni.

Utólag kívánunk mindannyiuknak boldog újévet is abban a reményben, hogy Anyika ez évben egészségesebb lesz.

Fenyőnével beszéltem múltkoriban és kérdeztem, nincs-e még valami állás Pisti számára, azt mondta hogy a férje mindent megtesz, de nagyon rossz idők járnak, s akármilyen állást nem akar szerezni. Sanyival is beszéltem, ő körülbelül ugyanezt mondta. Az én fivéremnek is nagyon rossz az állása és folyton keres másikat, de sikertelenül.

Pistit talán érdekelni fogja, hogy Szabó Lőrincz szilveszterkor megnősült, Mikes Klárát vette el, nagyon kedves, jó kis asszony. – A kívánt bélyegeket mellékelem, de nem tudom, érnek-e valamit.

Nem tudom, megköszöntem-e már Anyikának és Nennének a szilvalekvárt, ha nem tettem volna, úgy most utólag köszönöm.

Utolsó levelemre szerettem volna választ kapni, legalább Angyus irhatott volna pár sort, de ő csak énrám haragszik, hogy nem irok, pedig úgylátszik ő se szeret nagyon írni. – Most hogy megvan a harmadik szobánk, nagyon jó volna, ha Anyikáék megnéznének egyszer bennünket, vagy ha Anyika és Nenne nehezen szánják magukat az útra, legalább Angyus jönne fel pár hétre, igazán nagyon örülnék neki, szegény Angyusra is ráférne egy kis szórakozás, s ez itt télen könnyen akad. Igaz, hogy mi nem járunk sehová, de Pesten nem kívánja ezt annyira az ember és megvan az a vigasztalása, hogyha akar, azért bármikor mehet

< ünk. >. Persze táncolni azt én is szeretnék, de most nekem nem is szabad, meg aztán Mihály társaságában ez nem divat.

Én nem tudom, Angyus kaphat-e szabadságot, de hacsak lehet, nagyon szeretném, ha első szabad idejében komolyan foglalkozna ezzel. Meglátod édes Angyuskám, milyen jó szórakozásokat fogunk kitalálni, s én remélem, hogy nem bánnád meg, ha feljössz. Ha máskor nem lehet, legalább a husvéti szünetben.

Nem tudom, olvassák-e Anyikáék az ujságokat, most mindenfelé dicsérik és magasztalják Mihályt, (pl. a tegnapi Pester Lloyd) és berlini lapok úgy írnak róla, mint egy kivételes nagy emberről. Mihály ezzel nem sokat törődik, de én erre borzasztóan büszke vagyok és azt hiszem Anyikáék is. Egy pár felolvasást is tartott, és nagyon nagy sikere volt. Én hallottam egyszer, amint két fiatalember rajongva kiáltott egymásnak: ugye, milyen drága! Na és hát áradozó leveleket meg virágot is folyton küldenek neki, de ő olyan szerény, hogy inkább restelli ezeket, ha egy kicsit önérzetesebb és élelmesebb volna, Szekszárdon is másképp gondolkoznának felőle.

No de már elfogy a papirom. Anyikának és Nennének kezét csókolom, Angyust és Pistit csókolom. Kérem, írjanak mielőbb, kíváncsi vagyok, mi ujság Szekszárdon.

Ilonka.

Üdvözlöm a szekszárdi ismerősöket!

2996. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. jan. 24. után]

Kedves Misi!

Neked is irok pár sort Pisti érdekében. Ő engem zaklat vele, pedig nekem is rossz ez, mert tudom hogy csak gondot csinállok vele neked. – És mégis arra kérlek gondoskodj róla, hogy most már igazán elhelyeződjön.

Hisz érthető Pisti elkeseredése, már hazatérése óta is mennyi időt vesztett. Ő látja hogy itthon is milyen nehezen élünk a mai viszonyok között. S minket is bánt az hogy nem tudunk róla jobban gondoskodni.

Most azt mondja, hogy minden képpen felmegy Pestre, mert most már muszáj valamihez fognia. A télen mi lebeszéltük erről a lakás és fűtőanyag hiánya miatt. De itt tényleg nincs jövője. Ezért kérünk Misi szólj ismét miatta Fenyőnek, hogy most már helyezze el valahol, úgy hogy meg is élhessen belőle. Mert ha csak maga jár állás után semmi esetre sem kap mindjárt ilyen elhelyezést. Pedig nem szeretne sokáig alkalmatlankodni nálatok.

Kérlek irjatok erre vonatkozólag neki; Pisti nagyon nyugtalan s én úgy sajnálom szegényt. Fenyőnek különben megmondhatod, hogy most már van valamelyes banki gyakorlata is, itthon pedig átvette a kereskedelmi tárgyakat < is >

Szép könyveidnek nagyon örültünk, gyönyörű kiadás mind a kettő. Remélem most mind a ketten egészségesek vagytok. Irj kérlek Pistinek!

Csókolkunk szeretettel
Angyal.

Hallom hogy befejezted a regényedet, s örülök neki hogy most már nem kell naponta izgulnod miatta. Már alig várom, hogy olvashassam.

2997. BABITS – KORNFELD Móricnak

[Budapest, 1922. jan. 25. előtt]

[Hiányzik]

2998. KORNFIELD Móric – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jan. 25.]

Budapest 1922 január 25.

Igen tisztelt tanár Úr!

Fogadja kérem, feleségem nevében is, hálás köszönetemet azért a jóleső érzésért hogy még emlékezik azon órákra, melyeket együtt töltöttünk. Igen sajnálom, hogy azok már a múlté; legyen szabad remélnem, hogy megismétlődnek a jövőben.

Szives üdvözzel

őszintén tisztelő híve

Kornfeld Móric

2999. MARCONNAY (RUPPRECHT) Tibor – BABITSNAK

[Sajtókál, 1922. jan. 25.]

1922 jan. 25.

Igen Tisztelt Babits Úr!

Pár napig Sennyén, Békássyéknál voltam s ott megtudtam olyan dolgokat melyek Önt bizonyára a legnagyobb mértékben érdeklik. Tudom, hogy sok levelet kap, hát már csak ez a körülmény is visszatart a hiábavaló háborgatástól.

A következőket bizalmasan közlöm < őket > Önnel, ezért kérem ne említse másnak sem tartalmilag sem azt hogy Önnek erről írtam.

Az angol diplomáciai iratokból s némely csak kevésbé ismert lap híradásaiból kitűnik, hogy a király puccs idején a mi diplomatáink azért gondolták a királyság hirtelen restarurációját megvalósíthatónak, mert franciaország támogatott volna bennünket, különösen az ottani royalista körök, de a francia titkos diplomácia is mellettünk volt. Eddig azt hiszem, mindenki ismeri a történetek rugóit.

De az már valószínűleg kevésbbé ismert tény, hogy Franciaország, mely jelenleg Europa legerősebb militarista állama Japánnal kötött szövetséget Anglia és Amerika ellen mert csak így gondolta magát fönnttarthatni. Ez a szövetség lepleztetett s a feszültség egy darabig még nagyobb lett Anglia és Franciaország között. Most Anglia, Amerika, Németország (?) és Olaszország egy csoportba futnak s a bizonyos Cecil Rhodes féle hagyatéokra hallgatnak, mely meghagyja, hogy a világ békéjét csak egy nagyon erős szövetség tudja biztosítani s erre a germán népfajokat tartja legalkalmasabbnak „Tehát bizonyos, hogy ez az Angliai szövetség a békét allítaná helyre és biztosítana, míg a francia militarista szövetség az egész világot, de különösen Kelet Európát folytonos háboruk színterévé tenné. Magyarországon pedig az a veszély fenyeget, hogy a keresztény kurzus alatt sérelmeket szenvedettek vak vagy szűkkörű politikával bennünket a végromlásba döntenek” Így kommentálta Békássy I.-né a beszédjét s most én csak arra szeretném Önt kérni, hogy a forrás megnevezése nélkül használja föl nagy és áldásos befolyását oly irányban, hogy a béke és hazánk biztosítva legyen. Két államcsoport küzd egymással s ha mi most rosszul választunk, elvesztünk. Engem személyes szimpátiám Japán felé vonzana, de látom azt a veszélyt amely onnan keletről fenyeget s kulturánkat romba döntheti. Egyébként a legújabb információk szerint Japán is az < ma > Angol blokkhoz csatlakozott, Franciaország egyedül marad s Csehország szupremációja alatt szeretne új Dunai Államcsoportot létrehozni, Franciaország amilyen tiszta ítéletű egyéneket produkál, oly homályos és szenvedélyekre hallgató, mihelyt tömege parancsol.

Kedves nejének kezét csókoltatva figyelmébe ajánlva ezeket
mély tisztelettel üdvözli
Rupprecht Tibor

3000. BABITS – FENYŐ Miksának

[Budapest, 1922. jan. 27. előtt]

F. hó 27-én este $\frac{1}{2}$ 9 órakor a Pálffy téri vendéglőben megtartandó Ady vacsorán < jelen leszek > nem lehetek jelen más-ként csak gondolatban, mert meg vagyok hűlve s néhány napig őrzöm a szobát.

Szívélyes üdvözléssel
Babits Mihály

[Címzés:]

Nagys.

dr. Fenyő Miksa urnak

Budapest

V. Zrinyi-u. 1.

3001. ZICHY Rafaelné – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jan. 28.]

1922. jan. 28.

Kedves Mester,

Nem is gondolja, milyen nagy örömet szerzett nekem a gyönyörű könyvvel, mely úgy tartalmánál mint külső kiállításánál fogva is büszkesége lehet a magyar culturának. Öröm, ha a mostani zilált viszonyok közt akadnak még emberek a kik tudnak igazán szépet és értékest teremteni. Fogadja tehát addig is a mig azt személyesen tehetem, hálás köszönetemet azért az igazán kedves figyelemért, mellyel reám gondolt. Feleségét is üdvözölve vagyok

igaz nagyrabecsüléssel
Zichy Rafaelné

3002. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. jan. 30. előtt]

[Hiányzik]

3003. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jan. 30.]
Frankfurt a M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 30. Január 1922

Mélyen tisztelt Uram!

Levelére azonnal felelek. Nagyon megörültem levelének, mert attól tartottam, hogy beteg, vagy pedig, hogy más valami baj érte.

Ha a „Golyakalifa” német kiadásának nem <...> volt nagy sikere, az részben arra vezethető vissza, hogy a regény kedvetlen időben jelent meg. Ha Kurt Wolff most vállalja összes munkáinak kiadását, akkor a regény és más könyvei sikere érdekében nagy reklámot is tud kifejteni, – ezért tartottam oly sürgősnek, hogy új regényéről mielőbb informáljam. Ha teheti, küldje el legalább a regény első részét, hogy a kiadónak valami biztosat ír hassak! Azt is megírom neki, hogy a könyvet Budapesten nem kap<...>ni. Ennek az is lehet egyik oka, hogy a könyvről Pesten nem írtak. A könyvről egyetlen magyar kritikát nem láttam, – és természetesen a kiadónak sem küldtem. Ha megírhatja néhány ember címét, aki a regényről írna, a kiadóval küldetnék példányokat.

Ami Móricz Zsigmond könyveinek német kiadását illeti, az nem egészen tiszta dolog. – Volt alkalmam Berlinben a könyvek kiadójával beszélni, – és úgy tudom, Móricz kötelezte magát néhány ezer példány átvételére a kiadóval szem-

ben. A kiadó arról is panaszkodott, hogy a fordítás olyan rossz, hogy ő végig sem tudja olvasni, – de hát neki ebbe „beleszólása” nincsen! Ez talán megmagyarázza, miért van < a kirat > Pesten a kirakatokban mindenütt a „Gold im Kol” kitéve! –

Nagyon sajnálom, hogy annyi nehézséggel kell megküzdnie. Még ma írok a prágai lapnak, a melyik két novelláját elfogadta, hogy küldjék azonnal, a megjelenés előtt, a pénzt, – és másutt is mindent megpróbálok, hogy mennél előbb mennél több pénzt küldhessek! Ha Kurt Wolff új regényet elolvasta, valószínűleg tudok tole olyan összeget kicsikarni, hogy nyugodt megélhetése néhány hónapra biztosítva lesz! –

Nagyon kérem, küldje el mielőbb új novelláskönyvét, és a két essay-kötetet is, – ha lehet, esetleg kefelevonatban. De mindenek előtt írjon valami közelebbit a regényről, hogy a kiadónak referálhassak, és küldje el legalább a regény elejét. Hány oldal ez a regény? –

Mihelyt kapok valahonnan pénzt, azonnal elküldöm az 50%-ot!

Bocsásson meg, hogy olyan türelmetlen voltam, de nagyon nyugtalanított, hogy nem felelt.

Kiváló tisztelettel es sok jókívánsaggal
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

**3004. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
és BABITS Angyal – BABITSNAK**

[Szekszárd, 1922. jan. 30.]
jan 30. 1922

Édes Misim!

Valahára megérkezett leveled, a mit oly sokáig hiába vártam, sokszor és sokat gondoltam reád és Reátok, hogy teljesen elfe-

leditek az itthonniakat, bizon igen igen zokon esett hogy sem karacsonyra sem uj évre mit sem hallhattam felöled pedig én sokat aggódom érted, most pedig már Ilonka betegsége is aggaszt, megkérdeztem házi orvosunkat a ki megvigasztalt mert azt mondja hogy a baj teljesen elmulik és tökéletesen meggyógyul, hiszem és szívből remélem hogy Ilonkánál is így történt, és hogy vigyáz is magára.

Sajnálalak édes fiam hogy még mindig izgatod magad, végre is semmi sem tart örökké és Bimbis sem fog mindig haragot tartani, – a könyvednek igen örültem, nagyon szép, sajnálom hogy oly sok a dolgod és nagyon óhajtanék részedre már egyszer egy tökéletes pihenést, minek agyon dolgoznod magad, az egészség a legnagyobb kincs és azt kötelességünk megőrizni, azért mindig arra kértelek hogy vigyázz magadra édes Misim, nagyon fáj nekem hogy oly ritkán hallasz magadról, mi is tele voltunk bajjal, én is már karacsony volt mire meggyógyultam szegény Angyus sokáig volt beteg apoló Pista is két izben feküdt meghülés miatt most meg már majd egy hete ismét a szobát őrzi, elesett a jégen és in rándulást kapott nem tud a lábára állni.

Angyusnak most van a fél éves értesítő elkészítése a nyakán, ma egész nap evvel foglalkozott, közbe Melanie látogatott el hozzánk és holnap a mi vendégünk, így mindig nagyon el vagyunk foglalva. Angyálnak igen jól esett Ilonka szíves hívása készül is erre levelet írni neki a mint csak megteheti, én is tulajdonkép Ilonkának szerettem volna írni, hisz Őneki is mind csak ezt irhatnám és hiszem hogy ezt így is magára veszi, igen sajnálom hogy már is szenvedő baja támadt, és csak nagyon vigyázzon magára!

Látod többször félbe kell szakítanom, Pisti lábát hideg vízzel borogatjuk, szegény gyerek most bejár a takaréktárba gyakorlatra, csak már tudnok hogy valahova bejuthatna e? eléggé türelmetlen szegény hogy valljon mi is lesz vele,

szoljál Fenyőnek meg annak a Kornfeld Urnak, mond el nekik hogy szegény hadifogolyról van szó a ki törekvő tanuló fiu és özvegy anyja van, ezt megteheted te hisz megigérted nekem többször a mikor aggodtam szegény fiam jövőjén, és ép most ebben a borzasztó drága világban már kikopunk mindemből, bort se lehet eladni, azután a mint hallom te is megtagadod tőle a lakást a mit pedig nekem annyiszor megigértél sőt magától értetődőnek tartottál hogy édes atyja helyett gondozod is tőled telhetőleg

most pedig csokollak Mind Kettőtöket és legyetek oly szivesek némelykor hallatni magatokról, szerető Anyátok!

Amint tehetem irok Ilonkának,
addig is sokszor szeretettel csókollak mindkettőtöket
Angyus.

3005. WEINBERGER, Emil – BABITSNAK

[Bécs, 1922. jan. 30.]

Hochwohlgeboren Herrn

Michael Babits

Budapest

Als Unbekannter, aber Schätzer und Verehrer Ihrer Kunst wende ich mich an Sie, im Interesse meines jungen Freundes und Künstlers Herrn Jenő G e r g e l y.

Herr Gergely, auch aus Ihrem Lande stammend, ein noch junger, besonders talentierter Holzschnitzer (Xilograph) wäre es eine besondere Freude und Ehre, einen einzigen Vers von Ihnen betr. „K a l e n d a r i u m” in 12 Holzschnitten, zu je einer Strophe einen Schnitt, wiederzugeben, und bittet mich, ihn zur Erreichung dieses Wunsches ein wenig zu unterstützen.

Meinerseits wäre ich gerne bereit, die Herstellungskosten resp. die Barauslagen zu tragen, da ich eine grössere Holz-

schnitzsammlung habe, und es wäre mir sehr daran gelegen, auch die neuen, bereits entworfenen 12 Holzschnitte des Herrn Gergely zu kaufen. Ich glaube, dass es für jeden Dichter auch eine Ehre ist, einen einzigen Vers in so einer schönen Ausgabe erscheinen zu sehen, und möchte ich gerne glauben, dass Sie Herrn Gergely diesen einzigen Vers freundlich überlassen werden.

Von den erscheinenden wenigen Exemplaren möchten wir natürlich nach Ihrem Wunsche, einige Ihnen überlassen.

Ich hoffe, Ihre Bewilligung bestimmt zu erhalten und zeichne, in dessen Erwartung mit

vorzüglicher Hochachtung
Em. Weinberger
III. Neulinggasse 15/18

Wien, 30. 1. 1922.

3006. BABITS – WEINBERGER, Emilnek

[Budapest, 1922. jan. 30. után]

[Hiányzik]

3007. Az ORSZÁGOS MENEKÜLTÜGYI HIVATAL és a TURÁNI ÖTVÖS MÜTEREM IGAZGATÓSÁGA – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jan. 31.]

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Mélységesen szép nemes ritmusu sorait, mellyel a kitünő poéta hazafias törekvésünkben bennünket kitüntetett, büszke örömmel őszintén köszönjük.

Budapest, 1922 január 31-én.

Hazafias üdvözlettel:
az O. M. H. ereklye érem
bizottsága.
Dr Szily József Dr Pap Alajos
a Turáni Ötvös Műterem
igazgatósága.
Ditró Imre

3008. RÉVÉSZ Béla – BABITSNAK

[Gánnapuszta, 1922. febr. 2.]

Igen tisztelt Uram,

Stefan I. Kleintől levelet kaptam, melyben igen megkér, hogy intéznék el Önnel egyet-mást. A pesti hajléktalanság elől egyelőre idehúzódtam a családomhoz, tehát csak levéllel fordulhatok Önhöz. Klein ezt írja:

„Kurt Wolff azt írta nekem, hogy hajlandó Babits Mihály novelláskönyvét és kisregényét kiadni, ha neki a nagyobb regény, amit Babits nekem küldeni akart, megfelel. Babitsnak a kiadó leveleit hetek előtt elküldtem, írtam neki számtalanszor, de feleletet kapni nem tudok. Ugy látszik Babitsnak fogalma sincs arról, hogy milyen nehéz itt az élet, – és hogy bizony nem lehet egyszerűen két havi munkát és néhány száz márka legépeltetési költséget elveszíteni. Ha tudom, hogy Babits nem küldi a regényt, akkor könyveit más kiadónak adom, – tehát pusztán azt akarnám tudni, küldi-e Babits a regényt, ha igen: mikor?”

Ime Uram, a másolat és melléje fűzném a kérelmemet, írja meg a tájékoztatást Kleinnek, szegény ördög, akit valóban súj[t] a nyomor.

Az én provokált közbeavatkozásomat ne vegye rossz néven,

meleg üdvözléttel köszönti Önt
Révész Béla

Gánnapuszta
u. p. Iharosberény
Somogy m. II. 2.

3009. NAGY Zoltán – BABITSNAK

[Budapest, 1922. febr. 3.]
Budapest, 1922. február 3.

K E D V E S B A R Á T O M !

Légy szives a mellékelt meghatalmazást a bécsi feljelentés céljaira aláírni, dátum és tanuk nélkül. Bécsi helyettesem a Veled közölt ajánlatomat az ő díjaira nézve elfogadta, ennek megfelelően 10.000 osztr. koronát ma átutaltam. A meghatalmazást inasom nyomban visszahozza, mert a mai póstával el akarom küldeni.

Szívelyes barátsággal
Dr Nagy Zoltán

[Címzés:]
Tekintetes
Babits Mihály urnak
Budapest
VIII. Reviczky utca 7 sz. III. em.

3010. FORST Károly Frigyes – BABITSNAK

[Kisbér, 1922. febr. 7. után]

Nagyságos Uram,
Lesujtottan értesültem betegségéről, s mélyen megdöbbenett

minden sor, melyet az ujságok szürke soraiból lángírással olvastam: szeretett Mesterem beteg!

Fogadja el nagyságos Uram, jókívánságaimat, szívből szeretném, ha javulásáról, betegségének makacs távozásáról hallanék, hogy ismét érezhessük < so > hangjának melegségét, szavainak forró tanítását, s ismét lelki körünkben fogadhassuk egészségesen, örömünkre.

Tisztelettel megismételve kívánságomat,
maradok

Alázatos hive
Forst Károly Frigyes
szigorló orvos, író
Kisbér

3011. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Freiburg, 1922. febr. 11.]

Freiburg, 1922. febr. 11.

Drága Miskám!

Ilyen az ember! Alig múlik el nap, hogy ne gondolnék vágyakozva rád s mégis: elmulasztottam születésnapod, hogy szokott gratulációmmal megjelenjek, – elmulasztottam az új évet, a karácsonyt, – elmulasztottam e könyveket, melyeket most Alexander Berta elvisz magával, elküldeni neked, noha már rég tartogatom, hogy meglepjelek velük. S mindez a mulasztás azt sem tudom miért. Igaz, hogy kora reggeltől késő estig el vagyok foglalva. Kenyérkeresés, kémiai munkák s mi egyéb, – megtöltenek alaposan egy napot. De nincs oly rengeteg sok örömöm, hogy könnyelműen lemondhassak arról az örömről – veled, legalább levélben, legalább a távolból gondolatban beszélgetni.

Most csak a következőket akarom írni. Nagyon nagy örö-

met szerezh nekem, ha neked egy pár könyvet küldhetek. Most, emlékezve arra, hogy szereted a francia rajzokat küldök neked szeretettel egy album Daumiert. Valamit a szívnek. S magamra gondoltam, görög olvasásainkra, mikor nem tudtam ellenállni a kívánságnak, hogy ezt az elragadó epigramma antológiát színed elé helyezzem, mert úgy sincs senki aki több örömet tudna találni benne, mint te. Kérlek fogadd azzal a szeretettel és örömmel, amivel küldöm. Már régen csak az alkalomra vártam, hogy valaki magával vihesse. De azonkívül is, ha bármi könyvet szeretnél, kérlek írd egy sort nekem. Én itt mindent meg tudok szerezni, még francia könyveket is, – s tudod milyen öröm nekem, neked elintézni valamit. Azonkívül nekem semmi megterhelés itt könyvet vennem, mert kikereshetem a legolcsóbb lehetőséget s pénzem hála Isten is több van mint amennyi kell. Szerezd meg nekem az örömet, írd meg, mit küldhetnék neked v. feleségednek.

Másodszor. Kedves feleséged, kinek hálásan köszönöm az íródeák szolgálatot, már majdnem kilátásba helyezte, hogy az idén kijöttök hozzánk. Ez a látogatás nálunk véleményem szerint kötelességed. Évek hosszú során át úgy éltünk, mint testvérek. Három éve nem láttuk egymást. Én nem mehetek hozzátok, tehát világos, hogy nektek kell jönni hozzánk. Az utazás nem oly rettenetes és nem oly drága. Bécsből Innsbruckon át Bregenzbe a legrövidebb. Mi elétek megyünk Innsbruckba, vagy Bregenzig, s onnantól kezdve a mi vendégeink vagytok. Van szép lakásunk, ahol elfértek, van háztartásunk, – egy pár gyönyörű hetet gyönyörűen eltölthetünk ezen a szép darab földön. Bejárjuk a Schwarzwaldot, meglátogatjuk a szép szomszéd városokat, Heidelberget, Wormsot, Speyert, – s egy kicsit megint utazol, látsz, felfrissülsz a majdnem béke világban, hol még aránylag kis számokkal dolgoznak s zavartalan nyugodt az egész környezet. Nekünk egyforma öröm akármikor jöttök. Májusban, júniusban, júliusban, augusztusban, szeptem-

berben, – és így tovább. Itt az augusztus a vakáció, ha akkor jöttök, van a legtöbb szabadidőm, – de számodra van elég szabad időm, akármikor jössz is. – Ne erőltess meg energiádat a nekem való írással. Jó, ha tudom, hogy még közünk van egymáshoz s még jobb, ha örülhetek a viszontlátásnak mielőbb. Ölellek szeretettel s minden jót kívánok neked s üdvözlöm melegen ismeretlenül is feleségedet. Remélem nem sokáig mondom, hogy ismeretlenül. Aladárt köszönts nevében.

Isten veled.

Vilid

3012. Az AUTORENHAUS – BABITSNAK

[Berlin, 1922. febr. 13.]

Berlin, den 13. 2. 1922.

Hochverehrter Herr!

Wie Sie wahrscheinlich gehört haben werden, haben wir uns in den letzten Jahren für die guten deutschen und österreichischen Buch- und Bühnenauf Autoren z. B. Sudermann, Fulda, Schnitzler, Wassermann, Bahr usw. in der Filmindustrie stark interessiert und grosse Erfolge für sie erreicht. Infolgedessen haben wir auch mit fast allen deutschen und österreichischen Schriftstellern Verträge geschlossen, durch die sie uns den Vertrieb ihrer Verfilmungsrechte übertragen haben.

Wir haben nun die Absicht, auch die grossen ungarischen Autoren in unseren Kreis hineinzuziehen und haben zu diesem Zweck Herrn Bartok als Dramaturg verpflichtet. Die Konjunktur ist augenblicklich in Berlin für den Verkauf von Filmen ausserordentlich günstig und wir würden Ihnen darum dringend raten, uns Ihr Material zu schicken und Ihre Generalvertretung zu übertragen. Wir bitten Sie also, uns Ihre Werke einzusenden, damit wir sofort mit der Arbeit für Sie beginnen können.

Auch mit Filmentwürfen wäre uns sehr gedient. Für solche Filmentwürfe ist stets ein Preis von ca. Mk. 10.000.– zu erzielen. Ein Vertragsentwurf liegt bei, den Sie, wenn Sie die Absicht haben, mit uns zusammenzuarbeiten, gütigst unterschreiben wollen.

Wir rechnen damit, dass Sie uns auch Ihre Einakter zum-Vertrieb übertragen.

Ausserdem möchten wir nicht verfehlen, Sie darauf aufmerksam zu machen, dass wir eine rege Geschäftsverbindung nach Amerika unterhalten und schon viele Filmrechte dorthin zu ausgezeichneten Preisen verkauft haben. Auch diese Verbindung würden wir natürlich für Sie nutzbar machen.

Mit vorzüglicher Hochachtung
AUTORENHAUS
Geschäftsstelle des Verbandes
Deutscher Filmautoren G. m. b. H.
Eberhard Frowein Bartók Vilmos

[Címzés:]

Herrn

Schriftsteller Michael B a b i t s c h,

Budapest

3013. SZABÓ Károly – BABITSNAK

[Budapest, 1922. febr. 14.]

Rontó lelkű lázvirágok bágyasztották Babits Mihályt, a magyar szavak festőművészt, de elfonnyadtak a rontó lázvirágok és talán már símogatja szárnyas lovának nyakát a dalnokmester... Örülnek a megmaradt magyar folyamatok örülünk mindnyájan, mint a vidám iskolásfiúk táskafület lóbáló rajja! s örülök én is, igaz magyar fi, mert ha szerénytelenül is, de megérhettem mindezt.

Fogadja kegyesen Uram szerencsekívánatomat.

Szabó Károly

Budapest, 14. 2. 922.

3014. INCZE Sándor – BABITSNAK

[Budapest, 1922. febr. 15.]

Budapest, 1922 február 15

Egy aradi tisztelője megbízásából küldök mellékelten néhány szál virágot, s egyben csatolom, a hozzánk érkezett levelet.

teljes javulást kíván és

szívből üdvözli

Incze Sándor

[Címzés:]

Nagyságos Babics Mihály urnak

Budapest

3015. BABITS – FENYŐ Miksának

[Budapest, 1922. febr. 16. után]

Kedves Barátom!

Csak most köszönöm meg sok figyelmedet, s azt a kedves-séget, amivel betegségem alatt Vass miniszternek írtál érde-kemben, szinte magadévá téve ezt az én kellemetlen és sivár ügyemet. Amikor a napokban Ady barátainak vacsorájáról szóló meghívót kaptam, azt hittem, elmegyek, és személyesen fogom neked mindezeket elmondani. A levelezőlap, igenlő fe-lelettel, itt hever az asztalomon: úgy látszik, nemcsak rendes levelezésre vagyok képtelen, hanem még egy ilyen kis válasz-levelezőlap pontos elküldése is túl van hanyagságom és a föl-di dolgokra való figyelmetlenségem korlátain. Ezúttal talán jó

volt, hogy nem ment el a levelezőlap: én sem mehettem el. Betegségem néha még megkínoz egy-egy napra: epefájdalmak, ok nélküli gyomorrendellenességek; s ilyenkor bizony nem mehetek vacsorázó társaságba. Így levélben írom meg neked, mennyire meg voltam hatva kedves gondoskodásodtól, s nem utolsósorban leveled hangjától, melyet Vassnak írtál. Akkor, betegségem alatt alig voltam olyan állapotban, hogy ezt igazán megtehettem volna.

Kívánságod szerint Vass miniszternek is levélben megköszönöm intézkedését.

Én most kezdek teljesen magamhoz térni, sőt dolgozni is; remélem, nemsokára megvalósíthatom régi vágyamat, s újra sűrűbben jelenhetek meg a Nyugat papirosán, kritikákkal, versekkel. Egészségem, az említett egynapos zavarokat nem tekintve, meglehetősen helyrejött, bár az orvos még nem tartja kizártnak, hogy epekő maradhat – ami elég kellemetlen mulatság lenne –, s ennek megelőzésére most karlsbadi kúrát rendelt.

Kérlek köszönd meg nevemben kedves feleségednek is többszöri szíves érdeklődését, mellyel betegségem alatt fölkeresett. Feleségem is üdvözlését küldi. Maradok meleg kézszerítással a viszontlátásig

igaz tisztelőd:
Babits Mihály

Ui. Mellékelve visszaküldöm a miniszter levelét, valamint Rippl-Rónainak egy Hozzád címzett levelét, mely valahogy régtől fogva nálam maradt, s melyről annak idején Rippl jelenlétében beszéltünk is.

3016. BABITS – VASS Józsefnek

[Budapest, 1922. febr. 16. után]

[Hiányzik]

3017. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona – SZILASI Vilmosnak

[Budapest, 1922. febr. 25.]

Budapest, 1922. február 25.

Kedves Vilikém!

A feleségemnek diktálom ezt a levelet. Én most lábadozó vagyok, alig szabad mozognom, dolgozni semmit, karlsbadi kurán és diétán élek. A betegségem komplikált volt, az orvosok maguk sem voltak tisztában vele, állandó nagy lázam és türehetetlen fájdalmaim voltak.

Alighogy a regényemet befejeztem, rámereszkedett ez a nyavalya, s meggátolt engem abban, hogy Neked az ígért hosszú levelet megírjam.

Most hát, kedves Vilikém először is nagyon köszönöm a két szép könyvet, küldeményedet, amelyet éppen akkor kaptam meg, mikor már jobban lettem, és tudtam gyönyörködni benne, nézegetni. Mindkettővel nagyon nagy örömet okoztál nekem és sokat tudnék és szeretnék Veled beszélgetni az anthológiáról. Most ugyanis, miután fekvésre és olvasásra vagyok kárhoztatva, görög könyveket szedtem elő és azokkal mulatok.

Mi itt még, eltekintve a sok bajtól, ami ezen a télen ért, nem élünk valami fényesen. A munkámmal sem vagyok megelégedve; a regényt befejeztem, de még alapos átdolgozásra szorul, s úgy számítom, még néhány hónapi munkát ad. A vi-

szonyok rosszak. Könyveim még nem jelentek meg, de most már hamarosan jönnek. Egy novelláskötet és egy új tanulmánykönyv a réginek új kiadásával együtt. Karácsonyra csak a régi Laodameia jelent meg külön kiadásban, illusztrálva; ebből mindenesetre juttatok hozzád egy példányt, csak még azt nem tudom, hogyan, Talán magunk kivisszük Hozzátok.

Tudniillik erős és komoly szándékunk kedves meghívásokat elfogadni és meglátogatni Benneteket a nyáron: eleinte úgy terveztük, hogy a tavasszal, mielőtt jobban leszek, de miután még most nagyon gyenge vagyok, s minthogy Te is irtad, hogy kényelmesebb Neked a nyáron, akkorra halasztottuk a kirándulást. Feleségem is most még igen gyenge, főleg a betegségemmel járó nagy strappától: de legalább majd jót tesz neki a levegőváltás. Ő is alig várja, hogy Veletek megismerkedhessék.

Kedves Vilikém, nagyon köszönöm meghívásodat, képzeld el milyen jó lesz nekem kimenekülni kissé ebből az itteni környezetből és megint mint régen, filozofálgatni Veled élvezve a szép vidéket és a nyugalmat.

Nagyon örülök, hogy mint irod, jól folyik a dolgod és jól érzed magadat.

Paliról nem sokat tudok, Angliából egy levelet kaptam tőle, válási históriájáról hallottam, s egy ifjú hölgy, aki itt mint barátnője és menyasszonya szerepel, meglátogatott nemrég, hirt vinni neki rólam.

Aladár a miniszterelnökségen van kisebb hivatalban, bátyja protekciójával. Most különben ő is beteg, üzleti gyulladása volt.

Most sietek befejezni leveletem, hogy hagyjak helyet a feleségemnek is, aki szintén akar néhány szót írni. Kérlek üdvözlödd nevemben kedves nődet, s a viszontlátásig add át kézcsókomat. Téged pedig kedves Vilikém mégegyszer köszönve meleg érdeklődésedet és figyelmedet,

a régi nagy barátsággal öllelek
és maradok igaz hived
< Babi > Mihály

Kedves Szilasiék!

Az engedelmes gépirókisasszonyi szerepből mint önálló levelező lépek elő, hogy a magam nevében is megköszönjem kedveségüket és a meghívást. Nem is képzelik mennyit emlegetjük a schwarzwaldi nyaralás örömeit, én különben is beteges rajongással szeretem a nagy hegyeket, s a tervezett hűvösvölgyi üdülést bizony szívesen felcserélem Freiburggal, különösen ha Mihálynak annyira jó emberei között lehetek. Meg aztán az a sok baj, ami bennünket ezen a szörnyű télen ért (majd személyesen beszélek róla) úgy megszorongatott bennünket, úgy hogy jól fog esni, ha egy kis időre mennél messzebb mehetünk innen, s nem kell itt tölteni az egész nyarat. Szeretném most minden apropós nélkül megkérdezni Lilitől, hogy mit tart ő a háziasszonyi örömekről? Mert én bár látszólag igen jó háziasszony hírében állok, titokban szivemből utálok ezt a dicsőséget, főleg pesti cselédekkel és kispolgári viszonyok között. De ezt el ne mondják valahogy, mert tönkretenné fáradságosan szerzett renomémat.

Mihály hogylétéről azt hiszem már eléggé beszámolt ő maga, bizony rossz bőrben van szegény, nagyon elkinozta a betegsége. Az orvos hol hozzá, hol meg énhozzám jár, bizony ez nem a legkellemesebb. Szerencsére nekem elég vig kedélyem van, különben egészen elsavanyodnánk.

Remélem Maguk is irnak mielőbb,
addig is melegen üdvözlöm mindkettőjüket.

B. Tanner Ilonka

3018. BABITS – KNER Imrénék

[Budapest, 1922. febr. 26.]

Budapest, 1922. febr. 26.

Mélyen tisztelt Uram!

Az első hetekben izgatott és minden percemet elfoglaló munka, azután pedig egy súlyos és fájdalmas betegség mindeddig megakadályoztak abban, hogy kedves és igazán szép küldeményét megköszönjem.

Mondanom sem kell, hogy milyen örömet okozott nekem ezeknek a könyveknek bírása, amelyekhez hasonlólt ugy irodalmi értékben, mint a külső kiállítás stilszerűségében újabb könyvpiacunk alig produkált.

Az is szándékom volt, mindjárt az első pillanatban, hogy örömömnek a nyilvánosság előtt is kifejezést adok. Hiszen nem az én magánörömem ez, hanem az igaz magyar kultúra gyarapodása. A dolog nyilván még aktuális (sokáig az marad) s lesz rá mód, hogy méltassam az Ön kiadványait. Mihelyt annyira <...> fölépülök, hogy dolgoznom szabad. (Király Györgyről tervezek ugyanis egy cikket: talán ez alkalommal.)

Maradok igaz tisztelettel és köszönettel

kész hive:

Babits Mihály

3019. BABITS

– DIENES Barnának és RÉVÉSZ Ilusnak

[Budapest, 1922. febr. végén]

Kedves Barnus és Ilus!

Ti már bizonyosan azt hiszitek hogy meghaltam vagy eltűntem, mert ilyen hosszú ideig nem jelentkezem. Hát tényleg valami nagyon hasonló dolog történt velem. Először ugyanis egy min-

den időmet, éjemet, napomat, és minden erőmet igénybe vevő, megőrlő munkába voltam merülve, s egyáltalán nem tudtam levelezésemet elintézni, annyira, hogy – bármilyen csunyaság volt ez tőlem – hosszú ideig föl sem bontottam a címemre érkező leveleket. Ti meg tudjátok érteni az ilyen állapotot, mikor az ember csak egy dologgal foglalkozik és képtelen más iránt érdeklődni, másra csak gondolni is. Alighogy kissé felszabadultam volna e lenyűgöző varázs alól, betegséget kaptam, és pedig igen súlyos és hosszú betegséget, melyből csak most kezdek magamhoz térni.

Most hát köszönöm a többszöri kedves leve<...>ket mindkettőtöknek, melyek nagyon érdekeltek és ezenkívül is nagyon jól estek. A cikkek is igen érdekeltek. Egész különös dolog tudni és látni hogy messze Amerikában magyar művészek, magyar művészeti törekvések vannak.

Én most a Nyugat szerkesztésével nem foglalkozom és hát sok bajaim és betegségem között nem is tudom, mi van a cikkekkel. De most már, jobban lévén, Osváttal érintkezésbe fogok lépni ez ügyben is.

Pogány Willy levele nagyon kedves volt és jól esett. Neki külön fogok írni.

Egészségem még most is labilis és nagyon sok vigyázatra van szükségem. Dolgozni most már régóta nem tudok. Sokszor irigyellek benneteket Amerikában: valahogy az ember úgy képzeli hogy ott minden máshogy lenne! Itt minden szétszóródott.

Meleg üdvözlettel köszönt benneteket a távolból
Babits Mihály

3020. BABITS – FORST Károly Frigyesnek

[Budapest, 1922. febr. végén]

Igen tisztelt Uram! Hosszas betegeskedésem s a nyomában járó gyengélkedés után

– amikor még levelekkel sem volt szabad foglalkoznom
– csak most köszönhetem meg azt a sok és végtelenül jóleső részvétet, amivel betegségem alatt elhalmoztak. Engedje meg hogy elküldjem ezt a késett köszönetet önnek is, az örömért, amit szép és kedves soraival nekem okozott

Üdvözli
Babits Mihály

[Címzés:]

Nagys.

Forst Károly Frigyes
szigorló orvos, író urnak
Kisbér

3021. A SZÍNHÁZI ÉLET – BABITSNAK

[Budapest, 1922. febr.–ápr. 16.]

Szivességét előre is hálásan köszönjük és vagyunk

Kiváló tisztelettel
SZÍNHÁZI ÉLET
Incze Sándor

3022. BABITS – A SZÍNHÁZI ÉLETNEK

[Budapest, 1922. febr. – ápr. 16.]

[Hiányzik]

3023. BABITS István – BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. márc. 4.]

1922. III/4.

Kedves Misi!

Reméljük, hogy már jól vagy és túl vagy a gyöngélkedésen is. Igazán rosszul tetted, hogy nem irtál hamarosan Anyika elutazása után haza, mert bizony Ő szegény nagyon sokat aggódott miattad. Mert hiába próbáltuk vigasztalni, hogy ha nem írtok akkor nem lehet többé veszélyről szó, Ő annak dacára is sokat trémázott s nagyon féltett, hiszen látta mennyire gyöngé voltál. Jó lenne ha csakhamar újra írnál hógylétedről.

Kedves Misi, nagyon sajnálom, hogy mostan ismét alkalmatlanságot szerzek Neked, de szeretném ha az utoljára történnék. Legutóbb Pesten hagytam a diplomámat, minthogy azt hittem, hogy csakis ott lehet rá szükségem. Most azonban elhatároztam, hogy folyamodok a vármegyéhez, mert ezt a bizonytalanságot tovább ki nem állom. Kérlek tehát küldd haza azonnal (ajánlva), mert 12.-ig be kell nyujtanom a kérvényt.

Amióta a doktorátust megszereztem, azóta már 8 hónap telt el és én könnyelműen vesztegettem el a drága időt, bízva bizonyos ígérekben, melyeket nem is nekem tettek. De most már látom, hogy nem sokat várhatok, s a hiába eltöltött idő komolyan int arra, hogy nézzek vmi biztos megélhetés után. Elég volt már az öt-hat nyomoruságos év mellyel életem megrövidült, |: jóllehet |: a saját hibámon kívül, hisz a tanulástól és munkától sosem irtóztam. A sorsom üldöz, de azért felveszem vele ismételten – lankadva bár, küzdelmemet, mert azt tisztán látom, hogy a megyénél nincs jövőm. De tovább már nem habozhatok. Ha tavaly beálltam volna (csak ne bíztam volna másban!), úgy már régen aljegyző volnék; ma meg örülnöm kell, ha a pályázok száma folytán gyakornoknak is kineveznek.

Kérlek tehát mindenesetre és rögtön küldd el a diplomámat. (vagy másolatát). Azonkívül beszélj Fenyővel, vajjon van-e még kilátásom az ő elhelyezésére s ha igen, úgy mikor és hol? Nagyon bánt, hogy egy félévig folyton |: és :| teljesen haszontalanul tanultam volna a keresked. tárgyakat. Hogy az idő elmúlt, az hagyján, de az idegeimet is megviselte. Ha kedvező alkalmazást kaphatnék, bá mikor szívesen megválnék a megyei állástól.

Ilonkának add át kézsókom!
Téged ölel öcséd
Pista

3024. GELLÉRT Oszkár – BABITSNAK

[Budapest, 1922. márc. 13.]
Budapest, 1922. márc. 13.

Kedves Uram,—
nagyon kérjük, olvassa el ezeket a verseket és üzenje meg, közölhetőeknek tartja-e?

Melegen üdvözli
igaz hive
Gellért Oszkár

3025. BABITS – GELLÉRT Oszkárnak

[Budapest, 1922. márc. 13. után]

Igen tisztelt Uram,
Semmi kifogásom a mellékelt versekből való válogatás ellen, ha azok Önnek vagy Osvátnak tetszenek.

Kéziratot, sajnos, nem tudok küldeni; az orvos mostanig nem engedett dolgozni, (bár ezt a tilalmat már többszörösen

megszegtem, s remélem, legközelebb már a Nyugatnak is komoly valamit küldhetek.)

Meleg üdvözlettel
Babits Mihály

**3026. KELEMEN Ilona és BABITS Angyal
– BABITSNAK**

[Szekszárd, 1922. márc. 14.]

Szeretetteljes üdvözlettel

a nenne

Hogy vagytok? Ilonka
megerősödött-e már?

Csókolunk Angyal.

3027. KISS Mária – BABITSNAK

[Nagyvárad, 1922. márc. 14.]

A legmélyebb tisztelettel szeretném Önt megszólítani, de arra nem találok kellő szavakat.

Bocsásson meg, ha soraimmal egy pár percre lekötöm idejét, s hogy így ismeretlenül bontom magányát.

Végtelenül boldoggá tenne, ha alázatos kérésem teljesítené és adna egy autogramot. Ha frázisnak tartja ezen kijelentésem, úgy tiltakoznom kell ellene, mert igazi örömöm és vágyam teljesebbé, ha könyvemben látnám legdrágább költőm nevét.

Nem tudja Ön elgondolni, mily aggódva vártam az értesítéseket, mikor nagybeteg volt. S hogy örültem annak, hogy felépül. Szerettem volna üdvözlő táviratot küldeni, de az elvezett volna a többi között. Személyesen nem kereshetem fel,

hogy ne fáradjon a levéllel, mert más országban vagyok s bélyegünk is egészen más, ezért nem küldhetek.

Nagyon szépen kérem, ne dobja levelem papirkosárba.

Öszinte hálával
s a legmelegebb üdvözléssel köszönti
Kiss Pipi Maria

Nagyvárad, 922. III 14.

Cím: Lacatos ucca 21.

3028. BABITS – TORMAY Cécile-nek

[Budapest, 1922. márc. 16. előtt]

[Hiányzik]

3029. TORMAY Cécile – BABITSNAK

[Budapest, 1922. márc. 16.]

Kedves Babits, – ha neheztel rám, – fájdalom, – igaza van. De ha nem engesztelődik meg akkor – nincs igaza. „Laodameiá”-ja gyönyörű! – Külsejében is a legszebb magyar könyvek egyike. Elragadtatással olvastam és szomorú voltam, mikor a végére értem, pedig lassan olvastam, hogy soká tartson. Ezért van oka neheztelni és ezért van oka megengesztelődni. Könyvében az a Hellás éled meg, mely ma már csak amphorák karcsú, égetett testén folytatja magát a számunkra és törött márványok darabjain és görög sirok kis tanagra-figuráiban és tragédiák szavai alatt és Lukianos meséiben.

Öszintén és nagyon köszönöm, hogy classicus szépségű alkotásával megajándékozott melyet a kezeirásával ékesített fel.

Kérem köszöntse nevemben kedves feleségét,
szíves üdvözléssel a viszontlátásig
Tormay Cécile

Budapest 1922 III/16.

3030. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. márc. 27.]
III/27 1922.

Édes Misim!

Már irtam neked, de választ nem kapok, pedig tudhatod megnyit gondolok reád, már attól félek hogy Ilonka betegedett meg, mert ő talán inkább írna a hogy meg is ígerte nekem, – Pista is irt a testvér bátyjának, hisz mennyire szüksége volna egy jó akaratu tanács adóra mikor ő szegény nem részesülhetett soha az édes atyai szeretetben, a mit nekünk kellene nála pótolni; én mint öreg özvegy, már nem tudok összeköttetéseket szerezni az ő érdekében.

Pista annyira kétségbe esett hogy igazán mondom édes Misim neked kell rajtunk segiteni hisz nincs senkim a kihez folyamodhasam, írj nekem hogy remélhessek ne hagyj a végsőig kinlódnom!

A mikor Pista legutobb nálad volt, és veled a Fenyő Urnál, akkor arról volt szó hogy te édes Misim szólsz az egyik Kornfeld Urnak a Fenyő Ur pedig szól a másik Kornfeld Urnak Pistánk érdekében, és a mint Fenyő Ur megjegyezte elég ha protekció van akkor lesz állás is, most már Pista megszerezte itt a takaréktárnál a szükséges gyakorlatot, (hisz a takaréktárnál elismerték hogy „kitünően”) azért édes Misim ne restellj az édes jó apátok helyett az egyetlen kis öcsédért mindent elkövetni hogy Fenyő Ur ígérete szerint Pista a ki ugy megérdemli állásba juthasson, – Szegény Pistánk itt is próbálkozik addig is a törvényszékhez de akkor még sokat kell neki tanulni a mihez

szegénynek már nincs is ideje, hisz annyi időt szenvedett a fog-
ságban hogy most már megérdemli hogy biztos révbe juthasson,
és csak emlékezz reá mig oda volt hányszor nyugtattad meg
édes anyádat sok aggodalmaim közepette szegény kis fiamért
hogy te gondoskodsz róla, – most hogy haza utaztam Leopold
Urral ő is mindjárt mondotta hogy Fenyő neki is megígérte
gondoskodását Pistánkról tehát evvel is bebizonyította hogy
nem csak nekünk mondta, Pista irt Fenyőnek is mostanában,
most csak kérlek szépen csak ezért beszélj vele, mond meg
neki még egyszer Pistánknak évekig tartó sanyaruságát és az én
öreg özvegységem, hisz Fenyő a ki olyan ember baráti jó szívet
árult el veled szemben édes Misim bizonyára természetesnek
találja ha te kis öcsédről óhajtsz gondoskodni. – még egyszer
kérlek tedd meg ezt csakhamar és írd nekem, hisz méltányol-
hatod Pistánk és az én nyugtalanságom. Örömmel olvastam
hogy elő adást tarthattál így remélem hogy egészséges vagy,
vigyazzatok magatokra és írd Ilonka hogylétéről, a kit ezerszer
csokolom Veled együtt és várom soraid

szerető Anyátok

3031. BABITS – az AUTORENHAUSNAK

[Budapest, 1922. márc. 31. előtt]

[Hiányzik]

3032. HORVÁT Henrik – BABITSNAK

[Budapest, 1922. márc. 31. előtt]

Kedves Barátom,
Rendkívül sajnálom, hogy már olyan rég nem mutathattam

magam nálad, – különböző okok miatt. Ma akartam elmenni, de tegnap hirtelen egy gyomor és hasgörcsökkel járó betegség szakadt rám, mely folyton kínoz – úgy hogy meg kell várnom míg egy kicsit rendbe jövök. A munkát okvetlenül csináljuk meg, mert a már meglévő rész jó és biztos eredményre számíthatunk! Nálam már sürgették és egyébként is jók az. Ajánlatos volna a novellairóval (melyről a multkor beszéltünk) illetve apjával jó lábra helyezkedni, hogy minél több irányban legyenek a csápok kibocsátva. –

Mihelyt gyomrom és hasam engedi telefonálok. < és > hogy megbeszéljük a legközelebbi találkozást.

Addig szívből üdvözlő Ilona asszony kezét csókolja
barátod
Horvát

3033. Az AUTORENHAUS – BABITSNAK

[Berlin, 1922. márc. 31.]

Berlin, 1922. III. 31.

Igen Tisztelt Uram,
köszönettel vettük levelét, amelyben hajlandóságának ad kifejezést, hogy munkáinak filmesítési jogat a „Geschäftstelle des Verbandes Deutscher Filmautoren”-ra bizza.

A szerződésben foglalt I. §-ra vonatkozólag a következőket van szerencsénk közölni Önnel:

Amidőn mi levelünkkel felkerestük, akkor elsősorban regényeinek és novelláinak filmesítésére gondoltunk. Ezeknek a munkáknak feldolgozása a következő módon történik:

a) Regényeknél, lehetőleg a szerző által készített rövid (4-5-10 oldalas) kivonatra van szükségünk. Amennyiben ez < t > német nyelven készült, úgy ez különösen kellemes nekünk, különben mi fordítatjuk ezt. Ha ennek a kivonatnak az alapján

egy filmgyár megveszi a sujet-t, akkor a regény is fordításra kerül, és ennek az alapján a filmgyár készítteti a filmkéziratot.

b) Novelláknál, a novella |: képezi :| az egész sujet-|: t :|, különösebb nehézség nem forog fenn.

c) Kétségtelen, hogy eredeti filmsujet-i is érdekelnek <...> bennünket és ezl:e:lnél különösen szükségünk van egy tartalomkivonatra.

Itt közöljük Önnel, hogy Bartok ur megbízásunkból Pesten járt, az ő tavolléte al[a]tt érkezett meg az Ön levele amelyet mi utána küldöttünk, hogy ő személyesen intézhesse azt el, de sajnos nem volt már rá ideje. Bartók úr |: nak :| Pesten, Horváth ur említést tett az er[e]deti filmtémajokról, amidőn arravonatkozóan Bartok ur ennek a levélnek értelmében nyilatkozott.

Az egyfelvonásosokra vonatkozólag közöljük Önnel, hogy azokat „Bühnenvertrieb”-ünk részére kívánjuk megszerezni és reméljük ennek sincsen semmi akadalya.

Ezek után arra kérjük Önt, küldje be nekünk az anyagot az aláírott szerződés kíséretében, hogy a munkával minél előbb megindulhassuk. Megjegyezzük, hogy amennyiben a nyomtatásban megjelent könyveknek beszerzése, vagy a kivonatok készítése anyagi áldozatot kívánnak <...> úgy az természetesen a mi számlánkat terheli meg.

A nyomtatott könyvek külföldre expedíálására a legalkalmasabb egy könyvkereskedést megbízni.

Szíves választ mielőbb varva,

maradunk megkülönböztetett tisztelettel

AUTORENHAUS

i/a. Bartok Vilmos

[Címzés:]

Nagys. Babits Mihály úrnak

Budapest.

3034. SZABÓ Lőrinc – BABITSNAK

[Budapest, 1922. ápr. 8.]
1922. IV. 8.

Kedves Ilonka és Mihály,
Klárától függetlenül és véletlenül <...> egy jó ismerősünknek <...> (Dr Halmos orvosnak) ma estére <...> én is találkat adtam. 9.re jön hozzánk. Igen derék és beszédes ember, de mégse merem tudotok nélkül elhozni, mert nélküle – sajnos – nem jöhetnénk. Így aztán azt kérjük, hogy jöjjetek ti hozzánk, még egyszer, és nem fogjátok magatokat miatta rosszul érezni.

Személyesen jöttem ezt megbeszélni, de hát a fene tudja, hol jártok ilyenkor! Pedig egy fontos levél van nálam, amit nagyon jó volna, ha Mihály még <...> Szóval: muszáj eljönni vagy pedig küldjétek le az öreget, hogy mi jöjjünk 3-an.

Kézcsók és stb
Lőrinc

3035. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. ápr. 12.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 12 April 1922

Igen tisztelt Uram, –
nagyon kérem, írja meg azonnal, megkapom-e most rövidesen a regényt. Néhány nap múlva befejezem egy hosszú regény fordítását, és mi < helyt > előtt egy másik regény átültetéséhez látok, szeretném tudni, küldi-e hamarosan a regényt, mert akkor azonnal ezt kezdeném fordítani. Más okból is szeretném mielőbb erre a kérdésemre feleletét megkapni. – < Egy > Van egy kiadó, aki szintén érdeklődik a regény iránt és hajlandó lenne a kiadást elvállalni. Mivel kedvezőbbnek tartanám, ha

Kurt Wolff összegyűjtött művei kiadását elvállalná, – nem akarok a másik kiadóval komolyabb tárgyalásokba < bocsátani > bocsátkozni, mielőtt feleletét megkaptam? Nagyon kérem tehát, feleljen póstafordultával!

Sok üdvözlettel igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3036. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. ápr. 22.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer
Landstr. 38/I den 22. April 1922

Igen tisztelt Uram,

– néhány nappal ezelőtt értesítettem, hogy egy müncheni kiadó (Musarion-Verlag) hajlandó a „Timár Virgil fiát” kiadni. –

Ma a kiadó megrekklamálta feleletemet. Nagyon kérem, legyen kegyes azonnal felelni, – hogy mit csináljak? Tárgyaljak-e < ezzel a kia > ezen kiadóval, vagy varjam be, míg új regényét < be > elküldi, és folytassam-e azután Kurt Wolff-val a tárgyalást? –

Kérem, feleljen póstafordultával!

Sok üdvözlettel és jókívánsággal
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3037. BABITS – BÉKÁSSY Istvánné BEZERÉDJ Emmának

[Budapest, 1922. ápr. 26. előtt]

[Hiányzik]

3038. BÉKÁSSY Istvánné BEZERÉDJ Emma
– BABITSNAK

[Sennye, 1922. ápr. 26.]
Kis Sennye apr. 26án 1922.

Kedves Babits

Igazán nem jutott eszembe hogy komolyan nehezteljek a hallgatásáért – hogy is gondolhatta? Azaz sejtem miért gondolja, de sok beszéd van amelyből le kell vonni először a túláradást – hogy igaz magvára akadjunk. S csak ismétélhetem hogy haragvásról nem volt és nincsen szó. Egészen meg tudom érteni mennyire teli van ugyanis az élete, és magam is azok közé tartozom akiknek egy-egy levél megírása: nagy elhatározás. Hány levél – meg nem irt felelet – miatt rosz a lelkiismeretem, de mégis élek. Mindenki tudja ezt rólam.

Most azután köszönöm a verseimről irt sorait, olyan is van bennük amit ugyanis gondoltam, olyan is ami meglepett. Az első a „hosszú versek” kritikája. Mindenesetre örülök hogy olvasta őket és ismeri őket egészen. Ami a Nyugatban való megjelenésüket illeti – de nem tudom tudja e annak eddigi történetét? Röviden: a télen három versemet megmutattam Rupprecht Tibornak aki nagyon biztatott hogy ki kellene adni stb. Azután Pestről újra irta hogy roszul teszem ha nem küldöm azokat most a Nyugatnak ahol ő „mindent előkészített méltó fogadtatásukra” s küldjem azonnal. Miután ekkor már régebben Magánál voltak a versek, az igazat megvallva elfelejtettem levonni a levonandókat és azt gondoltam hogy ez a levél közös megbeszélés eredménye lehetett. Mert hisz igazán nem tételezhettem fel sem azt hogy Rupprecht egyszeri hallomásra könyvnélkül tudja a verseket, sem hogy a Nyugat olvasatlanul „fogadna méltón” – így elküldtem egy pár verset amit aztán nem fogadtak el. Ennyi bajt okozott nekem a hallgatása – de igazán csak ennyi baj legyen máskor is, akkor jó barát-

tok maradhatunk. Nem mondom hogy ezek után nem esnék jól ha mégis megjelenne egyszer néhány versem a Nyugatban. De a Magának küldöttek között talán egy sincs amelyet azóta meg nem változtattam volna vagy nem javítottam volna rajt valamit – amint hogy egyáltalán kevés van melynek formáját egész véglegesnek érezném – a Nyugatnak küldöttek közt is csak kettő volt ilyen – s javítatlan formában nem szeretném nyomtatásban látni. Így okvetlen újra kellene leírnom ha arra kerülne a sor. Nem nagyon fontos az egész.

Ha néha hallok valamit a Maga életéről – boldog házasságáról, most utolján megint betegségéről, s egyről-másról – ha örömmel ha részvéttel de mindig egy fok több érzéssel hallom mint másról. Mert ami Magát Feri emlékéhez fűzi nem múltó összeköttetés, és multhatatlan mindaz is amit saját magam érzek a költészete iránt. Ez az összeköttetés az időtlen dolgok mesgyéjét érinti, s azért mindegy néhány hónap vagy akár év is, közvetlen érintkezés vagy nem.

Sokszor és szívből üdvözli kedves nejével együtt
Békássy Emma

3039. KIRÁLY Györgyné – BABITSNAK

[Budapest, 1922. ápr. 26.]

Özv. Király Györgyné szül. Szretkovits Etelka mint az elhunyt édesanyja, Etelka, Eckl Ferenczné szül. Király Gizella mint testvérei, Eckl Ferencz mint sógora, Dr. Szretkovics György, Szretkovits Ferencz mint nagybátyjai ugy a maguk, valamint az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvvel tudatják, hogy az egyetlen fiu, testvér, sógor, unokaöccs és rokon

Dr. KIRÁLY GYÖRGY

író

folyó évi április hó 25-én este 8 órakor, hosszú szenvedés után, életének 35-ik évében az Urban csendesesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 28-án délután 3 órakor fogjuk a kerepesi ut melletti temető halottasházában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért május hó 17-én reggel 9 órakor fog a Szegényház-téri plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutattni.

Budapest, 1922. április hó 26-án.

Nyugodjék békével!

Lakás: VII., Nefelejts-utca 32., II. em 17.

[Címzés:]

Nagys.

Babits Mihály

úrnak

Helyben

< VI. Vilmos Császár-út 51. >

Reviczky u 7 III. < em. >

3040. BRÜNAUER Endre – BABITSNAK

[Jászberény, 1922. ápr. 26.]

Igen tisztelt Tanár Úr,

az első megdöbbenés hatása alatt írok. Úgy érzem hogy el kell valakinek mondanom, hogy nekem is fáj, nagyon fáj, hogy Király György meghalt. Édes anyjának nem írhatok. Őt nem ismerem szegényt, csak látásból. Igen sokszor nyitott ajtót, szinte megszoktam szelid mosolyát, a mivel jelentette, hogy a fia nincs otthon. Majdnem minden alkalommal kísérletet tettem,

és ritkán volt, sajnos, más az eredmény. Öt, a tudóst, bátrabban kerestem fel. Nem kellett attól tartanom, hogy ha dolgozik is, végzetesen kikökhenthetem munkája vágányából. Így többször találkoztunk még is és közelebb jutottunk egymáshoz.

A télen Szabó Lőrinc figyelmeztetett a betegségére. Azután nyomban felkerestem; kértem, hogy a nyarat töltsen nálam a szőlőben. Azt mondta, nagyon sok a dolga; előző nyáron ingyen utazhatott volna Németországba, ha nem lett volna annyira elfoglalva. Végre megígérte, hogy májusban 5 napot nálam tölt. Gondoltam, ha egy kicsit javul az idő, azonnal figyelmeztetem ígéretére. Szóval vártam, azt hittem, egészen rövid idő múlva itt lesz, és helyette megérkezett a halálának híre.

Kedves Tanár Úr, ha a megboldogult barátai szükségesnek látják és valami actiot indítanak Király György édesanyjának támogatására, ebben én is nagyon szívesen veszek részt, bár sok szegény rokonomat kell támogatnom.

Igaz tisztelettel
Jászberény, 1922 április 26
Dr. Brünauer Endre

3041. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.]
április 27ikén

Igen tisztelt Uram, –
várva várt levelét még mindig meg nem kaptam. Nagyon kérem, írjon postafordultával néhány sort, hogy tudjam, mihez tartsam magam. Irtam Önnek, hogy nem kezdek új nagyobb munka fordításába, mert szeretném regényet azonnal lefordítani, mihelyt megkapom. Ha a regényt május végeig |: vagy |: junius közepéig a kiadónak elküldeni nem tudom, alig van kilátás arra, hogy a könyvek még ebben az évben ki-

jöhessenek. Pedig a konyvsiker érdekében felette fontos lenne, hogy a művek a karácsonyi könyvvásárra kint legyenek. – Mivel számomra finansialis szempontból nagy kárt jelent, ha nem fordítok regényt, kérem, írja meg azonnal, mikor küldi a regényt? Gondolhatja, hogy a Musarion-Verlaggal is teljesen elrontom a dolgomat, ha nem felelek leveleire.

Kérem tehát, vegye mindezt figyelembe, és írjon néhány sort. –

Szívélyesen üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3042. KOHN Jolán – BABITSNAK

[Budapest, 1922. ápr. 27.]
Bpest.-22. IV/27.

Igen tisztelt Mester!

Pár évvel ezelőtt olvastam a „Gólyakalifát” és azóta is többször volt a kezemben, főleg pedig sokat gondolkodtam rajta, de a végét, Táborny Elemér rejtélyes halálát, nem tudtam megmagyarázni. Kérdezősködtem mindenfelé, de sehol sem kaptam kielégítő választ; mindenütt csak tapogatózás, találgatás; talán, ... lehet, ... és így tovább.

Természetem, hogy mindent pontosan szeretnék érteni, – (matematikus leszek, hozzászoktam, hogy mindennek az okát keressem,) – s meg is kérdezek mindent. Furcsa, pedig így van, hogy a kérdés megnyugtató, még akkor is, ha feleletet nem kapok. Ez a megnyugtató a felelet nélkül hagyott kérdésben azonban csak később jön. A gólyakalifa még mindig foglalkoztat s most arra gondoltam, – talán nagyon merész vagyok, – hogy Mesterhez fordulok magyarázatért. Igaz, a könyv végén megírta, hogy mi történhetett? azt semmiféle nyomozás

sem világította meg, de gondolom, hogy Mester mégis csak tud róla valamit, a legtöbbet, amit valaki tudhat. Kérem nagyon, nagyon szépen, ha lehet, ha van egy kis szabad ideje, adjon nekem magyarázatot erre vonatkozólag, talán meg fogom érteni.

Kérem, legyen elnézéssel, ha ez vakmerő követelőzés, – nálam a legtermészetesebb, hogy felvilágosítást kérjek afelől, amit nem értek és hogy azt ott kérjem, ahol leginkább hiszem, hogy tudják.

S kérem arra is, higgye el, hogy ez nem bakfis szeszély, hanem igaz érdeklődés. Talán furcsa, hogy ezt én mondom, mert úgy mondják, aki mentegetőzik, az önmagát vádolja; én az igazságot mondom s nagyon hálás leszek, ha Mester ezt a kérésemet teljesíteni fogja.

Egyben pedig köszönetet mondok azért a sok szép óráért, amit könyvei okoztak és azért, aminek olvasása most szerezz annyi örömet: „Timár Virgil fiá”-ért. Úgy-e meg szabad köszönnöm őket, mintha éppen nekem készültek volna, hisz a költő mindenkinek adja művét, aki szereti és a magáénak tulajdonítja őket. Úgy érzem, van jogom hozzájuk.

Így tehát köszönettel és igaz tisztelettel üdvözlöm!

Kohn Jolán

VIII. Jázmin-u. 21. sz.

3043. BABITS – MIKES Lajosnak

[Budapest, 1922. ápr.]

Kedves jó Mikes bácsi!

nagyon kérem juttassa el ezt a verset a Magyarországhoz.

Egy példány Timár Virgilt önnek is mellékelek.

Üdvözli szeretettel

Babits Mihály

3044. BABITS – KIRÁLY Györgynénak

[Budapest, 1922. máj. 1. előtt]

[Hiányzik]

3045. KIRÁLY Györgyné – BABITSNAK

[Budapest, 1922. máj. 1.]

özv. Király Györgyné
és családja

Nagy bánatunkban való meleg együttérzésüket szívből köszönjük.

Bpest, 1922. máj. 1.

3046. BABITS – BRÓDY Sándornénak

[Budapest, 1922. máj. 6. előtt]

[Hiányzik]

3047. BRÓDY Sándorné – BABITSNAK

[Budapest, 1922. máj. 6.]

Igen tisztelt Szerkesztő Ur. –

Hálás köszönetünket küldöm kedves figyelméért amely nagy-szerű könyve alakjában úgy érkezett vasárnap reggel mint a legszebb üdvözet az együtt eltöltött este után. – Örömmel hallom hogy jól érezték magukat akkor itt, és remélem, hogy Ilonka azóta már egészen rendbe jött egészségileg. –

Egész familiám velem együtt sokszor és szívesen üdvözli
mindkettőjüket

Igaz nagy tisztelője
BRODY SÁNDORNÉ

MÉRLEG-UTCA 2. 922. május 6.

3048. GELLÉRT Oszkár – BABITSNAK

[Budapest, 1922. máj. 10.]

Budapest, 1922. május 10.

Igen tisztelt Uram, –
ezeket a verseket Király György hagyatékában találtuk; sok
szól amellett, hogy eredetiek, de ebben mégsem vagyunk
egészen bizonyosak. Az Ön tájékozottságához fordulunk és
tanácsot kérünk, közöljük-e egyáltalán a verseket? Szíves vá-
laszáért holnap reggel elküldünk. Ugyanakkor kérjük vissza
Lakatos Péter Pál és Szalai Imre Önnél levő verseit is.

Meleg üdvözléssel
Gellért Oszkár

3049. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.–máj. 12. között]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I.

Igen tisztelt Uram,
két utolsó levelemre ma sem kaptam feleletet, és ezért kérem,
írjon póstafordultával! Ha Önnek könyvei német sikere nem
is fontos, akkor gondolja meg, hogy én < kizálag > kizárólag
fordításaimból és más irodalmi munkásságomból élek (nehe-
zen elég!), és így bizony fontos nekem a kész fordítások el-
helyezése, – annál inkább mert ezekben nem csak egy sereg

munkaidőm, hanem költségem (legépeltetés! papir, levélpor-tó) is benne van! – Kérem tehát, vegye ezt tekintetbe, és írjon azonnal!

Sokszor üdvözli és minden jót kíván igaz tisztelője
Stefan I Klein

3050. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am M., 1922. máj. 12.]
május 12ikén

Igen tisztelt Uram, –
mivel levelemre még mindig nem felelt, kénytelen vagyok Révész Béla urat arra kérni, – hogy Önhöz ezeket a sorokat futárral küldje, aki a feleletre vár! – Mivel eljárását teljesen érthetetlennek tartom, nem tudom, mily argumentumokkal hassak Önre! –

Igazan, a legcsekélyebb dolog amit tehetne hogy egy pár sort ír! – Utolsó leveleiben szememre veti, hogy írásaival eddig oly keveset értem el, – és most, hogy tudnék valamit elérni, meg arra sem érdemesít, hogy néhány sort írjon! – Ugy talá-lom, azáltal, hogy Kurt Wolff hajlando művei gyűjteményes kiadását vállalni, többet értem el, mint amennyit eddig egy magyar író érdekében barki is elért! – De mi haszna minden buzgolkodásomnak, ha Ön nemcsak segítségemre nincsen, de meg mindent el is ront! – Vegye tekintetbe azt is, hogy azáltal, ha regenyével kapcsolatban ket kiadóval kellemetlensegem lesz, nemcsak engem károsít meg, hanem egy sereg magyar író is, akinek mostanában nagyon rossz sorsa van! – Még egy-szer kérem tehát, adja át a futarnak feleletét! –

Sokszor üdvözli és minden jót kíván igaz tisztelője
Stefan I Klein

3051. BABITS – SZILASI Vilmosnak

[Budapest, 1922. máj. 14. előtt]

[Hiányzik]

3052. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Heidelberg, 1922. máj. 14.]

Heidelberg, 1922 május 14

Drága Mihályom!

Megint a Heidelberg-ai Várhegyről írok neked, mint annyi évvel azelőtt, az akkori boldog időkben. Nagyon nehéz eseményeken mentem át, mely idegileg és hangulatilag oly rettenetesen lekötött, hogy bár egy nap sem múlt el, amely ne a rád való gondolással kezdődött v. végződött volna, nem tudtam odáig jutni, hogy írtam volna neked. Most már azonban, – épen a napokban, minden jó lett s én boldog vagyok, hogy nemsokára személyesen beszélhetek neked róla, mint emlékről. Hát a következő jókat ajánlhatom neked s kedves feleséged ő Ngának, kit mindketten, – én meg Lili – nagyon vágyunk már megismerni:

1. Viszontlátást barátoddal, akit az idő még mindig csak jobban fűz hozzád; ez a barát én vagyok, s itt nyugton együtt lenni bizton benned is a béke boldog hangulatát fogja felébreszteni, mikor még filozofusnak lenni kenyérkereset is volt, és diskurálni foglalkozás.

2. Szébbnél szebb városokat, látványokat, amelyekből leled már kissé elszokott, épületeket, szobrokat, képeket, talán embereket is, akik kedvesek lesznek neked.

Ép e percben kapom levelező lapodat s nagyon fájlalom, hogy hanyagságom révén úgy nézett ki, mintha nem várnánk mindketten mindakettőtöket a legmelegebb türelmetlenséggel.

Annyira biztosra vettem egyébként is, hogy a nyári vakáció elejére várhatunk. Sürgőnyzők azonnal ily értelemben s drága Miskám s Miskáné kedves Ngs. Asszony <...> köszönjük mindkettőtöknek, hogy jöttök. Feleségem is feleségednek; most épen egy kicsit ágyban fekvő megint. Csak azt kell még tudnunk, mikor jöttök s mily irányban. Én úgy számítom, hogy kb. 4 5 hét múlva itt lesztek. Ó de jó, hogy már csak ily rövid idő választ el egymástól. Feleségem a jövő héten egy kertészet-gazdasági tanfolyamra megy a közeli Zwingenbergbe, s kb. épen 4 hét múlva lesz kész, úgy jun. 19-20-ra. Ekkor már igazán kell jönnötök. S talán a legjobb volna Bécs – Innsbruck – Bregenz – nyáron amúgy is a legszebb látványok, – ott már t.i. Bregenzben várunk benneteket s diadallal cipelünk Freiburgba, vagy <...> onnan a Schwarzwaldba. Todtnaubergben, a Schwarzwaldban Freiburg közelében 1000 m. magasban már béreltünk mindnyájunknak nyári tartozkodási helyet s begyalogoljuk együtt a Schwarzwaldot, talán a bajor hegyvidéket is, néhány szép várost megnézünk. Aj, de jó lesz. Hát Miskám, írj azonnal, melyik időpontban várhatunk, van-e már passusotok, s melyik irányban jöttök. Ölellek szeretettel, tele várakozással, s feleségem épúgy s köszöntünk téged és feleséged, akinek sohse felejttem el, hogy ő is oly kedves s örömmel jön közénk egy időre.

Vilid

3053. Ifj. GAÁL Mózes – BABITSNAK

[Balatonfüred, 1922. máj. 14.]

Kedves Mihály Bátyám, ne haragudjanak, hogy még nem látogattunk el Magukhoz, de sokféle bajunk volt és semmire se

értünk rá, most három hétig itt üdülünk, aztán majd kipótoljuk a mulasztást.

Kézcsók a N. Asszonynak
Szeretettel üdvözli
Mózsija

Szombat

[Címzés:]

N.

Babits Mihály

urnak

Budapest

Reviczky u. 7. III.

3054. BABITS – VOGL Irénnek

[Budapest, 1922. máj. 16. előtt]

[Hiányzik]

3055. VOGL Irén – BABITSNAK

[Győr, 1922. máj. 16.]

Mély tisztelettel köszönöm a válaszul küldött sorokat s örülök, ha egyuttal így alkalom adódott eljuttatnom a meggyógyulás fölötti nagy öröm kifejezését, ahhoz a nekünk megbecsülhetetlen értékű Emberhez, aki olyan üdülés lélek, ebben a kevés-emberű össze-visszában. Tartsa meg az Isten!

Győr, 1922. V. 16.

3056. RÉVÉSZ Béla – BABITSNAK

[Budapest, 1922. máj. 15–16.]

Igen tisztelt Uram,
Stefan Klein üldözőbe vett, hogy Öntől levelet szerezzek a számára. Bár nem tudom, nem lesz-e velem szemben is türelmetlen, elküldöm az én levelembé zárt, Önnek adresszált írást, mert engem kér egyre Klein és magyaráztatja, hogy kiadónál károsodik ő, ha Ön < végl > továbbra is hallgat. Megteszem Klein kívánságát, hordárt küldök Önhöz, aki elhozza levelét K. számára, amit én azután tovább küldök Frankfurtba – bár furcsállom ezt a bonyolult módszert.

Igy, vagy úgy, intézze el ennek a szegény embernek a baját,
meleg üdvözzel
Révész Béla

V. 15.

V. Bulyovszky utca 21. V. 21.

Ma újra ír Klein, akadozva – mert nem akartam molesztálni – mégis elküldöm e levelet.

Minden tisztelettel
Révész Béla

V. 16.

3057. RADÓ Lajos – BABITSNAK

[Újpest, 1922. máj. 16.]

Újpest, 1922. máj. 16.

Mélyen tisztelt Tanár Úr!

Az 1912ik évben az újpesti főgymnasiumban érettségizettek akkor megállapodást létesítettünk egymás között, hogy 10 év

mulva, 1922 pünkösdi vasárnapján, találkozni fogunk és erre a találkozóra volt kedves tanárainkat is tisztelettel meghívjuk. Minthogy az előkészítés feladata reám hárul, nagyon kérem, szíveskedjék velem minél előbb közölni, hogy jelenlétére – melyet remélünk – számíthatunk e teljes bizonyossággal, és ha igen, tanár úr részéről hány személyre.

A találkozó délelőtt $\frac{1}{2}$ 12-kor van az ujbpesti főgymnasium dísztermében az esti bankett pedig az ujbpesti Horváth félé vendéglőben $\frac{1}{2}$ 9 órakor.

Szíves értesítést várva vagyok
tisztelő<je> híve
Radó Lajos

3058. BABITS – RADÓ Lajosnak

[Budapest?, 1922. máj. 16. után]

[Hiányzik]

3059. SZILASI Vilmos és SZILASI Vilmosné – BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Freiburg, 1922. máj. 30.]

Drága Mihályom, – és kedves Mihályné
minden készen várja vendégeinket, csak vendégeink nem akarnak irni hetek óta:

1) mikor jönnek 2) melyik irányból jönnek. Legjobban ajánlom Bécsben beülni egy direkt kocsiba Bregenzig. Az a német határ a bodeni tónál ott már várunk benneteket s onnantól |: semmire |:semmi gondotok Csak sürgősen tudnunk

kell az érkezés körülbelüli dátumát, mert aszerint kell mindenféle teendővel berendezkednünk. Jaj, de örülünk, Babits házaspár! Feleljetek hát a fönti két kérdésre gyorsan s gyertek még gyorsabban minél több örömrre –

nagy szeretettel
a Szilasi házaspár

[Címzés:]
Babits Mihály urnak
Budapest VIII.
Reviczky-u. 5.
Szilasi
Freiburg i. B
Günterstal

3060. BABITS
– **SZILASI Vilmosnak és SZILASI Vilmosnénak**

[Budapest, 1922. jún. 4. u.]
1922. V.

Kedves Szilasiék,
nagyon köszönjük a szíves és gyors értesítéseket; hogy mind-
eddig nem ment el válaszunk, a közbejött pünkösdi ünnepek
okozták; most sietek megírni ami első és legfontosabb:

julius elején, lehetőleg első napjaiban akarunk elindulni
– és mi is már alig várjuk ezeket a napokat! Különösen én,
gondolhatod, mennyire szeretnék már látni, kedves Vilim!
Azt gondolom leveledből hogy ez az időpont nektek is meg-
felel, s nekünk is jó. Az utlevél iránt már most megtesszük
a lépéseket. Természetesen addig még az időpontra nézve pon-
tosabban meg fogunk levélben |: vagy sürgönyileg :) állapotodni
hogy megállapított helyen és időben találkozassunk.

Ilonka is, – a feleségem – ég már az izgalomtól, hogy lásson és megismerjen benneteket.

Az utirányra nézve teljesen aszerint fogjuk csinálni ahogy Vili elgondolta és jónak látja: azaz csakugyan Bécsből Bregenz felé.

Ilonka éppen most figyelmeztet arra, hogy neki is van vonatkozása Freiburggal: ami csak még növeli az örömét ezen a kiránduláson. Ilonka tudniillik német származású, és a dédanyja éppen Freiburgi nő volt.

Én persze nem vagyok német származású, és nem is nagyon jól tudok németül, amint ez nem ismeretlen előtted; s így bár irodalmilag tökéletesen ismerem ezt a nyelvet, a társalgásban nem leszek nagyon erős. De ez talán nem lesz nagy baj, mert hisz akivel elsősorban és különösen sokat akarok beszélni, az még nem felejtett el magyarul.

Ki sem mondhatom, < hogy > mennyire örülök, hogy mindről megint beszélhetek veled mint azelőtt! Levélben, hiába, én nem tudok beszélgetni; teljesen, lehetetlenül képte< lenül > len vagyok a bő és közvetlen levelezésre. – Egy pár könyvet is vihetek neked és egy új könyvemnek legalább a korrekturáját, ami azt hiszem, nagyon fog érdekelni.

Igaz: Ilonka mondja, hogy kérdezzem meg, vigyek-e magammal fekete ruhát, vagy estélyruhát vagy valamit?

Még hátra volna hogy magunkról irjak vagy az itteniekről valamit, de erről inkább lehet majd beszélni. Én most egészen jól vagyok; de betegségem még hagyott némi nyomokat (az epében), s azok úgy látszik teljesen még nem tűntek el. Együtt jártunk orvoshoz Ilonkával: ő arzen injekciókat kapott, én strychnint.

Aladár is hosszan beteg volt; izületi gyulladásban, s most Balaton-Hévízre utazott.

Most kérlek, jelentsd kedves nődnék kézcsoókomat és üdvözlétemet a viszontlátásig; feleségem is sok-sok meleg üd-

vözlétet küld, köszöntve ismeretlenül mindkettőtöket. Örülök, hogy meg fogjátok őt ismerni. A viszontlátásig, kedves Vili-kém; oly örömmel és izgalommal gondolok erre hogy szinte attól félek hogy az utolsó pillanatban közbejön valami.

Ölel régi szeretettel
Mihály.

[Címzés:]

Herrn

Wilhelm Szilasi

Freiburg i Baden

Günterstal, Darfstr. 3.

Abseader: Babits, Budapest, Reviczky-u. 7.

**3061. KOMJÁTHY Aladár – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Hévíz, 1922. június]

Kedves Mihályom és Ilonkám!

Hosszas vergődés után megérkeztünk sőt már fürödtünk is. A víz hallatlanul erős valósággal összetöri az embert, ha nem vigyáz.

Mindkettőtöket sokszor ölel:

Ali

A mama is üdvözl mindkettőtöket és Ilonkának külön sok puszit küld

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

író úrnak

Budapest

VIII. Reviczky-u 7. III.

3062. FÉJA Géza – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jún. 5.]

Budapest, 1922. jún. 5.

Főszerkesztő Úr!

Igen kérem, hogy méltóztassék e dolgokat elolvasni. Ha méltónak tartja őket arra, hogy véleményét bővebben is elmondja, akkor tessék tetszés szerinti időpontot kitűzni, amikor is értük jövök. Csupán arra kérem, hogy ezen időpontot (ha ideje engedi) méltóztassék e hó közepéig megállapítani, mert ezután hosszabb időre vidékre kell mennem.

Hogy minden fölösleges fáradtságtól megkíméljem, egy megcímzett borítékot is küldök.

Igaz tisztelője:

Féja Géza

bölcsselethallgató

Budapest I. Ménesi út 11–13.

báró Eötvös József kollégium.

3063. FÉJA Géza – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jún. 5. után]

Főszerkesztő Úr!

Még ez év május havában felküldtem a Főszerkesztő Úrhoz 10 verset azzal a kéréssel, hogy sziveskedjék őket megbírálni s, ha ennek alapján méltónak tartja őket arra, hogy bővebben is szóljon rólok: egy időpontot kértem, amikor is személyesen felkerestem volna.

Minthogy mindeddig választ nem kaptam, s tudom, hogy mily nagy az elfoglaltsága, személyesen nem is zavarom, hanem igen kérem, hogy sziveskedjék őket a mellékelt boríték-

ban lezárva átadni a házfelügyelőnek, akitől én majd holnap vagy holnapután, midőn erre járok átveszem.

Igen kérem, hogy méltóztassék még ma átadni neki, mert sürgős szükségem van a dolgaimra.

Ezúton bocsánatot kérek azért is, hogy zavartam és zavarom soraimmal.

Igaz tisztelettel

Féja Géza

**3064. SZILASI Vilmos – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[München, 1922. jún. 12.]

1922. VI. 12. –

Drága Miskáék,

no hála Isten, ez aztán nagy öröm, hogy igazán komollyá válik a historia, és jöttök. Most már én is csak azon reszketek, hogy valami ne jöjjön közbe, s valóság legyen, amit oly sokszor kiszineztem magamnak gondolatban: újra együtt lenni veled, Miskám. S most még gazdagul az öröm azzal is, hogy feleségstül jössz, s Ilonka asszony szeretettel jön közénk. De jó, hogy ez a hosszú közbülső idő már elmúlt, s néhány nap múlva újra úgy lehet fölvenni együttlétünk fonalát, mintha csak az imént szakadt volna meg. Csak megszerezzétek idejére a paszuszusokat és vizumokat, és jó egészség legyen, kedvező szelek, jóindulatú csillagok; semmi alkalmatlan körülmény. Feleségem is egészen boldog, hogy csak magunknak tarthatunk meg benneteket egy időre, és igyekezni fogunk oly kellemessé tenni nektek az itt tartozkodást, amennyire csak lehetséges. Már csak pusztá önzésből is, – mert lám milyen az ember, már most arra vágyodom, hogy aztán megint mielőbb visszajöjjetek.

Hátra vannak a praktikumok: nekem még különböző uta-

zásokat kell tennem, s chemiai dolgaim is vannak, – úgy hogy julius 5-re < legkésőbb > legkésőbb egészen szabad leszek. 6-án várhatunk benneteket Lindauban, (Lindau 5 perces hajóút Bregenzből, csak Bregenz még osztrák, Lindau már német; át a határon akkor mehetünk, ha van vizumunk) remélem akkorra ide érkeztek. Bécsből közvetlen kupék járnak Bregenzig. Érdemes ugyan kiszállni Innsbruckban; – a vonat is áthoz Lindauba, de egy kis propelleren is be lehet hajózni német területre. – Rövidebb ugyan a vonat út Salzburg – München – Karlsruhe – Freiburg, de kevésbé szép. Lindauból 3 óra hajón < út > Konstanzig, – ez nagyon szép s megnézegethetjük a partmenti községeket. Konstanzból 6 óra személyvonat a Schwarzwaldon és a Höllentalon át Freiburgba. Programmunk az, hogy itt maradunk 2-3 napig, míg kipihenitek magatokat, – s megismerkedtek egy néhány barátunkkal; aztán felmegyünk 1000 m. magasra egy kis falucskába a Feldberg alján, Todtnaubergbe, – nyaralni. Freiburg borzasztó meleg, s a feleségemnek orvosa tiltja lent tartozkodni. Freiburg is, Todtnauberg is rendkívül egyszerű. Utóbbi pláne teljesen primitív. Mi magunk is a lehető legegyszerűbben élünk. Úgy hogy öltözetben semmi sem kell. Ilonka asszonynak fontos egy < k > lódenruha, v. dirndl kosztüm, v. ilyesmi és erős cipő gyaloglásra, Miska meg hozza a legrosszabb < cipőjét > |: ruháját :| ami van neki, hogy lehessen fűben heverni s mászkálgatni Azonkívül még egy városi ruha, városnézéshez, látogatásokhoz.^x A fontos csak az, hogy el kell készülnie lennetek, hogy minden hallatlanul egyszerű, de kényelmes és tiszta. Fönn a hegyen van két szép szobánk, s lesz még egy hely a férfiaknak dolgozó szobául. Evvel kell beérnünk. – A város közel s meglátogathatunk még egy pár nagy várost, – ahol van mit nézni. Ha Münchenen át akarnátok jönni, – akkor ott lehet már egy stációt tartani, csak München oly rettenetesen túlszűfolt ép most, hogy ennek megvannak a maga nehézségei. – Színház és zene

nem igen van, épen július – augusztusban. Ez a nyaralás-idő és a város majdnem kiürül. T.i. Freiburg. Az idegen forgalmu városok ellenben megtelnek. –

Könyvet magadnak, drága Miskám, ne hozz; találsz itt elég olvasni valót. Fönn Todtnaubergben szomszédunk lesz itteni legjobb barátom Husserl asszisztense, Heidegger privatdocens, aki már nagyon örül jövedelednek s akiben neked is nagy örömed lesz. Elsőrangú graecista. – Ellenben nagyon kérlek, hozd ki nekem időközben megjelent könyveidet. – Az új verseskötet megvan, – a Purgatorium fordítás szintén. Azontúl azt sem tudom, mi jelent meg tőled. Ami rád vonatkozik, azt hozd mindet.

Ilonka asszony szintén megkap itt mindent, amit kíván. Nem tudom szereti-e az egyszerű hegyi életet, nagy sétákat, szép fenyőerdőket, – de gondolom szereti s akkor öröme lesz mindenben, amit talál. Mi pedig örülni már arra is, hogy jön. Freiburg pedig örömmel fogja üdvözölni rég elszakadt gyermekének egy késői ivadékát. Talán átadhatja nekünk jogait: itt illetőséget nyerni. Szegény hontalanoknak ezek az örökös gondjai.

Kb. 3 hét múlva már viszontlátjuk egymást. Ezt nevezem örömmel és jó kilátásnak – Feleségem mindkettőtököt szívből köszönt és szívből vár. Én kezét csókolom Ilonka asszonynak, s téged ma még papiroson, – nemsokára isten igazában való-ságban

ölellek szeretettel hű
Vilid

U.i. Utban vagyunk épen Münchenbe 2 napra. Feleségem fog az apjával találkozni. Várom a közelebbi híreket türelmetlenül. –

^x Látogatni persze nem muszáj! Isten ments, – csak amennyit akartok.

3065. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. jún. 13. előtt]

[Hiányzik]

**3066. Az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
– BABITSNAK**

[Budapest, 1922. jún. 13.]

1922. junius 13.

Nagyságos

Babits Mihály urnak

Budapest

Szives kívánságára van szerencsénk ezennel tájékoztatni Nagyságodat b. számlájának mai állásáról. Kifizettük eddig a következő tételeket:

1921. március	K 50.000. –
szeptember 27.	12.000. –
november 17.	15.000. –
december 15.	1.000. –
1922. január 7.	72.600. –
február 20.	10.000. –
március 17.	15.000. –
április 13.	15.000. –
május 2.	15.000. –
junius	<u>30.000.</u> –
összesen:	235.600. – korona.

Ennek ellenében javára irtunk Nagyságodnak a Wilde-fordítás új kiadásáért 1000 koronát, a Timár Virgil fia 3000 példányáért 57.600 koronát. Levonva ezt az 58.600 koronát a kifizetett ösz-

szegből, marad Nagyságod terhére mint előleg 177.000 korona. Kérjük szíves értesítését, hogy ez a kimutatás Nagyságod feljegyzésével egyezik-e és vagyunk

kiváló tisztelettel:
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat
Fejes Köves

3067. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jún. 13.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 13 Juni 1922

Igen tisztelt Uram, –

nagyon köszönöm pár soros levelét és kíváncsian várom a kiállításba helyezett hosszú levelet. – Mivel Kurt Wolff nem volt hajlandó az elhatározásra mielőtt új regényét látta, felvettem a „Musarion-Verlaggal” a tárgyalást. Azt hiszem a napokban már meg is lesz a szerződés kötve, – még pedig, amint ezt a mellékelt levélből láthatja a következő feltételek mellett: a kiadó 5000 példányt fizet ki (10 % a könyv bruttó árából), – a könyv megjelenésekor az akkor fenálló < összeg > ár alapján. – A könyv a „Nouvelle” című sorozatban jelenik meg, melynek ára most 10 márka, de a megjelenéskor alig lesz kevesebb 30 márkánál. – Erre az összegre azonnal 2500 márka előleget akar adni (6000 kértem!), de azt hiszem, hogy 3000 kapunk. Kértem, hogy az első kiadás honoráriumának felét <...> egyenesen Önnek küldje a kiadó. A többi kiadás számára azt ajánlom, hogy Ön a honoráriumából 2/3-ot kapjon. – Ha idejében küldi új regényet, akkor karácsonyra három könyve jelenhetne meg. (Az új regény és a novelláskönyv Kurt Wolffnál.) – Talán egy essaykötetet is lehetne kihozni: – Nagyon

érdekelne, vajjon a nagy regény, melyről ír, azonos-e a „Pesti Napló”-ban megjelent regénnyel, amelyet át akart dolgozni? – A „Frankfurter Zeitung” most regényt is közöl és már fel-szólított, hogy nyujtsak be egy magyar munkát. – Ha tudnán, hogy regényt hamarosan megkapom, < fel > fenntartanám ezt a lehetőséget az Ön regénye számára. – Azt hiszem, a „Frank-furter Zeitung”-tól 20.000 márkát lehetne kapni a regényért. –

Kérem, ne sajnáljon tőlem néhány sort, és feleljen lehe-tőleg póstafordultával erre a levelemre. Tekintettel a mindig nehezebb megélhetési viszonyokra nagyon alaposan be kell osztanom munkaidőmet.

Sokszor üdvözli és minden jót kíván
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3068. BABITS – GELLÉRT Oszkárnak

[1922. jún. 16. előtt]

Igen tisztelt Uram! Nagyon köszönöm a könyvet, rögtön és mohón rávetem magam az olvasására. Örülök hogy így együtt kapom újra a legszebb régi verseket is – s az új verseknek persze mégjobban örülök. Ez a könyv így ahogy van igazán kellett és helyes volt. Engedje meg hogy így futtában is meg-köszönjem; szinte sietek írni, hogy már olvashassam.

Sok meleg üdvözléssel
Babits Mihály

[Címzés:]

Ngs

Gellért Oszkár

urnak

Nyugat

szerkesztősége

**3069. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
és BABITS Angyal – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Szekszárd, 1922. jún. 16.]
1922. jún. 16.

Pisti hétfőn azaz 19.-én délben érkezik Pestre.

Édes fiam!

Talán hiába írom neked mily rosszul esik hallgatásod és az a közöny a mellyel 24 évi özvegységem után öregségemben irányomban viseltetsz, hallo< t >m hogy leveleimet olvasatlanul szoktad tovább tenni, nem is írok sokszor, tudod hogy a mikor szükséged volt reám akkor mindig szívesen voltam segítségedre és hogy ezt tőled is elvártam azon nem is csodálkozhattál a mai rendkívüli időkben.

Buday Laci öcsém érdeklődik most csak irántunk, mert tudja hogy fiam ismét vizsga előtt áll, még is őt mint hogy nagyobb családja van és Budán lakik nem terhelhetem avval hogy fiam hozzá is szálljon, azt hiszem ahhoz szó sem férhet hogy Pista hétfőn hozzád érkezik és hogy te a kinek 4 lakható helyisége is van egyben neki egy kis nyugodt időt enged< t > sz készülődéseire Hogy én hogy vagyok az teged úgy sem érdekel, hisz magatokról sem tudositod szerető

anyádat

Szekszárd jun 16. 1922.

Édes Ilonkám!

Resteltem, hogy azóta nem írtam, de mit is írjak? tudom, hogy Titeket a hazai dolgok, a mi sorsunk úgy sem érdekel. Mi meg sajnos nagyon is el vagyunk foglalva a megélhetés küzdelmeivel, < Szegény Anyámnak öregségére > s így bizony nem igen tudnék kellemes < sorok > és szórakoztató sorokat írni.

Pisti iparkodni fog jól viselni magát nálatok, kérlek adjatok neki nyugodt otthont arra a pár napra mit Pesten kell töltenie. Nagyon kérlek hétfőn (most 19.-én) telefonáljatok a József műegyetem közgazdasági fakultására Dr. Buday Lászlónak, hogy Pisti az nap hétfőn délután hány óra tájban találná otthon?

Szeretettel csókol

Benneteket

Angyal

3070. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jún. 18.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 18. Juni 1922

Igen tisztelt Uram,–

ma megjött a szerződés, itt küldöm; a kiadónak még ma írok, hogy küldje el az Ön címére azonnal az 1500 márkát. A második kiadás^{< tól >} és a többi^{< ektől >} után ön 2/3-ot fog kapni. – Remélem, hogy a szerződéssel meg van elégedve, – azt hiszem, financiaális szempontból eléggé kedvező, – a cégnek jó neve van, Anatole France, Turgenyew és más írók összegyűjtött munkái jelentek meg ott, – mindenesetre nagyon örülnék, ha meg lenne elégedve és írna néhány sort, mert az az érzésem van, hogy valamiért neheztel rám. – Hónapokkal ezelőtt azt írta, hogy rövidesen elküldi új novelláskönyvét és az essay-
ket, de ezeket a könyveket mindaddig meg nem kaptam.

Arra is kérem, világosítson fel, hogy is áll tulajdonképpen ^{< az ügy >} új regényének ügye. – Kurt Wolff a novelláskönyvét eddig vissza nem küldte, és úgy latszik belenyugodott abba, hogy új regényét csak akkor kapja meg, ha a novelláskönyv kiadását is vállalja! – Mivel Kurt Wolfftól a regenyre legalább 10-15,000 márka előleget lehet kapni, és ehhez a novelláskönyv

honorárium is hozzájönne, egy egészen szép összeg pénzre lenne kilátás. –

Legyen kegyes, mindezt tekintetbe venni és egy kimerítő levelet írni, hogy e szerint beosszam munkámat. –

Regénye fordítását azonnal meg akarnám kezdeni, hogy a regény és a novellaskönyv még a karácsonyi könyvpiac számára kijöhessenek. – Ha három könyvét egyszerre lehetne megjelentetni, ezek biztosan nagy feltűnést keltenének!

Még egyszer kérem, feleljen lehetőleg postafordultával és kimerítően! –

Sokszor üdvözlí és minden jót
kiván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3071. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. jún. 24. előtt]

[Hiányzik]

3072. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. jún. 24.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 24./VI 1922

Igen tisztelt Uram, –
levelére sietek felelni. Nagyon örülök, hogy Németországba jön < n >, – ha Freiburgban akar maradni és dolgozni, akkor szívesen felkeresem, – ha ellenben Frankfurtba akar jönni, itt várnám meg. – A „Musarion-Verlag” három nappal ezelőtt azt írta, hogy a pénzt elküldte, – ma megkaptam az 1500 márkát,

– és azt hiszem, mire ezen leveletem megkapja, a pénz már birtokában lesz. –

Essay-könyvét nagy érdeklődéssel várom, úgy szintén a regényt –

Kérem, írja meg azonnal, hol találkozunk. –

Sokszor udvözli és minden jót
kiván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3073. KÖNIG György – BABITSNAK

[Balatonfüred, 1922. jún. 27.]

Édes Mihályom!

Most értesülök csak róla, hogy a Nyugatnál gyűjtés folyik Király György siremlékére. Azt hiszem, a kellő helyre fordulok, ha e célra szánt adományomat, illetőleg egy 3.000, azaz háromezer koronáról szóló csekket a Te cimedre juttatod el. Az összeg nyugtázását a Nyugatban így kívánom:

Dr König György ministeri tanácsos.....3,000K

Nagyon sajnáltuk, hogy annyiszor tervezett látogatásunkat Nálatok nem tudtuk elutazásunk előtt már megtenni, de igazán nehéz hajszában teltek el utolsó heteink Pesten. Így ez is az őszre marad tehát.

Remélem, jól érzed Magad, kedves Mihály, de ha jól érzed is Magad, nem feledkezel meg egészségedről sem s kellő gondot fordítasz a pihenésre.

A Nagyságos Asszony kezét csókolva, Téged őszinte barátsággal ölel

Balatonfüred, 1922 jun. 27.

régi hived és tisztelőd
König Gyuri

3074. ARADI SZABÓ István – BABITSNAK

[Budapest, 1922. jún. 30.]

Budapest, 1922. jun. 30.

I.

Drága Mester,
nagyon kérem, bocsássa meg, ha ezekkel a sorokkal – talán – zavarom. Kétségbeesnék, ha e levelet akkor kézbesítenék Önnek, amikor valami új, gyönyörű Babits-poéma zeng a lelkében, vagy esetleg már éppen formát készül neki adni, az alkotás belső páthoszában. Őszintén kívánom magamnak, hogy drága Mester a pihenő-óráiban kapja meg és olvassa el ezt a szomorú levelet.

Drága Mester valószínűen elfeledte már a nevemet, alakomat, arcomat, – de ha emlékezetének útjain 1-2 évet visszafelé ballag, bizonyára emlékezni fog reám.

1920 telén a Centrál-kávéházban mutatkoztam be Önnek, s elfogult, dadogó szavakkal arra kértem: szíveskedjék < az Gon > az – azóta már hál’ Istennek megszűnt – Gondolat c. hetilapnak valamilyen irodalmi kérdésről intervjút adni. Én eleve tudtam, hogy drága Mester megtagadja a kérésemet, mivel útálja a Gondolat c. reakciós felekezeti hecclapot, – én is lelkem mélyéig utáltam, de fájdalmas muszájból dolgoztam bele: kellett a kenyér... Az az intervjú-kérés – most már bevallhatom – csak ürügy volt, hogy drága Mestert, akit föllépése – egész kisdíák-korom – óta rajongva szeretek, megismerhessem, s hogy hódoló hálával szoríthassam meg a kezét ama gyönyörű Babits-versekért, amelyekkel elmondhatatlan esztétikai élvezetet szerzett nekem.

Másodszor ugyancsak a Centrál-ban részesültem abban a szerencsében, hogy drága Mesterrel beszélgethettem; ez

II.

a második beszélgetésünk – miattam, mea culpa! – kissé nagyon ízléstelen keretben folyt le... Drága Mester a Felesége

Önagyságával és Szabó Lőrinc barátommal ült együtt, s drága Mester volt kegyes engem az asztalához hívni, bár én gyalázatosan be voltam rugva... (Már jóideje egyáltalán nem iszom, – akkoriban is csak iszonyú nyomorom miatt, s a Halált sürgetve, dűtöttem magamba az italt...) A tömérdek alkoholtól felgyulladt aggyal egyik Babits-verset a másik után szavaltam, – s hogy nem rosszul, abból gondolom, hogy drága Mester meg volt az interpretálásommal elégedve. Később, miután drága Mesterék elmentek, nagyon erőt vett rajtam a szesz, s másnap, szörnyen katzenjammeros fejfel egyre azon töprengtem: nem viselkedtem-e? ostobán és ízléstelenül drága Mester s főként Babitsné, a Nagyasszony előtt! Nagy örömömre: Szabó Lenci megnyugtatót, hogy: nem. – Azóta nem volt szerencsém drága Mesterrel újfent találkozni.

Azt hiszem, most már emlékezik reám drága Mesterem, tehát nem úgy fogadja és olvassa ezt a levelet, mintha egy idegen írná; nem idegen, hanem testvére vagyok Mesternek, – testvére vagyok a Szépségben és az Eszmében! Testvéri szeretettel kérem drága Mestert: olvassa e sorokat és hallgassa meg kérésemet testvéri szeretettel.

Drága Mester, 21 verset küldök itt Önnek, azzal a kéréssel: szíveskedjék

III.

ezeket a Nyugat-ban közölni, – természetesen: csak abban az esetben, ha Önnek tetszenek ezek a versek (– hogy másoknak tetszenek, arra semmit sem adok –). Valószínű, hogy nem mindegyik itt küldött versem ragadja meg drága Mester lelkét – hiszen jóegynéhányát még diák-koromban írtam –; ez esetben eo ipso csak azokat fogja hozni a Nyugat, amelyek Babits Mihály legmagasabb tetszését megnyerték.

A verseim alá zárójelezett < dá > évszámok magyarázzák, hogy ezeket mind régen írtam; hogy mégis csak most akarom kiadatni, ennek az az oka, hogy sohasem akartam verseimet

kiadatni. Ez a paradoxon nem paradoxon. Tömérdék verset írtam 26-éves koromig (– legnagyobb részük borzasztóan hányt-vetett életem során elveszett –), de sohasem gondoltam arra, hogy kiadjam azokat, mivel éreztem, tudtam, hogy ma, mikor olyan költő-Napok ragyognak, mint Ady és Babits, én legfőljebb egy szerény, halvány csillagocska lehetek, s ennek a rettentően sötét világnak nem csillagocskákra, hanem Napokra van szüksége! Épp ezért inkább prózai művek – dráma, regény, novella – írására vettem magamat, úgy érezve, hogy ezekben jobban kifuthatom a formámat, s általuk nem undok epigon, hanem valaki lehetek.

IV.

Hogy most mégis ki akarom adatni a véletlenül megmaradt verseimet, ennek nagyon szomorú, életemet, s a mai magyar irodalmi viszonyokat fájdalmasan jellemző oka van, – de erről később.

Drága Mester, itt küldöm A Nép nevű napilap 1922. január 10.-i számában megjelent életrajzomat, melyből láthatja Ön, hogy szegény boldogtalan Dosztojevszkij-en, Gorkij-on, Hamsun-on kívül az egész világ írói közül senki sem élt olyan borzalmas életet, mint én... S itt küldök egy kritikát is, amely a Várszínházban 1922. jan. 12.-én bemutatott Fényimádók c. 4. felvonásos drámám értékeit méltatja. (A Fényimádók-ban az egész magyar sajtó az uj drámát ünnepelte; sajnos a többi lap kritikája e pillanatban nincs a kezem között.) E lap-szemelvényekből láthatja drága Mester, hogy nemcsak ügyes ujságíró, hanem igen tehetséges író is vagyok, – s mégis: az éhenhalás, a megőrülés, vagy az öngyilkosság szélén állok!... Mert:

A „keresztény” kurzus megszületése óta „keresztény” lapoknál dolgoztam – mert más lapnál nem sikerült leszerződnom. A Gondolat megbukott, – állás nélkül maradtam, folytattam régi, szörnyű nyomoromat... A Nemzeti Ujság-hoz kerültem,

onnan 9 hónap multán kidobtak mint „destruktív”-ot, – folytattam régi, szörnyű nyomoromat... Legutóbb A Nép-nél dolgoztam, kidobtak mint „destruktív”-ot, – folytatom régi,

V.

szörnyű nyomoromat... Hogy milyen tekintetben vagyok „destruktív”? Olyan tekintetben, hogy megtagadtam olyan cikkek írását, amelyek ezt a Krisztust meggyalázó „keresztény” kurzust irányító „eszméket”, embereket dicsérik. Így, ezért lettem én, a fajmagyar, a kálvinista: „nemzetietlen”, „nem-keresztény”... S a „keresztény” kurzus antichrisztianus vezető-csirkefogói miatt jelenleg ilyen rettenetes helyzetben haldoklom:

Minden tulajdonom az, amit magamon hordok: egy rongyos kabát, egy <...> rongyos nadrág, egy pár rongyos cipő, egy rongyos ing és alsó, egy rongyos gallér és nyakkendő... Mellényem, kalapom nincs, – a testemről adtam el ezeket a napokban, mivel nem volt más eladnivalóm, mert már minden – csekély – ruhaneműmet, könyvemet eladtam, nehogy éhenhaljak... Március elseje óta vagyok állás nélkül, azóta ismét eladósodtam, senki nekem már 20 K-t nem ad kölcsön, ujabban ismét azokkal a rothadt gyümölcsökkel „táplálkozom”, amiket a dunaparti és vásárcsarnoki kofák eldobálnak... Miklós Andor felszólított, hogy írjak a lapjaiba riportot, de rongyos ruhám miatt sehová sem mehetek cikk-anyagért... Ujra mondom: az éhenhalás, a megőrülés, vagy az öngyilkosság szélén állok!...

S most jön a legrémesebb:

Háziasszonyomnak legkésőbb

VI:

julius 3.-ig ki kell fizetnem 1000 K lakásbér-tartozást és 820 K juliusi lakásbért, különben kidob férges, bűzös proletár-odúmból, s mivel nincs senkim e végtelen, szörnyű világon, ismét ki leszek téve annak, hogy ligeti padokon, vagy temető-bokorban kell töltenem az éjszakákat, amihez már sem erőm, sem

kedvem nincs, 8-évi rémes nyomorom után... Inkább végzek magammal!

De annyi hősi, szent szenvedés után élni (mert alkotni!) szeretnék. Hatalmas művek – drámák, regények – vannak bennem, teljesen készen, csak szörnyű nyomorom miatt nem tudom papírra vetni ezeket. Ám ezen a nyáron – ha csak nem halok meg éhen – hatalmas drámát fogok írni Magyarország s egész Európa bűnéről, nyomoráról, züllöttségéről.

Drága Mester, most már tudja: mivel nincs már más eladnivalóm, csak ez a néhány régi vers, azért akarom kiadatni ezeket... Nagyon kérem Önt: ha talál közöttük közölnivalót, szíveskedjék a honoráriumot rögtön fölvenni nevemben a Nyugati kiadóhivatalánál, s alant közlött címemre egy hordárral borítékban elküldeni, cito, cito, citissime! S kérem: ne méltóztassék senkinek e levélről szólni, s kérem: bocsássa meg, hogy drága idejét raboltam, – kényszerűségből tettem...

A Nagyságos Asszonynak kezét csókolja drága Mester
régi, nagy tisztelője:
Aradi Szabó István

IV., Kecskeméti-
utca 4., I. 19.

3075. BABITS – SZILASI Vilmosnak

[Budapest, 1922. júl. 3. előtt]

Kedves Vilikém! Ugy volt hogy hétfőn (3=ikán) indulunk el és 6-ikán – ha nektek is megfelel – csakugyan találkozhatunk Bregenznél. Sajnos, közbejött egy előre nem látott körülmény mely – remélem csak pár napig – késlelteti utunkat. A német követségen ugyanis, – éppen aznap mikor utlevelünket láttamoztatni akartuk, váratlanul beszüntették a vízumok kiadását. Hir szerint azonban már hétfőn ismét megkezdik s ígéretünk

van arra nézve hogy a mienket az elsők között fogják elintézni. – Ilyenformán most nem tudunk benneteket értesíteni érkezésünk pontos dátumáról; – azonban ugy állapodhatunk meg hogy mihelyt meglesz a végleges terv, sürgönyileg foglak értesíteni, hagyva neked annyi időt hogy sürgönyileg válaszolj, megfelel-e nektek is a dátum, vagy azonnal tűzz ki egy más napot, ami nektek legjobban megfelel, mert hiszen nekünk akkor már mindegy lesz, teljesen szabadok lévén. Mi meg fogjuk tehát sürgönyözni, melyik nap, melyik hajóval érkezünk Lindauba, s választ kérünk. Jó lesz így?

Utunk Lindauig néhány napba kerül, mert a strapától félve, lehető soká hajón megyünk a Dunán; Bécs helyett Salzburgban időzünk, s pihenünk. – Sietve írom e pár sort; remélem hogy hétfőn már utánuk küldhetem a sürgönyt, s választokat megkapva szerdán indulhatunk.

Mihályod

**3076. SZILASI Vilmos – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[München, 1922. júl. 1.]

München, 1922. júl. 1.

Drága Mihály mester és Mihályné urasszony!

Már július 1 ét írok, nagy örömömre, mint ki kell jelentenem, – mert közeledik a viszontlátás, – de még mindig nem tudok semmi közelebbit utitervetokről. Csak nem jött valami közbe, szent Isten? Mikor az emberre ilyen öröm vár, aggodalmaskodva figyeli a három testvér fonalát, |: hogy :| nem felejtene-e egy bogot rá, ami megzavarja az örömet. – Ezuttal azonban egészen biztosra veszem, hogy semminek sem szabad közbejönni, csak jó időnk is lenne akkorára, mert most bizony ép annyira fáznak, mint amily melegünk volt ekkoraig.

Mi nagyon hányatott és mozgalmas idökre tekintünk vissza, melyek okait és lefolyását majd élöszóval mesélem el. Közben az is szükségessé vált, hogy egészen elköltözzünk Freiburgból Münchenbe. Most azonban minden kellemetlen egy nagy örömmel végződött. Valószínűleg már holnap egy gyönyörű villa birtokosai vagyunk, még pedig Feldafingben, a Starembergi tó partján, Müchentől 40 percnnyire. A villa szép nagy, szép nagy kertben áll, előtte a tó és az Alpesek be is van butorozva úgy, hogy Isten kegyelméből és apósom áldozatkészségéből még sokkal szebben, kényelmesebben és több látnivalóval fogadunk benneteket, mint magunk is gondoltuk. Miskáék, ez lesz itt gyönyörű! Fürdőruhát kell hozni, s valami nyári városi ruhát is. Én is Lili is nagyon boldogak vagyunk, hogy itt leszünk és ti jöttök, s úgy fogadhatunk, hogy nektek is nagy örömtök legyen belöle. Münchenben annyi most a látnivaló, hogy az fölszámlálhatatlan; – müipari kiállítás, ahol föleg a könyvipar látványosság, modern képkállítás, ünnepi játékok az operában stb. stb. – Teszünk nagy hegyi túrákat az Alpesekben – s ami fö, szép környezetben, kényelemben, nyugalomban, együtt leszünk sokáig. Mihály még egy dolgozószobát is kap, egész egyedül saját maga számára. – Már most hallgassatok ide. – Julius 20-án szándékozunk ide beköltözni. Addig visszamegyünk Freiburgba, – mert amint talán tudod, én chémikus is vagyok és be kell végeznem ott a félévet. Nem tudom mi az utitervetek. Ha úgy akarjátok, s < elég > jertek előbb Freiburgba, – s menjünk együtt mindnyáján Münchenbe. Ha azonban csak 25 táján jöhetnétek, akkor legjobb volna, ha egyenesen Münchenben találkozzunk. Mi minden megoldásnak örülünk, amellyel benneteket minél előbb megölelünk, s ha Freiburgot látni akarjátok, viszontlátásra ott; a költözködés nem eset, – el is halaszthatjuk néhány nappal, ha a Schwarzwaldot is meg akarjátok nézni. Ha azonban egyenesen Münchenbe jöttök, akkor mi 18-án beköltö-

zünk s 20-án minden rendben vár benneteket, drága Barátaim. Bocsássátok meg e módosítását a terveknek. Meg fogjátok látni, hogy mily szükség volt rajuk, s veszteni nem fogtok vele. Söt meg vagyok győződve róla, hogy a starembergi nyaralás bőven kárpótol a freiburgiért. Kérlek sürgönyözz Freiburgba érkezésetek pontos dátumával, – azt már most tudni kell. – Adjon Isten minden jót, – alma dió, mogyorót, – s viszontlátásra, viszontlátásra és harmadszor is viszontlátásra

Ölel mindkettőtöket szeretettel
Vili háztulajdonos

**3077. BABITS István – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Szekszárd, 1922. júl. 2.]
922. VII./2.

Kedves Ilonka és Mihály!

Még egyszer nagyon köszönöm a szívesen-látást, amelyben részesítettetek! Ha a vizsga kellemetlenségei nem bántottak volna, úgy bizonyára a legjobban éreztem volna magam Nálatok. – Anyika sajnos, már megint betegeskedik; Angyus most fejezte be iskoláját. Én pár nap múlva megkezdem a hivatalnokoskodást a vmegyénél. A szemem már teljesen helyre jött. – Mikor utaztok? Anyika szeretné ha többször is írnátok a távolból. Én meg arra kérlek, hozzatok Magatokkal postabélyegeket a környező országokból.

Kívánjuk valamenyien hogy a remekszép Rajna-völgyben nagyon jól érezzétek Magatokat! Reméljük, hogy egészségteknek is nagy hasznára fog válni az ut.

Ölelünk, csókolunk Mindegyikötöket!!

Feladó: Babits István, Szekszárd

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály

író úrnak

Budapest

VIII. Reviczky u. 7 sz. III.

3078. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Freiburg, 1922. júl. 4.]

Drága Mihályom! Ma már negyedike – azt hittem 5-6-kára már itt is vagytok és még eddig csak hírt sem kaptunk tőletek. Miért nem? Nagyon izgatott vagyok, hogy mi jöhetett közbe. Kérlek sürgönyözz Freiburgba (ahol holnap otthon leszek), mikor jöttök és merről. Ha lett volna már most valami hírem rólatok megvártalak volna in <...> Így azonban teljesen tájéko <...> A mi egyetlen kívánságunk <...> előbb. Ha 15-ig itt tud... burgba < n >, ha csak később: Münchenbe. Azonban, ha úgy akarjátok, – s ha csak később tudtok is jönni mindenesetre megvárhatunk Freiburgban is, s néhány napi Schwarzwald után megyünk együtt Feldafingba. Az összes tervek tőletek függnek. Mi nem tudunk semmi tervet csinálni, míg nem tudjuk, mikor jöttök s mit szeretnétek. Drága Barátom, – már nagyon türelmetlenül várlak, ne késlekedj soká, s mindenesetre sürgönyözz azonnal. Ilonka asszony kezét csókolom, s mindketten melegen ölelünk mindkettőtöket a mielőbbi viszontlátásig

igaz barátod

Vili

[Címzés:]

Herr Babits Mihály

Budapest

Reviczky-u. 7.

3079. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– SZILASI Vilmosnak és SZILASI Vilmosnénak

[Budapest, 1922. júl. 4.]

Budapest, 1922. júl. 4.

Kedves Szilasiék!

Mihály foglakozásánál fogva íróiszonyban szenved, különben is ideges napja van, ezért én válaszolok express levelükre. – Már teljesen utrakészen álltunk, csak még a vizumra várva, s holnap akartunk indulni, szerencse, hogy levelük idején megérkezett. Most aztán rakunk vissza függönyt és szönyeget, mert ebben a kifosztott lakásban még heteket tölteni rémes lenne.

Mihály nagyon örült, hogy barátja villatulajdonos lett, igazán irigylésreméltó dolog oly gyönyörű környezetben élni. Azt hiszem mi is csak nyerünk vele, ha Freiburg helyett a starenbergi tó partján látogatjuk meg magukat, noha sajnálom, hogy nem láthatom meg Freiburgot, dédanyám szülővárosát, de levelükből úgy vesszük ki, hogy maguknak is kellemesebb, ha a freiburgi kerülő nélkül egyenesen Münchenbe jövünk, a költözködés alatt most ugyis csak zavaránk.

Levele kissé zavarbahozott bennünket, Mihály attól tart, hogy olyan változás történt Maguknál ami miatt talán okosabb lenne jövőre elhalasztani a látogatást, levelében mindenféle izgalmakra céloz, nem fogja-e fárasztani Magukat a vendéglátás? Ugy tudom, hogy Mihállyal olyan intim barátságban voltak, hogy a neheztelés veszélye nélkül bátran és őszintén megirhatnák, ha valami akadály jött közbe, mindaketten nagyon komolyan kérjük Magukat, írják meg nyíltan, nem leszünk-e most valamikép terhükre? Nem volna jó, ha udvariasságból eltitkolnának valamit, kár volna ezt a hosszú utat a szörnyű vizumügyekkel megreszkirozni, ha nem teljes megelégedés a vége. Én egész bizonyosan megírnám meghívott vendégemnek, hogy jöjjön máskor, ha közben akadály támad,

különösen, ha az régi jó barát, ezért senki sem neheztelhetne, hiszen mindig történhet valami előre nem látott dolog. Engem nagyon megnyugtatna, ha Lili maga írna nekem pár sort, hogy jövetelünk tényleg nem okoz galibát, hisz én mint asszony, az ő vendége leszek. Engem ugy tudom, általában eléggé szoktak szeretni, de lehet, hogy Lili fél az ismeretlen asszonyvendégtől, aki esetleg – ki tudja milyen kiállhatatlan szerzet?

Más dolog is aggaszt. Multkoriban felkeresett bennünket Feri fivére, aki kérdezte, mikor megyünk, mert utánunk ő akar Magukhoz menni, most már az a kérdés, <...> ha a mi utazásunk eltolódik, nem fogja ez megzavarni az ő terveit? Igaz ugyan, hogy ő azt mondta, hogy mentül később szeretne menni, de azért semmiképen sem szeretném, ha mi akadályoznánk őt. Kérünk erre is nagyon őszinte választ!

S még egy baj. Bajorországba |: ugy tudjuk |: csak beutazási engedéllyel lehet bemenni, s ezt csak Maga tudná ott beszerezni, de nem tudom, lehetséges-e? Kérem, írjon erről is.

Nagyon kérjük Magukat, irjanak mindenről hamar (és főleg nyiltan!) hogy végleg dönthessünk a nyaralási ügyben, többféle tervünk volt, amit szíves meghívásuk következtében elejtettünk, de ha Magukhoz nem mennénk, hamarosan kell más meghívást elfogadni, mert különben még lekésünk a nyaralásról, ami nagy baj volna, mert nekem is, de főleg Mihálynak szinte életkérdés a nyári pihenő.

Gyors válaszuk reményében
mindkettőjüket nagyon sokszor szeretettel üdvözlí
Babitsné Tanner Ilonka

Kedves Vilikém! Nagyon szeretnék látni és nagyon örülnék ha hozzátok mehetnénk; de az az aggodalmam támadt hogy mostani változásokkal-teli, s bizonnyal gondot és izgalmat adó helyzetetekben talán alkalmatlan volna a látogatásunk, és jobb lenne máskorra halasztani. Kérlek a magam részéről is, írd er-

ről őszintén. Gratulálok a háztulajdonosnak! Expressz levele-
met megkaptad-e? Bocsáss meg rossz-levélíró-voltomért; de
hisz ismersz ez oldalról: valóságos idegesség ez nálam hogy
nem tudok írni ha nem muszáj. Kedves nődnek kezeit csóko-
lom, téged melegen üdvözöllek,

igaz szeretettel
Mihály

**3080. SZILASI Vilmos – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Freiburg, 1922. júl. 7.]

Drága Mihályom, kedves Ilonka asszony!

Mai leveletek izgalmat okozott körünkben. < El vol > Meg
voltunk győződve, hogy minden nap jöhet a sürgöny, amely
érkezéseket jelzi. Ha tudnátok, mily türelmetlenül várunk
benneteket. – Multkori levelemet egészen félreértettétek. Mi
tökéletesen tájékozatlanok voltunk, hogy kb. mikorra várha-
tunk benneteket, miután Miska május végi levele óta semmi
hírt nem kaptunk. S miután házat vettünk, s úgy akartuk, hogy
ott együtt legyünk veletek, megírtam, hogy ha nem tudtok
julius közepe előtt Németországban lenni, inkább egyenesen
Münchenbe jertek. – Nekünk sokkal nagyobb öröm, ha előbb
Freiburgba jöttök; 3 évet itt töltöttem, itt vannak barátaink,
– mindent szeretnék nektek is megmutatni s együtt élvezni
még pár napig a Schwarzwald örömeit. S aztán elmenni in-
nen, ahonnan mégis egy kicsit nehéz szívvel megyünk, – jobb
veletek együtt; így mindjárt örömmel költözünk be az új ott-
honba. – Az izgalmak, amikről írtam, hogy voltak, nem olyan
természetűek voltak, < amely > hogy bármennyire is befolyá-
solná a jelent, – gondtalanul, örömben, szeretettel várunk
benneteket. Az átköltözés se jár semmi munkával. Butorozott

lakásból megyünk butorozottba, s az amit át kell vinnünk, nem okoz gondot. – < Nem > Egész tisztán és őszintén: nem hogy a legkisebb akadálya volna jöttötöknek, hanem még jobb időpontban nem is történhetne, mint most, s a legjobban történik, ha ezen levelem nem is ér benneteket otthon, hanem már uton idefelé. Azért küldtem fel öcsémet hozzátok, hogy biztosan jertek. Az ő tervei egyáltalában nem érinti a tiéteket. Pláne Feldafingban van anyi hely, hogy oda akár egyszerre is jöhet veletek. – Ő épen azt akarta, hogy valaki bizonyosan meglátogasson hazulról, ha ti nem jönnétek. De jöttök s én csak azt fájlalom, hogy nem vagytok máris itt. A többit mindent élőszóval. – Bajorországba sem kell előzetes beutazási engedély, – a német vizum elégséges. Csak ha már ott van az ember, kell egy tartozkodási engedély, amelyet én megszerzek. Ti üljetek egyenesen vonatra s én a jövő hét közepén már várni akarlak benneteket Bregenzben. – Az összes gondotok Hirngespenst. Itt oly jó dolgok lesz, < hogy > s nekünk oly jó dolgunk lesz, hogy itt vagytok, – csak jertek már. Az egyetlen baj volt, ami ezt a bizonytalanságot okozta, hogy semmi hírünk nem volt rólatok –

Ilonka asszony kezeit csókolom; már most is hálásak vagyunk, hogy annyira hozta ezt az ügyet, hogy már utazásról lehet beszélni.

Miskát ölelem szeretettel, s viszontlátásra a legrövidebb időn belül

Vilitek.

Csak azt kell még hozzátennem, hogy nekem személyesen nagy szolgálat, ha minél előbb itt vagytok – Az átköltözésre nincs semmi fix időpontunk. A feldafingi villa is üres, – itteni lakásunk meg egy negyedévig még a miénk. Mindent úgy döntünk el, ahogy nektek a legkellemesebb, s < ami > akkor döntünk el, ha már itt vagytok –

**3081. SZILASI Vilmosné – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Freiburg, 1922. júl. 7.]

Freiburg, jul. 7.

Kedves Miskáék!

Hetek óta izgatottan vártunk Önöktől híreket, nem tudtuk elképzelni, hogy mi lehet, mikor jönnek, miért nem írnak. Ebből keletkezett az egész félreértés. Ma kaptuk meg levelüket és nagyon elszomorkodtunk, hogy már itt lehetnének nálunk és most még mindig kitolódik a várva várt viszontlátás és megismerkedés. Jöjjenek rögtön, minél hamarabb ide Freiburgba, zavarásról szó sem lehet, hisz már alig várjuk. Néhány hét múlva aztán együtt átmegyünk Feldafingba, hogy még a tavat és a havasokat is kiélvezzék. Kedves Ilonka asszony, az egész hurcolkodás abból áll, hogy egyik butorozott lakásból a másikba megyünk, szóval csak ruháinkat és fehérneműnket kell vinnünk, ez pedig amint tudja nem jár semmiféle izgalommal. Remélem, hogy ez megnyugtatja és nem csinál magának gondokat. Adja isten, hogy néhány nap múlva a szép Günterstalban fogadhatjuk magukat és ennek örömeiben

üdvözlöm mindkettőjüket

Lili

3082. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Freiburg, 1922. júl. 9.]

1922. VII. 9.

erwarten euch sofort in freiburg drahtet ankunft szilasiek

**3083. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Iлона
– SZILASI Vilmosnak**

[Budapest, 1922. júl. 13.]

[Hiányzik]

**3084. A BUDAPESTI KIRÁLYI ÜGYÉSZSÉG
– BABITSNAK**

[Budapest, 1922. júl. 10.]
22 3421/921.

H.

Babits Mihálynak izgatás büntette címén teljesített nyomozást a Btk. 101. § 3. p. alapján megszüntetem

mert

a megejtett nyomozás során nem merült fel bizonyíték arra valló, hogy gyanúsított a polgári osztály elleni gyűlöletre izgatott, avagy más büntetendő cselekményt követett volna el, a proletárdiktatúra idejében, s arra vonatkozó bizonyíték beszerzése a további eljárástól sem remélhető.

Bp., 1922. VII. 10.

Kovács

**3085. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Iлона
– SZILASI Vilmosnak és SZILASI Vilmosnénak**

[Budapest, 1922. júl. 14–19.]

Kedves Szilasiék!

Mi bizony pechesek vagyunk evvel az utazással! Már minden készen volt és kedves sürgönyötökre már be is csomagoltunk,

hogy másnap 13-ikán indulunk Bregenzbe. Az utlevél-vizumot (hosszas küzdelem után, mert a német konzulátus közben beszüntette a vizumok kiadását) épen előttevaló nap kaptuk meg. Ilonka csomagolt, Mihály ment jegyet váltani és sürgönyözni nektek, – s avval jött haza hogy csak 20-ikán utazhatunk.

A dolog úgy áll hogy Bécs és Salzburg között számozott helyek vannak a vonatokon, és 20-ikáig minden hely le volt már foglalva. Előbb nem mertem jegyet váltani, mint 13-ikán, mikor a vizum kezemben volt, s ekkor már nem lehetett kapni hamarabbra jegyet, ezt is csak 3. osztályon és ökölcsapások árán. Mivel a legközelebbi 2. osztályu jegy csak sokkal későbbre lett volna kapható, váltottam tehát 20-ikára két darab 3. osztályu jegyet Bregenzig, s eszerint most úgy van hogy 20-ikán indulunk innen, s másnap 21-ikén délután Lindauban leszünk. Előbb sajnos, teljes lehetetlen.

A várakozás itt már égető, s mondanom se kell, alig várjuk már az indulás napját.

Most azonban még két dolgot kell megbeszelnünk. Az egyik ez: Nem tudjuk, mennyi ideig maradtok Freiburgban, s Ilonkának az az aggálya támadt hogy hátha ez az egy heti halasztás annyira megrövidíti azt az időt amit Freiburgban együtt tölthetünk, hogy az néhány napra zsugorodik össze. Irjátok meg tehát, időztök-e ti még 20-ika után is annyi ideig Freiburgban hogy érdemes legyen ezt a hosszú utat megtennünk: ellenkező esetben megpróbálnám kicserélni jegyeinket müncheni jegyekkel, bár ez újabb huzavonát jelentene, amit istenbizony nem szeretnék. Félős ugyanis hogy Münchenbe megint csak hosszabb idő multára kapnék jegyet. Pedig ki se mondhatom, mily idegesek vagyunk már e függő állapotban.

Szerencsére leveletekből úgy veszem ki hogy ez a dolog nem is aktuális, mert ti még 20-ikán tul is Freiburgban időztök egy darabig, s aztán együtt mehetünk München felé.

A másik a lindaui találkozás kérdése. A hosszú ut a 3-ik

osztályon minket valószínűleg annyira ki fog meríteni, hogy legjobban szeretnénk Lindauban egy napot pihenni, mielőtt továbbmennénk. Hajlandók vagytok velünk Lindauban egy napot vesztegelni? Mindenesetre sürgönyözzétek meg pontosan az időt és helyet ahol találkozunk. A hajóállomáson? Sajnos, nem tudom pontosan megírni az órát amikor Lindauba érünk, még pedig azért nem <...> mert a menetjegyirodában azt mondták hogy a német vonatok menetrendje a napokban változhatik és ők nem tudják előre megmondani. Mindenesetre bizonyos az hogy 21-ikén délután, (talán 3 óra <...> tájban?) ott kell lennünk. Ti talán Németországban lévén jobban értesülve vagytok a német menetrendről. Mindenkép várjuk sürgönyötöket, remélem ezuttal az utolsót, hogy találkozni tudjunk és ki ne kerülhessük egymást.

Amint látjátok, bonyolult dolog ma Magyarországról az utazás.

Kérlek, kedves Vilim, még egy sürgönyt, és aztán többé semmi akadály, itt a 20-ikára szóló jegy a zsebemben, röplünk. Lilinek kezeit csókolom, Ilonka még ír ide pár sort. Új könyveimet viszem, s egy most megjelenendő esszé-kötetet korrekturában, mely bizonynal érdekelt.

A viszontlátásig nagy örömmel <...> ölel

Mihályod

Alig várom már, hogy megismerhessem magukat, Lili levelét köszönöm! Ha újabb baj nem jön, mához egy hétre Lindauban vagyunk.

Sokszor és melegen üdvözli mindkettőjüket

Ilonka

3086. SUPKA Géza – BABITSNAK

[Budapest, 1922. júl. 18.]
Budapest, 1922. július 18.

Mélyentisztelt Uram!

Szerkesztőségünknek az a terve, hogy a 19. század magyarsága kincses házából száz olyan jellegzetes egyéniséget ragadjunk ki, akik ugyan még nem emelkedtek fel történelmi magasságokig, de akiknek értékes élete tanulság és irányítás lehet a mai nemzedék számára is.

Száz tárcacikkben száz magyar életet akarunk bemutatni.

Biztosan reméljük, hogy ez a becsületes és kulturális szándékunk mindenütt megértéssel találkozik; ezért tisztelettel bártorkodunk megkérdezni, vajjon számíthatunk-e Professzor Ur megtisztelő munkásságával?

Témául ezt gondolnók:

Péterffy Jenő.

Vajda János.

De ha valamely más egyéniség rajzára kapunk ajánlatot, azt is szívesen besorozzuk a száz magyar élet közé. A sorozatot már a legközelebbi hetekben meg kívánjuk kezdeni s így arról is kérnénk szíves értesítést, hogy a kéziratot mikorra várhatjuk.

Együttal van szerencsénk tárcánként 1000 korona honoráriumot tisztelettel felajánlani.

Budapest, 1922. július

Mély tisztelettel:
„VILÁG” Szerkesztősége
Supka Géza

**3087. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TANNER Bélánénak**

[Bécs, 1922. júl. 21.]

Kedves drága Anyuskám!

8 óra időnk van itt Bécsben, szörnyű álmosan lessük az indulás percét. Eddig jól utaztunk. – Zsoldos várt ránk, a lakására vitt pihenni, sajnos aludni nem tudtunk. Érdekes dolog sült ki: Zsoldos fivére nemrégiben vette el a mi freiburgi Szilasink nővérét. – Kár, hogy nem volt alkalmunk itt vásárolni, magyar koronában minden olcsóbb, mint Pesten, gyönyörű fehér antilopcipő 900 m. korona. – Most fél kilenc, holnap ilyenkor (kb) érünk oda s én már most is szörnyű álmos vagyok. ½ 11 kor indulunk. – Ezerszer csókollak Édes, a gyerekeket is: kisleányod:

Ilonka

Kezeit csókolja

Mihály

[Címzés:]

Nagys

özv.

Tanner Béláné úrasszony

Budapest

Ungarn

VIII. Kálvária-tér 18. III. 2.

**3088. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Lindau, 1922. júl. 21. v. 22.]

Hosszu, mindenféle nehézségek miatt való halogatás után most tudtunk elutazni és az első állomásunkról, a németországi Lindauból küldjük ezt a kártyát.

Kezeidet csókolja
Mihály
Kézcsókot és üdvözlét küld:
Ilonka

[Címzés:]
Babits Mihályné
urnőnek
Szekszárd
László u. 1272.
Ungarn

3089. KISS Ida – BABITSNAK

[Nagyvárad, 1922. júl. 25.]

Igen tisztelt Mester!

Meleg, nemesveretű szavakkal ékes előszavát a tanítvány alázatával és a fiatal, forró illúziókkal telt művész adorálásával köszönöm. Hiszem, hogy az az üdvözlét melyet előszavában küld nekem: záloga lesz egy becsületes szándékokkal talán gyümölcsbe forduló virágzás eljövételének. Legyen drága Mester meggyőződve arról, hogy minden örömmel, hitemmel, tehetséggel arra fogok törekedni, hogy az a becsülés, melyet Ön előlegezett nekem, meddő ne maradjon, de kiteljesedve az élet mély szeretetében, a tudás és megfigyelőkészség teljességében: olyan értékek foglalhatja legyen, melyek túllendülnek a közönséges mértékkel is ítélnélhető irodalmi termelés színvonalán.

Köszönöm biztatását, köszönöm megtisztelő bizalmát és kérem, hogy jóindulatában, becsülésében tartson meg mindig.

Maradok mély tisztelettel
igaz híve
Kiss Ida.

Nvárad, 922. jul. 25.
Lakatos utca 21.
Románia

**3090. BABITS, BABITS Mihályné TANNER Ilona
és SZILASI Vilmos
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Freiburg, 1922. júl. vége]

Kedves Anyám Szép hegyek között meglehetősen hideg napokat
töltünk. Szilasiéknál vagyunk. Innen München mellé megyünk.

Kezeidet csókolja

Mihály és Ilonka

Kezeit csókolja tisztelettel

Szilasi Vilmos

[Címzés:]

Nagys.

özv. Babits Mihályné

urasszonynak

Szekszárd

László u. 1272.

Ungarn

**3091. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– MIKES Lajosnak**

[Freiburg, 1922. júl. vége]

Szép hegyek közt hideg napokat töltünk. Itt nem izzad az ember.

Meleg üdvözléssel

Babits Mihály

és B. Tanner Ilonka

[Címzés:]
Nagys.
dr. Mikes Lajos úrnak
szerkesztő
Ungarn
Budapest
Az Est szerkesztősége Erzsébet körút 7

3092. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. aug. 9.]
Frankfurt a M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 9. August 1922

Igen tisztelt Uram

– több mint egy hónapja, hogy azt írta, julius közepén Németországba jön. Azóta hirt nem kaptam. Nagyon kérem, írja meg lehetőleg postafordultával, hogy mikor kapom meg a regényt. Szeretném úgy beosztani a munkámat, hogy a fordítást azonnal megkezdhessem, – talán mégis lehetséges, a regényt és a novellaskönyvet még karácsonyra kihozni. – Kérem tehát, írjon postafordultával!

Szívélyes üdvözlettel
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3093. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[München, 1922. aug. eleje]

[Hiányzik]

**3094. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Angyalnak**

[Feldafing, 1922. aug. eleje]

Feldafing am Starnbergersee, Kalvarienberg Str.

Kedves Angyalkám!

Freiburgból idejöttünk Szilasiék szép villájába, nagyon rossz
bőrben voltunk mindketten s nagyon jót tesz az üdülés. Az
iskolának remélhetőleg már régen vége, s most Te is pihensz
egy ideig. Anyika hogy van? Neki és a Nennének kéz csóko-
mat küldöm, Pistit üdvözlöm,

Téged szeretettel csokollak:

Ilonka

Anyi kezeit csókolva téged és Pistit szeretettel üdvözöllek;
Nennének Münchenből irunk

Misi

Anyikának nagyon köszönöm a szép fejkötőket!

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Angyalka

polg. isk. tanárnő urnőnek

Szekszárd

László u. 1272.

Tolnavármegye

Ungarn

**3095. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– KELEMEN Ilonának**

[München, 1922. aug. eleje]

Kézcsókját és szívélyes üdvözetét küldi Münchenből szerető
öccse

Misi
Kezeit csókolja
Ilonka

[Címzés:]
Nagyságos
Kelemen Ilona
úrnőnek
Szekszárd
Ungarn
László u. 1272. Tolna m.

3096. NAGY Zoltán – BABITSNAK

[Budapest, 1922. aug. 12.]

Budapest, 1922 augusztus 12.

Kedves Barátom,

Lakásügyed egészen rendben van, kérlek, ne <...> nyugtalan-
kodj. Az orvosi bizonyítványt ugyan beszereztem, bár arra
semmi szükség nincs, hogy ezzel is megnyugtassalak, de be-
csatolni már nem tudom, mert a határozat már megvan, termé-
zetesen kedvező, már a leirónál van, a napokban kezemben
lesz. Szóval ne törődj most az itthoni dolgokkal, felejts el ben-
nünket egészen és pihend ki magad ott becsületesen.

Itt egyébként semmi újság, mely benneteket érdekelhetne.
Schöpflinnel találkoztam a kávéházban, üdvözlö benneteket,
ugy szintén Horváth Henrik, Tóth és a többiek. Mind jól van-

nak, már amennyire itt lehet, csak szegény Mikes Lajost érte katasztrofális veszteség a tőzsdén a legutóbbi krachban. Nem tudom, hány ezer regényt fog kelleni neki lefordítani, míg megint megkeresi. Állítólag 1.200.000.– koronát veszített, ebből volt neki 300.000, a többi adósság! Mindenét el akarja adni és még akkor is majdnem az egész adósság megmarad. Ne említsétek senkinek, hogy ezt nektek megírtam, csak kiszaladt a tollamból, mert nem megy ki az eszemből az esete.

Karinthyék még mindig a Margitszigeten vannak, de hétfőn már utaznak Siófokra és később talán Berlinbe. Ne irigyeld őket, Ilonka, én bizony isten nem irigylem őket. Tudod, hogy miért.

Szervusz, Mihály, kezedet csókolom, Ilonka.

Ölel benneteket

Nagy Zoltán

3097. Az ÉDITIONS DE LA NOUVELLE REVUE FRANÇAISE – BABITSNAK

[Párizs, 1922. aug. 18.]

Paris le 18 Août 1922

Monsieur,

Un de nos amis de Budapest nous indique que vous vous intéressez à la production littéraire contemporaine française et que vous seriez à même de rendre compte dans des journaux ou des revues hongroises des oeuvres d’auteurs contemporains français.

Si cette information est exacte nous serions heureux que vous nous la confirmassiez et que vous veuillez : i :lez bien nous dire quels sont les organes dans lesquels il vous serait possible de rendre compte des volumes que nous vous enverrions en hommage.

Dans l’attente de vous lire, veuillez croire, Monsieur, à nos sentiments les meilleurs

Simon de Vulchier

[Címzés:]
Monsieur Michael Babits
Baross utca
Budapest

**3098. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TANNER Bélánénak**

[Feldafing, 1922. aug. 22.]

Feldafing, 1922. aug. 22.

Édes drága Anyuskám! te bűdös.

Végre, végre tegnap megjött leveled s a fényképek. Hát igazán csunyaság volt tőletek engem ennyi ideig hir nélkül hagyni, már az egész házat idegessé tettem izgalmamban, s kezdtem megint rosszul kinézni. Mindig azt mondjátok, hogy én nem törődöm Veletek, pedig éppen megfordítva van. Én nem tudtam volna megtenni, hogy 23 napig egy sort se írjak, ilyen hosszú hallgatást semmiféle okoskodással sem tudtam már megmagyarázni, pedig mindenki azzal vigasztalt, hogy ti bizton azt hiszitek, hogy jó dolgom van, s nincs mit írni, de én azt mondtam, hogy nem ismernek Téged, aki olyan jó és gyöngéd vagy, s tudod én milyen ideges és aggodalmaskodó vagyok, már azt hittem valamennyien meghaltatok, különben valaki csak írna. – Egy levelem tényleg elveszhetett, ez a 10 oldalas freiburgi, de ez nem kifogás, mert a címem az első feldafingi lapon is rajt volt s azt rég küldtem. Ne haragudj édes Anyuskám a szemrehányásokért, ha tudnád megnyit szenvedtem és sírtam naponta félelmemben miattatok! (Münchenbe megyünk, a vonaton írok, azért ilyen szépen...)

Nagyon köszönöm a gratulációt, meg a fényképeket, borzasztóan örültem nekik, egyik másik kép nagyon szép, kéziról-

kézre jártak, mindenki dicsérte a szép fiatal mamámat, Szilasi meg egész rajongva dicsérte Mártust, s Tónikára is azt mondta, hogy szebb nálam. Én is fényképezek, de minden képem rossz, állott lemezeket kaptam, s a gépem is összehasonlíthatatlanul rosszabb, mint a Tónikáé. – Nagyon boldog voltam, mikor olvastam, hogy Ti is nyaraltatok szegénykéim, persze 10 nap kevés. Jó gondolat volt víz mellé menni, tényleg az mindennél többet ér, mi is sokat vagyunk kinn az isteni tavon, egész feketé vagyok már, de Mihály nagy aggodalmamra nem jó bőrben van, időnkint ijesztően sárga, s folyton fáj az epéje, a hangulata is nagyon rossz, alig tudom már megnyugtatni. Pedig itt neki is jó dolga lehetne, de ő mindent elront magának. Most egy kicsit rumlis idő van, mert Liliék házában eddig még a régi gazda butorai voltak, aki tegnap az utolsó deszkáig és párnáig elvitt mindent, éjjel szállodában aludtunk, s most szökünk be Münchenbe, mert Mihály a tegnapi hecctől egészen megbolondult, s a mait, amikor Liliék butorai érkeznek, már nem bírná ki.

Viszem a szemüveg receptedet is, Münchenben biztos kapni jó. Beszerezni semmit sem fogok itt, mert már nincs pénzünk, s Mihály nem akar kölcsön kérni, különben is sok baj lenne a podgyással a hosszú uton. – A névnapomra Vili 5 nagy tábla csokoládét s egy csokor virágot hozott nekem, nagyon kedves gratulációval, Mihály egy sor gyöngyöt vett 120 márkáért, közönséges porcellán, de szép.

Névnapomat a tavon töltöttük s így nagyon jó volt, csak rátok nem tudtam szivdobogás nélkül gondolni. – Örülök nagyon, hogy Tónika jól van, Józsi bácsiéktól igazán kedves, hogy oly szivesek voltak hozzá, majd sürgönyözök nekik, ha hazamegyünk, s most küldök egy lapot innen. – Remélem Csöpke közben megtanulta már, hogy a bizonyos dolgát nem a szoba sarkában kell elvégezni! – Ma egész délelőtt képtarakat jártunk, egész művelt nő lesz belőlem, de nagyon fáradt vagyok tőle. Egyébként utálok Németországot, rohadt a koszt,

és rohadtak a nők, sohse láttam enyi madárijesztőt! A szem-
üvegedet megcsináltattam, egy pár ovál üveget kilukasztva
s egy gömbölyűt a lorgnonba, remélem jó így tudnom kellett
volna a pontos méreteket, ijedj meg, 1400 márkába kerül, ez
kb. 2000 korona, de jó üveg és Pesten bizton sokkal drágább.
(Mi 1 koronáért ma 63 pfenninget kaptunk.) – Pubinak is írtam
egy lapot Kéryekhez, remélem meg lesz a liszt, (egyidejűleg
irok Mártusnak is egyet.) Romi kétszer írt már, már másnap
megírta kisfia születését aug. 6-án. Mi hétfőn, 28-án akarunk
innen indulni, kb. 1-ére érünk haza esetleges megállásokkal,
ha lesz rá pénz. Mihály szeretne egy napra Nürnbergbe menni.
Jó volna ha szólnál Erzsinek, hogy 1-től kb. egy hétre jöjjön
hozzám nagytakarítást csinálni, míg jó cselédet találok. – Min-
denkit csókolok édes Anyuskám, Téged külön még százezer-
szer, s remélem, hogy elutazásomig kapok még tőled levelet.
Tónikát és Mártust csókolom. Kezeidet csókolja hű kisleányod

Ilonka

Kézcsókját küldi

Mihály

**3099. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– HORVÁT Henriknek**

[Feldafing, 1922. aug. 24.]
aug. 24.

Édes Henrikkém!

Neked akartam legelőször írni hosszabban, mégis éppen csak
a hazautazás előtt írok, pedig annyit gondoltam Rád és annyi-
szor emlegettelek!

Nem is tudom, miről irjak hamarjában. A kint tartózkodás
tervét még első napokban elejtettük, Isten tudja mégis jobb
otthon egyikünk sem tudna itt megszokni, émelyít szinte az

itt uralkodó púritánság, és már szeretettel gondolok a kedves könnyelmű bohém Pestre, ahol a korona folyton esik ugyan, de azért az emberek jól tudnak élni ha van pénzük. – Szilasiék itt München környékén ép oly idegenek mint mi, semmi ismeretségük vagy összeköttetésük nincs, s így persze jó zsiros állások keresése alig került szóba – ilyen energiátlan slemil emberek, mint mi, s Te is édes Henrikkém, ne ábrándozzának sokat, hanem üljenek meg békén a kuckójukban. – Néhányszor kirándultunk innen Münchenbe múzeumot nézni, de Mihály még a Timár Virgil fia kiadójához sem volt hajlandó elmenni (pedig nem ártana St. Klein kártyáiba belenézni egyszer) s a mozi<...> ügyben pláne nem akart „házalni” mint ő mondja. Miután őt itt nyilván nem ismerik, s összeköttetés nincs, nem mertem a dolgot erőltetni. Mihály mindjárt izgatott – a nyaralás eleinte nagyon jót tett neki, de egy idő óta nagyon nyugtalan szegény, az epéje is folyton fáj.

Én ellenben mint jó feleség meghiztam egy kicsit és le is sülttem, most sokkal szebb vagyok, majd meglátod édes Henrikkém, mennyire kell majd öröködnöd hogy belém ne szeress. Ha szép idő van csónakázni szoktunk, gyönyörű ez a vidék, s ez Mihálynak is jót tesz, de ő olyan kis izgága, hogy egy óra alatt leizgatja magáról azt a kis színt, amit a tavon felszedett. – Nem tudom miről irhatnék még? Szilasiék nagyon kedves emberek, szép házuk s szép bútoraik vannak. (Azért jó lesz már otthon lenni – mondja éppen most Mihály hatyúgőzőlögve.)

Hát Te hogy vagy édes csúf öreg Henrikem? Remélem hamarosan személyesen felelsz erre, mi 1-je körül jövünk haza, s akkor elvárom, hogy mindennap eljöjj édes egyetlen Barátunk, igaz, hogy mi nem sokat segíthetünk rajtad, de nagyon szeretünk Téged és ez is valami. Te, van itt a glyptothekában egy Silenos szobor, s az rettenetesen hasonlít Rád. Klasszikus elődöd egy kicsit részeg, de nagyon kedves, s remélem büszke vagy nagy ősődre.

Bácsi kérem itt ma nagyon hideg van, s én már iszonyúan vágyom haza, pedig az a piszok kis Pest biztosan sok gondot fog nekem okozni kiállhatatlan embereivel és az őszi beszerzés! jaj Istenem.

Mit csinál kedves Cilikénk? Látogatod-e az otthonban, vagy elfelejtetted már szegényt, mint a gazdáit?

S hogy állsz dohánnyal? Mi elég rosszul, remélem az ősz-szel talán mégis ellehet sütni a mozit, ott Pesten.

Édes Henrikkém, rendelj szép időt, mire hazamegyünk, és üdvözzöl barátainkat.

Édes anyádnak kézcsókomat küldöm,
Téged sok-sok szeretettel üdvözöllek

B. Tanner Ilonka

Mihály, mint cenzor nem helyesli, hogy folyton egyesszámban vallom be Neked, hogy mennyire szeretlek.

Kedves Henrik, tudod hogy nem vagyok elsőrangú levélíró, s így talán nem haragszol, ha csak pár sorban jelzem hogy gondolok rád. Itt van Déry Tibor, s vele is rólad beszélünk az imént.

Üdvözzöl a viszontlátásig
Babits Mihály

3100. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. aug. 30.]

Frankfurt a M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 30. August 1922

Igen tisztelt Uram,
nagyon sajnálom, hogy nem értesített arról, hogy Németországon van, – hiszen csak azért nem utaztam el Nyitra megyében lakó szüleim látogatására, mert Önnel találkozni szerettem volna.

Ha tudtam volna hogy Münchenben van, felkerestem volna. Arról, hogy agyonütik, szó nem volt, azonban nagyon könnyen lehettek volna kellemetlenségei, – tudok számos esetről, amikor ott teljesen csöndes embereket inzultáltak! –

Csak óvatosságból irtam, hogy menjen inkább Németország más részébe! –

Ma a „Musarion-Verlag”-tól azt az értesítést kaptam, hogy teljesítik egy más uggyel kapcsolatban előhozott kérésemet, hogy könyvet még karácsonyra kihozzák. A könyv már is nyomdában van! –

Kérem, értesítsen postafordultával, hogy mi van új regényével? Novellaskönyve még mindig Kurt Wolffnál van, – a végleges döntés az új regénytől függ. Szeretném munkámat úgy beosztani, hogy új regénye fordítását azonnal megkezdhessem. Valószínűleg meggyőződött most, hogy milyen nehezek a megélhetési viszonyok Németországon, – bizony, nagyon „ökonómikusan” kell dolgozni, pláne irodalommal foglalkozó emberrel, hogy a legszerényebb megélhetés biztosítva legyen! –

Ha már nem találkozhattam önnel, amit nagyon szerettem volna, legyen legalább oly szives, és feleljen ezen levelemre postafordultával.

Sokszor üdvözlí és minden jót
kiván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3101. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– TORMAY Cécile-nek

[Nürnberg, 1922. aug. 30.]

[Hiányzik]

**3102. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Nürnberg, 1922. aug. 30.]
aug. 30.

Kedves Anyika!

Átutazóban vagyunk Nürnbergben, 2-án érkezünk haza. Remélhetőleg mindanyian jól vannak!

Nennének kezeit csókolom, Angyust és Pistit csókolom.

Kézcsókkal

Ilonka

Üdvözl mindenkit, s kézcsókot küld szerető fiad

Mihály

[Címzés:]

Nagys.

özv. Babits Mihályné úrnőnek

Szekszárd

Ungarn

Tolna m. László u. 1272.

3103. ZLINSZKY Aladár – BABITSNAK

[?, 1922. szept. 3.]

Kedves Kolléga Úr! Engedje meg, hogy két irodalmi kérdésben Önhöz forduljak. Magam nem vagyok eléggé járatos a modern irodalomban ahhoz, hogy eldöntsem őket.

1. R. M. Meyer Litt.? XX. Ihrts. C. művében azt olvasom, hogy főleg Stefan George-nál kifejlődött a balladának egy neme melyet szimbolikusnak lehet mondani. Van-e hasonló jelenség nálunk? Van-e Önnek v. másnak efféle költeménye? Szerintem ez korszerű fejlődése volna az Aranyféle tragikus

balladának s úgy gondolom, hogy nálunk is idevehető némely költemény.

2. Van-e költőink közt, akit parnassien-nek lehet nevezni. Azaz ez az irány átjött-e hozzánk és kinél mutatkozik?

Levéliírással nem akarom fárasztani s így, ha nincs kifogása, személyesen fogom néhány nap múlva felkeresni. Nekem két irod. dolgozatomhoz kellenének ez adatok s kérem és remélem, hogy igen tisztelt Kollega Úr ebben támogatni fog.

Kiváló tisztelettel
Zlinszky Aladár

3104. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. szept. 3. után]

[Hiányzik]

3105. DIENES Pál – BABITSNAK

[Kremsmünster, 1922. szept. 4.]

Kremsmünster /Austria/. 1922 sept. 4.

Tisztelt hűtlen barátom, Mihály! Remélem szégyelled magad mikor eme sorokat olvasod. Így megfélekezni szegény számkivetett barátodról! Szerencséd hogy nem vagyok alkalmas a haragvásra s így mégis csak megpróbálkozok ismét veled. Mert szeretnék mégis csak hírt kapni felőled ha csak hébe hóba is. Most pedig hallj rólam:

Hát legelsőbben is: megházasodtam. Erről < pedig > persze sokat irhatnék, dehát te mint pszikológ értessz a rövid szóból is. Megállapítottuk Valival hogy ő annyira csak a maga életét képes élni hogy az tulságosan az enyém rovására megy. Neki

olyan fáradtságos a jelent kiélni, egyik pillanatból a másikba átvándorogni hogy az én erőm, életem javarésze is erre ment el. Ő már sok éve nem volt (vagy legalább nekem nem látszott) hozzámkötvén lenni s ez, sok keserves nyavalygás után, < engem > bennem is leszerelte az iránta érzett érzeményeket. Mindazonáltal perfekt barátságban voltunk és vagyunk állandóan. Semmi durvaság vagy ridegség < elő > nem fordult elő köztünk. Te, ismervén némileg a személyeket, ezt jól rekonstruálhatod egy mokka mellett ha egyszer jobb valami nem jut eszedbe. Tehát ebből elég.

A gyerekek egyelőre V.-nál vannak. A múlt évet Franciaországban töltötték egy kis gyerektársaságban (7-en) az anyjukkal együtt s egészen francia csibészek lettek. A kisebbik, Zolti, egész elfelejtett magyarul, de persze ez könnyen visszajön. Most Pápán vannak a V. anyjánál. Egészségesek, jól fejlődnek. A kicsi, az egy kis tatár és nagy játékos. Saját részéről a püfölést tartja a jogrend legbiztosabb alapjának. Neki megy akár az anyjának is és teljesen zabolázhatatlan. Mégis mindenütt szeretik, különösen a gyerekek mert mindig kieszel valami furcsa játékot. Gida ellenben a „legjobb” fiú akar lenni. Máris érzelmi viharai vannak (7,5 éves) szerelmi ügyekkel. Neki szüksége van társadalomra. Azt hiszem a másokra meg szüksége lesz a társadalomnak. Látnod ilyen az apa, fantáziál. Külsőleg szép kis kölykök.

Szerencse hogy ismered első feleségemet is (t.i. a mostanit) legalább mint volt porkolábomat. Akkortájt Chylinski Sára névre hallgatott. Most végleg beszegődött porkolábomnak, bár elegáns angolsággal (tudod nálunk már csak angol járja) secretary-nek neveztetik (többek között). Róla csak annyit hogy pont nekem való aranyos kis feleség a szónak praktikus tehát igazi értelmében. Most jön velem Angliába.

Magamról. – Öregszem. Komolyodok. (Ugyan milyen is lehettem azelőtt?) Az utolsó két év alatt sokat dolgoztam, csak-

nem túl sokat. De kellett hogy valami becsületes alapot teremtsen a még hátralévő munkámnak, főleg pedig a rám bízott embereknek és emberkének. Az egyetemi előadások kidolgozása, főleg az angol miatt, alaposan elővett, úgy hogy csak itt-ott tudtam csipni időt magamnak a privát munkára. Múlt ősztől kezdve ez sikerült mindig jobban és jobban úgy hogy tavasszal már szép eredményeim voltak a relativitáselméletre vonatkozólag. Első közleményem pont május elsején jelent meg a francia akadémiánál. Mivel az eredményeim sok tekintetben ellenkeznek a hivatalos (Weyl-féle) elmélettel, június végén átmentem Párisba s ott személyesen védtem ki pozíciómát. Eredménykép újabb közleményem jött ugyanott s ép most küldök el egy nagy értekezést Langevinnek (Collège de France-i fizikus) akit legjobban sikerült megdolgoznom. Különben Einstein-nel és a főbb relativity people-lel most levelezek. Szóval, sikerült elérnem hogy benne vagyok a turmoil-ban ismét. Csak kissé belefáradtam a szünetnélküli erőlködésbe.

Lehet hogy egy év multán Amerikába megyek. Ha ugyanis nem sikerülne Aber.-ban, ahol most vagyok, lucrative-abb állást szereznem. A városka egy kedves watering-place, becsületes, jó, kálvinista emberekkel tele. Tél, azaz hideg nincs, de viszont nagyon nedves és vadul szeles.

A mellékelt könyv. Szerzője nekem collegám. Ősz hajú, alapos műveltségű lady, körülbelül a legtanultabb az egész frequentiában. Shakespeare-kutatásait nagyon értékeli. Ezt a példányt ő küldi neked azzal a kéréssel hogy ismertetnéd vagy kritizálnád.

Nagyon szeretném ha visszamenet – szept. végén – már tudnék neki valamit mondani benyomásaidról. Azért arra kérek hogy fussad át mielőbb s firkants le pár sort róla. Sári – a cók-mókokért – pár napra vissza megy Pestre 15-19 táján. Ha lehet, felkeres. Akkor átadhatnád neki egy vastag levelet magadról – magatokról – valamint valamit jó öreg Macbethről,

King Lear-ről. Ha S. nem bír feljutni [: hozzád :], ami valószínű, akkor ugyanezt megtehetnéd először tenmagad vagy ha ez nem smakkolna, küldhetnéd a lakására (Lónyai u. 7. I. 14/a folyosón). Szóval, nagyon illene hogy valamikép kirukkolj már egy epistólával.

Magadról és „otthoni” irodalmi viszonyokról, lehetőségekről, fiatalokról, öregekről Aladárról s egyéb volt vagy lett barátaidról csevegj nekem ha jól esik. De legjobb szeretnék saját életed alakulásáról és munkáidról hallani. S ha nem átalod, küldj valamit olvasni is belőlük. Úgy is alig látok magyartetűt.

Terv szerint szept. 24-én indulunk Bécsből. Addig Kremsmünster N° 43 a címem azután pedig University College of Wales, Aberystwyth, England.

Barátsággal, szeretettel üdvözlő téged s mindenkit aki a tiéd.

Yours very affectionated

Paul.

Enclosures: two papers on tensors & Miss Winstonley's Macbeth etc.

Kremsmünster nr. 43.

Ausztria.

**3106. BABITS – az ÉDITIONS DE LA NOUVELLE
REVUE FRANÇAISE-NAK**

[Budapest, 1922. szept. 10.]

[Hiányzik.]

3107. TORMAY Cécile – BABITSNAK

[Nádudvar, 1922. szept. 10.]

Nádudvar 1922 IX/10

Hajdu vármegye

Kedves Babits,

Azt hiszem ezóta már hazaérkeztek bajorországi utjunktól és levelem otthon találja a vándorokat. Szeretetremlő megemlékezésükkel őszinte örömet szereztek; fogadják kérem Mindketten igaz köszönetemet és annak a reményemnek a kifejezését, hogy a télen majd pótolhatom, amit barátnőmmel, Zichy grófnéval, annyiszor tervbe vettünk.

E nyáron nem egyszer gondoltam, verseit olvasva a Messterre.

Kedves és szép kis feleségének

őszinte üdvözlétemet küldöm.

Szivélyes köszöntéssel a viszontlátásig

Tormay Cécile

3108. Az ÉDITIONS DE LA NOUVELLE REVUE FRANÇAISE – BABITSNAK

[Paris, 1922. szept. 10. után]

Monsieur,

En réponse à votre lettre du 10 Septembre nous vous faisons savoir que nous serions très intéressés de voir des compte-rendus de nos volumes publiés dans AZ EST ou dans MAGYARORSZAG. En ce qui concerne Nyugat, Monsieur Aladar SCHÖPFLIN s'est déjà offert à nous en faire, mais puisque vous êtes le rédacteur en chef de cette revue ils passeront certainement par vos mains. En ce qui concerne le PESTI NAPLO Monsieur Géza Laszko nous a assuré s'en charger.

Nous vous enverrons donc nos volumes et serions heureux
de recevoir les coupures de vos comptes rendus.

Veillez croire, Monsieur, à nos sentiments les meilleurs.

Simon de Vaulchier

[Címzés:]

Monsieur Michel Babits

Reviczky Utca 7

Budapest

**3109. Az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
– BABITSNAK**

[Budapest, 1922. szept. 11.]

1922. szept. 11.

Nagyságos

Babits Mihály urnak

Budapest

Van szerencsénk idemellékelve még egy revíziót küldeni a „Gondolat és írás” című b. művéről, melyet egyelőre 2100 példányban óhajtunk kinyomni. Közöljük egyben Nagyságoddal, hogy ezt a kötetet a „Tudás Könyvei” című új sorozatunk első köteteként óhajtjuk közrebocsátani és kérjük, hogy ehhez hozzájárulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel:

Athenaeum Irodalmi és Nyomdai

Részvénytársulat

Fejes Köves

3110. SZIGETI Imre – BABITSNAK

[Budapest, 1922. szept. 14.]

Budapest, VII. Aréna-út 11.

1922. IX./14.

Nagyon Tisztelt Tanár Úr,

Schöpfung Aladártól – kinek egy ifjúsági regényét illusztrálok – hallottam, hogy Tanár Úr a nyarat Németországban töltötte és így talán adhatna nekem fölvilágosításokat az ottani művészeti viszonyokról. Látom ugyanis hogy idehaza nem boldogulhatok és jobb, ha maradék pénzemmel és energiámmal nekivágok a világnak, hol több terem nyílik az érvényesülésre, vagy ellenkező esetben nyomtalanabbúl tűnhetek el, mint Magyarországon.

Nagyon kérem Tanár Urat, hogy, ha juttathat idejéből egy félórát számomra, tudassa velem, hol és mikor kereshetem föl.

Igaz tisztelettel

Szigeti Imre

3111. BABITS – az ATHENAEUM IRODALMI és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULATNAK

[Budapest, 1922. szept. 15.]

[Hiányzik]

3112. ANTAL Sándor – BABITSNAK

[Pozsony, 1922. szept. 15.]

Kedves Szerkesztő Ur!

A jövő hónapban megjelenik itt egy költeménykötetem, amelyből négy verset elküldök Önnek mutatóba.

Régi híve
Antal Sándor

Pozsony 1922 IX. 15.
Védcölöp út 40. sz.

[Címzés:]
Babits Mihály Urnak,
a Nyugat szerkesztőjének.

3113. BABITS István – BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. szept. 16.]
922. IX/16.

Kedves Mihály!

Miután úgy tudjuk, hogy már haza érkeztek és mindeddig semmi hirt sem kaptunk azóta Rólatok, sietek <én> Benneteket felkeresni soraimmal.

Kamaráséktól hallottuk, hogy Géza találkozott Veletek valahol az utcán nemsokára haza-jöveletek után. Ő mesélte, hogy jól néztek ki és jól éreztétek Magatokat Németországban, ami különben egészen természetes dolog a remekszép tájékon és városokban, ahol megfordultatok. Szeretnénk, ha ráérő időtökben – talán Ilonkának volna kedve hozzá – leírnátok egyet-mást vasúti élményeitekből. Szegény Anyikának oly jól esnék, ha elbeszelnétek külföldi tartózkodástok örömeit! Szegény immár két hónapja betegen fekszik; annyira gyönge, hogy csak ritkán kelhet fel, de akkor aztán annál rosszabbul érzi magát. Ugy látszik most már biztos, hogy csak műtét segíthet rajta, arra pedig mindeddig nem bírta magát rászánni.

Talán értesültetek már Bimbis bácsinak a szekszárdi tvszéki elnökké való kineveztetéséről (megkapta a kuriai bírói rangot is); – talán nem ártana, ha pár szóval gratulálnátok neki?

Nenne jó színben és egészségben van; Angyalnak megkezdődött az iskolája és igen ideges.

Én immár másfél hónapja dolgozom a vármegyén mint gyakornok (tb. Aljegyzői címmel) de sajnos előmenetelre nem sok kilátásom nyílik. Igen félős, hogy itt sincs jövőm; anyagi megélhetésről nem is beszélve... Ugye nem haragudtok, ha jövő hó elején ismét alkalmatlanságot szerzek Nektek; le akarom tenni a vizsgát.

Igaz, Halassy Tibor vőlegény; egy Skoda-lányt vesz el, ki nagyon gazdag. – Kamarás Gézát kinevezték bírósági titkárrá.

Sziből üdvözl Benneteket
és kézcsókját küldi

Pista

3114. BABITS Angyal – BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szekszárd, 1922. szept.]

Édes Ilonkám és Misim!

Nagyon kérlek Benneteket egy szivességre. Nekem bizonyos hivatalos nyomtatványokra lenne szükségem, melyeknek az eredeti példányát elrontottam, s azt most sürgősen kell pótolnom.

Itt küldök egy mintát ez a címlap, ilyenből kérek 4-t és a bele való egyforma belső ivekből 14 ivet.

Az egyetemi nyomdában kell venni őket, ami ott van a Muzeum vasúti 4 vagy 6 szám alatt, ahol a Gólyavár van vagy amellelt. Az igazgatóm adta ezt az utbaigazítást, tehát bizonyos hogy ott kapható.

Nagyon kérlek benneteket szerezzétek ezt meg nekem okvetlen!

Pista fél hogy övele ott nem állnak szóba, de az igazgatóm azt mondja hogy ott rendes kereskedés van s polg. Isk tanárok

részére okvetlen adnak ilyent. Igazolásul küldöm itt a vasúti féljegyemet.

Még egyszer nagyon kérlek tehát, ha Pista ezt nem tenné meg, tegyétek meg ti nekem. Okvetlen szükségem van rá még pedig sürgősen, azért kérlek lehetőleg úgy intézzétek el, hogy Pista meghozhassa, hisz ugy látom szomszédságtokban van az üzlet – s én itthon izgatottan várom.

Hogy vagytok?, sok nagyon a dolgom s nem is jól vagyok, Anyi is beteg, máskép többször is írnék.

Ugye megteszitek kérésemet, kérlek ne feledjétek el mert nem tudom mit csináljak ha nem lesz meg.

Szeretettel csókol Benneteket és mégegyszer kér
Angyal.

Itt küldök 100.000 K.-t a költségekre!

3115. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. szept. 18.]
Frankfurt a M., Eschersheimer Landstr. 38/I
den 18. September 1922

Igen tisztelt Uram,

– a „Timár Virgil fia” kefelevonatát ma megkaptam. –

Nagyon kérem, írja meg azonnal, hogy mikor küldi az új regényt. – Tekintettel a súlyos gazdasági viszonyokra kénytelen vagyok mindent kiadónál elhelyezni, amit tudok, – Kurt Wolff, akinél a novelláskönyv még mindig fekszik, csak akkor akar dönteni, ha új regényét látta, – ha nincsen kilátás arra, hogy a regényt belátható időn belül megkapom, akkor a novelláskönyvet vissza akarom kérni, hogy az elhelyezést másutt megkíséreljem! – Kérem, feleljen kivételesen egyszer póstafordultával!

Sokszor üdvözli és minden jót
kiván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

A „Timár Virgil” megjelenésekor nagyobb honorárium lesz esedékes, – az Önre eső részt tegyem itt bankba, vagy pedig küldjem Pestre? Ha igen, hogyan? Márkában vagy koronában?

**3116. Az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
– BABITSNAK**

[Budapest, 1922. szept. 20.]
1922. szeptember 20.

Nagyságos
Babits Mihály urnak
Budapest

Válaszolva Nagyságodnak folyó hó 15.-én kelt szives levelére van szerencsénk közölni, hogy az abban foglalt feltételeket teljesen elfogadjuk annál is inkább, mert magunk is már eredetileg úgy gondoltuk, hogy „Gondolat és írás” című b. művét a közöttünk fennálló szerződésnek külön kiadásokra vonatkozó pontjai alapján fogjuk kezelni. Elfogadjuk Nagyságodnak a 3000 példányos kiadás honoráriumára vonatkozó feltételét is. Ami a gyűjteményes vállalat címét illeti, eredetileg magunk is a „Gondolat és írás” címet akartuk adni, de azt hittük, hogy Nagyságodnak ez ellen kifogásai lehetnek. Igen kellemesen érint bennünket, hogy most ön maga ajánlja fel ezt a címet, azt örömmel fogadjuk és a vállalatot így fogjuk megindítani.

Kiváló tisztelettel:
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat
Fejes Köves

**3117. BRÓDY Sándorné és mások – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[München, 1922. szept. 21.]

Most nekünk jó. Együtt vagyunk egy kis kedélyes helyen és
sajnálattal gondolunk arra hogy Önök nem most vannak itt. –
Sok és szíves üdvözlettel
Brody Sándorné

Kedves Mihályék!
Nagyon haragszunk hogy egy szót sem irtatok még. Vili ott-
hon van nincs nagyon jól sajnos
Hogy vagytok ti.

Sok üdv
Lili

922. IX. 21

Szívélyes üdvözlettel
Zsuzsa

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály ur és t. feleségének
Budapest
VIII. Reviczky-u 7.

3118. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. szept. 29. előtt]

[Hiányzik]

**3119. BABITS Angyal
és BABITS Mihályné KELEMEN Auróra – BABITSNAK**

[Szekszárd, 1922. szept. 29.]

Kedves Misi! Névnepod alkalmából sokat gondoltunk Rád, annál is inkább mert Aladár írta Pistának hogy nem érzed egészen jól magad s tán igaza van neki hogy professzorhoz kellene menned. Anyika sem jól |: van :| s így itthon sem jó az élet. Imréék már itthon vannak, de még csak itt a házban Nennénél, majd október végén hurcolkodnak be a palotába. Őrültünk Ilonka levelének, bár többször kaphatnánk. Csókolunk sok|: szor :| Benneteket és minden jót óhajtunk számodra
Angyus.

1922. szept. 29.

Edes Misim el ne mulaszd hogy mielőbb orvoshoz menj és kérlek ird meg nekem mit mond bajodról hisz tudod mennyire aggódom érted! hogy ért oda a szöllő?

csokollak mindkettőtöket szerető
Anyád

[Címzés:]

Nagys.

Babits Mihály

író urnak.

Budapest.

VIII. Reviczky u. 7. sz. III. e.

3120. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. szept. 29.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 29. September 1922

Igen tisztelt Uram!

Levelére azonnal felelek. Baseli lapban semmit sem adtam le, mióta Svajcból elkerültem. (Ennek már majdnem négy éve!) Ha tehát egy baseli lap a „Gólyakalifát” leadta, akkor vagy az én fordításomban lopta, vagy más valaki fordította le és adta le! Mivel Baselben négy vagy öt lap van, kérem, írja meg, hogy a regény melyik lapban jelent meg, és körülbelül mikor? A „Timár Virgil fiát” próbáltam a „Basler Nationalzeitung”-nál elhelyezni, – de visszakaptam. A svajci polgári lapok tekintettel arra, hogy a svajci írók <...> nem tudnak német honoráriumokból megélni, első sorban a svajci írók < at > műveit közlik, – munkáslapoknál pedig nem próbáltam írásait < le > elhelyezni, mert attól tartottam, hogy ebből kellemetlenségei támadhatnak. – Ha tehát svajci lapoknál nem is lehet semmit sem csinálni, – akkor azt hiszem, hogy prágai német újságoknál több szerencsém lesz! –

A „Timár Virgil fia” megjelenésekor esedékes honorárium valószínűleg meglehetősen szép összeget fog kitenni, mivel a könyvek ára tekintélyesen magasba szökött, – és az új regényért is lehet majd rendes honoráriumot kapni. A mostani könyvárak mellett 80,000 márkára lehet számítani, ha nem többre. És mivel Kurt Wolff a regénnyel együtt a novelláskönyvet is meg fogja venni, a < kilát > finánciális kilátások még kedvezőbbek! – Magamnál tarthatom az első fejezetet két hétig? T.i. sürgősen be kell fejeznem egy regény fordítását, hogy az esetleg még karácsonyra kijöhessen!!! – Lehetséges lenne, hogy nekem az új regényt fejezetenként elküldené? Akkor gondosan, lassanként le tudnám fordítani, – és azt lehet-

ne írni, hogy a regény „Manuskript”-ból van fordítva, – ami a kiadónak, – de a könyvvásárló publikumnak is nagyon imponál! –

Az „essaykötetet” egyszer már köszönettel nyugtáztam, – novemberben valószínűleg hozzájutok, hogy az egyes essayik fordítását megkezdjem, – azonban van a kötetben néhány essay, amit német könyvbe nem igen lehet felvenni, mert anynyira magyar vonatkozású, – és azt is szeretném megkérdezni, vajjon a lefordítható essaykból ki lehetne-e hagyni a német publikumnak érthetetlen magyar vonatkozásokat, mint például az „Agoston”-ról szóló tanulmányból? – Fel lehetne talán venni a kötetbe a magyar irodalomról írt tanulmányát? –

Azt hiszem, Kurt Wolffot rá lehet majd bírni, hogy az essay-kötetet – megfelelően kiválogatva – szintén kiadja. –

Ha ideje engedi, írja meg, vajjon számíthatok-e arra, hogy a regényt < fejezetként > fejezetenként küldeni fogjak, – ez a fordításnak nagyon is előnyére lenne! –

Kiváló tisztelettel
Stefan I. Klein

3121. Ifj. KUSTÁR Imre – BABITSNAK

[Dunaföldvár, 1922. szept.]

Nagyságos Uram!

A mély és benső lelki gyönyör, mely hónapok óta lebilincselve tartja egész valomat Dante Poklának s Purgatoriumának Nagyságod művészi fordításában, olvasása közben, kényszerít, hogy szerénytelen legyek, és Nagyságodat azon kérdéssel háborgassam, szabad-e remélnünk és körülbelül mikorra, hogy e trilogia harmadik részét is élvezhetjük Nagyságod művészi tolmácsolásában.

Bocsássa meg Nagyságod szerénytelenségemet és fogadja

legmélyebb hódolatom< at > kifejezését tölem, ki egy szerény tagja vagyok tisztelői népes táborának.

Dunaföldvár 1922. IX.

ifj. Kustár Imre
Teleky tér 4.

3122. FRAKNÓI Vilmos – BABITS Mihálynak

[Budapest, 1922. szept. 30.]

Budapest, Baross u. 25.

Szombat.

Mélyen tisztelt Mester!

Szerencsém lesz holnap vasárnap délután tiszteletemet tenni.

Óhajtom dolgozatomat fölolvasni.

Egyuttal szíves ajánlatára támaszkodva, bátor vagyok a Par.
VIII Énekének 49 és következő sorait T. Mester fordításában kérni.
Közrebocsátani csak akkor fogom és oly formában amint kívánja.

Tisztelő híve
Fraknói Vilmos

3123. BABITS és mások – ADY Lőrincnének

[Budapest, 1922. okt. 2.]

ADY ANYJÁNAK

ADY BARÁTAI

1922 OKTÓBER 2

Schöpflin Aladárné
Szini Gyula Papp Viktorné
Mártonffy Marczel

Fenyő Miksáné Fenyő Miksa
Emőd Tamás Földessy Gyula
Steinfeld Sándor Laczkó Géza
Székely Aladár Kuncz Aladár
Garay Kálmán Schöpflin
Székely Aladárné
Ady Lajos Kosztolányi Dezső
Dr. Kepes Dezső
Babits Mihály Gellért Oszkár
Tanner Ilonka Papp Viktor

3124. BABITS – KOVÁCS Dávidnének

[Budapest, 1922. okt. 3. előtt]

[Hiányzik]

3125. KOVÁCS Dávidné – BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. okt. 3.]

Szekszárd, 1922. okt. 3.

Kedves Misi!

Engedje meg, hogy én is ezen a kedves, bizalmas néven szólithassam meg Magát, ahogy itthon emliteni hallom, s ahogy az én drága fiam annyiszor – és annyiszor emlegette.

Ki sem tudom mondani, milyen örömet szerzett nekem, az édes Lacikám munkájának a megküldésével. Igazán, azt hittem, hogy soha sem látom én azt meg, hogy az valahol elveszett.

Ezért kétszeresen nagy az örömöm, s annál hálásabban köszönöm Magának és – ismeretlenül – Osváthnak is a szives fáradságukat, hogy ezt nekem megkerítették és megküldték.

Talán majd ad az Isten jobb időket s megengedi, hogy szegény fiam munkái a nyilvánosság elé kerülhessenek. (Barátai közreműködésével.) Horváth Henrik édesanyja ügyében azonnal írtam Tóth István rokonomnak és meg vagyok győződve, hogy ő amilyen nemesen gondolkodó derék magyar ember, s a milyen nagyon szereti az irodalmat, a költészetet; hogy ő minden lehető megtesz majd annak az édesanyjáért, aki a mi költőink műveit fordítja. (Bár fordithatta volna az én szegény fiaméit is!)

Nagyon-nagyon fogok örvesteni, ha Babits Mihály fordítójának és barátjának közbejárásommal némi kis szíveséget tehettem.

Szíves fáradozását és Lacikám iránti szeretetét, ismétlően a leghálásabb szívvel megköszönve, sok meleg üdvözléssel vagyok

igaz tisztelője
Kovács néni

A kis feleségét és Osváthot (ismeretlenül az utóbbit) szívélyesen üdvözlöm

3126. SZIGETI Imre – BABITSNAK

[Budapest, 1922. okt. 5.]
Budapest, VII. Aréna-út 11. II/22.
1922, X. 5.

Nagyon Tisztelt Tanár Úr,
Mutatóba küldök Schöpflin Aladár regényéhez készült rajzaimból. A képek sokat veszítettek a túlságos kicsinyítés és a rossz papírra való nyomtatás miatt, de talán így is lehet valamit kivenni belőlük. – A karrikaturák szintén az én műveim.

Igaz tisztelettel
Szigeti Imre

**3127. Az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
– BABITSNAK**

[Budapest, 1922. okt. 12.]
1922. október 12.

Nagyságos
Babits Mihály író urnak
Budapest

Személyes beszélgetésünkre való hivatkozással kérjük, hogy a Nagyságodhoz visszaérkezett 10.000.–, azaz Tízezer márkát jelen soraink felmutatójának részünkre átadni méltóztassék. Jelen levelünket egyuttal nyugtának kegyeskedjék tekinteni.

Kiváló tisztelettel:
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat
Fejes Mautner

3128. RITOÓK Emma – BABITSNAK

[Budapest, 1922. okt. 19.]
Horthy Miklós ut 15/a
okt. 19.

Kedves Babics,
nagyon kérem írja meg azonnal, hogy mi lesz az előadásainak a címe és milyen nap és óra |: 5 és 7 között :) a legalkalmasabb magának? Esetleg kérem két napot írjon, hogy könnyebben el lehessen kerülni összeütközéseket az idő beosztásban.

Annyira örülök, hogy vállalkozott az előadásokra! Nagyon köszönöm a magam és a többiek nevében is – azt hiszem az egész szép és nivós lesz és remélem, hogy kellő érdeklődést is fog kelteni.

Szivesen üdvözli hiva
Ritoók Emma

3129. KREMMER Dezső – BABITSNAK

[Budapest, 1922. okt. 30.]
1922. 10. 30.

Kedves Barátom,
egy kéréssel terhellek, illetőleg segítségedet kérem.
mint valószínűleg tudod, a Föv. Könyvtárnak van egy igen nagy értékű (bibliophil és irodalomtört. jellegű) külön gyűjteménye, az u.n. Szűry-könyvtár. Ennek a továbbbépítése benn van kvtári programomban. (Értékes, határjelző költői és szépprózai művek gyűjteménye, csak editio princepsben.)

Nos, most érkeztem el az Ady-időkhöz. Te, aki oly sokféle vonatkozásban, s melegen kapcsolódtál Adyhoz: legilletéke-sebb vagy arra, hogy segíts nekünk a teljes Ady-kiadványok megszerzésében. Mondanom sem kell, hogy a holnaposoktól kezdve kiépült magyar költői irodalom java termékeit egy Szűry-kvtár nem nélkülözheti az eljövendő idők kutatói számára.

Rád gondoltam, mint aki – poéta is vagy, tudós is vagy, szeretted a szép könyveket s szeretted a szegény Adyt is. Kérésem tehát a magyar irodalomtörténet nevében a következő:

légy kegyes baráti köreidben elmondani, hogy a Föv. Könyvtár összegyűjti az Ady–Babits–Kosztolányi–Tóth Á. stb.-féle költői művek első kiadásait. Ma még ez megoldható probléma; ki tudja: pár év múlva nem késsem-e el, s nem köll-e a véletlenre bíznom a teljességet?

Valószínű, hogy nálatok egyik-másik meglesz két példányban is.

Adjátok ide a Föv. Könyvtárnak, mely kegyeletes szere-

tettel gondolja és teszi hozzáférhetővé a kutatóknak. Aki nagyon szegény, attól megveszem. A magad műveiből is kérnék egy-egy editio pr-t.

Ha megérzed a Főv. Kvtár nemes intencióit, miben nem szabad kételkednem, akkor bízom abban, hogy e terhes kérésemet nem fogod zokon venni.

Szeretettel köszönt igaz híved és
unokatestvéred
Dr Kremmer Dezső
igazgató
Károlyi u. 8.

3130. Özv. KAPOSY Józsefné – BABITSNAK

[Budapest, 1922. nov. 7.]

Özveggy Kaposy Józsefné úgy a maga, mint fiai: Dr. Kaposy Ferencz és Dr Kaposy Miklós nevében szomorodott szívvvel jelenti, hogy felejtethetlen férje, illetve gyermekeinek szerető atyja

KAPOSY JÓZSEF

tudomány-egyetemi könyvtáros

hosszú betegeskedés és a szentségek ájtatos fölvétele után elhunyt november hó 7-én ötvenkilencz esztendőskorában.

Az Istenben boldogult hült tetemét a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint november hó 10-én, pénteken délután ½ 4 órakor kísérik a kerepesi uti temető halottasházából végső pihenő helyére.

A gyászmise november hó 15-én délelőtt 11 órakor lesz a Ferenczrendiek belvárosi templomában.

Budapest, 1922. november hó 7-én.

Nyugodjék békében!

Az örök világosság fényeskedjék neki!

[Címzés:]
Nagys.
Babits Mihály úrnak
H.
VIII. Reviczky u. 7.

A mellékelt emléklapot fogadják kérem szívesen.

Kiváló nagyrabecsüléssel
Kaposy József
özvegye

3131. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. nov. 17.]
Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 17. November 1922

Igen tisztelt Uram,
– mellékelve küldöm Önnek a Kurt Wolff cég leszámolását, és ennek alapján 320 márkát mellékelek. Ha most rövidesen a „Timár Virgíl fia” megjelenik, akkor az első regényt is jobban fogják vásárolni. – Kérem, küldje vissza az elszámolást. A kiadót különben arra kértem, hogy ezentul negyedévenként, ne pedig évente egyszer elszámoljon. – A „Timár virgil fia” már <...> végig ki van szedve. Ma ebben az ügyben a mellékelt levelet kaptam. Mivel nekem sincsen Virgil-lem kéznél és a kis regényt a „Nyugat”-ból fordítottam, ahol esetleg néhány nyomtatási hiba állva maradt, – nagyon kérem, írja meg azonnal, hogyan helyes az idézet. Talán jó lenne, ha az összes idézeteket gondosan leírva közölné, nehogy valahol egy hiba becsusszon. – Valahol azt olvastam, hogy a kötetben, mely a kis regényt tartalmazza, novellák is vannak. – Ha ez így van, akkor nagyon kérem, küldje el a könyvet. Néhány < hónappal

ez elő > hónap előtt azt írta, hogy új novelláskönyve van nyomás alatt, – kérem, küldjön majd ebből is példányt.

Véletlenül egy kritikára bukkantam, ami a berlini „Freiheit”-ban megjelent. Mivel nem tudom, látta-e már ezt a bírálatot, itt küldöm. –

Nagyon jó lenne, ha az idézetet póstafordultával <...> elküldené, nehogy a könyv megjelenése nagy késedelmet szenvedjen. –

Sok üdvözlettel és jókívánsággal
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3132. SCHÖPFLIN Aladár – BABITSNAK

[Budapest, 1922. nov. 21.]

Kedves Mihály,
ma nem tudok hozzád fölmenni, mert az Ujságíró Betegpénztár igazgatósági ülésére kell mennem. Holnap d.u. azonban okvetlenül. Ha azt a megbeszélte Dante-részletet már elkészítetted, kérlek, küldd el Szabó bácsival, mert ma megy Prágába egy kis szállítmány s szeretném evvel elküldeni.

Ölel híved Schöpflin

3133. SZILASI Vilmos – BABITSNAK

[Feldafing, 1922. nov. 26. után]

Drága Miskám!

Addig vártuk, hogy jön valami hír töletek, míg most itt van születésnapod, s erre az alkalomra már igazán nekünk illik megjelenni. Adjon Isten minden jót mindkettőtöknek, egészséget, jó munkát, gondtalanságot. Nekünk pedig, hogy

a következő nyáron újra magunknál lássunk benneteket, most már kényelmesebb környezetben, nyugalmasabb viszonyok közt, teljes gondtalanságban. – Házunk már egész rendben van, – van egy buzgó cselédünk is, egy macskánk és egy kutyánk, elég fűtőanyagunk és elég ennivalónk, elmultak már idegességeink, amelyek – különösen nekem – a nyár szépségét nagyon <...> gyakran megrontották, – békében, szorgalmasan s nagyon megelégedetten élünk, – s a szép téli napokon mint a mai is, – mikor havas mezők felett fénylenek a havas hegyek, gyakran gondolunk rátok s kívánunk ide benneteket. Meleg délelőttökön még csónakáznak is sokan; én nem láttam a tavat közelről, amióta ti elmentetek. –

De élvezem szép szobám nyugalmit s azt a nagyszerű lehetőséget, hogy teljesen munkámnak élhetek. Meg kell ugyan vallanom, hogy nagyon lassan s csak úgy lépésről lépésre tudok belejönni a filozofiába, amelytől, különösen az utóbbi évek természettudományi foglalkozásai meglehetősen eltérítettek. – Aztán meg nagyon nagy fába is vágtam a fejszemet, noha valóban nem reflektálhatok az egész fára, hanem beérem, ha egy egy kis ágat lenyeshetek róla, megfőzni mellette a magam kis levesét. Az aristotelesi commentárok történetével foglalkozom, azzal az idővel a filozofiában, mely Aristotelestől a scolastika kezdetéig tart, főleg azzal a szándékkal, hogy a filozofiai alapkérdéseket minél szélesebb konkrét anyagon megfogjam s összefüggésükben a sok egymástkövető interpretátornál megvizsgálhassam, miben áll a szellem története, milyen kapcsolatokban mennek tovább az egyes gondolatok, egyes fejlődési formáikban minő < kapcsolatok > összefüggéseket mutatnak, és milyen törvényszerűségeket. Itt mindjárt az első kérdés sok munkát ad: miben áll a megragadása egy gondolatnak egy másik gondolkozó által, hogyan történik az, amit úgy nevezünk, hogy elsajátítás, mi az az erőfeszítés, ami a megértéshez vezet, s minő sajátos formák közt játszódik

le, hogyan lesz elevenné téve |: egy gondolat |: a megértés által, hogyan megtartva, – miben áll concretan nézve a mozgás a gondolkodás életében, milyen kiindulópontjai vannak, milyen lefolyásai, milyen céljai. Ezt seholsem látni oly elevenen, mint az aristot. philosophia concret életén. Először is maga a philosophia primitiven keletkezett. Még mindenütt kitapogatható az a szellemi szituatio, melyben a gondolkodás problémájával szembetalálkozott, még újra végrehajtható a realis élet végrehajtottága, mely a fogalmak megkülönböztetéséhez, az intentiok megértéséhez, az egyes gondolati jelenségek szerkezetének feltárásához vezetett. Itt még minden terminus friss és eleven, és mutatja concrét értelmét, < amely > mutatja, hogy milyen átélt különbségek adtak mozgást a fántásiának, míg megkapták céljukat és erejüket a végtelenül biztos leírás határozottságában. Itt még a legprimitívebb fogalmak is bő kincset nyújtanak a megértésnek, s kibontva adják az egyes szálakat, amelyek a gondolati élet szövedékéhez vezetnek. Csak nézd a megkülönböztetéseket mindjárt a Metaph. elején γυωρίζειν, εἶθελαι, ἐπισταομαι, ἐπιστημσικως, γιγνόςκειν között, amelyekben a megértő tájékozódás, – a tájékozódó bánnitűdás, az értelmes bennélés a tapasztalatilag szerzett képek között, a rendelkezni tudás a tájékozódások felett, – ezek a különböző fokozatai a gondolkodó viselkedésének – pontosan megkülönböztető s egyben összefűgésűket fölmutató leírást kapnak. – Másodszor a fejlődés continuális. Sehöl másutt a szellemi élet történetében nem találkozunk ily összefűgő egészzel, mint az aristotelési kommentatorok gondolkozásában. Simplicius, Aphrodisias, Proclus, Porphyrius, Plotinos, – de ugyanűgy a compilerok és essayírók ezeken a fogalmakon és megkülönböztetéseken szerzik élményeiket. Hat évszázad |: végez |: egységesen ugyanazon a határozottan megadott problémán egymáshoz kapcsolódó concrét munkát. Tulajdonképen nincs egyetlen más terűlete a szellem történetének, ahol ennyi-

re „történetről” lehet beszélni. Az ujkori gondolkozásra az jellemző, hogy majdnem minden pillanatban újra kezdődik, s < aho > ha vannak is gondolkodók, akik a filozofiai élményeknek valamilyen közös anyagából táplálkoznak, – még ezek is igyekeznek terminológiájukkal, rendszeralkotási törekvéseikkel, fántásiájuk és nyelvük egyéni nevelésével magukat mint egy külön kis <...> kosmost berendezni. Ezzel megszűnt a filozofia concrétisége és a természetes élményeket megvilágító ereje. De megszűnt az is, amit „tudományosnak” lehetne nevezni, – a tudós traditio, mely határozottan látott és radikálisan fogalmazott problémákhoz kapcsolódik, azok megoldási törekvéseit megérti s ezeket a törekvéseket vagy végigvezeti v. igaz intenciójukból újra nemzi. Az aristotelesi filozofia e tekintetben az egyedül tudományos is. S valóban megvizsgálhatóvá teszi a kérdést: hogyan történik ily törekvések megértése, hogyan elsajátítása, hogyan lehet intenciókat „tovább” vezetni (mit jelent a „továbbbság”, – a „több” – a gondolkodás életén belül, a „nagyobb” – világosság, – általában ezek a mértékek, melyek itt a történetet ábrázolják,) – s hogyan lehet őket „végig”-vezetni (miben áll a „végig” – hogyan hordozza egy < gondolat > intencio magában a „végét”, – egész formáját és kiterjedését, – azaz általában milyen lények maguk ezek az individuumok, – melyek a gondolat „történetének” szubjektumai.) Ezek és ily természetű kérdések teszik egyáltalában lehetségessé az u.n. Geisteswissenschaft-ot s adnak mást is, mint fecsegést v. alaptalan constructiókat.

Igy azt hiszem tudsz képet kapni arról, mivel foglalkozom. Részben véghez viszem az aristotelesi gondolatok interpretációját úgy, hogy rekonstrualom a primitív situációt, amelyből kinöttek, s egyszerűsitem őket annyira, míg mindenki élményeiben egyszerűen felmutathatók. |: Más :| részben igyekszem felfedni „történetüket” – azáltal, hogy megnézem a „továbbvezetés” mivoltát, megnézem beleágyazottságukat új „mikéntjei-

be” új situatiooknak, ahol egy új feszültségtől új dinamikai erőt és hangsúlyt kapnak. Mindez nagyon komplikált, de remélem idővel sok és tiszta képem lesz e történekekről. Addig is első munkám eredményei főleg fordítások /interpretatio fordítások s mint ilyenek nem visszaadásai a szavaknak./, az utóbbi analysisek, < az > analysisek Simpliciusról, < Sek > Sextusról, Proclusról, Plotinosról. Mindenből küldök örömmel szemelvényeket neked, ha érdeklödsz irántuk.

Azt is meg kell azonban mondanom a világosság kedvéért, hogy természetesen dolgozásom mindig túlnő a szűk történeti kereteken. Hiszen amiről állandóan szó van, azok alapproblémái – systematikusan nézve is – a filozofiának. Így elsősorban szó van az „életről”, – a „létezésről”, a létezés különböző „mikéntjeiről”, ezen mikéntek „értelmi” összefüggéseiről, – csupa <...> oly tárgy, mely a historiai összefüggések nélkül is izgatónak a gondolkodásnak. Ez ugyan nem pontos kifejezés, hogy historiai összefüggés nélkül is. Mert véleményem szerint a <...> szellemi élet csak historiájában van, – ez egyetlen módja létének, amennyiben szellemi életet élünk, historiaiak vagyunk. A szellemi élet tevékenysége magában véve benneállás historiai összefüggésben. De ily kérdések: hogy mit jelöl a kimondás „élet” – miről mond „ki” valamit, – s mire mond „rá”, – milyen situációra vonatkozik az a habitus, amit „Lebensanschauung”-nak nevezünk, – mégis másik oldaláról, – kiszakítva, – nézik a problémákat. Ezekről a dolgokról tudok legkevesebbet. De vannak előmunkálataim s volna nagy kedvem a jelenkori filozófiai irodalom néhány jelenségének a kritikus vadságával és szenvedélyességével neki látni, s megnézni kissé közlelő, mi az amit „maguk előtt tartanak” – hogy kapták, mit kezdnek vele, – s mi sül ki ily kritikából a filozofia számára. Veszekedni mindig öröm. S van elég kivel. A „Lebensanschauung” kérdéséről itt van Jaspers, Rickert, Spranger új könyve, – a „Religionsphilosophie” kérdéséről Scheler, Scholz s még

egy sereg. Ha akarod e dolgok valamelyikéről örömmel írok a Nyugatnak. –

Na, végére jutottam beszámolómnak. Öröm volt számomra születésnapod estéjét gondolatban veled töltenem s magamnak és neked elmondogatni mindent, ami foglalkoztat. Már kb. egy hónappal ezelőtt elküldtem neked ajándékomat: Plotinos teljes görög kiadását, remélem azóta oda jutott. – Fájdalom még nem látom közeledni az időt, mikor én is oda jutok a Reviczky-utcai lakásba s könyveid között üldögelhetnék veletek. – De remélem, hogy megint nemsokára itt az idő, amikor ti ültök itt, a szép verandán.

Hogy van kis húgom Ilonka? Annyi csokoládé van házukban s nincs kinek kínálni belőle! – Sokszor gondolunk rá s szeretnők, ha már nincs itt, legalább írna. – De ugy-e ő azon jó kis pipák közé tartozik, hogy akiket nem lát, azokat nem is szereti. Amiből ne azt következtesse, hogy én meg az ellenkezője vagyok s mióta nem látom még jobban szeretem, – csak ha nem látom jobban hiányzik, mintha látom. Ez csak természetes. –

Hát én most már igazán bevégezem. Nem muszáj gyorsan feljelnetek, de előbb-utóbb muszáj! Isten áldjon, drága Miskám!

Ölelünk mindketten mindkettőtöket nagy szeretettel
Vilid

**3134. BABITS István – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Szekszárd, 1922. dec. 6.]
922. XII/6.

Kedves Ilonka és Misi!

Már régóta készülök fel Pestre, azonban csak most jutok < f > el Hozzátok. Vasárnap utazom s ha a vonat nem késik, úgy kb. déli 1 óra felé fogok Hozzátok betoppanni. Nem akarok

semmi alkalmatlanságot okozni s így nagyon kérlek Benneteket, hogy ne tegyetek miattam az életrendeteken semmiféle változást.

Édesanyám és Angyal csókjait tolmácsolva
a viszontlátásig
ölel
Pista

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály

író urnak

Budapest

VIII. Reviczky u. 7. sz. III.-e.

Babits István megyei aljegyző, Szekszárd

3135. A GENIUS KÖNYVKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK

[Budapest, 1922. dec. 14.]

Budapest, 1922 december 14.

Az „Atheneum” Irodalmi és Nyomdai r.t. engedélyt adott nekünk igen tisztelt Tanár ur egyik verskötetének kiadására. Ezen megállapodás szerint nekünk december 15.-ig nyilatkoznunk kellene, hogy élünk e ezen jogunkkal. Most azonban arra kell kérnünk igen tisztelt Tanár urat, – amint hogy az Atheneumot is megkerestük ily irányban, – hogy ezen szerződés végleges megkötésére nekünk január 15.-éig adjon haladékat.

Erre a meghosszabbításra azért van szükségünk, mert még négy költővel a mai napig nem tudtunk megegyezésre jutni, reméljük azonban, hogy ezen harminc nap alatt dülőre tudjuk juttatni a dolgot.

Kérjük mélyen tisztelt Tanár urat, hogy rövid uton, esetleg

telefon útján, sziveskedjék bennünket értesíteni, hogy hajlandó e nekünk január 15.-éig haladékot adni.

Kiváló tisztelettel
GENIUS KÖNYVKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Jármai Káldor

[Címzés:]
Nagyságos Babits Mihály urnak,
Budapest.

3136. TÉREY Sándor – BABITSNAK

[Debrecen, 1922. dec. 18.]

Kedves Barátom!
Szíves felhívástokra, mint a Nyugat öreg munkatársa küldöm
ünnepi számotokba ezt a verset.

Szives üdvözlettel
igaz híved
Térey Sándor

Debrecen
dec 18

3137. BABITS Angyal és mások – BABITSNAK

[Szekszárd, 1922. dec. 23.]

Kedves Misi! A hét elején elment egy kis hordó bor cimedre,
Nenne adatta fel, ő küldte. Teherárunak adták fel, megkapták-
tok-e már? ha nem írtátok meg, hogy megreklamáljuk. Hogy
vagytok? Mindannyian boldog ünnepeket kívánunk mindket-
tőtöknek, és Nennével együtt köszönjük a szép könyveket

Csók
Angyaltól

Midőn kellemes ünnepeket kívánok, egyuttal mégegyszer nagyon köszönöm a szívesenlátást; legyetek elnézőek ha valamilyen alkalmatlankodtam.

Csókol

Pista

Csókoklak Mindkettőtököt szerető

Anyád

[Címzés:]

Nagys.

Babits Mihály Urnak.

Budapest.

VIII. Reviczky utca 7. sz. III. e.

3138. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1922. dec. 24. előtt]

[Hiányzik]

3139. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1922. dec. 24.]

Frankfurt a. M., Eschersheimer Landstr. 38/I

den 24./XII 1922

Igen tisztelt Uram,

– bocsásson meg, hogy a regény első <foly> fejezetét eddig vissza nem küldtem még, – több mint két hét óta beteg és minden munkára képtelen vagyok. – A fejezetet néhány nap múlva biztosan visszaküldöm. – Utolsó levelét és a citátumokat hálásan köszönöm. – Új prospektusában a „Musarion-Verlag” már hirdeti a regényt! –

Még-egyszer bocsanatot kérek a késedelemért! –

Szívélyesen üdvözli igaz tisztelője

Stefan I. Klein

3140. TÓTH Árpád – BABITSNAK

[Budapest, 1922. dec. 27.]

22. XII. 27.

Kedves Mihályom,

Régi ismerősöm, Martos Vilmos egy esztétikai művet írt, amelyről szeretné, ha elolvasnád és megismernéd. Kérlek fogadd szívesen s munkáját, ha időt szakíthatsz rá, olvasd át szeretettel.

Sokszor üdvözöl: Pádi

3141. RITOÓK Emma – BABITSNAK

[Budapest, 1922. dec. 28.]

Horthy Miklós ut 15/a

1922, dec. 28.

Kedves Babits,

nagyon sajnálom és restellem a félreértést; én Klárával bőven megbeszéltem a honorárium kérdést, s mikor ő azt telefonálta, hogy maga elfogadja az előadások tartását, azt hittem ez a kérdés is el van intézve, annyival is inkább, mert többi előadóink a tervbe belenyugodtak. Mi ugyanis úgy contempláltuk a dolgot, hogy minimum 2000 kor.-át biztosítunk egy előadónak óránként, a többlet abból fog bejönni részére, amennyi hallgató az ő előadására jelentkezik. Olyan neveknél, mint a magáé 40-50 hallgatóra legalább számítottunk. De persze ez sem éri el azt az – előttem fantasztikus összeget, amit ir. Természete-

sen, ha egy ünnepély, egyesület, estély keretében kérnek fel egy első rangú íróat előadásra, hogy ez jogosult honorárium; de mi kezdünk valamit, amiből a kiadásokon kívül mindenkire csak annyi juthat, amennyit beveszünk. Mindenesetre hiba volt tőlem, hogy erről magával nem beszéltem, és nem is értem, hogy nem írtam meg levelemben, mikor mindenkivel szemben ez volt az első – hiszen nagyon jól tudom, hogy senki sem hozhat éppen ma anyagi áldozatot. Nagyobb beiratkozási díjat nem kérhetünk a ker. középosztálytól.

Mivel azonban a gyéren mutatkozó beiratkozás egyáltalában nem biztat olyan eredménnyel hogy megfelelő ígéretet tehessenek a honoráriumra nézve – kérdéses, hogy egyáltalában sikerül-e úgy megtartanunk az előadásokat, mint terveztük – legnagyobb sajnálattal mondok le arról, hogy köztünk legyen, de engedje meg hogy fentarsam azt a reményt, hogy ha megerősödve megfelelően tudjuk honorálni a munkáját, most már sokkal okosabb formában újra felkérhessem.

Természetesen egészen jól értem hogy fontosabb munka mellett az előadások tartása inkább teher mint ambitio, magam is szívesen megváltanék minden nyilvános szereplést két napi otthoni munkával – ezért tehát szó sem lehet róla hogy haragudnám őszinteségéért, sőt nagyon bánt úgy a maga, mint a magunk érdekében, hogy ilyen ügyetlenül intéztem el a kérdést. Kérem engedje meg, hogy azok előtt, akik az előadására akartak volna beiratkozni, azzal a mentséggel élhessek amit irt: az egészségi állapota nem engedi meg a megtartását.

Hiszem, hogy maga sem fog kellemetlen érzésekkel gondolni rám az első rossz benyomás után, mert igazán higgye el, hogy csak tévedés volt az alapja, s nem akartam volna egy percig sem az utolsó pillanat által kényszer helyzetbe hozni.

Szívesen üdvözlí
Ritoók Emma

3142. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Freiburg, 1922. dec. 29.]

Freiburg i. B., den 29/XII 1922

Igen tisztelt Uram,

– kérem, írja meg azonnal, vajjon a Musarion-Verlag Önnek a honoráriumot márkában vagy magyar koronában átutalja? – És mely címekre küldessek bírálati példányt? – Mivel a kiadók most csak kevés számú szerzői példányt adnak, – a legjobb a kritikusoknak egyenesen a kiadó útján példányt küldeni. –

Két-három nap múlva visszaküldöm a regény első fejezetét. A második fejezet< et > elejét le nem fordítottam, mert nem tudom, korrigálni fogja-e még ezt? Ha lehet, küldje most mielőbb a folytatást, – jó lenne, ha legalább ezt a regényt és a novellás kötetet még tavaszkor lehetne kihozni, – mert csak úgy lehetséges a második regényt karácsonyra megjelentetni! –

Szívélyesen üdvözli és boldog új évet
kiván igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3143. BABITS – BAUMGARTEN Ferencnek

[Budapest, 1921–1922.]

[Hiányzik]

3144. BAUMGARTEN Ferenc – BABITSNAK

[Budapest, 1921–1922.]

Budapest Dunapalota

Mélyen Tisztelt Uram,
szíves megtisztelő sorait ép akkor kaptam mikor újból olvastam utolsó verses kötetét.

Ha nagy örömet akar okozni eljön hozzám vendégül ebédre, teára vagy vacsorára. Határozza meg Kegyed az időt és napot – de úgy hogy levél vagy telefon értesítése < ét > a választott nap reggelén 9 óra előtt jusson el hozzám.

Jövő hétfőn visszatérek Németországba.

Bocsássa meg, hogy nem én látogatom meg először: betegségem gátol a járásban.

Szíves köszöntéssel
alázatos szolgálja
Baumgarten Ferencz

3145. BARACS Marcelné – BABITSNAK

[Budapest, 1923. jan. 8.]

Kedves tanár úr,
Ígéretemhez híven beszereztem és mellékelve átküldöm a Pester Lloyd kérdéses számát.

Szívélyes üdvözetekkel a közeli viszontlátásig

Baracsné

1923 Jan. 8.

3146. BABITS – SEBESTYÉN Károlynak

[Budapest, 1923. jan. 8. után]

Kedves Barátom!

Talán elfogulatlanabbul tudom megköszönni nagy cikkedet, mely-lyel a Pester Lloydban megtiszteltél, így írásban, mintha élőszóval tenném. Jól tudod hogy kritikát sohasem köszönök meg; a kritika nem baráti szívésség hanem részrehajlatlan ítélet mely nem vár köszönetet. De a Te kritikád más. A Te kritikádat, mint magad is érzed és bevallod, emberi emlékezések melege fűti: s ezért illik és kell, s számomra igazi szükséglet, köszönetet mondanom érte.

Még egyet! Mikor könyvem megjelenésének napján be-mentem az Athenaeumhoz hogy dedikáljam a Sajtó emberei-nek járó példányokat, szerettem volna Neked is egy meleg sor kíséretében küldetni meg azt; de mint legutóbb most is meg-előztél s példányodat már előre elvitted.

Engedd meg hát, hogy példányodba legalább utólag be-jegyezzem majd nevemet és dedikációmat. Addig is pedig fogadd még egyszer köszönetemet, őszinte érzésemet meleg soraidért melyekben oly meghatóan idéztél vissza régi, elte-metett esztendőket. És kérlek add át köszönetemet még egy-szer a Méltóságos Asszonynak is azért a kedvességért amivel e sorok megjelenésére figyelmeztetni szives volt.

Szívből üdvözöl
régi híved és tisztelőd
Babits Mihály

3147. BABITS – SZILASI Vilmosnak

[Budapest, 1923. jan. 12. előtt]

[Hiányzik]

3148. SZILASI Vilmos és SZILASI Vilmosné
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Feldafing, 1923. jan. 12.]

Feldafing 1923. jan 12.

Drága Ilonkám!

Tudom, hogy már régen vársz tőlem levelet és mégse irtam, bánom bűnömet és ime jóvá akarom tenni. Kedves küldeményedet megkaptam, sajnos már azóta nedves speizomban meg is penészesedett. Levelet azonban nem kaptam és ezért haragudtam is rád. Gondoltam, annyira örülsz, hogy elszabadultál innen, hogy most már nem is szeretsz írni se. No de a harag elmúlt régen és most pláne rendben van minden amióta Mihály leveléből tudom hogy írtál. Tartozom is neked a fényképekkel amelyeket az a vöröshajú kisleány vett fel. Az lett jobb, amelyiket Vili csinált< a > de különben mind a kettő nem valami hires. Hát Ilonkám, amióta elmentetek sok idő múlt el és sok minden történt; csak gyerek nincs még és ez kéne a legjobban. Most már teljesen be vagyunk rendezve, csak még egész apróságok hiányoznak, most már cselédem is van, már el is megy megint 15.én, mert rémesen szemtelen volt. Akinek cselédje van, annak számolni is kell ilyen nehézségekkel. Azóta a főzés is javult és sokszor emlegetjük, hogy milyen kár, hogy épp most nem vagytok itt, ha t.i. valami nagyon jót ettünk éppen. Máskor is szottuk ezt emlegetni, nagy kár volt, hogy éppen a legmozgalmasabb időben voltatok itt és nem volt ezáltal olyan jó, mint ahogy mi szerettük volna számotokra. De nagyon remélem, hogy ez nem fog elriasztani benneteket egy újabb látogatástól. Életem elég egy hangú, rendesen itthon vagyok és varrogatok, vagy olvasok. Karácsony előtt sokszor voltam Münchenben, néha koncerten is, és akkor bent aludtam, mert télen nincs vonat kifelé este. Déryék itt vannak és abból nagy örömünk van, mert nem vagyunk olyan egyedül.

És karácsonyig olyan szép idő volt, hogy csónakáztunk még – ami neked is nagy öröm lett volna. Most meg méretes hó áll és nagyokat fogunk skielni Garmischban. Látnod ezt kéne tudni neked is és ide kéne jönni, mindkettőtöknek kitűnően tenne. Hát édes Ilonkám sokszor tisztelem Mihályt és kívánok boldog új esztendőt és minden jót nektek és sokszor szeretettel ölellek

Lilid

Drága Mihályom!– Nagyon nagy örömet szerezteél leveled-del és könyveddel. Ily szép köntösében újra átgondolkoztam az egészen s rendkívül nagy élvezetem volt mellette. Leg-közelebb áll hozzám még mindig az Ágoston tanulmány, de a többi is, s az egész kötetet úgy ahogy van remeknek találom. Remélem a sikere is olyan, hogy meg vagy vele elégedve, – s meg vagy munkáddal elégedve most, mikor a Paradicsom fordításával is elkészültél. – Nekem nagyon jó dolgom van s a munka, bár lassan, halad előre. Nagyon szeretnék látni, a nyári találkozás sok buta izgalmával nem volt az igazi. Há-zunk gyönyörű s köröskörül minden. Ma este üzletileg néhány napra Berlinbe utazom s viszem Lilit is. Ilonka kis barátném szeretettel üdvözlöm, téged ölellek

igaz barátod
Vili

3149. DÉRY Tibor – BABITSNAK

[Feldafing, 1923. jan. 12. körül]

Kedves Babits Mihály!

Mellékelve küldök két verset; neked s a Nyugatnak, valame-lyik közeli szám részére.

Ígéretemhez képest figyelmeztetlek két ujonnan megjele-

nő lapra, mindkettő bécsi; az egyiket Barta Sándor szerkeszti Akasztott Ember címen, a másikat Kassák és Németh Andor, neve: 2x2. < A > Uj könyv azóta nem jelent meg, ittenieket pedig vásárolni lehetetlenség oly drágák!

Feldafing(ba) telepedtünk meg, tán tudod már s pipázva s sarat taposva bukolikus életet igyekszünk élni. Címünk ugyancsak Kalvarienberg; s Viliékkal együtt szellemi cseregazdaságot folytatunk, egyébként sár van és hideg, arcunk piros, külső zörejek nem igen zavarják nyugalmunkat.

Most hogy eszembe jut nürnbergi utunk, visszaemlékszem, mennyire sajnáltam, hogy nem jöttetek el Rothenburgba. Nem volt ott talpalatnyi hely, mi ne lett volna szebb, mint egész Nürnberg. Utunk egyébként továbbiakban is jól sikerült.

Örölnék, ha hallanék rólatok valamit.

Feleségednek is, neked is szívélyes üdvözetek.

Déry Tibor

3150. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szekszárd, 1923. jan. 15. k.]

Édes Misim házasságtok évfordulóján Reátok gondolok és kérem a jó Istent hogy jó egészségben elégedetten élhessetek és sok jóban részesüljete, milyen nagyon örülhetnék ha haza jöttetek volna, talán most már meg is tehetnétek, bizon nagyon szeretnék látni es Veletek beszélgethetni, Ilonka írjon hamarjában hisz oly rossz nekem mit sem tudhatni Rólatok, most ragyog a téli nap oly jól esik Reátok gondolhatni, jöjjetek már haza hisz két éve lesz látalak, de sokat irjatok!

csokolunk mindannyian és szeretettel öllelek Ilonka

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály

tanár Urnak

Budapest

Reviczky utca 7 III <...>emelet.

3151. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK

[Szekszárd, 1923. jan. 24.]

Édes Misim!

Már oly rég nem írhattam, de te sem írsz, pedig sokat gondolok reád és reátok, főképp hogy |: hogy :| vagy az egészségeddel?, most már majd egy éve lesz hogy úgy rám ijesztettél, hiszem hogy most már gondosabban vigyázasz egészségedre, – voltál e orvosnál? remélem tanácskoztál vele a téged fenyegető baj miatt, nekem is orvosra van még mindig szükségem dacára hogy most hónapok multával jobban érzem magam hála Isten! mert bizon nagy baj itthonn az én betegségem főképp ez időben mikor alig jutni cselédhez, csak ma kaptam ismét egyet, de sokat is vesződünk, minden annyi nehézségbe ütközik a mai világban, Angyalt is nagyon elfoglalja az iskola pedig ő is szeretne nektek írni. Pisti most korcsolyázni ment; de Angyus erre sem ér rá ez évvel mert többeket helyettesítenek.

Bizon sokat foglalkozom az egészségeddel édes fiam, mert most is Petőfi ünneplésével a te neved nem olvashatom < főleg > félek hogy bajod van, írdj mielőbb, Ilonka is egészséges e? – a bort megkaptátok e jó állapotban? még ezt sem írtad meg pedig Pista hazajövele után csakhamar küldtük, de igazán meggyőződünk róla hogy nem érdemes mert oly nagyon sokba kerül az utja hogy ott 3szor annyit megvehetsz rajta.

Angyus köszöni Ilonkának a divatlapot! irjatok mielőbb,
nyugtass meg egészséged és a bor felől.

Már nagyon szeretnélek látni és veletek beszélni,
csokollak mindkettőtöket szerető

Anyád

Szekszard jan. 24.

3152. BABITS és mások – HEVESI Sándornak

[Budapest, 1923. jan. 27.]

Igen tisztelt Igazgató Úr!

A Sári Bíró előadása körül támadt újságvita nem hagyhatott érintetlenül minket sem, akik Móricz Zsigmond barátai és művészetének tisztelői vagyunk. Az a meggyőződés alakult ki bennünk, hogy a Sári Bíró mielőbbi színrehozatala minden tekintetben kívánatos volna. E sorokkal úgy fordulunk az Igazgató úrhoz, mint a magyar kultúra ügyeinek igaz megértőjéhez és lelkes harcosához, s teljes bizalommal kérjük: feleljen az értetlenek és elvakultak támadásaira azzal, hogy a Sári Bíró-t csak annál hamarabb hozza ismét a magyar közönség elé. Erősen hisszük, hogy a támadások csak megedzették a közönség régi rokonszenvét a nagyszerű magyar darab iránt, és hogy e rokonszenv az előadás alkalmával melegen fog megnyilatkozni.

Ismételve bizalmunk és őszinte nagyrabecsülésünk kifejezését, maradunk kész hívei

Schöpflin Aladár, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső,
Horvát Henrik, Nagy Zoltán, Heltai Jenő, Vitéz Miklós,
Zilahy Lajos, Kádár Endre, Kállay Miklós, Kárpáti Aurél

**3153. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1923. jan. 31. előtt]

[Hiányzik]

**3154. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
és BABITS Angyal – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Szekszárd, 1923. febr. 6.]

Édes Misim! Kedves megemlékezéstek igen megörvendeztetett annál is inkább hogy valahára hallhattam rólatok, hisz oly ritkán irtok, pedig Ilonka inkább tehetné mint mi a kik annyira elvagyunk foglalva, írjál egészségedről, voltál e orvosnál? a multkor is eme kérdéseimre ohajtottam válaszod, de te csak hallgatsz, Angyus ma fejezte be a félét, Pista ma bálba megy, én kutattam a lapokat hogy a fiam melyik Petőfi ünnepen szerepel a fővárosban? csak egyre akadtam a „Pester Lloydban”, – Ilonkát kérem írjon mindenről már egyszer hosszasan az ő egészségeről is.

Csokollak mindkettőtöket szeretettel

Anyád

Én is sokszor csókollak Benneteket és örülök kedves

küldeményeteknek

Angyus.

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály

Urnak

Budapest

Reviczky utca 7. sz. III emelet

3155. ZSOLT Béla – BABITSNAK

[Nervi, 1923. febr. 9.]

Signore, ho l'onore di comunicarle, che io sono a Nervi /Genova/. Nella speranza, che Ella stia bene ha l'onore di protestarmi, con massimo rispetto, il suo servo devoto

Nervi, li 9 febbraio 1923.

Zsolt Béla

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

úrnak

Budapest

Reviczky utca 7. III.

Hongrie

3156. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. febr. 11.]

Frankfurt a. M. Eschersheimer Landstr. 38/I
den 11/II 1923

Igen tisztelt Uram,

– mellékelve küldöm a Kurt Wolff-cég leszámolását és a „Museum-Verlag” lapját. Mindkét mellékletet visszakérem. – Megkapta a regény-fejezetet? – Mai postával külön pénzeslevélben 3000 márkát küldök, – a Kurt Wolfftól kapott honorarium felét. – Kérem, írja meg, vajjon birtokába jutott-e a pénz, – és hogy mikor kapom meg a regény folytatását? – A mostani könyvtárak alapján a „Timár Virgil” honorariuma 700,000 márkát tesz ki, – ha a könyv március elején fog megjelenni, akkor körülbelül 500,000 márkára számíthat. –

Sokszor üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3157. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Budapest, 1923. febr. 11. után.]

[Hiányzik]

3158. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. febr. 11. után]

Frankfurt a. M. Leerbachstrasse 89, Pension Viktoria

Igen tisztelt Uram,

rögtön levele megérkezése után, melyből nagy sajnálattal értesültem betegségéről, irtam a kiadónak és arra kértem, hogy legalább önnek küldje el a honoráriumot. Ez állítólag már meg is történt. Mellékelve küldöm a kiadó levelét, melyet visszakérek. Azt hiszem, az összeg magyar pénzben is nem egészen jelentéktelen. – Remélem, hogy már jobban van, és ha ez a reményem jogosult, arra kérem, küldje el mielőbb a regény folytatását. Ha a fordítást május közepéig, legkésőbbén végeig a kiadónak be nem küldtem, a regény aligha fog még ebben az évben megjelenni. – Mi van a második regénnyel, melyről egyszer írt! – Kérem, írja meg, vajjon megkapta a pénzt, hogy ellenkező esetben az összeget azonnal megreklamálhassam. – A szerzői példányok felét egyenesen a kiadó útján meg fogja kapni! –

Mielőbbi javulást kíván és sokszor üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I Klein

Kérem, vegye tudomásul új címemet: Leerbachstrasse 89, Pension Viktoria

3159. GÁBOR Ignác – BABITSNAK

[Budapest, 1923. febr. 25.]

Budapest, 1923. II/25.

Igen tisztelt Mester,
Utólag az az érzésem támadt, hogy vitánk végire pontot kellene tenni. Ha Ön is úgy gondolja és nem talál kivetni valót álláspontunk körvonalazásában, kérem legyen szíves a mellékelt sorokat Osvát urhoz eljuttatni, akinek telefonon már jeleztem a dolgot.

Remélem e sorok már teljes egészségben találják.

Szíves üdvözzellett

őszinte tisztelője

Gábor Ignác

3160. GYÖRGY Oszkár – BABITSNAK

[Székesfehérvár, 1923. febr. 28.]

Kedves barátom!

Mellékelve küldök egy csomó verset, az újabbak közül valók, bár nem a legújabbak, és kérlek, olvasd el őket, és írd róluk őszintén. Tudod, hogy jó ideje < , > nem < j > adtam ki semmit; akárhova nincs kedvem küldeni, a Nyugatba meg, Isten meg Osváth tudja mért, <...> nem tudtam eddig megjeleníteni. Jöhetne talán ezekből valami?

Még valamit kérek. Tudod, hogy gyűjtöm a könyveket, különösen régi első kiadásokat, de gyűjtöm a kéziratokat, dedi-

kált könyveket is. Ezért kérlek, küldj magadtól egy kis kéziratot, talán egy versed < fogalmazványát > első leírását.

Ha adhatsz mástól is: különösen szeretnék Adytól valamit, meg mástól is: Móricz Zs. Juhász, Tóth, Szabó L. Molnár, Szomory, Füst M. Ambrus, Gárdonyi, te tudod, kitől.

Most már eleget kértem, csak kapjak is valamit, ha egyebet nem, választ.

Baráti üdvözzel
György Oszkár.

Székesfehérvár, 1923 febr. 28.

Jókai-u. 2.

U.i. Osváth kezébe ne add a verseket!

A „Szövőszék” és az „Öregek” nem közlésre valók, mert a mai élet visszhangjai, csak mutatni küldtem.

3161. KOMJÁTHY Aladár – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 1. előtt]

Drága Mihályom.

Küldök még néhány verset hátha. –! Teszem ezt főleg azért, mert megtanultam, hogy szerkesztők és antológia összeállítók mindig meglepetésben részesítik az embert s olyanok tetszenek nekik, amikről az ember nem gondolná. Valósággal a természet elemei erejének kiszámíthatatlanságával működnek.

Az új strófát biztonság okáért ide írom:

Az ősi rend a meggörnyedt világra
rádobja érc ígáját; szárnyra kapnak
a csillagok, de hül az ég s a vak Nap,
fáradt tűz-állat, kialszik zihálva.

Sokszor ölel:
Aladár

3162. BABITS – OSVÁT Ernőnek

[Budapest, 1923. márc. 1. előtt]

Kedves Barátom!

Molnár Antaltól kaptam egy érdekes hozzászólást. Ha ...

3163. FÜST Milán – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 3.]

Kedves Mihály!

Nagyon kérek, olvasd el a mostani Nyugatban Karinthynek darabomról szóló cikkét és az én visszaemlékezéseimet.

Karinthynek cikkére az idemellékelt választ küldöttem el postán. Mint az irodalom egyik első embere: < szeretném ha Te > (megtisztelnél, ha) tudomást vennél erről a kis perről.

Régi híved:

Füst Milán.

Budapest, 1923. márc. 3.

3164. TORMAY Cécile – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 7.]

Budapest 1923 III/7.

Kedves Babits,

Ha nem hajtana a legközelebbi napokban nyugtalan végzetem Debreczen felé, levél helyett útnak erednék magam, hogy élőszóval köszönjem meg azt a nagyszerű ajándékot, melyet a magyar irodalom kincses asztalára tett. Megindultan és tisztelettel vettem kezembe az oriási alkotás harmadik kötetét. Nagyot tett, mikor ezt nekünk, szegény magyaroknak ideadta, végtelenül kedveset tett, mikor nekem is elküldte. Köszönöm

szivemből és köszönöm a szép ajánlást, mellyel a gyönyörű könyvet feldiszitette. „Tormay Cécilenek igaz rokonérzéssel Babits Mihály” Úgy szeretem ezt olvasni! A gögös Babits Mihály nem mondaná ezt, ha nem úgy lenne, és én nem tudnék ennek a nemes és nyugodt, erős ígének olyan tiszta, nyugodt erővel örülni, ha nem viszhangozna a lelkem.

Igy van ez jól. Maga tudja rólam, milyen mindent odaadóan szeretem mindazt, ami magyar és én is tudom fajom nagy dalnokáról, hogy ha olykor haragosan, daczosan hátraszegi is a fejét, rázza is az öklét, – a szívében az van, ami az enyémben.

Köszönöm, hogy elküldte Dante magyarszavú Paradicsomát, a magyar remekbe öntött halhatatlanságot.

Ünnepek lesznek a napok amelyeken olvasni fogom.

Sok köszöntést küld Magának, kis feleségének
Tormay Cécile

**3165. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1923. márc. 10.]

Kedves Anyám! Magam irok hogy megnyugtassalak. Én tulajdonképen nem voltam most rosszul, csak egy kura érdekében kellett három hétig feküdnöm: ma már fel is keltem. Ne aggódjatok hát. A bajom egyáltalán nem veszedelmes, csak kissé kellemetlen. Nem akarom operáltatni, s azért inkább megcsinálom ezt a kurát.

Kézcsók
Mihály

Kedves Anyika, köszönöm a levelet, legközelebb bővebben irok. Pisti ingét nem találtam, biztosan nem zárta el s a kedves Juszti ezt is emlékül vitte magával. –

Kezeiket csókolja
Ilonka

[Címzés:]
Nagys.
özv. Babits Mihályné
urnőnek
Szekszárd
(Tolna vármegye)
László u. 1272.

3166. RÁKOSI Jenő – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 10.]
Budapest, 1923. márcz. 10.

Tisztelt Babits ur,
megköszönöm abbeli szíves figyelmét, hogy Dantéja harmadik részét megküldötte nekem. És külön köszönöm meg a nekem küldött példányba írt megtisztelő dedikációt.

És felhasználom az alkalmat arra is, hogy őszinte szívvel gratuláljak a nagy munka befejezéséhez. Boldognak lehet mondani azt az embert, a ki így testtel és lélekkel bele tud merülni egy nagy alkotás csodavilágába. Ez annyi, mint mikor egy hódító birodalmat hódít magának, egy új világot, kincseket, majdnem életcélt.

Üdvözlettel s tisztelettel
s köszönetem megismétlésével
Rákosi Jenő

3167. KEMÉNY Gábor – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 12.]

Kedves Kollega Uram!

A jó bornak nem kell cégér, de – Páris fölé egy misével s Timár Virgil fia fölé egy kis csomag mézes mandulával. Mikor Kuntz barátom, kinek én vagyok az ébresztő lelkiismerete, említette, hogy Kollega Urat és Kedves Asszonyát erdélyi mézes után lepték el a vágyak, hirtelen felvillanással Timár Virgil fiára gondoltam. Nyár óta ötlik szembe a kirakatokban de koldusfilozop-ter csak hiába nézem majd felfalva néha a szememmel, mint az éhes suszterinas a kolbászt a hentes kirakatában, máskor fanatikus egykedvűséggel fonva össze a két karomat, mint az egyszeri csizmadia, látván a tettekre merészkedő házi barátot... Sajnos, csak ezt a kis csomót tudtuk összekaparintani miért is egy rövid Étvágy-tsinálóval megtoldani bátor voltam. Minekutána itt áll a

Nyugtatvány,

mely szerint egy sütet ellenében Mihál poéta Timár Virgil fia c. elművét vagy e sorokat átadó leányzó v. később Kuntz doktor ur által, ezen vagy a más világon meleg köszö-nettel átvettem.

Budapest, 1923. március 12-én

VII. Hernád u. 42. II. 31. sz. III-ik

0. oszt. menekültszállás

Kemény Gábor

3168. OSVÁT Ernő – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 12.]

Budapest, 1923. Március 12.

Kedves Mihály, – cikkednek az a correcturája, amelylyel a G. O és a J. Gy. jelentőségét feltüntetni akaró szavakat összevonod,

azt hiszem: nem szerencsés. Azt, hogy G. O. előbb kezdte, mint Ady – azért szabad, sőt azért kell felemlíteni, mert G. O. rendkívüli eredetiséggel, mint ujitó előzte meg Adyt; míg J. Gy. – ha csakugyan néhány nappal előbb írta volna is az első verseit, mint A. –, azonban bizony nem sok önállóságot mutatott. Azután a „termékeny” jelző egyikre sem talál: J. Gy. szapora, G. O. t < között > csak az mutatja termékenynek, hogy abból a kevésből, amit írt, a későbbi idő számára alig vészett el valami. Végül: a „nagyértékű” nagykendőjén nehéz két ilyen különböző értékű költőnek megosztoznia.

Remélem, ha kissé elgondolkozol észrevételeimen, igazat tudsz majd adni nekem.

Barátsággal
Osvát Ernő

3169. BABITS – OSVÁT Ernőnek

[Budapest, 1923. márc. 12.]

MÁSOLAT

923. márc. 12.

Osváthoz

Kedves Barátom!

Tegnapi beszélgetésünk végén te egy oly megjegyzést tettél, amit nem hagyhatok szó nélkül. Ugy emlékszem szóról szóra azt jelentetted ki, hogy én a legbölcsebb konzekvenciát vontam le akkor, amikor neked egy bizonyos kívánságodat teljesítettem.

Ez a szó engem oly váratlan érintett és annyira meglepett, hogy abban a pillanatban nem tudtam semmit sem felelni rá. Mondanom sem kell hogy én kívánságod teljesítésével nem konzekvenciát vontam le, hanem éppen ellenkezőleg engedményt tettem mikor bizonyos – véleményem szerint jogtalan de érthető érzékenységek iránti tekintetből elnéztem neked

sőt bizonyos mértékig elfogadtam egy olyan szerkesztői tanácsot, amit minden más esetben felháborodással utasítottam volna vissza. Az a kifejezés, hogy konzekvenciákat vontam le olyan színben akarta föltüntetni a dolgot, mintha én nem önként szívességet tettem volna, hanem nyomás előtt hajoltam volna meg, s megvallom ez a gondolat majdnem arra bírta, hogy cikkemen mégsem tegyem meg a megígért változtatást. Ettől csak az tartott vissza, hogy ezt a változtatást nem csupán a te kedvéért, hanem még inkább Gellért kedvéért ígértem. Annyival azonban tartozom magamnak, hogy azt az attitűdöt, amelyet szavaid velem szemben jelezni látszottak, ne csak a leghatározottabban visszautasítsam, hanem egyúttal megtegyek minden lépést annak megakadályozására, hogy ez az attitűd velem szemben bárkitől is egyáltalán még egyszer lehetséges legyen. Addig is azt az egy konzekvenciát már most levonom, hogy a színdarabot, amit neked előadásra átengedtem, visszaveszem s kérlek hogy ezt ezennel vedd tudomásul.

Még egyet: ne gondold ezt az ügyet szavakkal és kimagyarázkodásokkal elintézhetőnek. Az az érzésem, hogy ezuttal nem érhetem be szavakkal, mert nem a szavak hanem a mögöttük levő attitűd bántott meg, melynek megváltozásához a szavak kevés garanciát nyújtanak. Te éveken át míg együtt szerkesztettük a Nyugatot, velem nem természetes és őszinte hanem hogy úgy mondjam, politikus attitűdöt foglaltál el, amely szavaidnak értékét nagyon csökkenti. Sohasem éreztem, hogy ugyanazt gondolod amit mondasz. Mikor ezt a szerkesztést veled elvállaltam, két dolgot kötöttem ki: először bizonyos veto jogot (előre megjegyezve hogy ezt nem esztétikai szempontokból kívánom gyakorolni); s aztán azt a jogot hogy egyes közleményeket a Nyugatban én is elhelyezhessek. Mindkét jogot a legnagyobb liberalizmussal s irántad való teljes tisztelettel kezeltem és a vetojoggal annyira emlékszem, egyetlen egyszer sem éltem, s a másikat is csak ritkán, kivéte-

les esetekben gyakoroltam. De valahányszor gyakoroltam, te majdnem mindig nehézségeket támasztottál, nem őszinte és természetes ellenvetésekkel, hanem valami különös makacssággal és hallgatagsággal (pl. a Komjáthy-ügyben); s ez szinte arra látszott kiszámítva lenni, hogy engem kiről tudod hogy konciliáns ember vagyok és nem harcos természet, kifáraszszon az ellenkezésben, s miután semmi kívánságom sem ment simán, szokjak le a kívánságokról. Én csakugyan nem vagyok harcos, sem politikus, s miután energiámat a munkámra kell fenntartanom, nem vállalhatom ezeket az örökös kicsinyes surlódásokat; de még kevésbé vállalhatom tovább hogy rendkívül szerény kikötéseim illuzórikusak maradjanak s magam az állandóan visszautasítható és visszaszorítható ember, nevemhez és pozíciómhoz méltatlan szerepében álljak.

El vagyok szánva hogy ennek a dolognak mindenképen véget vetek, s addig is elküldöm ezt a levelet, hogy álláspontomat őszintén és félreérthetetlenül leszögezzem.

Üdvözl

3170. HÓMAN Bálint – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 14.]

Nagyságod 1916 október 19-én kölcsönvette Könyvtárunkból KAZINCZY F.: ELŐBESZÉDE... Sallustiuszhoz c. művét /1 drb./

Kérem szíveskedjék az említett művet három napon belül Könyvtárunkba visszajuttatni s reklamációs költségeinket – 60 K-t – megtéríteni.

Tisztelettel

Dr. Hóman Bálint

a Magyar Nemzeti Múzeum Orsz.

Széchenyi-Könyvtárának igazgatója.

Budapest, 1923 március hó 14.

[Címzés.]
Nagyságos
B a b i t s M i h á l y U r n a k , í r ó
B u d a p e s t

3171. BABITS – KAPOSY Józsefnének

[Budapest, 1923. márc. 15. előtt]

[Hiányzik]

3172. KAPOSY Józsefné – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 15.]

Budapest, 1923. márc. 15.

Kedves Babits!

Jóleső megindultsággal vettem kézhez legujabb remek munkáját. Hálásan köszönöm a szives figyelmet s azokat a gyönyörű sorokat, amelyeket az én drága Mindenem emlékének szentelt.

Ezek a sorok s a sajátkezű ajánlás százszorosan becsesé teszik nékem a nagybecsű művet. Úgy érzem, hogy annak a szeretetnek melegéből, amellyel Őt körülvette, ránk, a hátramaradottakra is sugárzik valami.

Amig élek, legkedvesebb emlékeim között fogom könyvét megőrizni. Személyesen szerettem volna köszönetet mondani, de lelkiállapotom nem engedi, hogy betegnél tegyek látogatást.

– Nagyon-nagyon búsulok!–

Szívemből kívánok mielőbbi teljes felgyógyulást! Szeretettel üdvözli mindkettőjüket, Ilonkát csókolja

őszinte hive
özv Kaposy Józsefné

3173. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[Fiume, 1923. márc. 17.]

Fiume, 17 marzo 1923.

Salute al magnifico traduttore ungherese di Dante Alighieri. Il giovane italiano che lei ha voluto accogliere tanto cortesemente, si permette di scriverle per ringraziarla e per dirle ancora una volta tutta la sua riconoscenza. Il pomeriggio passato da lei, insieme a quello passato in casa del poeta Kosztolányi Dezső, non potrò dimenticarlo. E non voglio perdermi in vane parole, perché sono persuaso che lei ha visto quel giorno nei miei occhi tutta la mia devozione che ho sempre avuta per lei, da quando cioè conosco la sua opera profonda e pensierosa. Amo definirlo sempre con questo aggettivo. Per me è quello che esprime meglio di qualsiasi altro tutto il valore della sua opera di poeta. Ma vorrei anche che lei pure non mi dimenticasse. E spero che sarà così.

Le ho inviato finora qualche rivista e l' „Opera prima” di Giovanni Papini. Fra breve le invierò Pascoli ed altri volumi che potranno interessarlo. Anche a lei, come a Kosztolányi, ho fatto spedire dall'Italia il „Giornale di Poesia”, che è forse la migliore rassegna letteraria dell'Italia d'oggi. In uno dei prossimi numeri di questo giornale farò conoscere alcune delle sue liriche.

Le sarei grato se volesse farmi spedire qualche < articolo > scritto che lei crede possa essermi utile per l'articolo che mi propongo di scrivere sulla sua traduzione della „Divina Commedia”.

Mi scriva se ha ricevuto le pubblicazioni inviatele e mi scriva anche che cosa pensa di „Delta” che le è stato spedito giorni or sono. Mi dica insieme in che cosa posso esserle utile perchè, naturalmente, io sto sempre a sua totale disposizione.

Non se ne abbia a male se le scrivo in italiano, soltanto perchè non oso scrivere in ungherese, e, se può, mi risponda presto.

Riverisco la sua cortese Signora. Le stringo la mano.

Antonio Widmar

Indirizzo: Antonio Widmar – Fiume – Piazza Mercato Nuovo,
3. I. p.

3174. BABITS – WIDMAR, Antoni6nak

[Budapest, 1923. m6rc. 17. ut6n]

[Hi6nyzik]

3175. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[Fiume, 1923. m6rc. 17.–m6j. 15.]

Mio buon Maestro, la sua lettera mia ha fatto tanto tanto bene. Ed avevo bisogno d'un po' di bene, perch6 ora la vita sta provandomi profondamente. Grandi dolori distendono le oro ali nere suona il mio capo. Ma io ho pazienza e mio conforto sono le lettere che ho la fortuna di ricevere da uomini come lei.

Sono contento soprattutto di averle dato qualche piacere con quel poco che m'6 riuscito di fare per lei. Continuer6. Oggi stesso ho mandato un lungo articolo sulla „poesia magiara contemporanea” e su Endre Ady al „Concilio” una buona rivista italiana che le sar6 spedita e che, spero, ricever6 regolarmente come il Giornale di Poesia. Tra giorni spedir6 un' Antologia di poeti italiani moderni, in 5 volumi, uscita da poco e raccolta da Olindo Giacobbe, un buon critico d'Italia. Di quest'antologia ha gi6 parlato, nell'ultimo numero il Giornale di Poesia.

Alle sue domande rispondo volentieri, ma non vorrei che

la mia risposta le recusse dei disturbi. Purtroppo, a malincuore e pur con gioia, devo rispondere così:

1. No.

2. 2. No.

3. 3. No.

Dei Suoi libri non ho che il „Recitativ” sul quale è stato tanto buono di mettere la firma. Altro non ho. Le Sue poesie le conosco dall’ „Antologia Hungarica”, pubblicata dalla In-sel-Verlag di Lipsia e da vecchi numeri del Nyugat.

Attendo gli articoli a proposito della sua traduzione di Dante, per parlarne come le ho promesso. Ne farò un articolo sul Giornale di Poesia.

Mi perdoni se non posso soffermarmi più a lungo con lei. Ho il corpo e l’anima tormentati. E lei sa bene che cosa vuol dire essere malati, specialmente nello spirito.

Dimenticavo di dirle che per Pascoli deve avere un po’ di pazienza, perché tutte le librerie di Fiume ne sono sprovviste e bisogna attendere che le copie arrivino dallo Zanichelli di Bologna.

Grazie per le buone parole. Il Suo giovine amico La prega di ricordarlo e di volergli bene.

Riverisco la Sua signora. Le stringe a mano

Antonio Widmar

Fiume – Piazza Mercato Nuovo, 3. Ip.

3176. SIPOS Domokos – BABITSNAK

[Dicsőszentmárton, 1923. márc. 21.]

Igen Tisztelt Mester!

Egy erdélyi író első könyve kopogtat be Önhöz ezzel a levéllel. Küldök néhány kritikát is, nem azért, hogy velük vélemény-

nyét befolyásoljam, hanem, hogy tájékoztassam arról, milyen hatást váltott ki itthon e könyvem. Teszem ezt azért is, mert úgy látom az ideérkező budapesti megnyilatkozásokból, hogy ott nem ismerik kellőleg az erdélyi irodalom helyzetét.

Bármennyire át vagyunk hatva itt attól a gondolattól, hogy a kényszerű és szomorú viszonyok folytán megindult és öt év alatt már valamivé fejlődött erdélyi irodalom nem lehet más, mint az egyetemes magyar irodalom szerves része, mégis meg kell állapítanunk, hogy magunkra hagyva, teljesen elvágva Budapesttől; itt a magunk erején egészen sajátos erdélyi hangokat szóaltattunk meg.

Önnek nincs miért beszélnem arról, hogy mik az erdélyieség jellegzetességei, – jobban ismeri őket bizonyára, mint én. Egy azonban bizonyos: bármennyire is együtt szenvedjük a magyarországi magyarokkal a magyar balsorsot, bármennyire is egyek vagyunk az egyetemes magyar gondolatban, – az a szellem amit röviden a „Kurzus” névvel kell jelölnöm, itt a legjobbak lelkében s a tömegek lelkében sem talált talajra s mi: az erdélyi szellemi gárda nagy többsége, a magyar értékek megvédését másképen képzeljük el, mintahogy ott a Thor-may „Napkeletje”, itt az alig olvasott „Pásztortűz”

Sajnos, nekünk is megvannak a házi bajaink, mik között a legszomorúbb az, hogy szépirodalmi orgánumainkat egyfelől a Pestről emigráltak nekiszaladása, másfelől a szintén Pestről szivárgó „kurzushangok” a közönség előtt ellenszenvenessé tettek, úgy hogy a mai közöny mellett erősen kell törnünk a fejünket: hogyan lehet a kiszikkadt talajban erős gyökeret verni.

Szóval a külső, nem művészi tényezőkkel kell elsősorban számolnunk. Hiába: légüres térben még művészet sincs!

De nem csüggedünk! Olyan erők vannak itt, hogy van remény: lesz élet!

Ma még heroszi munka egy könyv megjelentetése, de talán eljön az idő, hogy megnyílnak a kiadói ajtók.

Ehhez azonban egy út van. Minden akadályon át: Budapest. Erdélyből kell indulni, Pestre kell érni s onnan visszatérni ide. – És jól van ez így! A magyar kultúrközösség elszakíthatatlanságát ám jelezze itt is, hogy csak a budapesti fényjelzés az igazi!

De hogyan juthatunk mi oda? Sehogy, ha Önök nem segítenek. Ülhet asztalom fiókjában s a máséban is regények kézírata évekig, ha csuda nem történik. S ezt a csudát ma Önöktől, nagyjainktól várjuk, kérjük.

Kérem Önt, igen tisztelt Mester, ha elolvasta könyvem s érdemesnek tartja arra, írjon róla a Nyugatba, esetleg valamelyik napilapba s – ha van reá mód – helyezze el valamelyik novellámat a Nyugatban.

Könyörgöm, ne vegye rossz néven e hosszú levelet, e sok kérést. Ha századrésnyi jóindulattal fogadja, mint amekkora bizalommal én írtam, bizonyosan meg lesz kérésem sikere.

Tisztelettel:
Sipos Domokos

Dicsőszentmárton, 1923. III/21
(Romania)

3177. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. márc. 27.]
Leerbachstr.89, Pension Viktoria
den 27/III 1923

Igen tisztelt Uram,
8-10 napon belül befejezek egy regényfordítást. Kérem, írja meg postafordultával, hogy mikor küldi a regény folytatását; – mert ha ezt most meg nem kapom, azonnal egy másik regénye fordítását akarom megkezdeni. –

Megkapta a kiadótól a pénzt? –

Szívélyesen üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3178. BABITS – LÁNYI Viktornak

[Budapest, 1923. márc. 28. előtt]

[Hiányzik]

3179. LÁNYI Viktor – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 28.]

Végtelenül jóleső meleg részvétét hálásan köszönöm

Lányi Viktor

Bpest III. 28.

3180. NAGY Emma – BABITSNAK

[Mezőtúr, 1923. márc. 29.]

Mezőtúr /Kürt ucca/ 1923. márc. 29

Kedves Költőm!

Nagyon kérem: olvassa el szívesen ezt a levelet. Egyidejűleg küldöm a „Kalauz” (Maros-Vásárhelyen megjelent szemle) egy számát. S ha kezébe került két évvel ezelőtt Önnek is megküldött induló verses könyvem, azt is hihetem, hogy emlékszik a nevemre. A Nagy Emma névre. Olvashatta az erdélyi irodalommal kapcsolatban. Magam alföldi vagyok, mezőtúri. Tanárnőnek kerültem oda, református leányiskolához. Az a pár év, mit tizennyolc tavasza óta ott töltöttem, mindenképen

kialakulásom kora. 21-és 25 év közt, egyedül, magamra-bízottan élve, s körül a legnagyobb politikai felfordulás. Előre elhatározott irányt nem követtem, cselekedetem rugója érzésem és jóhiszemű meggyőződésemm volt; – akkor is, ha tévedtem. Mikor odakerültem, már volt némi „irodalmi” multam, az iskolák önképzőköri elnökségein túl – a Petőfi Társaságig. (Beh szomorú, hogy olyan közel esik amazokhoz.) Pekár Gyulával, Herczeggel véletlenül közelebből összehozott a sors. Még ígézett a „Pogányok” szépsége – s Pekár meleg hangja, jó modora, s a verseimre (ő maga kérte el) mondott kedvező bírálata persze hogy nagyon tetszett fiatal kis fejemnek. Erre nyitva volt az út – de, így – kormányozva, internátusi szobáinkat elzárták a modern irodalom elől. Ilyen folyóiratokat nem járattak. Egyszer Magáért is kikaptam az igazgatónőnkől (aki pl. Adyt csak „Ady-dadi”-nak emlegette!) – régi szokásom, hogy olvasás közben, a margón, meghúzom a különösebben tetsző sorokat. Egy szobalátogatáskor Ilona néni az asztalomhoz telepedett s nyájas és elégült mosolyjal látta a nyitott verses könyvet. Á, a mi kis poétánk verseket olvas. Lássuk, mit húzott alá! „Óh te kedves, mért nem vagy most tiszta – – meztelen?! – hogy napernyőd napos árnyát Élném – – – tes-teden!!!” Óh! Jajj! Tovább, a mégsebb két sort már nem is olvasta – lecsapta a könyvet. „Hogy maga kérem, miket olvas! S még aláhúzza!” stbstb. Hisz ez csak egy hirtelen kikapott kép a megszokott esetekből. – Akkoriban, mondom: a háború éveiben – mikor a köztudat oly bután kezelte a Maguk pacifizmusát – fedeztem fel magam magamnak Adyt és Babits Mihályt. (Egy Ady-kötetet keresve, az egyik boltban gúnyos mosolyogva azt felelték, „Talán az antiquariumban –.”) De már én akkor éreztem, hogy kik valók az antiquariumba...! A verseim felolvasása a Petőfi Ts.-ban – s később, Neugebauer s Pakots felkérésére egy, „a közönség nevében” mondott üdvözetem – díszülésem – Herczeg Ferencnek – még iskolásleányi, nagy-

szerű örömeim voltak – de a lelkemet már komoly kérdések döngették s esténként, a kis vaságyon, már arról álmodoztam: ha egyszer megismerhetném Adyt!... Ha kezét szorítana velem Babits Mihály!... –

– Egyszer, mikor egy Petőfi Ts.-i ülésről jöttünk, villamoson, az intézettel vissza – elgondoltam az aznapi mondatokat és nagyon gondolkodtam. Neugebauer bácsi, megsimogatva, azt mondta, mikor elköszönt: „Hát ne járjon már iskolába, hogy válasszuk meg tagtársnak!” (ez 17 őszén volt.) Akkor már sokszor visszataszították Adyt s a Maga neve körül folytak a csaták, az új választást illetőleg. S szórakozottan elengedve a villamos szíjját, ott álltó helyemben majdnem orra buktam. „Mi lelt?” kérdezte nevetve a legjobb barátnőm. „Te Szirén! Én azt gondolom, mégse lehetek én igazán tehetséges, ha ezek engem, most, képesek lennének bevélasztani!...” Rámmeresztette a szemét: „Bolond vagy.” – S elment a kedvem az öregektől. Maguk már nagyon a lelkemben voltak – s 18 januárjában ott hagytam az intézetet, elfogadva az év közben üresedett vásárhelyi állást. (A diplomám megvolt már 17 jun.-ban; mint rendkívüli egyetemi hallgató, jártam ki ősz óta az intézetből.) A haladó, bájos kis erdélyi várost megszerettem. Ettől kezdve: kis és nagy szembeszállások avas nézetekkel, irodalmi népfölkelőkkel. Nem vettem észre, hogy történt – a modernek „zászlós”-ának neveztek, illettek „destruktív” jelzővel. Idéztek – dorgatóriumra! – presbytérium elé, – belekötöttek a verseimbe, beleszóltak a magán-ügyeimbe. Míg egyszer aztán, most nemrég – a püspök úrnak becsületes bátorsággal megmondtam a magamét, igaz, nem kíméletesen – de ő is a lelkem legérzékenyebb részére taposott. El nem tehetek az állásomból, mert semmi pozitívumot nem hozhattak fel ellenem és már sokan – destruktívok s jobb konstruktívok egyaránt – szerettek. Rajtam – a pártok törölték a demarkációs vonalat. S ha volt át-érő híd a két tábor között: én voltam.

Mert hirdetem, hogy kívül vagyok párton, politikán – és ha értékesbb dolgot láttam csillanni a konzervatív oldalon, éppen úgy örültem, mintha tőlünk sugárzott volna ki. Ezt érezték, ezt tudták, – ez bizonyításra sohse szorult. S tán |: nem :| véletlen, hogy amott Reményik Sándor, emitt Osvát és Molter volt a legkitartóbb hívem. S hogy mindezeket miért mondom el? – Talán ilyenformán kellett volna – röviden – beszélnem: A lelkem függetlensége nem eladó. Sem állásért, sem „dicsőségért.” S bár a régi kapsok folytán elmehetnék most uralkodó (politikai irányuknál fogva uralkodó) lapokhoz s kérhetnék (bár lehet, hogy hiába) valami állami alkalmazást – ehelyett, őszinte szívvel, becsületes lélekkel ezt <a> írom Magának:

Öröm és cél-elérés lenne nekem, ha a Nyugattal együtt dolgozhatnék. Fiatalságom minden erejét, fejlődni, tanulni akaró energiáimat, maguk elé teszem. Fogadják el. Nem vallanak szégyent vele. Ha lehet: tegyenek be a redakcióba, ha nem: tanácsoljanak valami megélhetést, politikai betáblázás nélkül. Nem tudom: Osvát Ernő Magukkal dolgozik-e még? Testvérenek is megígértem, hogy őt is felkeresem. Osvát Kálmán a Fenyő Miksa mellémállásával is biztatott. De kérni nehéz – olyanoktól kivált, akik még nem ismernek. Igaz, olyanoktól még nehezebb kérni, akikhez tartozni nem akarunk. S olyanok közt élni sem tudok. Ezért mondtam le a vásárhelyi állásomról is. Nagyon megköszönném, ha valami jó tanácsot adna, vagy legalább annyit megéreztetne, hogy itt sem vagyok egyedül a jó törekvéseimmel. Írásaim művészi értéke – tudom – a Magáé mellett primitív. Mégis bátran fordulok Magához. Egy jó szava többet fog jelenteni, mint némely mások tyrádái. Dolgozni szeretnék. Komolyan. Emberségesen. Isten Vele.

Alkalmatlankodásomat bocsássa meg.

Nagy Emma

3181. WACHTER Klára – BABITSNAK

[Budapest, 1923. márc. 30. előtt]

Aurora néni aggódik és levelet vár Misi bácsi jobbanlétéről. Kéri Misi bácsit ha husvételre lemennék, idejében értesítsék. Délután hatkor, – ha szóval üzenne valamit – feljövök.

Wachter Klára

3182. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona – BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának

[Budapest, 1923. márc. 30.]

Kedves Anyám! Már elég jól vagyok, s szép időben ki is megyek – éppen egy ilyen szép délelőttön volt nálunk Wachter Klárika és nem talált itthon. Sajnos, utazni még nem merek: az nekem nagy strapa volna. A husvétot itthon töltjük. Sokszor van vendégünk (tegnap volt nálunk Tormay Cécile). Ma adom postára Nektek a Paradicsomot husvétai ajándékkul.

Kezeidet csókolja s mindnyájatokat csókol

Misi

Kezeiket csókolja

Ilonka

[Címzés:]

Nagyságos

özv. Babits Mihályné

urnőnek

Szekszárd

László u. 1272.

Tolnavármegye

3183. DÉRY Tibor – BABITSNAK

[Feldafing, 1923. febr–márc.]

Kedves Babits Mihály! Vagy két hónappal ezelőtt küldtem neked a Nyugat számára két verset. Arra kérek, ha nem akarnátok közölni, értesíts róla vagy küldd vissza a kéziratot. Egyébként is csak úgy adhatok a Nyugatnak ezentúl kéziratot – ha ugyan reflektál rá! – ha több helyet ad nekem, túrt outsiderként nem kívánok többé szerepelni. Legutoljára négy hónappal ezelőtt hozta két versemet, azelőtt egy évig semmit. A Nyugatnak, úgy tudom, elve, hogy helyt ad mindenféle irodalmi irányzatnak, ezt írta legutolsó számában is – rám ez nem vonatkozik? Vagy pedig oly rosszak írásaim, hogy nem ütik meg a „Nyugat” (az Erdélyi-ek, Szabó Lőrincek, Zoltánok, Szívósok) mértékét. Ha ez a vélemény, akkor vélt „jobb” dolgaimmal sem kívánok ott szerepelni.

Nagyon kérek, kedves Mihály, intézd el számomra véglegesen ezt az ügyet, hogy végre tudjam magam mihez tartani. Én ugyan úgy gondolom, hogy becsületes író vagyok s hogy jogom, kifejezett jogom van (munkatárs is voltam hat évig) a Nyugat nyilvánosságára, de lemondok róla, ha úgy akarják s ezt az akaratukat tudomásomra hozzák. Még egyszer kérek, mint a Nyugat szerkesztője, intézd el számomra ezt a kérdést s értesíts az eredményről. Előre is hálás köszönet eljárásodért s a levélért. Vilitől megkaptam könyvedet, érte is sok köszönet,

Ilonkának kézcsók, minden jót
Déry Tibor

Feldafing bei München

3184. A SZEGEDI UJSÁGÍRÓK EGYESÜLETE – BABITSNAK

[Szeged, 1923. márc. 30.]

Mélyen Tisztelt Kartársunk!

Juhász Gyula irodalmi pályafutásának 25 éves évfordulóját egy nagyszabásu matiné keretében óhajtjuk megünnepelni ebben a hónapban. Juhász Gyula olyan elhagyatottságban, olyan szűkös viszonyok között tengődik ebben a vidéki porvárosban, hogy az ő ismert pesszimizmusa kezd megint veszedelmes búskomorsággá fajulni. Szeretnénk, ha ezt az átkos betegséget, amely őt a multban hosszú ideig oly szomorú meddőségre kárhoztatta, ezzel az országos ünnepséggel megelőzhetnénk és ismét szárnyat adhatnánk Juhász Gyula költészetének, valamint, hogy némi anyagi segítséget juttathatnánk neki a matiné jövedelméből.

A Szegedi Ujságírók Egyesületének vezetősége elhatározta, hogy a május 13-án tartandó matinén való közreműködésre Babits Mihály, Kosztolányi Dezső és Szabó Dezső kartársakat kéri fel, mint akik mindig jóbarátai és támogatói voltak Juhász Gyulának és mint olyanokat, akiket Szeged irodalmi közönsége rajongásig szeret és igen nagyra becsül. Mi azt reméljük, hogy Juhász Gyula érdekében ez a kérelmünk nem találhat visszautasításra Önnél már csak azért sem, mert úgy gondoljuk, hogy Juhász Gyula támogatásával a magyar irodalomnak tennénk szolgálatot. A Szegedi Ujságírók Egyesülete a mélyen tisztelt Kartárs Ur összes felmerülő költségeit megtéríti, legnagyobb kényelmet és teljes ellátást biztosít számára, egy-két napi itt tartózkodása alatt. Önre bizzuk azt is, hogy a matinén, amely a tágas és szép, 1400 főnyi befogadóképességű Belvárosi Moziban lesz, miről fog előadni és milyen hosszán. Biztosíthatjuk, hogy a város közönsége óriási érdeklődéssel, lelkesedéssel fogadná Önt.

A matiné május 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. Kérjük szeretett Kartársunk azonnali szives értesítését, hogy szerény meghívásunkat elfogadja-e, esetleg ha 13-án akadályoztatva lenne, a matinét elhalasztanánk 20-ra, pünkösd vasárnapjára.

Szeged, 1923. ápr. 30.

Kartársi üdvözlettel
Pór Tibor

Azonnali kimerítő válaszát kérjük, esetleges kívánságainak megjelölésével, az alábbi címre:

Pór Tibor hírlapíró,
Szeged,
„Szeged” szerkesztősége.

3185. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. ápr. 3.]
Leerbachstrasse 89, Pension Viktoria
den 3. April 1923

Igen tisztelt Uram,

– április 10 és 15-ke közt Kurt Wolff Frankfurtban lesz a „Frankfurter Messe” alkalmából. Kérem, írja meg postafordultával, hogy mit mondjak neki a regény ügyében.

Megkapta a „Musarion-Verlag”-tól a pénzt? –

Szívélyes üdvözlettel
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

3186. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. ápr. 7.]

április 7ikén. Leerbachstrasse 89

Pension Viktoria

Igen tisztelt Uram,
ma megkaptam a kiadótól a könyv példányait. Tévedésből az
Ön példányait szintén az én címemre küldte. Mivel nincs le-
hetőségem, a könyveket Pestre küldeni, a kiadónak visszakül-
döm őket és arra kérem, hogy ő küldje a könyveket címére.
– Itt küldök egy példányt. –

Kérem, írja meg végre, hogy mi történik új regényével, –
mikor kapom a folytatást?

Sok üdvözlettel öszinte tisztelője

Stefan I Klein

Megkapta a kiadótól a pénzt?

3187. BABITS – a SZEGED SZERKESZTŐSÉGÉNEK

[Budapest, 1923. ápr. 7. előtt]

[Hiányzik]

**3188. A SZEGED SZERKESZTŐSÉGE
– BABITSNAK**

[Szeged, 1923. ápr. 7.]

Szeged, 1923. április 7

Igen tisztelt Uram!

Nagy örömmel fogadtam készsleges sorait, amelyekben Juhász

Gyula jubileumi ünnepségén való részvételéről biztosított. A kényes pont elintézését megkönnyítette nekem maga Szabó Dezső, aki hozzám intézett levelében a következőket írta: „Nem tudom, hogy az én jelenlétem a másik két író – teljesen tiszteletreméltó elvi okokból – nem tartaná-e vissza a résztvevéstől. Ebben az esetben, tekintettel arra, hogy ők fiatalkori barátai Juhásznak, az én személyemtől méltóztassanak eltekinteni.”

Igen természetes és ez szívem szerint való, hogy inkább a „tiszteltreméltó elvi okot” akceptáltam és erről Szabó Dezsőt egyidejűleg értesítettem, ami Juhász Gyulánál és kollégáimnál is helyeslésre talált. Szíves örömet kedvezünk az Ön kényelmének és ezért az ünnepség dátumát pünkösd vasárnapjára fixíroztuk. Már most csak a végleges program megállapítása lenne hátra és ezért kérem Önt, hogy előadásának lényegéről (esetleg Kosztolányi urral megbeszélve, nehogy azonos témával szerepeljenek) engem értesíteni szíveskedjék, hogy ezt a közönséggel a lapok útján előzetesen tudathassuk. Azt hiszem, nem lesz ellene kifogása, ha a matinén Móra Ferenc is szerepel és hogy egy itteni színésznő Juhász-verseket ad elő.

Egyébként nagy szeretettel várjuk Önt és reméljük, hogy látogatása nem egy, hanem legalább pünkösd másnapjára is fog szólni. Nagyon kérem szíves értesítését érkezésének pontos idejéről és maradok

szolgálatkész híve
Pór Tibor

3189. FENYŐ Miksa – BABITSNAK

[Róma, 1923. ápr. 7.]

Kedves Mihály
a Monte Palatinoról üdvözöllek feleségeddel
Roma 1923 ápr. 7

Fenyő Miksa

[Címzés:]
Babits Mihály
Budapest
Reviczky-u 7.
Ungheria

3190. TORMAY Cécile – BABITSNAK

[Budapest, 1923. ápr. 9.]
Budapest 1923 IV/9.
VIII Kőfaragó u 3.

Kedves Babits,
Legutóbbi beszélgetésünk rokonszenves impressióitól, a napok mulásával mindinkább elkülönül két kijelentése, melyre, belső nyugtalanságom kényszerít, hogy visszatérjek.

Az egyik, – bizonyosan emlékezik rá, – szomorúsággal vegyes megdöbbenést, a másik súlyos aggodalmat váltott ki belőlem.

A Károlyi-forradalom utolsó napjaiban megjelent „Szózat” cikkére tértünk volt át, mikor a kérdéssel kapcsolatban megjegyezte, hogy ma ugyanazt írná meg de nem ugyanúgy.

Szomorúságomat ez a kijelentése okozta és ez váltotta ki megdöbbenésemet és azt a felkiáltásomat: ne mondja ezt, ne mondja! – Aggodalmamat az a megjegyzése idézte fel, hogy Hatvany Lajos cikkének helyet akar adni folyóiratában.

Sokat tépelődtem azóta, talán nem jól értelmezem szavait, talán másként gondolta mindezt? Igen kérem, írja meg nekem, milyen okok késztetik arra, hogy az időadta távlat, a nemzettragédia minden kínja, a rettentő országomlás dacára melyet elsősorban épen az idézett ránk, hogy a destruált magyarság hazája földjét sem szeretni, sem megvédeni nem tudta, – még mindig fenntartja akkori véleményét? Hatvany cikkének köz-

lési szándékával kapcsolatos aggodalmamat illetőleg pedig, írja meg kérem, ellehet-e vonatkoztatni az írást az írótól, ha az író, aki a maga irodalmát propagatorikus czélokra használja fel, részese a nemzettragédia felidézésének, hontalan ná tett, földönfutó |: magyar :| nemzedékek szerencsétlenségének és végeredményben egy ezeréves ország szörnyű megcsonkításának?

Kérem nyugtasson meg felfogását illetőleg, amennyiben az módjában áll.

Szives válaszát igen várja
Tormay Cécile

3191. BABITS – FERENCZI Zoltánnak

[Budapest, 1923. ápr. 10. előtt]

[Hiányzik]

3192. FERENCZI Zoltán – BABITSNAK

[Budapest, 1923. ápr. 10.]

Kedves Barátom!

A küldött gyönyörű Dantéért fogadd hálás köszönetemet s ugyancsak ezt a kedves ajánlásért. Maradok tisztelő

igaz híved
Ferenczi Zoltán

Bp. 923. ápr. 10.

3193. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK

[Szekszárd, 1923. ápr. 10.]
Szekszárd apr. 10. 1923.

Kedves Misim!

Megkaptam befejezését nagy munkádnak édes fiam, mondanom sem kell hogy nagyon örültem, jól mondod a szép előszóban, hogy egy élet alig volna elég reá, bizon mint édes Anyád olyan részvét fog el, elgondolva mennyi munkádat fáradságod és fiatalságod java idejét fordítottad e remek fordításra másrészt aggodalom fog el ha arra gondolok hogy egészségedet is mennyire igénybe veszi az ilyen nagy munka de hála Isten hogy megérhettem ezt is, bár édes jó atyád is örülhetne rajta!

Nagyon sajnálom hogy husvétra nem jöttetek haza, azért küldtem Wachter Klarikat hogy neked szóval is elmondja hogy várunk, nagyon szerettelek volna már látni és nekem most igen jól esett volna mert a meleg nyárban tudod hogy én beteg vagyok, nem is tudom hogyan leszünk mikor már nincs cseléd, már akartam az árva házból egy lánykát kaphatni de csak egy volt kiadható, avval meg a gyámja máskint rendelkezett. Hallottuk Reschtől hogy látott az utcán Pesten és hogy jól nézsz ki, vigyázz is kérlek az egészségedre, Dragits fő orvos Urral beszéltem a te bajodrol, azt mondja hogy ha az az orvos a ki megvizsgált és talán neked Karlsbadot ajánlt akkor okvetlen elmenj a nyáron bármily nagy áldozatba kerülne is mert evvel elhárítható az operáció.

Irj édes Misim csakhamar hogy mielőbb hallhassak hogy-létedről!

Nálunk most nagyon elfoglalt a család így mondom mert a szőlőt napszámba dolgoztatjuk és így mindig kell valakinek künn lenni, most Angyus van künn, Bimbis bátyja kezdi mindig korán megy ki a mikor a munka kezdődik azután fel kell váltani mert ő kilenc órára már a hivatalában kell hogy legyen

lévén igen elfoglalva, Nenne pedig már nem is bírja úgy mint eddig szegény! –. Ilonka hogy van nem is felelt az én levelemre, mi küzdünk a drágasággal a mit bizonyára ti is érezték, és bort nem tudunk eladni gondolhatjátok milyen gond az folyó számlára dolgoztatni, ilyen oriási napszámokkal

Irtatok kérlek jöjjetek el még e tavasz folytán hisz én már nem oly soká láthatlak édes fiam!

Szeretettel öllelek csokollak mindkettőtöket

3194. BABITS – KELEMEN Ilonának

[Budapest, 1923. ápr. 12. előtt]

[Hiányzik]

3195. BÉKÁSSY Isvánné BEZERÉDJ Emma – BABITSNAK

[Sennye, 1923. ápr. 12.]
Sennye 1923 április 12én.

Kedves Babits

Húsvét régen elmúlt, már Április közepeben tartunk és nincs még semmi hírem magukról, azt reméltem hogy legkésőbb tízedike körül jönnek. Remélem nem újabb betegség tartja vissza? Jöjjenek minél előbb, most lesz itt igazán szép idő. Szíves és gyors válaszukat – remélhetőleg megérkezésük bejelentését – várva sokszor üdvözli mindkettőjüket

Békássy Emma

Ha nem kapnám meg értesítésüket idején, és Rumban nem várná kocsi, legjobb ha bemennek a postára és telefonálnak ide – Rum 3

– kocsiért, Rum egész közel van és nem soká kell várni ez esetben. Bajt pedig nem okoz ha váratlanul érkeznek mert most már nincs hideg s szobáikat nem kell előre fűteni, Szombathelyről két vonat jön ki Rumba korán reggel és délután 1.40kor. –
< illetőleg > ujabban úgy hiszem valamivel utóbb indul.

3196. BABITS Angyal és KELEMEN Ilona
– BABITSNAK

[Szekszárd, 1923. ápr. 12.]

Kedves Misi!

Szeretnénk már látni benneteket, talán pünkösdre megjöhetnétek!? Ma egy Poltznér Zoltán nevű ur keresett fel bennünket avval hogy neked szegedi ismerősöd, s mint mondta legközelebb téged is fel fog keresni Pesten. Tehát gondoljátok meg és pünkösdre gyertek haza.

Csokolunk sokszor mindkettőtöket
Angyus.

Szekszárd, 1923. ápr. 12.

K.M!

Boldog öröm volt nekem a legujabb munkád, hálás köszönet a figyelmedért, alig várom hogy hozzá juthassak! Reményilem az egészségi állapototok megnyugtató, szeretnénk már látni benneteket! Én már lemondtam az utazásról, a szőlő gondja, s egyéb, nem engedi azt nekem, a tavaszi utánna járásban már is kifáradtam pedig 3 kedves ujonc nyújt segédkezet: Angyus, Pista, Licc ez utóbbi azonban ha szerit teheti Pestre rándul minduntalan, most a Cs. Ilus avatásán akar jelen lenni szombaton. Édes anyád még hála Isten friss jó egészségben végzi dolgait,

Szeretettel üdvözlö benneteket s sok sok köszönet
a nennétől.

3197. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. ápr. 14.]

április 14ikén

Igen tisztelt Uram, –
mivel még mindig nem kaptam feleletet, arra kérem, írja meg végre, mikor küldi a regény folytatását, – és küldi-e egyáltalában. Kérem, ne értsen félre: nem akarom hajszozni, – csak tudni szeretném, hogyan osszam be munkámat. – Megkapta a kiadótól a pénzt? Megkapta a könyvet? – Ha esetleg más munkája nem engedi, hogy egyenlőre a regényen tovább dolgozzon, – akkor írja meg ezt. –

Sokszor üdvözli igaz tisztelője

Stefan I Klein

3198. BABITS – NAGY Emmának

[Budapest, 1923. ápr. 15.]

VIII. Reviczky u. 7.

Kedves Nagy Emma!

Nevét már ismertem az erdélyi lapokból, melyek néha hozzám is eljutottak. Köszönöm levelét és a küldött Kalauzt. Minthogy a levélben kilátásba helyezi hogy Pestre jön, arra kérem tiszteljen meg avval hogy felkeres bennünket, s akkor személyesen beszélhetjük meg, mit lehet tenni az ön dolgaiban?

Őszinte rokonszenvvel üdvözlí

Babits Mihály

[Címzés:]

Ó Nagysága

Nagy Emma

urnőnek

Mezőtur

Kürt utca

3199. POLCZNER Zoltán – BABITSNAK

[1923. ápr. 22.]

Kedves aranyos Misi barátom!

Te már régen elfeledted az igazi jó Szögedi barátaidat és a Pulitzer csárdát velem, Horváth Lajost, Borosnyai Károlyt és a többi. – Mi még igen kedvesen és szeretetreméltóan gondolkunk Te reád. – Igen sokszor emlegetünk egy kis baráti összejövetel alkalmával. – A múlt héten Szekszárdon is jártam és ott kerestelek k. szülői házatokban – ott kaptam meg a czímedet. – Ime most itt vagyok, nagyon sajnálom k. jó Barátom hogy nem találalak itthon. – 2 heti csavargás után, ma délután 4 órakor a gyors vonattal utazom haza Szegedre. – Minthogy igen fáradt és kimerült vagyok, igaz baráti szeretettel felkérlek ha teheted hogy ma délután 1–1/2 3 óra között unoka nővéremnél Herfort Irénkénél, általános tejcsarnok fiókja Sziget ú. 5–7 ... a földszinten engemet felkeresni szíveskedjél. – A nyugati pályaudvar mellett, a Váci úton kifelé haladva, baloldalon a 3ik oldal útca a Sziget útca. Kedves nőd, a nagyságos asszony kezeit csókolja, téged pedig meleg baráti szeretettel üdvözlöl
elfelejtett régi öreg barátod

Polczner Zoltán
városi közjegyző

Budapest 1923 április 22

Szögéd, Hajdu ú. 11.
már nem a Maros útca 41. sz. a lakásunk.

Kerveczky
Pajtás!

3200. JÁSZAI Mari – BABITSNAK

[1923. ápr. 22.]

JÁSZAI MÁRIA
Hálájával és köszönetével
1923 Április 22.

3201. HEVESI Sándor – BABITSNAK

[1923. ápr. 24. és júl. 3. között]

Hálásan köszönöm a szép fordítást. Kellemes nyarat.
Kézcsókkal és üdvözzel

**3202. BABITS – BABITS Angyalnak
és BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1923. ápr. 28. előtt]

[Hiányzik]

**3203. BABITS Angyal
és BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK**

[Szekszárd, 1923. ápr. 28.]

Kedves Misi!

Nagyon köszönöm a szép rózsaszínű könyvecskét, igen örültem neki. Olvastuk az ujságban Jászaival rendezendő szavaló estédet, de lefolyásáról nem tudunk semmit. Előbb pedig olvastunk a „Költészet és filozófia” című előadásodról is a „Pesti

Hírlap”ban. Hogy vagy az egészségeddel? Pünkösdre várunk benneteket! Addig is írjatok bővebben. Hála Isten Anyi most egészséges. Mindannyian nagyon elfoglalt életet élünk. Örülünk hogy Pista szereti hivatalát, de ő is nagyon elfoglalt s így alig jut a tanuláshoz. Most 6.-ra várják a szekszárdiak Tormay Cecilt. Ilonkát csókoljuk, ő hogy van? Írjatok!

Csókol sokszor
Angyus.

Már nagyon szeretnék látni édes Misim, jöjjetek minden esetre pünkösdre és talán valamivel előbb hogy ne a legtöbb ünnepi utassal kelljen utaznotok, úgy számítsátok ki hogy ne legyen strapa számodra az utazás hogy ne kelljen mindjárt az ünnep utáni napon visszautaznotok, szeretettel várunk de megírd előre hogy mikor jöttök biztosan,

csokol
anyád!

Szekszárd, 1923. ápr. 28.

3204. A „HELIKON” kiállításai – BABITSNAK

[Budapest, 1923. ápr.]

Budapest, 1923. április hó

Igen tisztelt Uram!

Legutóbbi müncheni tartózkodásom alkalmával a „Jugend” szerkesztőségével, úgy művészi, mint magyar szempontból, nagy horderejű dologra nézve állapodtam meg.

Arról van szó, hogy a „Jugend” egy tiszta magyar számot ad, kizárólag elsőrangú magyar írók és festőművészek műveiből. Sürgősen kellene Önnel beszélünk, egy általunk közösen kiválasztandó művének egyszeri reprodukcióját illető szerzői jogra és fordítására nézve. Ha ez a munka már meg-

jelent volna valahol, akkor ez még fontosabb. Sziveskedjék velünk mielőbb érintkezésbe lépni (Helikon: tel. 199-14, Feiks Jenő lakása IX. Lónyai utca 20. tel. József 65-74, d.u. 3-5 között) mert nagy érdek, hogy ez a mindnyájunknak fontos ügy mielőbb létre jöjjön.

Kiváló tisztelettel
A „HELIKON” KIÁLLÍTÁSAI
Dr Dénes Feiks Jenő

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály író urnak,
Budapest.

**3205. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Angyalnak**

[Budapest, 1923. május 5. előtt]

[Hiányzik]

3206. RÉVAI Mór – BABITSNAK

[Budapest, 1923. máj. 14.]
Budapest, 1923. május 14.

Mélyen tisztelt Uram!

Hónapok óta nem járhattam be még most is fennálló gyengélkedésem miatt az irodába és embereim érthetetlen mulasztása folytán csak valamely véletlen kapcsán jut kezembe a Dante: „Paradicsom”-nak az a példánya, amelyet Ön szép szavak kíséretében szives volt nekem felajánlani.

Fogadja ezért a nekem igen jóleső figyelemért őszinte hálás

köszönetemet és tekintse fenti közlést mentségül azért, hogy ezt a köszönetet csak most juttatom el Kegyedhez. Én igazán büszkének és boldognak vallom magamat, hogy sikerült ezt az Ön nagy és korszakos munkáját befejezéshez és a mai viszonyok között is méltó köntösben való közrebocsátáshoz juttatni. Ezt csak szerző és kiadó vállvetett lelkesedése hozhatta létre.

Remélem lesz még alkalmunk az életben hasonlóan nagy célok érdekében együttesen dolgozhatni.

Önnek nagyszerű munkálkodásához a legjobb egészséget és munkabírást kívánva maradok,

mély tisztelettel
kész hive
Révai Mór

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály urnak,
Budapest

3207. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[Fiume, 1923. máj. 15.]

15. V. 1923

Egregio Maestro, Le ho spedito ieri l'Antologia di poeti italiani moderni. Vorrei che m'avvertisse quando la riceve. Io ho avuto domenica scorsa „Levelek Irisz koszorujából” e Le chiedo perdono se, per un amnesia, nel I. numero di Delta, ho tradotto questo Titolo „Lettere dalla ghirlanda d'Iris” Invece di „Foglie dalla corona d'Iris”. Tradurrò Recanati, San Giorgio Maggiore e qualche altra per il Giornale di Poesia e allora correggerò l'orribile gaffe.

Mi perdoni e voglia bene
Al suo

Antonio Widmar

Fiume–Piazza Mercato Nuovo 3.

[Címzés:]

Per

Babits Mihály

Budapest, VIII.

Reviczky utca, 7.

3208. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Szekszárd, 1923. máj. 17.]

Kedves Misi!

Talán még Pesten kapod lapomat mielőtt Szegedre mész. Azért írok most, mert 26.-án (pünkösöd utáni szombaton) felmennék Pestre, reggel indulnék innen és másnap vasárnap már vissza is jönnék. Mivel Kamaráséktól úgy hallotam, hogy Szegedről előbb visszamentek Pestre és úgy jöttök Szekszárdra, talán összeegyeztethető lenne ez az én tervemmel, hogy tudniillik vasárnap együtt jö[<] h [>]nnétek haza velem. Felelj kérlek, hogy nem zavarja-e meg ez a ti terveiteket, ha nem, úgy felmegyek, ha azonban nektek rosszkor jönne akkor itthon maradok. Felmenésem célja egy Erzsébet Nőiskolai jubileum és találkozás a volt társakkal. Feleletedet okvetlen várom. Írj kérlek azonnal, hogy otthon lesztek-e az említett napokon. Aztán együtt jövünk haza!

Születés napomról való megemlékezést hálásan köszönöm Ilonkának is.

Ezerszer csókol benneteket és biztos választ vár
Angyal.

1923. máj. 17.

[Címzés:]

Nagys.

Babits Mihály

író Urnak.

Budapest

VIII. Reviczky u. 7. sz. III. e.

**3209. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Angyalnak**

[Budapest, 1923. máj. 19.]

K. A. Szegedre utazás előtt sebtiben írom ezt a pár sort. Nagyön örülünk hogy jössz, okvetlen várunk. Írd meg vagy sürgőnyözd meg pontos érkezésedet hogy eléd mehessek. Szegedről még írok. Most indulunk a vonatra.

Ölel
Mihály
Ilonka

[Címzés:]

Önagysága

Babits Angyalka

polg. Isk. tanárnő urnőnek

Szekszárd

László u. 1272.

Tolnavármegye

**3210. BABITS, BABITS Mihályné TANNER Ilona
és mások – BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Szeged, 1923. máj. 20.]

Szeged, Juhász Gyula jubileumán

Mihály és Ilonka
hódoló szívvvel
Juhász Gyula
kezét csókolja
Kosztolányi Dezső
Réti Ödön Eidus Bentján
Nagyfalusi Fest Guidó

Angyust várjuk.

[Címzés:]
Nagyságos
özv. Babits Mihályné
urasszonynak
Szekszárd
László u. 1272.
Tolnavármegye

3211. BABITS és mások – MIKES Lajosnak

[Szeged, 1923. máj. 22.]

Kedves Mikes bácsi
Szegedről egy kedves társaságból üdvözljük mindannyiukat
Babitsné
Szíves szeretettel üdvözlí
König Péter Königné Kosztolányi Dezső
Pór Tibor Eidus Bentján
Fest Guido Nagyfalusi Andor
Réti Ödönné Babits Mihály
Réti Ödön

[Címzés:]
Nagys.
Dr. Mikes Lajos
Szerkesztő urnak
Budapest.
Az Est. Erzsébet-krt. 7.

3212. BABITS és mások – SZABÓ Lőrincnének

[Szeged, 1923. máj. 22.]

Kedves Klára!
Most várjuk a híres szegedi halászlét. Kedden délben mi is jövünk.
Mindakét Klárit csókolom

Ilonka
Mihály
Juhász Gyula Pór Tibor
Nagyfalusi Andor Fest Guido
Eidus Bentián
Kosztolányi Dezső

[Címzés:]
Nagys.
Szabó Lőrincné
úrhölgynek
Budapest
Üllői-út 31. fsz.

3213. NAGY Emma – BABITSNAK

[Mezőtúr, 1923. máj. 22.]

Kedves nagy Költőm!
Sorait Pestről visszatérve kaptam) nagyon köszönöm. Már

mint puszta kézirat, drága kincs nekem. Hát még ha rokon-szenvező, tiszta hangjára gondolok. –

Május 27-re ismét a fővárosban leszek. Régi intézetem, az Erzsébet Nőiskola, tartja 50 éves jubileumát. Kértek, hogy az ünnepélyen versekkel szerepeljek. Hálából (esztendőig voltam ingyenes növendékük) s az összeseregglő, vídám- emlékezetű iskolatársak kedvéért (találkozónk lesz!) – el-vállaltam. – Ha csak lehet, juni. 3.-ig ott maradok. De május 31.-ig egész biztosan. Az Osvát Ernő tiszteletére. S a magam igazi-irodalomra szomjas lelkéért. És itt lesz alkalmatlankodó levelem súlypontja:

Nagyon kérem: tétessen el számomra egy jegyet a Nyugat matinéjára. Nagyon, nagyon szépen kérem!... Nincs senkim, akit erre megkérhetnék. S olyan, aki nem ismerős Önökkel, úgysem tudna szerezni. Már pedig én ott akarok lenni! Világ-nézeti és lelki jussom van hozzá. –

Remélem, hogy az új anthológiára (A XX. század magyar lírája) az előfizetést elkönyveltetni ottlétemkor még nem lesz későn.

Most éppen a „Gondolat és írás” könyvismertetésével fog-lalkozom, az erdélyi Kalauz számára. Egyenként veszem (per-sze: lehetőleg röviden) a cikkeket. Részletesebben az általános érdekeltségűeket tárgyalva. – Előre láthatólag legtöbb helyet foglal el benne „A veszedelmes világnézet”, meg „Kant és az örök béke”. – Szeretném úgy megírni, hogy méltó legyen a könyvhöz. – De mikor leszek még én ott?!

A tolakodó jegy-kérésért elnézésüket kérve, maradok
mélységes tisztelettel:
Nagy Emma.

Mezőtúr, 1923. máj. 22.

3214. BABITS – WIDMAR, Antoniónak

[Szeged, 1923. máj. 22.]

[Hiányzik]

3215. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[?, 1923. máj. 22. után]

Mio caro Maestro, La ringrazio vivamente della cartolina da Szeged, dove, più ha le feste che facevano a loro grande poeta Gyula Juhász, ha voluto ricordarmi, La ringrazio del volume „Nyugtalanság völgye” che ho ricevuto insieme all’articolo di György Király, che mi servirà assai perché penso di scrivere un articolo sull’ „Italia nella poesia del maggior poeta vivente d’Ungheria”, nel quale oltre a parlare delle Sue liriche di soggetto italiano, accennerò pure alla Sua traduzione di Dante.

Qui intanto preparo il numero ungherese di Delta che uscirà il 1° giugno con scritti di Kárpáti Aurél, di Ady Endre, di Kosztolányi Dezső, di Erdős Renee, di |: Móricz Zsigmond :|, e di Ferenc Molnár oltre a una raccolta di canti popolari. Sarà un numero in leggero anteprima al quale farò seguire man mano degli altri che varranno a dare all’Italia un’idea quanto più possibilmente chiara della letteratura ungherese. Con un po’ di pazienza si farà tutto.

La pregherei tanto di salutare per Móricz Zsigmond, pregandolo di scusarmi se non ho scritto finora nulla a lui direttamente, soltanto perché non oso scrivere in ungherese. Gli dica che lo ricordo, come ricordo tutti coloro che mi hanno accolto con tanto amore, a Budapest.

Grazie ancora a Lei. Mi voglia bene. Non mi dimentichi.

Antonio Widmar

**3216. BABITS – az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULATNAK**

[Budapest, 1923. máj. 23.]

Kivánságukra, tekintettel a súlyos és bizonytalan könyvkiadói viszonyokra, ezennel beleegyezem abba, hogy verses munkáim első kiadásának példányszáma ezentul ne 3000, hanem 2000 (kettőezer) legyen. Beleegyezem továbbá abba is hogy a mai naptól fölveendő előlegeimet Önök valorizálják, vagyis mikor az előlegek ellenértéke esedékessé válik, az elszámolásnál tekintetbe vehessék az előleg és az esedékesség napján a korona zürichi jegyzésének differenciáját, amennyiben ez a differencia akár fölfelé, akár lefelé két pontnál többet tenne ki. Két pontnál kisebb differencia nem számít.

Teljes tisztelettel:
Babits Mihály

Budapest, 1923. máj. 23.

[Címzés:]

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.t. Tek. Igazgatóságának
Budapest

3217. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Szekszárd, 1923. máj. 23.]

Kedves Misi!

Örültünk fényképes lapodnak, valamint ma a szegedinek is. Tehát szombat reggel indulok innen s így d. u. ¼ 2-kor ott leszek. Örömmel olvastam a Pesti Hírlapban hogy vasárnap délután irodalmi délutántok lesz a Vígszínházban s így remélem hogy azon én is ott lehetek. Ezért el is kértem a hétfő délelőttöt

Kovácsnétól s így csak akkor jönnék haza, de remélem hogy
akkor már ti is jöhettek velem. Anyika is így óhajtja!

Addig is csókol benneteket
szeretettel
Angyal.

Szeksz. 1923. V./23.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

író Urnak.

Budapest

VIII. Reviczky u. 7. sz. III. e.

3218. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– JUHÁSZ Gyulának

[Budapest, 1923. máj. 24.]

Budapest, 1923. máj. <25.> 24.

Kedves Juhász Gyula!

Mellékelten küldöm a képeket, szerencsére elég jól sikerültek, csak a bankett-kép romlott el, amint előrelátható volt. Mindenik képre firkáltam valamit, ha nem szereti, le lehet nyírni. Én igazán nagyon örülök, hogy ilyen kedves emlékem marad a gyönyörű szegedi napokról. Az összes képeslapokba le-adunk belőlük, így aztán az elmúlt szép jubileumnak lesz egy kis utózajgása.

Móra Ferencnek és Szalay rendőrfőkapitánynak egyidejűleg küldök a csoportképből, de most arra kérném kedves Juhász Gyula, talán valamelyik önkéntes titkára segítségével szerezz meg nekem a csoportképen szereplő aranyifjúság címét, hogy küldhessek nekik is a képekből, s jelöljék meg, melyik

képből kívánnak. Talán felírom a neveket: Étsy Emilia, Réti Ödön, Eidus, József Attila, Pór Tibor (a mi kedves fáradhatatlan impresszáriónk!), Vér György, Fest Guido, Erdős Árpád, Nagyfalusi Andor s még egy fiatal ember, akinek a nevét sajnos elfelejtettem, s akinek a feje a csoportképen a Magáé mögött látszik és Ligeti.

Éppen most érkezett a „Szeged” – nem tudom, ki küldte, ezért a Maga levelében köszönjük meg a kedves figyelmet.

Nagyon sajnálom, hogy el kellett jönnünk Szegedről, irigylem Magát, hogy oly kedves környezetben élhet. Hazafelé jól utaztunk, mint a mellékelt fotográfia is mutatja. Látogasson meg bennünket mielőbb kedves Juhász Gyula, 31-ig itt talál minket pesti lakásunkban, Úrnapiján kimegyünk Gizellatelepre.

A kedves néninek sok csókot és kézcsókot küldök,
nővérét s a többi ismerősöket üdvözlöm,

Magát szeretettel köszönti

B. Tanner Ilonka

Szeretettel üdvözl s okvetlen elvár Pestre igaz híved

Babits Mihály

3219. JÁSZAI Mari – BABITSNAK

[1923. máj. 25.]

1923. Május 25.

Kedves jó Babits uram – és barátom!

Egy kicsit átkérődzve a dolgot úgy találom, hogy az még sem lehet – egy – élő embert vers fölmondással ünnepelnem! – ahhoz már nem vagyok elég – könnyű. Hanem ha tettszik, – a Maga édes kedvéért – szívesen fölolvasom ott valamelyikök magasztaló beszédét.

Kérem telefonálja meg ma d.u. 3–4 között sohasem 1–3 között Szívem

Ilonkát csókolom
szerető hívük
Jászai
M.

**3220. BABITS, BABITS Mihályné TANNER Ilona
és BABITS Angyal
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1923. máj. 26.]

Kedves Anyikám! Az utunk kellemes volt Irén és Sárival egyedül voltunk a kupében, Misi és Aladár vártak a pályaudvaron. Ilonka nagyon sovány. Most 1.-ére kaptak felvételt Gizella telepen, s így most nem jöhetnek velem haza. Egy hónapig lesznek ott, aztán bejönnek kicsit ide a lakásukra és majd úgy jönnek le hozzánk. Most sok dolguk van a készülődéssel, mert ágyneműt és mindent kell velük vinni. Ilonka ma is lepedőket szeg az édes anyjánál gépen. Hétfőn este otthon leszek. Kézcsók, Nennének is Pistit csókolom.

szombaton

Kezeidet csókolja (készül a holnapi előadására)
s mindnyájukat üdvözöl

Mihály 1923. máj.

Kezeiket csókolja:

Ilonka

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihályné

urnőnek

Szekszárd

**3221. BABITS – az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULATNAK**

[Budapest, 1923. máj. 26.]

Budapest, 1923. máj. 26.

Kivánságukra, tekintettel a súlyos és bizonytalan könyvkiadói viszonyokra, ezennel beleegyezem abba, hogy verses munkáim első kiadásának példányszáma ezentúl ne 3000, hanem 2000 (Kettőezer) legyen. Beleegyezem továbbá abba is, hogy a mai naptól fogva fölveendő előlegeimet Önök valorizálják, vagyis mikor az előlegek ellenértéke esedékessé válik, az elszámolásnál tekintetbe vehessék az előleg és az esedékesség napján a korona zürichi jegyzésének differenciáját, amennyiben ez a differencia akár fölfelé, akár lefelé két pontnál többet tenne ki. Két pontnál kisebb differencia nem számít.

Teljes tisztelettel:

Babits Mihály

[Címzés:]

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.t. Tek. Igazgatóságának
Budapest

3222. BABITS – SZALAY Józsefnek

[?, 1923. jún. 1. előtt]

[Hiányzik]

3223. SZALAY József – BABITSNAK

[Szeged, 1923. jún. 1.]

Igen tisztelt Barátom!

Megkaptam a csoportképet; igen szépen köszönöm. Legkedvesebb emlékeim közé rakom el: mindig visszarázsolja azt a néhány órát, a melyet kedves társaságokban tölthettem.

A Nagyságos Asszony kezét csókolom. Kosztolányi Dezsőt melegen üdvözlöm.

Vagyok igaz tisztelő híved

Dr. Szalay József

Szeged 923 VI/1

**3224. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– MIKLÓS Jenőnek**

[Esztergom, 1923. jún. 3.]

Szívélyesen üdvözlí

Babitsné Tanner Ilonka

Meleg köszöntéssel

Babits Mihály

[Címzés:]

Nagys.

Miklós Jenő úrnak

Budapest

Magyarság szerkesztősége

3225. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. jún. 3.]

Frankfurt a. M. Leerbachstrasse 89, Pension Viktoria
den 3 Juni 1923

Igen tisztelt Uram,

– Keleti Márton úr megírta, hogy nyaralóhelyéről elfogja nekem küldeni a regény folytatását. – A regényt türelmetlenül várom! – Ma egy sürgős ügyben fordulok Önhöz. – Egy négy kisebb kötetből álló magyar novellásantológia első kötetébe felvettem a „Mythologie” c. elbeszélését, – az antológia számára nagyon sürgősen szükségem van néhány életrajzi adatra, – talán a legcélszerűbb lenne, ha az „Érdekes Ujság Dekameronjában” megjelent önéletrajzát elküldené, – de lehetőleg póstafordultával!!! Azt is szeretném tudni, hogy mikor küldi a regényt, – hogy eszerint beosszam munkámat. –

És még egyet: a „Gólyakalifát” – és – az első fejezet után ítélve – új regényét is el tudnám helyezni orosz fordítás számára. Ez finanszialis szempontból is meglehetősen összeget jelent, mivel ivenként öt dollárt fizetnek. Nagyon sok könyv jelenik meg most orosz nyelven. A moszkvai állami kiadóhivatal havonta 150 könyvet hoz ki, – és az a törekvésük, – hogy minden irodalmi becsű munkát orosz nyelven kihozzanak. – A könyvek kiállítása nagyon egyszerű, de nem izléstelen. – Kérem, nyilatkozzon ehhez a ponthoz lehetőleg azonnal. – Legközelebb kiakarom küldeni néhány könyv német fordítását, – és természetesen, – ha Önnek ez ellen nincsen kifogása – a „Gólyakalifá”t is kiküldeném. – A legtöbb íróval úgy állapodtam meg, hogy a német fordítás alapján készült fordítások honoráriumából 25% kapok, – és Önt is erre szeretném kérni, mivel német honoráriumokból megélni nem lehet! –

Kérem mielőbbi feleletét! –

Szívélyesen üdvözli
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

**3226. BABITS – BABITS Angyalnak
és BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Gizellatelep, 1923. jún. 10. előtt]

[Hiányzik]

**3227. BABITS Angyal
és BABITS Mihályné KELEMEN Auróra
– BABITSNAK**

[Szekszárd, 1923. jún. 10.]

Kedves Misi!

Már előbb írtam volna hogy megköszönjem a szíves látást, de nem voltam biztos a címetekben. Igaz, hogy most sem tudom elegendő-e a hogy írtam. Örülünk hogy olyan szép helyen lehettek, reméljük hogy jót is tesz mindkettőtöknek. Én is kaptam felvételt Balatonlellére egy tanítók üdülőházába jul. 15-től aug. 1.-ig. nem tudom kellemes-e lesz csupa idegen ember között. Remélem hogy többször fogtok haza írni nyaralástokból. Mi e héten kezdjük a vizsgákat, a mik július elejéig tartanak. Ilonkának is még egyszer köszönöm a szíves látást,

és csókoljuk veled együtt.

Angyus.

Szekszárd, 1923. jún. 10.

Vigyázzatok kérlek az egészségtekre hogy igazán üdülést találhassatok azon a szép helyen, írtatok többször, én is sokat gondolok Reátok,

szeretettel csokol
édes Anyád!

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály
író Urnak
Gizellatelep
Rákosi üdülőház
Visegrád közelében.

**3228. A RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG – BABITSNAK**

[Budapest, 1923. jún. 11.]
Budapest, 1923. június 11.

Nagyságos Babits Mihály urnak,

Visegrád

Ugy véljük igen tisztelt Mester nem veszi rossznéven, ha pihenőjében megzavarjuk és közöljük, hogy a Budapesti Hírlap szombati számában Rákosi Jenő a tárca rovatban emlékezik meg a „Paradicsom” megjelenéséről. Nem tudjuk, vajjon nem kerülte-e el az Ön figyelmét és ezért szükségesnek tartjuk ezt közölni.

Mi a magunk részéről úgy érezzük, hogy ezért a szép cikkért Rákosi Jenőnek köszönettel tartozunk. Nem akarunk azonban elébe vágni az Ön elhatározásának és amennyiben Ön a maga részéről tisztelné meg Rákosi Jenőt azzal, hogy ezt a cikket megköszönje, úgy mi lemondunk arról, mert egészen

bizonyos, hogy az sokkal hízeltőbb és szívesebben fogadott lesz nála, mint a mi köszönetünk. Nagyon lekötelezne bennünket igen tisztelt Mester, ha szíves elhatározását miheztartás végett velünk közölné.

Önök továbbra is üdítő pihenést és jó egészséget kívánunk és vagyunk

igaz tisztelettel
készséges hívei
Dr Lőrincz

3229. RÉVAY József – BABITSNAK

[Budapest, 1923. jún. 12.]
Budapest, 1923. jún. 12.

Kedves Uram,

R. Rolland egy közös ismerősünk révén az Ön versei iránt érdeklődik. Nagyon kérem, szíveskedjék németre vagy franciára lefordított verseit (akár a Horvát Henrik fordításait, akár egyebet, de mindenesetre egyebeket is és mellőzhetetlenül a pacifista-verseket) leírni s hozzám eljuttatni, hogy elküldhessem neki. Megjegyzem, hogy Horvát: Neue Ungarische Lyrik-je már megvan neki s ezért olyan fordításokat kérek, amelyek ebben nincsenek meg. Talán Horvát Henrik újabb fordításait, Trostler fordításait stb. Ugyancsak szeretne további Ady-fordításokat is kapni. Talán ebben az utóbbi ügyben kaphatnék Öntől tanácsot és segítséget.

A Hatvany-féle gyűjtemény Ady-fordításait ismeri R. R., de nincsenek meg neki. Talán ezt is el lehetne juttatni hozzá.

Mindenesetre kérem szíves válaszát és nagyon örülnék, ha közbenjárásommal én is hozzájárulhatnék ahhoz, hogy a nagy mester az Ön csodálatos költészetét megismerje. Ezzel is, az

Ady-fordítások közvetítésével is az új Magyarország nagy kulturális érdekeit szolgáljuk.

Szíves üdvözléssel
őszintén tisztelő igaz híve
Révay József

3230. BABITS – TORMAY Cécile-nek

[Gizellatelep?, 1923. jún. 14. előtt]

[Hiányzik]

3231. TORMAY Cécile – BABITSNAK

[Budapest, 1923. jún. 14.]

Budapest 1923 VI. 14.

Szíves sorait őszintén köszönöm és nagyon örülök, hogy a nagy Duna mentén füstön, poron és aszfalton túl pihenhet sok munka után. Melegen kívánom, adja vissza a nyár jó egészségét és reményelem, ha keservesen kiérdemelt szünidőnk után találkozunk, felvesszük beszélgetésünk fonalát. Kedves kis feleségének külön üdvözlötet küld

szíves köszöntéssel
Tormay Cécile

A Nyugat cserepéldánya nem érkezett sem hozzám sem a szerkesztőségbe.

[Címzés:]

Nagyságos Babits Mihály
úrnak

Visegrád.
Gizellatelep Rákosi Jenő
Üdülő

**3232. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– GELLÉRT Oszkárnak és feleségének**

[Gizellatelep?, 1923. jún. közepén]

Kedves Gellérték!

Nem tudom, megkapták-e rendben az Osvát-jubileumi képeket a fényképésztől, s szeretném tudni, tetszettek-e? Az első felvétel a nőekkel sajnos elromlott, vagy a film volt rossz, vagy a fényképésznél nyitogatta valaki a kazettát – igazolásomra mellékelek egyet belőle. Ha a többi három filmre már nem volna szükségük, nagyon kérem kedves Gellért, küldesse vissza nekem, vagy ha Osváték a saját képüket meg akarják tartani, akkor csak a csoportkép filmjét kérném.

A nyaralásunk nagyon jól kezdődik: lesültünk, 1-1 kilót már hízunk, sokat csónakázunk – azt hiszem Mihálynak is jól fog tenni ez a csönd.

Kérem, írjanak pár sort, mi ujság Pesten?

Gizit szeretettel csókolom, Magát szívélyesen üdvözli

B. Tanner Ilonka

Melegen köszönt

Mihály

3233. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[?, 1923. jún. 25. előtt]

[Hiányzik]

3234. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. jún. 25.]

Frankfurt a. M. Leerbachstrasse 89, Pension Victoria
den 25. Júni 1923

Igen tisztelt Uram, –

nagyon köszönöm az életrajzot, – mely sajnos már későn jött. A könyv már nyomdában volt, – azt hiszem, már néhány nap múlva meg is fogja kapni. – A honoráriumot, 50,000 márkát, a kiadó már elküldte. Irja meg, vajjon megkapta-e már? A kiadónak a „Timár Virgil”-ből néhány példányt visszaküldtem azzal a kéréssel, hogy küldjék el címére, – mivel én a kiviteli engedélyt megszerezni nem birom. Azt hiszem, a könyveket most hamarosan meg fogja kapni. –

A mi a < fo > orosz fordítást illeti, a következő honoráriumokat fizetik néhány hét előtt – dollárba átszámítva: ívenként 5 dollárt, – ez egy husz íves regénynél tehát 100, dollárt tesz ki, – ebből Önt 75d-t megilletné. – Mivel az orosz pénz egyre javúl, lehet, hogy nagyobb összegre is lenne kilátás. – Minden írást, amit a fordítást illetőleg megkapok, el fogok küldeni. – Vajjon a „Timár Virgil” mostanában tekintetbe jön-e az orosz fordítás számára, nem tudom, – az első fejezet alapján ítélve, az új regényt < meg > biztosan le fogják fordítani. –

Nagyon örülnék, ha végre oly viszonyokba jutna, hogy nyugodtan dolgozhatna. < Lehet, hogy > A legközelebbi hetekben a háromszáz torony városából Max Eastman, egyike a leghíresebb amerikai íróknak és a „Liberator” c. nagy folyóirat szerkesztője, visszajön Németországba. Át fogom neki adni a „Gólyakalfát” azzal a kéréssel, hogy az angol fordítás ügyében eljárjon. Nagyon derék ember, – aki biztosan mindent meg fog tenni. –

Szívélyesen üdvözli és mielőbbi javulást kíván

igaz tisztelője

Stefan I. Klein

**3235. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának**

[Budapest, 1923. jún. 29.]

Kezeidet csókolja s mindnyájatokat üdvözöl Gizellatelepről
Mihály

(Már csak pár napig leszünk itt.)

Kézcsókkal
Ilonka

Angyust csókolom

[Címzés:]

Nagys.

Babits Mihályné

úrasszonynak

Szekszárd

Tolna m. László u. 1472

**3236. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– JÁSZAI Marinak**

[Gizellatelep, 1923. jún.]

Kedves Mária!

Azon az Osvát-délutánon nekem valóságos idegrohamom volt a fellépésem előtt – (teljesen ki vagyok merülve idegzetileg) – s azért kértem Ilonkát hogy maradjon mellettem, mert nélküle igazán nem tudom, nem tört volna-e ki ez az idegroham sokkal súlyosabban mintahogy tényleg kitört.

Mondják hogy mikor még a színpadra léptem is, halálása-

padt voltam, teljességgel ijesztő arcszínű. Végtelenül sajnálom hogy Mária oly korán elment s így nem bucsuzhattunk már el mielőtt kijöttünk ide Gizellatelepre az utolsó pár nap izgatottan telt el; szegény Ilonkának mindenféle ügyeket sebtiben kellett < összeszedni > elintézni, én pedig rosszul voltam. Idegzetileg nagyon leromlott állapotban vagyok, epefájásom is kiujult, s minden reményem az hogy itt, hegy és víz között, s távol az emberektől, pihenve, összeszedem magam.

Ha van valaki akitől fáj távol lenni, Mária az. Gizellatelepen nincs posta, ez a levél sem tudom, mikor jut postás kezébe (amikor valakinek tetszik innen Visegrádra áthajózni) – de akármikor ér is a kezébe, kérem, [!] el, nem ez az első gondolat, amely tőlünk jön és Mária felé megy.

Egyébként nagyon szép itt, csak már melegebb volna. Igazi magány és nyugalom: Ilonka is kezd egy kicsit hizni. De sietve pontot teszek: ő is akar még írni néhány sort. Kérem, gondoljon ránk szívesen. Igaz hódolattal és kézcsoókkal

üdvözlí
Babits Mihály

Én is bocsánatot kérek neveletlenségemért, hogy nem kísérhettem fel Máriát a páholyba, de Mihály olyan állapotban volt, hogy nem mertem egyedül hagyni. Nagyon sajnálom, hogy Máriának oly hamar el kellett mennie s hogy ezt nem mondhattam el még akkor személyesen. Mi egy hónapig maradunk itt, nem tudom, mire megjövünk, Máriát Pesten találjuk-e? Mindenesetre telefonon fogok jelentkezni.

A viszontlátásig nagy szeretettel csókolja
kezeit

Babitsné Tanner Ilonka

[Címzés:]
Jászay Mari urnőnek
a Nemzeti Színház örökös tagjának
Budapest
V. Rudolf tér 6. IV. emelet

[Feladó:]
Babits
Gizellatelep,
Rákosi Jenő üdülő

3237. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Hamburg, 1923. júl. 3. után]
Igen Tisztelt Uram, – kérem, írja meg lehetőleg postafordul-
tával, számíthatok-e arra, hogy a regény folytatását a közeli
hetekben megkapom. Megkapta az „Ungarn” c. antológia első
kötetét és a honoráriumot?

Szívélyes üdvözlettel
igaz tisztelője
Stefan I. Klein

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály író Urnak
< Budapest
Reviczky út 7. >
|: Dömös :|
Ungarn

**3238. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Iлона
– TANNER Bélánénak**

[Dömös, 1923. júl. 8.]

Üdvözetet és kézcsókot küldünk Dömösről

Mihály

Kedves Anyuskám! Nem jöhetek holnap hozzátok hanem majd a jövő héten v. jövő vasárnap. Mi nagyon jól érezzük magunkat, hát ti hogy vagytok? Nagyon szeretném, ha írnál minderről, megkaptad-e az ágyat, mennyi a szabadság, s van-e olcsó jegy? Lehet, hogy kedden jövök (10-én) A gyerekeket csókolom, kezedet csókolja

Ilonkád.

[Címzés:]

Nagys.

Tanner Béláné

úrnőnek

Pócsmegyer

Leányfaluval szemben.

Feladó: Babits, Dömös, Plébánia

**3239. GELLÉRT Oszkár és felesége – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[?, 1923. júl. 12. előtt]

[Hiányzik]

3240. GELLÉRT Oszkár – BABITSNAK

[Balatonszemes, 1923. júl. 12.]

Balatonszemes, 23. VII/12.

Kedves Mihály, – otthon voltam egy napig, Ernőtől hallottam, hogy ti is csak épp egy napot töltöttetek Pesten s folytatjátok Dömösön, amit Gizellatelepen oly rosszul kezdtetek. Ernőtől tudom azt is, hogy Ilonka a filmeket keresi rajtam. Nem kapta volna meg? Ajánlott levélben küldtem Gizellatelepre (Gizivel képeslapot is írtunk oda.) Meddig maradtok Dömösön? Írjatok egy sort!

Kézcsókkal –
Téged melegen üdvözöl
Oszkár

[Címzés:]
Babits Mihály úrnak
Dömös
Plébánia

3241. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona – BABITS Mihályné KELEMEN Aurórának

[Dömös, 1923. júl. 15. előtt]

Kedves Anyika! Gizellatelepről, ahol a múlt hónapban nyaraltunk, félóránnyira itt Dömösön vettünk lakást a plébánosnál, nagyon szép békés hely, már 2-2 kilót hiztunk is. Így szekszárdi utazásunk valószínűleg őszre marad. Anyikáék hogy vannak? Angyust és Pistát csókolom Anyikának és Nennének kezeit csókolja

Ilonka

Dolgoznom kell s itt jól tudok, azért maradunk még itt. (De lehet hogy csak aug. 1-ig.)
Kezeidet csókolja szerető fiad

Mihály

Ez a ház; nagy kertje van a Dunára. Sokat evezünk. A hely nagyon szép; sokkal szebb mint a levelezőlapból gondolni lehetne.

[Címzés:]

Nagys.

Özv. Babits Mihályné urnőnek

Szekszárd

László u. 1272. Tolna m.

Babits, Dömös, Plébánia

**3242. BABITS Mihályné KELEMEN Auróra és mások
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Szekszárd, 1923. júl. 15. után]

Édes Ilonkám Örülök hogy jó és kellemes helyre találtatok a hol meg is lehet hizni (a mi ugye nagy szó a mai világban!) aggódtam az első hónapi nyaralástok alatt mert féltettelek Benneteket a meghűléstől, de most már nagy a meleg, de ugye a Duna fürdővel könnyebb kibírni mint itt nekem Szeretnélek már látni mind kettőtöket de mind ez idáig Angyusnak kellett segítségére lennem a ki 15ke óta Balaton Lellén fürdőzik.

Irjatok hogy létetekről többször is, sok szeretettel csokollak
öllelek Benneteket!

Pistitől sok sok csók és Ilona nennétől

[Címzés:]

Ngs

Babits Mihály Úr

Dömös

Plébánia

3243. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[Fiume, 1923. júl. 17.]

Egregio Maestro, sono felice di poterle spedire oggi stesso i „Poemi Conviviali” del Pascoli, che il discepolo fiumano del grande Poeta ha voluto donarle in segno di stima. Il donatore è Gino Sirola, ora preside dell’Istituto Tecnico „Leonardo da Vinci” a Fiume. È un ottimo conoscitore della letteratura magiara, come avrà potuto persuadersene con la traduzione di „I sogni della viola” del Tompa che abbiamo pubblicato nel IV. fascicolo di Delta. Le sarei grato se volesse scrivergli o magari inviargli il suo ritratto al seguente indirizzo:

Gino Sirola

preside dell’Istituto Tecnico „Leonardo da Vinci”

Fiume

Via Parini.

Lo stesso La pregherei di fare per Francesco Drenig (segretario dell’Istituto Tecnico „Leonardo da Vinci”, Fiume, Via Parini) il quale Le ha donata „L’antologia dei Poeti d’oggi”. Dunque non sono stato io a farle il dono, io l’ho fatto a Kosztolányi. „La valle dell’ inquietudine” con la dedica resterà per me, anche se immeritadamente. Come vede la letteratura magiara ha molti amici qui in Fiume e insieme ad essi continueremo a spedire ai letterati ungheresi opere e riviste. Ha ricevuto „Il Concilio” col mio articolo sulla „poesia magiara”?

Le mando insieme a questa anche „La Vedetta d’Italia”,

con l'articolo sull' „Italia nella sua lirica”. Mi scriva, se può, quello che le sembra.

Vorrei avere i suoi studi critici per tradurre qualcuno per Delta.

Le invia tanti saluti il suo
devotissimo
Antonio Widmar.

17. VII. 923.

Fiume–Piazza Mercato Nuovo, 3.

P.S. Gino Sirola non ha niente a che fare con Francesco Sirola che è morto. Francesco Drenig è Bruno Neri del Delta.

3244. BABITS – RÉDEY Tivadarnak

[Dömös, 1923. júl. 24. előtt]

[Hiányzik]

3245. RÉDEY Tivadar és mások – BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Szeged, 1923. júl. 24.]
923 VII/24

Szívből köszönjük kedves megemlékezéseket. Ujszegeden nyaralunk. Mielőtt leutaztunk, Zebegénybe menet a vonatról nézegettünk Felétek a Gizella-telepre. Akkortájt olvastam Az Est-beli gyönyörű naphimnust is.

Nagyságos Asszony kezeit csókolom.
Szeretettel ölel
Rédey Tivadar

Szervusz, Kedves!
Mi is nagy vízi életet élünk!

Csók, üdvözet
Mici

Hálás üdvözet Juhász Gyulától is!

Szeged
Ujszegedi szerb internátus, Reinbold-lakó

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály
úrnak
< Budapest VIII
Reviczky-u. 7. III. >
|: Domos plebania :|

3246. BABITS – WIDMAR, Antoniónak

[Dömös, 1923. júl. 25.]

[Hiányzik]

3247. BABITS – SIROLA, Ginónak

[Dömös, 1923. júl. 25. körül]

[Hiányzik]

3248. BABITS – DRENIG, Francescónak

[Dömös, 1923. júl. 25. körül]

[Hiányzik]

**3249. A HABEL és NAUMANN KIADÓ
– BABITSNAK**

[Regensburg, 1923. júl. 28.]

Regensburg, den 28. 7. 23

Im Auftrage von Herrn Stefan I. Klein senden wir Ihnen anbei
Mk. 50.000. –

in Verrechnungsscheck auf Amberg als Honoraranteil für die
Aufnahme Ihrer Novelle „Mythologie“ in Nr. 4 der Zeitschrift
DIE WELTLITERATUR. Wir brachten die Sendung bereits
am 18. 6. zum Abgang, doch erhielten wir sie damals von der
Post zurück.

Hochachtungsvoll

HABEL & NAUMANN VERLAG

[Habel Neumann]

[Címzés:]

Herrn

Michael Babits

Budapest

Reviczky utca 7

3250. BABITS Angyal – BABITSNAK

[Balatonlelle, 1923. júl. vége]

Kedves Misi!

Két hete hogy itt vagyok Balatonlellén a tanítók üdülőházában, már előbb írtam volna de nem tudtam merre vagytok, 1.-ére azonban írtátok hogy otthon lesztek és remélem most már Szekszárdra jöttök, addig míg az én vakációm is tart.

Szeretettel csókol benneteket
Angyus.

[Címzés:]

Nagyságos

Babits Mihály

író Urnak.

<Budapest.>

<VII. Reviczky u. 7. sz. III.>

Dömös Plébánia

3251. HORVÁT Henrik – BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának

[Conop-Odvos, 1923. júl.]

Kedves Mihály és legkedvesebb Ilonka! Elutazásom előtt nagyon szerettelek volna meglátogatni a Gizella telepen, de viharzó öcsém nagyon igénybe vette időmet és az idegeimet, úgy hogy nem lehetett. Hallom hogy beteg voltál, amit nagyon fájlaltam. Remélem, hogy jobban vagytok már, Karlsbad kelene!! – Én itt egy nagyon szép helyen vagyok: (Conop-Odvos. Dr. Konopi Kálmán címén, Arad m.) (Románia.) rendkívül kedves finom embereknél. (A multkor Pokol fordításodat olvastuk.) Kérlek irjatok egy pár sort, hogy hogy vagytok és hol vagytok és főleg Mihály egészségi állapotáról!

Szivből üdvözl
Henrik

[Címzés:]

Ngs.

Babits Mihály Urnak

<Reviczky utca 7. III.>

<Budapest>

Dömös

Plebánia

3252. BABITS – RÉVAY Józsefnek

[Dömös, 1923. júl. 30. előtt]

Kedves Uram! Bocsásson meg, hogy ily elkésve felelek leve-
lére. Azt hittem, július elején, hogy Pestre felmenve szemé-
lyesen beszélhetjük meg ezt a dolgot, de két napi ott tartózkodásom alatt nem volt erre alkalmam. Most a közel napokban megint Pestre készülök. Lehet hogy ekkor több szerencsém lesz. A Romain Rolland-féle ügy hamarabb ügysem igen intézhető el, mert Horvát Henrik Erdélyben van; Trostler címét nem tudom, én itt, de még Pesten is, nem igen tudom a szükséges fordításokat összekeresni. Valami prózai könyvet is lehetne küldeni: de ezekből szintén nincsenek példányaim. Remélem, ami késik, nem mulik, és az illusztris író akit én régóta és nagy mértékben tisztetek, s akinek érdeklődése számomra igaz öröm, megőrzi ezt az érdeklődést addig az időig, amikor írásaim elküldésével szolgálatára tudok állani.

Én hétfőn 30.-án Pesten leszek. Talán akkor beszélhetünk telefonon. E nap délutánján mindenestre bemegyek a Centrálba is. Talán Trostlerrel tudok találkozni.

Szives üdvözléttel igaz híve
Babits Mihály

**3253. SCHÖPFLIN Aladár és mások – BABITSNAK
és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Balatonfüred, 1923. aug. 3.]

A Centrál kávéház balatonfüredi különítménye üdvözl

Schöpflin Aladár

Schöpflinné

Juliska Königné

König

Bródy Pali és tsa: Tóth Pádi

[Címzés:]

Nagyságos Babits Mihály úrnak

és nejének

Dömös

Plébánia

3254. DIENES Valéria – BABITSNAK

[Oberammergau, 1923. aug. 7.]

Oberammergau, 1923, aug. 7.

St Gregor Allee 28d.

Kedves Mihály,

minthogy nem tudom bizonyosan, kijösz-e kedves feleségeddel ezen a nyáron is erre a barátságos alpesi vidékre, levélben háborgatlak meg a következő kérdéssel: foglalkoztál-e a relativitás elméletével s volna-e kedved és hajlandóságod Bergsonnak erre vonatkozó könyvéről, mely rövidesen megjelenik [:magyarúl:], valamelyik rendelkezésedre álló lapban megemlékezni. Azt hiszem, nem kell mondanom, hogy a magyarországi olvasóközönségen kívül engem is, sőt Bergsont is leköteleznéd vele még akkor is, ha csak ezt az alkalmat használnád fel ennek a problémának átgondolására.

Ha igenlőleg válaszolnál (levelezéstől való irtózásodat ismerve igen természetesnek sőt szeretetreméltónak találnám ha kis feleséged írna pár sort)– akkor intézkedném, hogy a Pantheon a könyv megjelenésekor egy példányt azonnal hozzád juttasson. A könyv nagyon szép, és Pál, a nagy relativitás-szakférfiú, a magyar szövegnek az eredetivel való összehasonlítása közben helyenkint szintén erősen megmagasztalja. Ezt csak azért mondom hozzá, hogy dicséretemet ne redukáld teljesen a tanítvány bámulatára mestere iránt.

Szép volna, ha a nyáron mégis találkozhatnánk, nagyon szeretném Ilonkát megismerni és szívből köszöntöm. Téged is, régi baráti érzéssel:

Dienes Valéria

**3255. Az ATHENAEUM IRODALMI
és NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
– BABITSNAK**

[Budapest, 1923. aug. 8.]
1923. augusztus 8.

Tisztelettel tudatom, hogy Salusinszky Imre szerkesztő úr vásárnap kimegy a Gizellatelepre és a még kiutalandó és megbeszélt 200.000 koronát ő fogja magával vinni és azt i. t. Babits urnak személyesen át fogja adni.

Továbbra is kellemes nyaralást kívánva, vagyok önmagyságának kezeit csókolva

őszinte tisztelője
Fejes Sándor

[Címzés:]

Nagyságos Babits Mihály író urnak

Dömös

Plébánia kert

3256. BABITS és BABITS Mihályné TANNER Ilona
– HORVÁT Henriknek

[Dömös, 1923. aug. 10–13.]

Dömös, 923. aug. 1 < 0 > 3.

Imádott Henrikkém!

Folyton akarunk Neked irni, de hát – szóval az idő telik, s nem tudom, ott vagy-e még, vagy már Pesten? Édes Henrikkém sokat emlegetünk és sokszor gondolok Rád, Te kedves jó barát! és folyton lelkiismeretfurdalásom van, hogy mindig olyan goromba voltam Hozzád, meglátod édes Henrikkém, ezután olyan szelíd leszek, mint egy menyasszony és olyan tisztelettel fogok beszélni Veled, mintha ősz öregapám volnál. Sohsem pofozlak többet édes Henrikkém, meglátod, egyáltalán ezután nagyon komolyan fogok viselkedni, mint egy koros úriaszszonyhoz illik. – No de nem beszélem be Neked, hogy haragra van okod, mert még tényleg megharagszol. Örültünk, hogy nyaralni mentél és hogy kedves emberek közt vagy, legalább távollétünkben nem savanyodsz el, s nem kell hogy én élesztgesselek. Mi elsején már hazamegyünk abba az undok városba, ha addig Te is megérkezel, kérlek jöjj el mielőbb! Mihály is szeretne beszélni Veled, és segítségedet akarjuk kérni, ugyanis Romain Rolland olvasta az antológiádat és nagyon érdeklődik M. írásai után, Neked kell segíteni, hogy német fordításokat küldhessünk neki.

Mi itt a plébánián lakunk és nagyon csöndesen élünk, szép nagy kert van, sokat csónakázunk és abszolút senkivel sem érintkezünk. Mihály szorgalmasan dolgozik, a Kártyavárat fejezi be a napokban. Egészség dolgában is türethetően vagyunk. Mihály idegei megnyugodtak kissé. Hát Te hogy vagy Henrikkém? Nem csalsz meg engem a szende szőke fajtát holmi fekete démonokkal? És egyáltalán szeretsz még minket?

Isten Veled édes Henrikkém, a viszontlátásig szeretettel csókol, illetve üdvözöl, mert félek, hogy Mihály megpofoz

Ilonka

Bocsáss meg hogy én nem írok ilyen hosszan – de egész nap dolgozom egy rengeteg íráson – s minden sort azonkívül mint-ha a véremmel kellene megírnom, olyan nehezen jön. Te megérted ezt. Már alig várom hogy beszélhessek veled.

Igaz szeretettel üdvözöl

Mihály

3257. WIDMAR, Antonio – BABITSNAK

[Fiume, 1923. aug. 12.]

Fiume, 12. VIII. 1923.

Mio caro Maestro, ricevo in ritardo la Sua confortevole e im-meritata lettera del 25 luglio scorso, perché sono stato via da Fiume un paio di giorni. Mi dà vera gioia il sapere che ha ricevuto tutto quello che Le ho spedito e che di tutto è contento. Mi creda, lo faccio perchè sento che è il mio dovere. Dovere verso un poeta che ammiro, dovere verso un poeta che ama i nostri poeti e dovere verso i poeti che Lei ama. Sì, ci sono anche altri poemi latini di Giovanni Pascoli. Non mancherò di cercarli (sono edizioni rarissime) e d' inviarglieli, insieme alle opere di Arturo Graf che ho già ordinato. Non si preoccupi di contraccambiare quanto io posso donarle. É poco, lo so, ma è tutto quello che posso fare. Per me mi bastano le parole che mi dice nell'ultima Sua sull'articolo che ho pubblicato nella „Vedetta” e sulla „Canzone di Caino”. Le confesso però che Le sarei veramente riconoscente se mi facesse spedire la Divina Commedia e i suoi romanzi che m'interesserebbero assai.

Ho ricevuto „Gondolat és irás” e ne ho già letti parecchi

saggi (Ágoston, Költészet és előadóművészet, Népköltészet, Tanulmány Adyról) e ho ricevuto il ritratto. La ringrazio tanto tanto. Anche Gino Sirola e Francesco Drenig hanno avuto l'uno il libro e il ritratto, l'altro il ritratto e la lettera. Le sono riconoscentissimi tutti e due e tutti e due Le scriveranno di persona. Gino Sirola ni ha promesso di spedirle uno dei poemetti latini di Pascoli. Egli era uno dei discepoli prediletti del Poeta di Bargu che ne preferira tre e tutti e tre furinorni. Gli altri due sono morti; non è rimusto che Gino Sirola, il quale ora si può dire viro che per il culto di Giovanni Pascoli.

Gino Sirola ci prepara pure una traduzione delle Sue „Danaidák” per Delta.

Ho scritto a Mario Puccini che Lei ha l'intenzione di parlare de „L'inganno della carne” su Nyugat. Io scriverò di questo libro in Delta. Ne sono entusiasta. È uno dei migliori libri degli ultimi anni nella letterarura italiana moderna.

Lei dunque scrive e sta per finire un romanzo? Come sono curioso di leggerlo! Quando? Uscirà?, „L'Antologia della poesia magiara del XX secolo” non è uscita ancora?

Ringraziandolo di cuore per tutte le prove di amicizia che mi ha dato e sperando di rivederci ancora di persona in novembre (conto allora di venire a Budapest), passo a riverire la Sua cortese Signora e a salutarlo. Tanti auguri per l'opera che deve terminare. La saluta da unile discepolo

Antonio Widmar.

P.S. La copia del „Concilio” che ha in più, la mandi pure a qualcuno che s' interessa di lettere italiane.

**3258. SZABÓ Lőrinc és SZABÓ Lőrincné MIKES Klára
– BABITSNAK és BABITS Mihályné TANNER Ilonának**

[Budapest, 1923. aug. 15.]

Bp. 1923. aug 15.

Kedves Ilonkám!

Végre egyszer írok már, ugy-e? Tudom szídtál <...> magadban. Ha tudnád milyen fáradt vagyok főzés után és szoptatások közben, nem szídnál és nem is haragudnál rám. Sőt, ha jó barátnő volnál, már irtál volna nekem. Mikor jöttök már vissza? Lőrinc engem mindenáron el akar küldeni legalább egy hónapra a Bakonyba.^x Nagyon szép hely lehet, de én nem akarok menni egyedül. Unalmas volna nagyon. Az egyedüllét az én idegeimre nagyon rossz hatással van. Igaz, hogy kutyául nézek ki, soványabb már nem nagyon lehetnék, de mégse akaródzik nekem Pestről elmenni. Szeretek itt lenni. Hogy vagytok Ilonkám? Biztosan azóta már még jobban néztek ki. Mihály kész van a regényével? Itt oly meleg van, hogy csakis este érdemes kimozdulni levegőre. Nem is szoktam máskor kimenni hazulról. Voltunk mostanában Gráf-fal vacsorázni. Nagyon jó volt, Simon is velünk volt. Banda Marci muzsikált, gyönyörűen. Én nagyon jól éreztem magam azon az estén. A Gellértbe szoktunk még járni, de csak vacsora után. Az is nagyon kellemes, jó hely ilyenkor nyáron. Egyszer csak meglepünk benneteket. Szeretnék már kimenni hozzátok. Csak persze a gyerekkel én egyedül nem tudok menni, Lőrinc pedig csak ünnepnap ér rá. Szóval nem tudom mikor, de egyszer csak beállítunk. Addig is Ilonka néni fogjon papírt ceruzát és írjon nekem minél előbb. Mihályt szeretettel üdvözlöm, téged sokszor csókol

szerető

Klárád

923 aug. 15.

^x Egy ismerős körorvos feleségéhez, Kapolcs nevezetű faluba.

Kedves Mihály, a fenti sorokból azt látom, hogy a hölgyek megint összezelekedtek; – miért ne mi is? Szeretném, ha írnál, ha feljönnél, ha egy picike érdeklődést mutatnál irántam. Csúf és unalmas ez az itteni élet, igazán nincs senkim se. Hallatlan butaságokat írnak–beszélnek össze felebarátaink. Klári nem akar, de én nagyon szeretnék elmenni a Bakonyba. Vakációm, mint talán tudod is, szeptemberre tolódott ki. Olaszországba megint nem megyek, nincs pénz. Csak ideoda utazgatok, legtöbbször csak térképen. Irtam tegnap meg tegnapelőtt két verset. Schöpfung visszajött Pestre; Tóth is, öt napi Balaton-ozás után. El van ragadtatva Füredtől. Manci és Sárközy bocsk. kérnek bejelentett és elmaradt látogatásuk miatt; épp akkor tört ki a vasutassztrájk s másodszor nehéz összehozni a kompániát. Gyerekünk hízik. Pénz nincs. Nagyon fáradt vagyok, irigyellek. Ártingerék leutaztak Földvára, 10 napra, másfélmilliót szántak az útra. Vasárnap és hétfőn én is odamegyek. A zsidók szörnyen zsebelik a pénzt a tőzsdén, az árak egyszerűen borzalmasak, a fizetés meg marad a régi. Irjál kedveském és add át kézcsókomat Ilonkának. –

Lörinc

3259. BABITS – KLEIN, Stefan I.-nak

[Dömös, 1923. aug. 20. előtt]

[Hiányzik]

3260. KLEIN, Stefan I. – BABITSNAK

[Frankfurt am Main, 1923. aug. 20.]

Frankfurt a. M. Leerbachstrasse 89, Pension Victoria
den 20. August 1923

Igen tisztelt Uram,

Levelére azonnal felelek, hogy feleletemet minél előbb megkapja. – Az angol és orosz fordítás ügyében mindent meg fogok tenni, azonban mindeddig sem Max Eastmann, sem orosz barátom vissza nem érkeztek. Arra is lesz gondom, hogy mind ezeket a pénzeket valutában megkapja. – Ha most valamelyik könyvét elhelyezem németül, próbálom elérni, hogy a német kiadó is másban mint német valutában fizessen. –

Tanulmánykötetei közül csak az egyiknek kefelevonatát megkaptam. Kurt Wolff csak akkor akarja magát a könyvek kiadására elhatározni, ha a regényeket látta. – Két Essay az „Oesterreichische Rundschau”-nal fekszik. –

Kurt Wolfftól holnap kérek elszámolást, és arra fogom kérni, hogy küldje el önnek direkte a honorárium felét. –

A „Musarion-Verlag”-nál még egyszer meg fogom reklamálni a regény elküldését. –

A regényt türelmetlenül várom! Kérem, küldje el mielőbb. Ugy szintén a meséket! Ezeket a legkönnyebb lesz elhelyezni. Ha őket azonnal küldi, akkor a könyvet, dacára a válságos viszonyoknak, valószínűleg még karácsonyra ki lehet hozni. – Mesék számára Angliában is könnyebb kiadót találni. –

Nagyon örülnék, ha a más nyelvű fordítások ügyében tudnék valamit elérni, ami lehetővé tenné, hogy a nagy munkákkal foglalkozzon. Azt hiszem, hogy ez rövidesen sikerülni is fog. –

Végül még egyszer kérem: küldje el mielőbb a meséket és a regényt! –

Szívelyes üdvözlettel
igaz tisztelője
Stefan I: Klein

3261. BABITS – ELEK Artúrnak

[Dömös, 1923. aug. 22. előtt]

[Hiányzik]

3262. ELEK Artúr – BABITSNAK

[Budapest, 1923. aug. 22.]
Budapesten, aug. 22-én.

Kedves Uram,
nemrég kerültem haza, azért csak most tudom megköszönni
és némiképpen viszonzni kedves figyelmüket. A nyaralás hi-
hetőleg jól tesz mindkettejüknek. Én Délnémetországban ba-
rangoltam és nagyon megszívtam magamat széppel. Most már
munkához látok és mihamarabb sorát ejtem a Paradisójának
is. Késedelmezésemet ne tulajdonítsa közömbösségnek. Mint
feladatra készülök reá, ez a magyarázata lassúságomnak. Sze-
retettel üdvözli mindkettejüket s a hátrlevő idő mentül jobb
felhasználását kívánja

Elek Artúr.

[Címzés:]
Nagyságos
Babits Mihály úrnak
Dömös <...>
Plébánia.

3263. DIENES Pál – BABITSNAK

[Oberammergau bei Dilg, 1923. aug. 23.]

Oberammergau bei Dilg. 23. 8. 23.

Kedves Mihály, nem vetődtök-e mostanában errefelé? Jó lenne találkozunk mert az írás sehogy se fungál. Én élvezem a gyerekeimet a jó levegőt, mászásokat és a papírmárkát. Szilásitól hallom hogy Aladár „költ”. Hát a matematika? Te rólad meg azt hogy „nagy” költő lettél. Does it pay? Kaptam végleges állást Swansea-ban. Octóbertől ez a címem (University College).

Ölel régi de jó barátod
Pál

[Címzés:]

Babits Mihály

író úrnak

Dömös plebania

Budapest VIII

Reviczky u. 7. III.

3264. KUNCZ Aladár – BABITSNAK

[Kolozsvár, 1923. aug. vége]

Kedves Barátom,

Átvévén a kolozsv. Ellenzék Mellékletének szerkesztését, első dolgom, hogy Hozzád forduljak s támogatásodat kérjem. Elégé nem jellemezhetem, milyen fontos érdek az, hogy ez a ma már több mint 20.000 pldban megjelenő lap jó irodalmat adjon s m.országi részről a legmagasabb színvonalat <...> állítsa föl.

Az a kérésem Hozzád, hogy minden hónapban legalább egy írást küldj le hozzánk. Légy jó ajánlottan feladni s címemre 5 Strada Regala 5 meneszteni. Legnagyobb szükségem volna

novellára. De nagyon jó volna bármilyen írás Tőled. Minthogy szept. 15 körül jön az első reformált szám – már kabalából is a te írásoddal szeretném megnyitni. Azért légy szíves az első – mondjuk novellát – sürgősen elküldeni.

Legcélravezetőbbnek azt tartanám, ha havi 1 írásért megjelölnéd leiben az igényeidet s én azt minden hó 1. én átutaltatnám Neked, hogy rendszeresen beilleszthesd költségvetésedbe.

Nem kell hangsúlyoznom, hogy mennyire csak a te érdekedet képviselem a honorárium-kérdésben – de nagyon kérek, hogy az itteni nem nagyon virágzó anyagi helyzetre is légy tekintettel. Itt a Melléklet egy hasábjáért 75 lejt fizetnek. Ezt tájékoztató alapszámnak mondom. Azt hiszem 400 lejig föl tudnak Veled szemben menni egy átlagos hosszúságu költeményért. Talán ebben a havi fixumban kellene havi 1 novelláért megállapodni. Ez az én proposícióm. Mindenkép légy szíves sürgősen közölni válaszodat. (400 lejért ma itt 60.000 Krt fizetnek)

Remélem jól érzed magad. A Nagys. Asszony két fotográfia-közlési jogát itt eladtam 100 lejért, amelyet az első havi részlettel küldök. Én itt egyelőre csak addig maradnék, amíg a munkát beállítom. Azután föllátogatok Pestre. Nagyon szomorú, társtalan vagyok. Viszont sok szép tennivaló lenne itt. Várom türelmetlenül küldeményedet

Ilonkához az a kérésem, hogy támogasson erdélyi izoláltságomban s <...> a te munkálkodásodat biztosítsa

(levelem minden részletét légy jó másokkal szemben hallgatásba takarni)

Igaz szeretettel és tisztelettel köszönt
őszinte barátod
Kuncz Aladár

JEGYZETEK

BABITS MIHÁLY LEVELEZÉSE 1921–1923

Babits Mihály levelezésének tizedik kötete az 1921. január 15-e és 1923. augusztus 31-e között keletkezett leveleket, levélfogalmazványokat, üzeneteket tartalmazza, kivéve a házassági gratulációkat, amelyek az előző korszakot zárják (l. BML 1919–1921: **2829–2837.**). Szerepel a kötetben két gyászjelentés is, Király György és Kaposy József halála ugyanis közelről érintette Babitsot.

A kötet harmincegy hónapnyi történelmi ideje a világháborúk közötti két évtized legeleje.

Az I. világháború harcai ugyan véget értek, és hazatértek a katonák, de Magyarországon nem volt sem béke, sem rend. Külső és belső fegyveres erők készülődtek mind az országhatároknak, mind az ország hatalmi berendezkedésének megváltoztatására. A „kisantant” katonai fenyegetést jelentett, miközben az ország területe tovább töredezett: kikiáltotta önállóságát a Baranya–Baja–Szerb–Magyar Köztársaság Pécs központtal és a Lajta-bánság Felsőőr székhellyel (Gratz 2001: 400–401., Zsiga 1989: 129.).

Ezenközben a legitimisták titkos szövetségei gyors ütemben szervezkedtek. Felvették a kapcsolatot a külföldön élő IV. Károllyal, s két ízben is támogatták „az ügyek intézésétől visszavonult”, tehát a magyar trónról le nem mondott király visszatérési kísérletét. A másodikat lezáró „budaörsi csata” után, 1921. november 6-án a nemzetgyűlés becikkelyezte a Habsburg-ház trónfosztásáról szóló 1920: XLVII. számú törvényt.

Minderre zaklatott belpolitikai helyzetben került sor.

A Területvédő Liga és a Védő Ligák Szövetsége két pályázatot hirdetett egymás után egy húszszavas versre és tízszavas jelmondatra „a revans eszméjének ébrentartására”. A második pályázaton Papp Váry Elemérné (1881–1923) később *Magyar Hiszekegy* néven elhíresült *Hitvallás* című verse és Besnyői Szabó Mihály (1859–1940) nyugalmazott esztergomi főispán jelmondata („Csonka-Magyarország nem ország / Nagy (vagy: egész) Magyarország Mennyország.”) lett a győztes. A jelmondatot plaketten kitették az iskolákban, a *Magyar Hiszekegy*t 1920. október 27-étől minden nap, tanítás előtt és után elmondatták a diákokkal.

1922 májusában és júniusában választásokat tartottak. Bethlen István

lett a miniszterelnök. Magyarországot 1922. szeptember 18-án felvették a Népszövetségbe. Ez év decemberére megszilárdult Horthy Miklós kormányzói pozíciója is (Zsiga 1989: 174–182.).

Babits Mihályt, aki a világháborút, 1919 május elejétől a Tanácsköztársaság idejét és az utána következő időszakot a magyarság tragédiájaként élte meg, ez a „béke” még jobban kétségbe ejtette. Lehetetlennek gondolt bármiféle személyes részvételt az új társadalom berendezkedésében. A levelezésben, ennek megfelelően, Marconnay (Rupprecht) Tibor beszámolóján kívül (l. 2999.), nincs nyoma a kor magyar történelmének. Csak Dóczy Jenő groteszk kettős küzdelme láttatja a történelmi-politikai hátteret (l. 2901., 2992.).

A politikai hatalom lealacsonyította a „keresztény”, „haza”, „nemzet”, „európai” fogalmakat. A korszak centrális problémájaként kívánták láttatni az ún. „zsidó-kérdés”-t. A háború előtti „kulturális” antiszemizmus, mely a háború alatt gazdasági-politikai antiszemizmussá vált, 1919 augusztusától korábban elképzelhetetlen méretű, politikai jellegű indulattá lett (Kornfeld 2006: 188–189.). A kulturális életben ennek egyik látványos megnyilvánulása az Est-lapok elleni hajszja volt. A Miklós Andor vezette konszern három napilapja: Az Est, a Pesti Napló és a Magyarország folyamatosan közzölt szépirodalmi alkotásokat, kortárs magyar szerzők műveit. Nem egyszerűen fóruma, de sok esetben mecénása is volt a költőknek és íróknak azzal, hogy később megírandó művek honoráriumát előre kifizették. 1921. március 12-én Bajcsy-Zsilinszky Endre azzal vádolta meg Miklós Andort és három újságját az általa szerkesztett Szózat című fajvédő lapban, hogy ők Magyarország tragédiájának okozói. Májusban Az Estet két napra bevonták, árusítását korlátozták. Október 24-én Miklós Andor könyvkiadója, az Athenaeum ellen kéziránátos támadást hajtottak végre. Az „ébredő magyar villamosalkalmazottak” ugyanakkor gázrobbantást terveztek a cég ellen. A hónap végén a Népszava szerkesztőségében is villamoskalauz-sapkás rongálók garázdálkodtak. 1922-ben a Szózat azt tervezte, hogy minden számában megjelenik, majd „egy zsidógyűlölő idézet és egy rigmus Az Est ellen”.

Eckhardt Tibor sajtófőnök egyszerű parlamenti szavazással szeretne volna betiltatni az Est-lapokat. A kormányzat azonban már vissza akarta fogni a revansra készülők politikai hangoskodását. A provokációkat betiltotta. Úgy látszott, 1922 végére az Est-lapok körüli helyzet rendeződik. És ekkor következett egy újabb merénylet. A szerkesztőség elleni támadás utáni harmadik napon Az Estben megjelentek a Miklós Andornak küldött, szolidaritást kifejező nyilatkozatok. Babits Mihály ezt írta: „Kedves főszerkesztő uram, oly mélyen felháborított az aljas merénylet, melynek hírért most olvasom, hogy meg kell írnom ezt a néhány sort. Engedje meg, hogy kifejezést

adjak örömömnem a gaz terv felsülésén és maradjak ezután is igaz híve: Babits Mihály.”

1922-ben az újjászerveződő kulturális élet, Klebelsberg Kunó intenciói alapján, új folyóiratot akart indítani Napkelet címmel. A szervezéssel a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének elnökét, a korszak divatos, politikai szereplést is vállaló írónőjét, Tormay Cécile-t, az akkor nagyon népszerű munka, a közelmúltat naplóregényben bemutató *Bujdosó könyv. Feljegyzések 1918–1919-ből* szerzőjét bízták meg. Tormay Cécile szeretne volna bevonni a folyóirat szerkesztésébe Babits Mihályt is (l. **3029.**, **3107.**). Ebben az ügyben több levelet is váltottak (Sipos 2011: 114–129.). Babits azonban nemcsak szerepet nem vállalt a Napkeletben, de többszöri felszólítás ellenére sohasem adott írást a folyóiratnak. Annak ellenére sem, hogy a folyóirat kritikai rovatát Horváth János vezette, s folyamatosan publikált a hasábocon Szekfű Gyula, Kodály Zoltán, Pauler Ákos, Ravasz László és Rédey Tivadar.

1919 és 1923 között megváltozott Babits Mihály „hivatalos politikai megítélése”.

1919 szeptemberében, a Tanácsköztársaság idején kinevezett professorokkal és előadókkal együtt, elbocsátották az egyetemről. 1920 márciusában a Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium fegyelmi bizottsága maga elé idézte a költőt, s rövid meghallgatás után, a március 31-én kelt „Fegyelmi határozat” szerint, „a proletárdiktatúra alatt tanúsított magatartása”, valamint az Új Világ című lapban megjelent cikke, *Az igazi Haza. Cikk a Szóatról* című írása miatt gimnáziumi tanári „nyugdíjának elvesztésére” ítélte. Ugyanekkor a Királyi Ügyészség is eljárást folytatott ellene. Az ügyészség 1921. november 20-án hozott határozata szerint „tétéles törvényekbe ütköző bűncselekmény”-t nem lehetett rábizonyítani, ezért az eljárást beszüntették. A „rendőrség toloncházi osztálya” is nyomozott. Egy három évvel korábbi verséért, talán a *Fortissimó*ért, büntetésként „mint a fennálló társadalmi rendre veszélyes egyént” nyilvántartásba vették. Fenyő Miksa közbenjárására (l. **3015.**) Vass József közoktatási miniszter töröltette a költőt az általa is „szégyenteljes”-nek nevezett listáról. Babits a miniszter válaszlevelének kelte szerint, 1922. február 3-án menekült meg az ellene indított harmadik eljárástól (l. **3084.**, Téglás 1996: 451–464.).

1922 végén, Petőfi Sándor születésének századik évfordulóján már mint minden nyomozati eljárástól mentes, állami nyugdíjától megfosztott személy foglalt állást az 1923. január 1-jére tervezett nagyszabású állami ünnepségekkel kapcsolatban.

A centenáriumi alkalmából a hivatalos Magyarország látványos ünnep-

ségsorozatot szervezett. A parlament törvénybe iktatta Petőfi érdemeit. Valamennyi, Magyarországon élő Habsburg főherceg részvételével külön megemlékezést tartottak a költőről. Az Akadémián, a tudományos társaságokban, határokon belül és a Trianon előtti Magyarország sok helységében ünnepségeket, koszorúzásokat, irodalmi esteket szerveztek. A kormányzat az európai fővárosokban is megemlékezéseket tartott. Meg akarta erősíteni politikai pozícióját, ezért mindenhová magas rangú állami tisztviselőket küldött ünnepi szónoknak. Babits ebben az országos közhangulatban Budapesten két helyen is tartott előadást: január 7-én a Lipótvárosi Kaszinóban, 14-én pedig az újpesti színházban (l. 3154.). A *Petőfi* című emlékbeszédében, melyet életében nem jelentetett meg nyomtatásban, s melynek „záróverse” volt a *Petőfi koszorúi*, nem a Petőfi-év hivatalos gondolatát, a katona „szent kötelességé”-t, a hazáért vállalt hősi halált állította a középpontba. A „szabadság”-ról és „emberség”-ről, az „ösi Igazság”-ról beszélt, a méltatlan ünneplők ellen emelt szót: a vers szavaival „a vak Megszokás”, „a süket Hivatal”, a „hazug” koszorúk ellen. Ugyanez az etikus bátorság jellemzi az 1923. húsvét vasárnapján megjelent *Csonka Magyarország* című versét. A trianoni békediktátum okozta keserűséget foglalta szavakba a vers beszélője az ünnepi Nyugat-számban anélkül, hogy a tragédiáért más nemzeteket vagy társadalmi csoportokat tett volna felelőssé.

Ebben az időszakban megváltozott Babits Mihály magánélete is.

1920. november 12-én, előzetes bejelentés nélkül, megjelent a költő lakásán Tanner Ilona, aki a Nyugatnak korábban elküldött versei sorsáról szeretett volna érdeklődni. A találkozásból, mindenkit meglepő gyorsasággal, esküvő lett. A pályakezdő költőnő 1921. január 13-án odaköltözött Babitshoz, 15-én pedig a VIII. kerületi elöljáróságon, Komjáthy Aladár és Szabó Lőrinc tanúskodása mellett, Babits Mihály és Tanner Ilona házasságot kötött (BML 1919–1921: 211–215.). Nem sokkal a házasságkötés után meglátogatták a költő édesanyját és a rokonokat; ekkor nyolc napot töltöttek az otthoniak körében (l. 2839., 2840.). Szekszárdról január 29-én tértek haza. Március 8-án nászútra indultak Olaszországba. Bécs érintésével (l. 2860.) Tarvisióba, Velencébe, Firenzébe utaztak (l. 2861., 2862., 2863., 2865., 2866., 2867., 2869., 2870., 2871., 2872., 2874.). Néhány napot eltöltöttek a várostól hat kilométerre fekvő Fiesolében (ahol Babits belekezdett a *Halálfiái* megírásába). Aztán Firenzén, Velencén, Udinén és Bécsen át április 3-án Budapestre érkeztek (Török Sophie 2010, I: 89–94.).

A hazatérés után, június 18-ától szeptember elejéig Szekszárdon nyaraltak. Ez idő alatt jórészt a szőlőben lévő prészához épített lakásban éltek. In-

nen, a dombtetőről be lehetett látni az egész vidéket (l. **2912., 2913., 2931.**). A ház előtt álló díófa alatt írta tovább Babits a *Halálfiatit*.

1921 júniusában Babitsék levelet kaptak Szilasi Vilmostól (l. **2918.**). Szilasi 1909 végén vagy 1910 elején küldte el Platónról készített monográfiáját a Fogarason tartózkodó költőnek (BML 1909–1911: 42., 274.). Ismeretségük az 1910-es évek második felében barátsággá vált. Szilasi, aki 1919-ben az Eötvös Collegium filozófiatanára lett, feleségül vette magántanítványát, Rosenberg Lilit, s a Tanácsköztársaság bukása után Németországban telepedtek le. Főfoglalkozása a már majdnem felszámolásra került, az após tulajdonában volt vegyipari vállalat reorganizációja volt. Emellett kapcsolatba került Heideggerrel, a freiburgi egyetem professzorával, akinek tanzékén, otthontartózkodása idején, szemináriumokat tartott.

Szilasiék 1921 júliusában adtak hírt először magukról (l. **2918.**). Három hónap késéssel Tanner Ilona válaszolt férje nevében is (l. **2958.**). Erre a levélre Szilasi felelt (l. **3011.**). Görög könyveket küldött, és látogatóba hívta meg a házaspárt (l. **3017.**). Az ekkor kezdődő, egyre sűrűbbé váló levélváltás az út megszervezéséről és az utazás részleteiről szólt (l. **3051., 3052., 3059., 3060., 3064., 3075., 3076., 3078., 3080., 3085., 3090.**). Az útra végül 1922. július 20-a és szeptember 4-e között került sor. 20-án indultak, Bécsen, Lindaun, Konstanzán át érkeztek Freiburgba. A közel másfél hónapos ottlétük alatt bejárták a Feketehegy közeli kirándulóhelyeit, Münchent és Nürnberget (l. **3090., 3091., 3094., 3095., 3098., 3099., 3102.**), találkoztak Déry Tiborral és feleségével, augusztus 1-jén Szilasiéknál együtt vacsoráztak Heideggerrel (Török Sophie 2010, I: 115–120.).

Az 1923. év is bővelkedett történetekben. A már emlegetett Petőfi-évforduló után Rippl-Rónai József Kelenhegyi úti műtermében elkezdte festeni a költő portréját. Szalay József irodalombarát kerületi rendőrfőkapitány, a szegedi Dugonics Társaság elnöke és Poór Tibor, a Szegedi Újságírók Egyesületének a vezetője levélben kérte Babitsot, vegyen részt a városban szervezendő ünnepi matinén, ahol a helyi írók és irodalombarátok Juhász Gyulát akarták köszönteni huszonöt éves írói jubileumán (l. **3184., 3188.**). A költő feleségével május 19-én indult Szegedre. 20-án volt a Juhász Gyula tiszteletére rendezett irodalmi matiné, ahol Babits, Kosztolányi és Móra Ferenc köszöntötte a jubilánst. Ugyanezen a napon készült az a fénykép, mely a szegedi Közművelődési Palota lépcsőjén örökítette meg az ünnepelő társaság egy részét: Nagyfalusi Andort, Szalay Józsefet, Babits Mihályt és feleségét, Kosztolányi Dezsőt, Móra Ferencet, Szabó Lőrincet, a 18 éves József Attilát és másokat. (l. **3210., 3211., 3212., 3218., 3223.**)

Babitsék a nyarat Dömösön töltötték. Május 31-én érkeztek meg a Dömös-Gizellatelepen lévő Újságíró Üdülőbe (ahol a költő tovább dolgozott az 1916-ban félbehagyott *Kárvavár* című regény folytatásán, l. 3236.). Június 30-án utaztak vissza Budapestre. Július 3-án azonban már újra Dömösön voltak, ahol – néhány nap megszakítással – a júliust és augusztust is töltötték (l. 3252., 3256.). Itteni időzésük fontos eseménye volt az augusztus 15-i esztergomi kirándulás. A város a költőt neki kedves itáliai helységekre emlékeztette, s nem lehetetlen, hogy ekkor merült fel benne egy esetleges házvásárlás terve is (Török Sophie 2010, I: 162–166.).

Babits lakása, életkörülményei, egészségi állapota

Babits Mihály 1916 júniusától a Kálvin térről nyíló Reviczky utcában, a 7-es számú házban lakott a harmadik emeleten. „Az előszoba sötét és hosszú volt – írta Sárközi György az 1941-ben megjelent *Babits Emlékkönyvben* –, végéből nyílt a nagy szoba, olyan szalon és ebédlő együtt; jobbra hálószoba, balra könyvtárszoba. [...] A nagy szobában régimódi bútordarabok álltak [...]. Itt lógtak a falon a kályha mellett, meg az íróasztal felett a régi képek a korai biedermeier divatja szerint öltözött alakokkal: sárgaruhás fiúcska lovagolt vesszőparipán, főkötös hölgy nézett a messzeségbe fehér múmia-arccal, magas gallérú komoly úr álldogált szigorú keskeny szájjal... Itt lógott az anyai kanonok-nagybátyja képe is [...]. Néhány barát dedikált fényképe függött még a falon, köztük Ady és Babits arcképe.” A nagyszobában egy szalon volt párnákkal.

A konyhában (vagy az egyik szobában) lakott Feketéné, a mindenes takarítónő férjével, egy múzeumi szolgálóval, aki küldönc- és hordár-feladatokat teljesített alkalmanként. És egy ideig itt élt a fiatal Szabó Lőrinc is.

1921 szeptemberében Tanner Ilona hozzálátott a lakás átszervezéséhez. A könyvtár „átvándorolt” az egykori hálószobába, „ott állt a szép kis íróasztal is”. A korábbi könyvtárszobában „a feleség rendezkedett be, s oda már az ő ízlése szerint” került egy-egy értékesebb bútordarab: egy biedermeier fiókos szekrény, egy velencei tükör, megymás. „Ez a szoba lassan megtelt tarka színekkel, képecskékkel, faliszőnyegekkel [...]” (BEml. 1941: 220–221.). 1922 januárjában már nem lakott Babitséknál Szabó Lőrinc, s ugyanebben a hónapban elköltöztek Feketéék is.

Ettől kezdve „a kicsi lakásban gyakori volt a vendég. [...] A látogatók egy része barát volt: mind író vagy irodalom körüli ember s néhány mű-

vész, színész. Másik részük ifjú írókból s mindenféle irogatókból került ki [...]” (BEml. 1941: 221.).

A feleség, aki B. Tanner Ilona néven szignálta a Nyugatban 1921-ben megjelent verseit, férje javaslatára Kazinczy feleségére emlékezve 1922 októberétől alkotásait Török Sophie aláírással jelentette meg.

1922. június 2-ától minden héten pénteken hivatalos fogadónapot tartottak. Azok az írók, költők, kritikusok, művészek, akik közül többen gyakori vacsoravendégek is voltak: Karinthyék, Kosztolányiék, Tóth Árpádék, Nagy Zoltán, Schöppfliné, Mikes Lajos, Szabó Lőrincék, külön bejelentés nélkül is jöttek gyakran ezen a napon. Külön hívásra megjelentek ifjú költők és írók, akik korábban a szerkesztőségbe elküldött vagy magukkal hozott kéziratokról szerették volna hallani Babits véleményét. A vendégek mindig a középső szobában foglaltak helyet. Akinek megbeszélni valója volt a költővel, azzal Babits átvonult a könyvtárszobába. Az emlékezők egybehangzó véleménye szerint Babits sohasem „javított”, konkrét javaslatot sem tett, pusztán beszélgetett a szerzővel a műről. Ezalatt a vendégek intarziás szójátékot, szópókert játszottak, irodalmi művekről beszélgettek.

1921 májusától Babits egészségéről is vannak adatok. Először „rossz idegállapotra” panaszkodott. Aztán a *Halálfi* első változatán dolgozott májustól–júniustól (l. **2900., 2913., 2929., 2933., 2958., 2983., 2995.**), ami folytatásokban jelent meg a Pesti Naplóban, s minden napra el kellett készülnie a megígért penzummal. Babits idegileg egyre kimerültebb lett. Kényszeres precizitásának, túlzott lelkiismeretességének nagy tehertétel volt ez. Ezenközben belgyógyászati panaszai is voltak. 1921 októberében három napig bélhuruttal feküdt (l. **2964.**). 1922. január végén, házasságkötésük első évfordulóján, rosszul lett (l. **3010., 3015., 3018., 3020.**). Február 11-én kezelőorvosa, dr. Székács Béla, a Szent Rókus Kórház I. sz. Belgyógyászati Osztályának főorvosa és a „Pesti Izr. Hitközségi kórház” igazgató főorvosa vizsgálták meg. Mindketten tüzetesebb vizsgálatokat tartottak szükségesnek, ezért a költő befeküdt a VIII. ker. Vas utca 17.-ben lévő Pajor Szanatóriumba. Május közepén gyomorrontása volt. Június 11-én újabb orvosi ellenőrzésen esett át. November 26-án felszökött a láza, ami epehólyag-gyulladásra utalhatott. 1923. január 18-án az epehólyagot röntgen-vizsgálattal ellenőrizték. Néhány napi otthoni fekvés után a Liget Szanatóriumban, február 12-én a Szent Rókus Kórházban vizsgálták (l. **3154., 3158., 3165.**). Mivel Babits, ha tehetne, nem maradt benn a kórházban, ezért a lakásán kezelte magát. Ekkori háziorvosa, dr. Kaposy Ferenc majdnem minden nap ellenőrizte. Márciusban állapota javult, aztán tünetmentes-

sé vált. Újabb rosszullétre augusztus 31-én van utalás. („...kínok és álmok közt...” 2004: 247–249., 124–127.)

Az otthon betegeskedő költőt nagyon sokan látogatták. 1923. február 22-én, csütörtökön például megjelent nála Antonio Vidmar, az olasz nagykövetség sajtóosztályának vezetője, műfordító és tanulmányíró, Komjáthy Aladár, Szigeti Imre és Szabó Lőrinc, 23-án, pénteken Nagy Zoltán, Mikes Lajos, König György, Schöpflin Aladár és Tóth Árpád (Török Sophie 2010, I: 144.).

Babits és az irodalmi társaságok

Babits Mihály 1921 és 1923 között nem volt tagja sem a Petőfi Társaságnak, sem a Szabó Dezső vezetésével 1919 augusztusában alakult Magyar Írók Szövetségének. A Vörösmarty Akadémiának nem lehetett tagja, hiszen az 1918. december 1-jén alakult egyesület 1919 augusztusától nem működhetett. Visszautasította az Ethika Könyvtár ajánlatát (l. **2888.**), a Munkások Irodalmi és Művészeti Országos Szövetségének tagságát és Hajdú Henrik kapcsolatkeresését (l. **2910.**). Tartózkodása azonban fokozatosan oldódott. Elfogadta a Magyar Génusz (l. **2971.**, **3135.**) és az Apolló Színpad invitálását (l. **2982.**), tagja lett az Ady Endre Baráti Körnek (l. **2967.**) és a Magyar Bibliophil Társaságnak (l. BML 1919–1921: **2827.**), csatlakozott az Írók Bemutató Színházához, 1923. június 24-én pedig (a Szózatban június 27-én megjelent cikk szerint) a La Fontaine Társaság évvári ülésén elnökségi tagnak ajánlották.

A hivatalos irodalmi társaságokat a Babits körül alakuló baráti közösségek helyettesítették.

A Nyugat „második nemzedéké”-ből személyesen „fogadott fia”, Komjáthy Aladár állt hozzá legközelebb (l. **2926.**). Az ő Nyugat-beli megjelenése érdekében csatázott Osváttal, aki kizárólag Babits ismételt kérésére hozta 1921-ben egyetlen cikkét (l. **2957.**, **2961.**) és egyetlen versét. Komjáthy 1922-ben is egyszer szerepelt a Nyugatban, ahol 1923 márciusában Osváttal és Gellért Oszkárral folytatott újabb viták eredményeként jelenhetett csak meg. Szabó Lőrinc érdekében nem kellett Babitsnak szót emelnie. 1921 és 1923 között az egyik legtöbbet publikáló költő lett a lapban. Az 1921. április 1-jei számban például két verse jelent meg, 1922-ben húsz költeményét hozta a folyóirat, miközben 1922 januárjától, az Est-lapok irodalmi szerkesztőjének, a már idézett Mikes Lajosnak a lányát, Mikes Klárát feleségül véve családi kapcsolatai révén talált egy másik fórumot

is. 1923-ra pedig, Babits és Tóth Árpád társaságában és az ő közreműködésével, elkészült Baudelaire *Romlás virágai* című kötetének fordítása, ami erőteljes kapcsolatot jelentett a pályakezdő és az idősebb költő között. A második nemzedékből Babits köréhez csatlakozott Erdélyi József és – Erdélyből – Reményik Sándor.

A Nyugat első nemzedékéből levélkapcsolatban volt a nem Budapesten élő Juhász Gyulával (l. **2869.**, **3188.**, **3218.**) és Fülep Lajossal (l. **2933.**, **2934.**). Kiterjedt levelezést folytatott a Dienes családdal: egykori tisztviselőtelepi kollégájával, Dienes Pállal (l. **2890.**, **3105.**, **3263.**), másodunokatestvérével, Dienes Pál elvált feleségével, Dienes Valériával (l. **3254.**) és az Amerikába szakadt Dienes Barnával, Révész Ilus férjével (l. **2927.**, **2947.**, **2976.**, **3019.**). Leveleztek König Györggyel (l. **2928.**, **3073.**), Békássy Istvánné Bezerédj Emmával (l. **2944.**, **3038.**, **3195.**) és a már idézett Szilasi Vilmossal. Levelet váltott Horvát Henrik műfordítóval (l. **2877.**, **2936.**, **2985.**), akivel 1922-ben filmforgatókönyvet készítettek (l. **3032.**, **3033.**, **3099.**), meg Király Györggyel, akivel a Centrál Kávéházban rendszeresen találkoztak (l. **2887.**, **2979.**).

A költőt – feltehetőleg Klebelsberg intenciói alapján – be akarták szervezni a Napkelet című folyóirat munkatársai közé. Talán valamilyen külön feladatot is szántak neki. Erre utalnak a folyóirat főszervezőinek: Zichy Raffaelnének és Tormay Cécile-nek ez idő tájt kelt levelei, meghívásai (l. **2931.**, **3001.**, **3029.**, **3107.**, **3164.**) (Sipos 2011: 114–120.)

Az 1887-ben megnyílt Centrál Kávéház, a mai Károlyi Mihály és Irányi utca sarkán, szellemi központnak számított. Törzsasztala volt itt A Hétnek, Szabó Dezső körének, a közeli egyetemek professzorainak és a könyvkiadók vezető munkatársainak. 1921 után az újabb irodalmi társaságok egymás melletti asztaloknál, de egymástól szigorúan elhatárolódva jöttek össze. Az „öregek”, a „konzervatívok”, a „Grand Generation” törzshelye lett a kávéház.

Babits és a Nyugat

1921 januárja és 1923. augusztus vége között a folyóiratot főszerkesztőként az állandóan Bécsben élő Ignotus jegyezte. 1921-ben és 1922-ben a szerkesztésért Babits Mihály és Osvát Ernő volt a „felelős”. 1923-ban a szerkesztők között harmadikként megjelent Gellért Oszkár neve is. 1921-ben és 1922 első tizenkét számában Elek Artúr, Fenyő Miksa, Gellért Oszkár, Király György, Laczkó Géza, Móricz Zsigmond, Schöppflin Aladár és Szini

Gyula szerepelt főmunkatársként. 1922 második felében az elhunyt Király György helyett hat új név jelent meg a címlapon. 1923-ban viszont senki nem szerepelt ilyen minőségben.

A szerkesztésért felelősök és a főmunkatársak sorában bekövetkezett változások semmiképpen nem voltak esetlegesek. A közölt versek, novellák, ismertetések, főként azok gyakorisága jelezték, hogy a minden döntést magának fenntartó Osvát Ernő módosította a lap arculatát. Ebben az időszakban háttérbe szorultak a Nyugat első generációjához tartozó szerzők: Juhász Gyulától, Füst Milántól és Tóth Árpádtól egy-egy verset közölt a lap, Babitstól négyet; Gellért Oszkár és Kovács Mária lett ebben az időszakban a sztárköltő. Az elsőből harmincat, a neve sem maradt fenn másodiktól huszonegyet. Feltűnő volt a pályakezdő költő verseinek közlése.

Feltűnő volt Babits háttérbe szorulása is. Nemcsak a versek közlésében nem volt szava. Nem tudott helyet biztosítani György Oszkár versének (l. 3160.), Békássy Istvánné Bezerédj Emma írásának (l. 2944.), de Dienes Barna kis cikkének sem a magyar művészetnek New Yorkban otthont adó Serly Lajosról (l. 2947.). Osvát a *Timár Virgil fiát* csak Fenyő Miksa határozott fellépése után volt hajlandó közölni a lapban.

A Babits és Osvát között fokozatosan erősödő szakmai és személyi ellentét 1923 márciusában drámai fordulatot vett. Ekkor, a Gragger Róbert által szerkesztett *Anthológia Hungarica* című gyűjteményről írott Babits-tanulmányban Osvát Ernő már szerkesztőtársa irodalmi ítéletét is korrigálni kívánta (l. 3168.). Babits, kerülni akarván a konfliktust, a Gellért Oszkára és Juhász Gyulára vonatkozó minősítést módosította. Ezt Osvát egy személyes beszélgetésben „a legbölcsebb konzekvencia” levonásának nevezte. Erre a mondatra visszagondolva Babits március 12-én kelt levélben foglalta össze kettejük viszonyáról és együttműködésükről kialakult véleményét. Ebben a levélben (l. 3169.) írta le: annak idején „két dolgot kötött” ki magának: „bizonyos vétőjogot”, és azt, hogy „egyes közleményeket a Nyugatban” elhelyezhessen. A költő azonban végül most sem vitte kenyértörésre a dolgot szerkesztőtársával. Bizonyára a Nyugat szerepét és a fönntartás érdekében megvalósuló szolidaritást tekintette fontosnak. Ezért a márciusi majdnem szakítás után május 27-én, Osvát Ernő jubileumán, a Royal Nagyszállóda Éttermében rendezett vacsorán egy rövid beszéd kíséretében, mely megjelent a folyóirat június 16-i számában, ő adta át Osvátnak Beck Ö. Fülöp plakettjét mint „az összetartozásnak” a szimbólumát (Sipos 2002: 212–222.).

1923-ban, a fentebb idézett nézeteltérés mellett, Babits és a Nyugat kapcsolatában volt egy irodalomtörténeti szempontból fontos döntés is.

A költő a folyóirat január 16-i számában *Könyvről könyvre* rovatcímmel elkezdett egy hosszabb-rövidebb szünetekkel tarkított sorozatot (melynek utolsó darabja 1939 szeptemberében jelent meg). Egy-egy közleményben több új könyvről írt (a március 1-jei számban a nézeteltérésre okot adó Gragger-féle *Anthológiáról* és Szabó Lőrinc *Föld, erdő, Isten* című kötetéről). Célja a sorozattal egyszerre volt esztétikai és etikai. Fel akarta mutatni a „hónapról hónapra” születő önértékű műveket, és szavakba kívánta foglalni az „egységet” az irodalomban – írta –, mert „szó nélkül nincsen öntudat, kritika nélkül nincs irodalmi élet, s az irodalom élete, ma, kultúrahagyottságunk e korszakában, szükségesebb és fontosabb, mint valaha”. (Babits 1973: 7.)

Nem mond ellent Babits pozíciógyengülésének az a tény, hogy ezenközben 1921-ben bekerült a Nyugat Kiadó igazgatósági tagjai közé (Buda 2000: 165.).

Babits művei magyarul és idegen nyelven

1921 januárja és 1923. augusztus 31-e között több korábbi Babits-könyv jelent meg második és harmadik kiadásban. 1921 márciusában *A gólyakalifa. Regény és néhány novella*, decemberben a *Laodameia*, a *Herceg, hátha megjön a tél is!* kötetben már közzétett alkotás, amelyik itt Jaschik Álmos rajzaival önálló életet kezdett. Ugyancsak decemberben jelent meg a *Wilde Oscar verseiből* második edíciója. 1922-ben jött a *Levelek Iris koszorújából* harmadik kiadása a szerző előszavával.

1921 februárjában adta ki a Genius Kiadó Goethe *Naplóját* Babits fordításában. 1921-ben jelentette meg a bécsi Hellas Verlag *Erato* címmel a világgöltészetből válogatott erotikus verseket François de Bayros [más-ként: Franz von Bayros] rajzaival ötszáz, kézzel számozott példányban, kizárólag előjegyzés útján, gyűjtők számára. A könyvben negyvenhárom költő hatvanhat fordítása olvasható. A szövegek nem mind Babits fordításai. Valószínűleg negyven az övé, öt biztosan Szabó Lőrincé, egynek nagyobb részét Tóth Árpád ültette át magyarra, húsz fordítás szerzősége bizonytalan. A kötet, amelyből még 1927-ben is bírósági ügy volt (a budapesti Királyi Ítéltábla indoklása szerint „a mű [ugyanis] nem az irodalom történetének komoly kutatói számára, hanem azok részére készült, akiket a nemiség, a fajtalanlás és az érzelmi gyönyör kérdései érdekelnek”), váratlanul jó jövődelmet hozott. 1923. november 23-án kelt megállapodás szerint Babits kétféle osztrák koronát kapott a kiadótól, melyből – a Szabó Lőrincnek és Tóth Árpádnak járó rész kifizetése után is – tekintélyes summa maradt, ami-

vel már akár egy esztergomi ház megvételére is lehetett gondolni. (Téglás 2008: 7–49.) 1923-ban, a Baudelaire születésének századik évfordulóját követő második évben, Szabó Lőrinc és Tóth Árpád közreműködésével készült el, *A romlás virágai* című kötet fordítása.

1922-ben jelent meg a *Timár Virgil fia* (I. **3036.**, **3042.**, **3043.**), júniusban Theophile Gautier *Kleopátra egy éjszakája* című hosszú novellájának fordítása. Novemberben második tanulmánykötete látott napvilágot, a *Gondolat és írás*, ez év végén az *Isteni színjáték* harmadik része, *A paradicsom*, amelyik Zádor István könyvdíszzeivel, bizonyára a szöveg egyszerű utánnyomásával 1923 elején ismételtelen a piacra került.

A fent jelzett időszakban, a könyveket is beleszámítva, közel száz bibliográfiai tétel jelzi Babits folyamatos és intenzív munkáját.

1921 legelején a *Timár Virgil fia* című regényből közzétette a harmadik rész első felét, Vitányi Vilmos feltűnését a regényvilágban a Kolozsváron megjelenő Napkeletben és a budapesti Hetilapban, talán azért, hogy az erőteljes antiszemita közhangulatban próbára tegye az olvasók állásfoglalását. 1921. október 2-ától 1922. január 17-éig a Pesti Napló közölte a *Halálfi* első változatát, a végleges szöveg első részét, mely poétikailag közelebb áll a *Timár Virgil fiához*, mint a mű 1927-es végleges formájához (Babits 2006: I, 649–813., II, 7–50.). Nekrológjai jelentek meg Beöthy Zsoltról a Színházi Életben, Király Györgyről és Kaposy Józsefről a Nyugatban. Verseit, útirajzeit, novelláit a Pesti Napló, a kassai Szabadság, a Bács megyei Napló, a Kassai Újság, a Magyar Helikon, a Magyarország, a budapesti Auróra, a Magyarország, a Kassai Napló, a Prágai Magyar Hírlap, a Kézdivásárhelyen megjelenő Flekken, a kolozsvári Pásztortűz és Napkelet, a szegedi Csönd, a pozsonyi Tűz, Az Est, a Kékmadár és a Szeged közölte. A Nyugatban, amint volt róla szó, a vártnál kevesebb műve jelent meg.

1921 januárja és 1923. augusztus 31-e között Babitsnak öt verse jelent meg románul, ido nyelven kettő, franciául, olaszul, svédül egy-egy. 1921-ben adták ki Svédországban *A gólyakalifát* (*Stork-kalifen* címmel Inga Lindholm átültetésében). Babits ismertsége, akárcsak a Nyugat első nemzedékéé, német nyelvterületen volt számottevő. Mindez Stefan Isidor Kleinnek köszönhető (BML 1914–1916: 389.). Klein korábban a Kurt Wolff kiadóval volt szoros kapcsolatban, de a cég vezetőinek hezitálása 1922 elejére féléves mélypontra sodorta kapcsolatukat (I. **2838.**, **2960.**, **3003.**). Klein hiába bízott abban, hogy a kiadó megjelenteti Babits esszéit, novelláit, regényeit, összes művét (I. **3035.**). Amikor reménytelenné vált ez a munkakapcsolat, akkor más cégekkel próbálkozott. Végül a Musarion

Verlagnál ért el eredményt. A kiadó 1922. június 19-én kötött szerződést a *Timár Virgil fiára* (l. 3070.). A könyv német kiadása végül 1923. április 7-én jelent meg (l. 3186.). A levelekben folyamatosan emlegetett novellás-kötet nem került az olvasók elé. Néhány régebben és újonnan küldött novella fordítását azonban el tudta helyezni (l. 2917., 2921., 3003., 3225.). Babits az 1921. augusztus 5-e előtti levelében új regényt ígért német fordítójának, a Pesti Naplóban október 2-ától folytatásokban megjelenő *Halálfiat*. Feltehetően Klein és Kurt Wolff folyamatos unszolására ennek két részletét küldte el 1922 szeptemberében és decemberében (l. 3142.), a folytatás azonban elakadt. 1923 kora tavaszán Klein érdeklődött „a második regény”-ről, a befejezésre váró *Kártyavártól*. Az író augusztusban megígérte a folytatást (l. 3260.). Ebből azonban ebben az időszakban nem lett semmi.

Babits barátai, ismerősei, tisztelői

Babits személyes barátainak, ismerőseinek, levelezőpartnereinek a köre módosult.

A felesége által vezetett naptárból és Bohuniczky emlékeiből, továbbá Szabó Lőrinc *Centrál* című verséből tudható, hogy a Nyugat asztaltársaságához tartozók közül Tóth Árpád, Nagy Zoltán, Mikes Lajos, Móricz Zsigmond, Schöpflin Aladár, Horvát Henrik, Karinthy Frigyesék és Szabó Lőrincék, Komjáthy Aladárék alkották azt a kört, melynek tagjai vacsoravendégként, közös programok résztvevőiként a legtöbb időt töltötték együtt Babitsékkal. Néha nagy társaság gyűlt össze a Reviczky utcában. 1922. január 13-án és 1923. január 19-én például tizenhatan voltak vacsorán, május 26-án, június 2-án, december 8-án tizenhárman. Az együttlétek nem csak ebéd- vagy vacsoravendégségre korlátozódtak. Gyakran mentek együtt színházba, moziba és hangversenyre. A tárgyalt két és fél évben tizennyolcszor voltak kisebb-nagyobb társasággal színházban, huszonötöszer moziban, hangversenyen mindössze négyszer (Török Sophie 2010, I: 85–167.). A számok jól jelzik, hogy Babitsot, ifjúkori érdeklődéséhez hasonlóan, most is izgatta a film, akárcsak szegedi időszakában vagy 1919–1920-ban, ahogyan ez megőrződött Szabó Lőrinc naplójában. És a tökéletes belső hallással rendelkező költőt most sem foglalkoztatta különösebben a hangszeres-instrumentális és vokális zene.

A látogatásokat és a leveleket beszámítva Babitsék külső köréhez tartoztak az orvosok és azok az irodalmárok és művészek, akik egy-egy ebéden vagy vacsorán feltűntek a Reviczky utcában. Az előbbiek 1922. feb-

ruár elejétől lettek részesei a költő életének. Székács Béla belgyógyász főorvos a Szent Rókus Kórházból, Benedict Henrik a Pesti Izraelita Kórház igazgató-főorvosa vezették az első kivizsgálássorozatot. Ekkortól kezdve a Dante-kutató Kaposy József fia, Kaposy Ferenc a kezelőorvosa. 1922 decemberétől vált szorosabbá kapcsolatuk távoli rokonával, Buday Kálmán patológus egyetemi tanárral (aki 1918 decemberében segített Kaffka Margit férjének, Bauer Ervinnek állást szerezni), s aki részt vesz majd Babits rákbetegségének konzíliumában (Török Sophie 2010, I: 133.). A Tanner Ilona naplója szerinti vendégek között ott van Jászai Mari, akinek távozását Babits személyesen és költőként is meggyászolja majd a *Jászai Mari halálára* című versében. Ő szerepel vendégként, vendéglátóként, egy-egy program résztvevőjeként. Tormay Cécile levelei (l. **3029., 3107., 3164., 3190., 3231.**) és látogatásai Babitséknál nyilvánvalóan a Napkelet már emlegetett szerkesztésével, a szerkesztésben való esetleges részvétellel vannak kapcsolatban. Érdekesen mutatják a társasági érintkezés zavartalanságát és a szakmai együttműködés mellőzését Herczeg Ferenc, Erdős Renée, Tormay Cécile látogatásai. Nem a társasági illem, hanem a közös érdeklődés a mozgatója Babits és egykori egyetemista társa, Rédey Tivadar, valamint a felesége, Hoffmann Mária és sógornője, Hoffmann Edith művészettörténész találkozásainak. Rédey Tivadar végigkíséri Babits életét (ő olvassa majd fel a hangját vesztett költő székfoglalóját a Magyar Tudományos Akadémián), Hoffmann Edith és Hoffmann Mária már 1917 óta személyes kapcsolatban voltak a költővel.

Új perspektívát jelentett a Szilasiékkal való (már emlegetett) kapcsolatfelvétel. Szilasi ismerte a költő sérülékenységet, lelkiállását. A filozófus Freiburgból, nagyobb távlatból szemlélte a magyar világot. A vizsgált időszakban Babitsék utazásról leveleztek (erről már volt szó). Az utazást követően 1923 augusztus végéig csak két levelet váltottak (l. **3133., 3148.**). A következő években azonban Szilasi lesz majd Babits legbensőségesebb és legfontosabb levelezőtársa.

Külön csoportot jelentettek a levelek írói között azok az előadóművészek, akik műsorukba felvették a költő valamelyik versét vagy műrészletét. Közéjük tartozott Paulay Erzsi, a Nemzeti Színház művésze, aki a költő verseiből 1918-ban nagy sikerű szavalóestet tartott, melyet maga Babits vezetett be (BML 1918–1919: 494–495., 541.). 1921. január vége és 1923. augusztus 31-e között is műsorán tartotta a költő alkotásait, ugyanígy tett Ódry Árpád (akinek költői estjét 1918-ban szintén Babits vezette be), Ascher Oszkár, Péchy Blanka, Surányi Margit, Somló István. 1923 tavaszán a Renaissance Színházban tartott irodalmi matinén Jászai Mari is előadott Babits-verseket (l. **3200., 3219.**). Ebből a körből még Szentpál Olga levele maradt

fenn (l. 2884.). Ennek azonban lehet egyszerű oka is. Az nevezetesen, hogy bizonyos időpont-egyeztetéseket telefonon intéztek el. Mivel korábban Babits nem szívesen telefonált, ezért mindenki minden ügyben levélben kereste meg. Most azonban praktikus felesége feltételezhetően helyette egy sereg dolgot intézett el az új technika segítségével.

Babits személyének és költészetének egyik legelkötelezettebb híve a Kolozsváron élő Tessitori Nóra volt. A művésznő nemcsak elmondta a költő verseit, de jelentős szerepe volt bizonyára abban, hogy 1918-ban nagy sikerű Nyugat-esteket rendeztek Kolozsváron, melyen részt vett Móricz, Schöppflin, Ignotus és Ódry Árpád is (BML 1918–1919: 508., 550–551.).

Tessitori Nóra 1921 januárjában Ady- és Babits-verseket adott elő (l. 2850., 2851., 2875.). Áprilisban közös Babits–Tanner–Tessitori körutat tervezett Erdélyben, de Babitsék nem vállalkoztak a programra (l. 2889.). Májusban a költő elküldte a művésznőnek az 1920 decemberében megjelent *Nyugtalan-ság völgye* kötet dedikált példányát, aki az 1921. november 8-án megüljult műsorába felvette a *Magyar költő kilencszáztizenkilencben* betétversét, a *Szittál-e lassú mérgeket* is. 1923 tavaszán Tessitori Nóra újra Babits-verseket is szavalt. A Keleti Újság 1923. március 5-én zsúfolt házról, páratlan sikerről számolt be, és arról, hogy a művésznő „igazi Petőfit, igazi Babitsot, igazi Adyt mert mutatni”.

Babits tisztelőinek tábora Magyarországon és a Kárpát-medence nagyvárosaiban akkor már rendkívül széles volt. A pénteki fogadónapon előforduló vendégeken kívül beletartoztak ebbe a körbe azok a költők, akik az ő révén szerettek volna bekerülni a Nyugatba, de idetartozott például az egykori váci gimnazista, Beck Gyula, aki 1918. március 15-én írt először a költőnek, s az 1921–1923-as időben már nem csak levelezett vele (l. 2990.), hanem feltűnik a vendégek sorában is. Erdélyben és Partiumban, Nagyváradon, Kolozsváron, Nagyenyeden mondták matinékon a verseit. Kassán Déry Tibor tartott fölolvast Babits új kötetéről, az előadás szövege 1922 márciusában megjelent nyomtatásban is a kassai Szabadságban. Az estről, melyen Kovács Lulu színésznő mondott Babits-verseket, beszámolt a Kassai Újság 1921. január 21-i száma.

Családi levelek

A Babits-levelezésben az 1921-ben volt esküvőt követően elméletileg kétféle családi leveleknek kellene lenniük: a Tanner és a Babits család iratainak.

A Tanner család azonban kívül rekedt a levelezésen. 1921-ben Tanner

Ilona édesapja már nem élt. Édesanyja a józsefvárosi Kálvária tér 18.-ban, egy gangos ház harmadik emeletén lakott. Húga, Tanner Antónia 1924-ben férjhez ment, s az egymás után születő három gyereke, akik később szoros kapcsolatot tartottak Babitsnéval, kitöltötték az életét. Öccsük, Béla, akit a költő tisztviselőtelepi tanár korában tanított (és meg is buktatott), Babitsék házasságkötése előtt még verte is nővérét. 1921 után azonban a Pubiként emlegetett fivér sok időt töltött Babitséknál Budapesten is és később esztergomi nyaralójukban is. Az anya és Béla neve Tanner Ilona naplójában sokszor előfordul, gyakran van külön programjuk is. Levélváltásra azonban alig kerül sor köztük.

A Babits család: az anya, Kelemen Auróra (a levelekben: Anyika), a polgári iskolai tanítónő, Angyal (a levelekben: Angyus) és az orosz hadifogságból 1920. július 18-án hazaérkezett Babits István (Buda 2005: 32.) és a költő nagynénje, a család leghatározottabb tagja, Kelemen Ilona (a levelekben: Nenne) más és más alkutúak voltak. Az anya rendszerint az év felét betegen töltötte, máskor pedig kivirult, és – túlélve a fiát – néha úgy látszott, majd kicsattan az egészségtől. Örökké aggodalmaskodott. Az első dolog, amit megszűgött az 1921 januárjában Szekszárdra látogató újdonsült menyének, az volt, hogy fia „mindig elvágja a zsilettpengékkel a törülközőket”, s ne engedje meg neki, hogy ő mossa ki a beretváját (Téglás 2000: 64.). A levelekben vagy aggódott valamiért, vagy arra kérte a fiát, szerezzen állást testvéreinek (l. **3004.**, **3030.**), esetleg figyelmeztette valamelyikük születés- vagy névnapjára, nehogy elfelejtsen gratulálni. Zaklatottságát két levél mutatja. Az egyikben szemrehányást tesz Babitsnak, mert nem találta az országos Petőfi-ünnepek hírei közt a nevét (l. **3151.**), a másikban elismerését fejezi ki fia nagy munkája láttán (l. **3154.**). Leginkább azonban kevesellte az otthoni látogatások gyakoriságát és időtartamát. Babits Angyal 1918–1919-ben folyamatosan azt kérte testvérétől, szerezzen neki hivatalnok állást, lehetőleg Budapesten, az iskola és a tanítás ugyanis rendkívül kimerítő a számára. A levelekben vagy a maga első izgalmairól, vagy valamilyen aktuálisnak gondolt ügyről írt (l. **3114.**). Babits István a háború kirobbanása után beiratkozott a jogi karra, de mint sorkatona, aztán mint hosszú hadifogságot viselt ember sokféle vizsgakedvezményt kapott. Helyzetéből következően nem mélyedt el a jogi stúdiumokban. Vármegyei hivatalnok lett. Ritkán levelezett a család tagjaival, s ha igen, akkor rendszerint valamilyen segítséget kért (l. **1983.**, **1995.**, **1996.**, **3023.**, **3113.**).

Babits édesanyjának volt még egy testvére, Kelemen Imre (a levelekben: Bimbis). Budapesten volt albiró, majd a Kereskedelmi és Váltótörvényszéken bíró, aztán törvényszéki bíró. 1922-ben kinevezték a szekszárdi tör-

vényszék elnökének. A szekszárdi kinevezés előtt a neki küldött dedikált *Laodameia* példányt visszaküldte a hordárral Babitsnak. Ennek a barátság-talan gesztusnak sokféle oka lehetett, s az sem kizárt, hogy ezek az okok egy-mást erősítették. Elképzelhető, hogy közrejátszott ebben esetleg a két nővér és fivérük között valamilyen vagyoni jogi nézeteltérés. Még az is lehet, hogy az 1921-ben a Tanácsköztársaság alatti szereplése miatti bírói zaklatásnak kitett költő nem volt illő rokon a szekszárdi törvénytudós elnökségre pályázó Kelemen Imrének. De az sem zárható ki, hogy e mögött a gesztus mögött számos régi sérelem halmozódott (BCSL 1996: 27–28.). Az mindenesetre tény, hogy a költő levélben jelentette be: ezután a sértés után rokonaival megszakit minden kapcsolatot, és többé nem megy Szekszárdra (l. 1995.).

*

Az előző levelezéskötetekhez hasonlóan a levélközlésekben az alábbi jelöléseket alkalmaztuk:

- < > A kéziratban áthúzott, de olvasható szöveg kerül e két jel közé.
- <...> A kéziratban áthúzott vagy törölt, olvashatatlan szöveg jelölése.
- « » A kézirat olyan betűtípusai állnak e jelek között, amelyeket a levél írója nem áthúzással javított, hanem másik betűt írt helyette.
- «...» Betűtípusát olvashatatlan javítása.
- [] A szöveg sérült részeinek rekonstrukciós kísérlete.
- [...] A kézirat sérülése miatt olvashatatlan, helyreállíthatatlan rész.
- |:| A levélíró betoldásainak, beékeléseinek jelölése.

*

Ebben a kötetben is megtartottuk a betűhív közlés alapelvét, beleértve a kapcsolódó eredő betű-, szó-, mondatbefejezés-hiányokat is. Ezeket külön nem jelöltük. Döntésünket itt és most ugyanaz indokolja, amit a Babits kritikai kiadás belső szabályzatában rögzítettünk, s melyet az MTA Filológiai Bizottsága nem csak elfogadott, de számunkra kötelezővé is tett: a 250-300 példányban megjelenő kötetek elsősorban kutatóknak és a korszakot valóban megismerni szándékozók számára szólnak, nem rekesztve ki a kevésbé tájékozott érdeklődő olvasókat (akikre gondolva olyan szerzőket és műveket is megjegyzeteltünk, akiket és amelyeket a szakembereknek főleg volt). Nem jegyzeteltük meg a korszak legfontosabb művészeit és politikusait. A betűhív közlés így híradás az írásmódról, a leveleket írók következtetlenségeiről. A levelek 90%-a kézírás, az egy-egy szövegen, sőt mondaton belüli következtetlenségnek is van jelentése, jelzésértéke. A levelek nyomtatott képe két esetben tér el a kézirattól. Az új bekezdéseket nem a szerzők sor-

kihagyásával, nem új sorba írással, nem eltérő hosszúságú üres betűhellyel, hanem egységesen egy négyzet mértékű bekezdéssel indítjuk. Minden levél megszólítását balra zártuk.

*

A kötet elkészítéséhez nyújtott közvetlen és közvetett segítségért köszönet illeti az OSZK, a PIM, az MTA Könyvtár Kézirattára, a MOL és a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeum munkatársait, a *Babits Mihály kéziratai és levelezése* katalógus, valamint a *Babits Mihály Bibliográfia* összeállítóit: Cséve Annát, Kelevéz Ágneszt, Melczer Tibort, Nemeskéri Erikát, Papp Máriát, továbbá Stauder Máriát és Varga Katalint, valamint Karasz Lajost, az OSZK tudományos főmunkatársát és Babits (V.) Istvánt, aki közlésre átengedte édesapja, Babits (IV.) István és nagybátyja, Babits Mihály birtokában lévő leveleit.

Hálás köszönet Finta Gábornak, a kötet lektorának!

A jegyzetek készítője köszönettel tartozik Téglás Jánosnak és Papp Zoltán Jánosnak a könyveikben megjelenített adatokért és összefüggésekért, továbbá a korábbi levelezéskötetek sajtó alá rendezőinek: Zsoldos Sándornak, Sáli Erikának, Pethes Nórának, Vilcsek Andreának, Fodor Tündének, Topolay Ágnesnek, Tóth Máténak, Sipos Lajosnak, Majoros Györgyinek, Tompa Zsófiának. Külön köszönet illeti a kötet szerkesztőjét, Tóth Magdalénát javaslataiért, korrekcióiért, Láng Andrást a szöveg ellenőrző tördeléséért, Horányi Károlyt, a mutatók gondos elkészítéséért.

Mindannyian, akik a kritikai kiadás köteteit rendezzük sajtó alá, hálásak vagyunk Banga Ferenc Munkácsy-díjas Érdemes Művésznek a sorozat bórító- és kötéstervének elkészítéséért.

Személyes köszönettel tartozunk az Argumentum Kiadó vezetőjének, Láng Józsefnek szakmai segítségéért.

A jegyzetek összeállítása 2013. február 28-án fejeződött be.

Sipos Lajos

JEGYZETEK A LEVELEKRŐL

**2838. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. jan. 19.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/12. – BMKL 7642.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – Stefan Isidor Klein (1889–1960) műfordító. 1920 és 1925 között Babits művei mellett Révész Béla, Nagy Lajos, Barta Lajos, Szini Gyula, Elek Artúr, Marjay Ödön, Karinthy Frigyes és Kosztolányi Dezső prózáját fordította.

Új regény kéziratát – regény és novelláskötet megjelentetése 1918-tól szerepelt BM és Klein, majd Klein és a Kurt Wolff kiadó levelezésében. 1921-ben egy Klein által összeállított novelláskötet már a kiadónál feküdt, mert megjelentetését Kurt Wolff egy új BM-regény kiadásához kötötte. A költő 1920. okt. 1-jén az új regény kéziratával biztatta a fordítót, majd a regény küldését tél végi levelében 1921 májusára halasztotta (l. **2849.**). Ez a mű a Timár Virgil fia (l. 2001: 213–215., 239–241.), a NY 1921. júl. 1-jei számában jelent meg. 1921. júl. 5-én Klein kézirat helyett ezt a számot kapta meg (l. **2911.**); a mű fordításával 1921. szept. 17-én készült el (l. **2941.**). Mivel a mű regényként nem szerepelt a hazai könyvpiacra, Kurt Wolff a két BM-mű együttes kiadásának ügyében továbbra is várakozó állásponton maradt, és Klein sokáig nem ért el eredményt más kiadónál sem.

2839. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Móricz Zsigmondnak,
Szekszárd, 1921. jan. 21.–jan. 28. között

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, M. 100/52/23. – BMKL 3524.

Megjelenés

Rádics 1983: 37.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A színezett képeslap felirata: Szekszárd. Belvárosi templom.

A datálás alapja: 1921. jan. 21-től jan. 28-ig tartózkodtak Szekszárdon. (Török Sophie 2010, I.: 89.).

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – (1895–1955) költőnő, prózaíró. Írásai 1921-ben B. Tanner Ilona, 1922-től Török Sophie néven jelentek meg. (l. BML 1919–1921: 211–215.)

2840. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Kosztolányi Dezsőnek,
Szekszárd, 1921. jan. 26.

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 4622/45. – BMKL 3424.

Megjelenés

BJKL 1959: 213. (190. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Állami főgimnázium.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

**2841. Kelemen Imre – Babitsnak,
Budapest, 1921. jan. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1485/23. – BMKL 7494.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

A datálás kiegészítése értelem szerint történt.

Magyarázat

Kelemen Imre – (1870–?) jogász, BM anyai nagybátyja, becenevén Bimbis (l. BCSL 1996: 27.).

**2842. Kun Imre – Babitsnak,
Budapest, 1921. jan. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/808. – BMKL 8265.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A névjegykártya nyomtatott szövege:

Kun Imre

a „Musica” R.T. Hangversenyiroda

művészeti vezetője

Iroda: VII., Erzsébet-körút 49.

Telefon: J. 119-53

Lakás: IV., Irányi-u. 21. fél em. 1.

Magyarázatok

Kun Imre – (1892–1977) hangverseny-igazgató, műkritikus, 1921-től a Koncert Hangversenyiroda ügyvezető igazgatója volt.

Febr. 5. iki Paulay–Kotányi estre – Paulay Erzs (1886–1959), a Nemzeti Színház művésznője ezen az esten BM-verseket szavalt. A három Kotányi-nővér – Erzsébet, Klára és Nelly – zongoraművész volt.

Ascher szavalóművész estjére – Ascher Oszkár (1897–1965) színész, szavalóművész, Babits-estje febr. 13-án volt.

Ptaschinskyvel – Ptasinszky Jozefin, az Operaház primabalerinája.

2843. Révész Béla – Babitsnak, ?, 1921. febr. 2.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1074/6. – BMKL 9377.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás évét az Ady-kézirat említése indokolja. Várnai Dániel, aki levelezett Révésszel, 1921. jún. 1-jén azt írta a kassai Szabadságban, hogy Révész másfél éve egy kis német falucskában él.

Magyarázatok

Révész Béla – (1876–1944) a NY újságírója, író, Ady elkötelezett híve, a Tanácsköztársaság bukása után emigrált, hazatérése után, 1922-től, a Népszava szerkesztője volt.

Ady-kéziratot – Révész Béla Ady Endre c. emlékezése 1921. júl. 16-ától 1922. jan. 1-jéig 11 részletben jelent meg a NY-ban.

alkalom nélkül – Ady halálának évfordulója jan. 27-én volt.

2844. Babits – Babits Mihályné Kelemen Aurórának és Kelemen Ilonának, Budapest, 1921. jan. 30.–febr. 9. között

Forrás

A 2846. alapján: „fogadd köszönetem a kedves figyelmedért”

**2845. Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között**

Forrás

A 2846. alapján: „Edes anyád leveléből lemaradtak e sorok”

**2846. Kelemen Ilona – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1729/37. – BMKL 7443.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A színes képeslap felirata: Eugen Haranghy 19. Imperialista favágók.

A bélyeg letépvé.

A datálás alapja: A házaspár jan. 29-én utazott haza Szekszádról, a farsang pedig febr. 9-ig tartott. (Török Sophie 2010, I: 89.)

Magyarázatok

Kelemen Ilona – (1860–1943), BM anyai nagynénje, akit Nenne néven említ a család.

Edes anyád – Babits Mihályné Kelemen Auróra (1855–1945), gyermekei Anyikaként emlegetik.

a szép munkát – a Nyugtalan-ság völgye c. verskötetét, amely 1920. dec. 31-e körül jelent meg.

Pista – Babits István (1895–1983) BM öccse – négy év hadifogság után hazatérve 1921-ben fejezte be tanulmányait, államtudományi doktorátust szerzett. 1922-től vármegyei aljegyzőként dolgozott.

Angyus – Babits Angyal (1886–1935) BM húga, 1908-tól tanítónőként dolgozott a szekszárdi polgári leányiskolában. (BCSL 1996: 36.)

Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. 2839.

2847. Hatvany Lajos – Babitsnak, Berlin, 1921. febr. 1. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/557/12. – BMKL 6663.

Megjelenés

Hatvany 1985: 318–319. (379. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja Móricz A világ ítélőszéke előtt c. írásának említése (l. NY, 1921/3.). Erre válaszolt Hatvany 1921. február 20-ára keltezett nyilvános levelében (l. Jövő, Bécs 1921. febr. 23. 5.).

Magyarázatok

Hatvany L. – Hatvany (Deutsch) Lajos báró (1880–1961) író, mecénás, a NY alapító szerkesztője és mecénása. 1919–1927 között emigrációban élt.

A magyar végeken tanárkodott – BM 1908-tól 1911 őszéig Fogarason tanított.

Kiírta a Nyugat-ban – Hatvany Az úri hölgyhöz és a Heinrich Horvát című cikkében emlegette BM „eddig nem ismert, nem is sejtett tökéletességű” műveit, és azt, hogy a szerző ezenközben „Budapesttől 18 órányira iskolai órákat ad”. És hivatalos kapcsolatait is megpróbálta mozgósítani az áthelyezés érdekében. NY, 1910/16. (l. BML 1909–1911: 757.).

Kiírta a Pesti Napló-ban – Hatvanynak a Pesti Naplóban nem jelent meg erről a témáról írása. A szerző emlékezetében a két idézett cikket két különböző sajtótermékben őrizte meg.

ezt a könyvet – Hatvany Lajos könyvét: Das verwundete Land, Wien, 1921.

érdekes cikkét – BM Magyar költő kilencszáztizenkilencben c. írását, amely 1919-ben a NY novemberi számában jelent meg.

Szabó Dezső – (1879–1945) író. 1912-től jelentek meg írásai. Legismertebb regénye, Az elsodort falu 1919-ben jelent meg.

Móricz is kiáltott – „1919. augusztus 19-én a csendőrök mint »kommunista gyanús« írórt kihallgatásra vitték, [...] nem volt ellene semmi más vád, csak az, hogy a kommün utolsó napján felvett 56 000 koronát, mert könyveinek kiadási jogát eladta az (akkori) magyar államnak. [...] augusztus 25-én vád hiányában elbocsátották, a Kisfaludy Társaság mégis kizárta tagjai sorából szeptemberben.” (Cséve 2005: 53.)

a „Jogassen et Kanassen” mondakört – e szerint a vélemény szerint Magyarország csak a jogászok és kanászok világa.

nem rántja le – Móricz Zsigmond *A világ ítélőszéke* előtt című ismertetésében a *Das verwundete Land*-ról azt írta: „Mindenki annyit ad, amennyi benne van. Ebben az íróban sok tanulság, sok szellemesség s elviselhetetlen arrogancia van. Voltaire-nek joga volt rá, hogy belekbe belevájkáljon, történelmi alakokat piedesztáljukról lerángasson, az élet nagy eseményeit a filozófiai magasságukból a fogmosás közelségébe rántson, de erre nemcsak bátorságot és elmésséget, de talentumot is kell örökölni. Nem baj, hogy ez a könyv megjelent, mindegy [...] néptömböt nem a politika, csak természeti erők szüntethetnek meg.” (NY, 1921/3.).

prágai lapban – a Prager Tagblatt-ban Rudolf Olden azt írta: „Ez a könyv fényesen bizonyítja, hogy a száműzött magyarok is hazafiak. Szokatlan tehetséggel védi Hatvany hazája ügyét. Stílusa tele szenvedélyes meggyőződéssel, pátosza tele lendülettel és szellemmel.” Az írást idézte a bécsi *Jövő* is 1921. márc. 27-i számának 8. oldalán.

Minden tárczafolytatás után – a *Feleségek* felesége a Pesti Naplóban jelent meg 1917. szept. 26. és 1918. febr. 15. között.

a bécsi Jövő-ben – a *Jövő* első számában jelent meg Móricz Zsigmond és Hatvany Lajos címmel Hatvany második levele, amelyben visszavonta előző napi Móricz elleni erélyes hangú levelét, mert egy pesti professzor leveléből úgy tájékozódott, hogy Móricz csupán azért bírálta így, mert haragudott a könyv szerzőjére, ugyanis a nőkhöz való viszonyának minősítése miatt otthon „nagy családi jelenetei” voltak. Gellért ellenben így emlékezett az esetre: „A Kortársaimban már elmondtam, milyen egészen szubjektív okok késztették haragra Móriczot a Hatvany-könyv reá vonatkozó megjegyzése miatt, hogy vele jelent meg a magyar paraszt irodalmunkban. Móricz büszke volt iparos apjára s papleány anyjára és fájt neki, hogy ha a feleségével összekoccant, az leparasztozta őt.” (Gellért 1958: 403.).

Garami és Lovászy – Garami Ernő (1876–1935), Lovászy Márton (1891–1975) publicisták, politikusok.

Mennyi német lap – a bécsi *Jövő* rendszeresen közölte a német lapok dicsérő kritikáinak részleteit. Március–áprilisban 19 dicsérő lapkritikát idézett, hirdette és árulta a könyvet több országban.

Sokszor gratulálok – Babits házasságkötéséhez gratulált (l. BML 1919–1921: 2829.).

Verskötetét nem küldte el – a Nyugtalanság völgye c. verskötet 1920 decemberében jelent meg.

**2848. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. febr. 11.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/13/a. – BMKL 7643.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

utolsó levelemre – l. **2838.**

új regényét – A Timár Virgil fiát, l. **2838.**

Kurt Wolff – (1887–1963) irodalomtörténész. Az ő kiadvállalatánál jelent meg 1920-ban Klein fordításában A gólyakalifa. (l. **2838.**)

**2849. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Budapest, 1921. febr. 11. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/13/b. – BMKL 3369.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaceruzás szövegben ceruzás javítások két noteszlapon, aláírás nélkül.

Datálás a **2848.** és a tartalom alapján: „közben történt nősülésem”.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – Stefan I. Klein (l. **2838.**)

mindkét levelét – l. **2838.** és **2848.**

ígért regényt – l. **2848.**

**2850. Tessitori Nóra – Babitsnak,
Budapest, 1921. febr. 15. előtt**

Forrás

A **2851.** és a **2889.** alapján: „januárban kelt, – februárban felküldött hosszú levelemet”

**2851. Babits – Tessitori Nórának,
Budapest, 1921. febr. 15.**

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 5466/222. – BMKL 3795.

Megjelenés

Téglás 1983: 86–88. (12. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Tessitori Nóra – (1883–1969) szavalóművész. 1918 májusában aktív szerepet vállalt a NY irodalmi estjének megszervezésében Erdélyben. 4-én érkezett meg BM, Kosztolányi Dezső, Schöpfung Aladár, Gervay Erzséki és Ódry Árpád Kolozsvárra. Kolozsváron 4-én, Nagyváradon 5-én került sor az irodalmi estre (l. BML 1918–1919: 460–463.)

kedves megemlékezést – l. **2850.**

kolozsvári lapokat – Tessitori „Adyval, Babitscsal forralta vérünk” „Nagyobb szolgálatot a költészetnek nála senki se tesz az országban” – írta az estről a Zord Idő 1921-es 3. száma. A kolozsvári Napkelet és Keleti Újság is hirdette az estet.

itt láthassam Pesten – (l. **2889.**) Tessitori 1918 után csak 1939-ben jött Budapestre.

Nagy Lajost és Nagy Ilonkát – Nagy Lajos kolozsvári újságíró, Tessitori Nóra férje. Nagy Ilonka Tessitori Nóra sógornője, a kolozsvári Nemzeti Színház színésznője volt.

**2852. Somló Adalbert – Babitsnak,
Budapest, 1921. febr. közepén**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2392/67. – BMKL 9689.

Megjelenés

Téglás 2008: 33.

Megjegyzés

Tintaírás. – Datálás a tartalom alapján: Az Erato nyomdai munkái márciusra befejeződtek. 1921. ápr. 13-án Hatvany Lajos Erato. Babits Mihály Az erotikus világköltészet remekei Hellas-Verlag címmel már ismertetést közölt róla a bécsi Jövő c. lapban (l. **2857.** jegyzete).

Magyarázat

Somló Adalbert – a Hellas Verlag munkatársa volt. (Téglás 2008: 32.)

**2853. Benedek Ferenc – Babitsnak,
Budapest, 1921. febr. 19.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1880/19. – BMKL 5104.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Benedek Ferenc – (1900–1944) orvos, író, publicista, tagja a nagyváradi Szigligeti Társaságnak, a Petőfi Társaságtól Bulyovszky díjat kapott (Nagyváradi Napló 1921. ápr. 14. 2–3.).

1918. Szerenád – megjelent 1919-ben Budapesten.

ajánlottam – az ajánlás ismeretlen.

román uralmat ellensúlyozni – az új történelmi helyzetben a magyarság

fennmaradására csupán nyelvének és kultúrájának megőrzésével maradt esélye.

„*Magyar szó*” – szépirodalmi folyóirat, 1919. jún. 15-től 1920. ápr. 11-ig jelent meg.

„*Isteni nász*” c. *könyvem* – Az isteni nász. Versek 1920-ban jelent meg Nagyváradon.

kritikát írni – a NY nem közölt kritikát.

**2854. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. febr. 20.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/14. – BMKL 7644.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

leveléért – l. **2849.**

Hosszu hallgatásának – l. **2849.**

Ha a regény kész – l. **2926.**

novelláskönyvét – BM novelláinak gyűjteménye csak 1926-ban jelent meg (l. BML 1919–1921: **2782.**).

**2855. A Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság
– Babitsnak,
Budapest, 1921. febr. 21.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 3. – A BMKL nem tartalmazza.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás ceruzairású javítással és tintairású aláírással.

Magyarázatok

Táltos Kiadványvállalat – az 1915-ben alakult kiadó elsődleges célja a kortárs magyar művek kiadása volt.

Farkas – Inárcsi Farkas László (1882–1970) a Táltos Kiadványvállalat igazgatója.

**2856. Babits – az Athenaeum Irodalmi
és Nyomdai Részvénytársulatnak,
Budapest, 1921. febr. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 3. – BMKL 2710.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás tintairású aláírással „Dr. Salusinszky Gyula” feliratú fejléces levélpapíron.

Ceruzairású kiegészítés:

223425.–

csak 3225 példányt vettünk át

hiány 75 péld. Á K 22.50

1867.50

221737.50

A hiányzott 75 p. Recitativ utólag beszállított és kifizettük.

1921. május 10.

Magyarázat

Athenaeum – az 1868 óta működő legnagyobb magyar kiadótársaság. BM műveinek kiadására 1920 decemberében készült szerződés.

**2857. Kende Ferenc – Babitsnak,
Budapest, 1921. febr. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1585/28. – BMKL 7536.

Megjelenés

Téglás 2008: 32.

Megjegyzés

Tintírás. – Datálás a tartalom alapján: 24-e 1921 tavaszán februárban és márciusban esett csütörtökre, a Kende által kért prospektus elkészítésére feltehetően 1921 februárjában került sor (l. még **2852.**).

Magyarázatok

Kende – Kende Ferenc (1886–1974) könyv- és lapkiadó. 1919-ben a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők folyóiratát, a Corvinát szerkesztette. A Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe emigrált. A Hellas Verlag egyik alapítója és társtulajdonosa volt. 1926-ban Szabadkán telepedett le, szerkesztette és kiadta a *Kalangya* c. folyóiratot, 1941-ben Budapestre költözött. (Téglás 2008: 32.).

[Erato] *prospektusát* – az Erato ügyeit 1920 decemberéig Babits Sándor intézte a kiadóval (l. BML 1919–1921: **2673.** és **2804.**), 1921-ből már nincs adat a kapcsolatukra. Az Erato 1921 tavaszán, feltehetően márciusban jelent meg 500 kézzel számozott példányban. Szűk körben, előjegyzés alapján terjesztették, a budapesti sajtóban nem volt visszhangja, de Bécsben áprilisban megjelent róla Hatvany Lajos ismertetője (l. **2852.** jegyzete).

**2858. Babits – Bródy Pálnak,
Budapest, 1921. márc. 8. előtt**

Forrás

A **2859.** alapján: „Brief erhalten”.

**2859. Bródy Pál – Babitsnak,
Bécs, 1921. márc. 8. előtt**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/315/3. – BMKL 5330.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Távirat. – Datálás a tartalom alapján: Babitsék márc. 8-án érkeztek Bécsbe. Bécsen át Velencébe, Firenzébe, majd Fiesoléba mentek nászútra (Török Sophie 2010, I: 90–94.).

Magyarázat

A német szöveg fordítása: A levelet megkaptam, várom a Südbahnhofon. Üdvözlettel Bródy.

Bródy Pál – (1898–1978) dramaturg, rendező, színigazgató.

**2860. Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona
és Bródy Pál – Bródy Sándornak,
Bécs, 1921. márc. 9.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Levelestár. – BMKL 2960.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A képeslap felirata: Wien I. Deutsches Volksteather mit Raimund-Denkmal. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Bródy Pál – l. **2859.**

Bródy Sándor – Bródy Pál édesapja, nagyvállalkozó, a Magyar–Osztrák Szénkartell alelnöke.

Pali – Bródy Pál (l. 2859.)

**2861. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Kelemen Ilonának,
Velece, 1921. márc. 11.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 35. – BMKL 3323.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 52. (15. levél).

Megjegyzés

Tintaceruzás írás. – A képeslap felirata: A velencei Piazzetta di S. Marco a Canal Grandéval. – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

Kelemen Ilona – l. 2846.

**2862. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Mikes Lajosnak,
Velece, 1921. márc. 14.**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 353. – BMKL 3461.

Megjelenés

Illés 1968: 16. (18. levél)

Megjegyzés

Tintaceruzás írás. – A képeslap felirata: Venezia Rio Torreselle. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Mikes Lajos – (1872–1930) író, műfordító. Az Est Lapok irodalmi szerkesztője, az Athenaeum irodalmi lektora volt az 1920-as években.

2863. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Bródy Pálnak,
Velence, 1921. márc. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Levelestár. – BMKL 2959.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Venezia Panorama. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Bródy Pál – l. **2859.**

Kovács barátja – Kovács Kálmán (1900–1944) író, hírlapíró. Bécsben ápr. 1-jén nála is jártak (Török Sophie 2010, I: 93.).

2864. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Kovács Kálmánnak,
Velence, 1921. márc. 14.

Forrás

A **2863.** alapján: „irtunk neki is”

2865. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Velence, 1921. márc. 14.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 32. – BMKL 2810.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 51–52. (14. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A bélyeg letépve. – A képeslap felirata: Venezia Canal Grande dall'Accademia e Chiesa della Salute. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

2866. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Istvánnak,
Velence, 1921. márc. 14.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 34. – BMKL 2757.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 53. (17. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás, tintaírású címmel. – A képeslapon velencei látkép gondolával, felirat nélkül. – A bélyeg letépve. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits István – l. **2846.**

2867. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Angyalnak,
Velence, 1921. márc. 14.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 33. – BMKL 2738.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 52. (16. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás, tintaceruzás írású címzéssel. – A képeslap felirata: S. Giorgio. – A bélyeg letéve. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

2868. Vészi Margit – Babitsnak,
Róma, 1921. márc. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1357/2. – BMKL 10470.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású névaláírással. – A levél alján ceruzarajz: kopasz fejű, lila szemű, pirosított szájú arc.

Magyarázatok

Vészi Margit – (1885–1961) újságíró. Az Est munkatársa volt, második férjével Olaszországba költözött.

Lajos viszi fel Bécsbe – Bíró Lajos (1880–1948) író, újságíró, 1919-ben emigrált.

Antwerpenben – 1920-ban olimpiai játékok voltak Antwerpenben.

Ez a poéma megnyerte az olimpiád irodalmi díját. – az irodalmi aranyérmet Raniero Nicolai (1893–1958) Canzoni Olimpioniche c. munkája nyerte meg.

Kaffka Margit anyjával – Kaffka Margit anyja Almássy Ignácné (Kaffka Gyuláné) volt (1860–?). (Vö. **2945.**) A levélíró Kaffka műveinek külföldi terjesztésére akart engedélyt kapni.

s ű r g ő s kérésem – A gölyakalifa olasz fordítása csak 1934-ben jelent meg Milánóban.

Dante-fordításokat – l. **2878.**

2869. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Juhász Gyulának,
Firenze, 1921. márc. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/85/2. – BMKL 3290.

Megjelenés

BJKL 1959: 214. (192. levél); Juhász 1981: 331 (405. levél).

Megjegyzés

Tintaceruzás írás. – A képeslap felirata: Firenze, Palazzo Vecchio. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

2870. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Kosztolányi Dezsőnek,
Firenze, 1921. márc. 21.

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 4622/43. – BMKL 3425.

Megjelenés

BJKL 1959: 214. (193. levél)

Megjegyzés

Tinta- és ceruzairás. – A képeslap felirata: Firenze, Palazzo Pitti. – A bélyeg hiányzik. – Dátálás a BJKL 1959 alapján.

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

**2871. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Fiesole, 1921. márc. 22.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 36. – BMKL 2811.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 53–54. (18. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Raffaello: „La Velata”. – A bélyeg hiányzik.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. 2846.

Feketéék – a Fekete házaspár nő tagja BM háztartási alkalmazottja volt a Reviczky utcai lakásban (Csiszár–Vendel 1991: 47.).

**2872. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Mikes Lajosnak,
Firenze, 1921. márc. 23.**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 339. – BMKL 3462.

Megjelenés

Illés 1968: 16. (17. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Firenze, La Cattedrale. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Mikes Lajos – l. **2862.**

2873. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Tanner Ilonkának,
Firenze, 1921. márc. 26. előtt

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 172/74/1. – BMKL 3809.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Firenze. Cortile de Palazzo Vecchio–Fontana del Verrocchio. – A lapot Tanner Ilona egykori leánymagának új aszszonynevén írta, édesanyjához címezte. – A datálás alapja az érkezési pb.: márc. 26.

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

2874. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Fiesole, 1921. márc. 26.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 37. – BMKL 2812.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 54. (19. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Fiesole. – A bélyeg letépvé. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. 2846.

**2875. Tessitori Nóra – Babitsnak,
Kolozsvár, 1921. március**

Forrás

A 2889. alapján: „ujtság-kritikákat”

**2876. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Hendel Ödönnek,
Budapest, 1921. ápr. 3. előtt**

Forrás

A 2893. alapján: „váratlan meglepetést hozó lapotok”

**2877. Horvát Henrik – Babitsnak,
Budapest, 1921. ápr. 3. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/599/22. – BMKL 6896.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Datálás a tartalom alapján: Babitsék ápr. 3-án érkeztek haza Bécsből (Török Sophie 2010, I: 94.).

Magyarázatok

Horvát Henrik – (1877–1947) fordító, költő. 1918-ban Münchenben megjelent fordításkötetében 17 Babits-vers szerepelt.

a mellékelt könyvet szerzője – Palágyi Lajos (1866–1933) költő, publicista Az anyaföld c. kötetéről van szó. A rövid elbeszélő költemények témája a magyar őskor, a perzsák ellen vívott szabadságharc.

Tóthnak – Tóth Árpádnak.

Fackel-számot – Die Fackel, Wien, szerk. Karl Kraus.

Bródy – Bródy Pál, l. **2859**.

Kuprin – Alekszandr Ivanovics Kuprin (1870–1938) orosz író. Negyedik regénye 1919-ben jelent meg magyarul, szerepelt a NY ismertetései között (l. Nagy Lajos: Oleszja, NY, 1914/4., A párbaj 1917/6., valamint Földi Mihály: Kuprin: A Kripta, Avercsenko: A tükör lelke 1918/8.).

2878. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 6.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/11. – BMKL 9346.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás ceruzairású névalírással. – Az első szignó olvashatatlan. – A lap hátoldalán ceruzarajz, szoba vagy telek alaprajza öt tárggyal.

Magyarázatok

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – könyvkiadói és könyvkereskedői családi részvénytársaság (1895–1948). Igazgatója Révay Mór János (1860–1926) író, könyvkiadó (l. BML 1911–1912: **387**. levél).

Dante ünnepélyek – Dante 1321. szept. 13-án vagy 14-én halt meg. 1921 szeptemberében, halálának 600. évfordulója alkalmából Magyarországon is ünnepi megemlékezésekre készültek.

lehetséges lenne a teljes Comédiát kiadni – BM az Isteni Színjáték A pokol c. részét 1912-ben, A purgatóriumot 1920-ban fordította le. A kiadó nyilvánva-

lőan a harmadik résszel együtt szerette volna megjelentetni a művet. A paradicsom fordításával a költő 1922-ben lett kész.

Lőrincz – Lőrincz Ernő ügyvéd, laptulajdonos. 1920–1923 között a Révai kiadó alkalmazottja. (Török Sophie 2010, I: 121.)

2879. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Kelemen Ilonának,
Budapest, 1921. ápr. 7. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/149. – BMKL 3324.

Megjelenés

Buda 2006: 180–182. (108. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A második oldalon Tanner Ilona későbbi rájegyzése: „A megnyugtatás kegyes hazugság volt a vallásos nenne számára, mert egyházi esküvőt csak 92<3>2ban csináltunk. De a nenne nem is becsülte sokra a levelemet, mert később a szekszárdi spájzban egy befőttes üvegen találtam meg, ahol pergamen helyett bekötő papírként szerepelt.”

A datálás a családi levelezés alapján történt: Buda 2006: 179–180. (107. levél).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Kelemen Ilona – l. **2846.**

Nenne – Kelemen Ilona megszólítása a családban.

levelét – l. Buda 2006: 179–180. (107. levél).

egyházi esküvőt már megtartottunk – az egyházi esküvőt valójában 1922. márc. 23-án tartották.

Ali – Komjáthy Aladár, (1894–1963) költő, matematikus. 1911–12-ben Babits tanítványa volt, majd barátja lett. 1918-tól jelentek meg írásai a NY-ban.

Lőrincz – Szabó Lőrinc

Anyi leveléből – l. **2880.**, ez a levél hiányzik.

**2880. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Budapest, 1921. ápr. 7. után**

Forrás

A 2879. alapján: „Anyi leveléből”

**2881. Babits – a Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaságnak,
Budapest, 1921. ápr. 15.**

Forrás

A 2883. alapján: „Április 15-i nb. sorait köszönettel vettük.”

**2882. Vajda János – Babitsnak,
Budapest, 1921. ápr. 17.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2654. – BMKL 10393.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Vajda János – (1907–1944) újságíró, író, költő. Versei a Jóság c. antológiában jelentek meg 1929-ben, 1929–1931 között a Kortárs felelős szerkesztője lett. *tegnapi „Modern költők est”-jén* – a Rózsavölgyi Zeneműkiadó rendezése volt a Modern költők est, programja: 1. Szép Ernő: Hívó jel, Nem volt játékom – ismertette Karinthy 2. Karinthy: Az álom – ismertette Tóth Á. 3. Kosztolányi: A jó élet, Lánc, lánc, eszterlánc – ismertette Karinthy 4. Babits: Esti kérdés, Cigánydal – ismertette Tóth Á. 5. Tóth Á.: Csak ennyi, Öröm – ismertette: Karinthy 6. Heltai: Öreg Marci, Ballada a három patkányról – ismertette: Tóth Á. 7. Ady: Senki élőnek ellensége, Sóhajtás a hajnalban – ismertette Babits. Ebben az előadásban hangzott el: „Ady nevét

kiejteni még ma is tüntetés”. Szavalt Péchy Blanka, kísérté Buttula László gordonkaművész, a zeneszerző Molnár Antal volt.

Idegen kép... – BM Ady Endrének című versének utolsó szakasza. A vers 1915. nov. 16-án jelent meg a NY-ban.

„*könnyű magtalan kalászos*” – „de e kalász mind könnyű, magtalan,” Babits Palinódia 1908. Mindkét vers a Béke és háború közt c. kötetben jelent meg. *ötven asszony* – A Danaidák c. mű a Herceg, hátha megjön a tél is! c. kötetben jelent meg.

„*Torony Árnyéka*” – A torony árnyéka c. novella a NY 1920. szeptember-októberi számában jelent meg.

Földessy elleni – Földessy Gyula (1874–1964) irodalomtörténész, Ady hátrahagyott verseinek sajtó alá rendezője. Az Ady-tanulmányok, Bp., Ethika, 1921. kötetre reagált Babits írása, a Megjegyzések Földessy Ady-könyvére, amely a NY 1921. márc. 16-i Figyelőjében jelent meg. (Az Ady-polémiáról l. BML 1919–1921: **2786.**)

„*Irodalmi problémák*” – BM 1917-ben megjelent kötete.

2883. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 22.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/12. – BMKL 9347.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tinta- és ceruzaírású névaláírásokkal.

Magyarázatok

sorait köszönettel vettük – l. **2881.**

arra törekszünk, hogy az Ön Dante fordítása legyen a magyarországi Dante ünnepélynek [...] legfontosabb és legmaradandóbb alkotása – l. **2878.**

hibaigazító jegyzék – l. **2904.**

Kaposy József urnak – Kaposy József (1863–1922) irodalomtörténész, Dante-kutató.

A Purgatóriumot természetesen ép úgy óhajtjuk illusztrálni – l. **2883.**

**2884. Szentpál Olga – Babitsnak,
Budapest, 1921. ápr. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1222. – BMKL 9927.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Szentpál Olga – (1895–1968) mozdulatművész, táncpedagógus (Török Sophie 2010, I: 195.). A levélben említett táncestjét, amelyen Jaschik Álmos ruháit viselte, Szedő Mihály ismertette a NY-ban.

Dalcroze – Émile-Jaques Dalcroze (1865–1950) svájci francia zeneszerző és a ritmikus torna művészetének megalkotója.

**2885. Babits István
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1921. ápr. 24.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/47. – BMKL 4341.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

vendéglátásért – Babits István ápr. 4-e és 7-e között lehetett Pesten.

Kenéz – Kenéz Béla Nép és föld (A gazdasági élet statisztikája) Bp., 1916. c. könyvéről van szó.

**2886. Bródy Pál és Kovács Kálmán – Babitsnak,
Bécs, 1921. ápr. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/315/4. – BMKL 5331.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Sérült levelezőlap, a bélyeg kivágva.

Magyarázatok

Bródy Pál – l. **2859.**

Kovács Kálmán – l. **2863.**

Lörincskét – Szabó Lőrincet.

**2887. Király György – Babitsnak,
Budapest, 1921. ápr. 28. előtt**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/728/3. – BMKL 7575.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A datálás alapja a szerződésbontás híre, l. **2888.**

Magyarázatok

Király György – (1887–1922) műfordító, irodalomtörténész. 1920 óta a NY főmunkatársa volt.

az Ethicával való szerződés ügyét – szó volt arról, hogy a kiadó megjelen-teti BM 1919-ben tartott egyetemi előadásait. A kiadásból nem lett semmi. A kézirat eltűnt vagy lappang.

Schubert Mátyás igazgató – ismeretlen.

a Táltosnak járó példányokról – a Táltos Kiadó (l. **2855.**), mint minden ilyen

cég, szerződésben köti ki, hány tiszteletpéldányt ad a szerzőnek. Feltehetően erről van szó.

Centrál – az 1887 óta működő belvárosi kávéházban törzsasztaluk volt a szerkesztőségeknek, az egyetemi tanároknak és a kiadóknak, köztük a NY-nak.

**2888. Dr. Szemere Samu – Babitsnak,
Budapest, 1921. ápr. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1200. – BMKL 5703.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Szemere Samu – (1881–1978) bölcséleti író, műfordító, az Ethika-Könyvtár sorozatszerkesztője. A sorozat 10 kötetét 1921–1923 között jelentette meg az Ethika Tudományterjesztő és Könyvkiadó Rt. a Lantosnál.

Szabó Lőrinc úr leveléből – a levél ismeretlen.

kéziratot – l. **2887.**

**2889. Tessitori Nóra – Babitsnak,
Kolozsvár, 1921. ápr.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1292/4. – BMKL 10195.

Megjelenés

Téglás 1983: 80–85. (11. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – Egy nagy fehér zsebkendő vagy szalvéta felére lila tintával írva.
– Datálás a tartalom alapján: „...márciusban felküldött ujság-kritikákat”.

Magyarázatok

Tessitori Nóra – l. **2851.**

egy grandiózus tervünket – BM 1918 májusában vett részt Kolozsváron és Nagyváradon irodalmi esten (l. **2851.**), melynek megszervezésében fontos szerepe volt az előadóművész Tessitori Nórának. A levél írója egy hasonló programra hívja most a költőt.

2890. Dienes Pál – Babitsnak, Aberystwyth, 1921. máj. 2.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/375/15. – BMKL 5523.

Megjelenés

Téglás 1982: 68–73. (41. levél).

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Dienes Pál – (1882–1952) matematikus. 1912 óta BM baráti társaságához tartozott. 1919-ben a budapesti egyetem kormánybiztosa volt. Az év őszén emigrált. 1921-ben az Aberystwith városában működő walesi egyetem előadója lett, 1923-ban a Swansea Egyetemen tartott előadásokat.

a gyerkőcöket illetőleg – Dienes Pál felesége, BM másodunokatestvére, Dienes (Geiger) Valéria (l. **2918.**) 1919 őszén férjével együtt hagyta el az országot. 1921-ben elváltak. Fiaik: Gedeon és Zoltán Pál elhelyezése és további sorsa erősen foglalkoztatta mindkettőjüket. (Török Sophie 2010, I: 72–73; 76.)

Kerékjártó – Kerékjártó (korábban Kerékgyártó) Béla (1898–1946) az újpesti főgimnáziumban Babits diákja volt; 1920-ban szerzett matematikus doktorátust. Az 1920–21-es tanévben az átmenetileg Budapestre költözött kolozsvári egyetemen az algebrai analízis előadója volt. 1921–22-ben a szegedi egyetemen tanított, majd külföldi egyetemeken lett vendégprofesszor. 1925-től a szegedi egyetem matematikai intézetének professzora volt.

Hadamard – Jacques Salomon Hadamard (1865–1963) francia matematikus.

Youngnak – William Henry Young (1863–1942) angol matematikus. 1919-től 1923-ig Aberystwithben dolgozott.

mat. kongresszus – 1920-ban Strasbourghban tartották a matematikai kongresszust, amelyre az I. világháború vesztes országait nem hívták meg.

Dirichlet – Peter Gustav Lejeune Dirichlet (1805–1859) német matematikus.

Noch [...] – (ném) ilyen még nem volt.

applied... – (ang) alkalmazott.

head of dep. – (ang) tanszékvezető.

lecturer – (ang) előadó.

Honorary... –(ang) tiszteletbeli.

a man in the street – (ang) az utcáról jött ember.

Mädchen für Alles –(ném) mindeneslány.

Poincaré – Jules Henri Poincaré (1854–1912) francia matematikus.

Abel – Niels Henrik Abel (1802–1829) norvég matematikus. A sorok, algebrai egyenletek, függvények elméletét kutatta. Tiszteletére a norvég kormány 2001-ben megalapította a matematikai Nobel-díjat, melynek névadója, s melyet 2003-tól ítélnek oda.

Cauchy – Augustin Louis Cauchy (1789–1857) francia matematikus.

Bécsben kaptam tőled – feltehetően a Nyugtalanság völgye című kötetéről van szó.

2891. Babits – a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságnak, Budapest, 1921. máj. 3.

Forrás

Az **2892.** alapján: „május 3.-án kelt b. levelét.”

2892. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. máj. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/13. – BMKL 9348.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású kiegészítéssel és aláírással.

Magyarázatok

levelét – l. **2891.**

Somló urat – feltehetően Somló Adalbertől van szó, l. **2852.**

Erato-ról – l. **2857.** A rajzok François de Bayros eredeti munkái. Az Eratóért járó tiszteletdíj nagy részét a kiadó évekig nem fizette ki. Az anyagi vitát csak 1923. nov. 23-án sikerült lezárni. (Téglás 2008: 16.).

Fejér Ottó – ismeretlen.

2893. Hendel Ödön – Babitsnak, Újpest, 1921. máj. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/567/29. – BMKL 6753.

Megjelenés

Buda 1994: 25., Buda 2007: 90–91.

Megjegyzés

Tintaírás. – A második fölió rektóján BM ceruzaírása: Ujp. Vasut u 61.

Magyarázatok

Hendel Ödön – (1881–1924) történelem–földrajz szakos tanár, BM újpesti kollégája és barátja az újpesti gimnáziumban, aki maga is Itália-rajongó volt. *Tomiból Rómába rándultam* – Publius Ovidius Nasó tiszdtatlan körülmények miatt a császár Rómából számüzte Tomiba, ahonnan nem térhetett vissza a fővárosba.

számkivetés után – a levélíró tébécés volt, halálát is ez a betegség okozta.

lapotok – l. **2876.**

Itáliából jött – l. **2876.**

Tisztítóhelyedet – utalás az Isteni Színjáték 2. részére, A purgatóriumra, melynek fordításával 1920-ban készült el BM. A kötetet elküldte volt kollégájának (l. **2909.**).

Schöpfunglittől – Schöpfunglitt Aladár (1872–1950) író, kritikus, irodalomtörténész, a kezdetektől a NY munkatársa volt. BM 1908-ban küldött neki először verseket.

Aladártól – Komjáthy Aladár, l. 2879.

hoztál-e verset – ehhez az úthoz nem kötődik vers.

**2894. Babits – Osvát Ernőnek,
Budapest, 1921. máj. 16. előtt**

Kézirat

Nem ismert. – BMKL 3594.

Megjelenés

Magyar szerelmes levelek, s. a. r. KOZOCSA Sándor, Bp., 1976: 266.

Megjegyzés

Kozocsa Sándor szerint a kézirat lelőhelye az OSZK, a BMKL Kozocsa közlését adja meg. – A datálás alapja, hogy Tanner Ilona versei és BM novellája a NY máj. 16-án megjelenő számában olvashatók (l. B. Tanner Ilonka: 6 vers: S az örök perc ver tovább..., Tapossatok bele a csöndbe!, Hivatlan jöjjön az élet, Most hallgatni kell..., Én megálltam az időben, Vészes ez a perc; BM: György, a favágó 1918. NY, 1921/10.).

Magyarázat

Osvát Ernő – (1876–1929) kritikus, író, a NY alapító szerkesztője.

**2895. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. máj. 18.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/14. – BMKL 9349.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, ceruza- és tintaírású névalírással.

Magyarázatok

Dr Szántó – dr. Német-Keéri Szántó Andor 1913-tól ügyvezető igazgató volt.

Dr. Lőrincz – l. **2878.**

2896. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. máj. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/16. – BMKL 7646.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

egy lapban olvastam – a bécsi Jövő 1921. ápr. 15-én szerző nélküli kishírben közölte, hogy BM visszaérkezett Olaszországból: „A kiváló költő Itáliában sem maradt tétlen, kész Ady-tanulmányt vitt magával.” Az említett tanulmány nem ismert.

regényét – a Timár Virgil fiát. (l. **2926.**)

magyar tárgyú irodalmi essayiből – l. **2854.**

novelláskönyvet – l. **2854.**

2897. Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1921. máj. 27.

Forrás

A **2899.** alapján: „multkori lapom alighanem elkerülte figyelmeteket”, valamint Buda 2006: 185–187. (110. levél)

**2898. Szabó Lőrinc és Petzl, Amalia – Babitsnak,
Balatonföldvár, 1921. máj. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1169/6. – BMKL 9801.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslap felirata: „Balatonföldvár, »Durcy-villa«”. A villa Gráf Ferenc bornagykereskedő tulajdona volt, ahova 1919 óta járt Szabó Lőrinc (Szabó 2001: 366.). – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Amalia Petzl – Gráf Ferenc (l. **3258.**) unokahúga volt, osztrák özvegyasszony. (Szabó 2001: 11.)

oly rossz baráttól – barátságuk BM-lyal megromlott, ebben a Könyvvél a temetőben kezdősorainak és jegyzetének tanúsága alapján ekkor még jelentős szerepe lehetett Szabó Lőrinc Tanner Ilona iránti érzelmeinek is (Szabó 2001: 12. és 15.).

**2899. Babits István – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. máj. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/40. – BMKL 4342.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

multkori lapom – l. **2897.**

Kenéz – l. **2885.**

Ali – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

Pubi – Tanner Béla (1899–1979) Tanner Ilona öccse, 1914–1917 között Babits tanítványa volt a tisztviselőtelepi gimnáziumban, jogász lett.

Navratil – Navratil Ákos: Közgazdasági és Pénzügytani jegyzetek, Bp., 1916.

Kmetyhez – Kmety Károly: A magyar közigazgatási jog kézikönyve, Bp., 1907.

2900. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tessitori Nórának, Budapest, 1921. május

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 5466/221. – BMKL 3794.

Megjelenés

Téglás 1983: 89–95. (13. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja a **2889**. levél.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Tessitori Nóra – l. **2851**.

több [...] levelére – l. **2875.**, **2889**.

egy regényen – BM a Halálfiái első változatát írta, amely a Pesti Naplóban 1921. okt. 2-tól 1922. jan. 14-ig hatvanhat folytatásban jelent meg.

csábító meghívására – l. **2889**.

cikket – 1921. jan. 19-én a Keleti Újság és a Napkelet hirdette az estet, febr. 15-én a Zord Idő emlékezett meg róla. A Zord Idő híre szerint a Tessitori-estély bevezetőjét Nagyenyeden Áprily Lajos mondta, méltatta „a páratlan Babits muzsikáló erotikáját, a Danaidák tengermélységből konduló kísérteties harangjátékát”-t, „Babits hatalmas orchestrumát”.

Nagy Emma igen szép versét – Nagy Emma (1895–1957) költő, versei 1920-tól a Zord Idő és a Pásztortűz c. lapokban jelentek meg. Első kötetét (A verseim..., Marosvásárhely, 1920.) BM-nak is elküldte. A költővel a kapcsolatot legközelebb 1923. márc. 29-én vette föl (l. **3180**). Nem tudható, melyik versről van szó.

Nagy Ilonka – l. 2851.

megdedikálva – a kötet ismeretlen helyen van.

Nagy Lajost üdvözlöm – l. 2851.

2901. Dóczy Jenő – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 6.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/381/3. – BMKL 10361.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Dóczy Jenő – (1881–1937) kritikus, irodalomtörténész, Ady baráti köréhez tartozott. 1921-ben Jaschik Álmos illusztrációival kiadta Ady Endre válogatott versei c. gyűjteményét.

Új Magyar Szemle – az Új Magyar Szemle 1920 májusában indult. Arculatát Lendvai István és Dóczy Jenő egymással küzdő gondolkodásmódja határozta meg. Lendvai István Irodalom és világnézet c. írása az első számban a lap szélsőséges programjaként mutatkozott be, de már a 3. számban megjelent Dóczy Jenő Írók és irodalom I. c. cikke, amelyben a szerző hosszan méltatta BM-t, elismerően nyilatkozott Ignotus enciklopédikus tudásáról, a cikk második részében pedig Móricz művészetéről írt (*Új Magyar Szemle* 1920/8.). 1920 szeptemberében a lap közölte Kosztolányi Dante és Babits c. írását. 1921-ben az egyik számban Lendvai, a másikban Dóczy cikkei jelenhettek meg. A májusi számban Lendvai Irodalmi széljegyzetek című három írása volt olvasható, benne Lendvai hitvallása: „szent hitünk és hirdetett meggyőződésünk, hogy komoly, nemes irodalmat csak a nemsémita fajok tudnak (főképp ma, a zsidó prófétikus irodalom kihaltával) termelni.” Dóczy a saját irányát szerette volna megerősíteni Lendvaival szemben, amikor új, „minőségi” íróársakat toborzott. A júniusi számban Dóczy Jenő Utóhang a helikoni ünnephez c. írásában fájta, hogy a politikai gyűlölködés miatt e reprezentatív irodalmi ünnepen „Egy-két ismert és tisztelt nevet leszámítva, hiányzott [...] élő irodalmunk minden eleven ereje.” Majd így folyta-

ta: „De vajon ha valaki bűnhődésül átszenvedte már a meggyanúsítás és a lelkiösmeret minden keresztjét, ha kimosta szájából az előbbi könnyelmi szavak hazug ízét, ha új szavai a nemzet régi, megtalált szavai, ha beszéde egy a megbánás őszinteségében megtisztult lélek lehelletétől illatos, vajjon az ilyenekkel szemben nem erkölcsi és nemzeti kötelesség-e a póznélküli engesztelődés? Mit akartok tőlük?” Erős érvként BM Magyar költő kilencszáztizenkilencben szavaival folytatta: „Folytassa tovább a *ha-zaárulást*? Legyen – már higgadt évekkel s természetből félénk, konzervatív temperamentummal –, legyen meggyőződése ellenére – az örök, kényszerű, kergetett forradalmár – egy vén forradalmár: önmaga előtt nevétséges!” (Új Magyar Szemle 1921/6.). Ezután a lapnak még három száma jelent meg – Dóczy nélkül –, azután megszűnt.

Pethő Sándor – (1885–1940) publicista, szerkesztő, történész. 1920-tól a Magyarság főmunkatársa, majd főszerkesztője. 1938-ban megalapította a Magyar Nemzetet.

Lendvai – Lendvai István (1888–1945) költő, újságíró. Első verseskötetét megküldte BM-nak (BML 1918–1919: **2209.**). 1918 őszén már részt vett az Ébredő Magyarok Egyesülete alapításában. 1919 őszén a Gondolat című lap szerkesztőjeként hívta BM-t főmunkatársnak.

Kapossy úrtól – Kaposy József (l. **2883.**)

Kuncz Aladár – (1886–1931) író, szerkesztő, a NY munkatársa. 1923-ban Kolozsvárra költözött.

Galamb Sándor – (1886–1972) író, esztéta, színikritikus.

Benedek M. – Benedek Marcell (1885–1969) író, esztéta, irodalomtörténész. 1924-ben jelent meg Ady breviárium c. munkája.

Zsigmond Ferenc – (1883–1949) irodalomtörténész. 1922–34 között Debrecenben előbb a főiskolán tanított, majd 1923-tól egyetemi magántanár volt. Összegyűjtötte az Adyt támadó és védő írásokat: Az Ady-kérdés története, Mezőtúr, 1928.

Oláh Gábor – (1881–1942) költő, író.

Harsányi Kálmánt – (1876–1929) költő, író, a Kristálynézők című regény szerzője.

Papp Ferenc – (1871–1943) irodalomtörténész.

Horvát János – Horváth János (1878–1961) irodalomtörténész, egyetemi tanár, az MTA tagja.

**2902. Babits – Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Budapest, 1921. jún. 7.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 172/78. – BMKL 3810.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A datálás alapja egy ismeretlen kéztől származó ceruzairás:
921. VI. 7.

Magyarázat

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

**2903. Mikes Lajos – Babitsnak,
Budapest, 1921. jún. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/890/1. – BMKL 8648.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Névjegy. – Ceruzairás.

Magyarázat

Mikes Lajos – l. **2862.**

**2904. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. jún. 13.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/15. – BMKL 9350.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, ceruzaírással aláírással.

Magyarázat

Dr. Lőrincz – Lőrincz Ernő, I. 2878.

**2905. Rózsa Miklós – Babitsnak,
Budapest, 1921. jún. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1090. – BMKL 9450.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Hátán ismeretlen ceruzaírással: Beck Zsuzsanna.

Magyarázatok

Rózsa Miklós – (1873–1945) író, újságíró, művészeti író.

Zsuzsanna Mária – költőnő. 1921 januárjában jelent meg *Harag nélkül* c. kötete.

„*ifjú költőket*” – a Színház és Mozi 19. száma Az ifjú költők matinéja c. írásban közölte, hogy vasárnap délelőtt volt a Zeneakadémia kistermében az a matiné, amelyen B. Tanner Ilonka, „néhány finom és filozófiai értékekben is gazdag költemény szerzője” Bródy Lászlóval, Andersen Györggyel, Szabó Lőrincsel, Zsuzsanna Máriával, Fóti Jánossal és Boross Elemérrel együtt jőnevű művészek részvételével verseiket adták elő.

**2906. Babits Angyal – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. jún. 16. előtt**

Forrás

A 2907. alapján: „Remélem megkaptatok leveleinket.”

**2907. Babits Angyal – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. jún. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/118. – BMKL 4228.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Pisti – Babits István, l. **2846.**

dr. avatásra – Babits István doktorrá avatása 1921. július 1-jén történt (Buda 2006: 187.).

megkaptatok leveleinket – l. **2906.**

**2908. Buday László – Babitsnak,
Budapest, 1921. jún. 18.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/333/4. – BMKL 5375.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A papírlap hátoldalán ismeretlen kézírással: 60< 00 > 380

3806

2280

1580

121

1701

valamint egy ceruzás ábra alatt: Cinkotán Ehman [?] telep

37. épület 8. sz.

Ráday utca

32. szám földszint

15. ajtó.

A datálás alapja a **2907.** levél.

Magyarázatok

Buday L. – Buday László (1873–1925) anyai ágon BM rokona, statisztikus, 1914-től a Statisztikai Hivatal igazgatója, 1920-tól a Magyar Királyi József Műegyetem professzora. (BCSL 1996: 17–18.).

Pista – Babits István, l. **2846.**

ügyében már írtam a dékánnak – nem kizárt, hogy valamilyen állást próbált szerezni Babits Istvánnak.

2909. Hendel Ödön – Babitsnak, Újpest, 1921. jún. 27.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/567/30. – BMKL 6754.

Megjelenés

Buda 2007: 91–92.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

gyönyörű ajándékokat – l. **2893.**

Hendel Ödön – l. **2893.**

Gelotto fu il libro – (ol) szó szerinti tanítása: „Galotto volt a könyv.” A szöveg a Pokol V. énekének 137–138. sorát idézi. BM így adta vissza ezt a részt: „Igy Galeottónk lett a könyv s írója. / Aznap többet nem olvasánk azontúl.” Baranyi Ferenc fordításában ugyanez a rész így hangzik: „Kerítónk lett az író és a könyve – / és aznap már nem olvastunk tovább.”

régóta vágyódtam olvasni Purgatóriumodat – l. **2893.**

budakeszi szanatórium – Hendel Ödön tüdőbetegségét gyógyították itt. (l. **2893.**)

**2910. Hajdu Henrik – Babitsnak,
Budapest, 1921. júl. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/536/2. – BMKL 8776.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás. – A fejléc felirata: Munkások Irodalmi és Művészeti Országos Szövetsége

Budapest

Nagydiófa-u. 3.

Hátoldalon ceruzás arányszámítás.

Magyarázatok

Hajdu Henrik – (1890–1969) író, műfordító, a NY-nál kezdte pályafutását. 1921–1924 között az MSzDP újpesti szervezetének elnöke volt.

Palasovszky Ödön – (1899–1980) író, a magyar avantgárd színjátszás egyik úttörője, a baloldali munkás-kultúrmozgalom szervezője volt. A levélben említett felszólításának nem maradt írásos nyoma.

M.I.M.O.Sz. – Munkások Irodalmi és Művészeti Országos Szövetsége; működését a cenzor 1921 szeptemberében betiltotta.

**2911. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. júl. 5.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/17. – BMKL 7647.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

a kis regényt és a két novellát – l. **2896.**

Lengyel Menyhért – (1880–1974) író, színműíró. Művei a NY-ban is megjelentek.

2912. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Szekszárd, 1921. júl. 2–7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/166/1. – BMKL 3779.

Megjelenés

Buda 2006: 187–190. (111. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás. – Kezeit: A BM-sor a második fólió hátoldalán függőlegesen olvasható.

A datálás alapja: júl. 1-jén öccse doktorrá avatása miatt mindannyian Budapesten voltak, leghamarabb júl. 2-án, szombaton utazhattak Szekszárdra. BM júl. 7-én említette Mikesnek, hogy kiköltöznek a szőlőbe.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Tanner Béláné – Tanner Béláné Kögler Antónia, Tanner Ilona édesanyja. (Buda 2006: 182.).

Elutazásunk – a pontos dátum ismeretlen, június 18-án azonban már Szekszárdon tartottak névnapi uzsonnát (Török Sophie 2010, I: 94–95.).

Mártával – Tanner Márta, Tanner Ilona húga.

kimehetünk a szőlőbe – a családnak a lakóháztól nem messze, a közeli dombon szőlőbirtoka és présháza volt.

Liczi – Kelemen Gizella (1898–1980). Kelemen Imre és Kelemen Imréné Weininger Gizella lánya. A család Licikének, „kis Lic”-nek szólította. (BCSL 1996: 29.)

fótozni – bizonyára fotózásról van szó.

Mihály is nyugodtan tud dolgozni – BM a Halálfiatit írta tovább (l. **2900.**)

Anyiék – Anyi (l. **2846.**)

Pisti – Babits István (l. **2846.**)

Angyus – Babits Angyal (l. **2846.**)

haragusznak Imréékre – Kelemen Imre és a család anyagi konfliktusairól van szó (BCSL 1996: 27–28.)

Arkára – Abaúj-Torna megyei település a Zempléni-hegység alatt.

Varanaiék – ismeretlen.

Pubi – Tanner Béla, l. **2899.**

Tónika – Tanner Antónia, Tanner Ilona másik húga.

Lőrincznek írtam – Szabó Lőrincnek.

Kéziékhez – Kéziék – ismeretlen.

2913. Babits – Mikes Lajosnak, Szekszárd, 1921. júl. 7.

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 340. – BMKL 3463.

Megjelenés

Dersi 1965: 336–337.; Illés 1968: 17–18. (20. levél); Sipos 1999, I: 408. (427. levélrészlet)

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással és címmel. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Mikes Lajos – l. **2862.**

A regényem címe ez: Halál fiai – l. **2900.**

2914. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. júl. 15.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/18. – BMKL 7648.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

A szöveg fordítása: Stefan I. Klein Úrnak

Frankfurt a. M.

Ezennel felhatalmazom Önt „Tímár Virgil fia” című regényem német fordítására és a könyvvel kapcsolatos szerződéskötésre egy kiadóval. A meghatalmazásért a teljes honorárium 50%-a illet meg engem.

Ford.: Sáli Erika

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Eugen Diederichs – (1867–1930) német könyvkiadó.

Essay-kötetét – l. **2896.**

2915. Andersen György – Babitsnak, Budapest, 1921. júl. 17.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/20/4. – BMKL 3922.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Andersen György – (1896–1975) újságíró, költő, műfordító. 1922-től Olaszországban élt. A NY-ban Laczkó Géza ismertette első verskötetét.

A Napba – 1921. júl. 17-én megjelent Kelényhegy c. írásában tavaszi életképek között szerepelt a következő mondat a Gellérthegyről: „Itt lakik nyaránként egy hajdani lapszerkesztő – most bankigazgató – is, akinek házatája az irodalom barátainak, barátnőinek és művelőinek kedvenc találkozóhelye.”

**2916. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. júl. 20.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/19. – BMKL 7649.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

kis regénye – l. **2896., 2926.**

fordítási engedélyt – l. **2914.**

**2917. Klein, Stefan I.– Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. júl. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/20. – BMKL 7650.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2832.**

fordítási engedélyt – l. **2916.**

„*Odysseus...*” – a megjelent novella: *Odysseus und die Sirenen*, Frankfurter Zeitung, 1921. aug. 5. 1–2.

2918. Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1921. júl.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/18. – BMKL 9988.

Megjelenés

BSZL 1979: 48–50. (43. levél)

Megjegyzés

Tintaírás – Ismeretlen ceruzairású datálásával; a levelet Komjáthy Aladár saját levelének mellékleteként továbbította 1921. aug. 14-én, l. **2926**.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – (1889–1966) filozófus. 21 évesen Platónról írt monográfiát, melyet 1910-ben elküldött a Fogarason tanárkodó BM-nak, akivel ettől kezdve egyre szorosabb barátságba került. 1919-ben az Eötvös Collegium filozófiaprofesszora lett. A Tanácsköztársaság bukása után emigrált. Apósa kívánságára kitanulta a vegyészetet, aztán egy kis vállalatot alapított, végül bekapcsolódott a Nasici Favegyészeti Vállalat irányításába. Ettől kezdve csak freiburgi tartózkodása alatt tartott szemináriumokat az ottani egyetemen.

feleségem – Szilasi Vilmosné Rosenberg Lili (1899–1982), a Nasici Favegyészeti Vállalat tulajdonosának, Rosenberg Hermann-nak a lánya. A budapesti egyetemen germanisztikát tanult, bölcsészdoktori disszertációját a szépeességi német nyelvű iskoladrámákból írta. 1918. febr. 23-án lett Szilasi Vilmos felesége. Az esküvőn a férj tanúja BM volt. (BML 1918–1919: 509.) *verses könyvedet* – a Nyugtalanság völgye c. kötetet.

Dante fordítást – l. **2883**.

Husserl – Edmund Husserl (1859–1938) német filozófus, 1916-tól a freiburgi egyetemen tanított.

Mannheim Károly – (1893–1947) a Vasárnapi Körnek és társaságának tagja, a szellemtudományok fiatal képviselőinek egyike; tudásszociológiával foglalkozott. 1920 elején Freiburgban egyetemi tanár volt, Szilasi Vilmosnál élt, Husserl előadásait hallgatta, majd Heidelbergben munkálkodott, végül Angliában talált otthont. Heidelbergi levél I. c. írása a pozsonyi Tüzben jelent meg 1921-ben.

Barossban – kávéház volt a József körúton. Az I. világháború előtt egyik törzshelye volt BM-nak, Kosztolányinak, Karinthynek, Lengyel Menyhértnek és Szilasinak. (Szentés–Hargittay 1998: 217–218.)

ilyen két esztendő – „Szilasi a forradalmak alatt az Eötvös-kollégium filozófiaprofesszora lett. 1919 őszén úgy látta, hogy származása és baloldali magatartása miatt itthoni elhelyezkedése kilátástalanná vált. Freiburgba költözött, ahová Husserl meghívta.” De hogy megélhessen, „elvégezte a vegy-tant, közben kis drogériaüzemet nyitott, fogpasztát és púdert gyártott”. (BSZL 1979: 6.)

Paliról – Dienes Pál, l. **2890**.

Aladár – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

Valitól – Dienes (Geiger) Valéria (1879–1978) matematikus, filozófus, orkesztikatanár, BM másodunokatestvére, Bergson tanítványa volt. Férjével, Dienes Pállal (l. **2890**.) 1919 őszén elhagyták Magyarországot. 1922-ben elváltak (l. **3105**.).

2919. Kelemen Ilona – Babitsnak, Szekszárd, 1921. júl.–aug.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1729/41. – BMKL 7475.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja, hogy az ifjú pár a nyarat a szekszárdi hegyen töltötte (Babits ikonográfia 1983: 32., 33. fénykép).

Magyarázatok

Kelemen Ilona – l. **2846**.

Krausz Nándor – ismeretlen.

**2920. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Szekszárd, 1921. aug. 5. előtt**

Forrás

A 2921. alapján: „sok köszönet leveléért és a német nyelvű fordítási engedélyért.”

**2921. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. aug. 5.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/21. – BMKL 7651.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.

leveléért és a német nyelvű fordítási engedélyért – l. 2914.

Uj regényét – l. 2900.

a novella – l. 2917.

az „Angyal” – a novella fordításáért egy frankfurti lap honoráriumot fizetett 1925 februárjában, majd 1926-ban jelent meg a novellagyűjteményben.

**2922. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. aug. 6.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/16. – BMKL 9351.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, ceruzairású aláírással.

Magyarázatok

Kaposy József – l. **2883.**

illusztrációkat – l. **2883.**

Dr. Szántó – l. **2895.**

Dr. Lőrinc – l. **2878.**

2923. Tóth Árpád és mások – Babitsnak, Budapest, 1921. aug. 9.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1314/1. – BMKL 10275.

Megjelenés

Tóth 1973: 231. (205. levél), Schöpflin 2004: 213–214. (232. levél).

Megjegyzés

Ceruzairás. – Gerstl Ferencz

Vendéglője és kerthelyisége

Budapest

Naphegy és Czakó-utca sarkán felirattal két fénykép a vendéglőről.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Lőrinc – Szabó Lőrinc

Tóthné – Tóth Árpádné Lichtmann Anna (1895–1967).

Horvát Henrik – l. **2877.**

Turóczi József – Turóczi-Trostler József (1888–1962) irodalomtörténész, műfordító. 1921-től írt a NY-ba.

Schöpflin Aladár – l. **2893.**

Király – Király György, l. **2887.**

Dr. Hoffmanné – Bodnár Emmy, Tóth Árpádné barátnője.

Elek Artúr – (1876–1944) író, műfordító, művészettörténész. A NY munkatársa.

Nagy Zoltán – (1884–1945) ügyvéd; költő, kritikus, a NY munkatársa.

Dr. Hoffmann – dr. Hoffmann (Deák) Imre orvos.

2924. Szabó Lőrinc
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Budapest, 1921. aug. 13.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1169/7. – BMKL 9802.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Postai utalvány 1400 koronáról. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

Tanner néni – Tanner Béláné, l. 2912.

2925. Babits – Komjáthy Aladárnak,
Szekszárd, 1921. aug. 14. előtt

Forrás

A 2926. alapján: „Nagyon örültem édes Mihályom annak, hogy dolgozol a regényeden.”

2926. Komjáthy Aladár – Babitsnak,
Újpest, 1921. aug. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/753/24. – BMKL 7939.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 395–396. (421. levélrészlet), Buda 2007: 92–93.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Komjáthy Aladár – l. **2879**.

fordítottam a Fumée d'Opiumot – a megjelent mű Claude Farrère: Ópiummámor, Bp., 1921.

Fenyő – Fenyő Miksa (1877–1972) a Gyáriparosok Országos Szövetségének titkára, majd igazgatója; a NY egyik alapítója és munkatársa. Mindkét, első házasságából származó fia, Iván is és György is tanulókorban volt ekkor.

Elemérnek – Szűdy Elemér (1880–1944?) író, újságíró, szerkesztő. 1919–1928 között a miniszterelnökség sajtófőnök-helyettese volt, a minisztériumban állást szerzett féltestvérének, Komjáthy Aladárnak.

a regényeden – l. **2900**.

Et ego in Arcadia fui – (lat) én is voltam Árkádiában.

beszéltek a Centralban – a Timár Virgil fia a NY 13. számában jelent meg.

Szilasinak – l. **2918**.

nem a hegyen lakoznak – a család többi tagját is üdvözli.

2927. Dienes Barna – Babitsnak, New York, 1921. aug. 18.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/371/2. – BMKL 5482.

Megjelenés

Téglás 1982: 131–134. (2. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Dienes Barna – (1895–1950) Dienes Pál (l. **2890**.) és Dienes László testvére. 1921-ben vándorolt ki Amerikába, ahol református lelkészként, majd püspökként működött. Valláselméleti és egyházszervezési könyveket, filmforgatókönyveket, színműveket írt.

Kovácsék – Kovács Ferenc (1895–1965) ref. lelkész, szobrász, éremművész és felesége, Páll Rózsa költő, festőművész.

jött a Nyugatban – Páll Rózsa Óh unalom... unalom c. verse a NY 5. számában jelent meg. Örökmécses című, Amerikából hazaküldött kötetéről Szabó Lőrinc írt a folyóiratban. (Téglás 1982: 175–176.)

kis cikket – nem jelent meg Dienes Barna írása.

Ilust – Révész Ilona (Ilus), (1894–1981), Dienes Barna felesége, iparművész, mozgásművész, sikeres festőművész lett. Kivándorlásuk előtt halt meg nyolc hónapos kisfiuk.

„*Könnytelenek könnyei*” – A könnytelenek könnyei c. vers 1920-ban a NY 7–8. számában jelent meg.

„*Alkalmi vers*” – az Alkalmi vers 1916-ban a Recitativ c. kötetben jelent meg.

2928. Kőnig György – Babitsnak, Balatonfüred, 1921. aug. 23.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/797/5. – BMKL 8212.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 396. (422. levélrészlet, 13 sor)

Megjegyzés

Gépírás.

Magyarázatok

Kőnig György – (1883–1944) irodalomtörténész, műfordító. A NY munkatársa volt.

sok időt töltöttem a Braille olvasással – Louis Braille fejlesztette ki a vakok számára ezt a szövegolvasási rendszert. Kőnig György elvesztette látását, ezért volt szükséges, hogy megtanulja ezt a módszert.

Aladár – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Herceg Ferenc – Herczeg Ferenc (1863–1954) író, az Új Idők szerkesztője, az MTA háromszor megválasztott másodelnöke, a Revíziós Liga elnöke.

Csathó Kálmán – (1881–1964) író, színházi rendező.

Megyery – Megyery István író, ügyész, leánya Megyery Sári színésznő.

regényedre – a Timár Virgil fia c. regényről van szó, l. **2926.**

Ignotus-portrait – az a vélemény, hogy a regény újságíró alakjában mindenki Ignotusra ismerhet, Osvát Ernőtől származott, aki nem engedte volna a művet a NY-ban közzélni, de Fenyő Miksa a közlés mellett döntött. (Babits 2001: 249–250.).

Bernstein... Israel – Henri Bernstein (1876–1953) francia bulvárszerző darabja az Izraél (1908.); Cholnoky Viktor fordításában Izraél címmel mutatták be 1909. jan. 15-én a Vígszínházban.

**2929. Mikes Lajos – Babitsnak,
Budapest, 1921. aug. 24.**

Kézirat

Ismeretlen.

Megjelenés

Dersi 1965: 337–338.

Megjegyzés

Dersi az idézett részt követően így ír: „A levél záró passzusa is közvetett válasz Babits aggodalmaira, Mikes biztosítani igyekezett a költőt: van már gazda, aki nem löki félre gonosz, fukar sáfárként, rügyező csemetéi mellől.” (Babits Mihály: Önéletrajz „Jött, s fáim mellől ellökött a sáfár”).

A levél datálása Dersi Tamás közlése alapján történt.

Magyarázatok

Mikes Lajos – l. **2862.**

szeptember közepe táján kezdjük el majd hirdetni a regényt – a regény 66 folytatásban végül október 2-től 1922. január 17-ig volt olvasható, l. **2900.**

Lőrinc – Szabó Lőrinc.

Pádi – Tóth Árpád.

**2930. Elek Artúr – Babitsnak,
Medina, 1921. aug. 25.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/395/4. – BMKL 5608.

Megjelenés

Téglás 1984: 21–22. (4. levél).

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Elek Artúr – l. **2923.**

Medinában – Szekszárd közeli községben.

Fülep Lajosék – Fülep Lajos (1885–1970) filozófus, művészettörténész, a Tanácsköztársaság idején egyetemi tanár. 1919 őszén elbocsátották állásából. 1916–1920-ban elvégezte a református teológiát, 1920-ban Medinára helyezték lelkésznek.

**2931. Babits Mihály – Zichy Rafaelnénak,
Szekszárd, 1921. aug. 25.**

Kézirat

Eredeti. – Ismeretlen tulajdonában.

Megjelenés

Múzeum Antikvárium XI. árverése 152. tétel. 2004. dec. 11.

Megjegyzés

Ceruzairás.

A lap felirata: Szekszárd, Hitelbank palotája (Dohánynagy és különlegességi áruda kiadása, Szekszárd)

A datálás a pb. alapján történt.

Magyarázatok

Zichy Rafaelné – Zichy Rafaelné Pallavicini Edina (1877-1964) 1918-ban megalakította a Katholikus Caritast, 1919. dec. 18-án a Katholikus Nőszövetséget. Ez utóbbi lett a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének (MANSZ) egyik alapja. Klebelsberg Kunó felkérésére elvállalta a Magyar Irodalmi Társaság elnökségét. A szervezet fő feladata a Napkelet kiadása volt. Olaszból fordított. (Kollarits 2014: 259.)

Kézcsókját és üdvözlétét küldi – feltételezhető, hogy Napkelet-ügyben a költő találkozott a címmel, esetleg levelet váltottak. Az üdvözlét megfogalmazása alapján lehet erre következtetni. (Sipos 2011: 114–120.)

**2932. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. aug. 26.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/17. – BMKL 9352.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, ceruza- és tintaírású aláírással.

Magyarázatok

Türelmetlenül vártuk b. elhatározását – l. **2883.**

Kaposy úr – Kaposy József l. **2883.**

Dr. Szántó – l. **2895.**

Dr. Lőrinc – l. **2878.**

**2933. Babits – Fülep Lajosnak,
Szekszárd, 1921. aug. 27.**

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 4585/66. – BMKL 3021.

Megjelenés

Csanak 1992: 81. 379.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A levél datálása Csanak Dóra közlése alapján történt.

Magyarázat

készülő művem – a Halálfiat Pesti Naplóban közölt változatáról van szó.

**2934. Fülep Lajos – Babitsnak,
Medina, 1921. aug. 29.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/467/1. – BMKL 6020.

Megjelenés

Csanak 1992: 82., Fülep Lajos levelei Babitshoz, Jelenkor, 1972/7–8. 733., Gál 2003: 610–611. (2. levél).

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Fülep Lajos – l. **2930**.

rövid terminust – l. **2933**.

Elek Artur – l. **2923**.

levelezőlapodon – l. **2933**.

2935. Tóth Árpád és mások – Babitsnak, Budapest, 1921. aug.

Kézirat

Eredeti. – OSzK Fond III/1314/10. – BMKL 10276.

Megjelenés

Tóth 1973: 231. (206. levél); Schöpflin 2004: 215. (234. levél).

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A datálás alapja egy korábbi, ugyanilyen képeslap, amelynek alsó részén megjelölték az asztalukat is (l. **2923**.)

Magyarázatok

Lőrinctől – Szabó Lőrinc.

Királytól – Király György, l. **2887**.

Ali II. – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

Ali I. – Schöpflin Aladár, l. **2893**.

Pádi – Tóth Árpád.

T. Annus – Tóth Árpád felesége, l. **2923**.

Nagy Zoltán – l. **2923**.

Elek Artúr – l. **2923**.

Dr Hoffmann és Dr Hoffmanné – l. **2923**.

**2936. Tóth Árpád és mások – Babitsnak
és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Isaszeg, 1921. aug.**

Kézirat

Eredeti. – OSzK Fond III/1315. – BMKL: nem szerepel.

Megjelenés

Tóth 1973: 232. (208. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás.

A cím melletti helyen olvasható Tóth Árpád és Horvát Henrik üdvözllete, alatta Tóth Árpád rajza: két fenyőfa alatt egy igen sovány Tóth Árpád, mellette kalapban Horvát Henrik.

A datálás alapja, hogy Tóth Árpádék aug. 17. és aug 25. között tartózkodtak Isaszegen. (Tóth 1973: 232.)

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Eszterke – Tóth Árpád leánya, költő, író, műfordító.

Pádi – Tóth Árpád.

Horváth Henrik – l. **2877.**

Annus – Tóth Árpádné, l. **2923.**

**2937. Az Ifjúság Könyvkiadó Vállalat – Babitsnak,
Budapest, 1921. szept. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1761/20. – BMKL 4062.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Az említett nyugta hiányzik.

Magyarázatok

Az Ifjuság Könyvkiadó Vállalat – Bp., VI. Vasvári u. 9. A Szent István Társulat irodalmi és könyvkiadó része volt. A kapcsolatnak nincs nyoma.

Erdősi – Erdősi Károly, az Ifjuság Könyvkiadó Vállalat igazgatója.

2938. Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1921. szept. 13.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/93. – BMKL 4343.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Kamarás Gézától – Kamarás Géza (1891–1981); a Babits és a szintén szekszárdi Kamarás család tagjai régi barátságot ápoltak (Buda 2006: 254.).

Cili – Cili cicát Szekszárdról vitték magukkal.

Pedlow – James Pedlow, az Amerikai Misszió vezetője (1865–?). Az amerikai Vöröskereszt megbízottjaként 1920-tól Magyarország több városában járt. 1921 szeptemberében Szekszárdon díszpolgárrá választották (Csekő 2006: 36.).

Leopold Lajosék – Leopold Lajos (1879–1948) szociológus (BCSL 1996: 382.).

hirt kapjak Fenyőről – Fenyő Miksa (l. **2926.**) segítségével Babits István budapesti állást keresett.

Aladár – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Nenne – l. **2846.**

kis cselédeteknél – l. **2912.**

Anyika – l. **2846.**

Angyus – Babits Angyal, l. **2846.**

**2939. Hatvany Lajos – Babitsnak,
Bécs, 1921. szept. 14.–1921. nov. 17. között**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/577/18. – BMKL 6662.

Megjelenés

Hatvany 1985: 317. (378. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Hatvany Lajos – l. **2847.**

német könyvemről a Nyugat elégtételét – Hatvany könyvéről, a *Das verwundete Land* (l. **2847.**) 1921. febr. 1-jén Móricz Zsigmond, 1921. jún. 1-jén Giesswein Sándor írt. Hatvany bizonyára ezt tekintette „elégtétel”-nek a szerinte nem eléggé méltató Móricz-írás után.

Csendes napok és hangos esték – Csöndes napok és hangos esték (Visszaemlékezések), Bécs, 1921. A kötet irodalmi tanulmányokat és bírálatokat tartalmaz, amelyek korábban a NY-ban és a Pesti Naplóban jelentek meg. A NY nem írt róla.

Nagyváradon, Kolozsváron, Kassán és Pozsonyban – a nagyváradi Napkelet és a Nagyváradi Napló, a kolozsvári Keleti Újság, a kassai Szabadság és a pozsonyi Tűz közölt híreket Hatvany könyvéről.

Kassák, Reinitz védelmét – Kassák Lajosról Szabó Lőrinc, Reinitz Béla (1878–1943) zeneszerző Ady-dalairól Révész Béla írt a NY 7., ill. 17. számában.

Gyalu grófnő – Gyalu grófnő (Igaz történet régi időkből), Bécs, 1921.

Ady-könyvet írok – Szerelem könyve, Bécs, 1924.

német Ady-fordítások pompás Ady-kötete – Andreas Ady: Auf neuen Gewässern. Eine Auswahl, Wien, 1921. Franyó Zoltán és Heinrich Gerhold fordítása, amelyről 1922. jan. 15-én Király György lesújtó kritikát jelentetett meg a NY-ban Két Ady-antológia címmel.

Ernőék lapjába – Garami Ernő a Jövő (Bécs) szerkesztője, l. **2847.**

A Világ-ban olvastam – két alkalommal szerepelt BM neve a lapban. Egy hír jelent meg róla a Dante-ünnep eseményei kapcsán 1921. szept. 14-én. Majd zs. b. (Zsolt Béla) Ki tisztogatott a Petőfi Társaságban? c. írásában említette meg 1921. okt. 20-án: „Babitsot és Móriczot törölték” a társaság tagjai közül.

**2940. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat – Babitsnak,
Budapest, 1921. szept. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/15. – BMKL 3992.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású aláírásokkal. – Két olvashatatlan aláírás. – A bal szélén ceruzás mondat: Timár Virgil fia?

Magyarázatok

uj regényének – Timár Virgil fia. Iskolai történet [és novellák], Bp., 1922.
Irodalmi problémák II. kötetének – a Gondolat és írás 1922 novemberében jelent meg.

**2941. Klein, Stefan I.– Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. szept. 17.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/22. – BMKL 7652.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.
kis regény – l. 2926.
a „Frankfurter Zeitung”-ban – l. 2921.
az új regényt – l. 2900.

2942. A Pesti Napló – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 18. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/535. – BMKL 9090.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja, hogy az említett cikk 1921. szept. 18-án jelent meg.

Magyarázatok

Dante-cikk ügyében – A modern Dante c. cikk megjelent a Pesti Napló 1921. szept. 18-i számában.

a regényből több kéziratot – a folytatásokban közlendő regény részeiről van szó (l. **2900.**) Előfordult, hogy egy-egy alkalommal a Halálfiat következő részeként BM nagyon rövid folytatást küldött. A Pesti Napló szerkesztősége „tartalékrészek”-kel akarhatta biztosítani a folyamatos közlést.

Habár Mihály – (1874–?) lapszerkesztő, tárcaíró, műfordító, a Pesti Napló munkatársa, a Magyarországi Újságírók Egyesületének elnöke.

2943. Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1921. szept. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/41. – BMKL 4344.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

Fenyő Miksával – l. **2926.**

ismét zaklatlak – l. **2938.**

Alitól – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Bimbis bácsiék – Kelemen Imre, l. **2841.**

Anyika – l. **2846.**

Stánci tánti – Babits Konstanzia (1852? 1853?–1937), Babits (II.) Mihály és Blázsovits Erzsébet lánya. A BM-nak írt levelekben legfeljebb aláíróként szerepel. (BCSL 1996: 13.)

Angyus – l. **2846.**

Nenne – l. **2846.**

Lester Ward – Lester F. Ward a Brown University tanára, a gynaekocentrikus teória megteremtője, műve: A haladás lelki tényezői, ford. Dienes Valéria, Bp., 1908.

Leopoldék – l. **2938.**

levlapomat – l. **2938.**

Cili – l. **2938.**

Pubi – Tanner Béla, l. **2899.**

Lőrinczről – Szabó Lőrinc.

Aliról – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Kovács fogorvos – Kovács J. fogorvos Babits Angyal társaságához tartozott. (BML 1907–1909: **403.**)

Nagy Zoltán – l. **2923.**

2944. Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak, Sennye, 1921. szept. 22.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/255/13. – BMKL 5059.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Békássy Istvánné Bezerédj Emma – (1865–1944) Békássy Ferencnek, a világháborúban elesett fiatal költőnek az édesanyja. Békássy Ferenc halálát a költő B. F. huszáronkéntes: elesett az északi harctéren, 1915. június c.

esszéjében idézte meg. (BML 1914–1916: **1729.**) Békássy Istvánné Beze-rédj Emma 1914-től levélkapcsolatban volt BM-lyal. Cikkei és műfordításai jelentek meg a NY-ban.

a télen azt irtam – „...egypár versemet, de csak úgy üdvözlétképen: hogy olvassa, nem akarok velük semmit a világon, s a világért sem.” (l. BML 1919–1921: **2808.**).

„Odin” „Isis mystériuma” – az írások nem jelentek meg a NY-ban.

2945. Almássy Ignácné (Kaffka Gyuláné) – Babitsnak, Felsőróna, 1921. szept. 28.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/667. – BMKL 3891.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Almássy Ignácné (Kaffka Gyuláné) – (1860–?). Kaffka Margit édesanyja.
Vészi Margit – l. **2868.**

2946. Hendel Ödön – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 29.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/567/31. – BMKL 6755.

Megjelenés

Buda 1994: 26., Buda 2007: 93.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg letépve. – A levelezőlap postabélyegzőjén 1921. okt. 7. szerepel.

Magyarázatok

Hendel Ödön – l. **2893.**

Keserű bor az én borom. Nem szekszárdi nemes Szőlőkből szűrik – utalás BM Vile potabis c. versének kezdő soraira: „Szerény borral kínállak íme / nem Szekszárd régi lángbora.”

Browningné Asszonyomnak – Robert Browning angol költő felesége, Elizabeth Barrett Browning maga is költő volt. Utalás BM-né Tanner Ilona költő voltára.

2947. Dienes Barna és Révész Ilus – Babitsnak, New York, 1921. okt. 2.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/371/3. – BMKL 5483.

Megjelenés

Téglás 1982: 135–136. (3. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – Hátoldalan ceruzairás: 38084.

Fh. I. 921

Pach Lipót

46 rendszám

gr Haller u

5<0>3. III.

Magyarázatok

Dienes Barna – l. **2927.**

Révész Ilus – l. **2927.**

kis cikket – nem jelent meg a NY-ban, l. **3019.**

Serly bácsi – Serly Lajos (1855–1939) dalszerző. Pásztor Árpád Magyar ábránd Serly Lajos népdalai fölött címmel emlékezett meg róla a Világ 1921. aug. 15-i számában. A 67 éves szerző 1905 márciusa óta Amerikában élt, 1921-ben jelent meg Összegyűjtött magyar dalok c. munkája, többek között a Túl a nagy Krivánon, a Cigány Panna és a Kék nefelejes c. népszerű dalokkal.

Lőrincsel – Szabó Lőrinc.

**2948. Ritscher Mátyás – Babitsnak,
Szombathely, 1921. okt. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/142. – BMKL 9422.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázat

Ritscher Mátyás – ismeretlen.

**2949. Pethes Alfréd – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2462. – BMKL 9096.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A fejlécen nyomtatva: Pethes Alfréd.

Magyarázatok

Pethes Alfréd – volt színházi zenész közreműködésével dr. Völgyesi Ferenc orvos sikeresnek ítélt hipnózisos kezeléseket végzett, amelyeket a nem orvos végzettségű segítőtárs miatt betiltottak.

Horváth Henrik – Horvát Henrik, l. 2877.

**2950. Babits – Wohlfarth Olgának,
Budapest, 1921. okt. 12. előtt**

Forrás

A 2951. alapján: „Meleg pillantással nézek e nekem oly értékes lila ceruzasorra.”

**2951. Wohlfarth Olga – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/189. – BMKL 10606.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Wohlfarth Olga – kezdő költő, akinek két verse, a Sorsfordulón és a Tavasz ének 1925 tavaszán a Magyar Írásban jelent meg.
lila ceruzasorra – l. 2950.

**2952. Andersen György – Babitsnak,
Tátraháza, 1921. okt. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/20/5. – BMKL 3923.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A poprádi tavat ábrázoló képeslap.

Magyarázatok

Andersen György – l. **2915**.

költőmatinéig – ez vonatkozhat a Költők a dobogón sorozat előadásaira, ahol okt. 15-én Tolnai Lóna előadásában Petőfi-, Arany-, Vajda- és Ady-versek hangzottak el, l. még **2954**.

2953. Babits – Paulay Erzsinek, Budapest, 1921. okt. 18. előtt

Forrás

A **2954**. alapján: „multkori értesítése után”.

2954. Paulay Erzszi – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 18.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1000/11. – BMKL 9065.

Megjelenés

Téglás 1983.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Paulay Erzszi – BM és Paulay Erzszi (l. **2842**.) 1917-ben és 1918-ban már tartottak nagy sikerű irodalmi esteket. (l. BML 1918–1919: 461–462.)

multkori értesítése – l. **2953**.

Ódry – Ódry Árpád (1876–1937) színész, rendező; rendszeresen mondott BM-verseket.

november 5-én – nov. 5-én Paulay-Ódry-est volt BM műveiből, a kétórás műsoron többek között elhangzott: Aliscum éjhajú lánya, Szerenád, Galáns ünnepség, a fordítások közül Dante Isteni színjátékából a Pokol V. éneke és Edgar Allan Poe Lee Annácska c. verse.

**2955. Funk Andor – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 19.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/55. – BMKL 6018.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Kódexlap-imitáció: díszes, piros kezdőbetűk és fekete tinta.
Funk Andornak nem jelent meg verse a NY-ban. Nincs nyoma annak sem,
hogy BM válaszolt volna e levélre.

Magyarázat

Funk Andor – ismeretlen.

**2956. Gellért Oszkár – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 20.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/498/7. – BMKL 6179.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A Nyugat fejléces papírján.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – (1882–1967) költő, újságíró, 1921-től a NY főmunkatársa,
1920 és 1941 között társszerkesztője.

Szabó Lőrinc versét – Verseks címmel a NY 21. számában jelent meg öt rész-
ből álló versfüzére, aktuális utalás nélkül.

Szalai Miklós – ismeretlen.

Szalai Miklós két irását – Szalai Miklós két novellája 1922-ben a NY
8. számában jelent meg.

Osvát – Osvát Ernő, l. **2894.**

**2957. Gellért Oszkár – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 21.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/498/8. – BMKL 6180.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A Nyugat fejléces papírján.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. **2956.**

Komjáthy Aladár – l. **2879.**

Komjáthy Aladár két kis írását – végül egy írás jelent meg A relativitás elméletéről címmel a NY 1921. nov. 1-jei számában.

O. nevében is – Osvát Ernő, l. **2894.**

**2958. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Szilasi Vilmosnak,
Budapest, 1921. okt. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 128/1. – BMKL 3759.

Megjelenés

BSZL 1979: 50–52. (45. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Mihály regényt ír – a Halálfiatoli folytatásokban jelent meg a Pesti Naplóban.

A meghívást – l. **2918.**

Pali – Dienes Pál, l. **2890.**

Aladár – Komjáthy Aladár, I. **2879.**

3 darab is kijön – a Laodameia és a Wilde Oszkár verseiből 2. kiadása 1921. nov. végén, dec. elején jelent meg. Az Eratót az év utolsó napjaiban adta ki a bécsi Hellas Verlag.

**2959. Klein, Stefan I. – Babitsnak
Frankfurt am Main, 1921. okt. 30. előtt**

Forrás

A **2960.** alapján: „mint már irtam, szeretném Kurt Wolffot arra rábírní, hogy adja ki »összegyűjtött« munkáit!” – a meglévő levelekben ez nem szerepel.

**2960. Klein, Stefan I.– Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. okt. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/23. – BMKL 7653.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 412–413. (431. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – I. **2838.**

Kurt Wolff – I. **2848.**

kis regényt és a novelláskönyvet – I. **2896.; 2926.**

három elfogadott novella – nem jelentek meg.

új regényével – I. **2941.**

oly csekély sikere – A gólyakalifa Klein fordításában nem aratott közönségsikert. A Frankfurter Zeitungban és a Bécsi Magyar Újságban jelent meg róla könyvismertetés, Magyarországon A Hét és a Szózat csupán hírt adott a regényről.

utolsó leveleimre – I. **2921., 2941., 2959.**

**2961. Babits – Gellért Oszkárnak,
Budapest, 1921. okt. 21. után**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3195/516. – BMKL 3038.

Megjelenés

Gellért 1958: 413–414.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja a 2957.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. 2956.

Komjáthy cikkeit – l. 2957.

Osvát Ernő felfogásával – l. 2957.

**2962. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. okt. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/18. – BMKL 9353.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintairású kiegészítéssel és aláírással.

Magyarázatok

Révai – nem lehetetlen, hogy Révay János Mór, a kiadó igazgatója, l. 2878.

Dr Lőrincz – l. 2878.

**2963. Kelemen Ilona – Babitsnak,
Szekszárd, 1921. okt. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1729/15. – BMKL 7444.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A levél hátoldalán keresztben a következő sorok olvashatók:
de szabadíts meg a gonosztul.

Vigyünk adóba tiszta szívet,
ha eljön a Te országod

s megszenteltetik a Te neved
és megpihen fáradt világod,
amely ma oly égve tisztul

harcokban, bűnökben, szennyekben,
Miatyánk, ki vagy a mennyekben!

[Ez a szövegrész az 1914-ben írt Miatyánk c. vers fogalmazványa, fogalmazványrészlete, esetleg továbbírásra szánt fogalmazványa is lehet.]

Magyarázatok

Kelemen Ilona – l. **2846.**

a külső munkák – a szüretről van szó.

Pisti – Babits István, l. **2846.**

kéri az index és diplomáját elküldetni – l. **2866., 2943.**

**2964. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Babits Angyalnak és Babits Istvánnak,
Budapest, 1921. okt.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. GY. 78. 1. 10. – BMKL 2813.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 54–56. (20. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A Külügyminisztérium levélpapírján, l. Komjáthy Aladár leveleinél.

A datálás alapja: „Mihály regénye már folyik a Pesti Naplóban”, a közlést okt. 2-án kezdték.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits István – l. **2846.**

Mihály regénye már folyik a Pesti Naplóban – l. **2958.**

Fenyőék – l. **2938.**

Leopold – l. **2938.**

haza jöttünk – valószínűleg aug. közepéig voltak Szekszárdon. (Buda 2006: 193.)

a szálló – l. **2963.**

Cili – l. **2938.**

három napig feküdt – évekig húzódozó, hosszadalmas betegeskedésének ez az első állomása („...kínok és álmok közt...” 2004: 124.)

Nenne – l. **2846.**

2965. Fenyő Miksa – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 17.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/438/31. – BMKL 5840.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással. – A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége fejléces papírján.

Magyarázatok

Fenyő Miksa – l. **2926.**

nov. 6-dikán Ady Endre barátai – az összejövetelen Ady-társaság alakult, s elhatározták az Ady-múzeum létrehozását.

Bristol – a mai Apáczai Csere János u. 2. alatti szálló helyén állt a Grand Hotel Hungária, ennek egy részéből alakították ki a Bristol Szállodát. A szálló ablak nélküli különtermében 1910 és 1930 között jött össze a Nyugat-barátok Irodalmi Szalonja. A nov. 22-i Ady-vacsorán a megjelentek közös lapot írtak az elhunyt költő édesanyjának (l. **2969.**). (Szentés–Hargittay 1998: 263.; Török Sophie 2010, I: 136.)

2966. Kaposy József – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 17.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/672/10. – BMKL 7322.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A névjegykártya szövege: Kaposy József
Budapest, VIII., József-körút 77

Magyarázatok

Kaposy József – l. **2883.**

a Paradiso küldött részleteit – bizonyára a Paradisóhoz kiválogatott fényképekről van szó (l. **2922.**, **2932.**).

Odrynak – Ódry Árpád (l. **2954.**) a Corvin Mátyás Egyesület Dante-ünnepélynén adott elő egy BM fordította részletet (Szózat, 1921. nov. 29. 4.).

2967. Szeben Károly – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 21.

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3181/47. – BMKL 9846.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású javítással és aláírással.

Magyarázatok

Szeben Károly – ismeretlen. (l. BML 1919–1921: **2671.**)

felhívását – az Ady Barátai felhívás a NY 22. számában jelent meg.

Rákosi Jenő – (1842–1929) író, publicista, szerkesztő. 1915. okt. 20-án a Budapesti Hírlapban „Dunántúli” néven támadást indított BM ellen a Játsoztam a kezével c. verse miatt. (Téglás 1994: 45–46.)

2968. Ismeretlen – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 21.

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3181/44. – BMKL 7108.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

2969. Babits és mások – Ady Lőrincnének, Budapest, 1921. nov. 22.

Kézirat

Eredeti. – MTA Kézirattára, K. 9/35. – A BMKL nem tartalmazza.

Megjelenés

Schöpflin 2004: 216–217. (236. levél).

Megjegyzés

Tintaceruza-írás.

A Bristol Szálló 1921. nov. 22-i étlapjának hátoldalán.

Magyarázatok

Ady Lőrincné – (1858–1937) Ady Endre édesanyja, az érminszenti református lelkész korán árván maradt lánya.

Rippl-Rónai József – (1861–1927) festő. Híres íróportréi közé tartozik a Babitsról 1923-ban készült pasztellképe.

Schöpfung Aladár – l. **2893.**

Fenyő Miksa – l. **2926.**

Miklós Jenő – (1878–1934) író, újságíró. Néhány írása megjelent a NY-ban is.

Gellért Oszkár – l. **2956.**

Szini Gyula – (1876–1932) író.

Osvát Ernő – l. **2956.**

Laczkó Géza – (1884–1953) író, kritikus, műfordító. Kezdetől a NY munkatársa.

Dóczy Jenő – l. **2901.**

Kuncz Aladár – l. **2901.**

Elek Artur – l. **2923.**

Bodor – Bodor Aladár (1880–1952) költő.

Lengyel Géza – (1881–1967) újságíró, író, kritikus, 1905-től Nagyváradon élt, itt ismerkedett meg Adyval.

Papp Viktor – (1881–1954) újságíró, zenei szakíró, Ady baráti köréhez tartozott. Ady verset írt Papp Viktor valceréhez címmel.

Földessy Gyula – l. **2882.**

Mariay Ödön – (1883–1952) író.

2970. Majthényi György – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 23.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1761/69. – BMKL 10122.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású aláírással.

Magyarázatok

Majthényi György – (1885–1942) költő, író, nyomdász, megjelent műve: Majális, Bp., 1922.

Laodameia egyik példányát – a Laodameia megjelenését a Corvina december 30-án jelezte.

2971. A Magyar Geniusz Nemzeti Kulturát Terjesztő Részvénytársaság Hangverseny Irodája – Babitsnak, Budapest, 1921. nov.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1877/8. – BMKL 8420.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintairású aláírással.

Magyarázatok

december 11-én – a Zeneművészeti Főiskola nagytermében BM mondta a bevezetőt Péchy Blanka Ady–Babits műsorán. Elhangzott: Szaladva fájó talpakon, Mozgóképek, Miatyánk (I. Színházi Élet, 1921. dec. 11–17. 22–23.).

Baló Elemér – (1892–1970) színész.

Szabó – ismeretlen.

2972. Kner Imre – Babitsnak, ?, 1921. dec. 2.

Kézirat

Eredeti. – Békés Megyei Levéltár, Gyula XI. 9. c/39. – BMKL 7883.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépiratmásolat aláírás nélkül.

Magyarázatok

Kner Imre – (1890–1944) nyomdász, könyvművész, 1916 óta atyja, Kner Izidor vállalatának művészeti vezetője volt.

Kner-Klasszikusok és Monumenta Litterarum – Kner Izidor gyomai nyomdájának híres sorozatai.

**2973. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 9.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/19. – BMKL 9354.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, ceruza- és tintáírású aláírásokkal. – Az első szignó olvashatatlan.

Magyarázatok

Purgatoriumának diszes kiadása – l. **2883.**

Dr. Lőrincz – l. **2878.**

**2974. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat – Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/16. – BMKL 3993.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírásokkal. – Két bizonytalan olvasatú aláírás.

Magyarázatok

Modern Könyvtárban – Gömöri Jenő (1890–1967) 1910-ben alapította a sorozatot, amely 1922-ig jelent meg az Athenaeum Kiadó gondozásában (l. BML 1909–1911: 290.).

Wilde fordítását – l. **2958.** jegyzete.

Pogány – feltehetőleg az Athenaeum könyvkiadó osztályának munkatársa.

Köves Dezső – valószínűleg a cégvezetők egyike.

2975. A Tálto Kiadóvállalat Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1761/72. – BMKL 10123.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással. – Hátoldalán ceruzaírásos számolás.

Magyarázatok

8 drb intarziás kötést – a Laodameia legszebb példányait, l. **2958.**

Farkas – feltehetően Inárcsi Farkas László, a Kiadó tulajdonosa (l. BML 1919–1921: 266.).

2976. Dienes Barna és mások – Babitsnak, New York, 1921. dec. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/371/4. – BMKL 5484., 9391., 9143.

Megjelenés

Téglás 1982: 137–140. (4. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Dienes Barna – l. **2927**.

Lőrincztől – Szabó Lőrincztől.

Ilus – Révész Ilona, Dienes Barna felesége, l. **2927**.

Timár Virgilről – l. **2926**.

Pali – Dienes Pál, l. **2890**.

Mózsitól – ifj. Gaál Mózes (1894–1929) író, műfordító, dramaturg.

Pogány Willy – Pogány Vilmos (1882–1956) festő, grafikus, díszlet- és jelmeztervező, 1908-tól Londonban, majd Amerikában élt, a Metropolitannek is dolgozott.

**2977. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1921. dec. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/24. – BMKL 7654.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838**.

a könyvei ügyében – l. **2960**.

„*aggastyán Bögözi*” – a Timár Virgil fia egyik szereplője.

„*filius matrisat*” – (lat) a fiú az anyjára üt (Babits 2001: 74.).

új regényéből egy részt – a Halálfiái folytatásokban megjelent részeire vonatkozik (l. **2960**.).

**2978. A Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság
– Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1761/71. – BMKL 10124.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Melléklete: OSZK Fond III/1761/70. Számlarendelés nyomtatvány

Nagyságos Dr Babits Mihály

Budapest VIII Reviczky-utca 7.

15 kartonba fűzött	„Laodameia”	á	80.–	1200.–
3 félvaszon kötéses	”	á	175.–	525.–
			1725.–	

amely összeggel b. /szláját megterheltük,
viszont 1 db intarziás „Laodameiáért” a terhelt 2170.– koronát töröltük.
921. XII/22.

Magyarázat

Jaschik Álmosnak – Jaschik Álmos (1885–1950) festő, bankjegy- és díszlet-tervező, pedagógiai író, a Laodameia illusztrátora.

**2979. Király György – Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/728/1. – BMKL 7574.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslapon Szinyei-Merse Pál A pacsirta c. festménye látható.

Magyarázatok

Király György – l. 2887.

Ilonkának – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. 2839.

**2980. Graf Ferenc – Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/64/a. – BMKL 6412.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Névjegykártya: Graf Ferencz

A „Magyar Mezőgazdák Szövetsége”

Igazgatója

Budapest V. Alkotmány-u. 29.

Magyarázat

Graf Ferenc – bornagykereskedő. Szabó Lőrinc szállásadója és támogatója.

(Török Sophie 2010, I: 110.)

**2981. Kaposy József – Babitsnak,
Budapest, 1921. dec. 24.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/672/11. – BMKL 7323.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Kaposy József – l. 2883.

Laodameia-dat – l. 2958.

Boccaccio Vita di Dante-jának – Boccaccio Dante élete c. művének fordítása Gyomán jelent meg.

2982. Az Apollo Színpad – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 27.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1769. – BMKL 2619.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás.

Magyarázatok

Magyar írók a felolvasóasztalnál – a Pesti Naplóban nov. 27-én Zilahy Lajos Magyar írók a felolvasóasztalnál c. írásában napi egy rövid költői felolvasást javasolt a kabarékban a gazdasági okok miatt csökkenő könyvkiadás ellensúlyozására. Márkus László és Bárdos Artúr megvalósította az ötletet.

január hó 4. – ezen a napon volt Babits első és egyetlen felolvasása. „Ma este Babits Mihály három szép versét olvasta fel és a közönség nagy lelkesedéssel ünnepelte a költőt. Az a színvonalbeli emelkedés, amelyet az Apollo Színház műsorában a magyar írók felolvasó-asztala jelent, érezhető volt a műsor egyéb számainál is [...]” – írta Magyar írók az Apollóban címmel a Pesti Napló 1922. jan. 5-én. A műsorban még Juhász Gyula, Karinthy, Gogol és Bracco mulatságos egyfelvonásosai szerepeltek.

Zilahy Lajos – (1891–1971) író, szerkesztő.

2983. Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1921. dec. 28.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/42. – BMKL 4345.

Megjegyzés

Tintairás.

Megjelenés

Kiadatlan.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846**.

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Anyika – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846**.

Angyus – Babits Angyal, l. **2846**.

márciusban végleg fölmegegyek – l. **2943**. Babits István terve, hogy Budapesten fog élni, nem valósult meg.

Fenyővel – Fenyő Miksát (l. **2926**.) kérték BM-ék, szerezzen állást Babits Istvánnak (l. **2943**., **2983**.).

Ali – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

Cili – l. **2964**.

Tónika felépült – Tanner Antónia, BM-né Tanner Ilona testvére (l. **2839**.).

2984. Baracs Marcel – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 31.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/212/1. – BMKL 4849.

Megjegyzés

Tintairás.

Megjelenés

Kiadatlan.

Magyarázatok

Baracs Marcel – (1865–1933) ügyvéd, közíró, első írása 1901-ben jelent meg. 1913-ban már neves pesti védőügyvéd, az 1920-as években ügyvédi kamarai alelnök, a Lipótvárosi Kaszinó és a budapesti Községi Demokrata Párt elnöke, 1927–1931 között országgyűlési képviselő volt.

karácsonyi ajándékot – a *Laodameia* kötetét.

Laodameia ő nagysága – 1921 novemberében a BM elleni politikai meg-

torlás új szakaszába lépett. Miután a korábbi per nov. 20-án „eredmény” nélkül zárult, BM újra rendőri idézést kapott, és a Mosonyi utcában lévő toloncházban feleségével és Baracs Marcel ügyvéddel együtt egy egész délelőttöt kitöltő kihallgatást szenvedett el, majd feltehetően a Fortissimo c. versének „lázító tartalma” miatt rendőri nyilvántartásba vették. (Sipos 1999, I: 413–414.; Téglás 1996: 206.)

2985. Horvát Henrik – Babitsnak, Budapest, 1921.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/598. – BMKL 6858.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja: A levélíró még távolságtartóan Ilona asszonyt ír, 1922 tavaszán közvetlenebb lett a kapcsolatuk, a megszólítás Ilonkára változott.

Magyarázatok

Horvát Henrik – l. **2877.**

szép könyvet – valószínűleg a Laodameiát.

Ilona asszony – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839.**

2986. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 2.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/25. – BMKL 7655.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Kurt Wolff mellékelt levele hiányzik.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.

Kurt Wolfftól – l. 2848.

a „*Timár Virgil fiát*” és a novelláskönyvet – l. 2896., 2926.

új regénye – a folytatásokban közölt Halálfiáról van szó, l. 2900.

„*János, a favágó*” – a György, a favágó c. novella a NY 10. számában szerepelt, nem jelent meg Klein fordításában.

**2987. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jan. 6.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/26. – BMKL 7656.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.

Kurt Wolfftól – l. 2848.

**2988. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jan. 7.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/27. – BMKL 7657.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

essay-kötet is – l. **2914.** Az Irodalmi miniatűrök 1922 áprilisában jelent meg.

**2989. Benedek Marcell – Babitsnak,
Budapest, 1922. jan. 8.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/262/9. – BMKL 5105.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg kívágva.

Magyarázatok

Benedek Marcell – l. **2901.**

Tennyson-tanulmány – a kért tanulmány Tennyson címmel az Irodalmi miniatűrök harmadik sorozatában jelent meg 1923-ban.

**2990. Beck Gyula – Babitsnak,
Vác, 1922. jan. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1895/25. – BMKL 5028.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Beck Gyula – váci diákként 1919 márciusában kezdett levelezni BM-lyal, majd személyesen is megismerkedett vele (l. BML 1918–1919: **2458.**).

1920-ban Vácott a Purgatórium terjesztésében segített (l. BML 1919–1921: **2745.**). 1922-ben 15 alkalommal szerepel a neve Török Sophie naptárában a látogatók között, 1923-ban csak négyyszer.

Nagyságos Asszonynak – Babits Mihályné Tanner Ilonának, l. **2839.**

Komjáthy és Szabó uraknak – Komjáthy Aladárnak (l. **2879.**) és Szabó Lőrincnek.

Arany Balladákról – a Toldi és Arany balladái 1904-ben, ill. 1914-ben jelent meg Fiumében Francesco Sirola fordításában.

Baudelaire fordítás – Charles Baudelaire: Romlás virágai c. verseskötetét BM, Tóth Árpád és Szabó Lőrinc fordította. A kötet 1923-ban jelent meg.

Tóth Árpád műfordítás – George Meredith: Az önző c. kötete Tóth Árpád és BM fordításában jelent meg 1921-ben. BM a XVII., XX–XXI. fejezetet fordította.

**2991. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jan. 19.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/28. – BMKL 7658.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

leveleimre – l. **2986., 2987., 2988.**

**2992. Dóczy Jenő – Babitsnak,
Budapest, 1922. jan. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/381/4. – BMKL 5557.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Dóczy Jenő – l. **2901.**

Ady-anthológiám – l. **2901.**

Király György állítja – a NY 2. számában Király György Két Ady-anthológia c. írásában így írt a kötetek Ady-képéről: ez „a kor bűne, a mai lezüllött, korlátozott magyar közvéleményé, mely lehetetlenné akarja tenni, hogy Adyt a maga igazi valóságában láthassuk”.

a Világ cikkírója – a Világban 1921. jún. 19-én jelent meg Zsolt Béla Ady – Ady ellen c. írása, majd Dóczy válasza következett Ady és a „Világ” címmel, amelyet a Magyarság közölt 1921. jún. 22-én. A vitát Zsolt Béla Fajtam káromoltam, országotam vertem... c. cikke folytatta, amely szerint a Centrál Nyugat-asztalánál Dóczy Babits és Király előtt elpanaszolta, hogy az antológiából politikai verseket hagyattak ki, bár a veszélyesebbeket ő már kihagyta. A cikk a Világban 1921. jún. 29-én jelent meg.

dr. Kardos Albert – Kardos Albert (1861–1945) debreceni tanár, Katolikus énekgyűjtemény és Ady-antológia c. cikke a Debreceni Független Újságban 1921. júl. 17-én jelent meg. Dóczy válasza azonos címmel a Magyarságban 1921. júl. 24-én volt olvasható.

idemellékelt újságcikkben – a melléklet hiányzik.

méltóztassék nyilatkozni – BM betegsége miatt nem foglalkozott ezzel az ügyel.

kritikusí juri – Dóczy Jenő a Magyarság 1922. jan. 22-i számában megjelentetett Az Ady-pör című cikkében négy szaktekinélyt kért föl, hogy ítéelkezzenek a pörnek nevezett vitában. A felkértek BM, Földessy Gyula (l. **2882.**), Horváth János (l. **2901.**), Schöpfli Aladár (l. **2893.**), Gellért Oszkár (l. **2956.**) úgy emlékezett, hogy a Király kontra Dóczy vitában Horváth János és Földessy Dóczy mellett, ezzel szemben Schöpfli Király véleménye mellett foglalt volna állást (Gellért 1958: 418.). Schöpfli úgy vélte, „Ha Dóczy antológiájának Adya – ez az én benyomásom – valamivel lágyabb és bizonytalanabb körvonalú a valódi Adynál, ez Dóczy ízlését jellemzi.” „Én a magam részéről jóhiszeműnek tartom Dóczy eljárását.” (Az Ady-antológia ügye, Magyarság 1922. febr. 12.).

Pallas igazgatóságának kérésére – a Pallas a válogatás kiadója.

**2993. Sinkó Ervin – Babitsnak,
Wien, 1922. jan. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1140/1. – BMKL 9659.

Megjelenés

Gál István, A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei 1973/14. és Sinkó Ervin négy levele a Babits-hagyatékban Gál 2003: 654. (1. levél.)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Sinkó Ervin – (1898–1967) író, irodalomtörténész. Első kötete, az Éjszákák és hajnalok 1916-ban Szabadkán, a következő A fájdalmas Isten címmel 1923-ban Bécsben jelent meg.

két versemet – a versek nem jelentek meg a Nyugatban.

**2994. Babits – Sinkó Ervinnek,
Budapest, 1922. jan. 22. után**

Forrás

A BML 1923–1925: 3515. levél, 1924. szept. 8.: „volt szíves válaszolni”. [Megjelenés előtt.]

**2995. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Budapest, 1922. jan. 23.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/56. – BMKL 2814.

Megjelenés

Téglás 1996: 204–205.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja a „tegnapi Pester Lloyd” említése, amelynek Babitsról szóló cikke 1922. jan. 22-én jelent meg.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

regényem – a Halálfiati befejező része 1922. jan. 17-én jelent meg a Pesti Naplóban.

méhgyulladásban – lapalji, majd egész oldalas későbbi kiegészítés Tanner Ilona kézírásával: „vakbélgyulladás volt, mint utólag kiderült.”

nyári kellemetlen dolgok emlékei – Tanner Ilona szerint Kelemen Imre leánya szemtelen megjegyzést tett rá, amiért Babits pofon vágta (Téglás 2000: 89.).

egy könyvet – Kelemen Imre visszaküldte a Laodameia neki dedikált példányát. Tanner Ilona kiegészítése szerint: „Kelemen Imre gaztette nemsokkal a toloncházi meghurcoltatás után történt. Ez a két eset Mihályt évekre idegbajossá tette, üldözési mánia, szörnyű álmok kínozták, egész szekszárdi komplexusa ezekre vezethető vissza.

Mihálynak három halálos elsápadására emlékszem, egyik mikor az a piszkos csizmás alak kopogás nélkül berontott a középső szobánkba, ahol mindketten a kályhánál olvasgattunk, e szavakkal: idézés a toloncba! második, mikor a Reviczky utcai házmeister, akit Mihály a *Laodameia* széthordásával megbízott, pimasz vigyorral állt az előszobaajtóban, hogy ezt visszaküldték!”

soha többet Szekszárdra nem megyek – BM nem váltotta be az itt olvasható fogadalmát. 1929. okt. 25-én édesapja exhumálására hazautazott (Török Sophie 2010, I: 395.).

Angyus – Babits Angyal, l. 2846.

visszakaptuk a harmadik szobát – valószínűleg ekkor távozott el a lakásból Feketéné, a mindenes takarítónő és férje.

Laodameiát – l. **2958**.

Purgatóriumot – l. **2883**.

Pisti ügyéről – Babits István (l. **2846**.) állást szeretett volna kapni Budapesten, l. **2983**.

Fenyőnével – l. **2983**.

Sanyival – Babits Sándor (1886–1949) ügyvéd, BM unokatestvére; 1920 után jórészt ő kötötte meg a szerződéseket a kiadókkal, és ő is tárgyalta velük.

Az én fivéremnek is – Tanner Béla, l. **2899**.

Szabó Lőrinc szilveszterkor megnősült – felesége Mikes Klára (1896–1978), az Est Lapok irodalmi szerkesztőjének, Mikes Lajosnak (l. **2862.**) a lánya. „Tanner Ilonka oly hirtelen Babits Mihály felesége lett és én teljesen érzelmi zűrzavarban szétnéztem magam körül és megismerkedtem Mikes Lajos szerkesztő lányával” – vall a körülményekről Szabó Lőrinc a Gyógyulás c. vers magyarázataként (Szabó 2001: 13.).

tegnapi Pester Lloyd – Pester Lloyd (1854–1944) német nyelvű politikai napilap. Főszerkesztője Vészi József. Egy 1922. jan. 22-i cikke a Laodameiáról is szól (Karl Sebestyén: Literarische Rundschau. Ungarische Meistersänger. Pester Lloyd Morgenblatt, 1922. jan. 22. 14.).

Egy pár felolvasást – l. **2982.**

Szekszárdon is másképp gondolkoznának felőle – utalás Kelemen Imre viselkedésére, továbbá arra, hogy – BM többször megfogalmazott véleménye szerint – a szülővárosa nem méltányolja eléggé munkásságát.

2996. Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1922. jan. 24. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/194. – BMKL 4229.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja a két ajándékkötet említése.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Pisti érdekében – Babits Istvánról (l. **2846.**) van szó, l. **2995.**

hazatérése óta – Babits István 1920 júliusában érkezett Magyarországra orosz hadifogságból (BCSL 1996: 390.).

felmegy – csak jún. 19-én utazott Bp.-re (Török Sophie 2010, I: 110.).

Fenyőnek – l. **2938.**

szép könyveidnek – a Laodameiát és A purgatóriumot küldte jan. 24. után (l. **2995.**).

Hallom hogy befejezted a regényedet – a Halálfiairól van szó (l. **2995.**).

**2997. Babits – Kornfeld Móricnak,
Budapest, 1922. jan. 25. előtt**

Forrás

A 2998. alapján: „hálás köszönetemet”

**2998. Kornfeld Móric – Babitsnak,
Budapest, 1922. jan. 25.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/766/1. – BMKL 7998.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 414. (434. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázat

Kornfeld Móric – (1882–1967) iparbáró, gazdasági író, mecénás, 1917-től támogatta a NY-ot és szerzőit. (l. BML 1916–1918: **2009.** és Széchenyi 2006: 10–88.).

**2999. Marconnay (Rupprecht) Tibor – Babitsnak,
Sajtókál, 1922. jan. 25.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/871/2. – BMKL 8570.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Fejléces papíron: Sajtókál

Sopron megye

Lövő

D. V. Wien–Nagykanizsa

M.Á.V. Pozsony–Szombathely

Magyarázatok

Marconnay (Rupprecht) Tibor – (1896–1970) költő, műfordító. Verseit 1921-től közölte a NY Rupprecht Tibor néven BM ajánlásával jelent meg A túlradó élet c. kötete 1922-ben, amelyet Kosztolányi Dezső ismertetett a NY 7. számában. Ebben az évben Rupprechtnek egy fordításkötete is megjelent.

Békássyéknál – l. **2944.**

király puccs – 1921. márc. 26.– ápr. 5. között IV. Károly kísérletet tett királyi hatalmának visszavételére, 1921. okt. 20.– nov. 1. között zajlott második sikertelen visszatérési kísérlete.

franciaország támogatott – Trianon után a franciák elképzelése az volt, hogy „a közép-európai népek francia befolyás alatt való egyesítését” meg lehet teremteni (Gratz 2011: 25.).

Cecil Rhodes – Cecil John Rhodes (1853–1902) közgazdász, politikus.

szupremációja – fennhatósága.

Dunai Államsoport – Kossuth óta élő és alakuló elképzelés a Duna mentén élő népek egyesítéséről.

3000. Babits – Fenyő Miksának, Budapest, 1922. jan. 27. előtt

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3181/50/6. – BMKL 3007.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Előre gépelt válasz-levelezőlap, autográf tintairású névalírással. – A datálás alapja a meghívó dátuma.

Magyarázatok

Fenyő Miksa – l. **2926.**

Ady vacsorán – 1922. jan. 27-én a Pálffy téri vendéglőben volt ez az Ady-vacsora (l. **2965., 2969.**). BM már ekkor gyengélkedett. Első súlyos rosz-

szulléte jan. 30-án következett be, a második febr. 2-án, ekkor hívtak orvost.
(Török Sophie 2010, I: 97.)

**3001. Zichy Rafaelné – Babitsnak,
Budapest, 1922. jan. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1399. – BMKL 10639.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Zichy Rafaelné – l. 2931.

A gyönyörű könyvvel – bizonyára az intarziás Laodameiáról van szó.

**3002. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Budapest, 1922. jan. 30. előtt**

Forrás

A 3003. alapján: „Levelére”

**3003. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jan. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/29. – BMKL 7659.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Levelére – l. **3002.**

Kurt Wolff most vállalja összes munkáinak kiadását – már 1921 októberében szóba került ez a terv, l. **2960.**

Új regényéről – l. **2987.**

A Gólyakalifa sikertelensége – l. **2960.**

egyetlen magyar kritikát nem láttam – l. **2960.**

prágai lapnak, amely két novelláját elfogadta – a Prager Tagblatt csak 1925. febr. 27-én, majd jún. 25. körül fizetett Kleinnek a Tenyérsziget és Truccluk c. novelláért, de az írások ezekben az időpontokban sem jelentek meg.

új novelláskönyvét és a két essay-kötetet – a Timár Virgil fia mellett megjelent 5 novella: A torony árnyéka, György, a favágó, Nagy Sándor öregkora, Költészet és valóság, A röpköző falu.

3004. Babits Mihályné Kelemen Auróra és Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1922. jan. 30.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/123. – BMKL 4560.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

most pedig – A levél elején fönn.

Amint tehetem – Az utolsó oldalon fordítva fenn.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Babits Angyal – l. **2846.**

leveled – l. **2995.**

Ilonka betegsége – l. **2995.**

Bimbis sem fog mindig haragot tartani – l. **2995.**

Pista – Babits István, l. **2846.**

Melanie – Halassy Melanie, Halassy Szilárd és Babits Ilona lánya (BCSL 1996: 11.).

Ilonka szíves hívása – l. **2995.**

takaréktárba – Babits István Budapesten keresett állást, a szekszárdi munkát előzetes gyakorlat megszerzésének szánta. (Buda 2006: 198.)

szóljál Fenyőnek – l. **2996.**

szegény hadifogolyról van szó – Babits István 1916. aug. 5-én esett fogságba, és 1920. júl. 13-án érkezett vissza (Buda 2005: 401., 600.).

Kornfeld Urnak – l. **2998.**

a mint hallom [...] meg tagadod tőle a lakást – nem lehet tudni, kitől hallotta így. 1913-ban, amikor Babits István elkezdte jogi tanulmányait, valóban megtagadta tőle BM a lakásközösséget, de vele egy utcában szerzett neki lakást (Buda 2005: 11., 49.). Később ez fel sem merülhetett. A fiatalabb testvér türelmetlen várakozásai miatt feszült lett és átmenetileg megromlott a családon belüli viszony.

3005. Weinberger, Emil – Babitsnak, Bécs, 1922. jan. 30.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1376. – BMKL 10526.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású javítással és aláírással. – A levél tetején ceruzairással Babits válaszáának fogalmazványa:

Meine Krankheit hat mich gehindert Ihnen früher zu antworten.

Ich überlasse sehr gern Herrn G. <...> meinen Vers „Kalendarium” zum Zwecke des Illustrierens; und meine Bitte ist nur, mir <eine> einige Exemplaren des Werkes freundlich zu übersenden.

Babits válasza:

Betegségem megakadályozott abban, hogy korábban válaszoljak Önnek.

Nagyon szívesen átengedem G. úrnak „Kalendárium” c. versemet illusztrációs célból, kérésem, hogy a mű néhány példányát szíveskedjék nekem elküldeni.

A terv megvalósulásáról nincs adat.

Magyarázatok

A levél fordítása:

Nagyságos Babits Mihály Úrnak

Ismeretlenül, de az Ön művészetének értékelőjeként és tisztelőjeként fordulok Önhöz fiatal művész barátom, Gergely Jenő érdekében.

Gergely úr számára, aki szintén az Ön országából származik, és még fiatal, különösen tehetséges faszobrász (fametsző), különös öröm és megtiszteltetés lenne, ha az Ön „Kalendárium”-ának egyetlen versét 12 fametszetben ábrázolhatná – minden versszakot egy metszettel –, és engem kér, hogy eme vágya elérésében egy kissé támogassam.

Részemről kész lennék viselni az előállítási költségeket, ill. a készkiadásokat, mivel van egy nagyobb fametszetgyűjteményem, és fontos lenne számomra, hogy Gergely úr új, tervezett 12 fametszetét is megvásároljam. Azt hiszem, minden költő számára megtiszteltetés, ha egyetlen verset ilyen szép kiadásban láthat, és szeretném hinni, hogy Ön szíveskedik átengedni ezt az egyetlen verset Gergely úrnak.

A kevés megjelenő példányból természetesen szeretnénk Önnek juttatni néhányat az Ön kívánsága szerint.

Remélem, hogy biztosan megkapjuk az Ön engedélyét, és e várakozással maradok

különös tisztelettel

Em. Weinberger

III. Neuliggasse 15/18.

Bécs, 1922. I. 30.

(Sáli Erika fordítása)

Weinberger Emil – ismeretlen.

Gergely Jenő – ismeretlen.

3006. Babits – Weinberger, Emilnek, Budapest, 1922. jan. 30. után

Forrás

Fogalmazványát l. a 3005. levél jegyzetében.

**3007. Az Országos Menekültügyi Hivatal és a Turáni
Ötvös Múterem Igazgatósága – Babitsnak,
Budapest, 1922. jan. 31.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2458. – BMKL 8968.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírásokkal.

Magyarázatok

Országos Menekültügyi Hivatal – 1920 áprilisától 1924 júliusáig működött hét kirendeltséggel.

nemes ritmusu sorait – ismeretlen.

Turáni Ötvös Múterem – 1920-ban a tantermek falán már a Turáni Ötvös Múterem emléklakettje függött, és a „Nem, nem, soha!” jelszó.

**3008. Révész Béla – Babitsnak,
Gánnapuszta, 1922. febr. 2.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1074/7. – BMKL 9384.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Év nélkül. A datálás alapja a januári négy megválaszolatlan Klein-levél után a hiányzó **3002.** és az azt követő jan. 30-i **3003.** levél. Révész novemberben Budapesten volt, részt vett az Ady-vacsorán, dec. 1-jén Bécsbe utazott, majd Badenbe, onnan küldött Ady síremlékére 20 ezer koronát. Badeni életéről dec. 18-án megjelent egy interjú, amely családotól szűk viszonyok között mutatta be. Kérdéses, hogy mikor tért vissza Magyarországra, de 1922 májusában már újra a Bulyovszky u. 21.-ben lakott.

Magyarázatok

Révész Béla – l. **2843.**

„*Kurt Wolff azt írta nekem* – l. **3003.**

**3009. Nagy Zoltán – Babitsnak,
Budapest, 1922. febr. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/942/1. – BMKL 8814.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású aláírással.

Magyarázatok

Nagy Zoltán – (1884–1945) költő, író, kritikus, 1907-től ügyvéd. Az Erato-ügyben és az esztergomi házvásárlásban is sokat segített BM-nak. *bécsi feljelentés* – l. **2892.**, az Erato ügyéről van szó. Az antológia 1921-ben jelent meg.

**3010. Forst Károly Frigyes – Babitsnak,
Kisbér, 1922. febr. 7. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1880/20. – BMKL 5935.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja, hogy Babits betegségéről legkorábban a Világ február 7-i számából értesülhetett a levélíró.

Magyarázatok

Forst Károly Frigyes – (1898–1984) orvos, természetgyógyász. 1917 óta szeretett volna a NY-hoz tartozni, de írása nem jelent meg. (BML 1916–1918: **2014.**) *betegségéről* – Babits január 30-án lett rosszul először, majd febr. 2-án újabb rosszulléttel, magas lázzal súlyosbodott az állapota. Febr. 9-től 11-ig a Pajor Szanatóriumban vizsgálták, röntgenezték, febr. 17-éig fekvőbeteg volt. (Török Sophie 2010, I: 96–98.)

3011. Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1922. febr. 11.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/19. – BMKL 9989.

Megjelenés

BSZL 1979: 52–53. (46. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Alexander Berta – Révész Gézáné Alexander Bernát leánya (l. BSZL 1979: 50.). Alexander Bernát (1850–1927) filozófiai és esztétikai író, 1919–1923 között Németországban és Svájcban élt.

íródeák szolgálatot – l. **2958.**

Aladárt köszönts – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

3012. Az Autorenhaus – Babitsnak, Berlin, 1922. febr. 13.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1732/32. és III/1732/13–14. – BMKL 4054. és 2623.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású aláírásokkal. – Nyomtatvány, gépirású rovatkitöltéssel. – Az Autorenhaus fejléces papírján. A szerződés másolata:

Magyarázatok

A levél fordítása:

Babits Mihály író úrnak
Budapest

Igen tisztelt Uram!

Mint valószínűleg hallotta, az utóbbi években erősen érdeklődtünk a jó német és osztrák könyv- és színpadi szerzők iránt a filmparban, mint például Sudermann, Fulda, Schnitzler, Wassermann, Bahr és a többiek, és nagy eredményeket értünk el számukra. Ezért majdnem minden német és osztrák íróval szerződéseket is kötöttünk, melyekben átruházták ránk megfilmesítési jogaik értékesítését.

Most az a szándékunk, hogy a nagy magyar szerzőket is körünkbe vonjuk, és erre a célra Bartók urat szerződtettük dramaturgként. A filmeladási konjunktúra pillanatnyilag rendkívül kedvező Berlinben, és ezért sürgősen azt ajánlanánk Önnek, hogy küldje el nekünk az anyagát, és ruházza át ránk az Ön kizárólagos képviselőjét. Kérjük tehát, küldje be nekünk műveit, hogy azonnal munkába kezdhesünk Önért. Filmtervekkel is nagy szolgálatunkra lenne. Az ilyen filmtervek ára mindig eléri a kb. 10.000 márkát. Mellékelünk egy szerződéstervezetet, melyet, ha szándékában áll együttműködni velünk, szíveskedjék aláírni.

Számítunk rá, hogy megbíz minket egyfelvonásosa értékesítésével is.

Ezenkívül nem szeretnénk elmulasztani, hogy felhívjuk a figyelmét: élénk üzleti kapcsolatot folytatunk Amerikával, és már sok filmjogot kitűnő áron adtunk el oda. Természetesen ez a kapcsolat is hasznosítható lenne az Ön számára.

Teljes tisztelettel
AUTORENHAUS
Német Filmszerzők Szövetsége Kft.
Kirendeltsége
Eberhard Frowein Bartók Vilmos

A szerződés szövege németül és magyarul:

Geschäftsstelle des Verbandes Deutscher Filmautoren G. m. b. H.

Berlin 13. 2. 1922.

Vertrag

Zwischen der Geschäftsstelle des Verbandes Deutscher Filmautoren G. m. b. H., vertreten durch ihren Geschäftsführer Herrn Eberhard Frowein, Berlin W66, Wilhelmstr. 52, einerseits und Herrn Michael Babitsch, Budapest andererseits ist folgendes vereinbart worden:

§ 1.

Herr Michael Babitsch überträgt der Geschäftsstelle den alleinigen Vertrieb des Welt-Verfilmungsrechtes seiner sämtlichen, auch künftigen Werke.

§ 2.

Die Geschäftsstelle ist zum Vertrieb dieser Rechte verpflichtet und hat sich vor jedem Abschluss mit Herrn Michael Babitsch in Verbindung zu setzen und mit ihm die Einzelheiten des Abschlusses zu besprechen.

§ 3.

Für ihre Tätigkeit erhält die Geschäftsstelle eine Vertriebsprovision von 30% aus allen Einnahmen. Die Vertriebskosten trägt ausschliesslich die Geschäftsstelle.

§ 4.

Die Geschäftsstelle hat mit aller Energie für die Interessen des Autors, finanziellen wie künstlerischen, einzutreten. Für Beschädigung und Verlust von Manuskripten und Büchern übernimmt die Geschäftsstelle keine Verantwortung.

§ 5.

Die Dauer dieses Abkommens beträgt 2 Jahre.

Geschäftsstelle des Verbandes
Deutscher Filmautoren G. m. b. H.
Eberhard Frowein

Német Filmszerzők Szövetsége Kft. Kirendeltsége

Szerződés

Egyrészről a Német Filmszerzők Szövetsége Kft. Kirendeltsége, képviselője Eberhard Frowein úr, Berlin W66, Wilhelmstr. 52. üzletvezető, másrészt Babits Mihály úr, Budapest között a következő megállapodás született:

1.§

Babits Mihály úr átruházza a Kirendeltségre a kizárólagos értékesítési jogot összes meglevő és leendő műveinek az egész világon történő megfilmesítéséhez.

2.§

A Kirendeltség köteles e jogokat értékesíteni, és minden szerződéskötés előtt kapcsolatba lépni Babits Mihály úrral, és vele a szerződés részleteit megbeszélni.

3.§

Tevékenységeért a Kirendeltség minden bevételből 30% értékesítési jutalékot kap. Az értékesítési költségeket kizárólag a Kirendeltség viseli.

4.§

A Kirendeltség minden energiájával kiáll a szerző érdekeiért mind anyagiilag, mind művészileg. A kéziratok és könyvek sérüléséért és elveszéséért a hivatal nem vállal felelősséget.

5.§

E megállapodás 2 évre szól.

Német Filmszerzők Szövetsége Kft.
Kirendeltsége
Eberhard Frowein

(Fordította Sáli Erika)

Sudermann – Hermann Sudermann (1857–1928) német dráma- és regényíró.

Fulda – Ludwig Fulda (1862–1939) német vígjátékíró.

Schnitzler – Arthur Schnitzler (1862–1931) osztrák író.

Wassermann – Jakob Wassermann (1873–1934) német író, esszéíró.

Bahr – Hermann Bahr (1863–1934) osztrák író, kritikus, A koncert c. művéből 1923-ban amerikai film készült.

Eberhard Frowein – az Autorenhaus képviselője vagy vezető ügyintézője.

Bartók – Bartók Vilmos az Autorenhaus képviselője vagy vezető ügyintézője.

egyfelvonásos – A Simóné háza c. műről van szó.

**3013. Szabó Károly – Babitsnak,
Budapest, 1922. febr. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/165. – BMKL 9765.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A rektón Babits ceruzáírása: Rákóczi út 6. III. 4.

Magyarázatok

Szabó Károly – ismeretlen.

lázvirágok bágyasztották – l. 3010.

**3014. Incze Sándor – Babitsnak,
Budapest, 1922. febr. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1578/27. – BMKL 10046.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású aláírással. – Hátán Tanner Ilona ceruzás írása: ”< Keresztessy levele > Incze Sándor Mihalynak aradi tisztelője autogramot kér 1922-ben.” – A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Incze Sándor – (1890–1966) hírlapíró, a Színházi Élet alapítója és szerkesztője.

teljes javulást – l. 3010.

**3015. Babits – Fenyő Miksának,
Budapest, 1922. febr. 16. után**

Kézirat

Holléte ismeretlen.

Megjelenés

BEml. 1941: 130–133.

Megjegyzés

A datálás alapja Babits gyógyulásának ideje, l. **3010**.

Magyarázatok

Vass József – (1877–1930) kalocsai nagyprépost, egy. tanár, író, 1920-tól nemzetgyűlési képviselő, 1922 és 1930 között közlélemezési, majd vallás- és közoktatásügyi miniszter volt.

ügyemet – l. **2984**. jegyzete.

Ady barátainak – l. **3000**.

karlsbadi – Karlsbad cseh gyógyfürdőhely, vizét emésztési panaszokra ajánlották.

miniszternek – l. **3016**.

Rippl-Rónainak – l. **2969**.

3016. Babits – Vass Józsefnek, Budapest, 1922. febr. 16. után

Forrás

A **3015**. alapján: „Vass miniszternek is levélben megköszönöm intézkedését”.

3017. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. febr. 25.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/128/2. – BMKL 3760.

Megjelenés

BSZL 1979: 54–55. (47. levél); Sipos 1999, I: 415–417. (436. levél)

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású aláírással.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Szilasi Vilmos – l. **2918**.

lábadozó – l. **3010**.

regényemet befejeztem – a Halálfiái Pesti Naplóban közölt változatáról van szó.

két szép könyvet – l. **3011**.

novelláskötet – Timár Virgil fia (Novellák), Bp., 1922.

új tanulmánykönyv a réginek új kiadásával – l. **2940**.

régi Laodameia... illusztrálva – l. **2958**.

meglátogatni – 1922. júl. 20.–szept. 3. között látogatták meg Szilasiékat. (Török Sophie 2010, I: 115–120.)

Paliról – Dienes Pál l. **2890**.

egy ifjú hölgy – l. **3105**.

Aladár – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

3018. Babits – Kner Imrének, Budapest, 1922. febr. 26.

Kézirat

Eredeti. – Békés Megyei Levéltár, Gyula XI. 9. c/39. – BMKL 3373.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintairású névaláírással.

Magyarázatok

Kner Imre – l. **2847**.

szép küldeményét – l. **2972**.

Méltassam – a terv megvalósítatlan maradt.

egy cikket – BM Király György c. írása a NY 10. számában jelent meg.

3019. Babits – Dienes Barnának és Révész Ilusnak, Budapest, 1922. febr. vége

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3820/107/8. – BMKL 2972.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja Babits beszámolója betegségről és lábadozásáról. A levél Kardos Pál 1966. febr. 27-i Basch Lórántnak küldött levelének egyik melléklete.

Magyarázatok

Dienes Barna – l. **2927**.

Révész Ilus – l. **2927**.

megőrlő munkába voltam merülve – a Halálfiái írása, l. **2900**.

hosszu betegség – l. **3010**.

többszöri kedves levél – l. **2927., 2947. és 2976**.

a cikkek is igen érdekeltek – Dienes Barna két írást küldött: a saját cikkét, amely nem került be a NY-ba (l. **2947.**) és Páll Rózsa Örökmécs c. könyvét (l. **2927.**), amelyről Szabó Lőrinc a NY 1921. 12. számának Figyelő rovatában írt.

Osváttal – Osvát Ernő, l. **2894**.

Pogány Willy levele – l. **2976**.

3020. Babits – Forst Károly Frigyesnek, Budapest, 1922. febr. vége

Kézirat

Eredeti. – PIM kézirattára, V. 4325/93/3/1. – BMKL 3015.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg és a feladó kivágva. – A datálás alapja a lábadozás idejének vége.

Magyarázat

Forst Károly Frigyes – l. **3010**.

**3021. A Színházi Élet – Babitsnak,
Budapest, 1922. febr. – ápr. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1919/3. – BMKL 1825 és 10047.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintairású aláírással. – Töredékes. – Ceruzairással: 1922 febr. – Datalás a válaszfogalmazvány alapján, amely a levél hátoldalán olvasható:

„Az életben játékot s a Színházban életet kívánok.

<Az életbe játékot vinni s a Színházba életet: mi kell több?> Üdv a Sz. É.-nek mely 10 éve végzi Színház és Élet közt az összekötő szolgálatot!”

A lap A tízéves Színházi Élet címmel 1922. ápr. 16-án közölte a beérkezett üdvözléseket, köztük Babits írását is a fotójával együtt.

**3022. Babits – a Színházi Életnek,
Budapest, 1922. febr. – ápr. 16.**

Forrás

A Színházi Életben 1922. ápr. 16–22-én a következő (a 3021. levél hátoldalán elkezdett) köszöntés jelent meg: „Az életben játékot s a színházban életet kívánok. Üdv a Színházi Életnek, amely tíz éve végzi a színház és az élet között az összekötő szolgálatot.” (Téglás 1997a: 96.)

**3023. Babits István – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. márc. 4.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/43. – BMKL 4346.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

Anyika elutazása után – BM édesanyja 1922. febr. 10-én érkezett Pestre, és 17-én utazott haza (Buda 2006: 198. és Török Sophie 2010, I: 97–98.).

diplomámat – l. **2963.** BM édesanyjának levele Tanner Ilonához 1922. márc. 8-án: „ma is midőn Pisti diplomája megérkezett” (Buda 2006: 201–202. 119. levél).

folyamodok a vármegyéhez – mivel budapesti állásra nem nyílt lehetősége, Babits István szekszárdi állást kezdett keresni. (BCSL 1996: 397–402. 248–250. levél).

beszélj Fenyővel – l. **2983.**

3024. Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1922. márc. 13.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/498/9. – BMKL 6181.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás a Nyugat fejléces levélpapírján.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. **2956.**

olvassa el ezeket a verseket – nem tudható, milyen versekről van szó.

3025. Babits – Gellért Oszkárnak, Budapest, 1922. márc. 13. után

Kézirat

Eredeti. – PIM V. 3195/518. – BMKL 3040.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás. – A rektón ceruzáírással: 1923.? – A datálás alapja a **3024**.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. **2956**.

mellékelt versekből – l. **3024**.

**3026. Kelemen Ilona és Babits Angyal – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. márc. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1729/16. – BMKL 7445.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás. – Csomagszelvény. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Kelemen Ilona – l. **2846**.

Babits Angyal – l. **2846**.

Ilonka megerősödött-e – l. **2295**.

**3027. Kiss Mária – Babitsnak,
Nagyvárad, 1922. márc. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/98. – BMKL 7616.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás. – A verzón Babits ceruzaírása: Maria Kiss
Oradea Mare
Str. Lacatuș No 21.

Magyarázatok

Kiss Mária – ismeretlen.
felépül – l. 3010.

**3028. Babits – Tormay Cécile-nek,
Budapest, 1922. márc. 16. előtt**

Forrás

A 3029. levél alapján: „kezeirásával”

**3029. Tormay Cécile – Babitsnak,
Budapest, 1922. márc. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1309/1. – BMKL 10256.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintáírás.

Magyarázatok

Tormay Cécile – (1876–1937) író, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének elnöke. Az 1922 decemberében, 1923. januári dátummal a NY ellensúlyozására indított Napkelet szerkesztője volt. (Sipos 2011: 114–133.) *nehéztel rám* – a megkésztett köszönet miatt, hiszen a *Laodameia* kötetét legkésőbb 1922 elején megkaphatta.
kezeirásával – az ajánlás nem ismert.

**3030. Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. márc. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/124. – BMKL 4561.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Ilonka hogylétéről – A levél elején fenn.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

már irtam – l. Buda 2006: 201–202. 119. levél.

Pista is irt – Babits István. l. **2846., 2998., 3023.**

Fenyő Urnál – Fenyő Miksa, l. **2926.**

az egyik Kornfeld Urnak – l. **2998.**

a másik Kornfeld Urnak – Kornfeld Pál (1884–1957), a Hitelbank igazgatója.

Leopold Urral – Leopold Lajos, l. **2938.**

Pista is irt Fenyőnek – nincs adat.

olvastam hogy elő adást tarthattál – márc. 18-án felolvasást tartott a Zeneakadémián az angol irodalomról, az estről hírt közölt a Pesti Napló.

Ilonka hogylétéről – l. **3004.**

**3031. Babits – az Autorenhausnak,
Budapest, 1922. márc. 31. előtt**

Forrás

A **3033.** levél alapján: „levelét”

3032. Horvát Henrik – Babitsnak
[Budapest, 1922. márc. 31. előtt]

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/598/14. – BMKL 6895.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A datálás alapja, hogy 1922 áprilisában dolgoztak huzamosan együtt a filmforgatókönyvön.

Magyarázatok

Horvát Henrik – l. **2877.**

a munkát – A lélek holdváltozásai c. forgatókönyv írását.

a novelláíróval – ismeretlen.

3033. Az Autorenhaus – Babitsnak,
Berlin, 1922. márc. 31.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1732/33–34. – BMKL 4055.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás tintairású javításokkal és aláírással.

Magyarázatok

levelét – l. **3031.**

felkerestük – l. **3012.**

eredeti filmsujet-i – 1922. ápr. 26-án Babits és Horvát Henrik bejelentette a Szabadalmi Hivatalnak A lélek holdváltozásai c. filmdráma szerzői jogának igényét. (PIM V. 4327/36. BMKL 2624.). Értékesítésére is kísérletet tettek, amit egy töredékes fogalmazvány tanúsít:

Kedves Barátunk,

Egy mozidarabot írtunk, <...> ketten, melyet mielőbb értékesíteni szeretnénk. Azt hallottuk hogy te az Ufa c. nagy filmvállalatnál vezető állást töltesz be. Mellékelve küldjük <...> és arra kérünk nagyon, légy szives a dolgot elolvasni és minket hozzásegíteni, hogy az Ufa tőlünk megvegye ezt a filmet. Nagyon leköteleznél, ha mielőbb soron kívül olvasnád el és döntésedet mielőbb <...> velünk.

Én (Bab)
Én Horvát

(599/38.)

Bartok úr – Bartók Vilmos, l. **3012.**

Horváth úr – Horvát Henrik, l. **2877.**

egyfelvonásosokra – l. **3012.**

**3034. Szabó Lőrinc – Babitsnak,
Budapest, 1922. ápr. 8.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1169/8/a. – BMKL 9800.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Névjegykártya.

Magyarázatok

Klárától – Mikes Klára, l. **2995.**

Dr Halmos – Dr. Halmos Dezső (1886–?) vagy Pál (1883–?), ebben az időben mindketten magángyakorlatot folytattak Pesten.

**3035. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. ápr. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/30. – BMKL 7660.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

regényt – bizonyára a Halálfiat folytatásokban közölt változatáról van szó (l. **2900.**).

Van egy kiadó – ismeretlen.

Kurt Wolff – l. **2848.**

**3036. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. ápr. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/31. – BMKL 7661.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

értésítettem – l. **3035.**

Musarion-Verlag – Münchenben működő könyvkiadó. Kiadta – többek között – Nietzsche, Anatole France, Max Adler, Chesterton műveit is. Feltételezhető, hogy Klein a **3035.** levélben erre a kiadóra utalt.

Kurt Wolff-val – l. **2848.**

3037. Babits
– Békássy Istvánné Bezerédj Emmának,
Budapest, 1922. ápr. 26. előtt

Forrás

A **3038.** levél alapján: „sorait”

3038. Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak,
Sennye, 1922. ápr. 26.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/255/14. – BMKL 5060.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Békássy Istvánné Bezerédj Emma – l. **2944.**

nehezteljek a hallgatásáért – l. **2944.**

verseimről irt sorait – l. **2944.**

„hosszú versek” – l. **2944.**

Rupprecht Tibornak – l. **2999.**

Feri emlékéhez – l. **2944.**

3039. Király Györgyné – Babitsnak,
Budapest, 1922. ápr. 26.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1592. – BMKL: nem tartalmazza.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Nyomtatott gyászjelentés, hátán ceruzairás: Király György.

Magyarázat

Király György – l. 2887.

**3040. Brünauer Endre – Babitsnak,
Jászberény, 1922. ápr. 26.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/317. – BMKL 5336.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Ceruzairással az aláírás alatt: Jászberény.

Magyarázatok

Brünauer Endre – (1859–1923) jászberényi földbirtokos (Török Sophie 2010, I: 158.).

valami actiot – Király György síremlékére gyűjtést indított a NY, a felhívás a 10. számban jelent meg. Az özvegy édesanya támogatására indított mozgalomról nincs információ.

**3041. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/244. – BMKL 7873.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Az év megjelölése a tartalom alapján történt: „Musalion Verlaggal”.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.

Írtam Önnek – l. 3036.

Musarion-Verlaggal – l. 3036.

**3042. Kohn Jolán – Babitsnak,
Budapest, 1922. ápr. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/100. – BMKL 7886.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázat

Kohn Jolán – ismeretlen.

**3043. Babits – Mikes Lajosnak,
Budapest, 1922. ápr.**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 163. – BMKL 3464.

Megjelenés

Illés 1968: 21. (25. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – Névjegy. – A datálás alapja a Timár Virgil fia c. műnek a Magyarország c. lapban közölt hirdetései és A jobbak elmaradnak c. vers ápr. 16-i megjelenése ugyanott.

Magyarázat

Mikes Lajos – l. 2862.

**3044. Babits – Király Györgynének,
Budapest, 1922. máj. 1. előtt**

Forrás

A 3045. alapján: „köszönjük”

**3045. Király Györgyné – Babitsnak,
Budapest, 1922. máj. 1.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/728/2. – BMKL 7576.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Névjegykártya.

Magyarázat

Király Györgyné – I. Király György, 2887.

**3046. Babits – Bródy Sándornénak,
Budapest, 1922. máj. 6. előtt**

Forrás

A 3047. alapján: „Örömmel hallom”

**3047. Bródy Sándorné – Babitsnak,
Budapest, 1922. máj. 6.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/316/2. – BMKL 5334.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Névjegykártya.

Magyarázatok

Bródy Sándorné – Bródy Sándor nagyvállalkozó felesége (l. **2860.**).

nagyszerű könyve – valószínűleg a Laodameia.

együtt eltöltött este – az estély április 29-én volt (Török Sophie 2010, I: 105.).

Ilonka [...] rendbe jött egészségileg – ápr. 20-a körül Tanner Ilona hat napig feküdt (Török Sophie 2010, I: 104.).

3048. Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1922. máj. 10.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/498/10. – BMKL 6182.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás a Nyugat fejléces levélpapírján.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. **2956.**

Király György hagyatékában – l. **2887.**, **3039.**

Lakatos Péter Pál – (1898–1959) költő, Versek címmel a NY az évi 12. számában jelentek meg művei.

Szalai Imre – (1894–1979) író, költő, művészettörténész. 1922-ben nem jelent meg verse, csak 1923. okt. 4-én. (l. NY 19. sz.). Az 1930-as évek elején a Kortárs munkatársa lett.

3049. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.–máj. 12. között

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/228. – BMKL 7876.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja a **3050.** levél.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

két utolsó levelemre – l. **3036., 3041.**

**3050. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
[Frankfurt am Main, 1922. máj. 12.]**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/242. – BMKL 7872.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Gyászkeretes levélpapíron. – A datálás a tartalom alapján.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Révész Béla – l. **3008.**

Utolsó leveleiben szememre veti – l. **3002.** és **3003.**

Kurt Wolff hajlandó – l. **2848.**

**3051. Babits – Szilasi Vilmosnak,
Budapest, 1922. máj. 14. előtt**

Forrás

A **3052.** alapján: „levelező lapodat”

**3052. Szilasi Vilmos – Babitsnak,
Heidelberg, 1922. máj. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/20. – BMKL 9990.

Megjelenés

BSZL 1979: 55–56. (48. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A rektón Babits ceruzáírása: Freiburg in Baden, Günterstal / Dorfstrasse 3.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

levelező lapodat – l. **3051.**

**3053. Ifj. Gaál Mózes – Babitsnak,
Balatonfüred, 1922. máj. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/476/11. – BMKL 6098.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzáírás. – A képeslap felirata: Balatonfüred-fürdő. Erzsébet udvar és Tibor-fürdő. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázat

Ifj. Gaál Mózes – l. **2976.**

**3054. Babits – Vogl Irénnek,
Budapest, 1922. máj. 16. előtt**

Forrás

A 3055. alapján: „válaszul”

**3055. Vogl Irén – Babitsnak,
Győr, 1922. máj. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2392/34. – BMKL 10489.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Vogl Irén – Rieger Árpádné Vogl Irén (1896–?) győri lakos, szerepel a győri holokauszt áldozatai között, más adat nem áll rendelkezésre róla.

válaszul küldött sorokat – l. **3054.**

meggyógyulás fölötti nagy öröm – l. **3010.**

**3056. Révész Béla – Babitsnak,
Budapest, 1922. máj. 15–16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1074/10. – BMKL 9386.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja a **3050.** levél. – A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Révész Béla – l. **3008.**

ha ön <vég!> továbbra is hallgat – l. **3008.**

3057. Radó Lajos – Babitsnak, Újpest, 1922. máj. 16.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1969/103. – BMKL 9204., 3613., 1711.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A levél fejléce: Telefon: 27–84

hívó szám

Radó és Herczeg
bőr-és cipéskellékek áruháza és cipőfelsőrészgyára
Újpest, Árpád-út 68.

A levél alatt ceruzairás: Radó Lajos

Újpest Árpád út 68.

Alatta: Találkoztukra <félek sajnos nem jelenhete szemé> személyesen
nem jöhetnek, lélekben velük vagyok

Babits

Oldalt: 1912

1894

18

Hátán: két arc rajza.

Magyarázatok

Radó Lajos – (1893? 1894? –?) gyártulajdonos és kereskedő.

Az 1912ik évben – BM 1911 őszétől 1912. aug. végéig tanított az újpesti
Magyar Kir. Állami Fiúgimnáziumban.

**3058. Babits – Radó Lajosnak,
Budapest, 1922. máj. 16.**

Forrás

A válaszfogalmazvány a 3057. jegyzetében.

**3059. Szilasi Vilmos és Szilasi Vilmosné
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Freiburg, 1922. máj. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/21. – BMKL 9991.

Megjelenés

BSZL 1979: 57. (49. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – Nyílt levelezőlap, a bélyegek letépve. – A rektón Babits Mihály ceruzarajza. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. 2918.

Szilasi Vilmosné – l. 2918.

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

hetek óta – május 14-e óta (l. 3052.).

**3060. Babits
– Szilasi Vilmosnak és Szilasi Vilmosnénak,
Budapest, 1922. jún. 4. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/128/3. – BMKL 3761.

Megjelenés

BSZL 1979: 57–58. (50. levél); Sipos 1999, I: 417–418. (437. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A rektón ismeretlen ceruzairása. – A datálás alapja, hogy pünkösd jún. 4-ére esett.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Szilasi Vilmosné – l. **2918.**

gyors értesítéseket – l. **3059.**

német származásu – Tanner Ilona szülei egy szudéta városból jöttek Budapestre (l. Török Sophie: *Útiemlékek Németországból*, NY, 1933/8.)

Egy pár könyvet vihetek neked – valószínűleg az Eratóról és Dante művéről, A paradicsomról lehet szó.

egy új könyvemnek... a korrekturáját – l. **2940.**, feltételezhető, hogy a Gondolat és írás c. könyvről van szó. A kötet végül 1922. nov.-ben jelent meg.

nyomokat (az epében) – l. **3010.**

Aladár is – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

3061. Komjáthy Aladár

**– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Hévíz, 1922. június**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/753/52. – BMKL 7941.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás, képeslapon. – A datálás alapja a **3060.**, Komjáthy ízületi betegségét gyógyította Hévízen, az Ella-villában.

Magyarázatok

Komjáthy Aladár – l. **2879.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

a mama is üdvözl – BM mint Komjáthy Aladár egykori gimnáziumi osztályfőnöke az 1911/1912-es tanévtől ismerte tanítványa édesanyját.

**3062. Féja Géza – Babitsnak,
Budapest, 1922. jún. 5.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/426/1. – BMKL 5751.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Féja Géza – (1900–1978) író, publicista. 1922. nov. 16-án jelent meg a NY-ban Óda c. műve.

báró Eötvös József kollégium – Eötvös Loránd fizikus, egyetemi tanár valóság- és közoktatásügyi miniszterként hozta létre 1895-ben az apjáról, Eötvös Józsefről elnevezett kollégiumot – Collegiumot, ahogy a mai napig nevezik – a párizsi École Normale Supérieure mintájára. Évente tíz-tizennégy kiváló hallgatót vettek fel az intézménybe.

**3063. Féja Géza – Babitsnak,
Budapest, 1922. jún. 5. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/426/2. – BMKL 5752.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A közelebbi datáláshoz nincs adat (l. **3062.**).

Magyarázat

Féja Géza – l. **3062.**

3064. Szilasi Vilmos – Babitsnak, Heidelberg, 1922. jún. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/22. – BMKL 9992.

Megjelenés

BSZL 1979: 58–60. (51. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A levél hátán Tanner Ilona ceruzairású válaszfogalmazványa olvasható, l. 3079.: <Mihálynak kissé ideges napja lévén én válaszolok express levelükre,> Express levelükre én válaszolok, mert Mihály |: kissé ideges :| talán ismeri nagy ellenszenvét a levélírás ellen, <...> s képtelen kimeritőbben írni.

Mi már teljesen utrakészen álltunk csak még a vizumra várva, 15-én akartunk indulni Magukhoz, amint ezt időközben megérkezett expresslevelünkől talán már tudják Most aztán rakunk vissza függőnyt szőnyeget, hogy ne kelljen <...> még heteket tölteni a disztelen lakásban.

Mihály nagyon örült, hogy barátja villatulajdonos lett, s azt hiszem mi is csak nyerünk vele, ha Freiburg helyett a starenergi tó partján látogathatjuk meg Magukat. Leveléből úgy vesszük ki, hogy Maguknak is kellemesebb, ha egyenesen Münchenbe jövünk, a freiburgi kerülő nélkül, ahol most a költözködés alatt ugyis csak zavaránánk. Ámbár sajnálom, hogy így nem láthatom meg Freiburgot, a dédanyám szülővárosát.

Levele kissé zavarbahozott bennünket Mihály attól tart, hogy <talán> olyan változás történt, ami miatt talán kellemesebb lenne, ha mi inkább jövő évben látogatnánk magukhoz, lehet hogy olyan izgalmi voltak, hogy most a vendéglátás fárasztja. Mindaketten nagyon komolyan kérjük Magukat, írják meg teljes őszinteséggel hogy áll a dolog, s nem leszünk-e most terhükre? Nem volna jó, ha udvariasságból eltitkolnának valamit – kár volna azt a hosszú utat a szörnyű vizum-ügyekkel megreszkirozni – ha nem teljes megelégedés a vége. Én egész bizonyosan nyíltan megírnám meghívott vendégemnek hogy jöjjön máskor, ha közben akadály támad – ezért senki nem neheztehetne, hisz mindig történhet valami változás. Engem nagyon megnyugtana, ha Lili maga írna pár sort nekem, hogy jövetelünk tényleg nem okoz galibát – hisz én az ő vendége leszek. Engem, úgy tudom általában eléggé szoktak szeretni, de lehet hogy Lili fél az ismeretlen asszonyvendégtől, aki esetleg Isten tudja milyen kiállhatatlan.

Más dolog is aggaszt. Multkoriban felkeresett bennünket Feri fivére, aki kérdezte mikor megyünk, mert utánunk ő akar Magukhoz menni, most már az a kérdés, ha a mi utazásunk eltolódik, nem fogja ez zavarni az ő terveit? Nagyon őszinte választ kérek! S még egy baj: Bajorországba mi nem kapunk vízumot beutazási engedély nélkül, s ezt csak Maga szerezhethé meg ott, de nem tudom, lehetséges-e?

Nagyon kérjük Magukat, írjanak mindenről hamar (és főleg nyíltan!) hogy <esetleg> végleg dönthessünk a nyaralási ügyben, amire mindkettőnknek oly nagy szükségünk van; – a Balaton mellé hívnak bennünket, esetleg oda mennénk, ha Maguknál akadály van, persze itt hamar kell dönteni, mert egy kettőre vége a nyárnak.

Várjuk tehát mielőbbi levelüket.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Szilasi Vilmosné – l. **2918.**

Husserl – Edmund Husserl, l. **2918.**

Heidegger – Martin Heidegger (1889–1976) filozófus. 1923–1928 között Marburgban, 1929-től 1945-ig Freiburgban volt egyetemi magántanár, majd egyetemi tanár. Fő műve, a *Lét és idő* (Sein und Zeit) 1927-ben jelent meg, a Halálfiával egy évben.

graecista – a görög nyelv és irodalom ismerője.

Feleségem [...] apja – Rosenberg Hermann, l. **2918.**

3065. Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. jún. 13. előtt

Forrás

A **3067.** alapján: „pár soros levelét”

3066. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. jún. 13.

Kézirat

Redeti. – OSZK Fond III/1437/17. – BMKL 3994.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, két tintaírású aláírással.

Magyarázatok

Fejes – Fejes Sándor az Athenaeum kiadói osztályának vezetője, 1924-től az Afra Könyvforgalmi Rt. igazgatója.

Köves – Köves Dezső, l. **2974**.

**3067. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jún. 13.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/32. – BMKL 7662.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838**.

pár soros levelét – l. **3065**.

Kurt Wolff nem volt hajlandó – l. **2848**.

„Musarion-Verlaggal” – l. **3036**.

„Novelle” című sorozat – a Die Novelle, a müncheni Musarion sorozata, melynek 15. kötete a Der Sohn des Virgilius Timar. Novelle címmel 1923-ban jelent meg Münchenben.

nagy regény – a Halálfiatit átdolgozott változatát tervezte BM nagyregénynek.

**3068. Babits – Gellért Oszkárnak,
Budapest, 1922. jún. 16. előtt**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 3195/517. – BMKL 3039.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Ismeretlen ceruzairású datálása: 1922?

<...>

Levélkártya, bor.

A datálás alapja a Knernél megjelent kötet első bírálatának ideje: Kosztolányi Dezső: Gellért Oszkár versei, NY, 1922/12.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – I. **2956.**

köszönöm a könyvet – Gellért Oszkár Testvérbánat csillaga c. verskötetéről van szó.

**3069. Babits Mihályné Kelemen Auróra
és Babits Angyal
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1922. jún. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/125. – BMKL 4562.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Pisti hétfőn – A levél elején fenn.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – I. **2846.**

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

hiába irom neked – l. **3030.**

Buday Laci – l. **2908.**

Pista – Babits István, l. **2846.**

hétfőn hozzád érkezik – Babits István 19-én, hétfőn érkezett Pestre, és jún. 27-én utazott el. (Török Sophie 2010, I: 110–111.)

telefonáljatok a József műegyetem közgazdasági fakultására – l. **2908.**

**3070. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jún. 18.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/33. – BMKL 7663.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A Musarion Verlag szerződése mellékletben szerepelt, de hiányzik.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

szerződést – l. **3067.**

új regényének – l. **3067.**

Kurt Wolff – l. **2848.**

**3071. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Budapest, 1922. jún. 24. előtt**

Forrás

A **3072.** alapján: „levelére”

**3072. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. jún. 24.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/34. – BMKL 7664.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

levelére – l. **3071.**

Musarion Verlag – l. **3036.**

Essay-könyvét [...] regényt – l. **3070.**

hol találkozunk – nem találkoztak.

**3073. Kőnig György – Babitsnak,
Balatonfüred, 1922. jún. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/797/6. – BMKL 8213.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás.

Magyarázatok

Kőnig György – l. **2928.**

gyűjtés – l. **3039.**

**3074. Aradi Szabó István – Babitsnak,
Budapest, 1922. jún. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/23/1. – BMKL 3928.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A Nép fejléces papírján, a fejléc áthúzva.

Magyarázatok

Aradi Szabó István – költő, drámaíró, Ady barátja volt. 1922. jan. 12-én a Várszínház bemutatta Fényimádók c. négyfelvonásos darabját. Mikes Lajos pártfogolta versei megjelenését. Báró Kornfeld Móric támogatásával jelent meg kötete, A szenvedők királya. Versek 1931-ben.

Gondolat – a folyóirat 1919-ben jelent meg. Az első számban megjelenő programját Barka József írta Budapest kapui előtt címmel.

21 verset küldök – a NY csak 1931-ben közölte tőle írást (A szenvedők királya, NY, 1931/7.)

A Nép – keresztényszocialista politikai napilap, 1921–1932 között Kassán jelent meg. 1921-ben Szabó Dezső is a munkatársa volt.

egy kritikát is – 1922. jan. 14-én A Nap számolt be műve bemutatójáról, R-y szerint a mű egy „keserű, meghasonlott író” műve.

Nemzeti Ujság – politikai napilap, a keresztény kurzus vezető lapja 1919–1944 között. Szerkesztője 1922-től Tóth László volt.

Miklós Andor – (1880–1933) újságíró. Az Est főszerkesztője, az Est Lapok és az Athenaeum Kiadó tulajdonosa volt.

cito, cito, citissime – (lat) gyorsan, gyorsan, leggyorsabban.

**3075. Babits – Szilasi Vilmosnak,
Budapest, 1922. júl. 3. előtt**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/128/5. – BMKL 3762.

Megjelenés

BSZL 1979: 60. (52. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A rektón ismeretlen ceruzairású datálása. – A datálás alapja: júl. 3-án akartak indulni, de a vízumot csak júl. 8-án kapták meg. (Török Sophie 2010, I: 113.)

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

a strapától félve – l. **3010.**

**3076. Szilasi Vilmos – Babitsnak,
München, 1922. júl. 1.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/24. – BMKL 9993.

Megjelenés

BSZL 1979: 61–62. (53. levél)

Megjegyzés

Tintaírás, ceruzás aláhúzásokkal.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

apósom áldozatkészségéből – l. **2918.**

én kémikus vagyok – l. **2918.**

**3077. Babits István
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1922. júl. 2.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/44. – BMKL 4347.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

szívesen-látást – Babits István jún. 19-től a vizsgái miatt volt Pesten (l. **3069.**).

vizsga kellemetlenségei – Babits Istvánnak Buday László állást szeretett volna szerezni. A levélben jelzett vizsga valószínűleg kevésbé sikerült, mindenestre 1922 nyaratól Szekszárdon tiszteletbeli aljegyzői címmel gyakornok lett, majd tiszteletbeli aljegyző, 1944-ben pedig árvaszéki ülnöknek nevezték ki. (BCSL 1996: 38.)

Anyika – Babits Mihályné Kelemen Auróra l. **2846.**

Angyus – Babits Angyal l. **2846.**

utaztok – júl. 20-án indultak Németországba. (Török Sophie 2010, I: 115.)

3078. Szilasi Vilmos – Babitsnak, München, 1922. júl. 4.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/26. – BMKL 9994.

Megjelenés

BSZL 1979: 62. (54. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – Nyílt levelezőlapról a bélyeg kivágva. – A rektón ismeretlen ceruzairásos datálása.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Ilonka asszony – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839.**

3079. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Szilasi Vilmosnak,
Budapest, 1922. júl. 4.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/128/4. – BMKL 3763.

Megjelenés

BSZL 1979: 62–64. (55. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – Tanner Ilona válaszában fogalmazványa l. **3064.** jegyzete.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Szilasi Vilmosné – l. **2918.**

ideges napja van – oka talán az volt, hogy július 2-án jelent meg a Bécsei Magyar Újság 7. oldalán Komlós Aladár Babits Mihály új könyvei Nyugtalan-ság völgye, Timár Virgil fia c. írása, amely szerint Vitányi „Ignotus kaján torzképe”, „Babits a kurzushoz akart közeledni benne”, ugyanis az egykor a „kommunizmushoz csatlakozó” költőnek „nincs szilárd világnézeti gerince”. Végző ítélete: „Mert az aztán, hogy Babits nagy író, a legalaptalanabb és legelterjedtebb legenda, amelyet egyszer már ki kellene irtani.”

levele – l. **3078.**

Lili maga írta – l. **3081.**

Feri fivére – Szilasi Vilmos öccse, Szilasi Ferenc budapesti ügyvéd.
express levelemet – l. **3075.**

3080. Szilasi Vilmos
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Freiburg, 1922. júl. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/23. – BMKL 9995.

Megjelenés

BSZL 1979: 64–65. (56. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A rektón ismeretlen ceruzairásos datálása.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Mai leveletek – l. **3079.**

öcsémet – Szilasi Ferenc, l. **3079.**

Hirngespenst – (ném) helyesen: Hirngespinst: agyrém, rémkép.

3081. Szilasi Vilmosné – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Freiburg, 1922. júl. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1241/1. – BMKL 10042.

Megjelenés

BSZL 1979: 65. (57. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Szilasi Vilmosné – l. **2918.**

Ma kaptuk meg levelüket – l. **3079.**

3082. Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1922. júl. 9.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1236/25. – BMKL 9996.

Megjelenés

BSZL 1979: 66. (58. levél)

Megjegyzés

Távirat.

Magyarázatok

A szöveg fordítása: Azonnal várunk Benneteket Freiburgban, táviratozzátok megérkezéseteket. Szilasiék

A távirat szövege alatt:

Beutazási engedély megszerzése miatt csak 14-én indulunk, Münchenben bevárunk benneteket, kérjük azonnal a feldafingi címet.

Szilasi, Freiburgbreisgan, Dorfasse 3.

Können nur am 14.-ten abreisen, warten euch in München ab drahtet feldafinger Adress und Ankunfstag.

Babitsék

(Sáli Erika fordítása)

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

3083. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. júl. 13.

Forrás

A távirat fogalmazványát l. **3082.**

3084. A Budapesti Királyi Ügyészség – Babitsnak, Budapest, 1922. júl. 10.

Kézirat

Eredeti. – Budapest Főváros Levéltára, 22 3421/921. – BMKL: nem közli.

Megjelenés

Téglás 1996: 211., Éder 2002: 177.

Megjegyzés

Gépírás tintairású aláírással

Magyarázat

izgatás büntette – BM-t a rendőrség beidézte egy három évvel korábbi cikke (Az igazi haza. Új Világ, 1919. febr. 15. 1. sz.) miatt, melyben – szerintük – „a polgári osztály elleni gyűlöletre izgatott”. Fenyő Miksa (l. **2926.**) levélben kérte Vass József vallás- és közoktatásügyi minisztert (l. **3015.**) a rendelkezés visszavonására. A miniszter teljesítette Fenyő Miksa kérését. Az intézkedést a költő is megköszönte (l. **3016.**).

3085. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. júl. 14–19.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/128/6. – BMKL 3764.

Megjelenés

BSZL 1979: 66–68. (59. levél)

Megjegyzés

Gépirás tintairású aláírással. – A datálás a levél adatai alapján történt.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Szilasi Vilmos – l. **2918.**

Új könyveimet [...] esszé-kötetet korrekturában – l. **3060.**

3086. Supka Géza – Babitsnak, Budapest, 1922. júl. 18.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1578/28. – BMKL 10481.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Nyomtatvány, gépirású kitöltéssel, kézírású aláírással.

Magyarázatok

Supka Géza – (1883–1956) író, újságíró, 1919-ben az Új Világ felelős szerkesztője volt. 1920-tól közel 1948-ig gyűjtötte és rendszerezte a hazai és külföldi napilapok cikkeit, lapkivágásait (l. még BML 1918–1919: **2455.**).

Szerkesztőségünknek – a Világ c. polgári radikális napilap szerkesztősége; a lap 1910–1926 között jelent meg (l. még BML 1918–1919: **2196.**).

Száz tárcacikkben – 1922. okt. 3-án indult a Száz magyar élet c. rovat, amelyben 1923. febr. 1-jéig naponta megjelent egy-egy, összesen 99 értelmiségi portréja. A szerzők között szerepelt többek között Beke Manó, Krúdy Gyula, Sebestyén Károly, Móra Ferenc, Harsányi Zsolt, Turóczi-Trostler József. Vajda Jánosról nem készült írás, Péterfy Jenőről Benedek Marcell írt 1922. nov. 14-én. BM nem küldött írást ebbe a sorozatba.

3087. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Bécs, 1922. júl. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2390/2. – BMKL 3780.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A képeslap felirata: Wien. Westbahnhof. – A bélyeg letépve. – A datálás alapja Török Sophie 2010, I: 115.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Tanner Béláné – l. **2912.**

Zsoldos várt – Zsoldos Jenő (1896–1972) irodalomtörténész, nyelvész.

**3088. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Lindau, 1922. júl. 21.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 42. – BMKL 2815.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 56. (21. levél)

Megjegyzés

Tintaceruzás írás. – A képeslapon a lindai kikötő látható. – A bélyeg le-
tépvé. – A datálás alapja az utazás programja. (Török Sophie 2010, I: 115.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

mindenféle nehézségek miatt [...] most tudunk elutazni – l. **3079., 3080.,
3085.**

**3089. Kiss Ida – Babitsnak,
Nagyvárad, 1922. júl. 25.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/733/1. – BMKL 7603.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A rektón Babits ceruzáirása: Lakatos utca 21. / Románia

Magyarázatok

Kiss Ida – Tamás Ernőné Kiss Ida (1902–1936) nagyváradi író, 1923–24-ben
Budapesten élt. A Pesti Napló, a Magyarország, az Új Idők és a Hétfői Újság
is közölte írásait.

előszavát – Kiss Ida Shami című, Nagyváradon megjelent regényéhez írt
BM 1922-ben előszót.

**3090. Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona
és Szilasi Vilmos
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Freiburg, 1922. júl. vége**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 41. – BMKL 2816.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 57. (22. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslapon a günsterstali templom látható. – A bélyeg letépvé. – A datálás az utazás alapján történt. (Török Sophie 2010, I: 116.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Szilasi Vilmos – l. **2918**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

**3091. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Mikes Lajosnak,
Freiburg, 1922. júl. vége**

Kézirat

Eredeti. – PIM V. 155. – BMKL 3492.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Freiburg i. B. – A bélyeg kivágva. – A datálás az utazás programja alapján történt. (Török Sophie 2010, I: 116.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Mikes Lajos – l. **2862**.

**3092. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. aug. 9.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/35. – BMKL 7665.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

több mint egy hónapja – jún. 24-én írt levelére nem kapott választ (l. **3072.**).
mikor kapom meg a regényt – l. **3070.**

**3093. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
München, 1922. aug. eleje**

Forrás

A **3100.** alapján: „hogy agyonütik, szó nem volt”

**3094. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Angyalnak,
Feldafing, 1922. aug. eleje**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 40. – BMKL 2739.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 57–58. (23. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslapon Feldafing látképe. – Az egyik bélyeg hiányzik. –
A datálás a nyaralás programja alapján történt. (Török Sophie 2010, I: 118.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Babits Angyal – l. **2846**.

nagyon rossz bőrben – l. **2995., 3010., 3015**.

Nennének – Kelemen Ilona, l. **2846**.

Anyika – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846**.

Pistit – Babits István, l. **2846**.

3095. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kelemen Ilonának, München, 1922. aug. eleje

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 39. – BMKL 3325.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 58. (24. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A képeslapon München látképe. – Az egyik bélyeg letépve. – A datálás a nyaralás programja alapján történt. (Török Sophie 2010, I: 118.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Kelemen Ilona – l. **2846**.

3096. Nagy Zoltán – Babitsnak, Budapest, 1922. aug. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/942/2. – BMKL 8815.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A rektón Tanner Ilona ceruzás datálása.

Magyarázatok

Nagy Zoltán – l. **2923.**

Lakásügged – nem kizárt, hogy a házvezetőnő, Feketéné és férje 1922 januárjában történt kiköltözése után BM-ék számára felszabadult szoba esetleges elvételétől félt a költő.

Schöpflin – Schöpflin Aladár, l. **2893.**

Horvát Henrik – l. **2877.**

Tóth – Tóth Árpád

Mikes Lajos – l. **2862.**

Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839.**

3097. Az Éditions De La Nouvelle Revue Française – Babitsnak, Budapest, 1922. aug. 18.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1732/70. – BMKL 8891.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással. – Az Éditions de la Nouvelle Revue Française fejléces papírján.

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Uram,
egy budapesti barátunk jelezte, hogy Ön érdeklődik a kortárs francia irodalom alkotásai iránt, és módjában állna ismertetni a kortárs francia szerzők műveit magyar újságokban vagy folyóiratokban.

Ha ez az információ pontos, örülnénk, ha megerősítené és közölné, melyek azok az orgánumok, amelyekben be tudná mutatni a köteteket, amelyeket tisztelettel megküldünk Önnek.

Válaszát várva maradok, Uram, legőszintébb tisztelettel
Simon de Vulchier

(Galló Ágnes fordítása)

Simon de Vaulchier – ismeretlen.
Választát – l. **3106.** és **3108.**

3098. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Tanner Bélánénak,
Feldafing, 1922. aug. 22.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/166/2. – BMKL 3781.

Megjelenés

Buda 2006: 206–209. (123. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás.

te bűdösz – a megjegyzést később írta Tanner Ilona a megszólítás mellé.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Tanner Béláné – l. **2912.**

jó zsiros állások keresése alig került szóba – BM-ban 1919 végén felmerült a kivándorlás gondolata, nem kizárt, hogy esetleg most is számoltak ezzel a lehetőséggel.

Münchenbe megyünk – ekkor jártak a Régi Képtárban (Török Sophie 2010, I: 119.).

gratulációt – aug. 18-a Tanner Ilona névnapja.

Szilasi – Szilasi Vilmos, l. **2918.**

Tónika, Mártus – Tanner Ilona (l. **2839.**) lánytestvérei.

Mihály [...] nem jó bőrben van – l. **3010.**

folyton fáj az epéje – l. „...kínok és álmok közt...” 2004: 125.

rumlis idő van – a Szilasiék lakásváltoztatásával járó gondok elrontották a nyaralást, ezt később a meghívók is emlegették (l. **3133.**).

Pubinak – Tanner Béla, l. **2899.**

Romi – Romána, a szomszédnő (Török Sophie 2010, I: 139.)

Nürnbergbe – aug. 29-én indultak Nürnbergbe, és a Passau–Linz–Bécs útvonalon érkeztek szept. 3-án Budapestre (Török Sophie 2010, I: 120.).

**3099. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Horvát Henriknek,
Feldafing, 1922. aug. 24.**

Kézirat

Eredeti. – PIM V. 4327/2/3. – BMKL 3211.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Datálás a tartalom alapján: l. a jegyzeteket.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Horvát Henrik – l. **2877.**

múzeumot nézni – aug. 16. „München. Staatsgalerie, National-museum”,
aug. 22. „München, Alte Pinakotéka” (Török Sophie 2010, I: 119.).

Mihály még a Timár Virgil fia kiadójához sem volt hajlandó elmenni –
l. **3070., 3092.**

a mozi <...> ügyben pláne nem akart házalni – l. **3012.**

az epéje is folyton fáj – Tanner Ilona naplójában ekkoriban többször is szerepel, hogy fáj Babits epéje. (Török Sophie 2010, I: 119., 130.)

I-je körül jövünk haza – szept. 3-án érkeztek hajóval Pestre (Török Sophie 2010, I: 120.).

glyptothekában – Glyptothek: antik szoborgyűjtemény Münchenben, amelynek 114. számú tárgya a Silenos-szobor. Silenos a bor és mámor istenének kísérlője volt.

Cilikénk – Cili cica, l. **2983.**

ellehet sütni a mozit – A lélek holdváltozásai c. filmforgatókönyvről van szó, l. **3033.**

Déry Tibor – (1894–1977) író, 1917-től jelent meg a NY-ban.

**3100. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1922. aug. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/36. – BMKL 7666.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A levél hátoldalán Babits válaszfogalmazványának töredéke olvasható (l. **3104.**):

<...> felszökött drágaság várt, mely sürgősebb munkákra kényszerített – a regényt csak tavaszra várja az < a > Athenaeum (most nagy essay-kötetemet adja ki); a német kiadás pedig nem látszik oly lukratívnak számomra, hogy amiatt siessek vele. Magam is a <...> biztosítja. December elsejétől azonban <...>

Musarion értesítés

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2833.**

új regényével – l. **3067.**

Kurt Wolff – l. **2848.**

3101. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tormay Cécile-nek, Nürnberg, 1922. aug. 30.

Forrás

A **3107.** alapján: „megemlékezésükkel”

3102. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Nürnberg, 1922. aug. 30.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 38. – BMKL 2817.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 59. (25. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás, a bélyegek hiányoznak. – A képeslapon a nürnbergi Königstor látható.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

Anyika – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846**.

Nenne – Kelemen Ilona, l. **2846**.

Angyus – Babits Angyal, l. **2846**.

Pisti – l. Babits István, l. **2846**.

3103. Zlinszky Aladár – Babitsnak, ?, 1922. szept. 3.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1403. – BMKL 10647.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja a BMKL.

Magyarázat

Zlinszky Aladár – (1864–1941) irodalomtörténész, esztéta, 1922-ben az MTA levelező tagjává választották.

3104. Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. szept. 3. után

Forrás

Töredékes fogalmazvány a **3100.** levél jegyzetében.

A datálás alapja a németországi útról történő hazaérkezés ideje. (l. **3017.** jegyzete).

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

a regényt csak tavaszra – az 1923 tavaszára tervezett, átírt Halálfiái megjelenése elmaradt, a Gondolat és írás esszékötetéről l. **2940.**

lukratívnak – jövedelmezőnek

3105. Dienes Pál – Babitsnak, Kremsmünster, 1922. szept. 4.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/375/16. – BMKL 5524.

Megjelenés

Téglás 1982: 74–79. (42. levél)

Megjegyzések

Tintairás, Babits ceruzairású rájegyzésével. – A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Dienes Pál – l. **2890.**

Valival – Dienes Valéria, l. **2918.**

Zolti – Dienes Zoltán Pál matematikus (1916–?)

Gida – Dienes Gedeon táncművész, kritikus (1914–2005)

Chylinski Sára – Dienes Pál második felesége.

hivatalos (Weyl-féle) elmélettel – Hermann Weyl (1885–1955) német származású amerikai matematikus, a később Lie-algebrának nevezett elmélet megalkotója.

Langevinnek – Paul Langevin (1872–1946) fizikus, Einstein eszméinek terjesztője. Tanítványa volt Frederic Joliot-Curie is.

turmoil – (ang) zűrzavar

lucrative-abb – (ang) jövedelmezőbb

watering-place – (ang) fürdőhely

frequenciában – (ang) társaságban

Aladárról – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Yours very affectionated – (ang) igaz szeretettel köszönt

Enclosures: two papers... – (ang) mellékletek: két tanulmány a tenzorokról és Winstonley kisasszony Macbeth-tanulmánya stb.

3106. Babits
– az Éditions De La Nouvelle Revue Française-nak,
Budapest, 1922. szept. 10.

Forrás

A **3108.** alapján: „à votre lettre du 10 Septembre”

3107. Tormay Cécile – Babitsnak,
Nádudvar, 1922. szept. 10.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1309/2. – BMKL 10257.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzések

Tintairás.

Magyarázatok

Tormay Cécile – l. **3029.**

bajorországi – németországi útjuk 1922. júl. 20. és szept. 3-a között.

(l. **3090., 3091., 3093., 3094., 3100.**)

megemlékezésükkel – l. **3101.**

Zichy grófnéval – l. **2931.**

3108. Az Éditions De La Nouvelle Revue Française
– Babitsnak,
Párizs, 1922. szept. 10. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1732/71. – BMKL 8892.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású javítással és aláírással. – Az Éditions... fejléces papírján.
– Datálás a szövegben szereplő dátum alapján.

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Uram,

Válaszolva szept. 10-i levelére tudatjuk Önnel, hogy nagyon szeretnénk látni köteteinknek Az Est vagy a Magyarország c. lapokban történő ismertetését. Ami a Nyugatot illeti, Schöpflin Aladár úr már felajánlotta nekünk, de mivel Ön a főszerkesztője ennek a folyóiratnak, természetesen ezek is az Ön kezén fognak keresztül menni.

Ami a Pesti Naplót illeti, Laczkó Géza úr már vállalta a kötelezettséget.

Elküldjük tehát Önnek a köteteinket és örülni fogunk, ha megkaphatjuk a bemutatásukról szóló lapkivágásokat.

Maradok legőszintébb tisztelettel

Simon de Vaulchier

(Galló Ágnes fordítása)

Válaszolva – l. **3106.**

Simon de Vaulchier – ismeretlen (l. **3097.**).

3109. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 11.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/18. – BMKL 3995.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású aláírásokkal. – Két olvashatatlan aláírás.

Magyarázatok

„*Gondolat és írás*” – l. **2940.**

„*Tudás Könyvei*” – Az Athenaeum sorozatai: Műveltség Könyvtára, Természettudományi Könyvtár, Az Európai Kultúra Története (l. még **3116.**).

Fejes – l. **3116.**

Köves – Köves Dezső, l. **2974.**

3110. Szigeti Imre – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1228. – BMKL 9959.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Hátoldalán a Figyelmeztetés az olvasóhoz c. tanulmány töredéke (BMKL 2015.), valamint számtani műveletek és listák olvashatalan törlés alatt.

Magyarázatok

Szigeti Imre – (1897–1975) festő, akit zsidó származása miatt kizártak az egyetemről. Berlinben tanult. 1933-tól illusztrátorként szerepelt, hamarosan befutott, a Franklin több könyvéhez készített rajzokat (pl. Dánielné Lengyel Laura: *Viki*, Bp., 1937.). Pályafutását Sydney-ben fejezte be.

ifjúsági regényét – Schöpflinnek két illusztrált ifjúsági könyve jelent meg 1922 után. Az elsőben (Schöpflin Aladár: *Hatvani professzor feltámadása*, Bp., 1923.) az elbeszélések rajzai, portréi, fotói aláírás nélkül szerepelnek ugyan, de ismert szerzőjük Jaschik Álmos. A második kötet (Schöpflin: *Ördögfiókák*, Bp.) illusztrációit Imre aláírás kíséri. Azonban a kötet nem jelzi sem az illusztrátor nevét, sem a kiadás évét. Az előszóban a szerző 15 éves Gyuszi fiát emlegeti, tehát a könyv megjelenése csak 1925-re tehető.

**3111. Babits – az Athenaeum Irodalmi
és Nyomdai Részvénytársulatnak,
Budapest, 1922. szept. 15.**

Forrás

A 3116. alapján: „levelére”

**3112. Antal Sándor – Babitsnak,
Pozsony, 1922. szept. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/21. – BMKL 3926.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Antal Sándor – (1881–1944) nagyváradi, majd pozsonyi újságíró, A Holnap c. antológia előszavának írója. (I. BML 1907–1909: 401.)

egy költeménykötetem – Garabonciás ének címmel Pozsonyban 1924-ben jelent meg verskötetete.

**3113. Babits István – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. szept. 16.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/45. – BMKL 4348.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

haza érkezettek – l. **3017.**

Kamarásék – l. **2938.**

Anyikának – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846.**

Bimbis bácsi – Kelemen Imre (l. **2841.**) kinevezése szept. 16-tól szólt (l. BCSL 1996: 401–403.).

Nenne – Kelemen Ilona, l. **2846.**

Angyal – Babits Angyal, l. **2846.**

Halassy Tibor – az unokatestvérük (l. BCSL 1996: 11.).

*Kamarás Gézá*t – Kamarás Géza, l. **2938.**

3114. Babits Angyal – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1922. szept.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/196. – BMKL 4242.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja az adatok egyezése: az édesanya két hónapja beteg, Pisti Pestre készül, Angyal ideges, az iskolai évkezdés, l. **3113.**

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Pista – Babits István – l. **2846.**

Anyi – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846.**

3115. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. szept. 18.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/37. – BMKL 7667.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

kefelevonatát – l. **3067.**

Kurt Wolff – l. **2848.**

**3116. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai
Részvénytársulat – Babitsnak,
Budapest, 1922. szept. 20.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/19. – BMKL 3996.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású javítással, aláírásokkal. – Két olvashatatlan aláírás.

Magyarázatok

levelére – l. **3111.**

Fejes – l. **3066.**

Köves – Köves Dezső, l. **2974.**

**3117. Bródy Sándorné és mások
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
München, 1922. szept. 21.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/316/3. – BMKL 5335.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceuzairás. – A lap felirata: München. Nornenbrunnen. – A bélyeg hiányzik.
A képes oldalon: 922. IX. 21.

Magyarázatok

Bródy Sándorné – l. **3047.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Vili – Szilasi Vilmos, l. **2918.**

Lili – Szilasi Vilmosné, l. **2918.**

Zsuzsa – ismeretlen.

3118. Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. szept. 29. előtt

Forrás

A **3120.** alapján: „Levelére”

3119. Babits Angyal és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1922. szept. 29.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/119. – BMKL 4230, 4563.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás, a bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

névnapod alkalmából – szept. 29-én van Mihály-nap.

Aladár irta – Komjáthy Aladár, l. **2879**.

Pistának – Babits István, l. **2846**.

Anyika – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846**.

Imrénk – Kelemen Imre és családja (l. **2841**.)

Nennénél – Kelemen Ilona, l. **2846**.

Ilonka levelének – Babits Mihályné Tanner Ilona (l. **2839**.) levele hiányzik.

3120. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. szept. 29.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/38. – BMKL 7668.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838**.

Levelére – l. **3118**.

prágai német ujságoknál – nincs adat.

első fejezet két hétig – BM elküldte a Halálfiái Pesti Naplóban közölt változatának első fejezetét (l. **3115**.)

Kurt Wolff – l. **2848**.

fejezetenként – a Halálfiái említett fejezeteit, l. **3115**.

„essaykötetet” [...] nyugtáztam – ez a levél hiányzik.

„Agoston”ról – az 1922-ben megjelent Gondolat és írás c. kötet első tanulmányának címe: Ágoston.

magyar irodalomról – az 1917-ben megjelent Irodalmi problémák c. kötet első tanulmányáról (Magyar irodalom) van szó.

**3121. Ifj. Kustár Imre – Babitsnak,
Dunaföldvár, 1922. szept.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2445. – BMKL 8303.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Ifj. Kustár Imre – ismeretlen.

trilogia harmadik részét – az Isteni színjáték befejező része A paradicsom.

**3122. Fraknói Vilmos – Babitsnak,
Budapest, 1922. szept. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/462. – BMKL 5972.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A lap hátulján ceruzairás: XI. 115., valamint XIX. 10.

A datálás alapja Tanner Ilona naplóbejegyzése okt. 1-jén. (Török Sophie 2010, I: 124.)

Magyarázatok

Fraknói Vilmos – (1843–1924) arbei püspök, az Akadémia igazgatótanácsosa, a római Történelmi Intézet alapítója, történétíró.

dolgozatomat – az írás a Corvina 2. számában 1925-ben jelent meg: Guglielmo Fraknói: Dante e Carlo Martello angioino, re titolare d’Ungheria 1290–1295. (Corvina 1925/2. 73–78.)

Par. VIII. Énekének 49 és következő sorait – A paradicsom Nyolcadik énekének hőse Martell Károly, az ő szavait tartalmazzák a kért sorok.

3123. Babits és mások – Ady Lőrincnének, Budapest, 1922. okt. 2.

Kézirat

Eredeti. – MTA K 18/6. – BMKL 2698.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – Székely Aladár Ady-plakettjének fotója.

Magyarázatok

Schöpflin Aladárné – Schöpflin Aladárné Maderspach Irén (1887–1977).

Szini Gyula – l. **2969**.

Papp Viktorné – Papp Viktor (l. **2969**.) felesége.

Mártonffy Marczel – (1875–1943) ügyész, jogi író

Fenyő Miksáné – Fenyő Miksa felesége.

Fenyő Miksa – l. **2926**

Emőd Tamás – (1888–1938) költő, nagyváradi újságíró.

Földessy Gyula – l. **2882**.

Steinfeld Sándor – (1895–1945) Ady titkára, „nevelt fia”.

Laczkó Géza – l. **2969**.

Székely Aladár – (1870–1940) fotóművész.

Kuncz Aladár – l. **2901**.

Garay Kálmán – „dr. Garay Kálmán (1887–1934) jogász, Nyíregyháza pénzügyi tanácsosa. 1918. okt. végén egyik szervezője a Polgári Radikális Pártnak, decembertől elnöke. A Tanácsköztársaság idején a város polgármestere.” (Bene János: Az őszirózsás forradalom emlékanyaga a Jósa András Múzeumban l. A nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve 27–29. 1984–1986)

Schöpflin – Schöpflin Aladár, l. **2893**.

Székely Aladárné – Székely Aladár fotóművész felesége.

Ady Lajos – (1881–1940) pedagógiai író, irodalomtörténész, Ady Endre öccse. (BML 1911–1912: **1169**.)

Dr. Kepes Dezső – ismeretlen.

Gellért Oszkár – l. **2956**.

Tanner Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839**.

Papp Viktor – l. **2969**.

**3124. Babits – Kovács Dávidnének,
Budapest, 1922. okt. 3. előtt**

Forrás

A 3125. alapján: „munkájának a megküldésével”

**3125. Kovács Dávidné – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. okt. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/787/4. – BMKL 8149.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Kovács Dávidné – Kovács Dávidné Nagy Lujza (1860–1933), a szekszárdi polgári leányiskola igazgatónője.

drága fiam – Kovács László (1890–1918) joghallgató, az I. világháború áldozata. (BML 1911–1912: **904.**)

Lacikám munkájának – a fiatalember írói kísérleteit elküldte a NY-nak. (BML 1919–1921: **2798.**)

Osváth – Osvát Ernő, l. **2894.**

Horváth Henrik – Horvát Henrik, l. **2877.**

Tóth István rokonomnak – Tóth István (1865–1935) szülész-nőgyógyász. 1910-től a Rókus Kórház főorvosa volt. (BML 1911–1912: **904.**)

kis feleségét – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839.**

**3126. Szigeti Imre – Babitsnak,
Budapest, 1922. okt. 5.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1229/2. – BMKL 9960.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Szigeti Imre – l. **3110.**

Schöplin Aladár regényéhez – valószínűleg az 1921-ben elkészült A piros ruhás nő c. regényéről van szó.

**3127. Az Athenaeum Irodalmi
és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak,
Budapest, 1922. okt. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/20. – BMKL 3997.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírás aláírásokkal.

Magyarázatok

Fejes – l. **3066.**

Mautner – a cég vezető tisztviselője.

**3128. Ritoók Emma – Babitsnak,
Budapest, 1922. okt. 19.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1080/11. – BMKL 9420.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással. – Datálás a tartalom alapján, l. **3141.** levél.

Magyarázatok

Ritoók Emma – (1868–1945) író, esztéta, műfordító. Az I. világháború idején a Vasárnapi Kör tagja, 1920-tól a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének egyik szervezője

vállalkozott az előadásokra – nem tudható, milyen előadásokról van szó.

3129. Kremmer Dezső – Babitsnak, Budapest, 1922. okt. 30.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/801. – BMKL 8239.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Kremmer Dezső – (1879–1926) 1915-től a Fővárosi Könyvtár alkalmazottja, 1921 májusában választották meg igazgatónak. Nem tudjuk, milyen oldalági rokonságról van szó. A Buda Attila által készített családfa nem tünteti fel. (BCSL: 1996, táblázat.)

Szűry-könyvtár – Szűry Dénes (1849–1909) drámakritikus, útirajzíró kétezres kötetes magángyűjteménye az 1719 és 1909 között megjelent magyar irodalmi művekből, amelyet a Fővárosi Könyvtár 1910 végén vásárolt meg.

3130. Kaposy Józsefné – Babitsnak, Budapest, 1922. nov. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1592/19., 18., III/673/2. – BMKL: nem tartalmazza.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

A gyászjelentés mellett névjegy és a következő emléklap található:
Hála és dicséret a mi áldott urunknak, Jézus Krisztusnak! Lelkem vigasztalására e szentséges éjjel minden ünnepségen, sőt nagyobbakon valék jelen, mint ti voltatok, mert Szent Ferenc atyám közbenjárása folytán a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelméből tisztelendő atyám, Szent Ferenc templomában voltam. Testi-lelki füleimmel hallgattam az egész zsolozsmát, az orgona szavát s ugyanott a szent áldozásban is részesültem. Miért a nekem jutott nagy kegyelem okából örvendeztetek és adjatok hálát Urunknak, Jézus Krisztusnak.

Assisi Szent Ferenc Virágoskertje
(Fioretti), harmincötödik fejezet.

[A jobb oldalon Kaposy József arcképe.]

Imádkozzatok értem, akik szerettetek.

Kaposy József

Született 1863. február 25.

Meghalt 1922. november 7.

Szent Szűz segíts, Jézusom segíts,

Jézusom könyörülj rajtam.

(A megboldogult utolsó fohásza)

[Dante portréja]

Mikor bús kórral életem hatalmát megtörve érzém, lelkemet megadtam Annak, ki irgalomra nyújtja karját.

(Dante Purgatóriumából. III. 118 – 120.)

Vidám jószág ült arcán és szemében és oly komolyság minden mozdulatban, minő gyengéd atyához illik épen...

(Dante Paradicsomából. XXXI. 61 – 63.)

[Assisi Szent Ferenc és Szent Klára képe]

Magyarázatok

Kaposy József – l. 2883.

Dr. Kaposy Ferencz – (1891–?) belgyógyász, 1920-tól a VIII. ker. orvosa, 1922-től BM Budára költözéséig a költő háziorvosa. („...kínok és álmok közt...”, 2004: 125.)

Dr. Kaposy Miklós – Kaposy József kisebbik fia.

3131. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. nov. 17.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/39. – BMKL 7669.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A melléklet, a berlini Freiheit kritikája hiányzik, nem ismert.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. 2838.

Kurt Wolff – l. 2848.

első regényt – A gólyakalifa c. mű fordítását.

novellák is vannak – a kötetben szereplő novellák: A torony árnyéka, György, a favágó, Nagy Sándor öregkora, Költészet és valóság, A röptülő falu.

új novelláskönyve – nem jelent meg.

3132. Schöpflin Aladár – Babitsnak, Budapest, 1922. nov. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1115/38. – BMKL 9595.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja, hogy Tanner Ilona naptára szerint nov. 22-én, szerdán látogatta meg őket Schöpflin. (Török Sophie 2010, I: 129.)

Magyarázatok

Schöpflin Aladár – l. **2893**.

Dante-részletet – Istenlátás. Dante Paradicsomának utolsó éneke, megjelent a Prágai Magyar Hírlap 1922. nov. 26-i számában.

3133. Szilasi Vilmos – Babitsnak, Feldafing, 1922. nov. 26. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1235/2. – BMKL 9997.

Megjelenés

BSZL 1979: 68–71. (60. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja a születésnap említése.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. **2918**.

születésnapod – BM 1883. nov. 26-án született.

idegességeink – l. **3085**.

lépésről lépésre tudok bejönni a filozófiába – nem kizárt, hogy a marburgi egyetemen 1923-ban magántanárrá kinevezett Heidegger (l. **3065**.) segítségével vált lehetővé, hogy a kénytelenségből vegyésztetl foglalkozó Szilasi filozófiai szemináriumot tartson.

aristotelesi commentárok – az Arisztotelész-értelmezések a skolasztika fénykorának fontos filozófiai munkái.

Metaph. – Arisztotelész Metafizika c. műve.

A görög szöveg fordítása: megismer, tud, értve tud, tudományosan tud, megtapasztal.

Simplicius – Simplicios, peripatetikus filozófus, a VI. században élt, Arisztotelészt magyarázó művei a XVI. században jelentek meg.

Aphrodisias – Alexander Aphrodisziasz (II. sz.) filozófus.

Proclus – Proklosz (410–485) újplatonista filozófus.

Porphirius – Porphüriosz (232–304) Plótinosz tanítványa.
Plotinos – Plótinosz (204–270) az újplatonizmus megalapítója.
Geisteswissenschaft-ot – szellemtudományt.
Sextusról – Sextus Empiricus (200–250) szkeptikus filozófus.
„Lebensanschauung”-nak – életszemléletnek.
Jaspers – Karl Jaspers (1883–1969) egzisztencialista filozófus.
Rickert – Henrik Rickert (1863–1936) újkantiánus filozófus.
Spranger – Eduard Spranger (1882–1963) német filozófus.
„Religionphilosophie” – vallásfilozófia.
Scheler – Max Scheler (1874–1928) a fenomenológia filozófusa.
Scholz – Anton Scholz (1884–1928) matematikus és filozófus.

3134. Babits István
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1922. dec. 6.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/41/46. – BMKL 4349.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tíraírás. – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits István – l. **2846.**

Vasárnap utazom – dec. 10-én érkezett (Török Sophie 2010, I: 131.).

3135. A Genius Könyvkiadó Részvénytársaság
– Babitsnak,
Budapest, 1922. dec. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1761/17. – BMKL 6376.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású aláírással.

Magyarázatok

egyik verskötetének – BM-nak két fordításkötete jelent meg a Geniusnál, saját művei közül egy sem.

Jármai – Jármai Rezső, a Genius egyik vezetője.

Káldor – Káldor Miksa, a könyvkiadó igazgatója.

**3136. Térey Sándor – Babitsnak,
Debrecen, 1922. dec. 18.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1286/3. – BMKL 10183.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A Zenekedvelők Köre papírján.

Magyarázatok

Térey Sándor – (1886–1955) költő, író, műfordító, Kuthy Sándor néven is publikált.

felhívástokra – a NY Osvát Ernő pályájának 25. évfordulóját ünnepelte, erre küldte Osvát Ernőnek c. versét, amely megjelent a NY 11–12-es ún. Osvát-számában.

**3137. Babits Angyal és mások – Babitsnak,
Szekszárd, 1922. dec. 23.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/120. – BMKL 4231.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Képeslap. Felirata: Belvárosi róm. kath. templom. Szekszárd, a felirat mellett kézírással: 1922. dec. 23. – A bélyeg levéve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

a szép könyveket – nincs adat a könyvekről.

Nenne – Kelemen Ilona, l. **2846.**

szívesenlátást – l. **3134.**

Pista – Babits István, l. **2846.**

Anyád – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846.**

3138. Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. dec. 24. előtt

Forrás

A **3139.** alapján: „Utolsó levelét és a citátumokat”

3139. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. dec. 24.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/40. – BMKL 7670.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

a regény első fejezetét – l. **3120.**

levelét és a citátumokat – l. **3138.**
„Musarion-Verlag” – l. **3036.**

**3140. Tóth Árpád – Babitsnak,
[Budapest], 1922. dec. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1314/2. – BMKL 10277.

Megjelenés

Tóth 1973: 234. (214. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás. – Névjegykártya.

Magyarázat

Martos Vilmos – Az élc kritikája c. írása a NY 1939/4. számában jelent meg.
Korábban a lapban nem szerepelt.

**3141. Ritoók Emma – Babitsnak,
Budapest, 1922. dec. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1080/1. – BMKL 9413.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású javítással és névaláírással.

Magyarázatok

Ritoók Emma – l. **3128.**

Klárával – Mikes Klárával, l. **2995.**

maga elfogadja az előadások tartását – l. **3128.**

**3142. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Freiburg, 1922. dec. 29.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/41. – BMKL 7671.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Europäischer Hof Freiburg i. B. fejléces papíron.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Musarion-Verlag – l. **3036.**

A második fejezet – l. **3120., 3139.**

**3143. Babits – Baumgarten Ferencnek,
Budapest, 1921–1922.**

Forrás

L. a **3144.**: „megtisztelő sorait”

Magyarázat

Baumgarten Ferenc – (1880–1927) író, esszéíró. Földbirtokos, részvény- és háztulajdonos apja 1915-ben Budapesten, az Újlipótvárosban a leggazdagabb milliomos volt.

Történelmi és irodalmi tanulmányai 1902–1908 között folyóiratokban jelentek meg. A reneszánszról c. tanulmányát a NY közölte 1908-ban. 1910 után Németországba távozott. (Farkas Zoltán: Emlékeimből II. r. Új Forrás 2008/4.)

1917-ben Münchenben megjelent Das Werk Conrad Ferdinand Meyers c. tanulmánykötete, melyet elküldött BM-nak. (BML 1918–1919: **2088., 2169., 2170.**) Ez év őszén hosszabb időt töltött Budapesten, a Pester Lloyd-ban két cikke jelent meg. (Für die Krieger-gegen den Krieg 1917. szept. 2. 1–3., Pesth dec. 25. 8–9.) 1918. febr. 5-én Berlinben előadást tartott A XIX. századi regényről címmel, amelyről a Neue Rundschau októberi

számában jelent meg írás. Ezt a számot Münchenből elküldte Babitsnak. (l. Téglás 2003: 7. levél. 1918. szept. 21.)

1920-ban Potsdamban megjelent kötete, a Zirkus Reinhardt, a háború és politika színházat romboló hatásáról szól. 1921-ben jelent meg kisregénye, a Die Mutter. 1919–1920-ban a politikai helyzet miatt nem valószínűsíthető, hogy Baumgarten Budapesten járt volna, 1921 vagy 1922 őszén azonban több tényező is valószínűvé teszi a látogatást.

3144. Baumgarten Ferenc – Babitsnak, Budapest, 1921–1922.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 145/295/2. – A BMKL nem tartalmazza.

Megjelenés

Megjegyzés

Tintaírás.

A fejlécen Dunapalota felirat.

Magyarázatok

Baumgarten Ferenc – l. 3143.

utolsó verses kötetét – a Baumgarten által újra kézbe vett verseskötet a Nyugtalanág völgye, amely 1920-ban jelent meg.

nem én látogatom meg először – Baumgarten első személyes találkozásukra egészségi állapota miatt saját környezetében szeretett volna sort keríteni. Először Babits látogatja meg őt a szállodában, majd Baumgarten megy vascsorára BM-ékhoz. (l. Téglás 2003: 63.).

3145. Baracs Marcelné – Babitsnak, Budapest, 1923. jan. 8.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/212/2. – BMKL 4850.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Baracs Marcelné – Schmiedl Etelka (1878–?), Baracs Marcell (l. **2984.**) felesége.

Ígéretemhez – 1923. jan. 7-én BM felolvasást tartott a Lipótvárosi Kaszinóban, elmondta Petőfi koszorúi c. versét is, itt beszélhetett Baracsnéval (Török Sophie 2010, I: 137.).

Pester Lloyd – a Pester Lloyd 1922. dec. 2-i számában Sebestyén, Karl: Gedanke und Schrift. Ein neues Buch von Michael Babits címmel olvasható a Gondolat és írás c. kötet ismertetése.

3146. Babits – Sebestyén Károlynak, Budapest, 1923. jan. 8. után

Kézirat

Eredeti. – PIM 2008/31/1. – BMKL: nem tartalmazza.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

A datálás alapja a **3145.**

Magyarázatok

Sebestyén Károly – (1872–1945) író, irodalomtörténész, újságíró, 1904-től a Budapesti Hírlap és a Pester Lloyd munkatársa volt. (BML 1918–1919: **2297.**)

cikkedet – l. **3145.**

Méltóságos Asszonynak – l. **3145.**

**3147. Babits – Szilasi Vilmosnak,
Budapest, 1923. jan. 12. előtt**

Forrás

A 3148. alapján: „leveleddel és könyveddel”

**3148. Szilasi Vilmos és Szilasi Vilmosné
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Feldafing, 1923. jan. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1241/2. – BMKL 9998.

Megjelenés

BSZL 1979: 72–73. (61. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Szilasi Vilmos – l. 2918.

Szilasi Vilmosné – l. 2918.

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

amióta elmentetek – BM-ék 1922. júl. végén és aug.-ban voltak Szilasiék vendégei, l. 3064., 3081.

Déryék itt vannak – l. 3149.

Leveleddel és könyveddel – l. 3147.

Ágoston tanulmány – l. 3120.

Paradicsom fordításával – l. 3121.

Nem volt az igazi – l. 3133.

**3149. Déry Tibor – Babitsnak,
Feldafing, 1923. jan. 12. körül**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/368/4. – BMKL 5470.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A datálás alapja: Szilasi hírként közölte, hogy „Déryék itt vannak” (l. **3148.**), majd „Vagy két hónappal ezelőtt...” (l. a **3183.** levelet).

Magyarázatok

Déry Tibor – l. **3099.**

két verset – Déry Lia c. kisregénye 1917-ben jelent meg a NY-ban, ez a két vers 1924-ben.

Barta Sándor – (1897–1938) költő, író, első kötete, a Vörös lobogó 1919-ben jelent meg, 1920 után Bécsben élt, ahol az Akasztott ember és az Ék c. folyóiratokat szerkesztette.

Akasztott ember – 1922. nov. 1-től 1923. febr. 15-ig jelent meg Bécsben, öt száma volt.

Németh Andor – (1891–1953) író, kritikus, a Ma munkatársa.

2 X 2 – Új művészek folyóirata – Egyetlen száma kiadó és dátum megjelölése nélkül jelent meg. Az első 32 oldalt Németh Andor, a második 32 oldalt Kassák Lajos szerkesztette. Kassák bevezetése alatt Wien, 1922. szept. 30. dátum szerepel. Déry Tibornak két verse olvasható az 5. oldalon: A forradalom elemei, Délután.

nürnbergi utunk – 1922. aug. 29-én utaztak együtt (Török Sophie 2010, I: 120.).

3150. Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1923. jan. 15. körül

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/192. – BMKL 4564.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás, a bélyeg letépve. – A datálás alapja a házassági évforduló említése.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

házasságtok évfordulóján – 1921. jan. 15-én volt a polgári esküvőjük.

két éve lesz hogy láttalak – BM 1921 nyarán járt Szekszárdon.

3151. Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1923. jan. 24.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/122. – BMKL 4565.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Ceruzaírás: 1921. után

1922?

A datálás alapja a Petőfi-évforduló említése.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

majd egy éve lesz – l. **3004., 3023..**

A te neved nem olvashatom – BM neve nem szerepelt az országos ünnepek híreiben.

Pisti hazajövele – Babits István, l. **2846.**

3152. Babits és mások – Hevesi Sándornak, Budapest, 1923. jan. 27.

Kézirat

Ismeretlen helyen. – A BMKL nem tartalmazza.

Megjelenés

Kosztolányi 1996: 478–479. (815. levél), Schöpflin 2004: 223. (243. levél).

Megjegyzés

Szövegközlés és datálás a Kosztolányi 1996 alapján.

Magyarázatok

Hevesi Sándor – (1873–1939) műfordító, rendező, 1922–1932 között a Nemzeti Színház igazgatója.

Újságvíta – a Móricz Zsigmond, Balázs Béla és Gábor Andor az állami színházakban c. cikk a 8 Órai Újságban 1923. jan. 23-án megtámadta Hevesi Sándort, mert a Tanácsköztársaságban szerepet játszó Móricz Sári bíró c. művének felújítását tervezte. A cikk szerint ez „becsempészett rehabilitáció”, amelynek következményei „elsöpörhetnék a botrány előidézőjét”. A színház el is állt a felújítás szándékától, a darabot a Belvárosi Színházban játszották átdolgozott formában.

Schöpflin Aladár – l. **2893.**

Horvát Henrik – l. **2877.**

Nagy Zoltán – l. **2923.**

Heltai Jenő – (1871–1957) író, költő, dramaturg. 1916-tól a Színpadi Szerzők Egyesületének elnöke, 1918-tól az Athenaeum igazgatója.

Vitéz Miklós – (1888–1956) drámaíró, 1919–1920-ban a Madách Színház igazgatója.

Zilahy Lajos – (1891–1974) író, szerkesztő.

Kádár Endre – (1887–1944) író

Kállay Miklós – (1885–1955) író, kritikus, 1920-tól a Nemzeti Újság irodalmi rovatának vezetője.

Kárpáti Aurél – (1884–1963) kritikus, színházi szakíró, 1922-től a Pesti Napló munkatársa.

3153. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona

– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,

Budapest, 1923. jan. 31. előtt

Forrás

A **3154.** alapján: „megemlékezések”

**3154. Babits Mihályné Kelemen Auróra
és Babits Angyal
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1923. febr. 6.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/188. – BMKL 4566.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

megemlékezések – l. **3153.**

Angyus – Babits Angyal, l. **2846.**

Pista – Babits István, l. **2846.**

Melyik Petőfi ünnepen – l. **3151.**

„Pester Lloydban” – l. **3145.**

**3155. Zsolt Béla – Babitsnak,
Nervi, 1923. febr. 9.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1408/6. – BMKL 10676.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás, a bélyegek letépve.

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Uram, megtiszteltetés, hogy tudathatom Önnel, Nerviben (Genova) vagyok. Abban a reményben, hogy jól van, megtiszteltetve és a legnagyobb megbecsüléssel vallom magam őszinte hívének.

(Magas Anikó fordítása)

Zsolt Béla – (1895–1949) költő, író, Nagyváradon, majd Budapesten újságíró volt, (BML 1914–1916: **1617.**).

**3156. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. febr. 11.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/42. – BMKL 7672.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A mellékletek hiányoznak.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Kurt Wolff-cég – Klein az 1921-es évben okt. 30-án, 1922-ben nov. 17-én, majd a viták után febr. 11-én kapott elszámolást a cégtől, ezután augusztusban kérte a következőt.

„*Musarion-Verlag*” lapját – l. **3036.**

regény-fejezetet – l. **3120., 3139., 3142.**

**3157. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Budapest, 1923. febr. 11. után**

Forrás

A **3158.** alapján: „levele megérkezése után”

**3158. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. febr. 11. után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/235. – BMKL 7877.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Datálás a **3156.** levél alapján.

A melléklet hiányzik.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

levele megérkezése után – l. **3157.**

betegségéről – 1923. jan. 31-től márc. 10-ig folyamatos bejegyzések olvashatók Török Sophie naplójában az orvoslátogatásokról, probareggeliről, röntgenről; márc. 16-án volt Cukor és Kaposy doktor konzultációja, ezután javult BM állapota. (Török Sophie 2010, I: 140–146.)

regény folytatását – l. **3156.**

második regénnyel – nem lehetetlen, hogy az átdolgozandónak tekintett Halálfiáról vagy az 1916-ban félbehagyott Kátyavárról van szó.

**3159. Gábor Ignác – Babitsnak,
Budapest, 1923. febr. 25.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/480. – BMKL 6116.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Gábor Ignác – Gábor Ignác (1868–1944) irodalomtörténész, műfordító. 1911-től a NY munkatársa.

Vitáink végire – a Gábor Ignáccal folytatott ritmusvita a NY 2. számában, Babits Könyvről könyvre c. sorozatának első írása miatt kezdődött. Ez az írás Horváth János Magyar ritmus, jövővény-versidom c. könyvének értékelése volt; BM véleménye szerint „e kis füzet túlzás nélkül korszakosnak mondható”. A cikk Horváth János és Gábor Ignác vitáját csak egy lábjegyzetnyi kitérőben érintette, mégis közvetlenül a cikk mögött a NY azonnal megjelentette Gábor Ignác Költő és metrikus c. ironikus párbeszédét, amely BM-on élcélődött. A költő válasza a NY febr. 15-i számában nyilvánvalóvá tette, hogy kettőjük vitájának sem valódi oka, sem értelme nincs. 1923. febr. 19-én Gábor Ignác meglátogatta a gyengélkedő BM-t (Török Sophie 2010, I: 143.), majd – miután telefonon Osvátnál lemondta a vita folytatását – ebben a levélben javasolta BM-nak, hogy a vitát a NY lapjain közösen fejezzék be. A ritmusvita lezárásakor érkezett írással együtt (Gábor Ignác, Molnár Antal, Babits Mihály A magyar ritmus problémájához I–III., NY, 1923/5.) zárult a mesterségesen gerjesztett affér.

3160. György Oszkár – Babitsnak, Székesfehérvár, 1923. febr. 28.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/532/34. – BMKL 6546.

Megjelenés

Sebők 2012: 124.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

György Oszkár – (1882–1945) költő, műfordító. BM egyetemi baráti társaságának tagja volt, utoljára a költő házasságkötésekor jelentkezett (l. BML 1919–1921: **2833.**).

Osváth tudja – György Oszkár, aki szeretett volna a NY-ban megjelenni (l. BML 1919–1921: **2825.**), bizonyára azt feltételezte, hogy ez Osváton (l. **2894.**) múlik. Először 1927-ben jelent meg a NY-ban.

kéziratot – György Oszkár 1923. nov. 12-én írt levelében három szerzőnek mondott köszönetet, könyvtárában BM Recitativ és Kosztolányi Boszorkányos esték c. dedikált kötete maradt meg.
„Szövőszék”, „Öregek” – elveszett írárok.

3161. Komjáthy Aladár – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 1. előtt

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/753/62. – BMKL 7940.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – MINISTERELNÖKSÉG feliratú papíron.

A datálás alapja, hogy Komjáthynak 1923. márc. 1-jén jelentek meg versei a NY-ban, Babitsnak ekkor is komoly vitái voltak Osváttal.

Magyarázat

Komjáthy Aladár – l. **2879.**

3162. Babits – Osvát Ernőnek, Budapest, 1923. márc. 1. előtt

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1885/20. – BMKL 3595., 303.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Négy ceruzával írt különböző méretű lap. Az első lap hátulján Tanner Ilonka aláíráspróbák.

A levéltöredék alatt kék színnel Tanner Ilona írása: Csonka Magyarország.

Ó, jaj, Magyarország! Tiszta csengetyűvel
Szeretnék csengetni, mert a ti hangotok
...mint mocsarak habja:
Kik leborultatok az ércbálvány előtt
és úgy dobtatok el minden hitet s erőt
mint aki eldobja
fegyverét és csupán gyenge karja marad

Ti eldobtátok a trombitát
De a trombita zeng tovább
zeng, nem a ti kezetekben
hanem a vízben, a hegyekben

Bár lenne a hangom tiszta és éles mint intő
csengőké! A tiétek zavaros, mint mocsarak
habja! Ti leborultatok az Ércbálvány
előtt! döntsön az erőszak!

S döntött az Erőszak...
mi jogotok beszélni többé?

Nekem van rá jogom!
Ti elhánytátok a Kiáltást: mint bolond a fegyverét!
Nem kiálthattok már:
én elkiálthatom:

Óh Igazság, te egyetlen kiáltás! Egyetlen fegyver! Jerikó
trombitája! szólj!

Falak, omoljatok hangjaitól!
Gerincek, borzadjatok! Európában! és Amerikában!
Mert borzasztó az igazság a gerincekben!

Mit érnek a tegnap rakott falak körülöttem?
Ott borzad az Igazság a kövekben! Ott ég a hegyekben! árad a vizekben!
Óh tiszta, élet trombita, zengj!
Ne hallgass sohase!

Egy napig se! egy óráig se! egy pillanatig se! mint
ahogy nem hallgat a fájás az idegben,
míg megvan a betegség...
nem hallgat a vonzás a kőben,
hogymint természetes irányában essék...
nem hallgat a madár míg fészkébe nem tér...

nem hallgat a folyó míg tengerbe nem ér...
nem hallgat a szél,
míg él...

*

Nekem van rá jogom!
Én elkiálthatom!

Igazság!

Ti eldobtátok ezt a szót, mint bolond a
fegyverét, szegény
testvéreim! s csak gyenge izmotok maradt,
csak pusztá kezetek, meztelen
mely, bilincsbe verve, ha üt, csak önmagát
ütheti esztelen
sem lázadni nem tud, sem leborúlni az Ércbálvány előtt igazán –
de hát az Ércbálvány hazája lettél-e, hazám?
Van-e reményed abban?
A sötét utakon?
Nem? Csak a Napban!
Mely éget a kövön és ragyog a patakban.
Ti azt mondtátok: Döntsön az erőszak!
S hangotok zavart most, mint mocsarak habja.
De én azt mondom: dönt majd az erős Nap!
Kitárom tiszta szavamat a Napra.

*

Ti eldobtátok a Trombitát
de a trombita zeng tovább,
Zeng, nem a ti kezetekben,
hanem a vízben, a hegyekben
Erdélyben, felvidéken,
az égen,
s bennem!

Én sohse mondtam: „Dönt majd az erőszak!” – most
Mondhatom: „Nem! Nem!”

B M

A datálás alapja: A magyar ritmus problémájához. II. Levél Babits Mihályhoz c. cikk a NY márc. 1-jei számában jelent meg.

A vers a Csonka Magyarország c. alkotás első (vagy egyik) fogalmazványa, változata.

Magyarázat

Molnár Antaltól – Molnár Antal (1890–1983) zenetörténész, zeneesztéta, zeneszerző, brácsaművész. Kritikái és tanulmányai jelentek meg a NY-ban.

3163. Füst Milán – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 3.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/469/5. – BMKL 6041.

Megjelenés

Füst 2002: 979., a 193. jegyzetében

Megjegyzés

Tintairás. – A levelet Móricz Zsigmondnak is elküldte.

Magyarázatok

Karinthynek – Füst Milán Boldogtalanok c. drámáját az Írók Színháza 1923. febr. 18-án mutatta be. A darab rossz kritikákat kapott. Karinthynek a kritikák utáni hozzászólása, amely sötét naturalizmusról beszélt (Karinthy: Füst Milán: Boldogtalanok. Levél a költőhöz, NY, 1923/5.), Füst haragját váltotta ki.

Választ – a Karinthy Frigyesnek küldött levél (Füst 2002: 119–120. 192. levél) és Füst Milán: Levél a Boldogtalanokról és Forgács Rózsiról c. írása zárta a kis összezőrdülést. (NY, 1923/5.)

3164. Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1309/3. – BMKL 10258.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 433–434. (444. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Tormay Cécile – l. **3029**.

ajánlást – a kötet ismeretlen helyen van.

Gőgös Babits Mihály – BM „arisztokratizmus”, „gőgje” közkeletű hiedelemként élt. Eredetéről Basch így írt: „Babits mindent kizárt az irodalomból, aminek elindítója az írás művészetétől idegen cél szolgálata volt. Innét gőgösnek látszó magatartása, amellyel az irodalom területétől (és az alapítványától) a zsurnalizmusnak írói tehetségre valló produktumait is távoltartotta.” (Basch 2004: 67.).

Köszönöm, hogy elküldte Dante magyarszavú Paradicsomát – BM tiszteletpéldányt küldött az Isteni Színháték harmadik részéből Tormay Cécile-nek.

3165. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. márc. 10.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 43. – BMKL 2818.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 59–60. (26. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A képeslap felirata: Országház Lépcsőcsarnok.

Kedves Anyika: A lap tetején fordítva.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

három hétig fekvődöm [kellett] – l. **3158**.
operáltatni – epeproblémáira utal.

Pisti – Babits István, l. **2846**.

Juszt – háztartási alkalmazott volt.

**3166. Rákosi Jenő – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 1038/2. – BMKL 9217.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 434. (445. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A Budapesti Hírlap fejléces papírján.

Magyarázatok

Rákosi Jenő – l. **2967**.

megküldötte nekem – A paradicsomba írt ajánlást, mivel a kötet ismeretlen helyen van, nem ismerjük.

**3167. Kemény Gábor – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2438. – BMKL 7528.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Kemény Gábor – (1883–1948) tanár, tudományos író.

Kuntz – Kuncz Aladár (l. **2901**.)

**3168. Osvát Ernő – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/974/3. – BMKL 8988.

Megjelenés

Basch 1958: 238.; Fráter 1983: 118. részlet; Osvát 1985: 305.; Sipos 1999, I: 435. (446. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Osvát Ernő – l. **2894.**

G. O. – Gellért Oszkár, l. **2956.**

J. Gy. – Juhász Gyula.

correcturája – két írásról van szó, az egyik az Anthológia [Német nyelvű antológia Gragger Róbert szerkesztésében.], a másik Egy új költő, Szabó Lőrinc, Föld, erdő, isten c. kötetéről (NY, 1923/6.)

**3169. Babits – Osvát Ernőnek,
Budapest, 1923. márc. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/105. – BMKL 3596.

Megjelenés

Fráter 1983: 119. 7 sor; Buda 2000: 73. 14 sor; Sipos 1999, I: 435–437. (447. levél)

Megjegyzés

Gépirás, ceruzairású javításokkal. – A Gragger-antológiáról írt Babits-cikkről van szó (l. **3168.** és Fráter 1983: 117–121.).

Magyarázatok

Osvát Ernő – l. **2894.**

Gellért – Gellért Oszkár, l. **2956.**

azt az attitűdöt, amelyet szavaid velem szemben jelezni látszottak – BM és Osvát Ernő, Gellért Oszkár társaságában, a NY szerkesztői voltak, Ignotus formális főszerkesztősége mellett. A lapot azonban valójában Osvát szerkesztette. BM nem tudta elhelyezni a lapban Dienes Barna kis írását (l. 2947.). György versét (l. 3160.) s Békássy Istvánné Bezerédj Emma alkotását (l. 3038.). A kettőjük közti ellentét az itt jelzett két költő értékelése során csupán szavakat öltött. (Fráter 1987: 215–224.)

kívánságodat – l. 3168.

A színdarabot [...] visszaveszem – Az Írók Bemutató Színháza Osvát kezdeményezésére 1922. december 17-én nyílt meg az Eskü téren. 1923. febr. 18-án mutatta be sok kritikát kiváltott Füst Milán Boldogtalanok c. színművét. 1923. ápr. 23-án a bemutatott Kertész István-darab megbukott, ezután a meghirdetett Szívós Zsigmond-művet már nem is állították színpadra, a kezdeményezés így hat előadás után megszűnt. Lehetséges, hogy BM az 1920-ban, a Karácsonyi Madonna záró műveként megjelent alkotását, A literátort ajánlhatta fel korábban bemutatásra. (Vilcsek 2008: 95–104.)

a Komjáthy-ügyben – l. 3161.

konciliáns ember – engedékeny, megegyezésre hajló.

3170. Hóman Bálint – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 14.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/587/1. – BMKL 6829.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintairású javítással és aláírással.

3171. Babits – Kaposy Józsefnének, Budapest, 1923. márc. 15. előtt

Forrás

A 3172. alapján: „köszönöm a szives figyelmet”

**3172. Kaposy Józsefné – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/673/1. – BMKL 7325.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Kaposy Józsefné – Kaposy József (l. **2883.**) özvegye.

sajátkezű ajánlás – a kötet ismeretlen helyen van.

**3173. Widmar, Antonio – Babitsnak,
Fiume, 1923. márc. 17.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/1. – BMKL 10580.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású javítással és aláírással Delta fejléces levélpapíron.

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Üdvözet Dante Alighieri méltóságos fordítójának.

Az ifjú olasz, akit Ön oly nagy szívélyességgel fogadott, bátorodik tollat ragadni, hogy köszönetet mondjon, és hogy még egyszer kifejezze elismerését. Soha nem fogom elfelejteni az Önnél töltött délutánt, ahogyan a költő Kosztolányi Dezső házában eltöltöttet sem. És nem szeretnék hiábavaló szavakba veszni, hisz meggyőződése, hogy aznap Ön látta szemeimben mindazt a csodálatot, amellyel mindig is viseltettem Ön iránt, amióta csak

megismertem mély és elgondolkodtató munkásságát. Szeretem ezzel a jelzővel illetni. Számomra ez mindennél jobban kifejezi költői munkájának teljes értékét. De szeretném, hogy Ön se feledkezzen meg rólam. És remélem így is lesz.

Mostanra elküldtem Önnek néhány folyóiratot és Giovanni Papini „Opera primáját” [Első mű]. Hamarosan elküldöm Pascolit és más köteteket, amelyek érdekelhetik. Önnek is, ahogyan Kosztolányinak, elküldtem Olaszországból a Giornale di Poesiát, ami napjaink talán legjobb irodalmi folyóirata Itáliában. Ennek az újságnak egy következő számában be fogom mutatni néhány lírai művét.

Rendkívül hálás lennék, ha el tudna küldeni nekem néhány cikket, amiről úgy gondolja, hasznomra válhat az Ön által készített „Isteni színjáték” fordítással kapcsolatban tervezett cikkem megírása során.

Írjon kérem, ha megkapta az elküldött publikációkat, és írja meg azt is, hogy mit gondol a Deltáról, amit immár több napja küldtem el. Kérem, azt is mondja meg, miben lehetek segítségére, hiszen természetesen én mindig az Ön teljes rendelkezésére állok.

Ne vegye rossz néven, ha olaszul írok. Csak azért van, mert nem merek magyarul írni, és ha tud, válaszoljon mihamarabb.

Üdvözlöm a méltóságos Asszonyt. Kézfogással.

Antonio Widmar

(A levél átírása és fordítása Magas Anikó munkája)

Widmar, Antonio – (1899–1980) olasz–magyar író, műfordító. Petőfi-fordítóként 1923. febr. 18-án részt vett a Petőfi Társaság ülésén az Akadémián. (Török Sophie 2010, I.: 144.) BM és Kosztolányi műveit olaszra, Pirandello műveit magyarra fordította. 1924 októberében helyezték a budapesti olasz követségre (Kosztolányi 1996: 502–504. 865. levél). Felesége Sziráky Judit (1904–1992) író, lányuk Karsai Lucia (1929–1984) műfordító.

Szívélyességgel fogadott – Tanner Ilona naplója név szerint ekkor vendégként nem említette meg, de ő lehetett a bejegyzett fiatal költők egyike márc. 8-án vagy 15-én. (Török Sophie 2010, I.: 145–146.).

Giovanni Papini „Opera primáját” – (1881–1956) olasz újságíró, esszéíró, irodalomkritikus, költő és novellaíró, 1917-ben jelent meg *Opera prima* c. verskötete.

Pascoli – Giovanni Pascoli (1855–1912) költő, Carducci tanítványa. Néhány versét Baranyi Ferenc fordította le.

Giornale di Poesiát – varesei irodalmi folyóirat, szerkesztője Ismael Mario Carrera, aki 1923-ban kapcsolatba lépett a magyar irodalom képviselőivel,

különösképp BM-lyal. A lap megjelenésében Antonio Widmar is közreműködött.

Deltáról – a Delta 1923–1925 között jelent meg Fiumében. Szerkesztői: Bruno Neri, Antonio Widmar és Arturo Marpicati. 1923. márc. 1-jei számának tartalma: Rákosi Jenő Petőfi Sándor, Petőfi-versek, BM Salmo per voce di adulto, Szép Ernő, Szomory Dezső, Borghese., Dall’Ungheria.

3174. Babits – Widmar, Antoniónak, Budapest, 1923. márc. 17. után

Forrás

A **3175.** alapján: „levele nagyon-nagyon jót tett.”

3175. Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. márc. 17. – máj. 15.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/26. – BMKL 10599.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Datálás a **3205.** alapján: „Tegnap elküldtem”

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Jó Mesterem, levele nagyon-nagyon jót tett. És szükségem volt már egy kis jóra, mert mostanában az élet keményen próbára tesz. Nagy fájdalmak terjesztik fekete szárnyaikat, zúg a fejem. De türelemmel vagyok, és vigaszt nyújtanak a levelek, melyeket az Önhöz hasonló emberektől kapok.

Mindenekelőtt annak örülök, hogy némi örömet tudtam szerezni azzal a semmiséggel, amelyet eddig tennem sikerült Önért. Folytatni fogom. Ma küldtem egy hosszú cikket a kortárs magyar költészetről és Ady Endréről a „Concilio”, egy jó olasz folyóirat számára, amelyet el fogok küldeni Önnek, és amelyet, remélem, rendszeresen meg fog kapni, ahogy a „Giornale di

Poesiá”-t is. Néhány napon belül küldök egy antológiát modern olasz költők műveivel 5 kötetben, amely nemrég jelent meg, egy jó olasz kritikus, Olindo Giacobbe állította össze. Erről az antológiáról már említést tett a „Giornale di Poesia”.

Kérdéseire örömmel válaszolok, de nem szeretném, ha válaszom gondot okozna.

Sajnos, fájó szívvel, de mégis örömmel, azt kell, hogy mondjam:

1. Nem
2. Nem.
3. Nem.

Könyvei közül csak a „Recitativ” van meg, amelyet volt olyan jó és dedikált. Másom nincs. Verseit az „Antologia Hungarica” által ismerem, amelyet a lipcsei Insel-Verlag adott ki, illetve a Nyugat régi számaiból.

Várom a Dante-fordítással kapcsolatos cikkeket, hogy tudjak róla beszélni, ahogy megigértem. Írok róla egy cikket a „Giornale di Poesia” számára.

Bocsásson meg, hogy nem tudok tovább Önnel időzni. Testem és lelkem szenved. Ön pedig jól tudja, mit jelent betegnek lenni, főképp lelkileg.

Majdnem elfelejtettem mondani, hogy Pascoli kapcsán egy kis türelemmel kell lennie, mert Fiume összes könyvesboltjából kifogyott, és meg kell várni, amíg megérkeznek Zanichellitől Bolognából.

Köszönöm a jó szavakat. Ifjú barátja arra kéri, hogy emlékezzen rá és szeresse.

Feleségét üdvözlöm.

Kézszerítással

Antonio Widmar

(Magas Anikó fordítása)

Widmar, Antonio – l. **3173.**

levele – l. **3174.**

örömet tudtam szerezni – l. **3173.**

antológiát – az *Antologia dei „Poeti d’oggi”* c. kiadványt Olindo Giacobbe szerkesztette, 1922-ben Carabba adta ki.

Olindo Giacobbe – (1899–?) költő, antológiák megjelentetője, 1921-től publikált.

„Recitativ” – a dedikált példány helye ismeretlen.

„Antologia Hungarica” – a Gragger Róbert szerkesztette gyűjtemény Lipcsében 1922-ben jelent meg. (l. **3168.**)

cikkeket – a Dante-fordítás kapcsán megjelent cikkek 1923-ban:

Kastner Jenő: A magyar Dante. Napkelet 1923/3.
Carpaccio [Kárpáti Aurél]: Dante, Boccaccio, Maupassant. Pesti Napló, 1923. ápr. 26.
Zs. [Alszegehy Zsolt]: Irodalmi újdonságok. Élet, 1923/9.
Galamb Sándor: A magyar Dante. Szózat, 1923. máj. 18.
–ő [Rákosi Jenő]: Dante. Budapesti Hírlap, 1923. jún. 9.
Dombi Márk: Dante. Katolikus Szemle, 1923/8.
Pascoli – l. **3173**.
Zanichellitől – a Zanichelli Kiadó Carducci és Pascoli műveinek kiadója.
Nicola Zanichelli modenai könyvkereskedéséből alakult, 1859-től működött.

3176. Sipos Domokos – Babitsnak, Dicsőszentmárton, 1923. márc. 21.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1141. – BMKL 9663.

Megjelenés

Sipos 1999 I: 437–439. (448. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Sipos Domokos – (1892–1927) költő, író, Kolozsvárott 1922-ben megjelent elbeszéléskötete: Istenem, hol vagy?

Küldök néhány kritikát is – Bodor Aladár kritikája az Élet és Irodalom 1923. évi 3. számában, Hartmann Jánosé a Napkeletben (1923. 867–869.) jelent meg, a Pásztortűz 1923/I. számában Pálos István írt róla.

Thormay „Napkeletje” – l. **3029**.

„*Pásztortűz*” – romániai magyar írók szépirodalmi és kritikai folyóirata. 1921–1945 között jelent meg, főszerkesztője Reményik Sándor (1890–1941) erdélyi költő volt.

a Nyugatba – a NY-ban csak az 1928-ban kiadott Vajudó idők c. művéről jelent meg írás (Sárközi György, NY, 1930/1.).

**3177. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. márc. 27.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/43. – BMKL 7673.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Hátán ceruzával: St. Klein.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – **2838.**

a regény folytatását – l. **3158.**

egy másik regénye – l. **3158.**

**3178. Babits – Lányi Viktornak,
Budapest, 1923. márc. 28. előtt**

Forrás

A **3179.** alapján: „részvétét”

**3179. Lányi Viktor – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1827/107. – BMKL 8339.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A névjegykártya felirata:

Lányi Viktor

zeneszerző

Nagymező-u. 8. III. 1.

Magyarázatok

Lányi Viktor – (1889–1962) író, műfordító, zeneszerző, aki több Kosztolányi-verset megzenésített.

Részvétét – Lányi Viktor édesapja, Lányi Ernő (1861–1923) dalszerző és zenetanár Szabadkán halt meg.

3180. Nagy Emma – Babitsnak, Mezőtúr, 1923. márc. 29.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/933/1. – BMKL 8789.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Nagy Emma – l. **2900.**

Pekár Gyulával – Pekár Gyula (1867–1937) író, politikus, miniszter, a Petőfi Társaság konzervatív elnöke.

„*Kalauz*” – Osvát Kálmán lapja volt a Zord Idő megszűnése után.

Két évvel ezelőtt – l. **2900.**

„*Pogányok*” – Herczeg Ferenc Pogányok c. műve 1902-ben jelent meg.

„*Óh te kedves...*” – „*Ó te kedves, mért nem vagy most tiszta meztelen? / hogy napernyőd napos árnyát élném testeden*”. Idézet az Aranyfürdő, aranyeső, Danaé c. 1911-ben keletkezett Babits-versből, amely a Recitativ kötetben jelent meg 1916-ban.

Neugebauer – Neugebauer László (1845–1919.) bankigazgató, műfordító

Pakots – Pakots József (1877–1933) író, újságíró, a Petőfi Társaság főtűkára.

Reményik Sándor – l. **3176.**

Osvát – Osvát Kálmán (1880–1953), Osvát Ernő öccse, a Zord Idő irodalmi folyóirat munkatársa;

Molter – Molter Károly (1890–1981) író, újságíró.

**3181. Wachter Klára – Babitsnak,
Budapest, 1923. márc. 30. előtt**

Kézirat

Eredeti. – OSZK 1372/3. – BMKL 10520.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Névjegy.

Datálás a **3182.** alapján.

Magyarázat

Wachter Klára – (1905–?) BM-ék székszárdi ismerőse, aki később Budapesten fotóműtermet nyitott.

**3182. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Budapest, 1923. márc. 30.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 44. – BMKL 2819.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 60–61. (27. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslapon K. Rašek Tüznél c. festménye.

A datálás alapja Tormay Cécile látogatásának napja. (Török Sophie 2010, I: 148.)

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Wachter Klára – l. **3181.**

Tormay Cécile – l. **3029.** Az író 1923. márc. 29-én látogatta meg BM-ékat. (Török Sophie 2010, I: 148.).

Paradicsomot – l. **3121.**

**3183. DÉRY Tibor – Babitsnak,
Feldafing, 1923. febr.–márc.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/368/6. – BMKL 5471.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A datálás alapja a **3149.**

Magyarázatok

Déry Tibor – l. **3099.**

két hónappal ezelőtt – l. **3149.**

Erdélyiek – Erdélyi József (1896–1978) költő, író, 1922-ben hét verse jelent meg a NY-ban.

Szabó Lőrincnek – Szabó Lőrincnek tíz versét hozta 1922-ben a lap.

Zoltánok – feltételezhetően Trócsányi Zoltánról van szó (1886–1971). Az ő 1921-ben megjelent kötetéhez BM írt előszót. 1922-ben nem volt verse a NY-ban.

Szívós Zsigmondnak – Szívós Zsigmond (1897–?) költő, 1922-ben két verset publikált a NY-ban.

Vilitől megkaptam könyvedet – Szilasi Vilmostól, l. **3148.**

**3184. A Szegedi Ujságírók Egyesülete – Babitsnak,
Szeged, 1923. márc. 30.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1902/83. – BMKL 9857.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 441–442. (451. levél)

Megjegyzés

Gépírás, tintaírású javítással és névaláírással. – Az eredeti dátum nyilvánvalóan elírás, ezt támasztja alá a **3188.** levél.

Az alábbi címre: kézirásos kiegészítés.

Magyarázatok

Pór Tibor – Bauer Tibor, később Sarló Sándor néven szereplő újságíró.
Május 13-án tartandó matinén – végül 1923. máj. 20–22. között tartották
Juhász Gyula jubileumi ünnepségét. (Török Sophie 2010, I: 159–160.).

3185. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. ápr. 3.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/44. – BMKL 7674.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**
„*Frankfurter Messe*” – a Frankfurteri Könyvvásár (BML 1919–1921: **2782.**).
regény ügyében – l. **2987.**
„Musarion-Verlag” – l. **3036.**

3186. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. ápr. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/246. – BMKL 7875.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás pontosítása a tartalom alapján történt.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

példányait – l. **3158.**
új regényével – l. **3158.**
folytatást – l. **3177.**

**3187. Babits – a Szeged Szerkesztőségének,
Budapest, 1923. ápr. 7. előtt**

Forrás

A **3188.** alapján: „készséges sorait”

**3188. A Szeged Szerkesztősége – Babitsnak,
Szeged, 1923. ápr. 7.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1578/29. – BMKL 9849.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

készséges sorait – l. **3187.**

Egy itteni színésznő – Dr. Rapaport Samuné Étsy Emilia, színésznő, előadó-
művésznő.

**3189. Fenyő Miksa – Babitsnak,
Róma, 1923. ápr. 7.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/438/32. – BMKL 5842.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslap felirata: Roma (10) – Arco di Tito e Foro Romano.
A bélyeg hiányzik.

Magyarázat

Fenyő Miksa – l. **2926.**

3190. Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 9.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1309/4. – BMKL 10259.

Megjelenés

Gál István, Babits kritikai folyóiratterve a Magyar Gondolat, It, 1974/2.;
Sipos 1999, I: 439–440. (449. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – Ceruzaírással Tanner Ilona megjegyzése: „Emlékszem, Kuncz Dadival beszélgettünk e levélről, ő azt mondta, Tormay hamis és gonosz és Mihály ne adjon neki írásban ily kérdésekre választ, mert T. kompromittálni akarja.

Azt hiszem, nem is kapott feleletet, vagy semmit mondót.”

Magyarázatok

Tormay Cécile – l. **3029.**

legutóbbi beszélgetésünk – ápr. 5-én látogatóban voltak Tormay Cécile-nél.
(Török Sophie 2010, I: 150.)

„Szózat” *czikkére* – Az igazi haza c. írásról van szó, amely az Új Világ 1919/1-es számában jelent meg, s amelyben BM szentnek és feladhatatlannak nem a földet, hanem a magyar kultúrát nevezi meg. (L. még **3084.**)

Hatvany Lajos cikkének – Hatvany Lajos Ady világa c. írása megjelent a NY 1923/10-es számában.

**3191. Babits – Ferenczi Zoltánnak,
Budapest, 1923. ápr. 10. előtt**

Forrás

A 3192. alapján: „kedves ajánlásért”

**3192. Ferenczi Zoltán – Babitsnak,
Budapest, 1923. ápr. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/443/2. – BMKL 5864.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Ferenczi Zoltán – (1857–1927) irodalomtörténész, műfordító, Dante-szakértő. (BML 1912–1914: **1258.**)

Dantéért [...] ajánlásért – az ajánlás nem ismert.

**3193. Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak,
Szekszárd, 1923. ápr. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/179/126. – BMKL 4567.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – Aláírás nélkül.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

nagy munkádnak – az Isteni színjáték utolsó részét, A paradicsomot küldte el BM édesanyjának.

Küldtem Wachter Klárikát – l. **3181.**

Hallottuk Reschtől [...] hogy jól nézesz ki – Resch Aurél (1880–1974) latin–görög szakos tanárkollégája volt BM-nak. (BML 1907–1909: 289.)

Dragits – Dragics Imre szekszárdi orvos (BCSL 1996: 125.)

Angyus – Babits Angyal, l. **2846.**

Bimbis – Kelemen Imre, l. **2841.**

Nenne – Kelemen Ilona, l. **2846.**

Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839.**

3194. Babits – Kelemen Ilonának, Budapest, 1923. ápr. 12. előtt

Forrás

A **3196.** alapján: „hálás köszönet”

3195. Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak, Sennye, 1923. ápr. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/255/15. – BMKL 5061.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Békássy Istvánné Bezerédj Emma – l. **2944.**

jönnék – 1923. febr. 25-én Békássyné meglátogatta BM-t, (Török Sophie 2010, I: 144.), valószínűleg akkor beszélték meg a tavaszi utazást, azonban nyáron sem mentek el, l. Békássy Istvánné Bezerédj Emma levele Tanner

Ilonának júl. 30-án: „Julius elmúlt, folyton vártam az ígért levelét s a jöve-
telüket de hiába.” (I. OSZK Fond III/255/16.).

Rumba – Békássyék kastélya a Rum községhez tartozó Zsennyén (Sennyén)
volt.

**3196. Babits Angyal és Kelemen Ilona
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1923. ápr. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/121. – BMKL 4232.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg hiányzik.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Kelemen Ilona – l. **2846.**

Poltzner Zoltán – BM szegedi baráti társaságának egyik tagja volt. (BML
1907–1909: 303.).

Legujabb munkád – az Isteni színjáték teljes fordítása.

Pista – Babits István, l. **2846.**

Licc – Kelemen Gizella, l. **2912.**

Cs. Ilus avatásán – Csemez Ilus, fogadalmi nevén Mária Antalka zárdába
vonult. (BCSL 1996: 411.).

**3197. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. ápr. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/ 735/245. – BMKL 7874.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás pontosítása a tartalom alapján történt.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

a regény folytatását – l. **3186.**

**3198. Babits – Nagy Emmának,
Budapest, 1923. ápr. 15.**

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 5272/116–117. – BMKL 3539.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tinta- és ceruzairás. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Nagy Emma – l. **2900.**

levelét – l. **3180.**

Személyesen – l. **3213.**

**3199. Polczner Zoltán – Babitsnak,
Budapest, 1923. ápr. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1650/38. – BMKL 9154.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás.

A nyomtatott meghívó szövege:

A „Helikon” kiállításai

II.

Nagy Balogh János emlék-
kiállítására tisztelettel
meghívjuk.

Megnyitás: 1922. március 19-én. „Helikon” Budapest, VII. Dohány-utca
44. szám.

E meghívó 2 személy számára belépőjegyül szolgál.

Magyarázatok

Polczner Zoltán – I. **3196.**

Helikon – eredetileg mozgóképszínház volt, 1921 októberétől színházként
is működött. 1922-től itt rendezték este 10-től a Színházi esték előadásait.

Horváth Lajost – Horváth Lajos (1876–1926) matematikatanár, BM szegedi
baráti társaságához tartozott. (BML 1907–1909: 302.)

Borosnyai Károlyt – Borosnyai Károly (1879–1966) szegedi történelem-
földrajz szakos kollégája, a baráti társaság tagja volt (BML 1907–1909: 256.)
Szekszárdon is jártam – I. **3196.**

Kerveczky – ismeretlen.

Pajtás – ismeretlen.

3200. Jászai Mari – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 22.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/636/1. – BMKL 7152.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Jászai Mari – (1850–1926) színésznő, naplóíró. 1872-től haláláig a buda-
pesti Nemzeti Színház tagja.

köszönetével – BM-ék 1923. jan. 7-én voltak Mikes Kláráéknál ebéden (Tö-
rök Sophie 2010, I: 137.), ott ismerték meg személyesen Jászai Marit. Ápr.
22-én a Renaissance Színházban Jászai, BM, Nagy Izabella matinén vettek

részt. Másnap látogatást tettek Jászainál (Török Sophie 2010, I: 153–154. és Téglás 2005: 58.)

**3201. Hevesi Sándor – Babitsnak,
Budapest, 1923. ápr. 24. és júl. 3. között**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2392/34. – BMKL 6776.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – Névjegykártya.

A datálás alapja: ápr. 23-án Jászai Marinál találkoztak, júl. 3-án Babitsék elutaztak Dömösre. (Török Sophie 2010, I: 154., 164.)

Magyarázatok

Hevesi Sándor – l. **3152.**

szép fordítást – l. **3121.**

**3202. Babits – Babits Angyalnak
és Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Budapest, 1923. ápr. 28. előtt**

Forrás

A **3203.** alapján: „köszönöm a rózsaszínű könyvecskét”

**3203. Babits Angyal
és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak,
Szekszárd, 1923. ápr. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/122. – BMKL 4233., 4568.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A bélyeg letépvve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

rózsaszínű könyvecskét – A paradicsom papírkötésű példányát, l. **3202**.

szavaló estédet – ápr. 19-én volt a Zeneakadémián BM előadása A versről és a versmondásról címmel. (Török Sophie 2010, I: 152.)

előadásodról a „Pesti Hírlap”ban – a Pesti Naplóban jelent meg Kárpáti Aurél cikke: -io: Vers és versolvasás (Babits előadása a Zeneakadémián) címmel 1923. ápr. 20-án.

Anyi – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846**.

Pista – Babits István, l. **2846**.

szekszárdiak Tormay Cecilt – máj. 6-án Tormay Cécile (l. **3029**.) Szekszárdon volt.

3204. A „HELIKON” kiállításai – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1877/9. – BMKL 6717.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírású kiegészítéssel és névalárással. – Ceruzával a levél alatt: 5–8 l. 189. hordár

Magyarázatok

„Jugend” – Die Jugend, Frankfurt am Mainban megjelenő művészeti folyóirat, szerk. Hans Zimmermann.

tiszta magyar szám – nem készült.

Dr Dénes Feiks Jenő – (1878–1939) festő, grafikus.

**3205. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Angyalnak,
Budapest, 1923. máj. 5. előtt**

Forrás

A 3208. alapján: „Születésnapomról”

**3206. Révai Mór – Babitsnak,
Budapest, 1923. máj. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1072/2. – BMKL 9335.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással. – A Révai Nagylexikon Szerkesztősége fejlődéses papírján.

Magyarázatok

Révai Mór – l. 2878.

Dante „Paradicsom”-nak az a példánya – l. 3164., 3166.

**3207. Widmar, Antonio – Babitsnak,
Fiume, 1923. máj. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/2. – BMKL 10581.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás a Delta fejléces lapján. A bélyeg levéve.

Magyarázatok

A szöveg fordítása:

Tisztelt Mester! Tegnap elküldtem Önnek az Antologia dei poeti italiani moderni-t [Modern olasz költők antológiája]. Szeretném, ha jelezné, hogy megkapta. Én múlt vasárnap kaptam meg a „Levelek Irisz koszorújából”-t, és bocsánatát kérem, amiért emlékezetkihagyásból a Delta I. számában „Lettere dalla ghirlanda d’Iris”-nek fordítottam a címet „Foglie dalla corona d’Iris” helyett. Recanatit, San Giorgio Maggiore-t és egynéhány mást fordítok a Giornale di Poesia-ba [Költészet Lapja], és akkor majd kijavítom a szörnyű tévedést.

Bocsásson meg és kedveljen továbbra is

Antonio Widmar

(Magas Anikó fordítása)

Antologia di poeti italiani moderni-t – a [Modern olasz költők antológiája] Paul von Heyse 1868-ban megjelent munkája.

a „Levelek Irisz koszorújából”-t – a Levelek Irisz koszorújából 3. kiadásáról lehet szó, amely (1922.) 1923. dátummal jelent meg.

3208. Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1923. máj. 17.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/123. – BMKL 4234.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Szegedre méz – 1923. máj. 20–22. között BM-ék Szegeden részt vettek Juhász Gyula jubileumi ünnepségén (l. **3184.**, **3188.**).

Kamaráséktól – l. **2938.**

jubileum – az Erzsébet Nőiskola 1898-tól viselte ezt a nevet, tanítóképzője

1918-tól főiskolaként működött a mai Ajtósi Dürer sor 37. alatt. A jubileumi ebéd máj. 27-én volt. (Török Sophie 2010, I: 161.).
Születés napomról – 1886. május 5-én született.

**3209. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Babits Angyalnak,
Budapest, 1923. máj. 19.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 71. 6. 14. – BMKL 2740.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 61. (28. levél)

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslapon Tanner Ilona felvétele a költőről (Babits ikonográfia 1983: 68. fénykép).
Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Angyal – l. **2846.**

Szegedre utazás előtt – l. **3210.**

érkezéset – Babits Angyal máj. 26–28. között volt a vendégük Budapesten (Török Sophie 2010, I: 160–161.).

**3210. Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és mások
– Babits Mihályné Kelemen Aurórának,
Szeged, 1923. máj. 20.**

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 46. – BMKL 2820.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 61–63. (29. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A bélyeg letépvé. – A képeslap felirata: Szeged. „Corso” kávéház.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846**.

Réti Ödön – (1871–1939) drámaíró, novellista, 1917-ben és 1921-ben írásai jelentek meg a NY-ban. 1920-ban helyezték tanárként Szegedre, ahol a város irodalmi életében játszott szerepet. Pályája 1924-től ívelt fel.

Eidus Bentján – (1880–1944) litván származású szegedi fogtechnikus, író, hirlapíró, fordító, aki Ady, Juhász, Kosztolányi több versét jiddisre fordította.

Nagyfalusi – Nagyfalusi Nagy Andor szegedi szigorló orvos.

Fest Guidó – Szegeden újságíró (BJKL 1959: 322–323.)

3211. Babits – Mikes Lajosnak, Szeged, 1923. máj. 22.

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 152. – BMKL 3465.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A képeslap felirata: Szeged. Royal Szálloda.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Mikes Lajos – l. **2862**.

Babitsné – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. **2839**.

König Péter – Király König Péter (?–1940), zeneszerző, zenepedagógus, Juhász Gyula sógora; a költő több versére zenét komponált.

Königné – Király König Péterné Juhász Margit (1890–1953), Juhász Gyula testvére (Péter László: Mindörökké Szeged, Bp., 1997: 379–382.).

Pór Tibor – l. **3184**.

Eidus Bentian – l. 3210.

Fest Guido – l. 3210.

Nagyfalusi Andor – Nagyfalusi Nagy Andor, l. 3210.

Réti Ödönné – Réti Ödön felesége.

Réti Ödön – l. 3210.

3212. Babits és mások – Szabó Lőrincnének, Szeged, 1923. máj. 22.

Kézirat

Eredeti. – MTA Ms 2285/392. – BMKL 3720.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Szeged. Royal Szálloda.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Szabó Lőrincné – Szabó Lőrincné Mikes Klára, l. 2995.

Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona, l. 2839.

Pór Tibor – l. 3184.

Nagyfalusi Andor – Nagyfalusi Nagy Andor, l. 3210.

Fest Guido – l. 3210.

Eidus Bentian – l. 3210.

3213. Nagy Emma – Babitsnak, Mezőtúr, 1923. máj. 22.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/933/2. – BMKL 8790.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Nagy Emma – l. **2900**.

Sorait [...] nagyon köszönöm – l. **3198**.

Erzsébet Nőiskola – l. **3208**.

Osvát Ernő – l. **2894**.

Nyugat matinéjára – 1923. máj. 27-én a Vígszínházban Osvát Ernő negyedszázados írói jubileumát ünnepelték.

A XX. század magyar lírája – nincs utalás arra, hogy ilyen címmel antológia készült volna.

Gondolat és írás – Gondolat és írás (l. **2940**).

Kalauz – l. **3180**.

3214. Babits – Widmar, Antoniónak, Szeged, 1923. máj. 19–22.

Forrás

A **3215**. alapján: „köszönöm a képeslapot”

3215. Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. máj. 22. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/23. – BMKL 10597.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A datálás alapja: „Szegedről küldött”: máj. 19. és 22. között voltak Szegeden.

Magyarázatok

A levél fordítása:

Kedves Mesterem, nagyon köszönöm a képeslapot, amelyet Szegedről küldött, ahol leginkább ünneplik nagy költőjüket, Juhász Gyulát, amint erre emlékeztetett. Köszönet a „Nyugtalanság völgye” c. kötetéért, amelyet a Király György cikkkel együtt kaptam kézhez, s amely, úgy hiszem, nagy hasznomra fog válni, mert szeretnék egy cikket írni az „Itália a legnagyobb élő magyar költő költészetében” témában. A cikkben az olasz témával foglalkozó versein túl említést fogok tenni Dante-fordításáról is.

Addig is, itt elkészítem a Delta magyar számát, amely június 1-jén jelenik meg Kárpáti Aurél, Ady Endre, Kosztolányi Dezső, Erdős Renée, Móricz Zsigmond és Molnár Ferenc írásaival, továbbá egy népdalgyűjteménnyel. Ez lesz az első lépés, amelyet majd apránként újabbak követnek, hogy minél tisztább képet adjanak Itáliában a magyar költészetről. Kis türelemmel minden meglesz.

Addig is, kérem, adja át üdvözetemet Móricz Zsigmondnak, és kérje meg, bocsássa meg nekem, hogy még semmit nem írtam közvetlenül neki. Ez pusztán azért van, mert nem merek magyarul írni. Mondja meg neki, hogy emlékszem rá, mint ahogy emlékszem mindazokra, akik oly sok szeretettel fogadtak Budapesten.

Köszönet még egyszer Önnek. Szeressen. Ne feledkezzen meg rólam.

Antonio Widmar

(Magas Anikó fordítása)

Widmar, Antonio – l. **3173.**

képeslapot – l. **3214.**

ünneplik – l. **3188.**

kötetért – a Nyugtalanság völgye c. kötetéről van szó.

cikkkel – Király György Új versek. Babits Mihály: Nyugtalanság völgye c. írása a Független Szemle 1921/2. számában jelent meg.

szeretnék egy cikket írni – l. **3243.**

a Delta magyar számát – a márciusi magyar számot (l. **3173.**) követte a májusi, melynek írásai a következők voltak: Canzoni popolare magiare 129., MóriczZsigmond La raganella 131., Il piccino 131., Molnár Ferenc Discrezione 133., Dall’Ungheria Recensioni e notiziario 138. és a júniusi: Mario Puccini L’altra luna 107., Kárpáti Aurél Móricz Zsigmond 119., Tompa Mihály I sogni della viola 120., Ady Endre Liriche 122., Kosztolányi Dezső Fra bara e culla 124., Rime nervose 125., Spasmano le sepolture 126., Erdős Renée Canto di Natale 126

Kárpáti Aurél – l. **3152.**

Erdős Renée – (1879–1956) író, költő, 1913–1918-ban Fülep Lajos (l. **2930.**) felesége volt.
fogadtak – l. **3173.**

**3216. Babits – az Athenaeum Irodalmi
és Nyomdai Részvénytársulatnak,
Budapest, 1923. máj. 23.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 3. – BMKL 2711.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépiratmásolat, tintairású aláírással. – A levél megegyezik a **3221.** levéllel.
Kézírással: Babits Mihály Szerződéshez.

**3217. Babits Angyal – Babitsnak,
Szekszárd, 1923. máj. 23.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/124. – BMKL 4235.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás, a bélyeg letépve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

fényképes lapod – l. **3209.**

szegeidinek – l. **3210.**

Pesti Hírlapban – 1923. ápr. 13-án név nélkül a Színház és zene rovatban a 6. oldalon jelent meg Költészet és filozófia címmel tartott előadás gondolatmenete.

Kovácsnéától – az iskola igazgatónőjétől, l. **3125**.

ti is jöhettek – Angyus máj. 28-án egyedül utazott Szekszárdra, Babitsék máj. 31-én Gizellatelepre, egy Duna menti üdülőhelyre mentek nyaralni. (Török Sophie 2010, I: 161–162.)

3218. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Juhász Gyulának,
Budapest, 1923. máj. 24.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/148. – BMKL 3291.

Megjelenés

BJKL 1959: 323.; Sipos 1999 I: 443. (452. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

a képeket – Babits Mihályné Tanner Ilona fotói (Babits ikonográfia 1983: 49–54. fénykép).

Szalay – Szalay József (1870–1937) szegedi kerületi rendőrfőkapitány, neves bibliofil, műgyűjtő, író, a Dugonics Társaság elnöke.

Étsy Emilia – l. **3188**.

Réti Ödön – l. **3210**.

Eidus – l. **3210**.

Pór Tibor – l. **3184**.

Vér György – szegedi újságíró.

Fest Guido – l. **3210**.

Erdős Árpád – szegedi újságíró.

Nagyfalusi Andor – Nagyfalusi Nagy Andor, l. **3210**.

a csoportképen – l. Babits ikonográfia 1983: 49. fénykép.

egy fiatal ember – Magyar László író, újságíró, az OSZK munkatársa.

Ligeti – Ligeti Jenő, ismeretlen.

Szeged – a napilap részletes beszámolót közölt a jubileumról 1923. máj. 23-án.

fotográfia – Kosztolányit és Tanner Ilonát ábrázolja (Babits ikonográfia 1983: 54. fénykép).

néninek – Juhász Illésnének, Juhász Gyula édesanyjának.

nővérét – Király König Péterné Juhász Margit, l. 3211.

3219. Jászai Mari – Babitsnak, Budapest, 1923. máj. 25.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/636/2. – BMKL 7153.

Megjelenés

Téglás 1981: 25.; Sipos 1999, I: 444. (453. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Jászai Mari – 3200.

vers fölmondással – az itt leírtak ellenére Jászai „Végül a prologót – Gellért Oszkár köszöntő versét – mondta el” (Téglás 2005: 59.).

3220. Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és Babits Angyal – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. máj. 26.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 71. 6. 15. – BMKL 2821.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 63–64. (30. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A fotón Babits, Juhász és Kosztolányi a szegedi Tisza-parton (Babits ikonográfia 1983: 51. fénykép):

A datálás alapja: „holnapi előadására”

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Anyikám – Babits Mihályné Kelemen Auróra, l. **2846.**

Irén – ismeretlen.

Sári – ismeretlen.

Ilonka – Babits Mihályné Tanner Ilona.

Aladár – Komjáthy Aladár, l. **2879.**

Gizella telepen – BM-ék a gizellatelepi Rákosi Jenő újságíró-üdülőben töltötték a júniust, az üdülő június 1-jén nyílt.

holnapi előadására – 1923. máj. 27-én a Vígyszínházban Osvát Ernő negyedszázados írói jubileumát ünnepelték.

Nenne – Kelemen Ilona, l. **2846.**

Pisti – Babits István, l. **2846.**

3221. Babits – az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulatnak, Budapest, 1923. máj. 26.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1767. – BMKL 2628.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 444. (454. levél).

Megjegyzés

Tintairás. – A levél megegyezik a **3216.** levéllel.

3222. Babits – Szalay Józsefnek, Budapest, 1923. jún. 1. előtt

Forrás

A **3223.** alapján: „megkaptam”

**3223. Szalay József – Babitsnak,
Szeged, 1923. jún. 1.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1180. – BMKL 9827.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Szalay József – l. **3218.**

csoportképet – l. **3218.**

**3224. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Miklós Jenőnek,
Esztergom, 1923. jún. 3.**

Kézirat

Eredeti. – Balassa Bálint Múzeum, Esztergom, 64. 33. 1. – BMKL 3500.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Miklós Jenő – l. **2969.**

Fotó – ünnepplők csoportképe a szegedi múzeumlépcsőn (Babits ikonográfia 1983: 50. fénykép), l. **3218.**

**3225. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. jún. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/45. – BMKL 7675.

Megjelenés

Sipos 1999 I: 445–446. (456. levél)

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Keleti Márton – Keleti Adolf, írói nevén Keleti Márton (1874–1957) író. 1920-ig iskolaigazgató volt a fővárosban, pedagógiai munkákat és ifjúsági színműveket írt, németből fordított regényeket és pedagógiai munkákat.

nyaralóhelyéről – Gizellatelepről, ahova máj. 31-én érkeztek, l. **3220. regény folytatását** – l. **3035.**

novellásantológia – az Ungarische Erzählerként, illetve Ungarnként emlegetett antológia első kötetét a nyár végén küldte meg Babitsnak, l. **3237.**

Érdekes Újság... – az írást Önéletrajz [Vallomás.] címmel Az Érdekes Újság Dekameronja, 2. kötet, 1913/27–28. közölte.

orosz fordítás – csak 1988-ban készült orosz fordítás a regényből.

**3226. Babits – Babits Angyalnak
és Babits Mihályné Kelemen Auróranak,
Gizellatelep, 1923. jún. 10. előtt**

Forrás

A **3227.** alapján: „olyan szép helyen”

**3227. Babits Angyal
és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak,
Szekszárd, 1923. jún. 10.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/125. – BMKL 4236.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A bélyeg letépvve.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**
szíves látást – l. **3209.**

olyan szép helyen – Gizellatelepen, l. **3220.**

**3228. A Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság – Babitsnak,
Budapest, 1923. jún. 11.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1858/21. – BMKL 9355.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, ceruza- és tintaírású aláírásokkal.

Magyarázatok

Rákosi Jenő – l. **2967.**

a Budapesti Hírlap szombati számában Rákosi Jenő [...] emlékezik meg a „Paradicsom” megjelenéséről – ő [Rákosi Jenő]: Dante (A Paradicsom Babits Mihály fordításában) címmel a Budapesti Hírlap 1923. jún. 9-én közölte.

3229. Révay József – Babitsnak, Budapest, 1923. jún. 12.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1067. – BMKL 9366.

Megjelenés

Sipos 1999, I: 446–447. (457. levél)

Megjegyzés

Tintairás – A Kultúra Könyvkiadó és Nyomda Részvénytársaság fejléces papírján.

Magyarázatok

Révay József – (1881–1970) író, műfordító, klasszika-filológus.

R. Rolland – Romain Rolland (1866–1944) Nobel-díjas író, zenetörténész. (BML 1914–1916: 378.).

németre vagy franciára – Horvát Henrik fordításai: A lírikus epilógja, Aranyfürdő, aranyeső, Danaé, Az őszi tücsökhöz, Csendéletek, Éjszaka, Fortissimo, Galáns ünnepség, In Horatium, Itália, Síremlék, Strófák a wartburgi dalnokversenyből (Wolfram így énekelt), Téli dal, Theosophikus énekek; Elsa Kondor fordítása: Esti dal; Brájjer Lajos fordításai: Esti kérdés, Golgotai csárda. Francia fordítások: Paul Vértes-Lebourg: A költő szól, Lovag Ádám: Fortissimo.

Horvát: Neue Ungarische Lyrik – Horvát Henrik antológiája Münchenben 1918-ban jelent meg.

Trostler fordításait – Turóczi-Trostler József (1888–1962) irodalomtörténész, a NY munkatársa, 1919-ben és 1945 után egyetemi tanár. Fordításait Andreas Ady címmel közölte a *Die Wage* (Wien), 1919. márc. 7-én.

Ady-fordításokat – Vészi József fordításában 1909-ben Beregi Oszkár Berlinben szavalt Ady-verseket; A fekete zongora és a Sírni, sírni, sírni német fordítását közölte a *Független Magyarország* 1909. dec. 25-én.

Hatvany-féle gyűjtemény – Ady, Andreas: Auf neuen Gewässern. Eine Auswahl. (Die Herausgabe dieses Buches und die Übersetzung der Gedichte und des „Ungarischen Pimodan“ wurden von Ludwig Hatvany veranlasst. Die Übersetzung besorgten Zoltán Franyó und Heinrich Gerhold.) Leipzig–Wien–Zürich, 1921.

**3230. Babits – Tormay Cécile-nek,
Gizellatelep, 1923. jún. 14. előtt**

Forrás

A 3231. alapján: „sorait”

**3231. Tormay Cécile – Babitsnak,
Budapest, 1923. jún. 14.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1309/5. – BMKL 10260.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A Napkelet fejléces lapján.

Magyarázatok

Tormay Cécile – l. 3029.

sorait – l. 3230.

adja vissza a nyár jó egészségét – BM epefájása kiújult, máj. 10-től újra orvosi kezelés alatt állt (Török Sophie 2010, I: 157.).

felvesszük beszélgetésünk fonalát – l. 3190.

**3232. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Gellért Oszkárnak és feleségének,
Gizellatelep, 1923. jún. közepén**

Kézirat

Eredeti. – PIM V. 3195/849. – A BMKL nem tartalmazza.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás.

Ceruzairással: [1922.]

Datálás a tartalom alapján, valamint Gellérték 1923. jún. 17-én Tanner Ilonának írt levele alapján. (OSZK Fond III/498/11.)

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Gellért Oszkár – l. **2956**.

Gellért Oszkárné – Horváth Gizella.

Osvát-jubileum – 1923. május 27-én du. 3 órakor a budapesti Vígszínházban rendeztek ünnepséget Osvát Ernő irodalmi működésének huszonötödik évfordulója tiszteletére. A délutáni megemlékezés után ünnepi vacsorára került sor. (Fráter 1987: 174–187.)

Osváték saját képüket – máj. 30-án Tanner Ilona lefényképezte az Osvát-házaspárt a Múzeumkertben (Török Sophie 2010, I: 162.).

csoportkép – máj. 28-án is fényképezett a Múzeum-kertben, talán a csoportkép ezen a napon keletkezett. (Török Sophie 2010, I: 161.).

nyaralásunk – l. **3227**.

3233. Babits – Klein, Stefan I.-nak, Gizellatelep, 1923. jún. 25. előtt

Forrás

A **3234**. alapján: „életrajzot”

3234. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. jún. 25.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/46. – BMKL 7676.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

életrajzot – l. **3225.**

a kiadó már elküldte – l. **3249.**

Max Eastman – Max Forrester Eastman (1883–1969) amerikai író, a *The Liberator* c. marxista lap egyik alapítója volt.

javulást kíván – l. **3231.**

3235. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. jún. 29.

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 71. 6. 16. – BMKL 2822.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 64. (31. levél)

Megjegyzés

Ceruzaírás. – A képeslap fotóján Babits és Tanner Ilona a Duna-parton, l. Babits ikonográfia 1983: 59. fénykép.

Datálás a pb. alapján, jún. 29-én azonban Dömösön voltak, nem Budapesten (Török Sophie 2010: 163.).

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

pár napig – jún. 30-án az esti hajóval jöttek Budapestre. (Török Sophie 2000, I: 163.)

3236. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Jászai Marinak, Gizellatelep, 1923. jún.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Levelestár. – BMKL 3257.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A bélyeg kivágva.

A datálás alapja: „Gizellatelepen nincs posta, ez a levél sem tudom, mikor jut postás kezébe.”

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839**.

Jászhai Mari – l. **3200**.

Osvát-déltájon – l. **3232**.

Gizellatelepre – l. **3220**.

3237. Klein, Stefan I. – Babitsnak, Hamburg, 1923. júl. 3. után

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2448/23. – BMKL 7686.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaceruzairás. – A bélyegek letépve. – A képeslap felirata: Hamburg <...>

A datálás alapja: a lapot Dömösre irányították.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838**.

a regény – Babits 1923. aug. 20-án befejezte Dömösön a Kártyavárat. (Török Sophie 2010: 166.). A mű év végén jelent meg az Athenaeumnál. Klein azonban itt valószínűleg a Halálfiat beígért folytatását kéri (l. **3197**., **3225**.), „*Ungarn*” – l. **3225**.

**3238. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Tanner Bélánénak,
Dömös, 1923. júl. 8.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/2390/1. – BMKL 3782.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A bélyeg letépve. – A képeslap felirata: Dömösi átkelés. Vas-
útállomás.

Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Tanner Béláné – l. **2912.**

**3239. Gellért Oszkár és felesége – Babitsnak
és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
?, 1923. júl. 12. előtt**

Forrás

A **3240.** alapján: „képeslapot is írtunk oda.”

**3240. Gellért Oszkár – Babitsnak,
Balatonszemes, 1923. júl. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/498/12. – BMKL 6183.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. – A bélyeg letépve. – A képeslap felirata: Balatonszemes-fürdő. Móló.

Magyarázatok

Gellért Oszkár – l. **2956.**

Ernőtől hallottam – Osvát Ernő, l. **2894.**

folytatjátok Dömösön – a dömösi plébánián kaptak lakást, itt töltöttek két hónapot. BM itt dolgozott tovább Kártyavár c. regényén.

filmeket – l. **3232.** „Tegnap végre megszereztem a filmeket és küldöm is. Egyelőre azonban éppen a csoportkép filmjét tartom még vissza; ebből szeretnék csináltatni magamnak is. Mind a három kép kitűnő!”

Gizivel – l. **3232.**

3241. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Dömös, 1923. júl. közepe előtt

Kézirat

Eredeti. – WMMM I. Gy. 78. 1. 45. – BMKL 2823.

Megjelenés

Csiszár–Vendel 1991: 65–67. (32. levél)

Megjegyzés

Ceruzairás. – Babits ceruzás rájegyzése: Dömös Róm. kat. templom.

Ez a ház – Babits sorai a képeslap másik oldalán olvashatók.

A datálás a nyári program alapján történt.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. **2846.**

Gizellatelepről – l. **3220.**

Dömösön vettünk lakást – l. **3240.**

szekszárdi utazásunk – az utazás elmaradt.

Anyikáék – l. **2846.**

Angyust – Babits Angyal, l. **2846.**

Pistát – Babits István, l. **2846.**

dolgoznom kell – ekkor dolgozott Babits a Kártyavár c. regény befejezésén.

**3242. Babits Mihályné Kelemen Auróra és mások
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Szekszárd, 1923. júl. 15. közepe után**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1729/30. – BMKL 4569., 7473.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás a 3241. alapján történt.

Magyarázatok

Babits Mihályné Kelemen Auróra – l. 2846.

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. 2839.

első hónapi nyaralástok – Gizellatelepen, l. 3231.

Angyus – Babits Angyal, l. 2846.

Balaton Lellén fürdőzik – l. 3227.

**3243. Widmar, Antonio – Babitsnak,
Fiume, 1923. júl. 17.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/3. – BMKL 10582., 3845.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás a Delta fejléces levélpapírján.

A verzón olvasható ceruzairású válaszfogalmazvány Mario Puccininak.

Egregio Maestro

La <...> ringrazio vivamente di quel dono molto apprezzato che mi ha fatto.
Il suo nome non m'era ignota e nemmeno i suoi libri: io ho letto La Vergine
e la Mondana, e ho avuto gran piacere di leggere oggi L'inganno della Car-

ne. Lei ha ragione: il nuovo libro è più maturo e più trionfante del vecchio; ma anche il vecchio ha i suoi meriti.

Io ho l'intenzione di far conoscere in un atricolo L'Inganno della Carne ai lettori della nostra rivista Nyugat. La < italiana > moderna e vivente |: letteratura |: dell'Italia è qui ancora insufficientemente conosciuta. Sarò felice di aiutare i miei compatrioti a conoscerla.

Perdonami, maestro, se il mio italiano è molto difettoso.

[...]

Ringrazioandola ancora una volta dei suoi libri e della sua lettera. La prego di tenermi per suo

Magyarázatok

A levél fordítása:

Tisztelt Mester! Örömmre szolgál, hogy a mai napon elküldhetem Önnek Pascoli „Poemi Conviviali”-ját [Ünnepi költemények], amelyet a nagy költő tanítványa megbecsülésének jeléül akart Önnek adományozni. Az adományozó Gino Sirola, jelenleg a fiumei „Leonardo da Vinci” szakiskola igazgatója. A magyar irodalom kiváló ismerője, amint arról meggyőződhetett Tompa „Izsóp és viola” fordításából, melyet a Delta IV. számában közöltünk. Hálás lennék, ha megtenné, hogy ír neki, esetleg elküldi véleményét a következő címre: Gino Sirola

„Leonardo da Vinci” szakiskola igazgatója

Fiume

Via Parini

Ugyanerre kérném Francesco Dreniggel kapcsolatban is („Leonardo da Vinci” szakiskola titkára, Fiume, Via Parini), aki a „L'antologia dei Poeti d'oggi”-t [Mai költők antológiája] adományozta Önnek. Tehát nem én küldtem az adományt, én Kosztolányinak adtam. A „La valle d'inquietudine” [Nyugtalanlás völgye] dedikált példánya megmarad nekem, még ha nem érdemlem is meg. Amint láthatja, a magyar irodalomnak sok barátja van itt Fiumében, és velük együtt továbbra is fogunk küldeni a magyar irodalomroknak műveket és folyóiratokat. Megérkezett az „Il Concilio” [A tanács] a magyar költészetéről írt cikkemmel?

Ezzel együtt elküldöm Önnek a „La Vedetta d'Italia”-t [Itáliai őrszem] az „Italia nella sua lirica” [Itália a lírában] cikkel.

Ha tudja, kérem, írja le, mit gondol róla. Szeretném megkapni a kritikai írásait, hogy lefordíthassak belőlük néhányat a Delta számára.

Szíves üdvözlétét küldi
igaz híve
Antonio Widmar

Ui: Gino Sirolának semmi köze sincs Francesco Sirolához, aki már meghalt.
Francesco Drenig Bruno Neri a Deltából.

(Magas Anikó átírása és fordítása)

A válaszfogalmazvány fordítása:

Tisztelt Mester!

Szívből köszönöm a rendkívül értékes adományt, amelyet nekem küldött.
Az Ön neve nem volt számomra ismeretlen, ahogyan könyvei sem: olvastam
a „La Vergine e la Mondana”-t [A szűz és az ucca lánya] és nagy örömmel
szolgált, hogy a mai napon elolvashattam a „L’Inganno della Carne”-t
[A test csapdája]. Önnek igaza van: az új könyv érettebb és győzedelmesebb
a réginél, de a réginek is megvannak a maga érdemei.

Szándékomban áll egy cikk keretében megismertetni folyóiratunk,
a Nyugat olvasóit a „L’Inganno della Carne”-val [A test csapdája]. Itália
modern és élő irodalma itt még nem eléggé ismert. Boldoggá tesz, ha segí-
hetek abban honfitársaimnak, hogy ők is megismerhessék.

Bocsássa meg, mester, a hibás olasztudásomat.

[...]

Még egyszer szeretném megköszönni a könyveit és a levelét. Kérem...

(Magas Anikó fordítása)

Widmar, Antonio – l. **3173.**

Pascoli – l. **3173.**

„*Poemi Conviviali*” – (ol) Ünnepi költemények.

Gino Sirola – irodalmár, műfordító, a fiumei Istituto Tecnico „Leonardo da Vinci” da Vinci elnöke. (Babits 1980, II: 85.)

Tompa „Izsóp és viola” – a Virágregék egyik darabja (l. **3215.** jegyzete).

a Delta IV. számában – l. **3215.**

Francesco Dreniggel – Francesco Drenig, az Istituto Tecnico „Leonardo da Vinci” titkára.

„*L’antologia di Poeti d’oggi*”-t – l. **3175.**

Kosztolányinak adtam – Kosztolányi 1923. máj. 29-én már közös ügyükről kérdezte Widmart (Kosztolányi 1996: 483. 823. levél).

A „*La valle d'inquietudine*” [*Nyugtalan-ság völgye*] dedikált példánya – l. 3215.

az „*Il Concilio*” [A tanács] a magyar költészetéről írt cikkemmel – l. 3215.

Francesco Sirola – (1870–1920) fiumei költő, műfordító, Arany, Zrínyi, Petőfi, Tompa műveinek tolmácsolója. (l. BML 1912–1914: 1231.).

Mario Puccini – (1887–1957) olasz költő.

„*La Vergine e la Mondana*”-t [A szűz és az ucca lánya] – Puccini, Mario: A szűz és az utcalány, ford. Marsovszky Miklós. Bp., 1925.

L'Inganno – L'inganno della carne. Racconti e moralità. [A test csapdája. Elbeszélések és moralitások] 1923. Milano. A könyv a Mondadori Kiadónál jelent meg.

egy cikk keretében – nem jelent meg. A NY-ban Marsovszky Miklós Mario Puccini c. írása, valamint Elek Artúrnak Az olasz új írói nemzedék szelleme című tanulmánya 1923. nov. 16-án a 22. számban olvasható, de erről a regényről egyikük sem írt.

Bruno Neri – a Delta „interkulturális” folyóirat egyik szerkesztője 1923-ban, vö. 3173.

3244. Babits – Rédey Tivadarnak, Gizellatelep, 1923. júl. 24. előtt

Forrás

A 3245. alapján: „kedves megemlékezések”

3245. Rédey Tivadar és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szeged, 1923. júl. 24.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1043/12. – BMKL 9235.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás. – A képeslap felirata: Szeged. Városháza.

Magyarázatok

Rédey Tivadar – (1885–1953) BM egykori egyetemi barátja, költő, író, irodalomtörténész, kritikus. (BML 1909–1911: 286.) 1917 óta írt a NY-ba.

Mici – Rédey felesége: Hoffmann Mária (1885–1945) irodalomtörténész, műfordító. A feleség húga Hoffmann Edit (1888–1945), művészettörténész, a Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának vezetője (BML 1914–1916: 1608. l).

kedves megemlékezések – l. 3244.

Az Est-beli – *Az Est* 1923. jún. 17-i számában megjelent az Erdei lakásban c. vers.

3246. Babits – Widmar, Antoniónak, Dömös, 1923. júl. 25.

Forrás

A 3257. alapján: „la Sua confortevole e immeritata lettera del 25 luglio scorso”.

3247. Babits – Sirola, Ginónak, Dömös, 1923. júl. 25. körül

Forrás

A 3257. alapján: „Gino Sirola és Francesco Drenig is megkapták”.

3248. Babits – Drenig, Francescónak, Dömös, 1923. júl. 25. körül

Forrás

A 3257. alapján: „Francesco Drenig is”.

**3249. A Habbel és Naumann Kiadó – Babitsnak,
Regensburg, 1923. júl. 28.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1578/30. – BMKL 6584.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással.

Magyarázatok

A német szöveg fordítása:

Stefan I. Klein úr megbízásából küldünk Önnek mellékelten

50.000.– Mk.-t

elszámolócséken Ambergre az Ön „Mythologia” c. novellájának a DIE WELTLITERATUR folyóirat 4. számába történő felvételéért honorárium-részként. Már 6. 18-án feladtuk a küldeményt, de akkor a posta visszaküldte.

Tisztelettel

HABEL & NAUMANN KIADÓ

Habbel Naumann

(Sáli Erika fordítása)

Habbel & Naumann – Regensburg és Leipzig székhellyel működő kiadó, ahol 1923-ban Ungarische Erzähler címmel megjelent két kötet, az első kötet Klein fordításában tartalmazta Babits novelláján kívül Barta Lajos, Kosztolányi Dezső és Nagy Lajos írását. A sorozat harmadik kötete 1924-ben jelent meg Szini Gyula, Elek Artúr, Marjay Ödön és Karinthy Frigyes írásaival, Klein fordításában.

Die Weltliteratur – a kiadó Világirodalom c. folyóirata.

Amberg – bajorországi helység, l. **3234.**

**3250. Babits Angyal – Babitsnak,
Balatonlelle, 1923. júl. vége**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/35/126. – BMKL 4237.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás. Balatoni tájkép. A bélyeg levéve.
A datálás alapja a lap Dömösre irányítása.

Magyarázatok

Babits Angyal – l. **2846.**

itt vagyok Balatonlellén – l. **3227., 3242.**

**3251. Horvát Henrik
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Conop-Odvos, 1923. júl. vége**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/599/17. – BMKL 6859.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintaírás. – A képeslap felirata: Máriaradna. – A bélyeg hiányzik. – A datálás alapja a lap Dömösre irányítása.

Magyarázatok

Horvát Henrik – l. **2877.**

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Gizellatelepen – l. **3220. viharzó öcsém – ismeretlen.**

beteg voltál – l. **3236.**

Dr. Konopi Kálmán – ismeretlen.

**3252. Babits – Révay Józsefnek,
Dömös, 1923. júl. 30. előtt**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond 120. – BMKL 3650.

Megjelenés

Révay a levél hiányos másolatát Dévényi Ivánnak küldte Esztergomba 1961. márc. 28-án.

Megjegyzés

Gépirás, tintaírással aláírással. – Datálás a Horvát Henrik, Rolland-utalás alapján.

Magyarázatok

Révay József – l. **3229.**

levelére – l. **3229.**

két napi ott tartózkodásom alatt – júl. 30.–júl. 31-én voltak BM-ék Budapesten, 31-én délben utaztak vissza Dömösre. (Török Sophie 2010, I: 165.)

Romain Rolland fiele – l. **3229.**

Horvát Henrik – l. **2877.**

Trostler címét – Turóczi-Trostler József, l. **2923.**

**3253. Schöpflin Aladár és mások
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Balatonfüred, 1923. aug. 3.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1115/14. – BMKL 9571.

Megjelenés

Schöpflin 2004: 227. (247. levél).

Megjegyzés

Ceruzairás. – A képeslap felirata: Holdvilágos est a fonyódi kikötőnél.
Datálás a pb. alapján.

Magyarázatok

Schöpflin Aladár – l. **2893**.

Schöpflinné – Schöpflin Aladárné Maderspach Irén, l. **2893**.

Juliska Kőnigné – Kőnig György felesége.

Kőnig – Kőnig György, l. **2928**.

Bródy Pali – l. **2858**.

Tóth Pádi – Tóth Árpád.

3254. Dienes Valéria – Babitsnak, Oberammergau, 1923. aug. 7.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/378/8. – BMKL 5542.

Megjelenés

Téglás 1982: 80–81. (43. levél); Sipos 1999, I: 448–449. (459. levél)

Megjegyzés

Tintaírás.

Magyarázatok

Dienes Valéria – l. **2918**.

Bergsonnak – Henri Bergson (1859–1941) filozófus. Dienes Valéria lefordította Tartam és egyidejűség. Hozzászólás Einstein elméletéhez c. munkáját *Pál, a nagy relativitás-szakférfiú* – Dienes Pál, l. **2890**.

3255. Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1923. aug. 8.

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1437/21. – BMKL 3998.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Gépirás, tintairású aláírással.

Magyarázatok

Salusinszky Imre szerkesztő úr – (1883–1946) újságíró, szerkesztő, 1918-tól a Budapesti Újságírók Egyesülete Betegpénztárának elnöke.

Fejes Sándor – l. **3066.**

**3256. Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona
– Horvát Henriknek,
Dömös, 1923. aug. 10–13.**

Kézirat

Eredeti. – PIM Kézirattára, V. 4327/2/1. – BMKL 3210.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás.

Magyarázatok

Babits Mihályné Tanner Ilona – l. **2839.**

Horvát Henrik – l. **2877.**

nyaralni mentél – l. **3251.**

Romain Rolland olvasta az antológiát – l. **3225., 3237.**

Kártyavárat – l. **3234.**

**3257. Widmar, Antonio – Babitsnak,
Fiume, 1923. aug. 12.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1386/4.(1. fólió) ill. III/1683. (2. fólió). – BMKL 10583., 1390.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás a Delta fejléces levélpapírján.

A verzón a Kártyavár részlete:

2.

vigyem. Itt a kocsi? – kérdezte Jánostól, a szolgától. És föladta Ilonára a kabátját.

A kocsi jön – felelte < mondta > a szolga, miután kihajolt az ablakon, <...>

Jöjjen, oly rosszul néz ki, le kell feküdnie – folytatta a polgmest. – Hisz alig áll a lábán. Képelem mit állt ki, – tette hozzá résztvevően és halkan.

– Karonfogva mentek át a hallon és <...> méltatlankodó, pletykáló, de visszahuzódó tömegen. A kapu előtt várniok kellett míg a kocsi előáll.

– A Kossuth-utcába, a Kerbolt nagys. urékhoz – mondta Madár a kocsisnak.

Ebben a pillanatban Ampenszán kárpitos, aki sebbel-lobbal szaladt le utánuk a lépcsőkön, lihegve megszakította a polgmestert

– Nagys. uram! Nagys. uram! Némi alázasos figyelemért esdek temetőigazgatói kötelmeim iránt!

– Bolond maga? Fordult feléje a polgmest, ezúttal egész durván. – Nem látja hogy el vagyok foglalva? Nem látja hogy hölgyekkel vagyok?

– Óh kérem én tisztelem a szépnemet – emelte le zsiros, kizöldült fekete kalapját Ampenszán, – és szívembe zárom. Nem óhajtanám nagyságos uramat hölgyekkel tiszteletteljes érintkezésében gázolni <...> holott kötelesség szava szólít, és van szerencsém sürgős temetőigazgatói jelentésemet benyújtani.

– Hát ki vagyok én? Nyujtsa a fenébe! – förmedt rá újból a polgmest.

– Méltóztassék irántam nagyobb alázasossági hangnem útjára térni. – replikázott a kárpitos. – < Személy > A magyar korona egész temetőigazgatói karának méltósá-

Most a <...> kérdése emelkedett föl és dominálta a helyzetet: mert a nyugdíj megszavazása igen kérdéses ha a bizottság jelentése után tárgyalatik; egészen biztos, ha előtte. Ez életkérdés volt. <...> fölkel mint nemes ellenfél, s a tiszti kar kérelme mellett foglalt állást, Ezúttal a csorda leszavazta vezérét. A hangulat tetőpontjára hágott: ölni, lehetetlenné teni akartak kímélet nélkül, szadista kéz töltötte be a gyülekezetet:

– Eleget összelopkodtak már!

A tisztviselők sápadtan néztek egymásra. Itt volt a legrettegettebb eshetőség, amelyre talán sokszor gondoltak magukban, de amelynek bekövetkező-

sét sohasem hitték komolyan. Mindenki titkon és pillanatok alatt beszámolt magának: hogyan gondoskodott erről az eshetőségről?

– Eleget összelopkodtak már!

Óh igen, lehetett gondoskodni. Madár nem kötötte be senkinek a száját.

Ilona is fölugrott a polgmest hangjára, s az a hallucinációja volt, mintha a férje hangját hallaná. Az ajtóig < elé > kiszaladt < a polgmester > Madár elé, s akik látták a várószobából, sugdosva fordultak szomszédaikhoz.

– Óh nagyságos asszonyom! – mondta Madár, tüntetőleg a könyved udvariasság hangján. – Végtelenül sajnálom hogy ilyen soká várakozott.

– Mi van az uram levelében? – kérdezte Ilona elfúló hangon.

– Óh semmi, hivatalos ügyek, igazán semmisem. Ne aggódjon semmit, nagys.asszonyom, Gyula jól érzi magát, semmi ok az aggodalomra. Ha az én feleségem is így aggódna értem, mikor kimaradok! – mondta tréfásan a többieknek.

Aztán megint Kerboltnéhoz fordult Engedje meg, nagys asszonyom, hogy haza –

Magyarázatok

A levél fordítása:

Kedves Mesterem, késve kapom kézhez múlt július 25-én írt ösztönző és meg nem érdemelt dicséreteket tartalmazó levelét, mert pár napra távol voltam Fiuméből. Nagy örömmre szolgál tudni, hogy megkapott mindent, amit küldtem Önnek, és hogy elégedett. Kérem, higgye el, azért teszem, mert kötelességemnek érzem. Kötelesség egy költő iránt, akit csodálok, egy költő iránt, aki szereti a mi költőinket, és kötelesség azon költők iránt, akiket Ön szeret. Igen, Giovanni Pascolinak vannak más latin versei is, nem fogom elmulasztani felkutatni és elküldeni őket (igen ritka kiadványok), Arturo Graf műveivel egyetemben, amelyeket már meg is rendeltem. Ne törődjön azzal, hogy viszonozza mindazt, amit adni tudok. Csekélység, tudom, de ez minden, amit tehetek. Nekem elegendőek szavai, melyeket legutóbb írt a „Canzone di Canio”-ról [Káin dala] a „Vedetta”-ban [Őrszem] megjelentetett írásom kapcsán. Megvallom azonban, hogy rendkívül hálás lennék, ha el tudná küldeni az Isteni Színjáték fordítását és a regényeit, amelyek nagyon érdekelnének.

Megkaptam a „Gondolat és írás”-t, és már számos tanulmányt el is olvastam belőle, (Ágoston, Költészet és előadóművészet, Népköltészet, Tanulmány Adyról) és megkaptam a képmást. Nagyon-nagyon köszönöm. Gino Sirola és Francesco Drenig is megkapták, egyikük a könyvet és a képmást,

másikuk a képmást és a levelet. Mindketten rendkívül hálások érte, és mindketten személyesen fognak írni Önnek. Gino Sirola megígérte nekem, hogy elküldi Önnek Pascoli egyik latin versét. Ő volt az egyik kedvenc követője Bargu Költőjének, aki hármat kedvelt, és mind a három [...] A másik kettő meghalt, csak Gino Sirola maradt, aki ma Giovanni Pascoli kultuszának köszönhetően nevezhető élőnek. Gino Sirola elkészíti a Delta számára az Ön Danaidáinak fordítását is.

Megírtam Mario Puccininak, hogy szeretne beszélni vele a Nyugatban megjelenő „L'inganno della carnéról” [A test csapdája]. Én a Deltában írtam erről a könyvről. Nagyon lelkes vagyok vele kapcsolatban. Ez az elmúlt évek modern olasz irodalmának egyik legjobb könyve.

Őn tehát ír és egy regény befejezéséhez közeledik? Mennyire kíváncsi-an várom, hogy elolvassam! Mikor jelenik meg az „Antologia della poesia magiara del XX. Secolo” [A XX. század magyar költészetének antológiája], nem jelent még meg?

Szívből köszönöm barátságának minden bizonyítékát, amellyel megajándékozott, és remélem, személyesen is találkozunk novemberben (amikor Budapestre szándékozom utazni), továbbá mély tisztelettel üdvözlöm a méltóságos Asszonyt. Sok sikert művének befejezéséhez.

Üdvözli alázatos követője

A. W.

(Magas Anikó fordítása)

Widmar, Antonio – l. **3173.**

július 25-én írt – l. **3246.**

Giovanni Pascolinak – l. **3173.**

Arturo Graf műveivel – Arturo Graf (1848–1913) olasz költő, irodalomtörténész és történetíró. Király György Arturo Graf. Mesék, ford. Elek Artúr c. írása a NY 1921/12. számában jelent meg.

a „Canzone di Caino”-ról – La canzone di Kaino, [Káin dala]. 1922-ben jelent meg.

A „Vedetta”-ban – Az Őrszem c. folyóirat, l. **3243.**

Megkaptam a „Gondolat és írás”-t... a képmást – l. **2940.**

Gino Sirola és Francesco Drenig is megkapták – l. **3247., 3248.**

Mario Puccininak – l. **3243.**

a Nyugatban megjelenő – l. **3243.**

regény befejezéséhez – l. **3237.**

novemberben – csak 1924 októberében érkezett Budapestre. (l. BML 1923–1925: **3528.**) [Megjelenés előtt.]

**3258. Szabó Lőrinc és Szabó Lőrincné Mikes Klára
– Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának,
Budapest, 1923. aug. 15.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/1173/2. – BMKL 9803.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Ceruzairás.

Magyarázatok

Szabó Lőrincné Mikes Klára – l. 2995.

Mihály kész van a regényével? – l. 3241.

Gráf-fal – Gráf Ferenc bornagykereskedő. Nála lakott Szabó Lőrinc 1919 elejétől 1919 őszéig. (Kabdebó 2001: 313–315.)

Simon – Simon György János (1894–1968) festőművész, illusztrátor. 1923-ban mutatkozott be Budapesten a Helikon Szalonban. Babits Aranygaras. c. kötetét illusztrálta.

Banda Marci – (1847–1924) híres cigányprimás.

a gyerekekkel – első gyermekük, Kisklára

a hölgyek megint összelelegedtek – BM-ék és Szabó Lőrincék kapcsolata hullámzó volt. Ebben szerepe volt Szabó Lőrinc és Tanner Ilona korábbi viszonyának, BM és Tanner Ilona házasságának, indokolt vagy indokolatlan sértődéseknek, félreértéseknek, féltékenységeknek. Mikes Klára gyermekének születése bizonyára alkalom volt a két asszony közötti viszony normalizálására.

miért ne mi is? – Szabó Lőrinc e levele után a két költő kapcsolata is személyesebbé és közelebbivé vált.

Manci – Mikes Margit (1897–1976) költőnő, Mikes Lajos lánya. 1928-ig Szabó Lőrinc bátyjának, Szabó Zoltánnak a felesége.

Sárközy – Sárközi György (1899–1945) költő, író, 1917-től a NY munkatársa, 1918–1938 között az Athenaeumnál volt lektor, a népi írók mozgalmának egyik vezetője.

Ártingerék – Oltványi-Ártinger Imre (1893–1963) művészeti író, gazdasági szakember.

**3259. Babits – Klein, Stefan I.-nak,
Dömös, 1923. aug. 20. előtt**

Forrás

A **3260.** alapján: „Levelére”

**3260. Klein, Stefan I. – Babitsnak,
Frankfurt am Main, 1923. aug. 20.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/735/47. – BMKL 7677.

Megjelenés

Kiadatlan.

Megjegyzés

Tintairás.

Magyarázatok

Klein, Stefan I. – l. **2838.**

Levelére – l. **3259.**

angol és orosz fordítás – l. **3225.**

Max Eastmann – l. **3234.**

tanulmánykötetei – l. **2940.**

Kurt Wolff – l. **2848.**

„*Oesterreichische Rundschau*”-nal – nem jelent meg fordítás.

„*Musarion-Verlag*” – l. **3036.**

regény – l. **3237.**

mesék – 1923 decemberében jelent meg az Athenaeumnál az Aranygaras.

Mesék c. kötete.

**3261. Babits – Elek Artúrnak,
Dömös, 1923. aug. 22. előtt**

Forrás

A **3262.** alapján: „kedves figyelmüket”

**3262. Elek Artúr – Babitsnak,
Budapest, 1923. aug. 22.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/395/3. – BMKL 5609.

Megjelenés

Téglás 1984: 23–25. (5. levél)

Megjegyzés

Tintáírás. – A bélyeg letépve. – A képeslap felirata: Fränkisches Luitpold-museum, Würzburg. Tilmann Riemenschneider: Adam von Südportal der Marienkapelle in Würzburg, 1493.

Magyarázatok

Elek Artúr – (1876–1944) művészettörténész, író.
kedves figyelmüket – l. **3261**.

**3263. Dienes Pál – Babitsnak,
Oberammergau bei Dilg., 1923. aug. 23.**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/375/17. – BMKL 5525.

Megjelenés

Téglás 1982: 82. (44. levél)

Megjegyzés

Tintáírás. – A képeslap felirata: Königsschloss Linderhof. Maurischer Kiosk.

Magyarázatok

Dienes Pál – l. **2890**.

Szilasitól hallom – Dienesék nyaralásáról Szilasi Vilmos (l. **2918**.) számolt be BM-nak 1923. okt. 5-én írt levelében.

Aladár „költ” – Komjáthy Aladár (l. **2879**.) három verse jelent meg a NY 1923. márc. 1-jei számában: Ha boldog tudnék lenni..., Testek folyója, Akasztás.

Does it pay? – (ang) Fizet ez?

**3264. Kuncz Aladár – Babitsnak,
Kolozsvár, 1923. aug. vége**

Kézirat

Eredeti. – OSZK Fond III/810/19. – BMKL 8285.

Megjelenés

Kuncz 1982: (29. levél); Sipos 1999, I: 447–448. (458. levél)

Megjegyzés

Tintaírás. – A datálás alapja: „szept. 15 körül jön az első reformált szám”

Magyarázatok

Kuncz Aladár – l. **2901.**

Ellenzék – Kuncz Aladár 1923 nyarán vette át a kolozsvári lap irodalmi rovatának szerkesztését. 1923. júl. 8-tól Vasárnapi Melléklettel jelent meg a lap. Aug. 12-én és szept. 16-án k. a. monogrammal az Irodalmunk Kálváriája című cikk Az irodalom és a háború, illetve Az irodalom és a politika témáiból kiindulva új programot hirdetett. Az első részben a háború miatt mélyponton álló irodalomnak új utak keresését ígérte, a másodikban új célt jelölt meg az irodalmi élet számára: „politikai irodalom helyett józan irodalmi politikát”.

minden hónapban – 1923-ban BM három alkalommal jelent meg a lapban: Aranygaras, 1923. nov. 11. 11., Vers, apostolokról, 1923. dec. 23. 11., Az Erdő Megváltása, Erdő, fák, ágak, 1923. dec. 25. 11–12., 13.

SZAKIRODALMI RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Babits 1973	BABITS Mihály, <i>Könyvről könyvre</i> , s. a. r. BELIA György, Bp., 1973.
Babits 1978	BABITS Mihály, <i>Esszék, tanulmányok</i> , I–II., s. a. r. BELIA György, Bp., 1978.
Babits 1979	BABITS Mihály, <i>Az európai irodalom története</i> , s. a. r. BELIA György, Bp., 1979.
Babits 1980	<i>Babits Mihály beszélgetőfüzetei</i> , I–II., s. a. r. BELIA György, Bp., 1980.
Babits 1996	BABITS Mihály, <i>Magyar irodalomtörténet arcképekben</i> , s. a. r. FRÁTER Zoltán, Bp., 1996.
Babits 2001	BABITS Mihály, <i>Timár Virgil fia</i> , s. a. r. SIPOS Lajos, Bp., 2001.
Babits 2006	BABITS Mihály, <i>Halálfiái</i> , s. a. r. SZÁNTÓ Gábor András, NÉMEDINÉ KISS Adrien, T. SOMOGYI Magda, Bp., 2006.
Babits és Csinszka 2004	<i>Kedves Csinszka! Drága Miss! Babits és Csinszka levelezése 1919–1920</i> , s. a. r. NEMESKÉRI Erika, Bp., 2004.
Babits ikonográfia 1983	„...külön tér... külön idő...” <i>Babits Mihály fényképei (Ikonográfia)</i> , összeáll. W. SOMOGYI Ágnes, előszó KERESZTURY Dezső, Bp., Népművelési Propaganda Iroda, 1983. (Fototéka)
Balázs 1982	BALÁZS Béla, <i>Napló</i> , I–II., Bp., 1982.
Basch 1958	BASCH Lóránt, <i>Két literátor (Osvát és Babits)</i> , It. 1958/2.
Basch 2004	BASCH Lóránt, <i>A Baumgarten Alapítvány történetéből. Tanulmányok, cikkek</i> , Bp., 2004.
BBIBL 1998	<i>Babits Mihály Bibliográfiája</i> , összeáll. STAUDER Mária, VARGA Katalin, Bp., 1998.
BCSL 1996	<i>A Babits család levelezése</i> , szerk. BUDA Attila, Bp., 1996.

Békássy 2010	<i>Békássy Ferenc egybegyűjtött írásai</i> , szerk. WEINER SENNYEY Tibor, Bp., Zsennye, 2010.
BEml. 1941	<i>Babits emlékkönyv</i> , szerk. ILLYÉS Gyula, Bp., 1941.
Benedek 1963	BENEDEK Marcell, <i>Naplómat olvasom</i> , Bp., 1963.
BJKL 1959	<i>Babits–Juhász–Kosztolányi levelezése</i> , szerk. BELIA György, Bp., 1959.
BMKL	<i>Babits Mihály kéziratai és levelezése (Katalógus, II–IV.)</i> , összeáll. CSÉVE Anna, KELEVÉZ Ágnes, MELCZER Tibor, NEMESKÉRI Erika, PAPP Mária, Bp., 1993.
BML 1890–1906	<i>Babits Mihály levelezése 1890–1906</i> , s. a. r. ZSOLDOS Sándor, Bp., 1998.
BML 1907–1909	<i>Babits Mihály levelezése 1907–1909</i> , s. a. r. SZÖKE Mária, Bp., 2005.
BML 1909–1911	<i>Babits Mihály levelezése 1909–1911</i> , s. a. r. SÁLI Erika, TÓTH Máté, Bp., 2005.
BML 1911–1912	<i>Babits Mihály levelezése 1911–1912</i> , s. a. r. SÁLI Erika, Bp., 2003.
BML 1912–1914	<i>Babits Mihály levelezése 1912–1914</i> , s. a. r. PETHES Nóra, VILCSEK Andrea, Bp., 2007.
BML 1914–1916	<i>Babits Mihály levelezése 1914–1916</i> , s. a. r. FODOR Tünde, TOPOLAY Ágnes, Bp., 2008.
BML 1916–1918	<i>Babits Mihály levelezése 1916–1918</i> , s. a. r. MAJOROS Györgyi, TOMPA Zsófia, TÓTH Máté, Bp., 2011.
BML 1918–1919	<i>Babits Mihály levelezése 1918–1919</i> , s. a. r. SIPOS Lajos, Bp., 2011.
BML 1919–1921	<i>Babits Mihály levelezése 1919–1921</i> , s. a. r. Majoros Györgyi, Tompa Zsófia, Bp., 2012.
BML 1923–1925	<i>Babits Mihály levelezése 1923–1925</i> , s. a. r. Szőke Mária Bp., Argumentum Kiadó. [Megjelenés előtt].
Bodnár 2001	BODNÁR György, <i>Kaffka Margit</i> , Bp., 2001.
Bodri 1972	BODRI Ferenc, <i>Moholy-Nagy László levelei Babits Mihályhoz</i> , Tiszatáj, 1972/8.
BSZL 1979	<i>Babits–Szilasi levelezés</i> , szerk. GÁL István, KELEVÉZ Ágnes, KABDEBŐ Lóránt, Bp., [1979.]
Buda 1994	<i>Babits Mihály és Újpest. Tanulmány és forrásközlés</i> , Újpesti Helytörténeti Értesítő, 1994/2.

- Buda 2000 BUDA Attila, *A Nyugat Kiadó története*, Bp., 2000.
- Buda 2005 „Áll az idő és áll a tér.” Babits István levelei a keleti frontról és a hadifogságból 1915–1920, szerk. BUDA Attila, Bp., 2005.
- Buda 2006 „Különös emberi háló”. Ami a Babits család levelezéséből kimaradt, s. a. r. Buda Attila, Bp., 2006.
- Buda 2007 Buda Attila, *Teremtő utánpótlás*, Bp., 2007.
- Csanak 1992 Fülep Lajos levelezése, II. 1929–1930, szerk. F. CSANAK Dóra, Bp., 1992.
- Csaplár 1983 CSAPLÁR Ferenc, *Babits és Kassák = Mint különös hírmondó. Tanulmányok és dokumentumok Babits Mihályról*, szerk. KELEVÉZ Ágnes, Bp., 1983.
- Csekő 2006 CSEKŐ Ernő, „Mélyen tisztelt földim.” Ifj. Leopold Lajos és Babits Mihály barátsága, Múlt és Jövő, 2006/2.
- Csekő 2009 CSEKŐ Ernő, Geiger Gyula „Magyar Szépirodalmi Lapok”-ja. Egy irodalomtörténeti vonatkozású felfedezésről. Újabb adalékok Babits Mihály Halálfiái című regényének valóságtartalmához = Wosinsky Mór Múzeum Évkönyvei, XXXI., Szekszárd, 2009.
- Cséve 2005 CSÉVE Anna, *Az írás gyeplője. MórícZ Zsigmond szövegalkító gyakorlata*, Bp., 2005.
- Csiszár–Vendel 1991 „Dallá ringott bennem a kétség és a láz.” Babits Mihály és Török Sophie szekszárdi levelei, szerk., bev. tan. VADAS Ferenc, s. a. r. CSISZÁR Mirella, VENDEL-MOHAY Lajosné, Szekszárd, 1991.
- Csokonai-Illés 2010 CSOKONAI-ILLÉS Sándor, *Babits Mihály és Fogaras*, Bp., 2010.
- Dersi 1965 DERSI Tamás, *A rejtélyes doktor*, Bp., 1965.
- Éder 2002 ÉDER Zoltán, *Régi napok illata. Babits-tanulmányok*, Bp., 2002.
- Fráter 1987 FRÁTER Zoltán, *Osvát Ernő élete és halála*, Bp., 1987.
- Füst 2002 Füst Milán *összegyűjtött levelei*, s. a. r. Szilágyi Judit, Bp., 2002.
- Gál 1975 GÁL István, *Babits Adyról. Dokumentumgyűjtemény*, Bp., 1975.

- Gál 2003 GÁL István, *Babits Mihály. Tanulmányok, szövegközlések, széljegyzetek*, összeáll. GÁL Ágnes, GÁL Julianna, Bp., 2003.
- Gellért 1958 Gellért Oszkár, *Egy író élete*, Bp., 1958.
- Gergely–Izsák 2000 GERGELY Jenő–IZSÁK Lajos, *A huszadik század története*, Bp., 2000.
- Gombos 1975 GOMBOS Gyula, *Szabó Dezső*, New York, 1975.
- Gratz 2011 GRATZ Gusztáv, *Magyarország a két világháború között*, Bp., 2011.
- Hatvany 1967 *Levelek Hatvany Lajoshoz*, szerk. HATVANY Lajosné, Bp., 1967.
- Hatvany 1980 ANTAL Gábor, „Én és a többiek.” *Hatvany Lajos kiadatlan levelezéséből*, Kritika, 1980/8.
- Hatvany 1985 *Hatvany Lajos levelei*, vál., szöveggond. HATVANY Lajosné, ROZSICS István, jegyz. HATVANY Lajos, ROZSICS István, Bp., 1985.
- Horváth 1974 HORVÁTH Zoltán, *Magyar századforduló. A második reformnemzedék története (1896–1914)*, Bp., 1974.
- Illés 1968 ILLÉS Endre, *Írók, színészek, dilettánsok*, Bp., 1968.
- Jankovics 2001 JANKOVICS József, *Babits Mihály fegyelmi büntetésének revíziós eljárása ismeretlen dokumentumok tükrében*, ItK, 2001/1–2.
- Jászi 1991 *Jászi Oszkár válogatott levelei*, s. a. r. LITVÁN György, VARGA F. János, Bp., 1991.
- Jelenits 2006 JELENITS ISTVÁN, *Isten-élmény a XX. századi magyar irodalomban = Véges végtelen. Isten-élmény és Isten-hiány a XX. századi magyar költészetben*, szerk. FINTA Gábor, SIPOS Lajos, Bp., 2006.
- Juhász 1981 *Juhász Gyula összes művei, Levelezés I.*, 1900–1922., s. a. r. Belia György, Bp., 1981.
- Kabdebó 2001 KABDEBÓ Lóránt, *Szabó Lőrinc pályaképe*, Bp., 2001.
- Kaffka 2010 *A lélek stációi. Kaffka Margit válogatott levelezése*, s. a. r. SIMON Zsuzsa, Bp., 2010.
- Kardos 1972 KARDOS Pál, *Babits Mihály*, Bp., 1972.
- Károlyi 1977 KÁROLYI Mihály, *Hűt, illúziók nélkül*, ford. LITVÁN György, Bp., 1977.

- Kassák 1935 KASSÁK Lajos, *Egy ember élete*, VII–VIII., Bp., 1935.
- Kenyeres 2004 KENYERES Zoltán, *Korok, pályák, művek. Válogatott tanulmányok*, Bp., 2004.
- Kernstok 2011 Kernstok Károly emigrációban írt feljegyzései és önéletrajza. Szemelvények Horváth Béla művészettörténész Kernstokra vonatkozó dokumentumaiból, közread. MARKÓJA Csilla, BARDOLY István, Enigma, 2011/1.
- „... kínok és álmok közt...” „... kínok és álmok közt...” Czeizel Endre, Gyenes György, Harmati Lídia, Németh Attila, Rihmer Zoltán, Sipos Lajos, Szállási Árpád Babitsról, szerk. SIPOS Lajos, Bp., 2004.
- 2004
- Kollarits 2014 KOLLARITS Krisztina, „Csak szétszórt őrszemek vagyunk...” *Tanulmányok a Napkeletről*, Bp., 2014.
- Konok 2010 KONOK Péter, *Az erőszak kérdései 1919–1920-ban. Vörösteror – fehérterror*, Múltunk, 2010/3.
- Kornfeld 2006 KORNFIELD Móric, *Trianontól Trianonig*, Bp., 2006.
- Kosztolányi 1996 KOSZTOLÁNYI Dezső, *Levelek – Naplók*, s. a. r. RÉZ Pál, Bp., 1996.
- Közelítések 2008 *Közelítések... Babits Mihály életművéről születésének 125. évfordulóján*, szerk. NÉDLI Balázs, PIENTÁK Attila, SIPOS Lajos, Szombathely, 2008.
- Lukács 1989 LUKÁCS György, *Megélt gondolkodás. Életrajz magnószalagon* (az interjúkat készítette EÖRSI István, VEZÉR Erzsébet), szerk. EÖRSI István, Bp., 1989.
- Monostori 1984 MONOSTORI Imre, „Hisz réges-régóta tudom, mennyire ugyanazon vonalban haladunk...” *Szekfü Gyula levelei Babits Mihályhoz*, Új Forrás, 1984/4.
- Móricz 2006 MÓRICZ Zsigmond, *Naplójegyzetek, 1919.*, s. a. r. CSÉVE Anna, Bp., 2006.
- A Nyolcak 2010 *A Nyolcak*, szerk. MARKÓJA Csilla, BARDOLY István, Pécs, 2010.
- Osvát 1985 Osvát Ernő *a kortársak között*, a szöveget vál., összeáll. és s. a. r. KÖSZEG Ferenc és MÁRVÁNYI Judit, Bp., 1985.

- Pók 1970 PÓK Lajos, *Babits Mihály alkotásai és vallomásai tükrében*, Bp., 1970.
- Rába 1981 RÁBA György, *Babits Mihály költészete 1903–1920*, Bp., 1981.
- Rába 1983 RÁBA György, *Babits Mihály*, Bp., 1983.
- Rádics 1983 RÁDICS Károly, *Hogyan vagyunk meg nélküled. Babits Mihály levelei Móricz Zsigmondhoz*, Dunatáj, 1983/4.
- Rákosi 2009 RÁKOSI Jenő, *Emlékezések*, Bp., 2009.
- Rockenbauer 2009 ROCKENBAUER Zoltán, *A halandó múzsa. Ady özege, Babits szerelme, Márfy hitvese*, Bp., 2009.
- Romsics 1987 ROMSICS Ignác, *Gróf Bethlen István politikai pályája 1901–1921*, Bp., 1987.
- Romsics 2005 ROMSICS Ignác, *Magyarország története a XX. században*, Bp., 2005.
- Rónay 2007 RÓNAY László, *Harcok az új „világnézet” körül. Katolikus Irodalomszemlélet 1890–1920*, Bp., 2007.
- Salamon 2001 SALAMON Konrád, *Nemzeti önpusztítás 1918–1920*, Bp., 2001.
- Schöpfung 2004 SCHÖPFLIN Aladár *összegyűjtött levelei*, s. a. r. BALOGH Tamás, Pécs, 2004.
- Sebők 2012 SEBŐK Melinda, *A Nyugat árnyékában. György Oszkár pályája*, Bp., 2012.
- Sipos 1976 SIPOS Lajos, *Babits Mihály és a forradalmak kora*, Bp., 1976.
- Sipos 2000 SIPOS Lajos, *Egy fejezet Babits Mihály levelezéséből 1918. január és 1919 márciusa között = Levél, író, irodalom*, szerk. KICZENKÓ Judit, THIMÁR Attila, Piliscsaba, 2000.
- Sipos 2002 SIPOS Lajos, *Új klasszicizmus felé...*, Bp., 2002.
- Sipos 2008a SIPOS Lajos, *Babits Mihály*, Bp., 2008.
- Sipos 2008b SIPOS Lajos, *Babits Mihály és Moholy-Nagy „találkozásai”*, Tiszatáj, 2008/11.
- Sipos 2011 *A Napkelet és a Magyar Szemle = A Nyugat párbeszédei. A magyar irodalmi modernizáció kérdései*, szerk. FINTA Gábor, HORVÁTH Szusza, SIPOS Lajos, SZÉNÁSI Zoltán, Bp., 2011, 114–133.

Sipos Balázs 2004	SIPÓS Balázs, <i>A politikai újságírás mint hivatás</i> , Bp., 2004.
Sipos Balázs 2011	SIPÓS Balázs, <i>Sajtó és hatalom a Horthy-korszakban</i> , Bp., 2011.
Szabó 2001	SZABÓ Lőrinc, <i>Vers és valóság. Bizalmas adatok és megfigyelések</i> , s. a. r. LENGYEL TÓTH Krisztina, KISS Katalin, Bp., 2001.
Szabó Ervin 1978	<i>Szabó Ervin levelezése 1905–1908</i> , s. a. r. LITVÁN György, SZÜCS László, Bp., 1978.
Szalai 2008	SZALAI Zoltán, „Koncentrált komolysága emberi testet kölcsönzött a filozófia démoni alakjának.” <i>Szilasi Vilmos és Martin Heidegger kapcsolatának margójára</i> , Új Dunatáj, 2008/4.
Széchenyi 2006	SZÉCHENYI Ágnes, <i>Iparbáró, mecénás, filozopter</i> = KORNFELD Móric, <i>Trianontól Trianonig</i> , Bp., 2006, 10–88.
Szekszárd város...	<i>Szekszárd város történeti monográfiája</i> , I–II., szerk. K. BALOG János, Szekszárd, é. n.
Szentes–Hargittay 1997	SZENTES Éva–HARGITTAY Emil, <i>Irodalmi kávéházak Pesten és Budán. Irodalom a kávéházban – kávéház az irodalomban</i> , Bp., 1997.
Téglás 1981	<i>Művészek levelei Babitshoz</i> , s. a. r. GÁL István, TÉGLÁS János, Bp., 1981.
Téglás 1982	<i>Dienesék levelei Babitshoz</i> , s. a. r. TÉGLÁS János, Bp., 1982.
Téglás 1983	<i>Költő a pódiumon. Jászai Mari, Paulay Erzsi és Ódry Árpád levelei Babitshoz</i> , s. a. r. TÉGLÁS János, Dunatáj, 1983/3.
Téglás 1994	<i>A vádlott: három Babits-verssor. Egy irodalmi per aktáiból, 1915–1916.</i> , szerk., vál. TÉGLÁS János, Bp., 1994.
Téglás 1996	<i>A vádlott: Babits Mihály. Dokumentumok 1915–1920</i> , s. a. r. TÉGLÁS János, Bp., 1996.
Téglás 1997a	BABITS Mihály, „Itt a halk és komoly beszéd ideje”. <i>Interjúk, nyilatkozatok, vallomások</i> , s. a. r. TÉGLÁS János, Celldömölk, 1997.
Téglás 1997b	<i>Babits és a Petőfi Társaság</i> , s. a. r. TÉGLÁS János, Bp., 1997.

- Téglás 2003 *A Baumgarten Alapítvány. Dokumentumok 1917–1941*, I–III., s. a. r. TÉGLÁS János, Bp., 2003.
- Téglás 2005 TÉGLÁS János, *Babits-epizódok*, Bp., 2005.
- Téglás 2007 TÉGLÁS János, *Babits-epizódok II.*, Bp., 2007.
- Téglás 2008 TÉGLÁS János, *Babits-epizódok III.*, Bp., 2008.
- Tóth 1973 *Tóth Árpád levelei*, s. a. r. KOCZTUR Gizella, KARDOS László, Bp., 1973.
- Török Sophie 2010 *Török Sophie naptárai 1921–1941*, szerk. PAPP Zoltán János, I. kötet 1921–1933, Bp., 2010.
- Töttös 1983 *Babitsról – Babitsért. A Tolna megyei sajtó elfeledett dokumentumai (1918–1941)*, s. a. r. TÖTTÖS Gábor, Szekszárd, 1983.
- Ugró 1932 Dr. UGRÓ Gyula, *Ujpest 1831–1930*, Bp., 1932.
- Varga 2010 VARGA Lajos, *A forradalom konszolidációjának esélyei 1918–1919-ben*, Múltunk, 2010/3.
- Vilcsek 2008 VILCSEK Béla, *A drámaíró Babits Mihály*, Bp., [2008].
- Zsiga 1989 ZSIGA Tibor: *Horthy ellen, a királyért*, Bp., 1989.

EGYÉB RÖVIDÍTÉSEK

a. m.	= annyi mint
ang	= angol
BM	= Babits Mihály
Bp.	= Budapest
c.	= című
ELTE	= Eötvös Loránd Tudományegyetem
é. n.	= az év megnevezése nélkül
épb.	= érkezési postabélyegző
ford.	= fordította, fordítása
fpb.	= feladási postabélyegző
fr	= francia
gör	= görög
h. n.	= a hely megnevezése nélkül
ill.	= illetve
i. m.	= idézett mű
It	= Irodalomtörténet
ItK	= Irodalomtörténeti Közlemények
kiad.	= kiadás
l.	= lásd
lat	= latin
MTA	= Magyar Tudományos Akadémia
ném	= német
NY	= Nyugat
nyj	= nyelvjárási szóforma
ol	= olasz
OSZK	= Országos Széchényi Könyvtár
PIM	= Petőfi Irodalmi Múzeum
PPKE	= Pázmány Péter Katolikus Egyetem
s. a. r.	= sajtó alá rendezte
szerk.	= szerkesztette
ti.	= tudniillik
ua.	= ugyanaz

uo. = ugyanott

uó = ugyanó

vál. = válogatta

vö. = vesd össze

WMMM = Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd

MUTATÓK

LEVÉLMUTATÓ

Az első szám a levél, a második a rá vonatkozó jegyzet oldalszáma.

1921

2838.	Klein, Stefan I. – Babitsnak Frankfurt am Main, 1921. jan. 19.	7	373
2839.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Móricz Zsigmondnak, Szekszárd, 1921. jan. 21.–jan. 28. között	7	374
2840.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kosztolányi Dezsőnek, Szekszárd, 1921. jan. 26.	8	374
2841.	Kelemen Imre – Babitsnak, Budapest, 1921. jan. 27.	8	375
2842.	Kun Imre – Babitsnak, Budapest, 1921. jan. 31.	8	375
2843.	Révész Béla – Babitsnak, ?, 1921. febr. 2.	9	376
2844.	Babits – Babits Mihályné Kelemen Aurórának és Kelemen Ilonának, Budapest, 1921. jan. 30.–febr. 9. között	10	376
2845.	Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között	10	377
2846.	Kelemen Ilona – Babitsnak, Szekszárd, 1921. jan. 30.–febr. 9. között	10	377
2847.	Hatvany Lajos – Babitsnak, Berlin, 1921. febr. 1. után	11	378
2848.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. febr. 11.	14	380
2849.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1921. febr. 11. után	14	380

2850.	Tessitori Nóra – Babitsnak, Budapest, 1921. febr. 15. előtt	15	381
2851.	Babits – Tessitori Nórának, Budapest, 1921. febr. 15.	15	381
2852.	Somló Adalbert – Babitsnak, Budapest, 1921. febr. közepén	16	382
2853.	Benedek Ferenc – Babitsnak, Budapest, 1921. febr. 19.	16	382
2854.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. febr. 20.	18	383
2855.	A Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. febr. 21.	19	383
2856.	Babits – az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulatnak, Budapest, 1921. febr. 22.	21	384
2857.	Kende Ferenc – Babitsnak, Budapest, 1921. febr. 22.	22	385
2858.	Babits – Bródy Pálnak, Budapest, 1921. márc. 8. előtt	23	385
2859.	Bródy Pál – Babitsnak, Bécs, 1921. márc. 8. előtt	23	386
2860.	Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és Bródy Pál – Bródy Sándornak, Bécs, 1921. márc. 9.	23	386
2861.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kelemen Ilonának, Velence, 1921. márc. 11.	24	387
2862.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Mikes Lajosnak, Velence, 1921. márc. 14.	24	387
2863.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Bródy Pálnak, Velence, 1921. márc. 14.	25	388
2864.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kovács Kálmánnak, Velence, 1921. márc. 14.	25	388
2865.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Velence, 1921. márc. 14.	26	389

2866.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Istvánnak, Velence, 1921. márc. 14.	26	389
2867.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Angyalnak, Velence, 1921. márc. 14.	27	390
2868.	Vészi Margit – Babitsnak, Róma, 1921. márc. 21.	27	390
2869.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Juhász Gyulának, Firenze, 1921. márc. 21.	28	391
2870.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kosztolányi Dezsőnek, Firenze, 1921. márc. 21.	29	391
2871.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Fiesole, 1921. márc. 22.	29	392
2872.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Mikes Lajosnak, Firenze, 1921. márc. 23.	30	392
2873.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Ilonkának, Firenze, 1921. márc. 26. előtt	30	393
2874.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Fiesole, 1921. márc. 26.	31	393
2875.	Tessitori Nóra – Babitsnak, Kolozsvár, 1921. március	31	394
2876.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Hendel Ödönnek, Budapest, 1921. ápr. 3. előtt	31	394
2877.	Horvát Henrik – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 3. után	32	394
2878.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 6.	32	395
2879.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kelemen Ilonának, Budapest, 1921. ápr. 7. után	34	396

2880.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1921. ápr. 7. után	34	397
2881.	Babits – a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságnak, Budapest, 1921. ápr. 15.	35	397
2882.	Vajda János – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 17.	35	397
2883.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 22.	37	398
2884.	Szentpál Olga – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 22.	39	399
2885.	Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1921. ápr. 24.	39	399
2886.	Bródy Pál és Kovács Kálmán – Babitsnak, Bécs, 1921. ápr. 27.	40	400
2887.	Király György – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 28. előtt	41	400
2888.	Dr. Szemere Samu – Babitsnak, Budapest, 1921. ápr. 28.	41	401
2889.	Tessitori Nóra – Babitsnak, Kolozsvár, 1921. ápr.	42	401
2890.	Dienes Pál – Babitsnak, Aberystwyth, 1921. máj. 2.	43	402
2891.	Babits – a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságnak, Budapest, 1921. máj. 3.	47	403
2892.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. máj. 12.	47	403
2893.	Hendel Ödön – Babitsnak, Újpest, 1921. máj. 14.	48	404
2894.	Babits – Osvát Ernőnek, Budapest, 1921. máj. 16. előtt	49	405
2895.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. máj. 18.	50	405

2896.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. máj. 21.	51	406
2897.	Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1921. máj. 27.	51	406
2898.	Szabó Lőrinc és Petzl, Amalia – Babitsnak, Balatonföldvár, 1921. máj. 31.	51	407
2899.	Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1921. máj. 31.	52	407
2900.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tessitori Nórának, Budapest, 1921. május	53	408
2901.	Dóczy Jenő – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 6.	55	409
2902.	Babits – Babits Mihályné Tanner Ilonának, Budapest, 1921. jún. 7.	56	411
2903.	Mikes Lajos – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 10.	57	411
2904.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 13.	57	411
2905.	Rózsa Miklós – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 14.	58	412
2906.	Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1921. jún. 16. előtt	58	412
2907.	Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1921. jún. 16.	58	413
2908.	Buday László – Babitsnak, Budapest, 1921. jún. 18.	59	413
2909.	Hendel Ödön – Babitsnak, Újpest, 1921. jún. 27.	60	414
2910.	Hajdu Henrik – Babitsnak, Budapest, 1921. júl. 3.	61	415
2911.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. júl. 5.	61	415
2912.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Szekszárd, 1921. júl. 2–7.	62	416
2913.	Babits – Mikes Lajosnak, Szekszárd, 1921. júl. 7.	64	417

2914.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. júl. 15.	66	417
2915.	Andersen György – Babitsnak, Budapest, 1921. júl. 17.	67	418
2916.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. júl. 20.	67	419
2917.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. júl. 30.	68	419
2918.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1921. júl.	68	420
2919.	Kelemen Ilona – Babitsnak, Szekszárd, 1921. júl.–aug.	72	421
2920.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Szekszárd, 1921. aug. 5. előtt	72	422
2921.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. aug. 5.	72	422
2922.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. aug. 6.	73	422
2923.	Tóth Árpád és mások – Babitsnak, Budapest, 1921. aug. 9.	74	423
2924.	Szabó Lőrinc – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Budapest, 1921. aug. 13.	74	424
2925.	Babits – Komjáthy Aladárnak, Szekszárd, 1921. aug. 14. előtt	75	424
2926.	Komjáthy Aladár – Babitsnak, Újpest, 1921. aug. 14.	75	424
2927.	Dienes Barna – Babitsnak, New York, 1921. aug. 18.	78	425
2928.	König György – Babitsnak, Balatonfüred, 1921. aug. 23.	80	426
2929.	Mikes Lajos – Babitsnak, Budapest, 1921. aug. 24.	82	427
2930.	Elek Artúr – Babitsnak, Medina, 1921. aug. 25.	83	427
2931.	Babits Mihály – Zichy Rafaelnénak, Szekszárd, 1921. aug. 25.	83	428

2932.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. aug. 26.	84	428
2933.	Babits – Fülep Lajosnak, Szekszárd, 1921. aug. 27.	85	429
2934.	Fülep Lajos – Babitsnak, Medina, 1921. aug. 29.	85	429
2935.	Tóth Árpád és mások – Babitsnak, Budapest, 1921. aug.	86	430
2936.	Tóth Árpád és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Isaszeg, 1921. aug.	87	431
2937.	Az Ifjúság Könyvkiadó Vállalat – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 12.	87	431
2938.	Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1921. szept. 13.	88	432
2939.	Hatvany Lajos – Babitsnak, Bécs, 1921. szept. 14.–1921. nov. 17. között	89	433
2940.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 15.	90	434
2941.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. szept. 17.	91	434
2942.	A Pesti Napló – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 18. után	92	435
2943.	Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1921. szept. 21.	92	435
2944.	Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak, Sennye, 1921. szept. 22.	94	436
2945.	Almássy Ignácné (Kaffka Gyuláné) – Babitsnak, Felsőróna, 1921. szept. 28.	95	437
2946.	Hendel Ödön – Babitsnak, Budapest, 1921. szept. 29.	96	437
2947.	Dienes Barna és Révész Ilus – Babitsnak, New York, 1921. okt. 2.	96	438
2948.	Ritscher Mátyás – Babitsnak, Szombathely, 1921. okt. 3.	97	439

2949.	Pethes Alfréd – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 10.	98	439
2950.	Babits – Wohlfarth Olgának, Budapest, 1921. okt. 12. előtt	99	440
2951.	Wohlfarth Olga – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 12.	99	440
2952.	Andersen György – Babitsnak, Tátraháza, 1921. okt. 15.	100	440
2953.	Babits – Paulay Erzsinek, Budapest, 1921. okt. 18. előtt	100	441
2954.	Paulay Erzsébet – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 18.	100	441
2955.	Funk Andor – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 19.	101	442
2956.	Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 20.	102	442
2957.	Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 21.	102	443
2958.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1921. okt. 22.	103	443
2959.	Klein, Stefan I. – Babitsnak Frankfurt am Main, 1921. okt. 30. előtt	104	444
2960.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. okt. 30.	105	444
2961.	Babits – Gellért Oszkárnak, Budapest, 1921. okt. 21. után	106	445
2962.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. okt. 31.	106	445
2963.	Kelemen Ilona – Babitsnak, Szekszárd, 1921. okt. 31.	107	446
2964.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Babits Angyalnak és Babits Istvánnak, Budapest, 1921. okt.	108	446
2965.	Fenyő Miksa – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 17.	110	447

2966.	Kaposy József – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 17.	110	448
2967.	Szeben Károly – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 21.	111	448
2968.	Ismeretlen – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 21.	112	449
2969.	Babits és mások – Ady Lőrincnének, Budapest, 1921. nov. 22.	113	449
2970.	Majthényi György – Babitsnak, Budapest, 1921. nov. 23.	115	450
2971.	A Magyar Geniusz Nemzeti Kulturát Terjesztő Részvénytársaság Hangverseny Irodája – Babitsnak, Budapest, 1921. nov.	115	451
2972.	Kner Imre – Babitsnak, ?, 1921. dec. 2.	116	451
2973.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 9.	117	452
2974.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 10.	118	452
2975.	A Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 12.	118	453
2976.	Dienes Barna és mások – Babitsnak, New York, 1921. dec. 14.	119	453
2977.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1921. dec. 15.	121	454
2978.	A Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 22.	122	455
2979.	Király György – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 22.	122	455
2980.	Graf Ferenc – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 22.	123	456
2981.	Kaposy József – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 24.	123	456
2982.	Az Apollo Színpad – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 27.	124	457

2983.	Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1921. dec. 28.	124	457
2984.	Baracs Marcel – Babitsnak, Budapest, 1921. dec. 31.	125	458
2985.	Horvát Henrik – Babitsnak, Budapest, 1921.	126	459

1922

2986.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 2.	126	459
2987.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 6.	127	460
2988.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 7.	128	460
2989.	Benedek Marcell – Babitsnak, Budapest, 1922. jan. 8.	128	461
2990.	Beck Gyula – Babitsnak, Vác, 1922. jan. 10.	129	461
2991.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 19.	130	462
2992.	Dóczy Jenő – Babitsnak, Budapest, 1922. jan. 22.	131	462
2993.	Sinkó Ervin – Babitsnak, Wien, 1922. jan. 22.	132	464
2994.	Babits – Sinkó Ervinnek, Budapest, 1922. jan. 22. után	133	464
2995.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1922. jan. 23.	133	464
2996.	Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1922. jan. 24. után	136	466
2997.	Babits – Kornfeld Móricnak, Budapest, 1922. jan. 25. előtt	137	467
2998.	Kornfeld Móric – Babitsnak, Budapest, 1922. jan. 25.	138	467

2999.	Marconnay (Rupprecht) Tibor – Babitsnak, Sajtoskál, 1922. jan. 25.	138	167
3000.	Babits – Fenyő Miksának, Budapest, 1922. jan. 27. előtt	140	468
3001.	Zichy Rafaelné – Babitsnak, Budapest, 1922. jan. 28.	140	469
3002.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. jan. 30. előtt	141	469
3003.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jan. 30.	141	469
3004.	Babits Mihályné Kelemen Auróra és Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1922. jan. 30.	142	470
3005.	Weinberger, Emil – Babitsnak, Bécs, 1922. jan. 30.	144	471
3006.	Babits – Weinberger, Emilnek, Budapest, 1922. jan. 30. után	145	472
3007.	Az Országos Menekültügyi Hivatal és a Turáni Ötvös Múterem Igazgatósága – Babitsnak, Budapest, 1922. jan. 31.	145	473
3008.	Révész Béla – Babitsnak, Gánnapuszta, 1922. febr. 2.	146	473
3009.	Nagy Zoltán – Babitsnak, Budapest, 1922. febr. 3.	147	474
3010.	Forst Károly Frigyes – Babitsnak, Kisbér, 1922. febr. 7. után	147	474
3011.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1922. febr. 11.	148	475
3012.	Az Autorenhaus – Babitsnak, Berlin, 1922. febr. 13.	150	475
3013.	Szabó Károly – Babitsnak, Budapest, 1922. febr. 14.	151	478
3014.	Incze Sándor – Babitsnak, Budapest, 1922. febr. 15.	152	479
3015.	Babits – Fenyő Miksának, Budapest, 1922. febr. 16. után	152	479
3016.	Babits – Vass Józsefnek, Budapest, 1922. febr. 16. után	154	480

3017.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. febr. 25.	154	480
3018.	Babits – Kner Imrének, Budapest, 1922. febr. 26.	157	481
3019.	Babits – Dienes Barnának és Révész Ilusnak, Budapest, 1922. febr. vége	157	481
3020.	Babits – Forst Károly Frigyesnek, Budapest, 1922. febr. vége	159	482
3021.	A Színházi Élet – Babitsnak, Budapest, 1922. febr. – ápr. 16.	159	483
3022.	Babits – a Színházi Életnek, Budapest, 1922. febr. – ápr. 16.	159	483
3023.	Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1922. márc. 4.	160	483
3024.	Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1922. márc. 13.	161	484
3025.	Babits – Gellért Oszkárnak, Budapest, 1922. márc. 13. után	161	484
3026.	Kelemen Ilona és Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1922. márc. 14.	162	485
3027.	Kiss Mária – Babitsnak, Nagyvárad, 1922. márc. 14.	162	485
3028.	Babits – Tormay Cécile-nek, Budapest, 1922. márc. 16. előtt	163	486
3029.	Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1922. márc. 16.	163	486
3030.	Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1922. márc. 27.	164	487
3031.	Babits – az Autorenhausnak, Budapest, 1922. márc. 31. előtt	165	487
3032.	Horvát Henrik – Babitsnak [Budapest, 1922. márc. 31. előtt]	165	488
3033.	Az Autorenhaus – Babitsnak, Berlin, 1922. márc. 31.	166	488
3034.	Szabó Lőrinc – Babitsnak, Budapest, 1922. ápr. 8.	168	489
3035.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. ápr. 12.	168	490

3036.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. ápr. 22.	169	490
3037.	Babits – Békássy Istvánné Bezerédj Emmának, Budapest, 1922. ápr. 26. előtt	169	491
3038.	Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak, Sennye, 1922. ápr. 26.	170	491
3039.	Király Györgyné – Babitsnak, Budapest, 1922. ápr. 26.	171	491
3040.	Brünauer Endre – Babitsnak, Jászberény, 1922. ápr. 26.	172	492
3041.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.	173	492
3042.	Kohn Jolán – Babitsnak, Budapest, 1922. ápr. 27.	174	493
3043.	Babits – Mikes Lajosnak, Budapest, 1922. ápr.	175	493
3044.	Babits – Király Györgynének, Budapest, 1922. máj. 1. előtt	176	494
3045.	Király Györgyné – Babitsnak, Budapest, 1922. máj. 1.	176	494
3046.	Babits – Bródy Sándornénak, Budapest, 1922. máj. 6. előtt	176	494
3047.	Bródy Sándorné – Babitsnak, Budapest, 1922. máj. 6.	176	494
3048.	Gellért Oszkár – Babitsnak, Budapest, 1922. máj. 10.	177	495
3049.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. ápr. 27.–máj. 12. között	177	495
3050.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, [Frankfurt am Main, 1922. máj. 12.]	178	496
3051.	Babits – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. máj. 14. előtt	179	496
3052.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Heidelberg, 1922. máj. 14.	179	497
3053.	Ifj. Gaál Mózes – Babitsnak, Balatonfüred, 1922. máj. 14.	180	497
3054.	Babits – Vogl Irénnek, Budapest, 1922. máj. 16. előtt	181	498

3055.	Vogl Irén – Babitsnak, Győr, 1922. máj. 16.	181	498
3056.	Révész Béla – Babitsnak, Budapest, 1922. máj. 15–16.	182	498
3057.	Radó Lajos – Babitsnak, Újpest, 1922. máj. 16.	182	499
3058.	Babits – Radó Lajosnak, Budapest, 1922. máj. 16.	183	500
3059.	Szilasi Vilmos és Szilasi Vilmosné – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Freiburg, 1922. máj. 30.	183	500
3060.	Babits – Szilasi Vilmosnak és Szilasi Vilmosnének, Budapest, 1922. jún. 4. után	184	500
3061.	Komjáthy Aladár – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Hévíz, 1922. június	186	501
3062.	Féja Géza – Babitsnak, Budapest, 1922. jún. 5.	187	502
3063.	Féja Géza – Babitsnak, Budapest, 1922. jún. 5. után	187	502
3064.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Heidelberg, 1922. jún. 12.	188	503
3065.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. jún. 13. előtt	191	504
3066.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. jún. 13.	191	504
3067.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jún. 13.	192	505
3068.	Babits – Gellért Oszkárnak, Budapest, 1922. jún. 16. előtt	193	506
3069.	Babits Mihályné Kelemen Auróra és Babits Angyal – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1922. jún. 16.	194	506
3070.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jún. 18.	195	507
3071.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. jún. 24. előtt	196	507

3072.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. jún. 24.	196	508
3073.	König György – Babitsnak, Balatonfüred, 1922. jún. 27.	197	508
3074.	Aradi Szabó István – Babitsnak, Budapest, 1922. jún. 30.	198	509
3075.	Babits – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. júl. 3. előtt	202	509
3076.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, München, 1922. júl. 1.	203	510
3077.	Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1922. júl. 2.	205	510
3078.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, München, 1922. júl. 4.	206	511
3079.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak és Szilasi Vilmosnénak, Budapest, 1922. júl. 4.	207	512
3080.	Szilasi Vilmos – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Freiburg, 1922. júl. 7.	209	512
3081.	Szilasi Vilmosné – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Freiburg, 1922. júl. 7.	211	513
3082.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Freiburg, 1922. júl. 9.	211	513
3083.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1922. júl. 13.	212	514
3084.	A Budapesti Királyi Ügyészség – Babitsnak, Budapest, 1922. júl. 10.	212	514
3085.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Szilasi Vilmosnak és Szilasi Vilmosnénak, Budapest, 1922. júl. 14–19.	212	515
3086.	Supka Géza – Babitsnak, Budapest, 1922. júl. 18.	215	515
3087.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Bécs, 1922. júl. 21.	216	516

3088.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Lindau, 1922. júl. 21.	216	517
3089.	Kiss Ida – Babitsnak, Nagyvárad, 1922. júl. 25.	217	517
3090.	Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és Szilasi Vilmos – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Freiburg, 1922. júl. vége	218	518
3091.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Mikes Lajosnak, Freiburg, 1922. júl. vége	218	518
3092.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. aug. 9.	219	519
3093.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, München, 1922. aug. eleje	219	519
3094.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Angyalnak, Feldafing, 1922. aug. eleje	220	519
3095.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Kelemen Ilonának, München, 1922. aug. eleje	221	520
3096.	Nagy Zoltán – Babitsnak, Budapest, 1922. aug. 12.	221	520
3097.	Az Éditions De La Nouvelle Revue Française – Babitsnak, Budapest, 1922. aug. 18.	222	521
3098.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Feldafing, 1922. aug. 22.	223	522
3099.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Horvát Henriknek, Feldafing, 1922. aug. 24.	225	523
3100.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. aug. 30.	227	523
3101.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tormay Cécile-nek, Nürnberg, 1922. aug. 30.	228	524

3102.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Nürnberg, 1922. aug. 30.	229	524
3103.	Zlinszky Aladár – Babitsnak, ?, 1922. szept. 3.	229	525
3104.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. szept. 3. után	230	525
3105.	Dienes Pál – Babitsnak, Kremsmünster, 1922. szept. 4.	230	526
3106.	Babits – az Éditions De La Nouvelle Revue Française-nak, Budapest, 1922. szept. 10.	233	527
3107.	Tormay Cécile – Babitsnak, Nádudvar, 1922. szept. 10.	234	527
3108.	Az Éditions De La Nouvelle Revue Française – Babitsnak, Párizs, 1922. szept. 10. után	234	527
3109.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 11.	235	528
3110.	Szigeti Imre – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 14.	236	529
3111.	Babits – az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulatnak, Budapest, 1922. szept. 15.	236	530
3112.	Antal Sándor – Babitsnak, Pozsony, 1922. szept. 15.	236	530
3113.	Babits István – Babitsnak, Szekszárd, 1922. szept. 16.	237	530
3114.	Babits Angyal – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1922. szept.	238	531
3115.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. szept. 18.	239	531
3116.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 20.	240	532

3117.	Bródy Sándorné és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, München, 1922. szept. 21.	241	532
3118.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. szept. 29. előtt	242	533
3119.	Babits Angyal és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1922. szept. 29.	242	533
3120.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. szept. 29.	243	534
3121.	Ifj. Kustár Imre – Babitsnak, Dunaföldvár, 1922. szept.	244	535
3122.	Fraknói Vilmos – Babitsnak, Budapest, 1922. szept. 30.	245	535
3123.	Babits és mások – Ady Lőrincnének, Budapest, 1922. okt. 2.	245	536
3124.	Babits – Kovács Dávidnének, Budapest, 1922. okt. 3. előtt	246	537
3125.	Kovács Dávidné – Babitsnak, Szekszárd, 1922. okt. 3.	246	537
3126.	Szigeti Imre – Babitsnak, Budapest, 1922. okt. 5.	247	537
3127.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1922. okt. 12.	248	538
3128.	Ritoók Emma – Babitsnak, Budapest, 1922. okt. 19.	248	538
3129.	Kremmer Dezső – Babitsnak, Budapest, 1922. okt. 30.	249	539
3130.	Kaposy Józsefné – Babitsnak, Budapest, 1922. nov. 7.	250	539
3131.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. nov. 17.	251	541
3132.	Schöpfli Aladár – Babitsnak, Budapest, 1922. nov. 21.	252	541
3133.	Szilasi Vilmos – Babitsnak, Feldafing, 1922. nov. 26. után	252	542

3134.	Babits István – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1922. dec. 6.	257	543
3135.	A Genius Könyvkiadó Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1922. dec. 14.	258	543
3136.	Térey Sándor – Babitsnak, Debrecen, 1922. dec. 18.	259	544
3137.	Babits Angyal és mások – Babitsnak, Szekszárd, 1922. dec. 23.	259	544
3138.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1922. dec. 24. előtt	260	545
3139.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1922. dec. 24.	260	545
3140.	Tóth Árpád – Babitsnak, [Budapest], 1922. dec. 27.	261	546
3141.	Ritoók Emma – Babitsnak, Budapest, 1922. dec. 28.	261	546
3142.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Freiburg, 1922. dec. 29.	263	547
3143.	Babits – Baumgarten Ferencnek, Budapest, 1921–1922.	263	547
3144.	Baumgarten Ferenc – Babitsnak, Budapest, 1921–1922.	264	548

1923

3145.	Baracs Marcelné – Babitsnak, Budapest, 1923. jan. 8.	264	548
3146.	Babits – Sebestyén Károlynak, Budapest, 1923. jan. 8. után	265	549
3147.	Babits – Szilasi Vilmosnak, Budapest, 1923. jan. 12. előtt	265	550
3148.	Szilasi Vilmos és Szilasi Vilmosné – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Feldafing, 1923. jan. 12.	266	550
3149.	Déry Tibor – Babitsnak, Feldafing, 1923. jan. 12. körül	267	550

3150.	Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1923. jan. 15. körül	268	551
3151.	Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1923. jan. 24.	269	552
3152.	Babits és mások – Hevesi Sándornak, Budapest, 1923. jan. 27.	270	552
3153.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. jan. 31. előtt	271	553
3154.	Babits Mihályné Kelemen Auróra és Babits Angyal – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1923. febr. 6.	271	554
3155.	Zsolt Béla – Babitsnak, Nervi, 1923. febr. 9.	272	554
3156.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. febr. 11.	272	555
3157.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Budapest, 1923. febr. 11. után	273	555
3158.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. febr. 11. után	273	556
3159.	Gábor Ignác – Babitsnak, Budapest, 1923. febr. 25.	274	556
3160.	György Oszkár – Babitsnak, Székesfehérvár, 1923. febr. 28.	274	557
3161.	Komjáthy Aladár – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 1. előtt	275	558
3162.	Babits – Osvát Ernőnek, Budapest, 1923. márc. 1. előtt	276	558
3163.	Füst Milán – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 3.	276	561
3164.	Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 7.	276	561
3165.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. márc. 10.	277	562
3166.	Rákosi Jenő – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 10.	278	563

3167.	Kemény Gábor – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 12.	279	563
3168.	Osvát Ernő – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 12.	279	564
3169.	Babits – Osvát Ernőnek, Budapest, 1923. márc. 12.	280	564
3170.	Hóman Bálint – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 14.	282	565
3171.	Babits – Kaposy Józsefnének, Budapest, 1923. márc. 15. előtt	283	565
3172.	Kaposy Józsefné – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 15.	283	566
3173.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. márc. 17.	284	566
3174.	Babits – Widmar, Antoniónak, Budapest, 1923. márc. 17. után	285	568
3175.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. márc. 17. – máj. 15.	285	568
3176.	Sipos Domokos – Babitsnak, Dicsőszentmárton, 1923. márc. 21.	286	570
3177.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. márc. 27.	288	571
3178.	Babits – Lányi Viktornak, Budapest, 1923. márc. 28. előtt	289	571
3179.	Lányi Viktor – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 28.	289	571
3180.	Nagy Emma – Babitsnak, Mezőtúr, 1923. márc. 29.	289	572
3181.	Wachter Klára – Babitsnak, Budapest, 1923. márc. 30. e.	293	573
3182.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. márc. 30.	293	573
3183.	Déry Tibor – Babitsnak, Feldafing, 1923. febr.–márc.	294	574
3184.	A Szegedi Ujságírók Egyesülete – Babitsnak, Szeged, 1923. márc. 30.	295	574
3185.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. ápr. 3.	296	575

3186.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. ápr. 7.	297	575
3187.	Babits – a Szeged Szerkesztőségének, Budapest, 1923. ápr. 7. előtt	297	576
3188.	A Szeged Szerkesztősége – Babitsnak, Szeged, 1923. ápr. 7.	297	576
3189.	Fenyő Miksa – Babitsnak, Róma, 1923. ápr. 7.	298	576
3190.	Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 9.	299	577
3191.	Babits – Ferenczi Zoltánnak, Budapest, 1923. ápr. 10. előtt	300	578
3192.	Ferenczi Zoltán – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 10.	300	578
3193.	Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1923. ápr. 10.	301	578
3194.	Babits – Kelemen Ilonának, Budapest, 1923. ápr. 12. előtt	302	579
3195.	Békássy Istvánné Bezerédj Emma – Babitsnak, Sennye, 1923. ápr. 12.	302	579
3196.	Babits Angyal és Kelemen Ilona – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1923. ápr. 12.	303	580
3197.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. ápr. 14.	304	580
3198.	Babits – Nagy Emmának, Budapest, 1923. ápr. 15.	304	581
3199.	Polczner Zoltán – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 22.	305	581
3200.	Jászai Mari – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 22.	306	582
3201.	Hevesi Sándor – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr. 24. és júl. 3. között	306	583
3202.	Babits – Babits Angyalnak és Babits Mihályné Kelemen Auróranak, Budapest, 1923. ápr. 28. előtt	306	583
3203.	Babits Angyal és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1923. ápr. 28.	306	583

3204.	A „HELIKON” kiállításai – Babitsnak, Budapest, 1923. ápr.	307	584
3205.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Angyalnak, Budapest, 1923. máj. 5. előtt	308	585
3206.	Révai Mór – Babitsnak, Budapest, 1923. máj. 14.	308	585
3207.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. máj. 15.	309	585
3208.	Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1923. máj. 17.	310	586
3209.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Angyalnak, Budapest, 1923. máj. 19.	311	587
3210.	Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és mások – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Szeged, 1923. máj. 20.	311	587
3211.	Babits – Mikes Lajosnak, Szeged, 1923. máj. 22.	312	588
3212.	Babits és mások – Szabó Lőrincének, Szeged, 1923. máj. 22.	313	589
3213.	Nagy Emma – Babitsnak, Mezőtúr, 1923. máj. 22.	313	589
3214.	Babits – Widmar, Antoniónak, Szeged, 1923. máj. 19–22.	315	590
3215.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. máj. 22. után	315	590
3216.	Babits – az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulatnak, Budapest, 1923. máj. 23.	316	592
3217.	Babits Angyal – Babitsnak, Szekszárd, 1923. máj. 23.	316	592
3218.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Juhász Gyulának, Budapest, 1923. máj. 24.	317	593
3219.	Jászai Mari – Babitsnak, Budapest, 1923. máj. 25.	318	594

3220.	Babits, Babits Mihályné Tanner Ilona és Babits Angyal – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. máj. 26.	319	594
3221.	Babits – az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulatnak, Budapest, 1923. máj. 26.	320	595
3222.	Babits – Szalay Józsefnek, Budapest, 1923. jún. 1. előtt	320	595
3223.	Szalay József – Babitsnak, Szeged, 1923. jún. 1.	321	596
3224.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Miklós Jenőnek, Esztergom, 1923. jún. 3.	321	596
3225.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. jún. 3.	322	597
3226.	Babits – Babits Angyalnak és Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Gizellatelep, 1923. jún. 10. előtt	323	597
3227.	Babits Angyal és Babits Mihályné Kelemen Auróra – Babitsnak, Szekszárd, 1923. jún. 10.	323	598
3228.	A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság – Babitsnak, Budapest, 1923. jún. 11.	324	598
3229.	Révay József – Babitsnak, Budapest, 1923. jún. 12.	325	599
3230.	Babits – Tormay Cécile-nek, Gizellatelep, 1923. jún. 14. előtt	326	600
3231.	Tormay Cécile – Babitsnak, Budapest, 1923. jún. 14.	326	600
3232.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Gellért Oszkárnak és feleségének, Gizellatelep, 1923. jún. közepén	327	600
3233.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Gizellatelep, 1923. jún. 25. előtt	327	601
3234.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. jún. 25.	328	601

3235.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Budapest, 1923. jún. 29.	329	602
3236.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Jászai Marinak, Gizellatelep, 1923. jún.	329	602
3237.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Hamburg, 1923. júl. 3. után	331	603
3238.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Tanner Bélánénak, Dömös, 1923. júl. 8.	332	604
3239.	Gellért Oszkár és felesége – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, ?, 1923. júl. 12. előtt	332	604
3240.	Gellért Oszkár – Babitsnak, Balatonszemes, 1923. júl. 12.	333	604
3241.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Babits Mihályné Kelemen Aurórának, Dömös, 1923. júl. közepe előtt	333	605
3242.	Babits Mihályné Kelemen Auróra és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szekszárd, 1923. júl. 15. közepe után	334	606
3243.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. júl. 17.	335	606
3244.	Babits – Rédey Tivadarnak, Gizellatelep, 1923. júl. 24. előtt	336	609
3245.	Rédey Tivadar és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Szeged, 1923. júl. 24.	336	609
3246.	Babits – Widmar, Antoniónak, Dömös, 1923. júl. 25.	337	610
3247.	Babits – Sirola, Ginónak, Dömös, 1923. júl. 25. körül	337	610
3248.	Babits – Drenig, Francescónak, Dömös, 1923. júl. 25. körül	338	610
3249.	A Habbel és Naumann Kiadó – Babitsnak, Regensburg, 1923. júl. 28.	338	611
3250.	Babits Angyal – Babitsnak, Balatonlelle, 1923. júl. vége	339	612

3251.	Horvát Henrik – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Conop-Odvos, 1923. júl. vége	339	612
3252.	Babits – Révay Józsefnek, Dömös, 1923. júl. 30. előtt	340	613
3253.	Schöpfli Aladár és mások – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Balatonfüred, 1923. aug. 3.	341	613
3254.	Dienes Valéria – Babitsnak, Oberammergau, 1923. aug. 7.	341	614
3255.	Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat – Babitsnak, Budapest, 1923. aug. 8.	342	614
3256.	Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona – Horvát Henriknek, Dömös, 1923. aug. 10–13.	343	615
3257.	Widmar, Antonio – Babitsnak, Fiume, 1923. aug. 12.	344	615
3258.	Szabó Lőrinc és Szabó Lőrincné Mikes Klára – Babitsnak és Babits Mihályné Tanner Ilonának, Budapest, 1923. aug. 15.	346	619
3259.	Babits – Klein, Stefan I.-nak, Dömös, 1923. aug. 20. előtt	347	620
3260.	Klein, Stefan I. – Babitsnak, Frankfurt am Main, 1923. aug. 20.	348	620
3261.	Babits – Elek Artúrnak, Dömös, 1923. aug. 22. előtt	349	620
3262.	Elek Artúr – Babitsnak, Budapest, 1923. aug. 22.	349	621
3263.	Dienes Pál – Babitsnak, Oberammergau bei Dilg., 1923. aug. 23.	350	621
3264.	Kuncz Aladár – Babitsnak, Kolozsvár, 1923. aug. vége	350	622

A LEVELEK ÍRÓI

*A számok a levelek sorszámaát jelölik;
ha egy levelet többen is írtak, mindegyik névénél szerepelnek.*

Almássy Ignácné (Kaffka Gyuláné) 2945	3022, 3025, 3028, 3031, 3037, 3043, 3044, 3046, 3051, 3054,
Andersen György 2915, 2952	3058, 3060, 3065, 3068, 3071,
Antal Sándor 3112	3075, 3079, 3083, 3085, 3087,
Apollo Színpad 2982	3088, 3090, 3091, 3093, 3094,
Aradi Szabó István 3074	3095, 3098, 3099, 3101, 3102,
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai	3104, 3106, 3111, 3118, 3123,
Részvénytársulat 2940, 2974,	3124, 3138, 3143, 3146, 3147,
3066, 3109, 3116, 3127, 3255	3152, 3153, 3157, 3162, 3165,
Autorenhaus 3012, 3033	3169, 3171, 3174, 3178, 3182,
	3187, 3191, 3194, 3198, 3202,
Babits Angyal 2906, 2907, 2996,	3205, 3209, 3210, 3211, 3212,
3004, 3026, 3069, 3094, 3114,	3214, 3216, 3218, 3220, 3221,
3119, 3137, 3154, 3196, 3203,	3222, 3224, 3226, 3230, 3232,
3208, 3217, 3220, 3227, 3250	3233, 3235, 3236, 3238, 3241,
Babits István 2885, 2897, 2899,	3244, 3246, 3247, 3248, 3252,
2938, 2943, 2983, 3023, 3077,	3256, 3259, 3261
3113, 3134	Babits Mihályné Kelemen Auróra
Babits Mihály 2839, 2840, 2844,	2845, 3004, 3030, 3069, 3119,
2849, 2851, 2856, 2858, 2860,	3150, 3151, 3154, 3193, 3203,
2861, 2862, 2863, 2864, 2865,	3227, 3242
2866, 2867, 2869, 2870, 2871,	Babits Mihályné Tanner Ilona
2872, 2873, 2874, 2876, 2879,	2839, 2840, 2860, 2861, 2862,
2880, 2881, 2891, 2894, 2900,	2863, 2864, 2865, 2866, 2867,
2902, 2912, 2913, 2920, 2925,	2869, 2870, 2871, 2872, 2873,
2931, 2933, 2950, 2953, 2958,	2874, 2876, 2879, 2880, 2900,
2961, 2964, 2969, 2994, 2995,	2912, 2958, 2964, 2995, 3017,
2997, 3000, 3002, 3006, 3015,	3079, 3083, 3085, 3087, 3088,
3016, 3017, 3018, 3019, 3020,	3090, 3091, 3094, 3095, 3098,

- 3099, 3101, 3102, 3153, 3165,
3182, 3205, 3209, 3210, 3218,
3220, 3224, 3232, 3235, 3236,
3238, 3241, 3256
Baracs Marcel 2984
Baracs Marcelné 3145
Baumgarten Ferenc 3144
Beck Gyula 2990
Békássy Istvánné Bezerédy Emma
2944, 3038, 3195
Benedek Ferenc 2853
Benedek Marcell 2989
Bródy Pál 2859, 2860, 2886
Bródy Sándorné 3047, 3117
Brünauer Endre 3040
Buday László 2908
Budapesti Királyi Ügyészség 3084
- Dánielné Lengyel Laura 529
Dienes Barna 2927, 2947, 2976
Dienes Pál 2890, 3105, 3263
Dienes Valéria 3254
Déry Tibor 3149, 3183
Dóczy Jenő 2901, 2992
- Éditions de la Nouvelle Revue
Française 3097, 3108
Elek Artúr 2930, 3262
- Féja Géza 3062, 3063
Fenyő Miksa 2965, 3189
Ferenczi Zoltán 3192
Forst Károly Frigyes 3010
Fraknói Vilmos 3122
Funk Andor 2955
Fülep Lajos 2934
Füst Milán 3163
- Ifj. Gaál Mózes 3053
- Gábor Ignác 3159
Gellért Oszkár 2956, 2957, 3024,
3048, 3239, 3240
Genius Könyvkiadó Részvénytársaság
3135
Graf Ferenc 2980
- György Oszkár 3160
- Habbel és Naumann Kiadó
3249
Hajdu Henrik 2910
Hatvany Lajos 2847, 2939
„HELIKON” kiállításai 3204
Hendel Ödön 2893, 2909, 2946
Hevesi Sándor 3201
Horvát Henrik 2877, 2985, 3032,
3251, 3256
Hóman Bálint 3170
- Ifjúság Könyvkiadó Vállalat
2937
Incze Sándor 3014
- Jászai Mari 3200, 3219
- Kaposy József 2966, 2981
Kaposy Józsefné 3130, 3172
Kelemen Ilona 2846, 2919, 2963,
3026, 3196
Kelemen Imre 2841
Kemény Gábor 3167
Kende Ferenc 2857
Király György 2887, 2979
Király Györgyné 3039, 3045
- Országos Menekültügyi Hivatal
és a Turáni Ötvös Műterem
Igazgatósága 3007

- Kiss Ida 3089
 Kiss Mária 3027
 Klein, Stefan I. 2838, 2854, 2896,
 2911, 2914, 2916, 2917, 2921,
 2941, 2959, 2960, 2977, 2986,
 2987, 2988, 2991, 3003, 3035,
 3036, 3041, 3049, 3050, 3067,
 3070, 3072, 3092, 3100, 3115,
 3120, 3131, 3139, 3142, 3156,
 3158, 3177, 3185, 3186, 3197,
 3225, 3234, 3237
 Kner Imre 2972
 Kohn Jolán 3042
 Komjáthy Aladár 2926, 3061, 3161
 Kornfeld Móric 2998
 Kovács Dávidné 3125
 Kovács Kálmán 2886
 König György 2928, 3073
 Kremmer Dezső 3129
 Kuncz Aladár 3264
 Kun Imre 2842
 Ifj. Kustár Imre 3121
 Lányi Viktor 3179
 Magyar Geniusz Nemzeti Kulturát
 Terjesztő Részvénytársaság
 Hangverseny Irodája 2971
 Majthényi György 2970
 Marconnay (Rupprecht) Tibor 2999
 Mikes Lajos 2903, 2929
 Nagy Emma 3180, 3213
 Nagy Zoltán 3009, 3096
 Osvát Ernő 3168
 Paulay Erzsébet 2954
 Pesti Napló 2942
 Pethes Alfréd 2949
 Petzl, Amalia 2898
 Polczner Zoltán 3199
 Radó Lajos 3057
 Rákosi Jenő 3166
 Ritoók Emma 3128, 3141
 Ritscher Mátyás 2948
 Rédey Tivadar 3245
 Révai Mór 3206
 Révai Testvérek Irodalmi Intézet
 Részvénytársaság 2878, 2883,
 2892, 2895, 2904, 2922, 2932,
 2962, 2973, 3228
 Révay József 3229
 Révész Béla 2843, 3008, 3056
 Révész Ilus 2947
 Rózsa Miklós 2905
 Schöppflin Aladár 3132, 3253
 Sinkó Ervin 2993
 Sipos Domokos 3176
 Somló Adalbert 2852
 Supka Géza 3086
 Szabó Károly 3013
 Schöppflin Gyula 529
 Szabó Lőrinc 2898, 2924, 3034,
 3258
 Szabó Lőrincné Mikes Klára
 3258
 Szalay József 3223
 Szeben Károly 2967
 Dr. Szemere Samu 2888
 Szegedi Újságírók Egyesülete
 3184
 Szeged Szerkesztősége 3188
 Szentpál Olga 2884
 Szigeti Imre 3110, 3126

Szilasi Vilmos 2918, 3011, 3052, 3059, 3064, 3076, 3078, 3080, 3082, 3090, 3133, 3148	Vajda János 2882
Szilasi Vilmosné 3059, 3081, 3148	Vészi Margit 2868
Színházi Élet 3021	Vogl Irén 3055
Táltos Kiadóvállalat Részvénytársaság 2855, 2975, 2978	Wachter Klára 3181
Térey Sándor 3136	Weinberger, Emil 3005
Tessitori Nóra 2850, 2875, 2889	Widmar, Antonio 3173, 3175, 3207, 3215, 3243, 3257
Tormay Cécile 3029, 3107, 3164, 3190, 3231	Wohlfarth Olga 2951
Tóth Árpád 2923, 2935, 2936, 3140	Zichy Rafaelné 3001
	Zlinszky Aladár 3103
	Zsolt Béla 3155

A LEVELEK CÍMZETTJEI

A számok a levelek sorszámaát jelölik.

Ady Lőrincné	2969, 3123	2917, 2918, 2919, 2921, 2922,
Athenaeum Irodalmi és Nyomdai		2923, 2924, 2926, 2927, 2928,
Részvénytársulat	2856, 3111,	2929, 2930, 2932, 2934, 2935,
	3216, 3221	2936, 2937, 2938, 2939, 2940,
Autorenhaus	3031	2941, 2942, 2943, 2944, 2945,
		2946, 2947, 2948, 2949, 2951,
Babits Angyal	2867, 2964, 3094,	2952, 2954, 2955, 2956, 2957,
	3202, 3205, 3209, 3226	2959, 2960, 2962, 2963, 2965,
Babits István	2866, 2964	2966, 2967, 2968, 2970, 2971,
Babits Mihályné Kelemen Auróra		2972, 2973, 2974, 2975, 2976,
	2844, 2865, 2871, 2874, 2880,	2977, 2978, 2979, 2980, 2981,
	2964, 2995, 3088, 3090, 3102,	2982, 2983, 2984, 2985, 2986,
	3153, 3165, 3182, 3202, 3210,	2987, 2988, 2989, 2990, 2991,
	3220, 3226, 3235, 3241	2992, 2993, 2996, 2998, 2999,
Babits Mihályné Tanner Ilona		3001, 3003, 3004, 3005, 3007,
	2885, 2902, 2924, 2936, 2938,	3008, 3009, 3010, 3011, 3012,
	2983, 3059, 3061, 3069, 3077,	3013, 3014, 3021, 3023, 3024,
	3080, 3081, 3114, 3117, 3134,	3026, 3027, 3029, 3030, 3032,
	3148, 3150, 3154, 3196, 3239,	3033, 3034, 3035, 3036, 3038,
	3242, 3245, 3251, 3253, 3258	3039, 3040, 3041, 3042, 3045,
Babits Mihály	2838, 2841, 2842,	3047, 3048, 3049, 3050, 3052,
	2843, 2845, 2846, 2847, 2848,	3053, 3055, 3056, 3057, 3059,
	2850, 2852, 2853, 2854, 2855,	3061, 3062, 3063, 3064, 3066,
	2857, 2859, 2868, 2875, 2877,	3067, 3069, 3070, 3072, 3073,
	2878, 2882, 2883, 2884, 2885,	3074, 3076, 3077, 3078, 3080,
	2886, 2887, 2888, 2889, 2890,	3081, 3082, 3084, 3086, 3089,
	2892, 2893, 2895, 2896, 2897,	3092, 3096, 3097, 3100, 3103,
	2898, 2899, 2901, 2903, 2904,	3105, 3107, 3108, 3109, 3110,
	2905, 2906, 2907, 2908, 2909,	3112, 3113, 3114, 3115, 3116,
	2910, 2911, 1914, 2915, 2916,	3117, 3119, 3120, 3121, 3122,

- 3125, 3126, 3127, 3128, 3129,
3130, 3131, 3132, 3133, 3134,
3135, 3136, 3137, 3139, 3140,
3141, 3142, 3144, 3145, 3148,
3149, 3150, 3151, 3154, 3155,
3156, 3158, 3159, 3160, 3161,
3163, 3164, 3166, 3167, 3168,
3170, 3172, 3173, 3175, 3176,
3177, 3179, 3180, 3181, 3183,
3184, 3185, 3186, 3188, 3189,
3190, 3192, 3193, 3195, 3196,
3197, 3199, 3200, 3201, 3203,
3204, 3206, 3207, 3208, 3213,
3215, 3217, 3219, 3223, 3225,
3227, 3228, 3229, 3231, 3234,
3237, 3239, 3240, 3242, 3243,
3245, 3249, 3250, 3251, 3253,
3254, 3255, 3257, 3258, 3260,
3262, 3263, 3264
- Baumgarten Ferenc 3143
Bródy Pál 2858, 2863
Bródy Sándorné 3046
Bródy Sándor 2860
Békássy Istvánné Bezerédj Emma
3037
- Dienes Barna 3019
Drenig, Francesco 3248
- Elek Artúr 3261
- Éditions De La Nouvelle Revue
Française 3106
- Fenyő Miksa 3000, 3015
Ferenczi Zoltán 3191
Forst Károly Frigyes 3020
Fülep Lajos 2933
- Gellért Oszkár 2961, 3025, 3068, 3232
- Hendel Ödön 2876
Hevesi Sándor 3152
Horvát Henrik 3099, 3256
- Jászai Mari 3236
Juhász Gyula 2869, 3218
- Kaposy Józsefné 3171
Kelemen Ilona 2844, 2861, 2879,
3095, 3194
Király Györgyné 3044
Klein, Stefan I. 2849, 2920, 3002,
3065, 3071, 3093, 3104, 3118,
3138, 3157, 3233
Kner Imre 3018
Komjáthy Aladár 2925
Kornfeld Móric 2997
Kosztolányi Dezső 2840, 2870
Kovács Dávidné 3124
Kovács Kálmán 2864
- Lányi Viktornak 3178
- Mikes Lajos 2862, 2872, 2913,
3043, 3091, 3211
Miklós Jenő 3224
Móricz Zsigmond 2839
- Nagy Emma 3198
- Osvát Ernő 2894, 3162, 3169
- Paulay Erzsébet 2963
- Radó Lajos 3058
Rédey Tivadar 3244

Révai Testvérek Irodalmi Intézet	Színházi Élet 3022
Részvénytársaság 2881, 2891	
Révay József 3252	Tanner Béláné 2912, 3087, 3098,
Révész Ilus 3019	3238
	Tanner Ilonka 2873
Sebestyén Károly 3146	Tessitori Nóra 2851, 2900
Sinkó Ervin 2994	Tormay Cécile 3028, 3101, 3230
Sirola, Gino 3247	
	Vass József 3016
Szabó Lőrincné 3212	Vogl Irén 3054
Szalay József 3222	
Szeged Szerkesztősége 3187	Weinberger, Emil 3006
Szilasi Vilmosné 3060, 3079, 3085	Widmar, Antonio 3174, 3214, 3246
Szilasi Vilmos 2958, 3017, 3051,	Wohlfarth Olga 2950
3060, 3075, 3079, 3083, 3085,	
3147	Zichy Rafaelné 2931

A MŰVEK MUTATÓJA

A számok az oldalszámot jelölik.

Ady Endre

Vers

A fekete zongora 599
A Föld ébresztése 132
Ember az embertelenségben 132
Papp Viktor valceréhez 450
Senki élőknek ellensége 397
Sírni, sírni, sírni 599
Sóhajítás a hajnalban 397
Szent Margit legendája 132
Szület az Athoszhegyen 132

Verseskötet

Ady Endre válogatott versei 131,
409
Auf neuen Gewässern. Eine Auswahl
325, 433, 599

Alszeghy Zsolt

Próza

Irodalmi újdonságok 570

Andersen György

Próza

Kelényhegy 418

Antal Sándor

Verseskötet

Garabonciás ének 530

Próza

[Előszó A Holnap c. antológiához]
530
Antologia dei poeti italiani moderni
[Modern olasz költők antológiája]
586

Aradi Szabó István

Verseskötet

A szenvedők királya 509

Dráma

Fényimádók 200, 509

Arany János

Vers

Toldi 462
Toldi szerelme 36

Versgyűjtemény

Balladák 129, 462

Arisztotelész

Próza

Metaphüsztika (Metafizika) 254, 542

Babits Mihály

Vers

A Danaidák 36, 120, 345, 398, 408, 615

A jobbakk elmaradnak 175, 493

A költő szól 599

A könnytelenek könnyei 79, 426

A lírikus epilógja 599

Ady Endrének 35, 398

Aliscum éjhajú lánya 101, 441

Alkalmi vers 79, 426

Aranyfürdő, aranyeső, Danaé 290, 572, 599

Az őszi tücsökhöz 599

Cigánydal 397

Csendéletek 599

Csonka Magyarország 358, 558, 561

Éjszaka! 599

Erdei lakásban 336, 610

Erdő, fák, ágak... 622

Esti dal 599

Esti kérdés 18, 397, 599

Fortissimo 357, 459, 599

Galáns ünnepség 441, 599

Golgotai csárda 599

In Horatium 599

Itália 599

Jászai Mari halálára 368

Kalendárium

→ [Új esztendő beköszön...]

144, 471, 472

Miatyánk 446, 451

Mozgófénykép 451

Önéletrajz 427

Palinódia 36, 398

Petőfi koszorúi 358, 549

Síremlék 599

Strófák a wartburgi dalmokversenyből
(Wolfram így énekelt) 599

Szaladva fájó talpakon 451

Szerenád 101, 441

Szittál-e lassú mérgeket? 369

Téli dal 599

Theosophikus énekek 599

[Új esztendő beköszön...] 144, 471, 472

Vers, apostolokról 622

Vile Potabis 96, 438

Verseskötet

Béke és háború közt 398

Herceg, hátha megjön a tél is! 365, 398

Levelek Iris koszorújából 22, 309, 365, 586

Nyugtalanság völgye 19, 21, 22, 35, 54, 264, 315, 369, 377, 379, 403, 420, 548, 591, 607, 609

Recitativ 19, 21, 22, 286, 384, 426, 558, 569, 572

Fordítás

Gautier, Theophile

Kleopátra egy éjszakája 366

Dante Alighieri

Isteni Szingjáték 33, 37, 107, 284, 286, 344, 366, 391, 395, 398, 404, 420, 441, 535, 562, 567, 569, 579, 580

Pokol 37, 38, 50, 57, 60, 84, 101, 117, 339, 395, 414, 441

- Purgatórium 37, 38, 48, 57, 60, 73, 84, 117, 134, 190, 244, 395, 398, 404, 414, 452, 462, 465, 466, 540
- Paradicsom 33, 108, 110, 267, 276, 277, 278, 293, 308, 324, 349, 366, 448, 501, 535, 540, 542, 550, 562, 563, 573, 579, 584, 585, 598
- Meredith, George
Az önző [Tóth Árpáddal közösen] 462
- Poe, Edgar Allan
Lee Annácska 101, 441
- Fordításkötet*
- Baudelaire, Charles
Romlás virágai [Szabó Lőrincsel és Tóth Árpáddal közösen] 363, 366, 462
- Erato. Az erotikus világköltészet remekei 16, 22, 47, 365, 382, 385, 404, 474, 602
- Goethe, Johann Wolfgang von
A napló 365
- Pávatollak (Műfordítások) 19, 21, 22
- Shakespeare, William
Vihar 21
- Wilde Oszkár
Wilde Oszkár verseiből... 21, 118, 191, 365, 444, 453
- Próza, dráma, tanulmány, esszé, kritika*
- A gólyakalifa 7, 21, 28, 35, 105, 141, 174, 243, 322, 328, 365, 366, 380, 391, 444, 470, 541
- A lélek holdváltozásai [filmforgatókönyv Horvát Henrikkel közösen] 166, 488, 489, 523
- A literátor 565
- A magyar ritmus problémájához [hozzászólás] 557
- A modern Dante 92, 435
- A röpülő falu 470, 541
- A Simóné háza. Falusi tragédia 151, 476, 478
- A torony árnyéka 36, 398, 470, 541
- A versről és a versmondásról 584
- A veszedelmes világnézet 314
- Ágoston 244, 267, 345, 534, 550, 617
- Anthológia [a Gragger Róbert szerkesztette Anthologia Hungarica c. kötetéről] 286, 364, 365, 564, 569
- Aranygaras 622
- Az angyal 73
- Az Erdő Megváltása 622
- Az igazi Haza 299, 357, 515, 577
- B. F. huszárönkéntes: elesett az északi harctéren 1915. június 436
- Dante élete 50
- Előszó [Dante komédiája. 1. A pokol c. kötetéhez] 50
- Egy új költő [Szabó Lőrincről] 564
- Előbeszéd [Zoltán Deák (Trócsányi Zoltán): Az ördög meg a leányzó c. kötetéhez] 574
- Előszó [Kiss Ida Shami c. regényéhez] 217, 517
- Előszó [Rupprecht (Marconnay) Tibor A túlradó élet c. kötetéhez] 468
- Figyelmeztetés az olvasóhoz 529
- György, a favágó 49, 127, 405, 460, 470, 541

- Halálfiái 19, 53, 54, 64, 65, 72, 82,
85, 92, 103–105, 122, 125, 126,
133, 137, 154, 168, 193, 196, 219,
228, 243, 263, 272, 273, 304, 322,
331, 348, 358, 359, 361, 366, 367,
408, 416, 429, 435, 443, 454, 460,
465, 466, 481, 482, 490, 504, 505,
526, 534, 556, 571, 581, 603
- Kant és az örök béke 314
- Kárvavár 343, 346, 360, 367, 556,
571, 603, 605, 615, 616
- Király György 157, 481
- Költészet és előadóművészet.
(Ódry Árpád előadóstjén
elmondott bevezető előadás, 1918.)
345, 617
- Költészet és filozófia 306, 592
- Költészet és valóság 470, 541
- Laodameia 115, 119, 122, 123, 125,
134, 140, 155, 163, 365, 371, 444,
451, 453, 455, 457–459, 465, 466,
469, 481, 486, 495
- Ma, holnap és irodalom.
Ars poetica forradalmár költők
használatára 36
- Magyar költő kilencszáztizenkilencben
43, 369, 378, 410
- Magyar ritmus – Könyvről könyvre 1.
[Horváth János Magyar ritmus,
jövevény versidom c.
tanulmányáról] 557
- Megjegyzések Földessy Ady-könyvére
36, 398
- Mythológia 322, 338, 597, 611
- Nagy Sándor öregkora 470, 541
- Népköltészet 345, 617
- Odysseus és a szirének 68, 419
[Önéletrajz] 597
- Petőfi [emlékbeszéd] 358
- Tanulmány Adyról 345, 617
- Tennyson 128, 461
- Tenyérsziget 470
- Timár Virgil fia 7, 14, 15, 51, 62,
66, 81, 105, 119, 121, 126, 127,
169, 175, 191, 226, 239, 240,
243, 251, 272, 279, 328, 364,
366, 367, 373, 380, 406, 418,
425, 426, 434, 454, 460, 470,
481, 493, 505, 512, 523
- Truccluk 470
- Próza*
- A gólyakalifa.
Regény és néhány novella 365
- Aranygaras. Mesék 348, 619, 620
- Gondolat és írás 91, 155, 235, 240,
314, 344, 366, 434, 470, 501, 526,
528, 534, 549, 590, 617, 618
- Irodalmi problémák 35, 36, 398,
434, 470, 534
- Karácsonyi Madonna 19, 21, 22,
565
- Timár Virgil fia. Iskolai történet
[és novellák] 90, 91, 155, 434,
470, 481
- Babits Emlékkönyv 360
- Bahr, Hermann**
- Próza*
Das Konzert 478
- Barka József**
- Próza*
Budapest kapui előtt 509

Barta Sándor*Verseskötet*

Vörös lobogó 551

Baudelaire, Charles*Verseskötet*

Les Fleurs du mal (Romlás virágai)

363, 366, 462

Baumgarten Ferenc*Próza*

A reneszánszról 547

Für die Krieger-gegen den Krieg

547

Prózakötet

Das Werk Conrad Ferdinand Meyers

547

Die Mutter 548

Pesth 547

Zirkus Reinhardt 548

Békássy Istvánné Bezerédj Emma*Vers*

Odin 94, 437

Hetedik Nap 94

Hymnus a Naphoz (Apollóhoz) 94

Isis mystériuma 94, 437

Magyar imádság 94

O Crux, ave 94

Sötétség zsoltára 94

Benedek Ferenc*Verseskötet*

Az isteni nász 17, 383

Szerenád 16, 382

Benedek Marcell*Próza*

Ady breviárium 410

Péterfy Jenő 516

Bergson, Henri*Próza*

Durée et simultanéité – à propos de la
théorie d'Einstein (Tartam és
egyidejűség. Hozzászólás Einstein
elméletéhez) 341, 342, 614

Bernstein, Henri*Dráma*

Israël 81, 426

Boccaccio, Giovanni*Próza*

La vita di Dante 123, 457

Brájjér Lajos*Fordítás*

Babits Mihály

Abendfrage (Esti kérdés) 599

Die Csarda von Golgota
(Golgotai csárda) 599

Cholnoky Viktor

Fordítás

Bernstein, Henri
Izráel 81, 426

Dante Alighieri

Vers

La Divina Commedia (Isteni Színjáték)
33, 37, 107, 284, 286, 344, 366,
391, 395, 398, 404, 420, 441, 535,
562, 567, 569, 579, 580
Inferno (Pokol) 37, 38, 50, 57, 60,
84, 101, 117, 339, 395, 414, 441
Purgatorio (Purgatórium) 37, 38, 48,
57, 60, 73, 84, 117, 134, 190, 244,
395, 398, 404, 414, 452, 462, 465,
466, 540
Paradiso (Paradicsom) 33, 108,
110, 267, 276, 276–278, 293, 308,
324, 349, 366, 448, 501, 535, 540,
542, 550, 562, 563, 573, 579, 584,
585, 598

Déry Tibor

Próza

Lia 551

Vers

A forradalom elemei 551
Délután 551
Feleségem 267, 551
Keresztmetszet 267, 551

Dienes Valéria

Fordítás

Bergson, Henri
Tartam és egyidejűség. Hozzászólás
Einstein elméletéhez 341, 342,
614
Ward, Lester F.
A haladás lelki tényezői 93, 436

Dóczy Jenő

Próza

Ady és a „Világ” 463
Az Ady-pör 463
Írók és irodalom 409
Katholikus énekgyűjtemény
és Ady-antológia 463
Utóhang a helikoni ünnephez 409,
410

Dombi Márk

Próza

Dante 570

Elek Artúr

Próza

Az olasz új írói nemzedék szelleme
609
Babits Mihály és Dantéja 349

Farrère, Claude

Próza

Fumée d'opium (Ópiummámor)
76, 425

Féja Géza*Vers*

Óda 502

Földessy Gyula*Próza*

Az Ady-tanulmányok 36, 398

Fraknói Vilmos*Próza*Dante e Carlo Martello angioino, re
titolare d'Ungheria 245, 535**Franyó Zoltán***Fordítás*

Ady Endre

Auf neuen Gewässern.

Eine auswahl

[Heinrich Gerholddal közösen]

90, 433, 599

Füst Milán*Próza, dráma*

Boldogtalanok 276, 561, 565

Levél a Boldogtalanokról

és Forgács Rózsiról 276, 561

Gábor Ignác*Próza*A magyar ritmus problémájához
557

Költő és metrikus 557

Galamb Sándor*Próza*

A magyar Dante 570

Gautier, Theophile*Próza*

Une nuit de Cléopâtre

(Kleopátra egy éjszakája) 366

Gellért Oszkár*Verseskötet*

Testvérbánat csillaga 193, 506

Gerhold, Heinrich*Fordítás*

Ady Endre

Auf neuen Gewässern.

Eine auswahl

[Franyó Zoltánnal közösen]

90, 433, 599

Giesswein Sándor*Próza*

Kelet és Nyugat küzdelme

(Ludwig Hatvány,

Das verwundete Land. 1921.) 433

Goethe, Johann Wolfgang von*Vers*

Das Tagebuch (A napló) 365

György Oszkár

Vers

Öregek 275, 558

Szövőszék 275, 558

Harsányi Kálmán

Próza

Kristálynézők 410

Hatvany Lajos

Próza

Ady világa 577

Az úri hölgyhöz 378

Erato. Babits Mihály

Az erotikus világköltészet remekei
382, 385, 444

Gyalu grófnő. Igaz történet régi
időkből 433

Heinrich Horvát 378

Móricz Zsigmond és Hatvany Lajos
379

Szerelem könyve 90, 433

Próza-kötet

Csendes napok és hangos esték 89,
90, 433

Das verwundete Land 11, 378, 379,
433

Heidegger, Martin

Próza

Sein und Zeit 504

Heltai Jenő

Vers

Ballada a három patkányról 397

Öreg Marci 397

Herczeg Ferenc

Dráma

Pogányok 290, 272

Horvát Henrik

Fordítás

Babits Mihály

An die Herbstgrille

(Az őszi tücsökhöz) 599

Cumulus (Csendéletek) 599

Der Epilog des Lyrikers

(A lírikus epilógja) 599

Ein christlich Lied

(Theosophikus énekek) 599

Ein Lied von Gold und Licht

und Danae (Aranyfürdő,
aranyeső, Danaé) 599

Grabvers (Síremlék) 599

In Horatium 599

Italien 599

Nacht (Éjszaka) 599

Winterlied (Téli dal) 599

Wolframs Gesang (Strófák

a wartburgi dalmokversenyből
[Wolfram így énekelt]) 599

Fordításkötet

Neue ungarische Lyrik

in Nachdichtungen 325, 343, 599

Próza

A lélek holdváltozásai

[filmforgatókönyv Babits Mihállyal
közösén] 166, 488, 489, 523

I Fioretti di San Francesco

(Assisi Szent Ferenc Virágoskertje)
540

Kafka Margit

Próza

Hangyaboly 28

Kis emberek, barátocskáim 28

Kaposy József

Fordításkötet

Boccaccio, Giovanni

Trattatello in laude di Dante azaz

Dante dicsérete.

Giovanni Villani Firenzei

krónikájának Dante-rubrikája

és a Boccaccio-féle Vita intera
néhány fejezete 123, 457

Kardos Albert

Próza

Katholikus énekgyűjtemény
és Ady-antológia 463

Karinthy Frigyes

Vers

Az álom 397

Próza

Füst Milán: Boldogtalanok.

Levél a költőhöz 276, 561

Kárpáti Aurél (Carpaccio)

Próza

Dante, Boccaccio, Maupassant 570

Vers és versolvasás (Babits előadása
a Zeneakadémián) 584

Kastner Jenő

Próza

A magyar Dante 570

Kazinczy Ferenc

Próza

Előbeszéd Sallustiuszhoz 282

Kenéz Béla

Próza

Nép és föld 39, 52, 399

Király György

Próza

Két Ady-anthológia 131, 463

Új versek. Babits Mihály:

Nyugtalanság völgye 591

Kiss Ida

Próza

Shami 517

Klein, Stefan Isidor

Fordítás

Babits Mihály

Der Sohn des Virgilius Timár

- (Timár Virgil fia) 91, 373, 418, 505
 Der Storchkalif (A gólyakalifa) 141, 380
 Die Insel Handbreit (Tenyérsziget) 470
 Die Sintflut (Az angyal [Özönvíz]) 73
 Odysseus und die Sirenen (Odysseus és a szirének) 68, 72, 91, 419
 Kentaurenschlacht (Mythológia) 322, 597
- Fordításkötet*
 Babits [Mihály], Michael
 Der Sohn des Virgilius Timár.
 Novelle 169, 195, 239, 240, 260, 263, 272, 348
 Das Junge Ungarn. Novellen 322, 331, 597
 Ungarn. Ein Novellenbuch (Ungarische Erzähler, Ungarn) 322, 331, 597
- Kmety Károly**
- Próza*
 A magyar közigazgatási jog kézikönyve 52, 408
- Komjáthy Aladár**
- Vers*
 Akasztás 621
 Ha boldog tudnék lenni... 621
 Testek folyója 621
- Próza*
 A relativitás elvéről [Albert Einstein elméletéről] 103, 106, 443
- Fordítás*
 Farrère, Claude
 Ópiummámor 76, 524
- Komlós Aladár**
- Próza*
 Babits Mihály új könyvei (Nyugtalanság völgye. Versek. Táltos kiadása. Timár Virgil fia. Elbeszélések. Athenaeum kiadása) 512
- Kondor, Elsa**
- Fordítás*
 Babits Mihály
 Abendlied (Esti dal) 599
- Kosztolányi Dezső**
- Vers*
 A jó élet 397
 Lánc, lánc, eszterlánc 397
- Próza*
 A túlradó élet 468
 Dante és Babits 409
- Próza*
 Prózakötet
 Boszorkányos esték 558

Kristóf, Irene*Fordítás*

Babits Mihály

Il Califfo della Cicogna

(A gólyakalifa)

[Armando Tiplaldival közösen]

391

Kuncz Aladár*Próza*

Irodalmunk Kálváriája 622

Lakatos Péter Pál*Vers*

Versek I–VII. 177, 495

Lendvai István*Verseskötet*

Fáklyafüst 410

Próza

Irodalmi széljegyzetek 409

Irodalom és világnézet 409

Lengyel Menyhért*Próza*

Amerikai napló 61

Lindholm, Inga*Fordítás*

Babits Mihály

Stork-kalifen (A gólyakalifa) 366

Lovag Ádám*Fordítás*

Babits Mihály

Fortissimo 599

Majthényi György*Próza*

Majális 451

Mannheim Károly*Próza*

Heidelbergi levél I. 420

Marconnay (Rupprecht) Tibor*Verseskötet*

A túlradó élet 468

Fordítás

Seton, E. Thompson

Az öreg Urián

és egyéb állattörténetek 468

Marsovszky Miklós*Fordítás*

Puccini, Mario

A szűz és az utcalány 609

Próza

Mario Puccini 609

Martos Vilmos*Próza*

Az élc kritikája 261, 546

Meredith, George*Próza*

The egoist (Az önző) 462

Molnár Antal*Próza*

A magyar ritmus problémájához
557

Móricz Zsigmond*Próza*

A világ ítélőszéke előtt 12, 378, 379,
433
Sári bíró 270, 553

Nagy Emma*Verseskötet*

A verseim 408

Navratil Ákos*Próza*

Közgazdasági és Pénzügytani
jegyzetek 52, 408

Nicolai, Raneiro*Vers*

Canzoni Olimpioniche 27, 391

Palágyi Lajos*Verseskötet*

Az anyaföld 32, 395

Páll Rózsa*Vers*

Óh unalom... unalom 425

Verseskötet

Örökmécs 425, 482

Papini, Giovanni*Verseskötet*

Opera prima 284, 567

Papp Váry Elemérné*Vers*

Hitvallás (Magyar Hiszekegy) 355

Pascoli, Giovanni*Verseskötet*

Poemi Conviviali 335, 607

Pásztor Árpád*Próza*

Magyar ábránd Serly Lajos
népdalai fölött 438

Poe, Edgar Allan*Vers*

Annabel Lee (Lee Annácska) 101,
441

Puccini, Mario*Próza*

La Vergine e la Mondana (A szűz és az ucca lánya) 606, 608, 609

Próza

L'inganno della carne. Racconti e moralita 345, 606–609, 618

Rákosi Jenő*Próza*

Dante (A Paradicsom Babits Mihály fordításában) 324, 598
 Levelek [jegyzet Dunántuli aláírással; Babits Mihály elleni támadás a Játszottam a kezével c. verse kapcsán] 449

Révész Béla*Próza*

Ady Endre 9, 433

Rupprecht Tibor

→ **Marconnay Tibor**

Sárközi György*Próza*

Vajudó idők [Sipos Domokos művéről] 570

Schöpflin Aladár*Próza*

A piros ruhás nő 538
 Az Ady-antológia ügye 463

Hatvani professzor feltámadása 529
 Ördögfiókák 529

Sebestyén Károly*Próza*

Gedanke und Schrift. Ein neues Buch von Michael Babits 264, 265, 549
 Literarische Rundschau. Ungarische Meistersänger 466

Shakespeare, William*Dráma*

The Tempest (A vihar) 21

Sinkó Ervin*Verseskötet*

A fájdalmas Isten 464
 Éjszakák és hajnalok 464

Sipos Domokos*Próza*

Istenem, hol vagy? 288, 570
 Vajudó idők 570

Sirola, Gino*Fordítás*

Arany János
 Toldi 462
 Babits Mihály
 La Danaidi (Danaidák) 345, 618
 Tompa Mihály
 I sogni della viola (Izsóp és viola) 335, 591, 608

Fordításgyűjtemény

Arany János

Ballate (Balladák) 462

Szabó Dezső

Próza

Az elsodort falu 378

Szabó Lőrinc

Vers

Centrál (Tücsökzene 247.) 367

Gyógyulás (Föld, erdő, isten, XIII.)
466

Könyvvvel a temetőben

(Föld, erdő, isten, XXVII.) 407

Versek [Föld, erdő isten c. kötet

VIII. Zavar, IX. Titkok,

XX. Magány, XXI. Titkos

fájdalom, XXVIII. Pannón ősz

c. darabjának korábbi változatai]

102, 442

Fordításkötet

Baudelaire, Charles

Romlás virágai [Babits Mihállyal

és Tóth Árpáddal közösen]

363, 366, 462

Próza

Kassák Lajos: Máglyák énekelnek

433

Páll Rózsa: Örökmécs 425

Vers és valóság 466

Szalai Miklós

Próza

A delta. A lázadó 102, 442

A delta. Az imádkozó 102, 442

Szép Ernő

Vers

Hívó jel 397

Nem volt játékom 397

Szilasi Vilmos

Próza

Platon 359, 420

Tanner Ilonka, B. (Török Sophie)

Vers

Én megálltam az időben 405

Hivatlan jöjjön az élet 405

Most hallgatni kell... 405

S az örök perc ver tovább... 405

Tapossatok bele a csöndbe! 405

Vészes ez a perc 405

Próza

Útiemlékek Németországból

[Török Sophie néven] 501

Térey Sándor

Vers

Osvát Ernőnek 259, 544

Tipaldi, Armando*Fordítás*

Babits Mihály

Il Califfo della Cicogna

(A gólyakalifa) [Irene Kristóffal
közösén] 391**Tompai Mihály***Vers*Izsóp és viola [Virágregék
egyik darabja] 335, 607**Tóth Árpád***Vers*

Csak ennyi 397

Öröm 397

Fordítás

Meredith, George

Az őnző [Babits Mihállyal
közösén] 462*Fordításkötet*

Baudelaire, Charles

Romlás virágai [Babits Mihállyal
és Szabó Lőrincével közösén]
363, 366, 462**Turóczi-Trostler József***Fordításgyűjtemény*

Andreas Ady 599

Török Sophie → Tanner Ilonka, B.**Trócsányi Zoltán (Zoltán Deák)***Próza*

Az ördög meg a leányzó 574

Vértes-Lebourg, Paul*Fordítás*

Babits Mihály

Hallucination (A költő szől) 599

Vészi József*Fordítás*

Ady Endre

Das schwarze Klavier

(A fekete zongora) 599

Weinen (Sírni, sírni, sírni) 599

Ward, Lester F.*Próza*The psychic factors of civilization
(A haladás lelki tényezői) 436**Widmar, Antonio***Próza*

Italia nella sua lirica 335, 607

La canzone di Caino 344, 617, 618

La Vedetta d'Italia 336, 607

Winstanley, Lilian*Próza*Macbeth, King Lear and contemporary
history 232, 233, 526

Wohlfarth Olga*Vers*

Sorsfordulón 440

Tavaszi ének 440

Zilahy Lajos*Próza*

Magyar írók a felolvasóasztalnál 457

Zoltán Deák → Trócsányi Zoltán**Zsigmond Ferenc***Próza*

Az Ady-kérdés története 410

Zsolt Béla*Próza*

Ady – Ady ellen 463

Fajtam káromoltam,
országomat vertem... 463Ki tisztogatott a Petőfi Társaságban?
433**Zsuzsanna Mária***Verseskötet*

Harag nélkül 412

NÉVMUTATÓ

A számok az oldalszámot jelölik.

- Abel, Niels Henrik 45, 403
 Adler, Max 490
 Ady Endre 9, 12, 13, 35, 36, 90,
 110–115, 131, 132, 140, 152,
 200, 232, 245, 246, 249, 275,
 280, 285, 290, 291, 315, 325,
 326, 345, 360, 362, 369, 376,
 381, 397, 398, 406, 409, 410,
 433, 441, 448–451, 463, 468,
 473, 480, 509, 536, 568, 577,
 588, 591, 599, 617
 Ady Lajos 246, 536
 Ady Lőrincné 113, 114, 245, 449,
 450, 536
 Ágoston, Hippói, Szent 244, 267,
 345, 534, 550, 617
 Alexander Bernát 475
 Alexander Berta
 → Révész Gézné Alexander Berta
 Almásy Ignácné (Kaffka Gyuláné)
 27, 95, 391, 437
 Alszegehy Zsolt 570
 Ambrus Zoltán 275
 Andersen György 67, 100, 412, 418,
 440, 441
 Antal Sándor 236, 237, 530
 Aphrodisziasz, Alexander
 (Aphrodisias) 254, 542
 Áprily Lajos 408
 Aradi Szabó István 198–202, 509
 Arany János 112, 113, 115, 129, 229,
 441, 462, 609
 Arisztotelész 542
 Ascher Oszkár 9, 368, 376
 Avercsenko, Arkagyij Tyimofejevics
 395
 Babits Angyal (Angyus) 10, 27, 29,
 58, 59, 63, 73, 88, 93, 108, 109,
 124, 134–137, 142–144, 162, 194,
 195, 205, 220, 229, 238, 239, 242,
 258, 259, 269–271, 301, 303, 306–
 308, 310–312, 316, 317, 319, 323,
 329, 333, 334, 339, 370, 377, 390,
 412, 413, 417, 432, 436, 446, 447,
 458, 465, 466, 470, 485, 506, 507,
 511, 519, 520, 525, 531, 533, 544,
 545, 554, 579, 580, 583–587, 592–
 595, 597, 598, 605, 606, 612
 Babits Ilona 471
 Babits István, IV. (Pista, Pisti) 10,
 26, 29, 39, 51, 52, 58, 59, 62, 63,
 88, 92, 93, 107–109, 124, 125, 134–
 137, 143, 160, 161, 164, 165, 194,
 195, 205, 220, 229, 237–239, 242,
 257, 258, 260, 269, 271, 277, 303,
 307, 319, 333–335, 370, 372, 377,
 389, 399, 406, 407, 413, 414, 417,
 432, 435, 446, 447, 457, 458, 465,
 466, 470, 471, 483, 484, 487, 506,

- 507, 510, 511, 520, 525, 530, 531,
534, 543, 545, 552, 554, 563, 580,
584, 595, 605
- Babits István, V. 372
- Babits Konstanzia (Stánci tánti)
93, 436
- Babits Mihály, II. (1812–1872) 436
- Babits Mihályné Blázsovits Erzsébet
436
- Babits Mihályné Kelemen Auróra
(Anyi) 10, 26, 29, 31, 34, 62–64,
85, 88, 90, 93, 108, 109, 124, 125,
133–136, 142, 144, 160, 164, 165,
194, 205, 210, 216, 218, 220, 227,
229, 237, 239, 242, 258, 260, 268–
271, 277, 293, 301, 303, 306, 307,
311, 317, 319, 323, 324, 329, 333,
334, 370, 376, 377, 389, 392–394,
396, 397, 414, 416, 432, 436, 446,
447, 458, 464, 465, 470, 484, 487,
506, 511, 517, 518, 520, 524, 525,
531, 533, 534, 545, 551–554, 562,
573, 578, 579, 583, 584, 587, 588,
594, 595, 597, 598, 602, 605, 606
- Babits Mihályné Tanner Ilona
(Török Sophie) 7, 8, 10, 23–31,
34, 39, 53, 55, 56, 59, 62, 64, 74,
75, 77, 86–88, 93, 103, 104, 107–
109, 122–124, 126, 133, 134, 136,
143, 144, 154, 156, 161, 162, 164–
166, 168, 176, 183, 185, 186, 188–
190, 194, 203, 205–214, 216–218,
220–223, 225, 227–229, 237, 238,
241, 242, 246, 257, 266–271, 277,
278, 283, 290, 293, 294, 302, 303,
307, 308, 311–313, 317–319, 321,
323, 327, 329, 330, 332–334, 336,
339, 341–344, 346, 347, 351, 358–
361, 362, 367, 368, 370, 374, 377,
386–394, 396, 397, 399, 400, 402,
405, 407–408, 411, 412, 416, 417,
424, 431, 432, 438, 443, 446, 447,
448, 456–459, 462, 464–466,
469–471, 475, 479, 480, 481, 484,
485, 487, 492, 495, 500, 501, 503,
506, 507, 510–525, 531–537, 542,
543, 550–554, 556–558, 562, 567,
573, 575, 577, 579, 580, 583–585,
587–589, 593–596, 600–606, 609,
612, 613, 615–617, 619
- Babits Sándor 135, 385, 465
- Bahr, Hermann 150, 476, 478
- Bajcsy-Zsilinszky Endre 356
- Balázs Béla 553
- Baló Elemér 116, 451
- Banda Marci 346
- Banga Ferenc 372
- Baracs Marcel 125, 126, 264, 458,
459
- Baracs Marcelné Schmiedl Etelka
264, 548, 549
- Baranyi Ferenc 414, 567
- Bárdos Artúr 457
- Barka József 509
- Barta Lajos 373, 611
- Barta Sándor 268, 551
- Bartók Vilmos 150, 151, 167, 476,
478, 489
- Basch Lóránt 482, 562, 564
- Baudelaire, Charles 129, 363, 366,
462
- Bauer Ervin 368
- Bauer Tibor → Pór Tibor
- Baumgarten Ferenc 263, 264, 547,
548
- Bayros, François de 365, 404
- Beck Gyula 129, 130, 369, 461
- Beck Ö. Fülöp 364

- Beck Zsuzsanna 412
 Békássy Ferenc 171, 436
 Békássy Istvánné Bezerédj Emma
 94, 138, 139, 169–171, 302, 363,
 364, 436, 437, 468, 491, 565, 579,
 580
 Beke Manó 516
 Benedek Ferenc 16–18, 382
 Benedek Marcell 56, 128, 410, 461,
 516
 Benedict Henrik 368
 Beöthy Zsolt 366
 Beregi Oszkár 599
 Bergson, Henri 66, 341, 421, 614
 Bernstein, Henri 81, 426
 Besnyői Szabó Mihály 355
 Bethlen István, gr. 355
 Bíró Lajos 27, 390
 Boccaccio, Giovanni 123, 457, 570
 Bodnár Emmy → Hoffmanné
 Bodor Aladár 114, 450, 570
 Bohuniczky Szefi 367
 Borosnyai Károly 305, 582
 Boross Elemér 412
 Bótay, Táltos Kiadó munkatársa 122
 Braille, Louis 80, 426
 Brájjer Lajos 599
 Bródy László 412
 Bródy Pál 23, 25, 32, 40, 341, 385–
 388, 395, 400, 614
 Bródy Sándor 386, 387, 495
 Bródy Sándorné 176, 241, 494, 495,
 532, 533
 Browning, Elizabeth Barrett 96, 438
 Browning, Robert 438, 461
 Brünauer Endre 172, 173, 492
 Buda Attila 365, 370, 396, 404, 406,
 413, 414, 416, 424, 432, 437, 447,
 471, 484, 487, 522, 539, 564
 Buday Kálmán 368
 Buday László 59, 194, 195, 413,
 414, 507, 511
 Buttula László 398
 Carducci, Giosuè 567, 570
 Carlyle, Thomas 129
 Carrera, Ismael Mario 567
 Cauchy, Augustin Louis 46, 403
 Chesterton, Gilbert Keith 490
 Cholnoky Viktor 426
 Chylinski Sára, Dienes Pálné 231,
 526
 Cukor István 556
 Cukor Miklós 556
 Csanak Dóra, F. 429
 Csathó Kálmán 81, 426
 Csekő Ernő 432
 Csemez Ilus 303, 580
 Cséve Anna 372, 378
 Csiszár Mirella 387, 389, 390, 392,
 393, 446, 517–520, 524, 562, 573,
 587, 594, 602, 605
 Csokonai Vitéz Mihály 115
 Dalcroze, Émile-Jaques 39, 399
 Dante Alighieri 28, 32, 33, 37, 50,
 56, 69, 92, 107, 117, 123, 244, 252,
 277, 284, 315, 368, 391, 395, 398,
 409, 420, 433, 435, 441, 448, 457,
 501, 535, 540, 542, 562, 566, 569,
 570, 578, 585, 591, 598
 Daumier, Honoré 149
 Dénes Feiks Jenő 308, 584
 Dersi Tamás 417, 427
 Déry Tibor 227, 266–268, 294, 359,
 369, 523, 550, 551, 574
 Dévényi Iván 613

- Diederichs, Eugen 66, 418
 Dienes Barna 78–80, 96, 97, 119,
 120, 157, 363, 364, 425, 426, 438,
 453, 454, 481, 482,
 Dienes család 363, 621
 Dienes Gedeon 231, 402, 526
 Dienes László 425
 Dienes Pál 43, 71, 230–233, 342,
 350, 363, 402, 421, 425, 443, 454,
 481, 526, 621
 Dienes Valéria 71, 230, 231, 341,
 342, 363, 402, 421, 436, 526, 614
 Dienes Zoltán Pál 231, 402, 526
 Dirichlet, Peter Gustav Lejeune 44,
 403
 Dóczy Jenő 55, 56, 114, 131, 132,
 356, 409, 410, 450, 462, 463
 Dombi Márk 570
 Dosztojevszkij, Fjodor Mihajlovics
 200
 Dragics Imre (Dragits) 301, 579
 Drenig, Francesco 335, 336, 338,
 345, 607, 608, 610, 617, 618

 Eastman, Max Forrester 328, 348,
 602, 620
 Eckhardt Tibor 356
 Eckl Ferenc 171
 Eckl Ferencné Király Gizella 171
 Éder Zoltán 514
 Eidus Bentján 312, 313, 318, 588,
 589, 593
 Einstein, Albert 103, 106, 232, 526,
 614
 Elek Artúr 74, 83, 85, 86, 114, 349,
 363, 373, 423, 427, 430, 450, 609,
 611, 618, 620, 621
 Emőd Tamás 246, 536
 Erdélyi József 294, 363, 574
 Erdős Árpád 318, 593
 Erdős Renée 315, 368, 591, 592
 Erdősi Károly 87, 432
 Erzsi, Tannerék cselédje 225
 Étsy Emilia → Rapaport Samuné

 Farkas László, inárcsi 20, 119, 384,
 453
 Farkas Zoltán 547
 Farrère, Claude 425
 Feiks Jenő → Dénes Feiks Jenő
 Féja Géza 187, 188, 502
 Fejér Ottó 47, 404
 Fejes Sándor 192, 235, 241, 248, 342,
 505, 529, 532, 538
 Fekete, múzeumi szolgáló 29, 360, 392,
 521
 Feketéné, BM mindenese 29, 360,
 392, 465, 521
 Fenyő György 76, 425
 Fenyő Iván 76, 425
 Fenyő Miksa 76, 87, 88, 92, 108–110,
 114, 124, 134, 135, 137, 140, 144,
 152, 161, 164, 165, 246, 292, 298,
 357, 363, 364, 425, 426, 432, 435,
 447, 450, 458, 466, 468, 471, 479,
 484, 487, 515, 576, 577
 Fenyő Miksáné 465, 536
 Ferenc, Assisi, Szent 540
 Ferenczi Zoltán 300, 578
 Fest Guidó 312, 313, 318, 588, 589,
 593
 Finta Gábor 372
 Fodor Tünde 372
 Forst Károly Frigyes 147, 148, 159,
 474, 475, 482
 Fóti János 412
 Földessy Gyula 36, 114, 246, 398,
 450, 463, 536

- Földi Mihály 395
 Fraknói Vilmos 245, 535, 654, 664
 France, Anatole 195, 490
 Franyó Zoltán 433, 599
 Fráter Zoltán 564, 565, 601
 Frowein, Eberhard 151, 476–478
 Fulda, Ludwig 150, 476, 478
 Funk Andor 101, 102, 442
 Fülep Lajos 83, 85, 86, 363, 428–430, 592
 Füst Milán 275, 276, 326, 364, 561, 565
 Gaál Mózes, ifj. (Mózsi) 120, 180, 181, 454, 497
 Gábor Andor 553
 Gábor Ignác 274, 556, 557
 Gáborjáni Klára 619
 Gál István 429, 464, 577
 Galamb Sándor 56, 410, 570
 Galló Ágnes 521, 528
 Garami Ernő 12, 90, 379, 433
 Garay Kálmán 246, 536
 Gárdonyi Géza 275
 Gautier, Theophile 366
 Gellért Oszkár 102, 103, 106, 114, 161, 177, 193, 246, 279–281, 327, 332, 333, 346, 362–364, 379, 418, 442, 443, 445, 450, 463, 484, 485, 495, 506, 536, 564, 565, 594, 600, 601, 604, 605
 Gellért Oszkárné Horváth Gizella (Gizi) 327, 333, 601, 605
 George, Stefan 229
 Gergely Jenő 144, 145, 472
 Gerhold, Heinrich 433, 599
 Gerstl Ferenc 423
 Gervay Erzsí 381
 Giacobbe, Olindo 285, 569
 Giesswein Sándor 433
 Goethe, Johann Wolfgang von 365
 Gogol, Nyikolaj Vasziljevics 457
 Gorkij, Makszim 200
 Graf Ferenc (Gráf) 123, 346, 407, 456, 619
 Graf, Arturo 344, 617, 618
 Gragger Róbert 364, 365, 564, 569
 Gratz Gusztáv 355, 468
 György Oszkár 274, 275, 364, 557, 558
 Habár Mihály 92, 435
 Habbel, Franz Ludwig 338
 Hadamard, Jacques Salomon 44, 402
 Hajdu Henrik 61, 362, 415
 Halassy Melanie 143, 471
 Halassy Szilárd 471
 Halassy Tibor 238, 531
 Halmos Dezső 168, 489
 Halmos Pál 168, 489
 Hamsun, Knut 200
 Haranghy Jenő 377
 Hargittay Emil 421, 448
 Harsányi Kálmán 56, 410
 Harsányi Zsolt 516
 Hartmann János 570
 Hatvany Lajos 11, 12, 89, 299, 325, 378, 379, 382, 385, 433, 577, 599
 Heidegger, Martin 190, 359, 504, 542
 Heltai Jenő 270, 397, 553
 Hendel Ödön 31, 48, 49, 60, 96, 394, 404, 414, 437, 438
 Herczeg Ferenc 81, 290, 368, 426, 572
 Herfort Irén 305
 Hevesi Sándor 270, 306, 552, 553, 583

- Heyse, Paul von 586
 Hoffmann Edit 368, 610
 Hoffmann Imre (Deák) 74, 86, 423, 430
 Hoffmann Mária (Mici) 337, 368, 610
 Hoffmanné Bodnár Emmy 74, 86, 423, 430
 Hóman Bálint 282, 565
 Horányi Károly 372
 Horthy Miklós 356
 Horvát Henrik (Horváth) 32, 74, 87, 99, 126, 165–167, 221, 225–227, 247, 270, 325, 339, 340, 343, 363, 367, 368, 394, 395, 423, 431, 439, 459, 488, 489, 521, 523, 537, 553, 599, 612, 613, 615
 Horváth János 56, 410, 463, 557
 Horváth Lajos 305, 582
 Husserl, Edmund 70, 190, 420, 421, 504

 Ignotus 81, 363, 369, 409, 426, 512, 565
 Illés Endre 387, 392, 417, 493
 Inárcsi Farkas László
 → Farkas László
 Ince Sándor 152, 159, 479
 Irén, Babits-házaspár ismerőse 319, 595

 Jármay Rezső 259, 544
 Jaschik Álmos 122, 365, 399, 409, 455, 529
 Jaspers, Karl 256, 543
 Jászai Mari 306, 318, 319, 329, 368, 582, 583, 594, 602, 603
 Jézus Krisztus 48, 201, 540
 Joliot-Curie, Frederic 526

 József Attila 318, 359
 Juhász Gyula 28, 279, 275, 279, 280, 295, 298, 311–313, 315, 317, 318, 337, 359, 363, 364, 391, 457, 564, 575, 586, 588, 591, 593, 594
 Juhász Illésné 594
 Juszti, háztartási alkalmazott 277, 563

 Kabdebó Lóránt 619
 Kádár Endre 270, 553
 Kaffka Gyuláné → Almásy Ignácné
 Kaffka Margit 27, 95, 368, 391, 437
 Káldor Miksa 259, 544
 Kállay Miklós 270, 553
 Kamarás család 237, 310, 432, 531, 586
 Kamarás Géza 88, 237, 238, 432, 531
 Kaposy Ferenc 250, 361, 368, 541, 556
 Kaposy József 38, 73, 84, 110, 111, 123, 250, 251, 355, 366, 368, 398, 410, 423, 429, 448, 456, 540, 541, 566
 Kaposy Józsefné 250, 251, 283, 539, 565, 566
 Kaposy Miklós 250
 Karasz Lajos 372
 Kardos Albert 131, 463
 Kardos Pál 482
 Karinthy Frigyes 79, 222, 276, 361, 373, 397, 421, 457, 561, 611
 Károly, IV., magyar király, osztrák császár 355, 468
 Károly, Martell, nápolyi herceg 535
 Kárpáti Aurél 270, 315, 553, 570, 584, 591

- Karsai Lucia 567
 Kassák Lajos 89, 268, 433, 551
 Kastner Jenő 570
 Kazinczy Ferenc 13, 282, 361
 Keats, John 129
 Kelemen Gizella (Liczi, Licc) 62, 303, 416, 580
 Kelemen Ilona (Nenne) 10, 24, 34, 63, 64, 72, 88, 93, 107, 109, 134–136, 162, 220–222, 229, 238, 242, 259, 302, 303, 319, 333, 334, 370, 376, 377, 387, 396, 421, 432, 436, 446, 447, 485, 520, 525, 531, 534, 545, 579, 580, 595
 Kelemen Imre (Bimbis) 8, 93, 143, 237, 301, 370, 375, 416, 417, 436, 465, 466, 470, 531, 534, 579
 Kelemen Imréné Weininger Gizella 416
 Keleti Márton (Adolf) 322, 597
 Kelevéz Ágnes 372
 Kemény Gábor 279, 563
 Kende Ferenc 22, 385
 Kenéz Béla 39, 52, 399, 407
 Kepes Dezső 246, 536
 Kerékjártó Béla (Kerékgyártó) 43, 45, 46, 402
 Kertész István 565
 Kerveczky, Polczner Zoltán ismerőse 305, 582
 Király Gizella → Eckl Ferencné
 Király György 41, 74, 86, 89, 122, 131, 157, 171–173, 177, 197, 315, 355, 363, 364, 366, 400, 423, 430, 433, 455, 456, 463, 481, 491, 492, 494, 495, 591, 618
 Király Györgyné Szretkovits Etelka 171, 173, 176, 491, 494
 Király König Péter 312, 588
 Király König Péterné Juhász Margit 312, 588, 594
 Kiss Ida, Tamás Ernőné 217, 517
 Kiss Mária 162, 163, 485, 486
 Klára, Assisi, Szent 540
 Klebelsberg Kunó 357, 363, 428
 Klein, Stefan Isidor 7, 14, 18, 19, 51, 61, 62, 66–68, 72, 73, 77, 86, 91–93, 104, 105, 121, 122, 125–128, 130, 141, 142, 146, 168, 169, 173, 174, 177, 178, 182, 191–193, 195–197, 219, 226–228, 230, 239, 240, 242–244, 251, 252, 260, 261, 263, 272, 273, 288, 289, 296, 297, 304, 322, 323, 327, 328, 331, 338, 347–349, 366, 367, 373, 380, 383, 406, 415–419, 422, 434, 444, 454, 459, 460–462, 469, 470, 473, 490, 492, 493, 495, 496, 504, 505, 507, 508, 519, 523–526, 531–534, 541, 545, 547, 555, 556, 571, 575, 580, 581, 597, 601–603, 611, 620
 Kmety Károly 53, 408
 Kner Imre 116, 157, 451, 452, 481, 506
 Kner Izidor 452
 Kohn Jolán 174, 175, 493
 Kollarits Krisztina 428
 Komjáthy Aladár 34, 49, 52, 71, 75–78, 81, 88, 92, 102, 103, 106, 125, 129, 150, 155, 185, 186, 233, 242, 275, 282, 319, 350, 358, 362, 367, 396, 405, 408, 420, 421, 424–426, 430, 432, 436, 443–445, 447, 458, 462, 475, 481, 501, 526, 534, 558, 565, 595, 621
 Komlós Aladár 512
 Kondor, Elsa 599
 Konopi Kálmán 339, 612

- Kornfeld Móric 137, 138, 144, 164, 356, 467, 471, 487, 509
 Kornfeld Pál 164, 487
 Kossuth Lajos 468
 Kosztolányi Dezső 8, 29, 246, 259, 270, 284, 295, 298, 312, 313, 315, 321, 335, 359, 361, 373, 374, 381, 391, 397, 409, 421, 468, 552, 553, 558, 566, 567, 572, 588, 591, 594, 607, 609, 611
 Kotányi Erzsébet 9, 376
 Kotányi Klára 9, 376
 Kotányi Nelly 9, 376
 Kovács Dávidné Nagy Lujza 246, 317, 537, 593
 Kovács Ferenc 78
 Kovács J., fogorvos 93, 436
 Kovács Kálmán 25, 40, 388, 400
 Kovács László 246, 537
 Kovács Lulu 369
 Kovács Mária 364
 Kovács, ügyészégi tisztviselő 212
 Kozocsa Sándor 405
 König György 80–82, 197, 341, 362, 363, 426, 508, 588, 594, 614
 König Györgyné (Juliska) 341, 614
 König Péter → Király König Péter
 Köves Dezső 118, 192, 235, 241, 453, 505, 529, 532
 Kraus, Karl 395
 Krausz Nándor 72, 421
 Kremmer Dezső 249, 250, 539
 Krúdy Gyula 516
 Kun Imre 8, 9, 375
 Kuncz Aladár (Kuntz) 56, 114, 246, 279, 350, 351, 410, 450, 536, 563, 577, 622
 Kuprin, Alekszandr Ivanovics 32, 395
 Kustár Imre, ifj. 244, 245, 535, 654
 Kuthy Sándor → Térey Sándor
 Laczkó Géza (Laszkó) 114, 234, 246, 363, 418, 450, 528, 536
 Lakatos Péter Pál 177, 495
 Láng József 372
 Langevin, Paul 232, 526
 Lányi Ernő 572
 Lányi Viktor 289, 571, 572
 Lendvai István 55, 409, 410
 Lengyel Géza 114, 450
 Lengyel Menyhért 61, 416, 421
 Leopold Lajos 88, 93, 108, 165, 432, 436, 447, 487
 Ligeti Jenő 318, 593
 Lindholm, Inga 366
 Liszt Ferenc 18
 Lovag Ádám 599
 Lovászy Márton 12, 379
 Lőrincz Ernő 33, 38, 50, 57, 74, 84, 107, 117, 325, 396, 406, 412, 445, 452, 454
 Magas Anikó 555, 567, 569, 586, 591, 608, 618
 Magyar László 593
 Majoros Györgyi 372
 Majthényi György 115, 450, 451
 Mannheim Károly 70, 420
 Marconnay (Rupprecht) Tibor 138, 139, 170, 356, 467, 468, 491
 Marjay Ödön (Mariay) 114, 373, 450, 611
 Márkus László 457
 Marpicati, Arturo 568
 Marsovszky Miklós 609
 Mártonffy Marczel 245, 536
 Martos Vilmos 261, 546

- Maupassant, Guy de 570
Mautner, az Athenaeum Rt.
alkalmazottja 248, 538
Megyery István 81, 426
Megyery Sári 426
Melczer Tibor 372
Meredith, George 462
Meyer, Conrad Ferdinand 229, 547
Meyer, R. M. 229
Mikes Klára → Szabó Lőrincné
Mikes Lajos 24, 30, 57, 64, 66, 82,
175, 218, 219, 222, 312, 313, 361,
362, 367, 387, 388, 392, 393, 411,
416, 417, 427, 466, 493, 509, 518,
521, 588
Miklós Andor 201, 356, 509
Miklós Jenő 114, 321, 450, 596
Mikszáth Kálmán 13
Molnár Antal 276, 398, 557, 561
Molnár Ferenc 275, 315, 591
Molter Károly 292, 572
Móra Ferenc 298, 317, 359, 516
Móricz Zsigmond 7, 11, 12, 13, 89,
92, 113, 141, 270, 275, 315, 363,
367, 369, 374, 378, 379, 409, 433,
553, 561, 591
Nagy Balogh János 582
Nagy Emma 54, 289–292, 304, 313,
314, 408, 572, 581, 589, 590
Nagy Ilonka 15, 54, 381, 409
Nagy Izabella 582
Nagy Lajos, író 373, 395, 611
Nagy Lajos, kolozsvári újságíró 15,
54, 381
Nagy Lujza → Kovács Dávidné
Nagy Zoltán 74, 86, 93, 147, 221,
222, 270, 361, 362, 367, 423, 430,
436, 474, 520, 521, 553
Nagyfalusi Nagy Andor 312, 313,
318, 359, 588, 589, 593
Naumann, Georg 338
Navratil Ákos 52, 408
Nemeskéri Erika 372
Német-Keéri Szántó Andor
→ Szántó Andor
Németh Andor 268, 551
Neri, Bruno 336, 568, 608, 609
Neugebauer László 290, 291, 572
Newton, Isaac 46
Nicolai, Raniero 391
Nietzsche, Friedrich 490
Ódry Árpád 101, 110, 368, 369, 381,
441, 448
Oláh Gábor 56, 410
Olden, Rudolf 379
Oltványi-Ártinger Imre 347, 619
Osvát Ernő 49, 102, 106, 114, 158,
161, 246, 247, 274–276, 279, 280,
292, 314, 327, 329, 333, 362, 364,
405, 426, 442, 443, 445, 450, 482,
537, 544, 557, 558, 564, 565, 572,
590, 595, 601, 603, 605
Osvát Kálmán 572
Ovidius Naso, Publius 404
Pach Lipót 438
Pakots József 290, 572
Palágyi Lajos 32, 395
Palasovszky Ödön 61, 415
Páll Rózsa 78, 425, 482
Pálos István 570
Pap Alajos 146
Papini, Giovanni 284, 567
Papp Ferenc 56, 410
Papp Mária 372
Papp Váry Elemérné 355

- Papp Viktor 114, 245, 246, 450, 536
Papp Viktorné 245, 536
Papp Zoltán János 372
Pascoli, Giovanni 284, 286, 335, 344, 345, 567, 569, 570, 607, 608, 617, 618
Pásztor Árpád 438
Pater, Walter Horatio 129
Paulay Erzsi 8, 9, 100, 101, 368, 376, 441
Péchy Blanka 368, 398, 451
Pedlow, James 88, 432
Pekár Gyula 290, 572
Péter László 588
Péterfy Jenő 516
Pethes Alfréd 98, 99, 439
Pethes Nóra 372
Pethő Sándor 55, 410
Petőfi Sándor 13, 112, 115, 269, 271, 357–359, 369, 370, 441, 549, 552, 554, 567, 568, 609
Petzl, Amalia 51, 52, 407
Pirandello, Luigi 567
Platón 359, 420
Plótinosz (Plotinos) 254, 256, 257, 543
Poe, Edgar Allan 441
Pogány Vilmos 120, 121, 158, 454, 482
Pogány, az Athenaeum munkatársa 118, 453
Poincaré, Jules Henri 45, 403
Polczner Zoltán (Poltzner) 303, 305, 580, 581, 582
Politzer Zsigmond 52, 53
Poór Tibor 359
Pór Tibor 296, 298, 312, 313, 318, 575, 588, 589, 593
Porphüriosz (Porphyrius) 254, 543
Proklosz (Proclus) 254, 256, 542
Ptasinszky Jozefin (Ptaschíncky) 9, 376
Puccini, Mario 345, 591, 606, 609, 618
Rádics Károly 374
Radó Lajos 182, 183, 499, 500
Raffaello 392
Rákosi Jenő 111, 278, 324, 327, 331, 449, 563, 568, 570, 595, 598
Rapaport Samuné Étsy Emilia 318, 576, 593
Rašek, Karel 573
Rédey Tivadar 336, 357, 368, 609, 610
Reinitz Béla 89, 433
Reményik Sándor 292, 363, 570, 572
Resch Aurél 301, 579
Réti Ödön 312, 318, 588, 589, 593
Révay József 325, 326, 340, 599, 613
Révay Mór János (Révai) 38, 107, 308, 309, 585
Révész Béla 9, 146, 147, 178, 182, 373, 376, 433, 473, 474, 496, 498, 499
Révész Gézané Alexander Berta 148, 475
Révész Ilus 79, 80, 96, 97, 119, 120, 157, 363, 426, 438, 454, 481, 482
Rhodes, Cecil John 139, 468
Rickert, Henrik 256, 543
Rieger Árpádné → Vogl Irén
Rippl-Rónai József 113, 153, 359, 450, 480
Ritoók Emma 248, 249, 261, 262, 538, 539, 546, 654, 655, 665

- Ritscher Mátyás 97, 98, 439
 Rolland, Romain 325, 340, 343, 599, 613, 615
 Romána (Romi), Tannerék szomszédja 225, 522
 Rosenberg Hermann 420
 Rossetti, Dante Gabriel 129
 Rózsa Miklós 58, 412
 Rupprecht Tibor
 → Marconnay (Rupprecht) Tibor
- Sáli Erika 372, 418, 472, 478, 514, 611
 Salusinszky Gyula 384
 Salusinszky Imre 342, 615
 Sári, Babits házaspár ismerőse 319, 595
 Sárközi György 347, 360, 570, 619
 Sarló Sándor → Pór Tibor
 Scheler, Max 256, 543
 Schnitzler, Arthur 150, 476, 478
 Scholz, Anton 256, 543
 Schöpflin Aladár 48, 56, 74, 86, 89, 113, 221, 234, 236, 245–247, 252, 270, 341, 347, 361–363, 367, 369, 381, 404, 423, 430, 449, 450, 463, 521, 528, 529, 536, 541, 542, 552, 613, 614
 Schöpflin Aladárné Maderspach Irén 245, 341, 536, 614
 Schubert Mátyás 41, 400
 Sebestyén Károly 265, 466, 516, 549
 Serly Lajos 97, 364, 438
 Sextus Empiricus 256, 543
 Shakespeare, William 20, 232
 Shelley, Percy Bysshe 129
 Simon György János 346, 619
 Simplikios (Simplicius) 254, 256, 542
 Sinkó Ervin 132, 133, 464
- Sipos Domokos 286, 288, 570
 Sipos Lajos 357, 363, 364, 372, 417, 424, 426, 428, 444, 459, 467, 480, 486, 500, 562–564, 570, 574, 577, 593–595, 597, 599, 614, 622
 Sirola, Francesco 608
 Sirola, Gino 335–337, 345, 462, 607–610, 617, 618
 Somló Adalbert 16, 47, 368, 382, 404
 Somló István 368
 Spitzer, Franz 133
 Spranger, Eduard 256, 543
 Stauder Mária 372
 Steinfeld Sándor 246, 536
 Stendhal 90
 Sudermann, Hermann 150, 476, 478
 Supka Géza 215, 515, 516
 Surányi Margit 368
 Swinburne, Algernon Charles 129, 461
- Szabó Dezső 13, 295, 298, 362, 363, 378, 509
 Szabó Károly 151, 152, 478, 479
 Szabó Lőrinc 34, 40, 41, 49, 51, 52, 64, 74, 75, 77, 82, 86, 89, 93, 97, 102, 119, 120, 129, 135, 168, 173, 199, 275, 294, 346, 358–362, 365–367, 396, 400, 401, 407, 412, 417, 423–425, 427, 430, 433, 436, 438, 442, 454, 456, 462, 466, 482, 489, 564, 574, 619
 Szabó Lőrincné Mikes Klára 135, 261, 313, 346, 362, 466, 489, 546, 582, 589, 619
 Szabó, a Magyar Géniesz Rt. munkatársa 114–116, 451
 Szalai Imre 177, 495
 Szalai Miklós 102, 442

- Szalay József 317, 320, 321, 359, 593, 595, 596
- Szántó Andor, német-keéri 50, 74, 84, 406, 423, 429
- Szeben Károly 111, 112, 448, 449
- Széchenyi Ágnes 467
- Széchenyi István, gr. 13
- Szedő Mihály 399
- Székács Béla 361, 368
- Székely Aladár 246, 536
- Székely Aladárné 246, 536
- Szemere Samu 41, 42, 401
- Szentes Éva 421, 448
- Szentpál Olga 39, 368, 399
- Szép Ernő 397, 568
- Szigeti Imre 236, 247, 362, 529, 537, 538
- Szilasi Ferenc 208, 504, 512, 513
- Szilasi Vilmos (Vili) 68–71, 77, 103, 104, 148–150, 154–156, 179, 180, 183–186, 188, 190, 202–212, 214, 216, 218, 220, 224, 226, 241, 252–257, 265–268, 294, 350, 359, 363, 368, 420, 421, 425, 443, 475, 480, 481, 496, 497, 500, 503, 504, 509–515, 518, 522, 533, 542, 550, 551, 574, 621
- Szilasi Vilmosné Rosenberg Lili 156, 179, 183, 184, 204, 207, 208, 211, 212, 214, 224, 226, 241, 266, 267, 359, 368, 420, 500, 501, 503, 504, 512, 513, 533, 550
- Szily József 146
- Szini Gyula 114, 245, 363, 364, 373, 450, 536, 611
- Szinyei-Merse Pál 455
- Szirák Judit 567
- Szívós Zsigmond 294, 565, 574
- Szomory Dezső 275, 568
- Szretkovics György 171
- Szretkovits Ferenc 171
- Szűdy Elemér 76, 425
- Szűry Dezső 249, 539
- Tamás Ernőné → Kiss Ida
- Tanner Antónia (Tóni, Tónika) 64, 125, 224, 225, 370, 417, 458, 522
- Tanner Béla (Pubi) 52, 64, 93, 225, 370, 408, 417, 436, 465, 522
- Tanner Béláné Kögler Antónia 62, 64, 216, 223, 224, 332, 416, 424, 516, 522, 604
- Tanner Márta (Mártus) 62, 64, 224, 225, 416, 522
- Téglás János 357, 366, 370, 372, 381, 382, 385, 401, 402, 404, 408, 425, 427, 438, 441, 449, 453, 459, 464, 465, 483, 514, 526, 548, 583, 594, 614, 621
- Tennyson, Alfred 128, 461
- Térey Sándor 259, 544
- Tessitori Nóra 15, 16, 31, 42, 43, 53, 54, 369, 381, 394, 401, 402, 408
- Tisza István, gr. 12, 13
- Tolnai Lóna 441
- Tolsztoj, Lev Nyikolajevics (Tolstoi) 66
- Tompa Mihály 115, 335, 591, 607–609
- Tompa Zsófia 372
- Topolay Ágnes 372
- Tormay Cécile (Thormay) 163, 164, 228, 234, 276, 277, 287, 293, 299, 300, 307, 326, 357, 363, 368, 486, 524, 527, 561, 562, 570, 573, 577, 584, 600
- Tóth Árpád (Pádi) 32, 36, 56, 74, 82, 86, 87, 129, 221, 249, 261, 275, 341, 347, 361–367, 395, 397, 423, 427, 430, 431, 462, 521, 546, 614

- Tóth Árpádné Lichtmann Anna
(Annus) 74, 86, 87, 423, 430
Tóth Eszter 87, 431
Tóth István 247, 537
Tóth László 509
Tóth Magdaléna 372
Tóth Máté 372
Török Sophie → Babits Mihályné
Trócsányi Zoltán 294, 574
Turgenyev, Ivan Szergejevics
(Turgenyew) 195
Turóczi-Trostler József 74, 423, 516,
599, 613
- Vajda János (1827–1897) 215, 441,
516
Vajda János (1907–1944) 35–37,
397
Varanaiék 63, 417
Varga Katalin 372
Várnai Dániel 376
Vass József 152–154, 357, 480, 515
Vaulchier, Simon de 223, 235, 521,
522, 528
Vendel-Mohay Lajosné 387, 389,
390, 392, 393, 446, 517–520, 524,
562, 573, 587, 594, 602
Vér György 318, 593
Vértes-Lebourg, Paul 599
Vészi József 466, 599
Vészi Margit 27, 28, 95, 390, 437
Vilček Andrea 372, 565
Vitéz Miklós 270, 553
Vogl Irén, Rieger Árpádné 181, 498
Voltaire 379
Völgyesi Ferenc 439
- Wachter Klára 293, 301, 573, 579
Wagner, Richard 18
- Ward, Lester F. 93, 436
Wassermann, Jakob 150, 476, 478
Weinberger, Emil 144, 145, 471,
472
Weyl, Hermann 232, 526
Widmar, Antonio 284–286, 309, 310,
315, 335–337, 344, 345, 566–569,
585, 586, 590, 591, 606, 608–610,
615, 618
Wilde, Oscar 21, 118, 191, 365, 444,
453
Winstanley, Lilian (Winstonley)
233, 526
Wohlfarth Olga 99, 440
Wolff, Kurt 7, 14, 105, 126, 127, 141,
142, 146, 169, 178, 192, 195, 228,
239, 243, 244, 251, 272, 296, 348,
366, 367, 373, 380, 444, 459, 460,
470, 474, 490, 496, 505, 507, 524,
532, 534, 541, 555, 620
- Young, William Henry 44, 45, 403
- Zádor István 366
Zanichelli, Nicola 570
Zeidler Miklós 473
Zichy Rafaelné Pallavicini Edina, gr.
83, 140, 234, 363, 428, 469, 527
Zilahy Lajos 124, 270, 457, 553
Zimmermann, Hans 584
Zlinszky Aladár 229, 230, 525
Zrínyi Miklós, gr. 609
- Zsiga Tibor 355, 356
Zsigmond Ferenc 56, 410
Zsoldos Jenő 216, 516
Zsoldos Sándor 372
Zsolt Béla 272, 433, 463, 554, 555
Zsuzsanna Mária 58, 412

TARTALOM

LEVELEK	5
JEGYZETEK	
Babits Mihály levelezése 1921–1923	355
Babits lakása, életkörülményei, egészségi állapota	360
Babits és az irodalmi társaságok	362
Babits és a Nyugat	363
Babits művei magyarul és idegen nyelven	365
Babits barátai, ismerősei, tisztelői	367
Családi levelek	369
Jegyzetek a levelekről	373
Szakirodalmi rövidítések jegyzéke	623
Egyéb rövidítések	631
MUTATÓK	
Levélmutató	635
A levelek írói	661
A levelek címzettjei	665
A művek mutatója	669
Névmutató	685

Babits Mihály és Tanner Ilona
házasságkötése (1921. január 15.) alkalmából készült kép
(Székely Aladár felvétele.
Eredetije az OSZK kézirtárának tulajdonában)

HIVATLAN JÖJJÖN AZ ÉLET

Nem akarok többé féktelen őrvongás viharverése lenni,
 Tomboló orkán, mely buggyanó sebeket ostoroz,
 És durva öklökkel tépi magához alélt prédáját.
 Szeretnék halk mámorok szelíd csöndjébe szédülni
 S hunyt szemeim bágyadt-lila hullámverésén át
 Lesni, amint nesztelen selyemtopánban suhan be hozzám
 Szelíd testvérem, az álompuha-testű szomorú halk öröm.
 Könnyű ajkának aprózó csókjai mint tavaszi eső folynak körül,
 Míg eszméletlenné bágyaszt puha kezének delejes simogatása.
 Jó volna már zsbongó idegekkel belesimulni az álmos csönd ringató ölébe
 És várni, várni, ólmos-pilláju, muzsikáló szívvel
 Hogy a kapzsi élet hivatlan-önként felémnyujtsa kincses kezét
 S ujjongó záporok porzó aranyával borítsa be sóvárgó testemet.

B. TANNER ILONKA

MOST HALLGATNI KELL...

Valamit elvettetek tőlem, oh jaj, valamit elvettetek!
 Nemcsak málló hétköznapijaim unott sorát
 S fáradt futkosások céltalan örömet.
 A j a j t vettétek el, mi lágyan becézte síró ajkamat,
 A könnyeket, mik halk omlással gyönyörre oldozták bennem a kint.
 Most hallgatni kell, mély= titkos, derűs arccal.
 ...A kedves alszik és nem szabad, hogy törékeny álmát
 Kusza asszonyi sírás tépje össze.
 Lelke úgy nyeli a mások jáját, mint mélyölű tó
 Nyeli a loccsanó követ, s fenékgig megrázkódik belé.
 A könny itt bugyborékol szűk torkom körül
 S szívem fojtott csuklással tartja pattanó ideg-gyeplőit.
 Oh, hallgatni kell.
 ...Egyszer már láttam: kerekrenyílt gyerekaszeméd
 Fényét mint takarta el sötét kezével a rémület.
 Oh kedvesem — hát ki gyötört meg ily embertelen,
 Hogy csöpp ijedés kiszántott nyomokon mélyül arcodon iszonyná?
 Csak kisgyerek szenvedhet így, riadt védtelenségben
 Kit magányos szobában éjfél lázalmok rémei űznek.
 Oh, jöjj hozzám, szememben gyógyító jóság tükrözik
 És békét áraszt hűsen becézó kezem —
 Asszony vagyok, a legszelidebb — s ne legyen több külön bánatom.

B. TANNER ILONKA

A *Nyugat* 1921. május 16-án közölt először verseket

Babits Mihályné Tanner Ilonától.

Az ekkor megjelent hat vers közül kettő B. Tanner Ilonka aláírással.

(73)

Adat. 24. 84.
hívószám *Radó és Horvátok*
bör- és cipészakadémiák árúháza és cipőfeldolgozó-gyára • Ujpest, Árpád-ut 68.

Adat. 24. 84.
hívószám

Ujpest, 1922. máj. 16

Melgér biztelt Tanár Úr!

Az 1911 ik évben az újpesti főgymnasziumban
rektorjegyzőként akkor megállapodást kötöttünk
együtt a közöl, hogy 10 év múlva, 1921. június 15.
vasárnapján találkozzunk fogunk és erre a talál-
kozóra volt kedves tanárunkat is hivatalból
meghívjuk. Mivelhogy az előkészítő feladata
reánk hárul, nagyon kérem, szíveskedjék ve-
lünk minél előbb közölni, hogy jöhet-e
melyet remélünk — számíthatunk a tel-
jes barátságával, és ha igen, tanár úr rész-
ről hány személyre.

A találkozó délelőtt 1/2 12 kor van az
újpesti főgymnasziumban díszteremben az esti
tanács pedig az újpesti Horvátok által ven-
delgében 1/2 9 órákor.

1912
1894
= 18

Radó Lajos
Ujpest, Árpád-ut 68.
Tel.: 1894
nevelési
tanár, előtanár
tanár

Szíves elhoztatását várva
vagyok biztatlágra híve

Radó Lajos

6173.

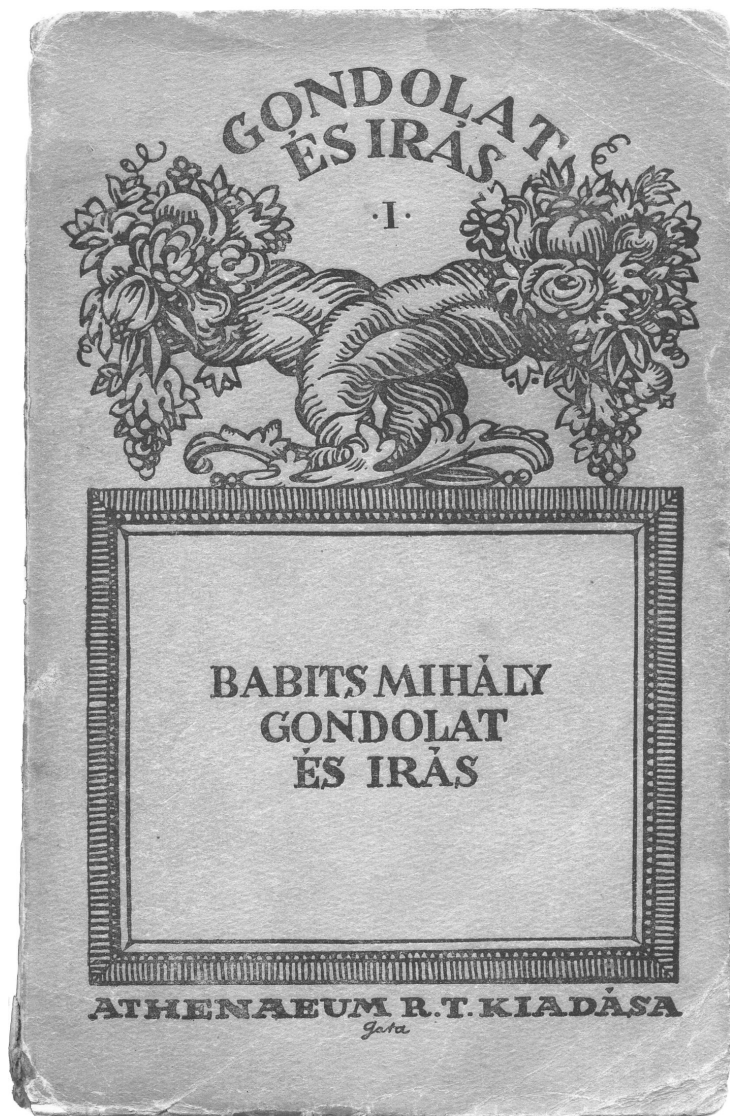
Radó Lajos levele Babits Mihálynak, 1922. május 16.
(Eredetije az OSZK kéziratárának tulajdonában)

Babits és Babits Mihályné Tanner Ilona a starenergi tó partján
1922 augusztusában Szilasiék fürdőházának terszán
(Eredetije az OSZK kézirtárának tulajdonában)

Babits Mihály 1922 novemberében belázasodott,
valószínűleg epehólyag-gyulladása lehetett.
(Diskay Lenke felvétele. Eredetije az OSZK kézirtárának tulajdonában)

A *Gondolat és írás* első kiadásának címlapja
(Az eredeti kötet Sipos Lajos tulajdona.)

GONDOLAT ÉS ÍRÁS

I.

Schöpflin Aladárnak
a régi geretével
922. november

Mihály

A Gondolat és írás dedikációja Schöpflin Aladárnak
(Az eredeti kötet Sipos Lajos tulajdona.)

Budapest, 1923. márc. 10.
VIII. Rákosi Rákosi uca 4. sz.

Tipter & Babits ur,

megköszönöm abbéli hívés
figyelmét, hogy Dancsja karnu.
alt. nékes megküldötte nekem.
Ei Kültör Köhönör meg a ne-
kem küldött példányba is meg-
nyitott levélváltást.

Ei felhatalom az alkalmas
arra is, hogy öhinte hívés gyalmas.
lat a nagy munka befejezéséért.
Boroznák lehet mondanias az
embert, a ki is kettő a tételkel
bele tud lépni egy nagy alkotás
csodavilágába. Ez annál, mint mint
egy, hódító birodalomt. Hódít magá-
nak, egy új világot, kimerés, magának
életével. Vívóval és győzelemmel
a Köhönör meg is néz levet

Rákosi Jenő

FŐTÖRKESEZTŐ:
IGNÓTUS
SZERKESZTŐK:
BABITS MIHÁLY,
GELLERT OSZKÁR,
OSVÁT ERNŐ

FŐMUNKATÁRSÁK:
ELEK ÁRTUR,
FENYŐ MIKSA,
FÜST MILÁN,
KARINTHY FRIGYES,
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ,
LACZKÓ GÉZA,
MÖRITZ ZSIGMOND,
NAGY LAJOS,
SCHÖPFLIN ALADÁR,
SZINI GYULA,
TERSÁNSZKY J. JENŐ,
TOTH ÁRPÁD

Külföldi ársz.
Egyes évek 2000 — kor.
Féléves 1000 —
Negyedéves 500 —
Egyre nével 100 —
Külföldre csatolni az árakat
a kézbesítéssel.

SZERKESZTŐSÉG
IS KAPCSOLHATÓ.
BUDAPEST, VI. KER.
VILMOS CSASZÁR,
ÚT 51. SZ. III. EM.
o TELEFON: 63-50 o

NYUGAT

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI FÉLHAVI SZEMLE

Budapest, 1923. Március 12.

Kedves Mihály, - emlékszem az a cikkedre, amelyben a G.O. és a J.Gy.
jelölésről írtál. Azt mondtam, azt hiszem: nem szükséges,
hisz, hogy G.O. előbb kezdte, mint J.Gy. - azért kezdte, azt azért kell
felmutatni, mert G.O. rendkívül későbbre, mint J.Gy. előbb meg
kezdte; míg J.Gy. - ha valójában néhány nappal előbb írta volna az
előtérrel, mint K. - azután bizony nem volt érzékelőség mutatni.
Aztán a "tervezés" jelszó egyike nem talált: J.Gy. napról, G.O. ~~napról~~
~~napról~~ csak az emlékeztető tényleg, hogy előbb a kivétel, amit írt,
a kivétel az emlékeztető szög miatt is volt. Végül: a "megjelölés" magy.
kifejezés nem azt igen kivételről írtál, hanem megmutatni.

Rendben, ha kíméletesen megmutatnám, igazat bíz meg az
előtérrel. Barátságos

Osvát Ernő

Osvát Ernő levele Babits Mihálynak, 1923. március 12.
(Eredetije az OSZK kéziratárának tulajdonában)

Juhász Gyula, Babits Mihályné Tanner Ilona és Babits Mihály
a tápéi révnél 1923 májusában
(Babits Mihályné Tanner Ilona felvétele.
A fénykép eredetije az OSZK kéziratárának tulajdonában)

A felvétel Juhász Gyula 25 éves írói jubileuma alkalmával készült a szegedi Közművelődési Palota lépcsőjén 1923. május 20-án.

A képen a középben álló Juhász Gyulán kívül egyebek mellett:

Babits Mihály (Juhász Gyula mögött jobbra),

Kosztolányi Dezső (Juhász Gyula mögött balra),

Szabó Lőrinc (Kosztolányi Dezsőtől balra),

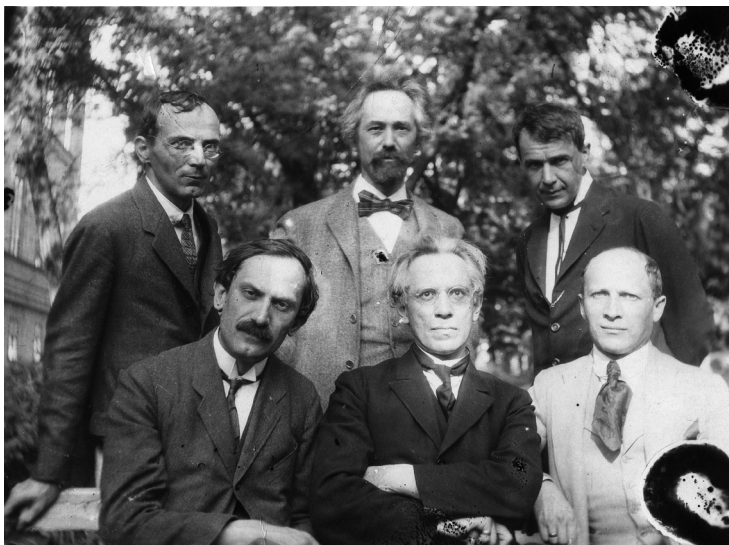
József Attila (Babits Mihálytól jobbra),

Miklós Jenő (Juhász Gyula előtt),

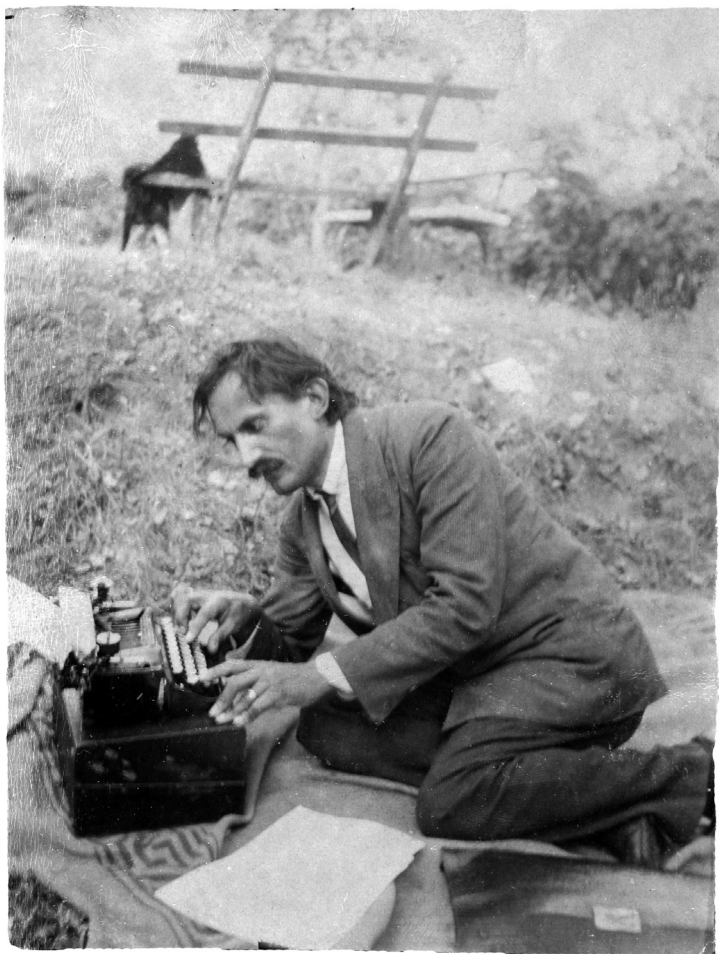
Török Sophie (az első sor jobb oldalán kalapban)

és Móra Ferenc (Török Sophie-től jobbra kabátját fogva).

(Török Sophie felvétele. Negatívja az OSZK kéziratárának tulajdonában)

A fénykép 1923. május 30-án készült a budapesti Múzeumkertben.
Az ülő sorban: Babits Mihály, Osvát Ernő, Gellért Oszkár,
mögöttük áll: Tóth Árpád, Beck Ö. Fülöp, Kosztolányi Dezső.
(Török Sophie felvétele. Eredetije az OSZK kézirtattárának tulajdonában)

Babits Mihály 1923 júliusában Dömösön,
a katolikus plébánia kertjében gépeli
a *Kártyavár* című regényének utolsó oldalait.
(Török Sophie felvétele. Eredetije az OSZK kéziratárának tulajdonában)

BABITS MIHÁLY

KÁRTYAVÁR

EGY VÁROS REGÉNYE

**BUDAPEST
AZ ATHENAEUM KIADÁSA**

A *Kárvavár* című regény első kiadásának hasonmását 2007-ben jelentette meg Újpest Önkormányzata és a Kossuth Kiadó.

(8)
Oberammergau, 1923. aug. 7.
St. Gregor Allee 28d.

Kedves Mihály,

Mint hogy nem tudom bizonyosan, kijön-e
kedves feleségeddel esem a nyáron is erre
a barátságos alpesi vidékre, levéltem hábor-
gattak meg a következő kérdéssel: fog-
lalkoztál-e a relativitás elméletével a
volna-e kedved és hajlandóságod Bergeon-
nak erre vonatkozó könyvéről, mely
rövidesen megjelent, ^{magyarul} valamint ren-
delkezéssébe álló lapban megemlítes-
ni azt hízem, nem kell mondanom,
hogy a magyarországi olvasóközönségben kívül
cserén is, sőt Bergson is lekötelezésről
vélemények ahhoz is, ha valaki az alkalmas
használatát fel emeli a problémáinak
átgondolására.

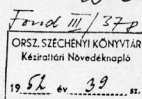
Ha igen, ölel, válaszolva (levelezés-
ről való írtatásodat is merve jóvá érme-
setesnek sőt szerkesztelménynek találva)

Dienes Valéria levele Babits Mihálynak, 1923. augusztus 7.
(A levél előoldala. Eredetije az OSZK kéziratárának tulajdonában)

ha én feleséget írna pár sor) - akkor
intézkedném, hogy a Pankheon a könyv
megjelenésekor egy példányt arannyal
kaszáljunk. A könyv nagyon szép,
és Pál, a nagy relativitási - relativitási,
a magyar nyelvű az eredetivel való
összehasonlítása közben helyenként
aintin erősen megmagasztalja. És az
azt mondja hozzá, hogy a szerzővel
ne redukálni kellene a Pankheon tá-
mulatáraként írta.

Legyen volna, ha a magyar nyelvű a
lálóhabár, nagyon szerencsés Flon-
kát megismerem és aiból kőson-
tón. Tegye is, régi baráti érveléssel.

Dienes Valéria

Dienes Valéria levele Babits Mihálynak, 1923. augusztus 7.
(A levél hátoldala. Eredetije az OSZK kézirtárának tulajdonában)

4200 Ft

ISBN 978-963-446-728-1

9 789634 467281